

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vselejeto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljavate naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od piterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravnost naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnost telefon št. 85.

Klerikalna stranka in Nemci.

Predlanskim se je pričelo. Klerikale so do takrat vodili najljutješko borbo v deželnem zboru in v svojem časopisu proti nemškim veleposestnikom in dr. Šusteršič je bil tisti, ki je med navdušenim odobravjanjem svojih somišljenev-postlancev v deželnih zbornicah kazal na vrata in zatrjeval, da klerikale ne bodo preje mirovali, dokler ne pozeno skozi te duri zadnjega zastopnika privilegiranega nemškega veleposestva. To je bilo takrat, ko se je splošno sodilo, da bo vlada z vso odločnostjo nasprotovala vsaki volilni reformi, predvsem v deželnih zborih.

A ko se je zaznalo, da vlada ni načelna nasprotnica sprememb volilnega reda, so takoj zamenjali svojo kapico in postali iz radikalnih jakobincev pohlevne jagnjeti, ki so vse svoje postopanje uredili tako, da bi vladu prepričali, da so klerikale edini »državo vzdržujoči« element na Slovenskem.

Tako se je zgodilo, da je vlada vse storila, da bi si ohranila naklonost in prijateljstvo klerikalne stranke.

Na zahtevo klerikalcev je obglasila deželna predsednika barona Heina in poslala v deželo Božidarja Schwarza, ki je dobil na pot nakazano »maršruto« se vsakem oziru pokriti željam edine »državo ohranjajoče« stranke na Slovenskem.

Pod temi avspicijami bi se naj izvedla tudi reforma volilnega reda za državni in deželni zbor.

Naklonjenost vlade, najože prijateljstvo s krščanskimi sociale, dipiranje svobodomiselnih čeških poslancev, vse to je pripomoglo, da se je državnozborska volilna reforma za slovenske pokrajine izvedla z golj po okusu klerikalne stranke.

Po tem vzorecu bi se naj priredila tudi preosnova deželnozborskega volilnega reda.

V to svrhu je bil pod vladno patronanco sklenjen aranžma med klerikale in nemškimi veleposestniki glede volilne reforme za deželni zbor.

Zvaril se je takšen načrt volilne preosnove, ki je zadovoljil tako Nemce, kakor klerikale, ki bi pa naj obenem spravil ob vsaku zastopstvo mestanstva in s tem tudi napredne elemeante v deželi.

Takrat smo zrli prvič zanimiv prizor, da sta se v deželnem zboru objemala in poljubovala bivša smrtna sovražnika dr. Šusteršič in baron Schwiegel in da je to čudno perverzno ljubimsko zvezo blagoslovil z rdečim svojim robečem, označjujočim zvesto, trajno ljubezen, sam škof Anton Bonaventura.

In res, ta blagoslov je bil uspešen.

Konkubinat slovenske klerikalne stranke z nemškim, na meji potentnosti se nahajajočim veleposestnikom je rodil vidne uspehe.

Pri državnozborskih volitvah so sli naši Nemci in nemčurji kot en mož v ogenj za svojo konkubino — klerikalno stranko.

A ta konkubinat je še tudi sedaj v najlepšem etetu in pravi medeni tedni se še napovedujejo in obetajo.

Iz popolnoma zanesljivega vira vemo, da se med klerikale in Nemci vrše pogajanja glede skupnega nastopa pri deželnozborskih volitvah.

Ta pogajanja so toliko kakor zaključena. Kakšna je bila cena, ki so jo znova plačali klerikale Nemcem, nam ni znano, to vemo, da sta Šusteršič in Eger pri sklepanju tega pak taka pila na kožo narodno-napredne stranke.

Klerikale in Nemci bi radi z združenimi močmi ugrabili eden ali drugi mestni marcat narodno-narodni stranki, da bi potem tem laglje spravili v deželnem zboru pod streho tako volilno preosnovno, ki bi za včeno zavarovala posestno stanje kranjskega nemčurstva in zagotovila klerikalem absolutno gospodstvo v deželi.

Deželnozborske volitve se bodo torej vršile v znemanju nemško-klerikalne alianse.

Volilni klic bo potem takem v tej volilni borbi: Tu Slovenec, narodnjak, tam klerikalec v zvezi z nemškutarjem.

Deželnozborski volilec, na katero stran se boste okreñili Vi?

Menimo, da izbera ni težka!

Vsak pošten slovenski volilec in naj bo tega ali onega mišljena, bo ubral svoje korake v tisti tabor, nad katerim vihra neomadeževana slovenska narodna trobojnica.

In ta ostrog je taborišče narodno-napredne stranke, ki v tej borbi edina visoko dviga prapor slovenstva in dobre narodne stvari.

Volilec, ali boste šli v boj za stranko, ki igra pod enim klobukom z nemčurji?

leč videti moža, o katerem je šel po deželi glas, da si hoče glavo ovenčati s kraljevsko krono Hrvice.

Major je bil ta lov priredit na čast maršalu Marmontu in povabil nam poleg francoskih dostojanstvenikov in oficirjev tudi domače plemstvo, povrh pa je poskrbel, da je prišlo na grad mnogo ljubljanskih in vrhniških rođovin na »bal champion«, s katerim je hotel zaključiti ta dan.

Grad je bil bogato okrašen z stavbami in z zelenjem, pri vratih je bil postavljen slavolok, na dvorišču pa so francoske dame in domača dekleta delale špalir. Maršalu je bil pravljeno res kraljevski sprejem.

Galantno je maršal Marmont ponudil materi majorja d' Aureville roko, da jo popelje v grad, general Delost je peljal majorjevo soprozo, ostali loveci pa so se z damami razvstili za tema paroma, dočim so kmečki fantje pod vodstvom mladega duhovnika na vse grlo vplili »Vive la France«, »Vive le marechal Marmont«, seveda tako, kakor so pač znali.

Na koncu grajskega dvorišča je bil narejen odér za godbo, ob zidu pa so bile razpostavljenne mize z mrzlimi jedili in pihačami. Med tem, ko je gospoda v gradu sedela pri diniju, je zasvirala godba in začel se je na dvorišču bal champion. Vojaki so pri prvih zvokih godbe pograbili dekleta, ki so se sramežljivo stiskala k zidu in se z njimi zasukali v veselju.

Poleg tega dekleta je stala starejša žena, oblečena polečivno, kakor se je reklo v tistih časih, in je dekle med nagovarjala, naj gre plesat.

»Ne budi vendar tako dolgočasna,« ji je šepetaje govorila na uno. »Čemu se stiskaš v ta kot, kjer te nihče ne vidi. Veseli se, saj si mlada in

Politika barona Ahrenthalha.

Budimpešta, 27. januarja. V današnji odsekovi seji ogrske delegacije je podal minister zunanjih del baron Aehrenthal s svoj ekspozit o zunanjih politiki. Njegovo poročilo je suhoporno ter se nekoliko ogreje le tam, kjer omenja trozvezje. V ostalem pa prevevajo celo poročilo miroljubni nazori. Poročilo naglaša, da se izza zadnjega delegacijskega sedanja ni pripetilo ničesar znamenitega v Evropi ter sploh na celem svetu ne, kar bi neugodno vplivalo na položaj Avstrije. Glede razmerja na praram Italiji pravi minister, da se mu je posrečilo ustvariti razmerje še bolj prijateljsko. V razmerju med obema državama je nastala popolna harmonija, kar se je pokazalo posebno povodom Aehrenthalovega obiska v Italiji in Tittonijevskega v Avstriji. — Prijateljstvo, ki vladala med Avstrijo in Rusijo, se je izkazalo posebno koristno v reformi akcij in na Balkanu. Vstaško gibanje bi se nikoli ne bilo moglo tako razširiti, ako bi turške oblasti krepke braniile neoboroženo prebivalstvo. Vkljub vsem zaprekam pa bodo velesile vztrajale pri započetih mirovnih metodih na Balkanu. Tudi z Anglijo in Francijo vežejo Avstrijo prijateljski odnosi. Sedanji prepriči za mirovni prestol ne bodo dali Avstriji povoda, da bi stopila iz svoje rezerve. Z Sedanjim in drugim v Ameriki nas spaja od nekdaj živahn in prijateljsko razmerje, ki se je zadnje čase še povzgnilo vsled močnega izseljevanja. Gledate trgovinske politike pravi minister, da si neprestano prizadeva, da se staro trgovinsko politično razmerje, ki nas veže z balkanskih državami, ohrani in ojači. Upati je, da se s Srbijo kmalu sklene gospodarska pogodba. Nadalje je naglasil minister, da Avstrija ne misli na Balkanu na pridobiljanje sveta. »Naša misija je kulturna in gospodarska, ki pa postane tembolj važna, ker čaka balkanske dežele doba velikega razvoja.« Glede prometne politike je rekel, da je treba vedno misliti na podaljšanje nove bosanske železnice Sarajevo-Uvac do Mitrovic, da bo mogla naša trgovina iti preko Sarajeva direktno k Egejskemu in Srednjezemskemu morju. Tudi s Črnomorom treba napraviti železniško zvezo. V prvi vrsti se začeno pogra-

janja za železnicu iz Kotora do črnoškega Primorja. Končno pravi poročilo, da Avstrija ni samo sredi Evrope, temuč na prag orienta, kjer je še mnogo težavnih problemov nerešenih. »Naš glas v narodnem svetu pa bo prihajal do veljave le dole, dokler bo naša desnica močna.« — Ekspozit, posebno njega gospodarski program, je napravil najboljši vistek v Avstriji in na Ogrskem.

Zvišanje častniških plač.

Dunaj, 27. januarja. Krščanski socialisti nameravajo vendar sprožiti v avstrijski delegaciji regulacijo častniških plač, in sicer v obliki resolucije, s katero bodo pozvali vojnega ministra, naj predloži regulacijo nemudoma zakonodajnim korporacijam. Predloga je že izgotovljena, toda zaradi nasprotovanja Maďarov se ne more predložiti sedanjem delegacijski. Cesar se za stvar zelo zanimal ter želi, naj bi se čim najhitreje rešila. Ogrski delegat izjavlja, da začeno v delegaciji obstruirati, kako bi se hotelo razpravljati o regulaciji častniških plač v skupni seji.

Papežev blagoslov politični organizacij.

Budimpešta, 27. januarja. Včeraj je imela katoliška ljudska zveza svoj ustanovni shod. Predsedoval je podpredsednik poslanske zbornice, znani slovanožec Rakovszky. Škof Prohaska je prečital papecovo pismo, ki proslavlja ustanovitev zveze kot bogu dopadljivo delo ter posilja vsem članom svoj blagoslov.

Ministrska kriza na Bolgarskem.

Sofija, 27. januarja. Že pet dni se vrše brezuspešna pogajanja zaradi sestave koalicije glede ministra in prestola iz Danovove stranke progressivov in demokratične stranke Malinova. Pogajanja so se razbila, ker zastopate stranki nasprotujejo si stališči glede macedonskega vprašanja. Dočim je Danov odločno za podpiranje reformne akcije, so v demokratični stranki za agresivno politiko. Ako se sporazumljene ne doseže, ustanovitev najbrže poslovno ministrstvo.

Statistika o makedonskih vstaših.

Cariograd, 27. januarja. Oficijalna statistika o delovanju vstašev

v sandžaku Skoplje za zadnja tri leta navaja sledi: Leta 1905. je bilo 22 bojev, v katerih je padlo 72 bolgarskih in 76 srbskih vstašev. Vojaki in orožniki so imeli 27 mrtvih in 39 ranjenih. Umorov je bilo 440, ranjenih 92, odvedenih ali sploh pogrešanih 41 oseb. Leta 1906. je bilo 16 bojev. Ubitih je bilo 37 bolgarskih in 37 srbskih vstašev. Vojaki in orožniki so imeli 17 mrtvih in 15 ranjenih. Umorjenih je bilo 219, ranjenih 77, odvedenih pa 61 oseb. Leta 1907. je bilo 24 bojev. Ubitih je bilo 116 bolgarskih in 14 srbskih vstašev. Vojaki in orožniki so imeli 3 mrtvih in 3 ranjene. Umorjenih je bilo 364, ranjenih 77, odvedenih pa 90 oseb.

Portugalska pred revolucijo.

Madrid, 27. januarja. Položaj na Portugalskem je zelo kritičen. Črni kabinet in cenzura funkcionira zelo strogo. Nad 300 republikanov so zaprli. Vojaštvu, ki je prešnjeno puntarskega duha, so odvzeli municio. Neki artilleristi in pehotni polk so razorozili, ker sta baje hotela kralja in ministrskega predsednika Franka ujeti. Generala Dantesa in pri njem skrite voditelje republikanske stranke, so zaprli. Borze so zaprte, vsa trgovina miruje. Za dan 31. t. m. se pripravlja splošna vstaja. Mnogo časnikarjev so zaprli ter jih prepeljali na neko trdnjava pri Lisabonu.

Vesti z Gorškega.

V Črničah so se vršile predpar dnevi občinske volitve, pri katerih so dobili klerikale večino. Vse so spravili na volišče, kar so mogli; nekdo je izdal napredno stranko ter volil klerikale; duhovniki pa so bili pri teh volitvah najhujši agitatorji. Zlasti jim je bilo pri sreu, kako skonča volitev v prvem razredu. Radi tega so ostali, ki so volili, v dvorani kar trije duhovniki. Ker je strah pred maščevalnimi nunci povsod velik, je bil izid v tem razredu ugoden za klerikale. Sedaj pa lažajo o »ljubljški volji«. Protiv volitvam pa bo vložen vtok, ker so se godile nepostavnosti.

Kako razumejo »agrarni samostojen nastop?« Povedali smo, da je sklenila agrarna stranka za deželnozborske volitve samostojen nastop? Dr. Gregorčič je povabil nekaj veleposestnikov k se-

»Ti Ivanka si pač slaba sestra,« je rekel mož starejši ženski, »da Klarice niti nedolžnega plesa ne privošči.«

»Saj jo ves čas nagovarjam,« je odgovorila Ivanka, »da naj gre plešat, a danes še odgovora ne dobim. Kar ni je spraviti iz tega temnega kotiča.«

»No, jaz vama že pošljem plesav,« je menil stari lovski čuvaj, »zakaj to nikakor ne gre, da bi se najlepše dekle skrivalo za vratni med tem ko se ves mladi svet veseli življjenja.«

Starec je odšel. Komaj je bil izginil, je Klarica prijela svojo starejšo sestro Ivanko za roko in jo molčče potegnila za seboj. Zapustila je svoje mesto in poiskala drugo skrivališče, a tako, da je tudi od tam mogla neovirano opazovati okrog maršala Marmonta zbrano družbo.

Klarica ni zapazila, da je slišil visok, širokopleč mož s črno brado, ki je že poprej stal v njeni bližini in ji posvečal največjo pozornost. Tudi zdaj se je v primerni razdalji postavil v senco ter zopet osredotočil svojo pozornost na Klarico. Ta mož je bil prvi gozdar markija d'Aureville, Anton Hrast. Njegovi temni pogledi, žareči izpod oči, so dekletu pogledi obrnili na markizo Heleno, mlado nežno blončinko, ki je bila še leto dni poročena z majorjem. Z začudenjem in z neko plahotjo je dekletu zapazil, da si gledata maršal Marmont in markiza Helena d'Aureville s posebno pomembnostjo v oči in zazdelo se je dekletu, da gori v njih pogledih nek posebni ogenj.

Dekle je lahko zatrepetalo,

kar

kor bo se bilo ustrašilo svojih lastnih misli in je hitro obrnilo glavo v stran.

»

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter veja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznalija se plačuje od petrostopov petit-vrste po 14 h, če se oznalija tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolje frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnost v upravljanju se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalija, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnost v upravljanju telefon št. 85.

Klerikalci v stiski.

Vodstvo klerikalne stranke je v prav neprijetnem položaju. Izbirati mu je kandidati. V obče je to za klerikalek kaj lahka zadeva, ker njihovi volilci kot ljudje brez lastnih misli in brez lastnega prepričanja so zadovoljni z vsakim kandidatom in ga volijo brez ugovora. Toda klerikalci imajo letos svojo posebno težavo. Kandidatov imajo — preveč. Vse polno je ljudi, ki zahtevajo od vodstva klerikalne stranke mandatov. Kdor je kdaj malo govoril za klerikalno stranko, že hoče postati poslanc in spominja vodstvo kaj energetično na dane obljuhe.

Kandidatov je kar tema in vodstvo je v veliki stiski. Da bi vsaj nekaj teh ljudi preskrbelo z mandati, hoče žrtvovati različne sedanje poslane. Šuklje je moral obojeti dr. Schmitze se bo moral umakniti. Mejica so odslovili.... In še vedno manjka mandatov.

Kakor pa imajo na eni strani klerikalci preveč kandidatov, tako jih imajo na drugi strani — premalo, namreč premalo takih, da bi jih mogli z mirno vestjo predstaviti volilcem. Za kmetske občine je pač vse dobro, kajti klerikalci na kmetsih bi volili tudi škofovsko kuharico, ce bi jim jo priporočali duhovnik, ali v mestih je težje in s kandidati za mesta so klerikalci v veliki stiski.

Posebno za Ljubljano ne morejo dobiti kandidatov. Samo dveh kandidatov je treba, a v celini Ljubljani ni dveh resnih mož, ki bi hotela kandidirati kot klerikalek. V začetku so mislili klerikalci kandidirati gospoda komercijalnega svetnika in dež. odbornika Povšeta, a kakor se zdaj čuje, je gospod Povše ravno tako hvalježno kakor odločno odklonil kandidaturo in ostane raje v ljubljanski okolici. Zdaj nimajo klerikalci ne enega kandidata, ne enega resnega človeka, s katerim bi mogli stopiti pred ljubljanske volilce. Iščejo tod in iščejo tam, a vse je zaman. Čuje se že, da hočejo poskusiti s staro zvijeto in postaviti dva »samostojna« kandidata, kakega Kregarja ali kaj takega, kar bi bil že zadnji pripomembni izvlečki se iz stiske.

Tudi s kandidati za druga mesta imajo klerikalci težave in jih dozdaj še niso mogli dobiti.

Te skribi, ki jih imajo klerikalci s kandidati, so karakteristična ilustracija razmer in kažejo že sedaj, kake moči bodo imeli klerikalci v

bodočem dež. zboru na razpolaganje. Poleg nekaterih »macherjev« sedeli bodo na klerikalnih poslanskih klopih pač sami za vsako resno delo nezmožni ljudje, sami politični statisti, sami Drobniči in Demšarji, ki na komando vstajajo in se na komando vsejado, sicer pa drugače niso za nobeno rabo; na mesto mož, ki so sposobni zastopati koristi svojih volilcev in cele dežele, same ničle. To je lepa perspektiva za bodoči deželni zbor kranjski.

Vesti z Gorškega.

Klerikalni kandidati j. Divji shod agrarcev pri Rebku je opogumil klerikalci, da so prišli na dan s svojimi kandidati. V veliki zmesnjavi so jih razglasili, češ, tako napravijo z njimi morda dober vtisk. Klerikalci veliko govorijo o ljudski volji in obljudljali so, da se bodo ozirali na njo ter volili može iz ljudstva. Obljudljali so razne kandidature možem po deželi — ali kake kandidate so postavili? Čujmo! Za splošno kurijo: advokat dr. Pavletič, župnik dr. Breclj in sodni svetnik Fon; za kmečke občine v gorški okolici: profesor Bebeč, veleposetenik Klančič, kot tretjejo so pa imenovali vpojenega kanaškega nadučitelja Mihuela Zega, ki je bil pred šestimi leti kandidat narodno-napredne stranke! Za kmečke občine v Gorah: semeniški profesor dr. Anton Gregorčič (vulgo Pajerčič) in počasni zemljemerec v Kobaridu Janez Lapana. Kmeta nobenega — pa tako kričijo, da so kmetska stranka. »Kmečke zvezek« kandidirajo same gospode, seveda na ukaz gospodov nunciev. Klančič je veleposetenik in župan v Podgori, ki le ukazuje in sam nič ne dela v kmetiji. — Za Kraš se ne vedo, koga bi postavili pravzaprav, za trge tudi ne. Nekaj veljavnejših klerikalnih mož po deželi je ostalo z dolgim nosom, takoj n. pr. poštar Torkar v Podbrdu in župan Lutman v St. Andrežu. Slednji misli od same jeze ubežati med agrarce.

V tragi volijo po novem volilnem zakonu volilci prve in dru-

ge volilne skupine za občinske volitve, iz tretje skupine, ktor pliča najmanj 20 K neposrednega davka. Po prej so volili sami trgi brez priveska. Nova določba je delo dr. Gregorčica, ki je hotel na ta način pripraviti tržane ob poslance. Kmetski volilci iz okolice naj bi preglasili tržane; tako

drugega opozorili, da bo odslej mariki Heli d'Aureville posvečati posebno pozornost.

Klarica se je oklenila svoje sestre, kakor bi začela godba tudi najo dobiti svoj vpliv in kakor bi jo bilo strah, da omami tudi njo. Pravkar se je bil marki d'Aureville s svojo lepo plesalko vrnil pred grad. Natočil je dve kupici penečega se vina in trčil s svojo plesalko.

»Vive l'amour« ji je zašepetal, ko sta zazveneli čaši in z jasnim prešernim pogledom je njegova damska odgovorila »Vive l'amour!«

Zaklicala je bila to pač polglasno, a Klarica jo je vendar slišala in zatrepetala.

»Pojdi, Ivanka« je zaprosila svojo sestro in ne čakaje odgovora jo je potegnila skoro siloma seboj proti izhodu. Hitela je, kakor bi ji gorela pod nogami, kakor bi hotela počeniti pred ljudmi, misleč, da ji izgine izpred oči prizor, ki ga je bila videla, če se oddalji od oseb in od kraja.

Molče sta korakali sestri skozi jasno jesensko noč proti vasi, kjer ju je čakal voz. Pot je bila samotna in zaužetna, zakaj ljudje so bili še vsi na grajskem dvorišču in nihče še ni mislil iti domov k počitku. Držeč se za roki sta stopali sestri po tej poti in za njima se je glasila godba, vse tiste in nežneje, a vendar razločno in ti glasovi so jima vedenio iznova priča-

bi bilo upanje, da bi zmagal v trigh klerikalni kandidat. Take strankarske naklepe je koval dr. Gregorčič z Lahi, ki so mu seveda radli privolili vse, ker jim je za to odstopil Goriček ter brez vsake besede se vdal za laško večino. Radi tega bo bud volilni boj tudi po onih trigh, ki imajo kmečke frakcije.

Klerikalci se smejijo, ker upajo s svojimi kandidati vsled »agrarnih zmesnjav« prodreti v splošni kuriji in v kmetskih občinah, razven Krasa, prav gotovo. Če bi želi še v trigh in v veleposvetu — to bi imeli zopet lepe poslance! Če bi bilo upati, da sreča »agrarse« pamet še ob pravem času, bi se klerikalcem računi v splošni kuriji in v kmetskih občinah v goriški okolici popolnoma zmesali. Veliko odgovoritost si nako-pavajo na glavo demagoški mešaleci ki hujskajo okoli, dasi vidijo, da sami ne morejo nič opraviti ter da tako le pomagajo klerikalcem do zmage. Nihče še ni tako slaperil kneta, kakor ga sedaj razni posili-kneje!

Narodno-napredna stranka namerava, kakor se čuje, sklicati na dan 6. februarja t. l. v Gorico veliko zborovanje, na katerem se pretrese položaj v deželi ter se postavijo kandidatje.

Delegacije.

Dunaj, 28. januarja. Med avstrijskimi delegati se govorja, da na razmerju Poljaki pri razpravi o proračunu za ministrstvo zunanjih del vprizoriti protest proti znani protipolski predlogi pruske vlade. Vpredstvu pa je že dogovorjeno, da predsednik dr. pl. Fuchs tozadne resolucije slovanskih delegatov sploh ne da na glasovanje, češ, da stava ne spada v kompetenco delegacije.

V dobro poučenih krogih govorijo, da pride zvišanje častniških plač na razgovorje v jutrišnji seji vojnega odseka ogrske delegacije. Vojnemu ministru se ponudi prilika, da razloži stališče vojne uprave; z njegovim izjavo se ogrska delegacija najbrže zadovolji ter privoli, da se plače častnikom zvišajo že s 1. januarjem tega leta.

Odsek za zunanje stvari ogrske delegacije je sprejel danes po daljši debati proračun ministrstva zunanjih del. Govoril je tudi minister baron Aehrenthal, ki je rekel, da avstrijsko-rusko reformna akcija v Macedoniji temelji na principu, da je treba varovati kristjane.

rovali v spomin prizore s plesa na grajskem dvorišču. Sele ko sta prišli sestri v bližino vasi, se godba ni več slišala.

»Hvala bogu, da sva v vasi«, je izpregovorila starejša sestra. »Utrjenja sem, komaj čakam, da pridem domov. In ti, Klarica, si li utruješ?«

»Ne, prav nič. Hoja mi je prav dobro storila. Ne vem, kako da me je prav danes godba tako razburila, a sprejed me je zopet pomiril.«

Ivana je od strani pogledala svojo sestro, kakor bi hotela citati z njenega obrazca, če jo je res razburila samo godba in ne tudi prizori, ki jih je videla ta večer prvič v svojem življenju. Ivanka si je rekla, da se Klarica najbrž sama ne zaveda, kaj ji je razgredlo kri in zato je molče nadaljevala svojo pot.

Sestri nista zapazili, da jima je vso pot sledil velik mož s črno brado in s puško na ramu, markijev prvi gozdar Anton Hrast. Niti trenutek ni maknil pogleda od sester, kakor bi imel nalogo, čuvati nad njima in ustavil se je šele, ko je videl, da sta sestri vstopili v hišo, kjer ju je čakal voz. Skril se je v senco in tam počakal, da sta se sestri pripeljali mimo njega. Ko je bil voz že izginil proti Vrhniku se je Anton Hrast vrnil po isti poti domov na grad. Zdaj ta poti bi bila več tako zupuščena, kakor prej. Ljudje so se bili začeli vračati

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 28. januarja. V nadaljnji razpravi se je vnela posebno zvihna debata pri točki »ministrski svet«. Več govornikov je kritikovalo politiko ministrskega predsednika in posameznih ministrov. Pri tej debeti se je prvič razpravljalo o narodnostih vprašanjih in o željah posameznih kronovin. To se bo sedaj gotovo ponavljalo tudi pri raznih drugih poslavstvih proračuna. — Poslanec Vuković je izjavil, da bo pod pogojem, da se gospodarska akcija za povzroči Dalmačije res izvede, glasoval za proračun. — Posl. Klopčić je ostro kritikoval narodno-gospodarsko in kulturno politiko vlade. Vladno stremljenje gre za tem, da se ohrani nemška hegemonija ter se reši centralizem. Govornik je grajal, zakaj se ne uvede volilna reforma tudi za deželne zbere. Nadalje je urigral starostno in invaliditetno zavarovanje ter priporočal znane zahteve državnih uradnikov. — Posl. dr. Korošec je kritikoval uredbo ministrov-rojakov ter vprašal zakaj nima svojega ministra baš najslabotnejši narodi; kritikoval je, da se odločitev o narodnih in političnih vprašanjih prepriča edino le ministru predsedniku. Nadalje se je govornik pritoževal, da vključi vstoju poslavstev slovanskih in krščanskih mož v ministrstvo ni nicesar opaziti o vejem slovenskem ali krščanskem vplivu. Končno je kritikoval strankarsko in zaostalo poročanje oficijskih časopisov. — Posl. dr. Ploj je kritikoval vladno namero, ki hoče rešiti narodni problem le za Češko, in se tam le od naroda do naroda. S tem ni nicesar storjenega. Narodnostno vprašanje se mora rešiti obenem za vse narode. Govornik je priporočal za reditev narodnostnega vprašanja pravljalno administrativno in zakonodajno delovanje vlade.

57 miljonov za vojno mornarico.

Dunaj, 28. januarja. V mornaričnem odseku je danes utemeljeno val admirala Montecuccoli proračun. Lani je znašal proračun 45 milijonov, letos pa 57 milijonov K. Opozarjal je na splošno podraženje materijala, tako da velja sedaj vojna ladja, ki je veljala poprej 27 milijonov, že 30 milijonov K. Za prihodnja tri leta se zviša kvota za nove in nadomestne gradnje. Odsek je sprejel ves proračun v splošnem in podrobno brez sprememb.

Portugalska pred revolucionijo.

London, 28. januarja. Iz Portugalske prihajajo čimdalje obupnejše vesti, ki dokazujojo, da je položaj zelo resen. Vlada si prizadeva, da najoddločneje zatre vse skupno gibanje. Republikanski shodi, ki so bili že dovoljeni, so se nenadoma prepovedali.

Jezikovne afere na Češkem.

Praga, 28. januarja. »Hlas Naroda« poroča, da je najvišje sodišče razsodilo, da okrožno sodišče v Hebu mora sprejemati češke vloge ter jih tudi češko reševati. Odlok temelji na enakopravnosti obeh deželnih jezikov pred sodišči in pred oblastnimi ter na § 19. drž. osnovnih zakonov. Odlok se razglasil kmalu v uradnem listu justičnega ministra.

Politični položaj na Hrvaškem.

Zagreb, 28. januarja. »Hrvatska« poroča, da bo minister Josipović res v najkrajšem času demisioniral. Na njegovo mesto kandidira ogrska vlada Julija Jelčića, dočim želi ban imeti velikega župana Vuketicha.

Ban Rauch, pripravlja baje naredbo, da se ustanovi osem novih madžarskih šol, in sicer v Bedeniku, Bardejiku, Irigu, Lipiku, Marinceh, Platičevu, Šatnicah in v Vladislavcih.

Avtonomni in skupni uradniki so imeli predvčerajšnjim zaupno posvetovanje ter so sklenili, pozvati vse uradnike, naj v smislu obstoječih zakonov svobodno izvršujejo svojo volilno pravico, ako pa bi se hotelo vplivati na nje, naj poklicajo na pomoč postavno zaščito.

Italijani proti Avstriji.

Milan, 28. januarja. »Secolo« kritikuje zelo ostro govor avstrijskega ministra barona Aehrenthala ter zanika, da bi ga bila italijanska javnost prijazno sprejela povodom njegovega obiska v Italiji. Italijansko časopisje je temveč dalo jasno razumevanje, da je najboljši dokaz za odkritostrenost trezvezne dovolitev italijanskega vseučilišča v Trstu. Italijansko časopisje sicer ne bo nikoli ševeljalo na vojno, toda vztrajalo bo vedno pri zahtevi, da morajo Italijanom v Avstriji uživati iste pravice, kakor drugi njeni narodi.

Portugalska pred revolucionijo.

London, 28. januarja. Iz Portugalske prihajajo čimdalje obupnejše vesti, ki dokazujojo, da je položaj zelo resen. Vlada si prizadeva, da najoddločneje zatre vse skupno gibanje. Republikanski shodi, ki so se tu godile, a noč je jasna in po ognju in zveplu niti ne diši.«

Anton Hrast je poznal svojega paznika in njegove nazore. Že množokrat mu je bil rekel, da je izgrel svoj poklic in da bi bil moral postati menih. A danes ni na Jurjeve jezne opazke ničesar omenil, kajti danes je bil popolnoma njegovih nazorov. A vendar mu je spričo Jurjevega portočila postal nekako lagljiv pri sreu. Veselilo ga je, da se Klarica ni udeležila plesa, da se je nekako skrivala pred ljudmi in napsled kar pobegnila od slavnosti.

»Čutila je greh v svoji bližini in zato se je vseh ogibala in je napsled ušla.« Ta misel mu je bila zadoščenje in tolažba in ga je vsaj pomirila za hip, četudi mu ni dala nadre, da si kdaj pridobi ljubezen Končanove Klarice.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejeman za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od piterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnštvo telefon št. 85.

Za svobodo šole in vede.

V nedeljo, dne 26. prosinca ob priliku glavne skupščine »Jednote Komenskega« je združeno češko, moravsko in šlesko učiteljstvo soglasno protestiralo proti nakanam reakejškega življa, ki stremi za tem, dobiti šolstvo v svoje roke, podrediti ga konfesijnelnemu vplivu, znižati povprečno izobraženost, uničiti svobodo vere, svobodo učiteljstva in šolske mladine.

Skupščino je otvoril prof. Drtiny s približno sledečimi besedami:

Današnja javna skupščina se je

estala, da bi nastopila z odločnim

protestom proti grozeči reakeiji na

polju kulturnem in šolskem. Ta re-

akeija je pokazala najbolj svoje lice

na dunajskem katoliškem shodu,

kjer je bil slavnostno oznanjen zgovorom kneza Lichtensteina obrat v

smislu krščansko-socijalne politike.

Na glavnem zborovanju katoliškega

»Schulvereina« je označil predsednik dr. Schwarzkot zadnji cilj tega

društva delovanje za javno konfesijalno šolo in paragraf osnovnega

šolskega zakona, ki pravi, da ima biti

na vse posvetnih predmetih prost

vsakega nabožnega vpliva, za

škodljivo rakrano. Dr. Lueger je

proglašil, da so klerikale ljudske šole

že dobili, da se s srednjimi šolami

zadovoljujejo in da si hočejo sedaj

osvojiti vsečilišča, kjer se goji revolučionarji, brezdomovinski in brez-

verski duh. Ta napad je bil odvoren s

predlogom prof. Masaryka v držav-

nem zboru. Kratko pred koncem za-

sedanja drž. zborna, 21. decembra

1907 sta stavila krščansko-socijalna

poslanca Jedeck in Stöckler predlog,

da se naj na kmetih skrči obvezni šolski

obisk za eno leto, v zameno pa se

osnuje enoletna nadaljevalna gospo-

darška šola. V dobi, ko se pojavljajo

v vseh kulturnih državah ljudsko-

izobraževalna prizadevanja, ki ne

prispevajo malo tudi k gospodarsku-

mu povzdigu najširših vrst, v dobi, ko

se splošno priznava, da bi imel biti

obvezni šolski obisk prej razširjen na

9 let, a mesečanske šole prirejene na

4 leta, in obvezne za vso mladež, v do-

bi, ko se skrbi za pospeševanje vsa-

kovrstnih nadaljevalnih in strokov-

nih šol, za ustavonitev javnih knjiži-

nic in čitalnic, imenujemo to nakano

nepričazno izobražebi, nevarno na-

predku. Naš protest mora biti tem

odločnejši, ker ravno pri nas na Če-

škem ne branijo za to poklicani fak-

torji osnovnih šolskih zakonov in kažejo napram nakanam klerikalcev preveč postrežljivosti in malo odporja. V duhu Komenskega, v svetem prepričanju, da v vedi je moč, izobražba, blagoslov ljudstva in blaginja mladeži, hočemo proti vsem tem nakanam povzdigniti svoj odločni in dostojni protest.

Na shodu je govoril tudi prof. Masaryk. Med drugim je izvajal slednje:

Današnji shod mora imeti demonstrativni značaj v dobrem smislu te besede: pokazati mora, da smo v branitvi šole vsi složni, da šolo braniti hočemo in jo tudi bodemo. To je naša dolžnost.

Veda je bolj vprašanje značaja, ko se to misli; veda vzgojuje; kogar naučite opazovati, pozorno primerjati in misliti, tega ste vzgojili. Mislišti pomeni misliti naravnost; kogar ste naučili naravnost misliti, temu ste dali najlepšo garancijo za vse, kjer je treba značaja in naravnosti.

Veda pomeni tudi stalno kritikanje, pred vsem kritikanje samega sebe; kritika pomeni imeti spoznanje, sloneče na dokazih.

Veda ni nič drugega nego vedenje, kar vemo in vedeti, česar ne vemo; znanstveni si je svest; toliko vem, ostalega pa ne vem. Kritično znanstvo, to je veda, to je prepričanje.

Mislišti boli, boli onega, ki misli, boli te, proti katerim se mora misliti. Mišljene potrebuje svobode. Svoboda šol pomeni svobodo učitelja in učenca. Šola mora biti neodvisna, mora biti prosta vsakih avtoritet, pred vsem onih, ki se opirajo na moč, mora biti neodvisna od države in njenih birokracij in birokracije cerkvne.

Neodvisnost učiteljevo je treba braniti z redom. Nočemo anarhije, kakor se nam to podnika, anarhija je sedaj; hočemo red, treba je vzoratega reda, nočemo te anarhije, ki vodi do šole samovolje državne in cerkvene.

Veda napreduje in šolstvo napreduje. V poslednjih tednih se je imelo govorilo in pisalo o reformi šolstva. Napredni ljudje spoznavajo, da sedanja šola ni brez hib. Mi samo kažemo na te hibe, ali neprijatelji šole jih hočejo izigrati proti šoli sploh. Prav gotovo, šolstvo se mora reformirati, vse šolstvo, od najnižjega pa do najvišjega. Če se gre sedaj za srednje šole, pridevamo prav gotovo k univerzam in k ljudskim šolam, ker je vse šolstvo v medsebojni zvezi.

Popolnoma naravno, da se danes

kliče po višji izobrazbi, ker napredujemo. V Avstriji imamo obvezne šolske obiske komaj pol stoletja. Klic po popularizaciji vede, poskus o vseučiliški ekstenziji je znamenje, da spremo k višjemu nivoju splošne izobrazbe in tako podpiramo želje učiteljstva, ki streme za akademično izobrazbo. Kakor nočemo, da bi zdravnik za otroke študiral manj nego zdravnik za dorasne, ravno tako morajo imeti ti duševni zdravniki za otroke isto izobrazbo. Zahteva po akademični izobrazbi se torej razumi že sama ob sebi.

Nočem zavračevati vseh ugovorov proti šoli, svojo pozornost hočem obrniti le na ugovor, ki ga imajo takovzvani praktiki proti šoli. Pogostokrat kriče ljudje, tudi izobraženi, v imenu prakse proti šoli. Napram tem praktikom sem jako oprezen in izjavljam, da je praksa brez teorije nemogoča; v resnic odlični praktiki niso brez teorije. Ali koliko praktikov je v resnic nepraktičnih!! Veliko, ker jim manjka potrebne teoretične znanje.

Zahteva, da bi bil šolski obisk znižan na 7 let, je popolnoma neupravičena. Ko vidimo, kako se 7letni šolski obisk vsiljuje ljudstvu na deželi, moramo si pred vsem staviti pred oči statistiko našega prebivalstva na deželi: pri nas ni mnogo velopestnikov, tudi ne srednje velikih posestnikov, imamo temveč kmetski proletarijat. Ali kako hočete pomoći proletarijatu, če mu zaprete vir izobrazbe? Z otročjem delom hočete pomagati kmetu in delavcem? To bi bil pogresek, katerega so očitali že prvi socialistični teoretični delavec. Tukaj je nujno potrebna pomoč, moramo klicati po socijalnih reformah, kmetu je treba pomagati politično in gospodarsko, ali ne s tem, da se storiti njegove otroke za sužnje. Reforme gospodarske in politične so nujne, ne pa znižanje ljudske izobrazbe.

Ne govorim mogoče za to, da bi človek polovico življenja sedel na šolskih klopih; šola nam ni cilj, vemo, da šola služi življenju. Podnika se nam, da hočemo kulturni boj. Čemo in nočemo! Resnica je, da se le branimo. Nihče ne bode učiteljstvu očital, da napada državo ali cerkev. Ali, če se nam boj vsiljuje, sleinimo ravnakice, dobojujmo ta boj, in sicer vite.

Samo mimogrede se dotaknem argumenta klerikalcev, ki trde, da se samo branijo proti našemu teroriz-

mu. Smo baje intolerantni in oni se baje samo branijo. Mogče, da se pojavi nestrpnost, ko branji človek z navdušenjem pravico svojo in svojega ljudstva, česar seveda gospodjedaleko ne razumejo; priznavam, da se pojavijo hibe — ali protim hibam, ne hibam proti zločinom klerikalcev na šolo je to vse še premalenostno, da bi se o tem lahko govorilo.

Veda ni učenost, ni znanje posameznosti; ves človek mora biti znanstveno vzgojen; kdo znanstveno, kdo kritično misli, si kritično izbira predmete svojega čuvstvovanja in smotrenja, ima dolžnost braniti vedo in šolo kakor punčico svojega očesa. Dolžnost vseh znanstveno delujočih ljudi je se zavzeti za spoznanje resnice.

Delegacije.

Dunaj, 30. januarja. Odsek za zunanje zadave in za okupacijski kredit avstrijske delegacije je razpravljal danes o proračunu ministarstva zunanjih del. Del. dr. Baer in reither je reklo, da letos v eksprezu prvikrat ni omenjena trozveza. Glede razmerja z Italijo je govornik priznal, da se vodilna državna obeh držav osebno trudita, da bi ohranila dobro razmerje med obema državama, toda med prebivalstvom v kraljevini Italiji je močna struja proti Avstriji, kar se kaže v literaturi, posebno pa v časopisu. Nadalje je govornik razpravljal o političnem in strategičnem stališču Avstrije ob Adriji, nadalje pa položaju v Macedoniji. Del. Vuković je dokazoval, da je trozveza izgubila popularnost. Napadel je Nemčijo zaradi njenega vedenja napram Avstriji na Balkanu in zaradi raznarodovanja Poljakov. Italija stremi za samovlado na Adrijaškem morju ter zavzema tudi na Balkanu in v Albaniji gospodruječe stališče našega Avstriji. Končno se je zavzemal za napravo železniške zveze skozi Dalmacijo preko Albanije v Bitolj.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 30. januarja. Odsek je tudi v današnji seji razpravljal še vedno o postavkah »ministrski svet« in »upravno sodišče«. Debata se je skovala največ o ustanovitvi novega delavskega ministarstva in o rešitvi narodnostnega vprašanja. Nadalje se je razvila zelo ostra polemika proti zadnjim izvajanjem češkega in nem-

škega ministra-rojaka. Češki minister Prašek se je takoj oglasil ter svoje napadalec pobil v temeljitem govoru.

Ministrstvo za javna dela.

Dunaj, 30. januarja. Organizacijski načrt za novo ministrstvo je že predložen ministrskemu svetu ter obsegla sledeče predloge: »Ministrstvo bo sestavljen iz petih sekciij. V prvih oddelek bodo spadale sledeče stvari: zakonodajno in upravno postopanje pri vodnih pravicah, ustanovitev novega električnega zakona, o obrtnih preskuševalnicah, o varstvu patentov in vzorcev, o delavskih pogodbah, o delavskih organizacijah, o podjetniških zvezah, o izseljevanju in o posredovanju za delo in za stanovanje. Drugemu oddelku se odkaže oddaja javnih dobav, pospeševanje male obrti, obrtni in zadružni kredit, obrtni nadaljevalne šole, zadružni instruktorji in domače delo. V tretji oddelku pride gradnje cest. Četrtemu oddelku pripade gradnje kanalov in pristanišč, zazidave hidroelektrarn, varstvo vrelcev v zdraviliščih in promet tujev. Peti oddelek bo končno obsegal rudarske posle, ki so bili do sedaj odkazani poljedelskemu ministarstvu. Kreiranje novega ministarstva se izvrši v dveh obrokih. Tisti del, ki se nanaša na javne zgradbe, se podredi že prihodje dni na redbenim potom delavskemu ministarstvu, da bo Gessmann takoj postal minister s portfeljem. Drugi posli se predlože poprej poslanski zbornicie, da jih odobri.

V krščansko socijalnih krogih se je pojavil nov načrt, ki bi naj odpravil ovire pri ustanovitvi novega ministrstva. Osnovati hočejo prometno ministarstvo, za katero je določen dr. Gessmann. To ministarstvo bi naj prevzel razen železnic vse druge prometne panoge, in sicer pošt, brzojav, telefon, tuiški promet in zdravilišča. Pozneje bi se naj ustanovilo socijalno-politično ministarstvo, in sicer parlamentarnim potom.

Zvišanje častniških plač.

Dunaj, 30. januarja. Predsednik ogrske delegacije Bela Barabas je izjavil, da se zelo čudi predlogom Okolicenja za zvišanje častniških plač, ker je isti poslane šele nedavno naglašal, da takša regulacija brez narodnih koncesij ni mogoča. Barabas je priporabil, da ne bo nobenega člena neodvisne stranke

Poiskala je knjigo, da bi si s čitanjem pregnala misli, ki so ji razburjale živec in razvremale kri. Zatopila se je posili v to knjigo. Pozorno je čitala besedo za besedo, vrsto za vrsto, dasi je to čisto nič začimalo. Napisel je vrgla knjigo v stran, stisnila roke na sreči in globoko zavzdhnila.

Zdaj si je le priznala, da ljubi markijo.

»Kaj sem blazna!« je zahitela. »Jaz, Končanova Klara, heči kmetskega krčmarja in voznika, ljubim markijo, ki je v sorodstvu z najmogočnejšim vladarjem na svetu, moža, ki za moje vrste ljudi niti pogleda nima in ki je povrh še oženjen.«

Zbežala

mladih rokodelcev tudi iz ozira na že obstoječe rokodelce, kateri po pravici tožijo, da primanjkuje vedno bolj in bolj dobre, zanesljivih, v svoji stroki izvežbanih in zategadelj pomebnih pomočnikov. Bodočnost stopev bode pokazala, ali se nova uredba izkaže v praksi in ali izpolni tiste nade, ki se stavljajo v obvezne pomočniške preizkušnje. Vsekakor je v obilni meri od obrtnikov samih mnogo odvisno, ali se obneso pomočniške preizkušnje. Od njih zanima, od njih sodelovanja ob vršitvi teh preizkušenj, pa tudi od skrb, ki jo posvečajo izobrazbi in strokovnemu izvežbanju obrtnega načrta, je odvisno, ali bode nova naprava res v korist in oporo obrtnemu stanu.

Pomočniške preizkušnje so za vajence rokodelskih obrtv obvezne. Vajence, ki ne napravi take preizkušnje, bodisi zategadelj, ker se je odtegnil tej preizkušnji, bodisi zategadelj, ker preizkušnje ni prestal z zadovoljivim uspehom, ima zaprto pot do obrtne samostojnosti: samostojen mojster ne bo mogel postati.

Okolnost, da rokodelski vajence nì napravil pomočniške preizkušnje, ima pa še dve drugi neugodni posledice zanj. Na eni strani mu sme obrtno oblastvo zategadelj podaljšati vajenko dobo za pol leta, kar je hud udarec za vajence; na drugi strani pa je tudi v primeru, da se vajenska doba zanj dokonča, dokler ne napravi preizkušnje, le manj vreden posložen delavec, ki se po zakonu nazivlje pomagač. V nemškem jeziku je v rabi za take pomočne delavce, ki niso napravili pomočniške preizkušnje, izraz »Gehilfe«, za ostale pomočne delavce pa izraz »Geselle«. V tem razlikovanju je ista tendenca kakor v stremljenju raznih rokodelskih organizacij po alpskih deželih, ki meri na to, da se pridobi imenu »mojstra« večje spôstovanje in s tem povzdigne stanovska zavest rokodelcev. Nazivu pomočnik »Geselle« se hoče dati večjo veljavco. Dvomimo, da bi v današnjem času saj v obrtnem delavstvu pridobilo tako razlikovanje v nazivih kakšen praktičen pomen. Tudi za učnega mojstra utegne imeti neugoden uspeh njegovega vajence pri pomočniški preizkušnji slabe posledice. Če se namreč pokaže pri pomočniški preizkušnji, da je v prvi vrsti učni mojster kriv slabega izida preizkušnje, je obrtno oblastvo upravičeno odveti mojstru za vedno ali pa za dolochen čas pravico imeti vajence. S tem dolčilom se hoče pripomoci k temu, da mojstri polagajo potrebno skrb vzgoji in strokovnemu izvežbanju svojih vajencev. Pripomniti je, da je dopustno ponavljati pomočniško preizkušnjo, in sicer večkrat, vedno pa le v presledku šestih mesecov. Prostovoljno smejo delati pomočniške preizkušnje tudi taki pomočni delavci v rokodelskih obrtih, ki so dovršili učno dobo še pred 16. februarjem.

Obvezne pomočniške preizkušnje bode delati pri posebnih izpravečevalnih komisijah, ki jih sestavijo obrtna oblastva. Dosledna izvedba načela, ki ga postavlja obrtni red, da je v prvi vrsti dolžnost obrtnih zadrug, teh postavnih organizacij obrtnega stanu, skrbeti za to, da se povestni predpisi glede vajencev izvajajo in izpoljujejo od strani obrtnikov, dovaja do tega, da novi obrtni zakon nalaga v prvi vrsti obrtnim zadrugam tudi to dolžnost, da poskrbe, kar je potrebno, da se morejo vsi vajenci, ki delajo v rokodelskih obrtih, koncem učne dobe podvreči pomočniški preizkušnji, katera naj do kaže, da si je vajenc pridobil tekom učne dobe ono znanje in izvežbanost, ki je potrebna pomočnikom v posa-

meznih obrtih. Naravno je, da so dolžne posamezne zadruge skrbeti le za vajence pri svojih članih. Ker pa je ne samo pri nas v slovenskih deželah, ampak tudi še v mnogih drugih krovovinah organizacija v obrtnih zadrugah še nepopolna in je dokaj rokodelcev izven vsake organizacije, nalaže zakon obrtnim oblastvom, da za vajence pri takih rokodelskih mojstrih, ki niso člani nobene zadruge, in za vajence v analognih tovarniških podjetjih, ki morajo istotko delati pomočniške preizkušnje, osnujejo posebne oblastvene preizkuševalne komisije. Na dlanu leži, da bodo v južnih krajih, kjer še manjka obrtnih zadrug, imete oblastvene izpravečevalne komisije največ posla, saj za prve čase, dokler se obrtna organizacija ne popolni. O sestavi teh komisij, o njih delokrogu ter o tem, kako bodo urejene preizkušnje, izpregovorimo prihodnjič.

F. E.

Dopisi.

Iz Radovaljice. Dne 26. prosinca se je vršila v gostilniških prostorih gospoda Frana Dolžana »pri Lectarju« veselica tukajšnjih rokodelskih pomočnikov, katera je bila jako dobro obiskana. Vsi sloji so bili zastopani. Vsem častitim obiskovalcem veselice, kateri so s svojo udeležitvijo izkazali priredivim pomočnikom simpatije, bodi na tem mestu izrečena najtoplješa zahvala. Da gre tudi gostilničar, ki toči, kakor znano, najboljša vina in se trudi vsakomur po možnosti postreči — priznanje, sedala ni treba posebej naglašati. To je vsem srčna hvala. — Prireditelji veselice.

Iz Zagorja ob Savi. Dne 26. prosinca t. l. je obhajal tukajšnji pevski klub »Zagorje« svojo petletnico. Ob tej priliki je napravil svojemu zaslужnemu pevovodji gosp. Janku Levstiku bakljado s podoknicu, pri kateri so sodelovali tudi vrlji tamburaši. V priznanju zasluga so darovali pevci g. Levstiku srebrn lovorev venec, pevke pa prekrasen šopek svežih evelic. Prvega mu je ob čestitki izročil učitelj g. Pelko, šopek pa marljiva pevka gdč. M. Jesihova. V imenu krajnega šolskega sveta mu je čestital predsednik, gospod Tomo Koprivec, v imenu »Sokola« pa njega najdelavnjši član g. Ferdo Poljšak. Bakljada je spremila slavljenca k Weinbergerju, kjer mu je pevski klub priredil časten večer. Izmed napitnic, ki so veljaje slavljenca, naj omenim ono g. Kopriveca, katerega moramo Zagorjan kot predsednika krajnega šolskega sveta staviti v zgled. On ne govori samo, ampak on dela za prospel šolstva s vso vmeno. To je poudarjal tudi v svoji napitnici ter izjavil, da poleg tako za šolo delujejočega voditelja, kakor je g. Levstik, je delo predsednikova dokaj olajšano. V imenu kluba mu je nadzravil g. Pelko. Slavnosten večer je poleg drugega občinstva s svojim prihodom počastil tudi občespoštovani zagorski župan Fran Weinberger z gospo soprogo in hčerkama. Pevski klub je zapel nekaj pesmi, med katerimi nam je najbolj ugajala Gregorčičeva: »Nazaj v planinski raj«. Tamburaši pa so pridno igrali, za kar smo jim hvaležni. Končno kličemo gospodu šolskemu voditelju F. Levstiku: Na mnogaja leta in želimo, da bi se vnaprej ostal tako trdna opora narodnega dela v Zagorju, kot dolej.

Iz Ribnici. Dne 5. januarja t. l. se je vršil v prostorni sokolski dvorani »pri Cenetu« v Ribnici sokolski občni zbor. Udeležba je bila častna — 48 bratov. Iz poročil br. staroste, tajnika, blagajnika in načelnika je

razvidno, da je odstopivši odbor rešil v polni meri svojo nalogo. Koncem leta 1907 šteje društvo 3 ustanovnike, 66 izvršajočih in 55 podpornih članov. Društvo ima prostorno in povse pripravno telovadnico in kompletno najmoderneje orodje. Že prvo leto svojega obstanka se je je nabavil krasen prapor ter bil razvit pri slavnosti dne 8. septembra 1907, karne ře ni videla Ribnica. Poleg Zvezje je bilo pri tej slavnosti zastopani 11 sokolskih društev z nad 200 Sokoli v kroju, žensko telovadno društvo v Bistrici na Moravskem in v Ljubljani ter 11 drugih društev in korporacij. Orodje in prapor je vse plačano ter še izkazuje blagajna prebitek, tako da ima društvo po preteklu enoletnega obstanka nad 1000 K premoženja. Poso ilnic v Ribnici, katera je šla v vsakem oziru mlademu društvu na roko, se je izrekla soglasno zahvala. Zanimanje za telovadbo raste v krog mladih telovadcev se množi. Z uspehom obrača društvo vso svojo pozornost naraščaju, kateri je prvič nastopal pri slavnosti razvijanja praporja in že deluječemu ženskemu telovadnemu odseku, kateri se ima tekoma leta 1908 priklopiti društvo. Ker je bilo že pred zaključkom leta 1907 plačano vse telovadno orodje in prapor, je odbor sklenil, da se naj postavi v več gostilnah ob ribniški posojilnici upeljanih nabiralnikov; dohodki pa naj tvorijo sklad za bodoči sokolski dom v Ribnici. Že prvi mesec se je nabralo nad 100 K ter naložilo v ribniški posojilnici. Gdž. Anko Podboj Cenetovo kot neumorno nabiralko prispevkov za rionskega Sokola in ker od prej imenovane načrane svota visoko nadkrilje ustanovnino, je imenoval občni zbor so glasno za ustanovnico. V novi odboru so bili izvoljeni bratje: Dr. A. Schiffer, starosta; B. Fišer, podstarosta; A. Juvaneč, načelnik; A. Spende, tajnik; D. Betriani, blagajnik; I. Klun, orodjar; Ivan Arko, F. Burger, F. Stražar, odborniki; F. Peterlin, načelnik. Pregledovalca računov: A. Fabian in I. Toporiš. V občni zbor Zvezze so izvoljeni: dr. Schiffer, B. Fišer, B. Spende, D. Betriani, I. Klun, Josip Arko; načelniki: F. Peterlin, A. Adamčič, Jakob Kun, R. Thurnherr. V Zvezin odbor je izvolil društveni odbor dr. Schifferja in načelnikom F. Burgerja. — Opomba uredbištva: Ta občni zbor je bil 5. januarja, pričujočo poročilo pa smo dobili 20. januarja, torej čez celih 25 dni. V prihodnjih bomo tako zaznala poročila metali v koš.

Z Dunaju. (Devetnajstletno poročilo Podpornega društva za slovenske visokošole na na Dunaju). Iz tega poročila, ki smo ga ravnočar prejeli, posnemamo sledenje: Poročilo naglaša, da se je med slovenskim dijastrom pojavil svež, zdrav, resen in trezen duh in da je z zadovoljstvom opažati lepo organizacijo slovenskega dijastva. Ta organizacija je bila tudi v prid podpornemu društву, ker je bila kontrola med dijastrom natarenjša in so se torej oglašali res le prav potrebeni prisilci: Tri slov. aka. društva »Slovenija«, »Danica« in »Sava« so pošiljala svoje zastopnike k odborovim sejam; ti so imeli posvetovalen glas in so marsikaj pripomogli, da so se razjasnile materijalne razmere kakrškega prisilca. Slovensko občinstvo ima torej poročstvo, da se njegovoda dirila porabljajo v najboljše namene in razdeljujejo po najboljši vesti in vedenosti. Zato prosi odbor, da naj društveni dobrotniki ne omagajo s svojimi podporami, temveč naj jih posnemojo in skusijo društvo pridobiti obilo novih prijateljev in dobrotnikov. To društvo stopa letos v dvajseto leto svojega delo-

vanja, torej v jubilejno leto in upa, da muta jubilejohraní vse stare prijatelje ter pri-dobi obilno novih. Društvo je letos podpiralo 18 denarnih zavodov, med temi se v prvi vrsti odlikuje »Hranilno in posojilno društvo v Ptuju«, potem »Narodni sklad v Gorici«, posojilnica v Bovcu, Brežicah, Celju, Framu, Gorjani, Radgoni, Splošno kreditno društvo v Ljubljani, okr. posojilnica v Ljutomeru, posojilnica v Logatcu, Mariboru, Postojni, Radovaljici, v Slov. Bistrici, v Šmarju, v Trstu, na Vrancem, na Vrhniku. Posebno hvalo so zaslužili marljivi nabiralcji, med katerimi so se odlikovali gg Anton Flis na Vrhniki, dr. Fr. Göstl v Ljubljani, Al. Huth na Krškem, Ivan Maselj v Novem mestu, Viljem Pfeifer, ki je nabiral na Dunaju, in gg. akademiki novomeški. G. Ivan Maselj, c. kr. profesor v Novem mestu, je društvu pristopil kot ustanovitelj, plačevši prvi obrok s 50 K. Gosp. dr. Ivan Žmavc, amanuensis c. kr. vseučiliške knjižnice v Pragi, je pristopil društvu kot ustanovitelj, plačavši prvi obrok 20 K. Gospa Marica Kruščič roj. Pukl, soproga višjega redovnika dunajskega magistrata, je društvu posočustvovati z razburjenjem poljskih članov. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je odgovarjal na izvajanja vseh govornikov. Zagovarjal je trozvezo ter dokazoval, da le vsed počasne storitve. — Član gospiske zbornice grof Latour je tudi grajal razlastitveni zakon na Prusku ter izjavil, da mora vsak pravičen človek vseči članove. — Minister baron Aehrenthal je od

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K. za pol leta 13 K. za četr leta 6 K 50 h. za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K. za pol leta 12 K. za četr leta 6 K. za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K. za pol leta 11 K. za četr leta 5 K 50 h. za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od petrostopne petit-vrste po 14 h, če se oznalila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnost naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnost telefon št. 85.

Shod zaupnikov „Narodno-napredne stranke“.

Izvrševalni odbor »Narodno-napredne stranke« je sklical včeraj dolgne v veliko dvorano »Mestnega doma« svoje zaupno može iz cele dežele kranjske, da se pogovori z njimi glede prihodnjih deželnoborskih volitv. Udeležba je bila prav lepa, kajti bilo je prisotnih okoli 400 zaupnikov, kar je z ozirom na to, da se ni prav nič agitiralo za shod, tako častno število.

Ker je bil predsednik izvrševalnega odbora drž. poslanec Ivan Hribar zadržan udeležiti se zborovanja in predsedoval shodu — šel je v Bosno — predsedoval je shodu I. podpredsednik dr. Ivan Tavčar. Otvoril je shod in govoril približno tako-le:

Slavni zbor!

Izvrševalni odbor »Narodno-napredne stranke« vas je poklical danes v Ljubljano, vas svoje zaupnike, ki se zadnja in vrhovna instance stranke. Ni danes to noben volilni shod, zato je ta udeležba povsem častna in lepa. Najtoplejše vas pozdravljam in se vam zahvaljujem za udeležbo, opravičim odsotnega predsednika naše stranke in naznanjam, da je iz Dubrovnika poslal shodu brzjavem pozdrav.

Namen zborovanja vam je znan. Pred vsem je njegov namen, da se imenujejo kandidature za prihodnje deželnoborske volitve. Jaz ne bom mnogo govoril o političnem položaju in deželi in o kandidaturah. Pač pa hočem naglašati znamenje, pod katerim se bodo vršile prihodnje volitve v dež. zbor.

Kjer ima klerikalna stranka svojo moč in oblast t. j. v kmečkih volilnih okrajih, tam boj ne bo srdit, volitve bodo kolikor toliko mirne. Značilne pa bodo volitve v mestih, kjer hočejo klerikale naskočiti naše mandate. Tu se bo bil vroč in ljut boj. Ta naskok klerikalev bo vodila z vso svojo perfidnostjo slavna naša e. kr. vlada. (Klici ogorčenja). Da se bomo temu divjemu naskokukrepkov bran postavili, zahteva od nas naša naprednost, naša narodnost. Z vso odločnostjo in brezobzirnostjo moramo braniti svojo posest proti skupnemu sovražniku narodno-naprednega meščanstva. Naj je Schwarz dobil črno svoje baronstvo zaradi tega naskoka, pokazati hočemo, da ga ne bo

zaslužil. Kakor je klerikalem šlo za to, da so nam s splošno in »enakom« volilno pravico pri državnoborskih volitvah odjedli dva mestna manda na Kranjskem, tako nas namernavajo zdaj oropati kakega manda v deželnem zboru. Trde sicer, da ne namernavajo nastopiti z vhemencem v mestih. A tega jim ni verjeti, kjer kolikajčupajo, da bi se nam dal iztrgati kak mandat. Kajti so mesta, kjer je nevarnost za nas, cesarsinikar prav nič ne prikrivajmo. Nevarnost pa je le, ako ne pojedemo z navdušenjem in brez pravega veselja v volilni boj. Tak volilni okraj tvorijo mesta Kamnik - Tržič - Radovljica, na katerega so se vrgli klerikale skupno z dejelno vladno ter Nemci. Schwarz hoče svoje baronstvo zaslužiti s tem, da je postavil v tem volilnem okraju za kandidata obrabljenega birokarta, okrajnega glavarja radovljškega pl. Detela, sina našega dejelnega glavarja. (Klici ogorčenja). To je škandal, da se more pri nas kaj takega zgoditi, kar spominja na razmere v Galiciji. Ponižati hočejo imenovana tri mesta s takim kandidatom. Trdi se, da je Detela popolnoma samostojen kandidat, ki se v slučaju izvolitve v deželnem zboru ne priklopi nobeni stranki. Poznamo takega samostojnega in neodvisneža. Cesarsko-kraljevi okrajni glavar naj bo deželnji poslanec kranjski! Pod ta sravnomeno jarem ne gremo naprednjaki in pokazati hočemo, da se pri nas še ne bodo uveljavile galiske razmere.

Kakor v tem gorenjskem mestnem volilnem okraju, isto se misli prakticirati — kakor se govor — tudi v mestnem volilnem okraju Vrhnik - Lož - Postojna. Dr. Šusteršič in baron Schwarz sta sklenila, da mora iz kranjske politike izginiti napredno meščanstvo. A ne bo! Mesta so naša in morajo naša ostati! (Viharno pritrjevanje).

To je glavno znamenje, pod katerim se bodo vršile letosne deželnoborske volitve.

Da je okrajni glavar Detela klerikalec, je gotovo, a je toliko bojaljiv, da si tega ne upa javno povediti, dasi so pri nas razmere vendar že take, da vsakdo ve in pove svoje politično prepričanje. Tudi nemškutar je, a tudi to se prikriva, prav kakor bi od tega okrajnega glavarja drugega pričakovati mogli. Od strani vlade se mu je nemignilo, naj kandidira in

zato kandidira! Bil sem pa koncem meseca decembra preteklega leta pri ministru predsedniku Becku, ki mi je slovensko zatrdiril, da bodo moralni biti politični uradniki pri prihodnjih volitvah pri nas čisto nepričrinski in da ne bo smel nihče izmed njih sprejeti kako kandidatu. Radovedni smo torej, če bo ministri predsednik Beck zdaj držal svojo besedo ali jo bo snedel. (Klic: Snedel jo bo, kakor jo je velikokrat!) Vse slovenstvo mora protestirati proti temu, da se nam vsiljujejo vladni nemškutarski kandidatje! (Viharno ploskanje).

Za zapisnikarja je bil imenovan šolski vodja Dimnik.

Nato je o deželnoborskih volitvah poročal dr. Fran Novak. Izvajal je sledete:

Zgodovinska doba je nastopila za nas. Klerikali menijo, da je konec te zgodovine napredne misli in da je skoro že ta čas, ko nas prisnejo ob steno, da ne manjka že ničesar drugač, kakor samo že zadržati vrv, katero so nam ovili okrog vrata. Mi pa pravimo: zgodovina naša se še nadaljuje ali že že hočete, se iznova začenja. Boji, v katerih se neprestano borimo za politično eksistenco svojo, so nas okreplili, orožje se je nabrusilo, se sveti — in kakor gotovo je vsake nečimerne slave enkrat konec, tako govorijo tudi, da bo napol neumno očabna, napol farizejsko hinnavsko klerikalna stranka izginila s površja.

Mislim, da ni več daleč ta čas. Klerikalna stranka je doseglila višek, dramatični višek je sedaj v klerikalni stranki in kakor je prilezla po eni strani hriba na vrh, tako pride po drugi strani navzdol.

Orglice slavi klerikalna stranka v svojem vladanju. Ali tudi to veselje ni čisto. Primešana mu je grenka zavest, da sega njihova mod le do nezavednih, manj izobraženih ljudi — dočim so samostojno misleči Slovenci, čijih obzorje sega preko vaškega zvonika, vedno z zaničevanjem obrati hrbit politični komediji klerikalcev, ki se danes že sami sramujejo svojega imena.

Klerikali hočejo dobiti zadnje postojanke napredne posesti v svoje kremlje. Pa nihov trud bo zmanj, ker naprednjaki se trdno drže in ne spremiščajo svojega prepričanja. Jedro

le njene solze in ko je telo od prestane razburjenosti bilo že onemoglo, ni mogla zaspasti. Razgovor s sestro jo je bil še pripravljen do popolne zavesti, kako vroče in strastno in brezmejno ljubi markiju. Ta njena ljubezen je bila čista in nesebična. Ničesar ni želela, ničesar pričakovala.

Ničesar ni želela, ničesar pričakovala.

Ta ljubezen je bila kakor bolest in to trpljenje se je zdelo. Klarici sladko.

»Ljubim ga, ljubim ga in vedno ga bom ljubila,« so neslišno govorile njene ustne. In on me ne bo nikdar ljubil in ne bo nikdar izvedel, kako ga ljubim. In ko bi to tudi kdaj ugnil mu tega ne priznam, saj je mož druge žene.«

Pri vseh teh prisegah pa jo je vendar skelelo in peklo, da ne pride morda nikdar v dotik z markijem, da ne bo nikdar ž. njimi govorila in da on ne bo nikdar izvedel, kako udano mu je njeni sreči.

Nikdar mu hotela priznati svoje ljubezni, nikdar je razkriti, a vendar je skoro omendlevala že zdaj pri misli, da bo morala prebiti vse življenje daleč od njega. Marki je imel pač grad v najemu, a prihajal je semkaj samo na lov in se le izjemoma tu mudil. Markijeva mati je pač stanovala že ves čas,

kar je bila prišla s Francoskega, na tem gradu, a le ker je v Ljubljani

vladal silno pomanjkanje stanovanj,

a čez zimo se je hotela tudi stara gospa preseliti v mesto.

Sponnila se je tudi, da je prišel

marki le za mimo časa v Ljubljano.

Mlada Ilirija je bila za francosko vo-

gostvo nekaka vojaška granica; tu

neprednjakov je ostalo in veseliti se moramo, da nas vkljub vsem klerikalnemu koprnenju še ni konec.

Zivljenje pokažemo tudi pri prihodnjih deželnoborskih volitvah.

Izvrševalni odbor stranke je sklenil za vse mestne okraje postaviti kandidate — častiti gospodje imate danes priliko izjaviti se o teh.

V kmečkih okrajih prepušča izvrševalni odbor napredni kmečki organizaciji izbiro in imenovanje kandidatov. V prvih vrstih prideva v potest dva notranjska kmečka manda; narodno napredna stranka bo z vsemi svojimi močmi strelila, da zmaga v teh okrajih. Po drugih okrajih je boj več ali manj brezuspešen, prepušči pa stranka tudi tu naprednjakom v dotednih okrajih nominiranje kandidatov.

Naloge prih. dež. zborna bo bržas samo volilna reforma. Klerikali pridejo vsaj v istem številu v dež. zbor, kakor so bili dosedaj zastopani; njih prva naloga bo zvariti z nemškimi grofi in baroni volilno reformo, ki kulminira v tem, da se vsi okraji — mestni kakor kmečki — kjer koli je že kaj naprednih volilcev, tako priklopijo klerikalnim volilnim okrajiem, da izginejo napredni volilci v morju klerikalcev; dalje v tem, da se 53 Nemcem za nedogledno dobo zagotira 10 mandatov, seveda mora imeti škof tudi sam svoj glas.

Tak je načrt klerikalcev. Že v zadnjem zasedanju dež. zborna je bila predložena tako volilna reforma, a so jo naprednjaki z velikim samozatajovanjem preprečili, za kar jim moramo biti hvaležni (Odobravanje).

Pred nedavnim časom se je klerikalna stranka obrnila na narodno napredno stranko radi kompromisa. A mi smo z vso odločnostjo odklonili vsako pogajanje na podlagi tega kompromisa, ker je tudi po tem kompromisu zagotovljenih Nemcem 10 mandatov. Tako zastopa klerikalna stranka svoje geslo: Vse za ljudstvo!

Pravijo klerikalci, da ni mogoče dosegci drugačne volilne reforme. Zakaj so jo pa dosegli v Istri, na Goriškem? Tudi za državni zbor sprva splošna volilna pravica ni bila mogoča.

Vspričo temu načrtu in zanikni zvezni klerikalcev in Nemcem pod pokroviteljstvom nemške vlade, ki se bo vsakega napredka slovenskega naroda, bodo imeli naši poslanci tetko

nalogo, ker bodo v majhnem številu in ker nimajo nikjer drugod zaslombe kot v svoji lastni moči. Zato je važno vprašanje, kakšne kandidate naj postavi stranka. V tem oziru si dovoljujem pripomniti, da klerikalci lahko zberejo može, ki znajo samo kimati, a sramotno bi bilo za nas, ko bi jih v tem posnemali.

Pa tudi skodljivo bi bilo, ker stojimo na stališču, da je treba pred vsem Nemcem vzeti privilej ali vsaj izdatno ga oslabiti. Zato je jasno, da morajo biti kandidati demokratičnegaziranja. To ni težko za nas, ker je stranka itak sama demokratična. Da preprečimo klerikalne nakane morajo biti naši poslanci skrajno napredni in v boju proti Nemcem skrajno narodni.

Vsak izmed prihodnjih naših poslancev pa mora tudi biti mož lastne inicijative, krepke individualite, skratka, vsak mora biti cel mož na svojem mestu.

Ponekod pri nas velja misel, da je poslanstvo le čast in dobiček na eni strani, milost in dobrota pa na drugi od tistih, ki so ga izvolili. To je silna zmota, ki je tudi vzrok, da se sposobni ljudje odtegnejo takim dobrotam. To je neutrudljiva resnica tudi v naši stranki in nič ne škoduje, da se pove na vsa usta. Za vsakega izobraženega človeka, ki ima tudi svoj poklic, s katerim prisluži svoj kruh, je poslanstvo materialna in moralna žrtev.

Naj bodo te opazke vaše vodilo pri izbiro poslancev. Pustite na strani pri tej izbiro vse osebnosti, lokalna nasprotja — kadar je povsem sposoben, pa naj bo od tu ali tam, ga pokličite in mu ponudite kandidaturo in veseli bodimo, da jo sprejme. (Viharno odobravanje).

Nato je naznanil predsednik dr. Tavčar, katere može je izvrševalni odbor sklenil priporočati kot kandidat v deželnem zbor. Z velikanskim navdušenjem so bili vsi kandidati proklamirani in vsako ime so zaupniki posdravili z burnim ploskanjem in navdušenimi živilo klaci.

Kandidatje pa so ti le:

Za mesto Ljubljana: odvetnik dr. Ivan Tavčar in odvetnik dr. Karel Triller.

Za mestno skupino Kranj-Skofja Loka tovarnar Ciril Pirč.

Za mestno skupino Vrhnika-Postojna-Lož: graščak Josip Lenardič.

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalje.)

Klarico je razkrilje os nesreči prvi in edini ljubezni njene sestre ginali in jo globoko pretreslo. Ivanka je upala, da ji povrne Klarico in jeno zaupanje z enakim zaupanjem. Stisnila jo je k sebi, naslonila svoje lice ob njeni lici in šepeta rekla:

»Povej mi, Klarica, kdo je tisti, ki ga ljubiš...«

V tem trenotku se je že strgala Klarica iz objema svoje sestre.

»Ne, ne.... nikdar... ne morem...«

Toda Ivanka tudi še zdaj ni odnehalo; imela je trdno voljo in se ni dala ugnati.

»Ali ti naj pomagam?« je vprašala s šaljivim glasom, dasi je Klarica trdrovratna molicenčnost le povečevala njen skrb za neizkušeno sestro. »Odškar sva bili pri slavnosti na gradu, si vsa sprememljena. Torej se je tam začela ta... nesreča.«

Bojazen da bi uganila Ivanka tajnost svoje sestre, je vzdobjujala Klarico, da je še v večjo in vsled tega s strahu vse skrbi za neizkušeno sestro. »Odškar sva bili pri slavnosti na gradu, si vsa sprememljena. Torej se je tam začela ta... nesreča.«

»Ne budi semešna! Kako moreš tako govoriti! Saj vendar sama ves, da na tisti slavnosti z nikomur nisem govorila.« Se plesat nisem sla, niti en-

je mlad oficir, če je imel kaj prijateljev v visokih krogih, hitro naprej prišel, kaj bo še marki, ki je v sorodstvu s cesarjem samim. Le nekaj mesecev ostane tu, pot

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezči nedelje in praznike ter velja po pošti prejeman za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljavatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravljalstva telefon št. 85.

Na delo za deželnozborske volitve!

Komaj nekaj tednov nas še loči od deželnozborskih volitev, ki imajo odločiti o usodi bodočega deželnega zborna.

Znano je, da se trudijo klerikalci in vlasta z vsemi sredstvi, da bi iz teh volitev izsel takšen deželni zbor, ki bi radovljivo sklenil takšno spremembo sedaj obstoječega deželnozborskega volilnega reda, ki bi bil na korist klerikalcem in Nemcem.

Ta svoj načrt pa jim je mogoče izvesti samo v slučaju, ako pri teh volitvah na vsi črti pobijejo narodno-napredno stranko, ki je edina zavora, da ne more postati zakon tista volilna preosnova, ki ima na eni strani obglaviti meščanstvo in ga oprijeti vsakega zastopstva v deželnem zboru, na drugi strani pa za večne čase zavarovati privilegij nemškatarskih kranjskih veleposensnikov.

V doseglo svojega cilja so klerikalec pripravljeni storiti vse in so v to svrhu žrtvovali celo svojo narodnočast.

Ze lani so sklenili trden pakt z Nemci, letos pa so vpregli, žrtvojuči svoji gospodstvažljnosti stare tradicije, da poštena slovenska stranka nikdar ne išče podpore pri vlasti napram drugi slovenski stranki, v svoj voz tudi vlasti samo, da bi z njeno pomočjo in s podporo Nemcem zadrgnili vrat narodno-napredni stranki.

Narodno-napredni stranki se bo torej treba pri letosnjih deželnozborskih volitvah boriti na tri fronte — proti klerikalcem, proti Nemcem in proti vlasti.

Razume se, da bo vsled tega boj silno težak in da bo na naši strani treba napeti vse sile, ako hočemo izvojevati zmago naši stvari.

Toda s tem se ni rečeno, da bi ne stopali v boj s prepričanjem in z zavestjo, da se bodo ob zavednosti in neomajnosti naprednih volilcev razbili vsi naklepni klerikalno-nemško-vladne zveze.

Ako store vsi somišljeniki svojo narodno in stranksko dolžnost, ako vztrajajo vsi brez izjeme na braniku za svobodomiselnin napredna načela, je več nego gotovo, da bo narodno-napredna stranka sijajno zmagala v vseh okrajih, kjer je postavila svoje kandidate, vkljub aliansi, ki so jo sklenili klerikalec z vlasto in Nemci.

Treba pa je, da se pristaši napredne stranke z vso resnostjo, z največjo požrtvovalnostjo, z navdu-

šenjem in potrebno vnemo lotijo nemudoma agitatoričnega dela.

Volilni imeniki za deželnozborske volitve so že skoro v vseh občinah razpoloženi.

Naši somišljeniki naj ne zamudejti temeljito pregledati in poskrbeti, da bo v nje vpisan vsak naš volilec.

Posebno paznost pa naj posvetijo klerikalcem, ki bodo brez dvoma pod patronanco pristranskih vladnih organov poskušali čim največ svojih pristaš na ta ali oni način vtipotipati v imenike. Na te klerikalne manevre bo treba obračati največjo pozornost, saj je znano, da nasprotniki ne zametavajo nobenih sredstev in da segajo kaj radi po sleparstvu in goljufiji, ako misijo, da jim je s poštenimi pripomočki nemogoče doseči svojega smotra.

Največje važnosti je nadrobno agitatorično delo.

Ne samo na javnih političnih shodih, nego tudi v privatnih razgovorih in sestankih je treba žigosati klerikalne naklepe, spraviti narodno meščanstvo ob vsako zastopstvo v deželnem zboru, nemškim veleposestnikom pa zavarovati njihovo dosedanje posestno stanje za nedogleden čas.

Ta izdajalski čin klerikalne stranke na narodnem telesu je treba vedno in vedno staviti volilcem pred oči in prepričati smo, da bo vsak, ki je naprednega, ali vsaj strogo narodnega mišljenja, smatral za svojo dolžnost, da bo oddal svoj glas kandidatu napredne stranke, ki je v sedanjih razmerah na Kranjskem ne le nositeljica svobodomiselnih načel, marveč pred vsem predstaviteljica slovenske narodne ideje.

Pošten in razsoden slovenski meščan, in naj bo že trgovec ali obrtnik, uradnik ali učitelj, vsakdo bo šel v boj za našo stranko, ako se bo prepričal o njej, da je ta narodna stranka edina, ki se odkritoščno bori za svobodo in napredek — za svetinja, ki so inteligenčnemu meščanu najbolj drage in mile.

Klerikalci sicer misijo, da bodo del naprednega meščanstva ujeli na lim na ta način, da bodo po nekaterih mestnih okrajih pod krinko neodvisnih kandidatov kandidirali aktivne državne uradnike, katere bodo iz boljših volili tudi nekateri napredni elementi, pred vsem uradniki in učitelji.

Toda v tem oziru se zelo motijo.

Poznamo naše napredno uradništvo in učiteljstvo do dobra, zato smo uverjeni, da se ta klerikalna nakanana ne bo posrečila.

Casi, da bi kak višji uradnik in naj si bo tudi okrajni glavar, smel komandirati svoje podrejene uradnike, kako naj glasujejo, so že davno minili, za to se bodo tudi klerikalci vracalni v svojih naklepih.

Volitev so svobodne in tajne, a svobodo in tajnost volitev bo vedelo braniti tudi uradništvo in učiteljstvo.

Ne dvomimo torej, da bodo volitve v mestni skupini končale z zmago napredne stranke, ako naprednjaki ne bodo držali rok križem.

Zato kličemo vse somišljenike na resno, vztrajno delo!

K položaju na Goriškem.

(Izv. dopis)

L. 1899. je počil razkol v tedaj vladajoči »Slogini« stranki, organizoval se je odpor proti vodstvu dr. Antona Gregorčiča, ki je bil po odhodu dr. Mahniča na Krk in prihodu nadškofa Missie srečno prijavil v pristni klerikalni tabor, — in nastala je narodno - napredna stranka.

Ze ob državnozborskih volitvah l. 1901. je žela napredna stranka velik uspeh: v splošni kuriji je dobil dr. Tuma a 17 slovenskih glasov več nego dr. A. Gregorčič; ali pri ožji volitvi je dobil Gregorčič doli v Furlaniji 22 laških volilnih mož ter je bil tako izvoljen s 5 glasovi večine. IV. kuriji pa je bil izvoljen napredni kandidat g. Oskar Gabršček.

Ta volitev je bila pač najkrasnejši uspeh za mlado narodno-napredno stranko, uspeh, ki bi bil moral zadovoljiti vsakogar, ako ima le splošni blagor pred očmi. Stranka, ki je pokazala toliko moč, pač ima v sebi dovolj življenske sile, da ga dalje razvija in se pripravlja na končni naskok in na zmago v celi deželi.

Zmagal dr. A. Gregorčič s pomočjo laških glasov med Slovencem pa je bila eden najsramotnejših dogodkov, ki jih poznata na policična zgodovina. Najljutjejsi sovražnik Slovencev, voditelj laških napetež dr. Pajer je prihitel na pomoci dr. Gregorčiču, največ iz osebnega nasprotstva do dr. Tuma, pa tudi zato, ker je dr. Gregorčič pritekel k Pajerju v deželno hišo ter se mu vrzel pod noge, kjer leži še do danes ter mu tlačani na troške slovenskega ljudstva.

Dr. Pajer je teda j. rešil dr. Gregorčiču državnozborski mandat, drugače bi moral lepo nazaj v semenišče. Toda ta služba je dr. Gregorčiču že zdavnaj osmrđela,

nasmejnila, ga prijazno pogledala in ga ljubezno pozdravila, in vse to brez vidnega vzroka, iz lastnega nabiha. Močnemu možu je srce tako utripalo, da je moral nekaj trenotkov postati. In ko je potem »uganil«, kaj naj pomeni Klaričin pogled in pozdrav, je bil ves iz sebe. Kar žarel je, ko je vstopil v prodajalno in bil je tako razburjen, da je komaj vedel, kaj govoril, Ivanka se je čudila, a še predno je mogla kaj vprašati, ki je odhajajo Hrast zaklical: Pozdravite gospodinjo Klaričico in recite ji, da jo od sreca rad imam.

Strmje je gledala Ivanka za njim in ko ji je izginil izpred oči, je pohitela k sestri in ji sporočila Hrastove besede.

»Torej me ljubi,« je rekla Klaričica, in se potrudila, da bi izgledala s prisiljenim usmevom: je rekla Klaričica:

»To pomeni, da ljubim Hrasta.«

»Ti ljubiš Hrasta!« Ivanka je prijazno pogledala in mu privočila dobro besedo, da bi sploh smel z njim občavati in jih služiti.

Hrast je mnogo trpel vsled tega ravnanja Klaričice Končanove ali njegova ljubezen je bila tako velika, da se ji ni mogel odpovedati. Ničesar ni več upal, ničesar ni pričakoval, želel je samo še, da bi ga Klaričica kdaj prijazno pogledala in mu privočila dobro besedo, da bi sploh smel z njim občavati in jih služiti.

Zdaj pa se mu je z okna ljubo

raje bi šel v Trato za kaplana nego nazaj v semenišče pod obsovraženega vodjega mons. Gabrijelčiča.

Dr. Pajer je torej rešil Gregorčiča politične smrti, — ali rešil mu je tudi vpliv za deželnozborske volitve, ki se kmalu sledile. — Tu pa je izkazal dr. Gregorčič svojo hvaležnost ter mu je v sinusu sklenjenega pakta tlačanil 6 let ter mu bo morda še nadalje.

Narodno-napredna stranka je dobila le tri deželnozborske mandate. Naprednim poslancem je bil takoj jasen novi položaj v deželni hiši, kajti zveza med Pajerjem in Gregorčičem je viseala kakor Damoklov meč nad usodo goriških Slovencev. Od tedaj je padala veljava slovenskega jezika v deželni hiši rapidno niže in nize in danes je tako nizko dol, kakor ni bila pred 40 leti!! V gospodarskem pogledu so šli milijoni v Furlanijo in po laški volji v Gorico, Slovenci pa smo dobili semtretje kakovostenje in župan na solnce, pa udrihajo na levo in desno po zaslужnih možeh.

Nakrat je nastopila — »agrarna stranka«. Novo ime, marsikje simpatično, je našlo v goriški okolici takoj privržencev, posebno takih, katerim se je zbudil appetit po — manadati in h. Stranka se je spocela v Vrtojbi in tih Goricie; na celu sta ji statola župan in njegov občinski policaj.

O teh dveh tičih sporocimo širši javnosti še nekaj več, da bo vedel vsakodobno, kakšni ljudje se drzijo z manalom na solnce, pa udrihajo na levo in desno po zaslžnih možeh.

Nakrat je kandidoval potovalni kmetijski učitelj Anton Štrekelj, ki si je celo domisljal, da bo izvoljen, ali je pogorel. — S to »agrarno« stranko se razbili edinstveni napredni stranki ter oslibili njeno agitatorično silo. Želi so klerikalci, ki bi bili drugače prav gotovo propadli. — Na Krasu je bil izvoljen napredni kandidat g. Alojzij Štrekelj z večino skor 2000 glasov.

Goriški odvetnik dr. Alojzij Frančko je bil trdn prepričan, da klerikalec propadejo na celi črti. Zato tudi ni sprejel kandidature, katero so mu »baje« ponujali klerikalci. Narobe, na shodu pri Sv. Luciji je nastopil kot govornik — proti »Slogi« in dr. Gregorčiču. Ali kmalu se mu je začelo dozdevati, da klerikalci vendarle zmagajo, zato se je zopet potuhnil in ni dal več glasov.

Kandidat je izvoljen — »agrareci«, ki so bili drugače prav gotovo propadli. — Na Krasu je bil izvoljen napredni kandidat g. Alojzij Štrekelj z večino skor 2000 glasov.

Goriški odvetnik dr. Alojzij Frančko je bil trdn prepričan, da klerikalec propadejo na celi črti. Zato tudi ni sprejel kandidature, katero so mu »baje« ponujali klerikalci. Narobe, na shodu pri Sv. Luciji je nastopil kot govornik — proti »Slogi« in dr. Gregorčiču. Ali kmalu se mu je začelo dozdevati, da klerikalci vendarle zmagajo, zato se je zopet potuhnil in ni dal več glasov.

Kandidat je izvoljen — »agrareci«, ki so bili drugače prav gotovo propadli. — Na Krasu je bil izvoljen napredni kandidat g. Alojzij Štrekelj z večino skor 2000 glasov.

Najžalostnejšo vlogo igra tu naša »napredno učiteljstvo«, ki je kar v celoti prestopilo k agrarcem, češle na tak način vrzemo klerikalce iz deželnega zborna. — Agrarna stranka doslej še nima drugega programa nego demagoški klic: »Kmetje, rešimo se!« In k tej stranki drvi »napredno učiteljstvo« ter zapusti dosedjanjo zastavo, ne da bi pomisilo na posledice. — Po vsem svetu je boj med tem in napredkom; vsak intelligent se mora pridružiti tehstruk. Učiteljstvo pa je umazilno pred vsem mislečim svetom svoje ime, svoj ugled ter padlo na glas barantačev, ki gredo tje, kjer jim več ponudijo. — No, zato pa tudi v agrarni stranki

ocevrsena in osvežena pripraviti na novo delo za osvobojo slovenskega ljudstva izpod kavdinskega jarmra združenih klerikalcev in Lahov. Nastopila je v ospredje cela vrsta mlajših mož, ki bi bile porok za uspešno pozitivno delo. — Ali kaj se je zgodilo?

Nakrat je nastopila — »agrarna stranka«. Novo ime, marsikje simpatično, je našlo v goriški okolici takoj privržencev, posebno takih, katerim se je zbudil appetit po — manadati in h. Stranka se je spocela v Vrtojbi in tih Goricie; na celu sta ji statola župan in njegov občinski policaj. O teh dveh tičih sporocimo širši javnosti še nekaj več, da bo vedel vsakodobno, kakšni ljudje se drzijo z manalom na solnce, pa udrihajo na levo in desno po zaslžnih možeh.

Nakrat je kandidoval potovalni kmetijski učitelj Anton Štrekelj, ki si je celo domisljal, da bo izvoljen, ali je pogorel. — S to »agrarno« stranko se razbili edinstveni napredni stranki ter oslibili njeno agitatorično silo. Želi so klerikalci, ki bi bili drugače prav gotovo propadli. — Na Krasu je bil izvoljen napredni kandidat g. Alojzij Štrekelj z večino skor 2000 glasov.

Goriški odvetnik dr. Alojzij Frančko je bil trdn prepričan, da klerikalec propadejo na celi črti. Zato tudi ni sprejel kandidature, katero so mu »baje« ponujali klerikalci. Narobe, na shodu pri Sv. Luciji je nastopil kot govornik — proti »Slogi« in dr. Gregorčiču. Ali kmalu se mu je začelo dozdevati, da klerikalci vendarle zmagajo, zato se je zopet potuhnil in ni dal več glasov.

Kandidat je izvoljen — »agrareci«, ki so bili drugače prav gotovo propadli. — Na Krasu je bil izvoljen napredni kandidat g. Alojzij Štrekelj z večino skor 2000 glasov.

Najžalostnejšo vlogo igra tu naša »napredno učiteljstvo«, ki je kar v celoti prestopilo k agrarcem, češle na tak način vrzemo klerikalce iz deželnega zborna. — Agrarna stranka doslej še nima drugega programa nego demagoški klic: »Kmetje, rešimo se!« In k tej stranki drvi »napredno učiteljstvo« ter zapusti dosedjanjo zastavo, ne da bi pomisilo na posledice. — Po vsem svetu je boj med tem in napredkom; vsak intelligent se mora pridružiti tehstruk. Učiteljstvo pa je umazilno pred vsem mislečim svetom svoje ime, svoj ugled ter padlo na glas barantačev, ki gredo tje, kjer jim več ponudijo. — No, zato pa tudi v agrarni stranki

in ne gre. Pa ne da hočeš vzeti Hrasta, da bi — pozabila koga drugega. —

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstre-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petekostopne peti-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravniliščujoč se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravniliščujoč telefon št. 85.

Kandidat c. kr. dež. vlade.

Odkar je prišel v našo deželo Kranjsko sedaj baronizirani gospod Božidar Schwarz, se zdi kakor da bi se preobrnilo časa kolo.

Doigravajo se dogodki kakor pred tridesetimi leti.

Ko je zasedel stolček deželnega predsednika na Kranjskem gospod Schwarz, je napovedoval, da bo v delovanju in nehanju najstrožjo obroval in ohranjal v vsem svojem jektivnost, prisegal je, da se ne bo mešal v strankarske politične boje, ter obenem tudi zagotavljal, da bo njegova vlada posveče izključno resnemu delu, ne da bi se hotela angaževati za to ali ono stranko.

Lepo so bile te besede, toda napovedana dejanja niso sledila tem slovenskim obljudbam.

Ko je bil pred leti Božidar Schwarz na potu v Ljubljano, je šel o njem glas po deželi, da prihaja k nam kot angel miru in sprave zoljkovo vjejo v roki.

Seveda ni nihče verjel temu blagovestju, najmanj pa narodno-napredna stranka.

In ni se motila, zakaj prvo njegevo delo, ko se je naselil v deželno-vladni palači na Bleiweisovi cesti, je bilo, da je prilil novega olja v že itak preko mene razburkano valovje političnih borb.

Z volitno reformo, ki jo je predložil deželnemu zboru, se je postavil popolnoma na stališče klerikalne stranke in njenih nemškatarskih veznikov ter z mirno vestjo pogazil vse svoje na slovenski način dane obljube v absolutni svoji nepristransosti in objektivnosti.

Odpor, ki ga je izval v narodno-naprednih vrstah s svojim prvim nastopom, moža ni poučil. Pravijo si, da mora vsak deželni predsednik biti kos dobrega politika in diplomata, no, kakor znamena kažejo, gospod Božidar Schwarz teh sposobnosti ni jedel z veliko zlico.

Zato se ni čuditi, ako koraka sedaj, slep in gluhi za vse, kar se godi okrog njega, naprej po tisti opolzki poti, ki mu jo kazeta najnovejša pobratima Šusteršič in Eger.

Tako se je zgodilo, da je postal c. kr. deželna vlada kranjska ponizna filialka z Nemci zvezane klerikalne stranke, njen pravi šef pa njegovo veličanstvo velemožni dr. Ivan Susteršič.

In kakor je korumpirana do mozga in kosti klerikalna stranka, tako se je vjedla korupcija tudi v ustroj deželnovladnega aparata.

Danes, ko stejemo l. 1908., je na Avstrijskem bolj korumpiran politične uprave, kakor je na Kranjskem pod egido gospoda Božidara Schwarza.

Kakor pred tridesetimi leti, ko je bilo pri nas še v bujnem cvetju nemškutarstvo in ko je na Kranjskem še takoreč neomejeno gospodoval najbolj okosteneli nemčurski birokratizem.

Takrat je tudi vlada postavljala na Kranjskem svoje kandidate in pravi prototip njenih kandidatov je bil zagrizeni nemškutar, prosluli litijski glavar vitez Vesteck.

In danes po dolgih tridesetih letih misli vlada, oziroma gospod Božidar Schwarz z njegovim ozadjenem, da se se zopet povrnili blaženi časi, ko bo možno slovensko meščanstvo osrečiti s kandidati po vzoru onih izizza dobe slovitega viteza Vesteck.

Na danes kandidat na Kamniku, niti v Tržiču, niti v Radovljici, ki bi se izpozabil tako daleč, da bi oddal pri volitvah svoj glas c. kr. nemškutarju Otonu Detelu, okrajnega glavarja radovljiskoga!

S tem je posegla naša vlada aktivno v volilni boju in sicer kot izrazita zaveznicia ali bolje dekla klerikalne stranke.

Klerikalci vedo, da za njihove kandidate ne vseete pšenica po zavednih naših trgih in mestih in da je vsaka kandidatura kakršnegakoli odkritega pristaša njihove stranke a priori breznadna.

Zato so vpregli v svojo službo deželno vlado, da jim je dala kandidata v osebi glavarja Detela, s katerim mislijo zmagati v okraju Radovljica - Tržič in Kamnik in s tem odjeti napredni stranki vsaj ta mandat.

Nič ne dene, da je Detela znan in nemškutkar, ki se je kot tak zlasti pokazal, ko je služboval v Kočevju, glavno je, da se iztrga narodno-napredni stranki iz rok radovljisko-tržiško-kamniški mandat.

Kaj čuda potem, ako Nemci vriško veselja, da se zopet vračajo časi, ko so še nemškutarji lahko kandidirati v slovenskih okrajih!

Današnja »Tagespost« piše z ozirom na Detelovo kandidaturo: »Diese Kandidatur wird von den Deutschen sympathisch begrüßt und es liegt im Interesse der Deutschen, dass die Kandidatur des liberalen dr. Vilfan, eines bekannten Wühh-

lers, durch die Gegenkandidatur Detelas aussichtslos wird.«

Ali ste slišali slovenski volileci v Kamniku, Tržiču in Radovljici?

Za kandidata vam vsiljujejo vladu in klerikalci moža, ki ga nemški listi pozdravljajo z največjim navdušenjem: Ali ni to prednrost, Vam zavednim, narodno mislečim volilecem vsiljevati za poslanca notoričnega nemškutaria, ki je vrhu tege še slepo orodje Slovencev in našim narodnim težnjam vsikdar sovražne vlade?

Kdo izmed Vas poštenih slovenskih mož, ki ste ponosni na svoj rod in svoj jezik, bo oddal svoj glas kandidatu, ki je po mišljenu in prepričanju notoričen nemškutar, a hoče vkljub temu po hrbitu slovenskih volilcev splezati kviški, da bi tam temeljne skodoval tistem narodu, iz katerega je sicer izšel, a ga je zatajil, da bi mu ne bil na potu pri predavanju v službi!«

Prepričani smo, da ne bo niti v Kamniku, niti v Tržiču, niti v Radovljici zavednega narodnega volilca, ki bi se izpozabil tako daleč, da bi oddal pri volitvah svoj glas c. kr. nemškutarju okrajnemu glavarju Otonu Deteli!

Vesti z Gorškega.

Moc agrarne stranke. Ta

»moč se v glavah »agrarnih« voditeljev čudovito spreminja. Lani pred

državnozborskimi volitvami so kričali: vse je naše, ali na dan volitev so bili strašno razočarani. Potem ni

nišo delali nič, jeseni so se čutili strašno šibke, da se se začeli nagibati na klerikalce ter lesti jim pod suknjo. Franko je bil napravljen račun, da ne bo nič z agrarno stranko, zato se je pogajal s klerikalnimi generali za vstop »agrarcev« v farovško stranko. Ko tega ni dosegel, je pa začel kar naenkrat hvaliti agrarno stranko, kako da je močna. Odločili so se za samostojen nastop, dasi vedo, da ne morejo nikjer prodreti. Tega pre-

pričanja je tudi dr. Franko sam. V privavnih pogovorih pravi, da največ, kar bi mogla doseči »agrarna« stranka, bi bila ožja volitev v gorških okolicah. Pa tudi na to nima prava upanja. Tako govoriti, tako je njegovo prepričanje, po zborovanjih in shodih pa farba ljudi in hujška kot pristen demagog. Strašna odgovornost tiči na njegovih ledjih. To ga bodo še preklinjali!

V Dolenji Vrtojbi, tam kjer je bila spočeta »agrarna« stranka v glavi Mermolje, občinskega redarja, in župana pl. Lokatela, se kuha čudna »agrarna« juha. Vse kipi, dere čez lonec, da s skrbjo stopi okoli nje malo krdelee, ki v strahu pričakuje, kaj bo. Juha smrdi, pa kako bo šele smrdela, ko bo treba odmakniti lonec ter jo natociši v skledo. Nima nič v sebi, manjka je vsega; kmalu se pokaže, kako je ta juha sleparska.

Velikanski »agraren« smradne utegne razširiti okoli, da bo marsikdo hezal iz te nevarne okolice, kjer se obeta jok in škrpanje z verigami. To bodo gledali zaslepjeni »agrari!«

Pastirski list bo zadnji pripomoček klerikalcem pri deželno-zborovskih volitvah. Tako-le ravno v pravem trenotku tik pred dnevi volitev utegne iziti ter pomešati račune »agrarnim« optimistom. Ni dvoma, da bo ob takih prilika pastirski list bojievit. Naš nadškof je pač general »ecclesiae militans«. Takrat se precej zredči »agrarno« navdušenje.

»Učiteljstvo je sprememnilo svoje politično naziranje.« Tako je rekel dr. Franko na zborovanju s klerikalci. Ali je bil opravičen tako splošno govoriti? Ne! Če se tepeta nadučitelja Križman in Bajt za mandat, ne more to imeti še posledice, da je sprememilo vse učiteljstvo svoje politično naziranje. Če sta se ona dva postavila v prve vrste agrarne stranke, v kateri vlada policij Mermolja, ki je doma iz Vrtojbe, kjer je nekdo zvezal svojega očeta ter nečloveško z njim ravnal, še ne sledi iz tega, da mora vse drugo učiteljstvo v lepo Mermoljevo družbo. To bi bilo žalostno spričevalo za gorško učiteljstvo! Tega žalostnega spričevala so se menda že otreški, ker jih je bilo prišlo postavljati kandidati v Gorico le okoli 30. Najžalostnejše na tej reči pa je ravsanje za mandat med obema voditeljema učiteljstva: Križmanom in Bajtom. Ker je bil proglašen Križman, je nastalo med njima osebno sovraščanje. Še ne pogledata se ne več. Razsodni ljudje se smejejo ter delajo čudne opazke k tem homatijam. Eno je gotovo, namreč to: da po taki poti učiteljstvo ne pride do svojega zastopnika v deželnom zboru. Ali ni nobenega moža več med učiteljstvom, ki bi zabranil take ne preveč častne pojave, da ne bo trpel še več ugled učiteljstva, katerega je že tako težko vzdrževati v ljubljstvu?

Zlaške strani se ne čuje še

nič o kandidatih. Opaža se le to, da furlanski nunci s proštom Faidutinem gibljejo kar morejo ter so neumorno na delu. Kandidatije z liberalne in klerikalne laške strani bodo proglašeni najbrže šele zadnji čas pred volitvami.

Na Krasu bo kandidiral v kmečkih občinah najbrže g. Josip Strekelj, ljudskošolski učitelj, učitelj kmetijstva za komenski okraj in posestnik v Komnu. G. Josip Strekelj je ugleden mož in bil brez dvoma dober poslanec. Obenem pa bi se rešilo s to kandidaturo tudi potezanje učiteljstva za mandat, da bi odpadla učiteljska kandidatura v splošni kuriji v »agrarni« stranki, kjer ni prav nikakega upanja, da bi prodrl kar učitelj. Upamo, da odloči v tem pogledu zdrav razum! Josip Strekelj je brat državnega poslanca Al. Strekelja, ki bo kandidiral v splošni kuriji. Mislimo, da tudi radi tega ne bo imel nihče pomislev. V tako resnih časih morajo odpasti malenkosti oziri.

Občini zborgorške filialne društva »Gendarmerie-Reichsverein «Einigkeit» se je vršil v nedeljo v gorenjih prostorih kavarne »Central« v Gorici. Govorilo se je o krivici, katere so deležni bivši orožniki, ker je postava določila, da se ima za vsako leto orožniške službe pri odmeri pokojnine zaravnati 16 mesecev, pa se vlada tega ne drži; govorilo se je o zvišanju pokojnine po starem zakonu upokojenih orožnikov; določilo se je ustaviti društvo za lastno pomoč po načrtu društva, kakršno ima učiteljstvo na Štajerskem. Izrekla se je brzozavaha zahvala državnemu poslancu T. Staruhu, bivšemu orožniškemu stražarju, za delovanje v prid društva. Društvo ima humanne namene ter je pomagalo že mnogim članom v potrebi.

Nova vlada na Bolgarskem.

Belgrad, 2. februar 1908.

Kabinetna kriza na Bolgarskem, ki se je pred dnevi končala z odstopom stambulovščinskega kabine drja. Gudeva in s stopanjem na vladu demokratske stranke, je trpela zelo dolgo — skoraj eno leto. Usoda stambulovščistov je bila započetena že s tragično smrtnjo ministrskega predsednika Dimitrija Petkova pred približno enim letom. Od takrat se je stalno govorilo o krizi, a od septembra

fini in nežna Klarica srečna biti z resnim in robatim grajskim gozdarjem.

Hrast je stanoval v gradu. Imel je v pritličju dve sobi in tu je bilo bodoče stanovanje Končanove Klariče. Seveda je Hrast naznani svojemu gospodarju, da se v kratkem poroči in prosil dovoljenja, da predstavi svojo nevesto markijevi materi in ženi.

Mlada markiza je resnično ostrmela, ko je zaznala, da se hoče Hrast poročiti, zakaj smatrala ga je za gozdne divjake in sodila je, da mu mora biti njegova nevesta kolikor toliko podobna. Celo nekako ustrašila se je, ko je vstopil Hrast in naznani, da se pokloni damama.

»No, zdaj bom napravila lepo znamenje,« je vzkliknila Hrast. »Da. To je bilo vse, kar je rekla Klarica, a že jo je bil objel Hrast in jo z močnimi rokami stisnil k sebi ter jo poljubil na čelo. To čelo je bilo mrzlo kot led in obraz bled, kakor smrt, toda Anton Hrast je bil preveč srečen, da bi bil to zapazil.

Ivana je z začudenimi očmi gledala ta prizor. Nemo je sedela na stolu in ni ji prišlo na misel, da bi nevesti in ženini dala prijazno besedo, kaj še da bi jima čestitala. Samo gledala je, zdaj Klarico, zdaj Hrasta in objelo jo je tako bridko čuvstvo, da je zbežala iz sobe, hoteč prikriti solze, ki so ji udarile na oči.

Vse se je bilo zgodilo tako čudno in tako hitro, da Ivanka ni mogla priti k sebi. Vzrasla je na življenje, da je mogla pojmiti, da je mogiča taka snubitev in taka zaroka. Zdelenje je ji je, da je slabo znamenje za prihodnost, kako sta se Klarica in Hrast sporazumela in vsa njena čuvstva so se zlila v gorečo željo, da bi bila Klarica v zakonu srečna.

Tudi znanci se se čudili novici, da sta se Klarica in Hrast zaročila in niso mogli razumeti, kako da hoče

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalje.)

IV.

Dokler se je Klarica branila Hrasta in ni hotela ničesar slišati o njem, dotele je Ivanka videla na Hrastu samo dobre in lepe strani njegovega značaja. Sedaj je naenkrat našla, da ima tudi svoje slabe lastnosti. Samo se ni zavedala, da je začela Hrasta primerjati s Klarico in razmisljati o njima samo vsled tega, ker še vedno ni mogla verjeti, da Klarica ljubi Hrasta in da ga hoče vzeti iz ljubezniv. Vedela je dobro, da Klarica nima nobenega znanja, poznala je natančno vse ljudi, s katerimi je prišla Klarica v dotiko, a nikogar ni bilo med njimi, za katerega bi se mogla sestra le ogreti. Ko bi bila Ivanka poznala kakršnega človeka, v katerem bi se Klarica mogla zaljubiti, bi sestri navzlic vsem slovenskim zatrjevanjem ne verjela. A nikogar ni našla, nai se je še tako belila globo in vsled tega je Klarice verjela. A razumlomčati si te ljubezni do Hrasta le ni mogla in čim bolj je delala primerje med Hrastom, bolj se ji je vsejeval dvom, da ljubi Klarica le koga drugega. Pri tem primerjanju je našla, kar je imenovala »slabe lastnosti« Antona Hrasta. Našla je, da je robat in trd, dočim je bila Klarica me

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejeman za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljavke naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od piterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnštvo telefon št. 85.

Najnovejša justična imenovanja.

Justični minister je Slovence zoper iznenadel z najnovejšimi imenovanji. Na Spodnjem Štajerskem bili ste razpisani dve mestni, namreč mesto okrajnega sodnika v Konjicah in v Šoštanju. Do sedaj sta bila na teh dveh mestih dva Slovence, namreč sodnika Globičnik in Mihelič. Sedaj sta imenovana dva Nemea, in sicer v Konjicah dr. Artur Doležell in v Šoštanju dr. Wilhelm Stepischnegg. Prvi govoril še precej slovensko, drugi pa govoril in piše enako slabo slovensko ter ima splošni organ, da ga ljudje ne morejo razumeti. Ker je bil pred nekaj meseci namesto unirlega sodnika v Laškem trgu, dr. Adolf Pfeffererja imenovan strasten Neme Hubert Wagner, so se zdaj v času niti pol leta Slovencem kratkotamlo o jedla tri mesta. Tako razumejo naši nasprotniki Nemei posestno stanje. Tam, kjer je bil do sedaj kak nemški uradnik, ne sine njegov naslednik biti za nobeno ceno Slovence, ker to zahteva posestno stanje; tam pa, kjer je bil do sedaj slovenski uradnik, mora biti njegov naslednik Neme. Nemu vse, Slovemu nič.

Pa še druga krivica se je zgodila. Dr. Josip Drobnič, mož nemškega mišljenja (njegov oče se je še pisal Drobnič) bil je pred nekaterimi meseci seveda samo na videz imenovan kot pristav za Cerknico. Že tedaj je vedela justična uprava, da mož ne bodo nikdar Kranjskega videl, ker bognadaj da bi prišel kak uradnik nemškega mišljenja iz Spodnjega Štajerskega ven. Po pretoku malo mesecov je sedaj imenovani pristav že prestavljen v Slovenjgradec, kamor bodo seveda takoj odšel.

Na drugi strani mora slovenski uradnik, to je pristav dr. Franjo Mohorič v Ormožu, ki je starejši, kakor sta dr. Doležell in dr. Stepischnegg, ako prav je štajerski Slovenec, iz dežele ven. Postal je sodni tajnik v Ljubljani. Ker postanejo okrajni sodniki sčasoma tudi na svojih mestih deželosodni svetniki, dočim mora biti sodni tajnik še le imenovan kot deželosodni svetnik, se vidi tudi v tem zapostavljenje slovenskega uradnika.

Znano je, da je prosil en in da so prosili tudi slovenski uradniki iz Kranjskega za obe sodniški mesti v Konjicah in Šoštanju, pa bili so vsi Slovenci prezrti, ker je justična

uprava tako hotela. V popolnoma slovenskem šoštanjskem okraju sta sedaj dva strastna Nemea, namreč novoimenovani sodnik dr. Stepischnegg in pristav dr. Johann Trtnik, od katerih ne zna niti eden niti drugi pravilno slovensko govoriti, še manj pa pravilno slovensko pisati. Do sedaj sta bila tam, kakor že rečeno, slovenski okrajni sodnik Mihelič in pristav dr. Richard Tschech, sicer nemškega mišljenja, pa slovenščine popolnoma zmožen. Tako ima sedaj slovenski okraj nemško uradništvo. Ravno tako je v Konjicah. Edini slovenski sodnik je sedaj proč ter so novoimenovani sodnik in oba pristava sedaj vsi trije Nemei.

Ako vse to ni krivica, kar se nam je sedaj spet zgodilo, sploh ne vemo, kaj je krivica. Justična uprava daje državljanom jako slab zgled in že zdavnaj vemo, da so lepe besede, ki storijo na vsaki justični palači: »Justitia fundamentum regorum« (Pravica je podlaga vseh držav), res le same besede.

Naj nikar nihče ne govorí o žalostnih razmerah kje drugje. Posebno naši Nemei z nekim pomnilovanjem govorijo o ruskih ali turških razmerah. Naše razmere pač niso nič boljše kakor turške razmere.

Kdor zataji svoj narod, kdor se klanja svojim višnjim, napreduje; kdor ostane značajen mož, nazaduje ali vsaj ne pride naprej.

Gospod justični minister Klein! Klobuk dol pred vami in pred avstrijsko justično upravo!

Vesti z Goriškega.

Klerikalci so lepo mirni. Tako je tiho v njihovem taboru, kakor da bi ne stali pred deželnozborskimi volitvami. Le par nedolžnih shodičev je bilo. V četrtek pa se pokaže, ali bodo še naprej mirovali ali začeno zopet rogoviliti. To je odvisno od nastopa protiklerikalnih strank in veleposestva. Ce se tu ukrene kaj pametnega, kar seveda klerikalcem ne bo všeč, vzamejo zopet kole v roke in potem bodo udrihal, kar se da. Pa naj le, stojmo trdno!

Mnogo ostrih besed je padlo v zadnjem času sem in t. e. No, pa kdo se bo temu čudil na vročih goriških tleh? Južna kri hitro vskipi, in kje drugod take reči opravijo bolj mirno, se pri nas ropota. Toda bližamo se volitvam. Možče se počasi poleže nevihta, da se vremena zjasnijo ter zasije nad nami zopet

žarko sonce, katero hočejo klerikalci zakriti s temnimi oblaki. Vedno stopajo bolj v ospredja velikanski grehi, katere so zakrivili, klerikalci v zadnji šestletni dobi in vedno gorkejša je želja, vzeti jim moč iz rok, da bi bilo mogoče v deželnih hiši krištino delovanje za goriške Slovence. Ta želja pa mora vesti le na pametno pot, po kateri je mogoče izpolniti jo. Poznamo vsi to pot. Nastopimo jo!

V prihodnjem deželnem zboru se mora začeti delati z vso eneržijo za proevit slovenskega dela dežele. V zadnji šestletni dobi so bili le Furlani oni, ki so želi. Slovenci smo dobivali le drobtinice, pa redke. Torej naj se obrne! Ali kako naj se obrne? Če pridejo v deželnem zboru klerikalci v večini, se bo pela naprej starja pesem pod zvezo Gregorčiča z Lahi. Potem bo zopet tepen najbolj goriški kmet. Zato pa je sedaj čas, da razmislimo dobro, kaj imamo storiti in kako se bojevati. Še vedno velja pregovor: Kakor si posteljemo, tako bomo ležali!

Naj skrajnejša prednost je kandidatura semeniškega profesorja in narodnega lenuha dr. Antona Gregorčiča. Ta človek, ki je s svojo izdajsko politiko pahlil goriške Slovence za desetletja nazaj, se drzne še kandidirati. Volilei, ki bi ga še volili, zasluzijo res, da bi se jim od dneva do dneva slabše godilo. Upamo, da nastopijo v gorah vse boljši kandidati nego je dr. Gregorčič. Zato pa tudi dolžnost gorskih volilcev, da se otresejo tega kmetskega škodljiveca.

Klerikalci obetajo volilcem zopet, da jim znižajo davke, če bodo volili farovške kandidate. Pred 6. leti so tudi tako govorili. Ali kaj se je zgodilo? Deželne potrebsčine so zrasle tekom 6 let od 780.000 K na 1.900.000 K. Leta 1900. je bilo deželnih doklad na užitnino 20%, leta 1907. pa 120%. Šestkrat več. Tako odpravljajo klerikalci davke.

Kaplani s predpasniki. V goriškem centralnem semenišču namerava prirediti »Goriška zvezca« poduk o zadružništvu in knjigovodstvu. Za današnje čase ni dobro, če je nune podkovan v verskih rečeh, ampak za »zadružništvo« mora biti izučen, da bo znal prodajati volilem superfosfat, galico, moko, otrobe itd. Tega se mora naučiti v semenišču, da mu je potem, ko sfrči iz temne kletke, služba božja postranske reč, glavnna pa politično in »gospodarsko« rogoviljenje.

Markiza Helena je bila dotlej strme gledala Klarico. Pripravljena je bila, da stopi pred njo imovitejsa kmetska nevesta, zdaj pa je videla pred seboj krasno, elegantno, etudi preprosto oblečeno dekle. Markiza Helena niti čakala ni, da ji je Hrast predstavil svojo nevesto.

»Dovolite, da Vas tudi jaz poljubim,« je zaklicala in objala in poljubila Klarico kakor sestro.

Klarico je prešinila v tem trenotku misel: »ta usta poljublja on.« A njena ljubezen do markija je bila tako čista in plemenita, da je ni obšla ne zavist ne ljubosumnost.

»Obe ga ljubive,« si je mislila Klarica v tem trenotku, »a moja ljubezen je večja in globlja.«

Iz te misli pa nikakor ni sklepala, da ima v svoji večji in globlji ljubezni kako pravico do markija. Spodstovala je neomejeno pravico markizie Helene in trdno je bila odločena, da se teh pravice nikdar ne dotakne, niti v mislih.

Zdaj so se novič odprla vrata in v sobo je vstopil marki Charles d'Aureville. Ravnodušno in nekako očitno je pokimal Hrast in njegovima spremljevalkama in potem rekel svoji ženi.

»Nujni opravki me kličejo v Ljubljano; ali greš z menoj?«

Markiza Helena je trenotek pre-

mišljevala, potem je z izrazom razvajenega otroka rekla:

»Preobleči bi se morala in to se mi ne ljubi. Raje ostanem doma.«

Marki ni nič prigovarjal svoji ženi, naj gre z njim.

»Ostani torej doma. Če imaš kaj naročil, ti jih rad poskrbim.«

»Ah, da, Charles, to je res prijazno,« je vzkliknila markiza. »Pošlji k moji šiviljki, naj pove, kdaj bo nova toleta gotova. Za ples pri maršalu Marmontu.«

»Dobro.«

»Potem mi naroči ali prinesi nekaj steklenic parfuma.«

»Dobro.«

»Potem poišči....«

Nekako nevoljno je stará gospa segla snehi v besedo.

»Počakaj malo,« je rekla in se obrnila k svojemu sinu: »Charles, predstavljam ti nevesto našega gospoda Hrasta.«

Klarico je zardela in težko ji je postal pri srcu. »Nevesta gospoda Hrasta,« to se je glasilo tako, da jo je kar zabolelo.

Marki se je zopet popolnoma ravnodušno obrnil. Komaj je Klarico pogledal. Kar nič ga ni zanimalo, kako nevesto si je izbral njegovogozdar.

»Želim Vam vso srečo,« je rekla hladno in se lahko priklonil.

Duhovski printisk na sodnike.

Duhovski printisk na sodnike.

Iz Velike Loke, 5. februar.

Že zadnjič smo poročali, kako so naši klerikale lažili po Ljubljani, da so slednjič staknili odvetnika P. Vencajza, da je zoper tiste, ki so ugovarjali slabci napravi mlekarne, načrpal kazensko ovadbo na sodišče v Trebnjem. Ali to ni bilo zadosti. Klerikalci se za dosego svojih ciljev poslužujejo še drugih sredstev. Glavna razprava o ovadbi župana Keka preti nadučitelju Potokarju in tovaršem se je imela vršiti in se je vršila dne 29. oktobra 1907. Že dne 19. oktobra 1907 pa je pisal ceteški župnik Henrik Povš na c. kr. sodnega pristava dr. Polea, ki je imel soditi Potokarja in tovarše slednje pismo:

»Na Čatežu, 19. okt. 1907.

Velecenjeni gosp. doktor! Dovolite, da Vam v zadavi tožbe velikolaškega županstva stvar s par besedami pojasnim.

Ta tožba ni vložena iz namena, nad političnimi nasprotniki se maščevati, ampak ni nič drugega kakor čin samoobrambe. Alojzij Slajpah in Alojzij Gliha v Velike Loke in Franc Potokar, nadučitelj v St. Lovrencu so županstvo v zadnjih treh letih provzročali z neštetimi pritožbami nedopovedljive težkoče. Da so bile te pritožbe kriščne, priča dejstvo, da niso niti z eno reusirali. Dokazati Vam morem iz zapisnikov občinskih, kolikokrat so velikokrat občinski odborniki v sejah napravili »exodus«, storili s tem obč. seje neslepne in 24 odbornikov se je moralovno vnovič sklicati. Župan jih je smel vsakikrat s kaznijo do 20 K kaznovati, a kaznoval jih ni niti enkrat.

Alojzij Gliha je kot župan tožil župnika Simenea v imenu župnije na upravno sodišče. Dotični sklep obč. odbora je bil neveljavien radi neslepnosti. Z luhkoto bi bili mi Al. Glihi prisili nositi osebno dotedne stroške 206 K, a do zadnjega vinjarje smo jih plačali iz občinske blagajne. Za vsako priznanašanje smo pa želi zasmeh.

In sedaj očitajo županstvu brez vsakega vzroka »falsifikacijo komisjskega zapisnika«, in trolibili bodo v svet, da je župan zapisnik res falsificiral, aka ne prejmejo zasluzene kazni. Da nam je na izidu te obravnavne neizmerno veliko ležče, si lahko mislite.

Klarici so se šibila kolena in ni ji bilo več obstanka v sobi. Proseče je pogledala Hrastu v oči in Hrast jo je razumel.

»Dovolite, milostiva gospa markiza, da se Vam zahvalim za milostivi sprejem,« je rekela Hrast. Iste besede je reklo tudi markizi Heleni.

Obe dami sta se prijazno in prešreko poslovili do Klarice, dočim je marki ves raztresen in ne da bi se ozrl na spoštljive pozdrave le ponavljaj:

»Da, da — bon jour — bon jour.«

Klarica je imela rosne oči, ko je prišla v Hrastovo stanovanje, in žalost ji je polnila srce, Ivanka pa je nevoljno s trdlimi koraki hodila po sobi, upirala pesti ob boki in se rogovala pri pribogovala.

»Milostiva gospa markiza... milostivi sprejem... eh, da, da — bon jour — bon jour — milostivi sprejem — to je že od sile.« Tudi Klarica je čutila, da vlada v tej hiši hladnost, ki je ni bila vajena. Banalni, prezirljivi način markijevega pozdrava in slovesa jo je bolel. Bila je razočarana vzlje vse resnični ljubezni stare gospe. Začelo se ji je svitati, da vlada v krogih markija d'Aureville najkrutejši egoizem, ki se zavdeva v plasti uglašene vlijudnosti in strah ji je lomil srce, da bo njeni žrtev zaman.

Nisem hotel s tem pismom druga nego informirati Vas, da bodo dete ložje objektivno in pravičnosodili. Najodličnejšim spoštovanjem sem udani

H. Povš m. p., župnik.

Prosim to pismo smatrati kot privaten pogovor, a garantiram za resničnost vsake besede.«

Ce še enkrat poudarjam, da je sodni pristav pri razpravi 29. oktobra 1907 France Potokarja, Alojzija Slajpaha, Alojzija Bukovca in Jožefa Kolenc obsodil radi gori omenjene ovadbe, da pa je vzkleno sodišče vse obtožence oprostilo, mislimo, da je dosti povedano!

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 5. februarja. Ministrski svet je danes nadaljeval posvetovanje o organizacijskem statusu novega ministrstva za javna dela. Kak uspeh so imela posvetovanja, še ni znano, vendar so v parlamentarnih krogih prepričani, da se ustanoviti ministrstvo v bodoče ne bodo stavile velike ovire. Da pa vkljub temu čutijo v parlamentu nekako negotovost, so vzroki čisto drugje. Predvsem vladu med Nemci

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsa dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko leto 30 K — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petrostopone petit-vrstre po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnštvo telefon št. 85.

Vladno klerikalni kandidat Detela.

Detela ni naš kandidat; on ne kandiduje na noben program in je izjavil, da ne pristopi, ako bo izvoljen, k nobenemu klubu. tako je pred kratkim pisal »Slovenec«. Iz te izjave bi se moralno sklepali nele, da klerikalna stranka ni v nobeni zvezi z Detelovo kandidaturo, marveč da ji celo načelno nasprotuje, držeč se principa »kdo ni z mano, je proti meni«.

Toda naši klerikaleci ne hodijo radi po ravnih potih, marveč so jim ljubše vijugaste steze, ker menijo, da pridejo ložje do cilja po ovinkih.

Detela baje ni njihov kandidat, a vendar se zavzemajo za njus takšno gorenčnostjo, s kakršno se ne bore niti s svoje odkrite pristaše, ki kandidujejo izrečeno na klerikalni program.

Pred par dnevi smo na tem mestu nekoliko osvetlili kandidaturo okrajnega glavarja Detete ter naglašali, da se zanj ne more navduševati noben pošten slovenski volilec, v prvi vrsti za to ne, ker je notoričen nemškutarski kandidat, v drugi vrsti pa zategadelj ne, ker je aktiven političen uradnik, ki je v vsakem oziru odvisen od vlade.

Ta naša izvajanja eveda niso bila po godu »Slovenec« in požuril se je, da je vzel v zaščito v svoji včerajšnji številki »samostojnega kandidata za radovaljiško - tržiško - kamniški okraj«.

Pred vsem ga je speklo očitanje, da je Detela nemškutarski, ki nima niti iskriče narodnega čuta v sebi. Ovreči te trditve ne more, ker je Detela notorično nemškutarskega prepričanja, zato si skuša pomagati s cenenimi frazami, ki ničesar ne povedo.

»Kakor mi vemo, ne bilo doslej nikdar nobenega povoda dvomiti o slovenstvu g. Detete«, to je vsa »Sloveneca« obramba glavarja Detete pred očitanjem, da je nemškutarski. O slovenstvu, to je o slovenskem pokolenju gospoda »samostojnega kandidata« pač nihče ne more vprašati, zakaj je rojen Slovenec, pač ne more zatajiti svojega rojstva, drugo vprašanje pa je, ako ta kot Slovenec rojeni kandidat tudi slovensko-narodnega mišljenja.

Temu vprašanju pa se je »Slovenec« previdno izognil, ker dobro ve, da ne more dokazati, da bi bil Detela narodno-mišč Slovenia. Po rojstvu Slovenec, po misljenju in

prepričanju Nemec, s tem je precizno označen okrajni glavar Detela. Sedaj sicer ne kaže svojega nemškega mišljenja tako očito, kakor svoje dni, ker mu to ne kaže. A ko je bil še v Kočevju, je nastopal povsod kot nemški nacionalcev najčistejšega kova in ni je bilo nemško-nacionalne prireditve, ki se bi je ne bil udeležil tudi Detela. Ali naj navajamo v tem oziru morda podrobnosti? Ako go spoda žele, smo jim prav radi na uslužbo!

Sicer pa mislimo, da je za slovensko javnost dovolj, da si ustvari pravilno sodbo o kandidatu Deteli, ako naglašajo vsi nemški listi s »Tagespost« in »Grazer Tagblattom« na celu, da »Nemci simpatično pozdravljajo Detelovo kandidaturo in da je ta kandidatura naravnost v interesu Nemcev«. Ali so še kdaj nemški listi pisali v tem tonu o kakšnem slovenskem kandidatu? Še nikdar! Že to golo dejstvo zadostuje, da uvidi vsak naroden volilec, da bi storil neodprtljiv naroden greh, ako bi oddal svoj glas možu, čigar kandidaturo »Nemci simpatično pozdravljajo« in čigar izvolutev je »naravnost v interesu Nemcev«, kar nemški listi sami odkrito priznavajo.

Katerega poštenega Slovence, vprašamo, bi ne bilo v dno duše sram, voliti kandidata, o katerem Nemci odkrito pravijo, da bo deloval v njihovem interesu?

Kdo bo volil takega kandidata, ki je poleg tega še e. kr. politični uradnik?

»Slovenec« sicer pravi, da je čisto vseeno, ako je kandidat kak političen ali drug uradnik, češ, uradnik je uradnik in naj bo že te ali one stroke.

Toda to je vendarle velik razloček.

Političen uradnik je v vsem svojem delovanju in nehanju odvisen od vlade in ta odvisnost gre celo tako daleč, da vlada posega celo v zasebno življenje posameznega uradnika, kakor nam to izpričujejo nešteti slučaji, ki so se že prigodili pri nas in ki se še bodo.

Politični uradnik je v uradu in doma slepo orodje v rokah vlade in sme storiti samo to, kar je po volji njegovim predstojnikom; niti kihnti takoreč ne sme, ako nima v to posebnega dovoljenja predpostavljenih faktorjev.

To je notorično dejstvo, ki ga nihče ne more izpodbiti. Zato je povsod drugod kandidatura kakrškega političnega uradnika a priori izključena;

pri vojaštvu v rabi, a izpamečevalo ga to ni. Kri njegova je bila prevrča.

Posebno sovraštvo Jurjevo do Hrasta je prikipele do vrhuncu meseca maja leta 1809., ko je francoska armada pod poveljstvom generala Macdonalda prišla zavzet Ljubljano.

Avtrijska armada, ki ji je zapovedoval osemdesetletni podmaršal Moitelle, je bila dosti močnejša od francoske armade, a se je vendar brez boja umaknila iz mesta na grad. Vojaštvu je bilo pač hrabro, a poveljniki so bili nesposobni strahopeteci; prvi strahopetec med njimi je bil podmaršal Moitelle sam. Ko so ga nesli mimo florjanske cerke na grad, se je ves čas plaho oziral, če mu niso že Francozi za petami in nič ga ni bilo sram, da mu je ljubljansko prebivalstvo očitno kazalo svoje zančevanje.

Samo dva dni je general Macdonald bombardiral ljubljanski grad in že se je podmaršal Moitelle vdal. Vzel je v roke belo zastavo in šel z njo do ograje, ki je bila napravljena nad cerkvijo sv. Florjana. Tam je stal oddelek francoskega vojaštva, ki mu je zapovedoval major Lefèbre. Vihteč s tresco roko belo zastavo, je podmaršal Moitelle plaho prosil, naj vojaki pokličejo svojega zapovednika. Čim je prišel major Lefèbre, mu je podmaršal ponudil kapitulacijo. Zahvalil je samo, naj ga Francozi

ljudje hočejo za poslanec neodvisne, samostojno misleče može, o katerih vedo, da se bodo zavzemali za koristi svojih volilcev, ne pa marijonet, ki bi plesale tako, kakor bi jim piskala vlada!

Primerjanje političnih uradnikov s sodnimi pa je naravnost aboton, saj je vsakemu političnemu otročaju znano, da so sodni uradniki polnoma neodvisni od vlade, ki jim nima niti v javnem niti v privatnem življenju prav ničesar ukazovati.

»Slovenevo« sklicevanje na bivšega poslanca Ferjančiča je docela neopravičeno, ker je med političnim in sodnim uradnikom takšen diametralni razloček, kakor med nočjo in dnevom!

Sicer pa se s »Slovencem« ne bomo prepirali, da-lj je Detela nemškutarski ali ne, ne bomo se prerekali, da-lj je akt, pol. uradnik sposoben kandidat za poslanstvo, ker vemo, da slovenski volilec že itak do dobra poznajo Deteli srce in obisti, vprašamo samo častivredno klerikalno glasilo: Če je okrajni glavar Detela res »neodvisen, samosten kandidat«, kakor se naglaša, čemu piše »D o m o l i u b«, ki je tudi glasilo duhovniške stranke, dne 6. t. m. doslovno tole:

»V mestnem okraju Kamnik, Radovljica in Tržič so ponudili zaupnik »S. L. S.« kandidaturo radovljškemu okrajnemu glavarju g. Detelu. G. glavar je sprejel kandidaturo.«!!

Rako sodijo Mladočehi o sporazumlenju z Nemci in o českem uradnem Jeziku?

»Narodni Listy« pišejo, da ne bode imel poskus, dognati sporazumlenje med Nemci in Čehi, nobenega uspeha. Premirje je med tema dvema narodoma že zategadelj nemogoče, ker ne more priti do miru med narodoma, od katerih hoče eden samo vladati, drugi se pa vladati ne da. Govorit se sicer, da moremo dosegči češki notranji jezik. Za ta slučaj bi morali Nemcem priznati razne koncesije, med drugim delitev dežele v narodne kuri, odnosno tudi z vetropravico. Vprašamo pa, ali sploh potrebujemo pritrditve Nemcev k temu, da se uvede češki uradni jezik? Sedanji položaj ni ustavil noben zakon in nobena naredba, in se tudi ne more odstraniti brez posebnega zakona in brez posebne naredbe. Notranji urad-

ni jezik moremo v kratkem času dosegči, ako imamo na razpolago zadostno število patriotičnih, neustrašenih uradnikov, ki bodo sklicevaje se na obstoječe zakone, varovali pravico našega jezika v interni službi. V to naj se zakon interpretuje tako, kakor se je to izvrševalo v Badeniji v jezikovni naredbi. Odkritega patriotizma najdemo med našimi uradniki čedalje več, in v tem nam je v zadnjih dvajsetih letih zabeležiti velikanski napredek. Ne sedanja vlada, ne katera druga vlada ne more preganjati uradnikov, ki postopajo v smislu zakona. Pri sedanjih razmerah ne pričakujemo ničesar od poravnave s Nemci, naj se že uvede v katerikoli obliki, nasproti pa smo opravičeni izreči bojazen, da bi bila kaka sporazumna akcija češki svari le na škodo. Naš narod ne potrebuje nobenega premirja ali miru z Nemci, mir potrebujejo le taisti, ki hočejo ugoditi nemškim željam.

Vse to kar pišejo »Narodni Listy«, velja do pičice za naše razmere.

Delegacije.

Dunaj, 6. februarja. Poslovni odsek avstrijske delegacije je razpravljal danes o novem poslovniku, ki ga je predložil posl. Dobernig. V ogrski delegaciji so se bavili danes le z ministrom Aehrenthalom in njegovim govorom v avstrijski delegaciji. Končno pa se je doseglo popolno sporazumlenje ter je posl. Ugron izjavil, da s svojo opazko »To je osele ni mislil na Aehrenthal, a tudi Aehrenthal je po sekejskem načelniku grofu Esterhaizu dal Madžaron popolno zadoščenje.«

Iz parlamentarnih odsekov.

Dunaj, 6. februarja. V proračunskega odseku se je danes razpravljalo o poglavjih »trgovinsko ministrstvo«, »osrednje vodstvo« in »direktne davki«. Pri tej priliki pa so se bavili skoraj vsi govorniki z ustavnitvijo novega ministrstva za javna dela. Iz izvajanjem nemških poslanec je razvidno, da niso zadovoljni z organizacijskim načrtom za novo ministrstvo; vsled tega je krščanski socijalist pričakovati inudi bojev za njihovo željo pri parlamentarni razpravi.

Gospodarski odsek je razpravljal danes o predlogih glede odprave zemljiskoga davka. Sprejeta je bila rezolucija poročevalca Budiga, ki poziva vlado, naj odredi že sedaj vsa pozivodavanja in sredstva, da se že

moše dva koraka od Hrasta. Vzravnal se je in dvignil roko. V tem hipu je stopil na suho vejico in Hrast je zashišal rahlo šumenje ter se naglooma obrnil.

V trenotku sta se moža spoprijela in vnel se je med njima tih, a ljut boj. Juri se je zavedal, da bo obsojen na smrt in na mestu ustreljen, če ga Hrast premaga, in to je podvojilo njegovo moč. A bil je oslabljen vsled prestane kazni in Hrast je bil velikanski. Juri je onemogel in je padel. Hrast mu je izstreljal bajonet, ga prikel z zelezno roko za vrat in mu pokleplnil na prsi.

»Zakaj si me hotel umoriti?« je vprašal Hrast.

»Ker si me ovadil, dasi sam veš, da je resnica, kar sem govoril in da so naši oficirji strahopetci,« je odgovoril Juri.

»Ali veš, kaj te zdaj čaka?« je dalje vprašal Hrast.

»Vem, da bom še danes ustreljen, a vzlic temu pravim še enkrat, da so naši oficirji strahopetci.«

Tedaj pa je Hrast izpustil Jurja, mu izročil bajonet in mu mrko ukazal:

»Pojdji in molči o tem, kar se je zgodilo, zakaj naši oficirji so res strahopetci.«

Molče je Juri vstal, salutiral in odšel. Ne ena besedica zahvale ni prišla čez njegove ustne, a zavedal se je, da mu je Hrast rešil življenje.

pred 1. januarjem 1910 predloži: zakonski načrt, s katerim se odpravijo zemljiski davki, a nadomeste se s progresivno dohodino in z novimi davki od tantiem, dividend in dedičnino. Potem se je začelo razpravljati o predlogu za osušenje Cerkniškega jezera.

Saniranje deželnih finanč.

Dunaj, 6. februarja. V krščansko socijalne krogih potrujejo vest, da sklice vlada na dan 7. marca konferenco zastopnikov vseh krovov, da se posvetujejo o saniranju deželnih finanč.

Deželni zbor za Bosno in Hercegovino.

Dunaj, 6. februarja. Skupni finančni minister je predložil že dano avstrijski in ogrski vladi v odbrenje načrt o ustanovitvi deželnega zбора za Bosno in Hercegovino. Projektovani deželni zbor bi naj bil nekako zmašilo iz polovic virilistov in polovice izvoljenih ljudskih zastopnikov. Virilisti bi naj bili mošamedanski muffiji, katoliški škofje, pravoslavni metropoliti, načelniki deželnih oblastej, okrožni predstojniki in načelniki v najvišji davkoplačevalci. Ostali mandati bi se razdelili po dočlenem razmerju med katolike, pravoslavne in mošamedane.

Poljaki in trozvera.

Ljubljana, 6. februarja. »Nova Reforma«, glasilo poljskih demokratov poziva vlado, naj si pravočasno priskrbi sigurno in Avstro-Ogrske primerno častno zvezro v zmanjšani politiki, ker opozicija proti trozvezni narašča, tako da so ji šteti dnevi.

Punt v Maroku.

Pariz, 6. februarja. Zatrjuje se, da sta se oba maroška sultana obrnila na Nemčijo s prošnjo za posredovanje. Sultan Abdül Aziz je obenem baje prosil, naj bi Nemčija protestirala proti nastopanju Francozov v Maroku.

Položaj v Maroku je postal tako resen, da je francoska vlada ukazala za vse slučaje mobilizirati kolonialni armadni voj. Ta voj, ki mu zapoveduje general Archinard, je sestavljen iz treh divizij, katerih je ena v Parizu, druga v Toulonu in tretja v Brestu.

Volitev predsednika v Zedinjenih državah.

London, 6. februarja. Kandidat za predsedniško mesto Bryan je

Uro pozneje so Francozi naskočili grad. Ker je bil podmaršal Moitelle kapituliral, se je branilo le malo vojakov; zadnja med temi sta bila Hrast in Juri. Razumela sta se, ne da bi bila izpregovorila le eno besedo in ko so ju Francozi izpustili iz jetništva, sta bila najboljša prijatelja. Kakor zvest pes svojemu gospodarju, tako je bil Juri vdan Hrastu.

Srečnemu naključju se je imel Hrast zahvaliti, da je dobil gozdarsko službo in vzel je seboj Jurja ter ga namestil kot pažnika. A bil mu je več kot samo dober prijatelj in zanesljiv služabnik; bil mu je edini zaupnik, s katerim se je pomenil v vseh stvareh, in ki ga je poiskal vselej, če mu je kaj težilo srečo.

Ko se je Hrast naveličal

Delegacije.

Dunaj, 7. februarja. Odsek za zunanje stvari avstrijske delegacije je sprejel po daljši debati ekspozé ministra Aehrenthal ter sklenil, priporočil delegaciji, naj sprejme ves proračun za leto 1908. nespremenjen. V prihodnji seji, ki bo v četrtek, začne odsek razpravljati o kreditu za Bosno in Hercegovino.

Ogrska delegacija je imela danes plenarno sejo. Del. Kmet je ostro obsojal najnovejše nasilstvo pruske vlade proti Poljakom, vendar je odsvetoval, da bi minister baron Aehrenthal ugovarjal zaradi tega v Berolini, ker bi takrat polozaj Poljakov le postrito, pač pa izreče upanje, da bodo v Berolini opustili nameravani korak, ki ga obsega ves kulturni svet. Del. Rakoški je bil s tem, da se je bavil z zunanjo politiko. Obžaloval je, zakaj si je Avstro-Ogrska v posebnem dogovoru z Rusijo vezala roke za dobo, ko se je hotela Rusija v Vzhodni Aziji razširiti, ne da bi bila zaradi tega izgubila nadvlado v Balkanu. Govornik je sicer za trozvezo, toda Italija se vede v trozvezu dvomno. Italijanska javnost kaže odkrito sovraštvo proti naši monarhiji. Tako je nedavno v italijanskih zbornicah več govornikov razpravljalo o eventualni vojski z Avstrijo, ne da bi bil kdaj ogoril govornike, da tako razpravljanje zali zaveznika. — Del. dr. Medakov je govoril hrvščko. Babil se je s prodiranjem Nemčije proti Adriji, kar se mu zdi zelo opasno. Trozvezu namenala dolžnosti, da bi take nemške poskuse ekspanzivne politike mirno in brezdelno gledali. Gleda Bosna je tožil govornik, da se ni dosedaj resilo še nobeno pereče vprašanje, ne agrarno in ne glede verske avtonomije. Birokracia v Bosni je tako močna, da se je uprla ministru, ko se je minister pripravljal za nekako ustavno vladno obliko.

Nova vlada na Hrvaškem.

Zagreb, 7. februarja. Baron Rauch kaže na vseh koncih Khuenhoven kopito. V Oseku je veliki župan poklical k sebi mlajše gimnazijalne profesorje ter jim naznanih vladno naredbo, da ne smejo biti člani političnih klubov in društev ter ne smeti obiskovati javnih zborovanj. Baje dobe tudi avtonomni uradniki isti opomin.

V celem komitatu Lika-Krbava je prepovedana kolportaža in podrobna prodaja reškega »Novega Lista«. Za Modruš-Reko je veljala taka prepoj.

Pri občinskih volitvah v Zemunu so sijajno zmagali kandidati hrvaško-srbske koalicije. S tem je tudi zapečetena usoda srbskega radikalnega kandidata za hrvščki sabor, ter bo zmagal kandidat koalicije.

Ministrstvo za javna dela.

Dunaj, 7. februarja. Sedaj so celo že krščanski socijalisti nezadovoljni z novim ministrstvom za javna dela. Večina v stranki je namreč proti sestavi novega ministrstva in dr. Gessmann ima s pristaši hude boje, da bi jih dobil za vladni načrt, po katerem se naj sestavi novo ministrstvo. Odločitev pride v torek zvezčer, ko bo imel krščansko socijalni klub sej v parlamentu. Tudi ministrski svet se vrši prve dni prihodnjega tedna ter se imenuje minister z vsemi uradniki.

Izdatti za armado se povisajo.

Dunaj, 7. februarja. V vojnem odseku avstrijske delegacije je napovedal vojni minister, da je povisjanje izdatkov za armado nujna potreba. Navajal je primere z drugimi velenislami. V Avstro-Ogrski se zahteva na 1000 prebivalcev 3 rekrutne, v Nemčiji 4, na Francoskem 6, v Italiji pa 2.6. Izdatki za armado znašajo pri nas 14% vseh državnih izdatkov, v Nemčiji 18%, na Francoskem 28%, na Ruskem 25% in v Italiji 21%. Na vsakega prebivalca pride pri nas davkov za vojne potrebe: Šeine 9.6 K, v Nemčiji 19 K, na Francoskem 26 K, na Ruskem 12 $\frac{1}{2}$ K, v Italiji 12 K. Nadalje je dokazoval, da se potrebuje vojnega ministra pri nas v primeru z drugimi ministrstvi najmanj zvišajo; od leta 1997. so se namreč pomnožile le za 35%, dočim so narasle za ministrstvo no-

trajnih del za 102%, naučnega ministrstva za 111%, žel. ministrstva za 83%.

Dveletna vojaška služba.

Dunaj, 7. februarja. Kakor znano, je več poslanec v vojnem odseku zahtevalo dveletno vojaško službo. Včeraj je vojni minister odgovarjal na te zahteve. Minister je povedal, da je tozadnevni zakonski načrt že skoraj izgotovljen; ako pa se stvar ne rešuje v večjo odločnostjo, tega ni krv on, temu obestranski vladni. Minister pozdravlja to zahtevo simpatično, ako se mu le dovoli primerno nadomestilo. V tem oziru predlaga sledete: Prihodnji mesec se bo avstrijski parlament bavil z dovolitvijo rekrutov in pri tej priliki se lahko ta stvar sproži. Ker ni potrebno, da bi se podrobnosti o novem brambnem zakonu uredile v obeh državnih polovicah enako, bilo bi morad avstrijskemu parlamentu mogoče, postopati v tej stvari samostojno.

Nova vlada na Hrvaškem.

Zagreb, 7. februarja. Baron Rauch kaže na vseh koncih Khuenhoven kopito. V Oseku je veliki župan poklical k sebi mlajše gimnazijalne profesorje ter jim naznanih vladno naredbo, da ne smejo biti člani političnih klubov in društev ter ne smeti obiskovati javnih zborovanj. Baje dobe tudi avtonomni uradniki isti opomin.

V celem komitatu Lika-Krbava je prepovedana kolportaža in podrobna prodaja reškega »Novega Lista«. Za Modruš-Reko je veljala taka prepoj.

Pri občinskih volitvah v Zemunu so sijajno zmagali kandidati hrvaško-srbske koalicije. S tem je tudi zapečetena usoda srbskega radikalnega kandidata za hrvščki sabor, ter bo zmagal kandidat koalicije.

Avtonomija Bosne in Hercegovine.

Dunaj, 7. februarja. Z ozirom na veste, da se za Bosno in Hercegovino ustanovi deželni zbor in da je minister Burian že predložil tozadnevni načrt, je izvedela »N. Fr. Pr.« iz merodajnega vira, da obsegla ministrov načrt le avtonomijo posameznih okrajov.

Trgovinska pogajanja s Srbijo pretrgana.

Belgrad, 7. februarja. Govori se, da je srbska vlada vsem zunanjim poslanstvom brzjavno naznana, da so se pogajanja na Dunaju vsled nastalih ovir v veterinarskem vprašanju popolnoma pretrgala.

Dunaj, 7. februarja. Danes dopoldne je bila v ministrstvu zunanjih del interna konferenca avstrijskih in ogrskih posredovalev, da vzvemo svoje stališče napram srbski vlasti glede veterinarsko-policijskih zahtev Avstro-Ogrske.

Vojaške koncesije Madžarom.

Dunaj, 7. februarja. V vojnem odseku je vprašal delegat grof Clam-Martiniz, ali se res dovoljilo Ogrski nove koncesije. Vojni minister je odgovoril, da take vesti niso resnične. Vojna uprava morata stati na stališču nagodbeneh zakonov iz leta 1867. Kar zahtevajo Madžari preko teh zakonov, tega jih ne dovoli nobena avstrijska vlada. Pred vsem pa se Ogrski nikoli ne dovoli

svetu še nisem tega povedal. Ti si edini, ki mu zaupam. Naj pride kar hoče, to, Juri, ti povem, jaz jo imam blazno rad.«

Konec bolgarske vseuciščne krize.

Sofija, 7. februarja. Ministrski svet je danes sklenil, rešiti vseuciščno krizo tako, da se vsi profesorji, ki so bili lani disciplinirani, zoper nastavijo, razen rektorja Kirova. Dosedanji novi profesorji, včinoma gimnazijalni učitelji, se odpuste.

Punt v Maroku.

Pariz, 7. februarja. Iz Feza se poroča, da je bilo v mošjeji prečitano pismo sultana Muleja Haafida, ki pravi med drugim: »Ko bo sveta vojna končana ter ne bo v Maroku nobenega kristjana več, potem sele pridev v Fez. Za sedaj pošljem k vam Muleja Rašida z močno armo do kot svojega zastopnika.«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. februarja.

Obč. svet ljubljanski ima v tork, dne 11. februarja ob 5. popredno sejo. Na dnevnom redu javne seje se naznana predsedstva in poročila o prošnjah za vsprejem v domovinsko zvezo mestne občine ljubljanske; o dopisu mestnega magistrata glede ureditive pravnih razmerježlezniškega jarka tib posturenskega ribnjaka; o oddaji mestne kopeli v Koloniji za prihodnjo triletno najemnobo; o županovem dopisu glede nabave posebnega voza za odvajanje smetij za poskušnjo; o regulaciju načrta za St. Peterskega predmestja II. del; o prošnji Petra Lassnika za razdelitev parcel št. 82 in št. 68 kat. obč. Gradišče na pet stavbišč; o razdelitvi mesta na dimnikarsku okrožja in o enotnem dimnikarskem tari; fu; o ugovoru posestnikov Vaso Petričiča in Matije Kumpa proti električni reklamni razsvetljavi nad trgovino poslovodje O. Bernatoviča; o letnem računskem poročilu ravateljstva mestne višje dekliviške šole za leto 1907.; o računih za porabo dotačije za okrajno učiteljsko knjižnico za mesto Ljubljano za šolsko leto 1905/06; o prošnji delniškega stavbrega društva »Union« za dovolitev večje množine vode za hotel »Union« in za odpis večje porabe vode tekom preteklega leta. Na dnevнем redu tajne seje so predsedstvena naznana in poročila o prošnji Ide Fischerjeve za podelitev koncesije za knjigotrštvom; o prošnji Marije Kubelkove za podelitev koncesije za vinotoč preko ulic; o prošnji Hinka Hienga za razširjenje gostilničarske koncesije; o prošnji Franca Babiča za razširjenje gostilničarske koncesije; o prošnji Ivana Borštnika dedičev za prenos gostilničarske koncesije.

— Volilno gibanje. Na prijaznovo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa državnozborske volitve je pokazal ta okraj, kako veliko agitacijo zamore napraviti pešicev zavednih volilcev. Agitacija je bila odmerjena na zelo kratek čas, a izšla smo kot drugi najboljši izmed osmih volilnih okrajev. Isto agilnost pokazuje prijaznivo vabilo agilnega tajnika g. Januša se je zbral na včerajšnjem prijateljskem sestanku v restavraciji g. Mračka (Novi Svet) častno število zavednih volilcev-mož jeklenega značaja. G. dr. Rus, predsednik agitacijskega odseka v 6. volilnem okraju, je podarjal v iskrenih besedah volilcem, da čaka vse težak in velik politični boj. Za časa drž

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer izvzemši nedelje in praznike ter veja po pošti prejemam za avstre-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od petrostopne peti-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat.

Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Denar sem!

Deželnozborski volilec še niso oddali svojih glasovnic in vendor so klerikalni generali že zdaj zmage pisanji in vidijo že zdaj celo Kranjsko — črno in se že zdaj čutijo gospodarje v deželnem odboru.

Pričinja, spovednica, škof, župnik, kaplani, mežnarji, faroške kuharice, faroške posojilnice, konsumi, so jima bila dosedaj in jim ostanejo tudi v prihodnje sredstva za volilni boj, zvezca z Nemci in vladu je njih zavarovanje proti porazu.

Sami se ne brigajo nič več za volilni boj, prepričajo ga svojim malim šaržam, katere sicer lajajo in grizejo krog sebe, volilni boj pa vidi na način, da se ga lastni pristasti sramujejo; nas ta način spominja, da ne živimo samo v dobi volitev, ampak tudi v veselju predpustnem času.

Klerikalni generali pa kujejo v tem svoje nakane, katere hočejo izvesti po deželnozborskih volitvah, ko bodo po njihovem računu deželni odbor v njihovih rokah.

Kakor povsod, je tudi tu njih glavno geslo: Denar sem!

Na Kranjskem je še k sreči mnogo denarja, ki se ni v oblasti klerikalev; ta denar bodo klerikalev v oči in prvo, kar hočejo doseči kot gospodarji deželnega odbora, je, spraviti v svoje roke ves denar.

Posebno jim diši deželni nedoletni otrok, s katerim bi radi gospodarili.

V ta namen so začeli akcijo za ustanovitev »Hranilnice kmečkih občin«, katero ustanovitev hočejo izvesti na prav pri prost in zvit način.

Kmečke občine, seveda one, katerim je nesreča naklonila klerikalne občinske odbore, morajo prevzeti jamstvo za »Hranilnico kmečkih občin«; jamčiti morajo s svojo davčno močjo za dolžnosti hranilnice.

Zupanstvo so že prejela oklic, da morajo do 20. februarja 1908 »Zadružni i v zvezzi« v Ljubljani dopolniti poverjeni prepis zapisnika o seji, v kateri je občinski odbor sklenil, vpreči davčno silo svojih občanov za klerikalno »Hranilnico kmečkih občin«.

Ker se klerikalni generali ne zanašajo na zmožnosti klerikalnih županstev in dvomijo, da bi ta županstva skrpalna pravilne zapisnike so pridejali svojemu oklicu že kar načrt za tak zapisnik. Največkrat klerikalne občine še vedele ne

bodo, kaj so sklenile in kako silno odgovornost so prevzele.

Sklepe občinskih odborov mora odobriti deželni odbor, ker ga vidijo klerikalni generali že zdaj v svojih rokah, pojde stvar gladko.

Imeli bomo klerikalno »Hranilnico kmečkih občin«, kmečke občine bodo nosile za njio jamstvo s svojo davčno močjo, pričel se bodo lov na

denarje nedoraslih otrok in druge vloge, klerikalni generali se bodo smejali, klerikalni zavezniki — naši Nemci, pa bodo škripali z zobmi in stiskali pesti — v žepih in se tresli za svojo »Kranjsko šparkaso« — a mi bodo sicer pomilovali kmečke občine, katere prevzamejo jamstvo za klerikalno »Hranilnico kmečkih občin«, kot Slovence se pa bodo od krito veselili, če doživimo, da snajoma se klerikalna »Hranilnica kmečkih občin« izprazni »Kranjsko šparkaso« do zadnjega groša in podere to edino trdnjava kranjskih Nemcev in nemškutarjev. In to mora biti tudi na mene bodoče »Hranilnico kmečkih občin«, če prav razumemo oklic na županstva, v katerem je kranjska šparkasa omenjena.

Nihče pa naj ne misli, da vodi klerikalce pri ustanovitvi klerikalne »Hranilnico kmečkih občin« smoter ugonobiti nemško kranjsko šparkaso, oni imajo drug smoter ali v doseg tega smotra morajo ugrizniti v kisl lesniku in proti svoji volji v doseg svojega namena napasti trdnjava svojih nemških zaveznikov, ker sicer svojega namena ne dosežejo.

»Hranilnica kmečkih občin« je namreč čisto nemogač in ne more imeti življenskih pogojev, če ne dobi v log, teh pa pri vladajočih razmerah ni drugod dobiti, kakor če se ljudje pripravijo do tega, da vzemeta denar iz »Kranjske šparkase«. In ker vemo, da imajo klerikalci mnogo materiala zoper »Kranjsko šparkaso« in da ga še pridno zbirajo, ni nič dvomiti, da bodo po volitvah pozabili na svoje nemške zaveznike in začeli z vso pridnostjo lovit denar, ki leži v tej šparkasi in ob katerem se nemštveto na Kranjskem tako dobro masti.

Svoj pravi namen so izdali v svojem oklicu na županstva, ker bliježi na oklicu za pripravljaln. odbor tudi: klerikalna »Zadružna zveza« v Ljubljani, na katero morajo županstva poslati svoje sejne zapisnike.

Iz tega sledi neizpodbitno, da snuje klerikalno »Hranilnico kmečkih občin«.

rad prihajal tudi maršal Marmont, če ne za dlje, vsaj za toliko časa, da je pozdravil staro markizo in njene goste ter pokramljal z ljubezni in pozorno markizo Heleno.

Le nerada in največ vsled žeje svojega moža se je Klarica odzvala povabilu na tako priredbo, na prvo, ki se je vrnila od njene poroke. Dokler je bil Hrast samec, ni bil nikdar povabljen na tako pojedino. Zdaj pa je dobil povabilo in ponosen je bil na Klarico, da mu je do tega pomagala, ponosen tem bolj, ker je iz tega sklepala, da je Klarica četudi hči preproste hiše, doprinesla dokaz, da je po svoji izobrazbi in po svojem vedenju ravnovesna ponosnim aristokratkam.

Družba, ki se je zbrala, je bila mnogoštevilna in dasi je bilo med gosti tako lepih dam, je Klarica vendor vzbudila občo pozornost. Kmalu so se mladi oficirji kar gnetli okrog nje. Zapazila je tudi, da jo je maršal Marmont ogledoval z očitnim zadovoljstvom, a zaman je čakala, da bi se zanj zmenil tisti, ki ga je zagledala prvega, ko je stopila v sobo, marki d' Aureville. Ta ni imel za nikogar drugega časa, kakor za lepo in visoko damo, s katero je bil na dan velikega lava tolkat plesal, za princezinjo Dietrichstein. Držal se je, kakor je Klarica kmalu zapazila, samo princezinje in se ni premaknil

čkih občin« klerikalna »Zadružna zveza«.

Stavili bi lahko vprašanje, kako sme »Zadružna zveza« voditi tako akejco, ker snovanje hranilnic to ni zadružno delo in je torej »Zadružna zveza« prekoracila meje svojega delokroga; vlada bo morala trdno zatisniti oči, da prekoracena delokroga ne vidi.

Za nas je brez vsega pomena, ali smo »Zadružna zveza« ustanovljati »Hranilnico kmečkih občin«, glavno je, z kaj jo ustanavlja?

Odgovor je lahek: Klerikalno zadružarstvo na vseh koncih in krajinah poka, ako ni nagle rešitve, se bo podrla vse klerikalno zadružarstvo in ž njim vsa klerikalna gloria, edina rešitev mu je popolna znaga klerikalev pri deželnozborskih volitvah, da dobijo deželni odbor v roke in postane neomejeni gospodarji dežele.

Klerikalci bodo z deželnimi sredstvi limali svoje zadružarstvo in ker se ne da na ta način vse storiti, morajo imeti »Hranilnico kmečkih občin«, katera naj postane glavna opora klerikalnega zadružarstva.

To je pravi namen, iz katerega klerikale ustanavljajo svojo »Hranilnico kmečkih občin«; ž njio hočejo pomagati svojemu zadružarstvu.

Ta namen morejo doseči le, če se polastijo cele dežele in dobijo v svoje roke deželni odbor, kateri bi odobil sklepe onih neprevidnih kmečkih občin, ki se dajo dobiti, da jamčijo za klerikalno »Hranilnico kmečkih občin«.

Gre se za denar. To bi moralno spremetovati tudi one volilce, ki bi sicer volili klerikalne kandidate.

Pismo s Hrvatskego.

(Rauchove muhe. — Volilne šanse. — Škof agitator.)

Zagreb 7. feb.

Vendar je Rauch našel nekaj, nad čemur je hotel poskušati svojo »železno« roko. Toda ta roka, akotudi je »železna«, je zelo nespretna, da so njeni udareci kakor vodo.

A k a d e m i ē n a mladina se mu je zamerila takoj pri njegovem prihodu v Zagreb, ker je vedel, da so vsečiliščni dijaki imeli glavno besedo pri demonstracijah proti njejmu in njegovi kliki. Vsem tistim 10.000 ljudem, ki so razkropili njegovo vlogo takoj pri prihodu, se ni mogel maščevati, zato pa je izbral Supila kot intelektualnega začetnega

od nje, dokler ni prišel lakaj naznani, da je miza pogrnjena in pojedina pripravljena.

Klarica je sedela v bližini markiza in princezinje Dietrichstein in je mogla slišati vsako besedo. V začetku se je trudila, da bi ne poslušala in ne razumela njenih pogovora, ali temu njenemu premagovanju je bilo kmalu konec. Tudi če bi ne bila hotela poslušati, bi vse slišala, si je rekla in si s tem tolazila vest, obenem pa pazila na vse, kar se je zdaj govorilo.

Celo življenje ljubiti enega in istega moža, je to nekaj popolnoma nemogočega, je s frivočno lahkomiselnostjo pripovedovala princezinja. »Vsaka ljubezen traja le nekaj časa: vzplamti, razvije se do silnosti strasti, potem pa začne pojemanje in končno ugasne. To izvira iz človeške narave in zato je bilo vedno tako in ostane vedno tako.«

Princezinja se je smejava in smejal se je tudi marki d' Aureville. Klarica, ki je bila vzgojena v popolnoma drugih nazorih, se je kar ustrnila frivočnosti lepe princezinje in obrnila je svoje poglede nehoti tja, kjer je sedela markiza Helena. Videla je, da je markiza vsa razvjeta in da žari poleg nje sedeči maršal Marmont.

»Kdo ve, kake pogovore imata,« si je mislila Klarica. »Marki je po-

ka in vsečiliščeno dijaštvu. Supil, urednik in lastnik reskega »Novega Listaa« odvzema kolportažo in prodajo v trafikah po vseh primorskikh krajih. Dijaštvu pa se trudi osvetiti se pri vsaki priliki. Tisto noč, ko je prišel v Zagreb, so se spadli vsečiliščniki in častniki ter so vendar enkrat častniki bili neusmiljeno naklesteni. Dijaki so klicali »Abeug Rauch«, a neki častnik je odgovoril »Hoch Ranch«.

Vsled te provokacije so dijaki naskočili častnike, častniki so potegnili sablje ter udarili, toda k sreči je prišla iz bližnje kavarne pomoč dijakom ter nato pretepejo častnike do krvi, tako da je eden obležal na mestu. Rauch je takoj hotel iz tega pretepa kovati kapital zase ter je sporočil v zunanje časopise, da je bila to »antidemokratična« demonstracija, ker je bil napad na e. in kr. vojsko! Osebno je obiskal ranjenega častnika ter ukazal na mestu zopet zapreti dijaku, ki jih je sodeč bilo izpuščilo, ker se jim ni moglo nicesar dokazati.

Včeraj je bila zaradi tega slučaja razprava pred sodiščem, in sodišče je oba otočena dijaka oprostilo ter sta bila takoj izpuščena. Tako blamaža bi si bil Rauch lahko prihranil.

Druga blamaža. Podporo, tedaj čisto humanitarno, akademsko društvo priepla vsako leto ples. To pot niso šli dijaki vabiti bana Raucha na ta ples — kakor tadi Klučna niso nikoli vabili. Zaradi tega je hotel Rauch pobesneti. Storil je vse, da bi škodoval uspehu tega plesa. Preko dvorne pisarne je prispeval prek vseh častnikov, aktivnim in upokojenim, da ne smejo iti na ta ples. V zadnjem trenotku je bila odpovedana tudi vojaška godba, iz vsečiliščnega vrta se niso smeles izposoditi etavelice, plačati so moralno gledališčno takso, ki se je vedno odpuščala itd. A kaj je s tem dosegel? Ples je bil obiskan kakor nikoli poprej, zakaj postal je s tem politična manifestacija. Prišle so demonstrativno vse politične kapacitete, iz meščanstva, iz najnižjih slojev so prihajali prispevki k blagajni.

Priješnjo soboto je začelo izhajati Rauchovo glasilo »Ustav in nosst«. To je list v posmeh. Za prvi uvodnik se tukaj splošno ve, da ga je pisal znani pisanec, veliki župan Vuchetich v pisanem stanju. Sam se je s tem hvalil. In ves članek tudi smrdi po alkoholizmu. V članku se pripoveduje, kako so Hrvatje veseli

ljudje, in kako nam mora biti vsem ideal, »neka rujno vince piše onaj, koji je žedan«.

V drugem članku se priznava, da »unionistične« misli ni več na Hrvaskem.

Rauch in vsa njegova vlada je sedaj v Zagrebu le predmet raznih dovtipov. Vsakor čuti, vidi se to popolnoma jasno, da takva vlada ne more več dolgo trajati, zato pa se ji tudi vsakrde sreča izvaditi. Izvedel sem popolnoma zanesljivo za sledišči prizor. Neki znanec podbana Cernkovicha je prišel na večer k njemu, da ga za nekaj poprosi. Tedaj se privali v sobo — pijan baron Rauch. Začeli so se razgovarjati o politiki in tedaj je pokazal Rauch na sliko Wekerlovo: »Evo, to so nam gospodarji! Kadar se bo njim hotelo, da se mu z nognami v... tudi jaz bom letel!« Nadalje se je na najbolj prostashi način izrazil o vsem, da mu ni za nobeno stvar.

* * *

Volitve bodo pri nas ali koncem tega ali v začetku prihodnjega meseca. Na vseh straneh se je razvila volilna boj. Vlada, oziroma Rauch še ni postavil svojih kandidatov. Samo nekateri njegove kreature poskušajo v nekaterih okrajih »na lastno roko«, toda povsod doživljajo sramotne poraze. Rauch potem potemkem ne bo mogel prodreti niti z dvojico ali trojico, in to niti ne v zapuščenih okrajih, kjer so se druge narodnosti, ki računa sedaj Rauch na nje. Toda ne samo njegovim, temeči tudi od njega podpiranim srbskim radikalcem gre slabo. Dva okraja, ki so radikalci računali na nju kot na popolnoma zanesljiva, vzemajo jim brez dvoma koalicijo, in sicer Karlovec in Zemun. Tam kandidira bivši podban dr. Nikolić. V Zemunu so včeraj pri občinskih volitvah bili pobiti združeni srbski radikalci in pangermani. To je najboljše merilo tudi za saborške volitve.

Nobena volilna borba ne sme naravnivo minuti, da ne bi klerikalci posegli po svojem starem orozju — veri in cerkvi, s katerima pritisajo na volilce. Zdaj se v resnici pri nas ne vodi boj za kulturna načela med klerikalci in liberalci, a klerikalci pazljivo i zdaj pazijo na svoje interese, pa naj bi bilo to na škodo občne narodne koristi. V veliki večini so vstopili vsi poprej v Frankovo stranko, vso so zdaj pod vodstvom krščenega Žida! Zato povsod lomijo kopja za to stranko. V nekem selu, kjer so močni naprednjaki, je bil jesuitki

polnoma pozabil na svojo ženo, markiza na svojega moža. Živeti — uživati — to je njih vseh geslo.

In

pogovori so se pletli: dlje, vse življenje in vse frivočne, tako da je postal Klarici prav težko pri sreči in se ji je začelo dozdevati, da je njena ljubezen do markija največja blaznost.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljavate naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznalila vska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnostvujan se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

C. kr. politična oblastva v klerikalni službi.

Iz Idrije, 9. februar.

Zgodil se je slučaj, ki v bengalični luči osvetljuje razmere, ki vlažajo danes na Kranjskem. Slučaj, ki nam vsljuje vprašanje, ali živimo v ustavnih državah, ali smo se povrnili v dobo najkruterjšega absolutizma z vsemi njegovimi izroki birokratične hiperpotence. Slučaj, ki jasno govori, da se je c. kr. politična oblast postavila popolnomu v službo skoz in skoz korumpirane stranke kranjskih klerikalcev z ediničnim namenom, zatreti napredni element v deželi.

V kratkem sem že poročal, kako nečuvano je nastopil župan Rudolf na Črem vruhu proti ondotnemu nadučitelju Silvestru. Danes pa morem postreči slovenski javnosti z objavo razsodbe c. kr. okrajnega glavarstva v Logatec, izdane na Silvestro pritožbo. Priobčujem jo doslovno v celem obsegu, ker je za danes vladajoče razmere preznačilna.

»Z ozirom na Vaše, pri županstvu v Črem vruhu na zapisnik danem pritožbe zadevno volilnega imenika je nadučitelju Silvestru. Danes pa morem postreči slovenski javnosti z objavo razsodbe c. kr. okrajnega glavarstva v Logatec, izdane na Silvestro pritožbo. Priobčujem jo doslovno v celem obsegu, ker je za danes vladajoče razmere preznačilna.

1. da se Vam samemu zabranil vpogled v volilni imenik,

2. da se Vam je zabranil vpogled v volilni imenik v spremstvu volilca Antona Lampeta z namenom, da napravite Vi zabilježke,

3. da se Vam je zabranil prepis volilnega imenika, in pa

4. glede zahtevka, da naj c. kr. okrajno glavarstvo razpoloži volilni imenik na podlagi dat c. kr. davčnega urada v Idriji v njegovi popolni ureditvi glede davčne moči posameznih volilcev natančno preiše.

Vam naznanjam, da vse Vaše pritožbe in Vaš zahtevki v polnem obsegu zavrnem ker Vam, kateri pravico voliti nimate, torej kot nevolile, čemur sami ne oporekate, da ste to po § 25. deželnozbornega volilnega reda sploh nobena reklamacija ne pristoji tem manj vpogled v volilni imenik bodi si sam ali pa v spremstvu volilca in zabilježki tudi volilcem niso dovoljeni, ampak po § 24. citiranega volilnega reda le vpogled, tem manj Vam kot nevolile. (Kdo to razume?)

Pod točko 4 označeni zahtevki

je pa tako splošen in postavno neutemeljen, da se ga pri opravičenem volilcu kot reklamacijo ne more smatrati, tem majn se pa more na Vaš zahtevek ozirati, stavlen od volilno pravico ne imajočega.

Zadevno poziva gospoda župana, da nimate v občinski pisarni nicesar opraviti in pa zadevno protesta zoper izraz g. župana »da ste sleparji pri prepisovanju imenikov državnozbornske volilice omnenim, da Vam je, v kolikor se to zadevno na časti razdaljenega čutite, prosti iskati si zadoščenja sodnijskim potom.

Zoper predstojec odlok prosta Vam je pritožba na c. kr. deželnemu vlado v Ljubljani tekom 14 dni, po dnevnih dostave, vložiti bi se imela pri podpisem c. kr. okrajnem glavarstu.

Kot predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta pa nemorem opustiti priponom, da moram Vaše nastopanje v občinski pisarni in Vaše vedene tamkaj kot najstrezje graje vredno obsojevati. C. kr. okrajno glavarstvo Logatec, dne 4. februarja 1908. Ekel m. p.«

Ali ne vzkipi človek od srda, ko prečita to razsodbo. S prva skoraj ni verjeti, da se je to v resnicu dogodilo. Kaj takega bi bilo mogoče dol in Turčiji, a ne v Avstriji v ljudskim parlamentom. In to v istem času, ko je dobil Schwarz plemstvo, izdajajo njegovi glavarji take razsodbe. Ta slučaj brezdvomno nima primere. So že prezirala in izrabljala politična oblasta zakone v korist reakcijskih strank, a tako eklantno grdo se se niso devali v nič.

Torej zabranil se je nadučitelju S. vpogled v volilni imenik in c. kr. okrajni glavar odobrava to. Kaj pa pravi § 24. dež. vol. reda. »Imenike mora občinski predstojnik v občini in uradni pisarni in razgrniti vsakemu na vpogled. Istočasno je javno dati na znanje, da so se volilski imeniki javno razgrnili v skladu na vpogled ter da se smejo osem dni od dneva izvršenega razglasenja vlagati ugovori zoper nje.« Ali ni takon tako jasen, da je izključen vsak dvom. Vsak ima pravico pogledati v volilni imenik, naj je volilec ali nevolilec, torej tudi nadučitelj. Ali

mar ta po sodbi c. kr. okrajnega glavarja ni človek!

Kako more trditi c. kr. okrajni glavar, da nadučitelj S. ni volilni opravičenec za deželni zbor! § 10. »Volilno pravico v občini ima vsak svojepravni avstrijski državljan moškega spola, ki je dopolnil 24 leta svojega življenja ter ni izključen od volilne pravice. § 13. Poslance volijo direktno vsi tisti občani, ki imajo po občinskem zakonu pravico voliti občinski zastop in kateri v občinah s tremi volilnimi razredi spadajo v prvi in drugi razred.....« Kdo pa voli v občinski zastop v I. razredu? § 1. 2. f. obč. vol. reda. »Nadčelniki in viši učitelji občinskih ljudskih učilnic.....« Zoper jasno povedano, da so nadučitelji volilni opravičenci. Kakopozna zakon c. kr. glavar, ki to zanika?

C. kr. okrajni glavar pritrjuje klerikalnu županu, ki pravi nadučitelju izvršenemu najstrezje državljansko pravico: »Vaše polje je v šoli, ne tukaj.« Ali nismo državljanini po § 2. temeljnih državnih zakonov vsi jednakopravni pred zakonom! Kaj pa je vendar učitelj! Naj vendar pove ta c. kr. okr. glavar tam doli nekje iz Kočevja! Župan sme v svojem uradu slobodno očitati volilni sleparijo! In c. kr. glavar odkazuje nadučitelja na sodišče. Tam naj najde pravico in zadoščenje, ki mu ga sam noče in najbrže ne sme dati. To pač presega vse meje!

In ukor dobi volilci, ki se pritoži radi nepoštavnega županovega poslovanja, od predsednika c. kr. okrajnega šolskega sveta. Kaj ima opraviti tu okrajni šolski svet!

Nastopanje in vedenje nadučiteljevo v občinski pisarni je najstrezje graje vredno. Zakaj! Ker dostojno, a odločno zahteva svojih državljanskih pravic. In to grajo mu izreka c. kr. predsednik okrajnega šolskega sveta v osebi c. kr. okrajnega glavarja, ki je s svojo pristego zavezani varovati pravilno rabi zakona!

Dalje pač več ni mogoče! Kaj je storiti naprednim somišljenikom?

Ali se naj vdajo klerikalnemu nemškemu vladnemu terorizmu. Nikdar in nikoli! Pazno moramo slediti postopanju c. kr. političnih oblasti in vsak slučaj oznaniti javnosti. Napredni slovenski poslancev pa je dolžnost, da protizakonita postopanja c. kr. uradnih oblasti ožigosajo v parlamentu.

J. N.

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

VI.

(Dalej.)

Klarica je sedla in vzela malega Charlesa na kolena. Nekako ginjeno je ogledovala otroka, saj je bil sin onega moža, ki mu je bilo njen srečno brezmejno vdano. Nežno in resnično ljubezni je otroku gladila lase in toplo ji je postal v duši, prvič od ure, ko je postala žena Antona Hrasta.

Mali Charles se je dobro počutil pri Klarici. Nekaj časa se je še igral z njo, potem pa se je stisnil k njej in kmalu mirno zaspal. Klarica ga je položila na posteljo. Sklonila se je nadenj, kakor bi ga hotela objeti, a samo poljubu podoben dih je zadel njegovo lice. Potem je Klarica odsla.

Na hodniku jo je čakal Hrast z očitno nestrenostjo.

»Ti si pa dolgo igrala pestunjo malega markija,« je reklo polglasno. Njegove besede niso bile samo očitne, nego vše večji meri pritožba, da je moral toliko časa pogrešati svojo ženo.

»Nisem mogla prej-oditi,« se je opravičevala Klarica, »otrok ni hotel zaspati.«

»Ne daj se zlorabljati, Klarica,«

je zopet dejal Hrast. »Ti se ne poznaš teh aristokratov. Brezobzirno so in vsakega brezobzirno izkoristijo, kdor se da. Ti boš itak imela sitno stališče, ker sem jaz le uslužbenec četudi ne markijev, nego graščinski in zato te svarim.« In mehko je dostavil: »Pa nikar ne misli, da sem ti hotel s tem kaj očitati, dasi mi je bilo dolgčas po tebi.«

Klarica je že vedela, da Hrast ne mara ne markija niti njegove žene. Samo staro markizo je imel rad in ji je bil resnično vdan, največ vsled tega, ker njemu nasproti ni nikdar kazala aristokratke, nego občevala z njim povse prijateljsko. Marki in njegova soproga pa sta bila vedno visoka in sta v Hrastu videla vedno uslužbenca in to je Hrasta od nekdaj jezilo. Klarici ni bilo to prijetno. V svoji tajinstveni ljubezni do markija je želela, da bi bil tudi njen mož celi markijev rodovni in dan in da bi ime: vsaj nekoliko dobrohotne naklonjenosti do onega, ki ga je njen sreča ljubilo in občudoval.

Klarica je uvidevala, da tega ne doseže. Spoznala je bila v kratkih dneh, da je Hrast pravi sin kmetskih staršev. V njegovih žilah se je še pretakalo stoljetno sovraščvo tlacanov do grajske gospode. Naj bi gospodoval na gradu kdorkoli — Hrast bi mu bil zvesto služil, a bi ga tudi iskreno sovražil, vsaj na dnu njegove duše bi tlelo tako sovraščvo. Klarica si je rekla, da bi Hrast sovražil tudi

najboljšega gospodarja, že zaradi tega, ker bi bil njegov gospodar.

Klarica je bila drugačne nature. Vzrasla je v svobodni imoviti hiši, v popolni neodvisnosti in vzgojena je bila v samostanu, kakor gospodska dekleta. Njej je bilo neumiljive, da more služabnik sovražiti svojega gospodarja samo zato, ker je služabnik, oni drugi pa gospodar.

To popolnoma različno čuvstvo je vzbudilo v Klarici nekako hladnost do Hrasta, kajti videla je v teh Hrastovih lastnostih samo dokaz, da je njen mož še vedno kmetski človek, da je njegova civiliziranost samo zunanja, njegovo čuvstvo in mišljenje pa se vedno brutalno, kar ji je bilo skrajno nesimpatično.

Z nobeno besedo ni izdala svojih misli. Bila je Hrastu vzorna žena, vedno ljubezna, vedno pozorna, vedno skrbna. Niti najmanjša stvarica ni izdala, da je Klarica vse svoje življenje postavila na laživo podlagu. Ce je vročekrvni Hrast vensih tudi zapazil, da je Klarica hladna napram njemu, nikdar ni imel niti najmanjšega vzroka postati ljubosumna. To čuvstvo mu je ostalo popolnoma tuje. Včasih se je Hrastu pač dozvedoval, da Klarico nekaj loči od njega, a sodil je, da je to le njegova nezdostna izobrazba. »Prefina je, prenežna in preveč omikana,« je zavzdnih sam pri sebi v takih trenotkih in se tolažil, da se ga Klarica sčasoma že privadi.

Gozdni paznik Juri je opazil vse to, kar je opazoval Hrast, a imel je boljše oči in treznejšo sodbo.

Odporo je prišel Juri samovoljan na grad. Vselej je osta! same prav malo časa, nič več kot je bilo neizogibno potrebno. Tudi govoril je vselej le to, kar je bilo neizogibno potrebno. Nikdar ni nicesar opomnil, nikdar nicesar rekel. Samo gledal je kakor jastreb okrog sebe. Klarica se ga kar ni mogla navaditi. Nekako strah je bilo, če je užral pred seboj njegov trdi obraz in čutila na sebi njegove ostre pogledi; vselej se ji je zdelo, da tli v teh pogledih nasprotje in grožnja. Skrbelo je, da tajnost, ki jo je znala prikriti in utajiti svoji sestri in ki jo je znala prikrivati možu, niti na dnu ujenega srca ni varno skrila pred Jurjevinimi pogledi.

Pa, kakor je bila Klarica tudi razočarana od frivoine lahkoživosti, ki je vladala v krogih, v katerih je zdaj moral občevati, kakor jo je bilo, da jo marki ne vidi, da je njen mož takoj preprost in v svojem sreču sirov, da se ga ne more privaditi ter da ji je Juri sovražen — na vse to je pozabilo, kadar je mal: Charles ovil svoji tolsti ročici okrog ujenega vrata.

Ljubezen malega Charlesa ji je pridobila tudi ljubezen njegove matere. Markiza Helena je kmalu prišla do spočnjanja, da je gozdarjeva žena pač rodom iz preproste kmetiske hiše, a da je izobražena in vzgojena bolje, kakor marsikaka aristokratka. Ze da

je Klarica znala bolje francoski, kakor kranjske aristokratke, je naredila dober vtisk, in ko sta stara gospa in markiza Helena videli, kako se je malo Charles zaljubil v Klarico, sta ji postali pravi prijateljici. Markiza Helena je kar cele popoldneve presebla pri Klarici.

»Čudno, da se tako razumeva,« je nekega dne menila markiza Helena. »Pravzaprav sva popolnoma različega značaja. Jaz sem vesela in lahkomislna, vi ste pa resni tudi takrat, kadar ste veseli. To je sicer navedno nemogoče, v resnicu pa je tako. Jaz sem najbolj srečna, kadar na nič ne mislim, vi, Klarica, pa imate vedno težke misli.«

»Jaz — markiza! Motite se!« O ne! Nič se ne motim. Poznam vas zdaj in prepičana sem, da imite mislite in o resnih rečeh. Vprašam vas se že dostikrat, kaj bi moglo biti, a ne najdemi odgovora. Morda sem preveč površna in premalo bistromma. A to je gotovo...«

Markiza se jeagnila v Klarici in ji zašepetalna na uho:

»Nekaj nosite v sreču, cesar nočete nikomur razodeti.«

Klarica je zardela do las, a na srečo ni markiza Helena svojim lastnim besedam pripisovala nobenega pomena, jih izgovorila le, ker so ji slučajno prisile na jezik in vsled tega tudi ni zapazila, kak učinko so napravile te besede.

(Dalej prihodnjaj)

Volilni shod c. kr. okrajnega glavarja O. pl. Detele v Radovljici.

Hudobni jeziki so trdili, da nemškarsko - klerikalni - vladni kandidat Detela ne bo priredil nobenega volilnega shoda, češ, da pri tako pisano kombinirani kandidaturi ne more sestaviti nobenega programa, s katerim bi zadovoljil svoje vnete, pestre volilce. Ali mož se je v vladni službi dobro izšolal in kot vodja radovljiskega političnega okraja je našel primerno pot, kako prirediti shod, da ne bo treba razvijati programa in dajati odgovora radovednim volilcem. Izpeljal jo je torej na sledičnični glavar, ki pritrjuje klerikalnu županu, ki pravi nadučitelju izvršenemu najstrezje državljansko pravico: »Vaše polje je v šoli, ne tukaj.« Ali učimo državljanini po § 2. temeljnih državnih zakonov vsi jednakopravni pred zakonom! Kaj pa je vendar učitelj! Njegov zavzet je, da sega vredno življenje in lahko vabi kogar hoče. Toda sedaj, ko je proglašil svojo kandidaturo, so se razmere bistveno izpremenile. Napovedal je namreč za pondeljek zopet čajevje večere. Toda z vabilo je bil tako izbirčen in je le izbranil ose

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezči nedelje in praznike ter velja po pošti prejeman za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznaniila se plačuje od piterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tisk enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vrčajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravništvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Voljni shod v Idriji.

I.

Politično društvo »Jednakopravnost« je preteklo nedeljo dopolne priredilo shod narodno-naprednih somišljenikov v veliki dvorani »Narodne čitalnice« v Idriji. Shod, ki je bil izredno dobro obiskan, je otvoril predsednik Alojzij Pegani, ki je k prvi točki dnevnega reda govoril nekako takole:

Otvajajoč današnje zborovanje vas srčno pozdravljam ter se Vam zahvaljujem za udeležbo. Vaša naročnost mi je dokaz, da imam pred seboj zavedne može, ki so se vsikdar odzvali vabilu in se pogumno podali v volilni boj za prosphek in korist mesta Idrije. Tudi danes smo vas pozvali semkaj z ozirom na bodoče želozborske volitve. Ta volilni boj bo hud boj — ker se bodo borile stranke, ne toliko za mandat svojega kandidata — marveč za lastni obstoj, za svojo eksistenco.

Gotovo je, da se bode na novo izvoljeni deželnemu zboru v prvi vrsti bavili z novim volilnim redom. To vprašanje je postal akutno ter se ne da več spraviti iz sveta. Politična stranka, ki bi hotela preko tega vprašanja preiti na dnevnemu red, zadala bi sama sebi smrtni udarec ter izvršila na sebi samoumor.

Spolšna, enaka, tajna in direktna volilna pravica stopa kot mogočen faktor na plan, s katerim je treba računati.

To so uvidele vse stranke ter sprejeli splošno, enako, tajno in direktno volilno pravico v svoji politični program. Toda cenjeni somišljeniki, važno vprašanje nam je raznostraniti.

Ni li katera stranka sprejela to volilno reformo le radi tega v svoji program, da ujame na to vabo kolikor mogoče veliko volilcev in si na ta način zagotovi večino v deželnem zboru, in potom deželnega zebra in nove volilne preosnove nadvladavo v kranjski deželi.

Odgovor na to vprašanje ni težak. Socialno-demokratična stranka si prisvaja zaslugo, da je ona prvozročna gibanje za to volilno reformo. Kako želi ona izvesti to reformo, mi ni znano, in dokler nimam dokazov — nimam povoda, jo sumničiti neodkritosrnosti. Sicer je pa dežel-

ni zbor kranjski povse irrelevantno stališče stranke, ker je še prešibka, da bi zamogla odpolati v deželnem zboru zastopnika, ki bi se udeležil debate in glasovanja o volilni reformi. Zato preidem h klerikalni stranki.

Somišljeniki! Pred šestimi odnosno sedmimi leti prisostvoval sem prvi seji ravnega deželnega zebra. Tačkoj po govoru barona Heina, s katerim je razvijal vladni program in naprosil poslance k složnemu delovanju — je vstal dr. Šusteršič ter kategorično izjavil, da njegova stranka ne bode sodelovala in pustila, da bi sploh delal deželnemu zboru, dokler se ne sprejme nova volilna reforma, ki bode sponela na splošni, enaki, tajni in direktni volilni pravici. Te seje se je udeležil tudi škof Bonaventura osobno ter glasno odobraval nastop dr. Šusteršiča.

Koj nato sta podala dr. Tavčar kot zastopnik narodno - napredne stranke in baron Švegel v imenu veleposestnikov izjavjo, da se v principu strinjata s predlogom dr. Šusteršiča, da ga pa morata za sedaj odločeno odkloniti, ker je vrla skrajno nasprotiva tej volilni reformi in je vsled tega izključeno, da bi bila volilna reforma deležna najvišje sankcije, dokler se ne upelje enaka volilna pravica za državni zbor. Deželnemu zboru bi mlatil prazno slamo, ker se je bila takrat vrla z baronom Gaußtem na čelu izrekla proti vsemi volilni reformi. Tedaj pa so provzročili klerikalci nepopisan škandal. Razbijali so s pulti, leteli so tintniki, vpitje in žvižg je zabranil vsako zborovanje. Nastal je tak vrišč, da jo je Tone škof Bonaventura sramotno odkupil iz dvorane. Najbolj so napadli klerikalci takrat veleposestnike ter jim govorili, da bodo v kratek čas fréali iz te dvorane, ker je skrajno krivčno, da bi 56 veleposestnikov odpolalo v zbornico celih 10 poslancev.

Tako so obstruirali klerikalci z volilno reformo skozi pet let delovanje deželnega zebra, dasi so bili prepričani in so kot politiki moralni vedeti, da je volilna reforma za deželne zbere izključena, dokler ni upeljana na državni zbor.

Toda vse se maščuje na svetu. Vlada je sprejela volilno reformo za državni zbor. Toda volitve, ki so se vrstile na podlagi nove volilne pravice, so izpadle za klerikalno Avstrijo

neugodno. Nebroj socialnih demokratov in drugih naprednih elementov je udrlo v parlament ter bičalo klerikalno kamarilo brez pardona. Krone vseh klerikalnih porazov v parlamentu je bil pač znani Masarykov predlog. Zaumelo je po dvorani, ko je Masaryk zaničljivo smehljač in mirno izjavil: Gospoda, ne razburjajte se, meni ni na predlogu samem, pač pa hočemo le konstituirati, če je avstrijski parlament res klerikal. To je bil poper, hud poper. Zbali so se glasovanja, ki bi dokumentirali klerikalno manjšino ter so proti svojemu preprčanju, proti svojim principom, proti verskim dočbam, glasovali za predlog brezverca Masaryka.

Enaka blamaža in morebiti tudi popoln poraz čaka naše klerikalce tudi v deželnem zboru, če se res upeli splošna, enaka, tajna in direktna volilna pravica. Zato so kranjski klerikalci barvo spremeniли ter postali iz radikalnih Jakobincev vladni sužnji, ker vedo, da bi s tako volilno pravico delavstvo, meščanstvo, mali obrtnik in drugi enaki stanovi zasedli sedeže v deželnem zboru ter bi napravili križ čez klerikalne račune. Splošna, enaka, tajna in direktna volilna pravica je zrasla klerikalcem čez glavo ter se jo hočejo na vsak način odkrižati. Klerikalež žele namreč tako volilno reformo, da postane gospodarji dežele. In ker se ne morejo polasti tega na pošten način, se ne sramujete pakta, ki so ga sklenili z veleposestvom in vlado. 50 veleposestnikom so zagotovili deset mandatov proti temu, da jih ti podpirajo pri sestavi take volilne pravice, ki naj bi uničila vse sloje, ki ne trobijo v njih rog, v prvi vrsti pa meščanstvo in napredno delavstvo.

Somišljeniki! Deviza klerikalcev za splošno in enako volilno pravico je navadna goljušča. Zato moramo napeti vse sile, da preprečimo zlobno klerikalno nakano. Poslati moramo v deželnem zboru moža naprednega mišljenja, ki ima jeklen značaj, trdno voljo in pogum nastopati proti klerikalnemu terorizmu. Poslati moramo v deželnem zboru moža, ki bo z vsem svojim vplivom, z vso svojo energijo res delal za splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico. Poslati moramo v deželnem zboru odkritosrčnega moža brez prevare, ki bo de pri sestavi te nove volilne reforme v prvi vrsti zastopal koristi

tistih slojev, ki so danes še brez pravic — koristi delavca, malega obrtnika i. dr. Poslati moramo v deželnem zboru moža, ki nima same dobre volje vse to storiti, ampak tudi znožnost, moža, ki si je v boju za pravice zatranega stanu utrdil živce in izkazal pogumnega in vztrajnega prvoravnega.

Odbor »Jednakopravnosti« se je z mnogimi drugimi zaupniki narodno-napredne stranke temeljito bavil s kandidaturo ter prišel po treznom preudarku do preprčanja, da zaslubi v tem ozirom naše zaupanje mož, ki ga vse vidi poznate, namreč učitelj Engelbert Gangl.

Iz njegovega dosedanjega delovanja smo se preprčili, da je neizprosen bojevnik proti klerikalizmu ter smo dobra uverjeni, da bode interese našega mesta z isto vmeno zastopal, kakor one svojega stanu.

Prosim kandidata Gangla, da razvije svoj program, Vas pa somišljenike, da pazno sledite njegovemu govoru.

Kandidat Gangl je nato začel s svojim programnim govorom, ki je trajal dobro uro in ki je na mnogih mestih izvral med navzočimi volile glasno in navdušeno odobravanje. V nastopnom podajamo le glavno vsebino.

Predvsem, je dejal govornik, mora kipeti v naših srečih prava in nesebična ljubezen do domače zemlje. Naša dela, ki naj bi bila tej zemlji v prid, so mrtva in neiskrena, ako niso razčarjena od te ljubezni. Ta ljubezen naj korenini v našem mišljenju in čuvstvovanju, ne sme iskatki svojega zavzetja in svoje eksistencne pravice niti v nemškutarskem birokratizmu, niti v senci škofove srebrne palice. Svobodna in neodvisna od vseh vplivov naj vodi naša dejanja, ki naj dvigajo našo domovino in naše ljude do onih višin svobode in pravice, ki jih jima jamčijo državni osnovni zakoni. Zato stojim neomajno in nepodkupno na stališču na rodnosti.

Kakor je vsakdo kralj svoje notranjosti, svojih misli in želja, tako bodi ljude edini gospod na svoji zemlji. Tej avtonomiji ne sme delati zaprek noben paragraf nasilja in birkraške ohohlosti ter klerikalne strahovlade, kakor se je to baš sedaj dogodilo v sosednjem Crnem vrhu, kjer se krati svobodnemu državljanu z zakonom zajamčena pravica. Kdor ho-

če pravice in upoštevanja nasproti samemu sebi, ne sme tega odrekati svojemu sosedu. Ta nazor pa je mogič samo tedaj, ako je vse naše mišljene prepojeno s s v o b o m i s e l n o s t o j o. Ta bodi tista ustvarjajoča sila, ki nas dovaja do načela pravici, samozavesti in samostojnosti mišljenja. Zato stojim enako na rodnosti brezpogojno na stališču svobodomiselnosti.

Iz te izvira potem samo ob sebi naše demokratično naziranje. Ker sem iz ljudev, sem zanj in zaradi njega. Nas vse mora preščiniti zavest, da smo vse enake vrednosti in veljave. Z vso ljubezni se moramo nagibati k onim, ki se tlačeni in izkoriscani, to je k nepregledni množici brezpravnih mas. Tej množici ostane pravica, ako si jo ustvari sama, ako dobi vpliv in besedo v vseh zastopih in korporacijah, kjer odločujejo doslej privilegirane o njeni usodi. Zato je treba skrbeti, da se po načelu demokratizma reorganizuje zakonodajne in upravne oblasti, da ne bo ljudev samo trpel, ampak tudi odločevalo. Kje je pravica, aka ima 52 nemških veleposestnikov 10 poslancev, na tisoče delavev, obrtnikov in malih kmetov pa nima na deželnem zboru nobenega vpliva, ker nimata volilne pravice!! Načelo demokratizma zahteva, da izreceno najglasnejši protest proti takemu brezpravju in da se z vso odločnostjo vzamemo za uvedbo splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice tudi za deželnemu zboru kranjski. Glede take volilne reforme stoji danes vladna drugem stališču. Isteča mnenja je bil tudi ministrski predsednik Körber, ko se je upiral taki edino pravčni reformi volilnega reda za državni zbor. A ko je odpora sila ljudskih mas udarila na vladna ušesa, se je hipoma izpremenilo njen naziranje, zakaj zmaga je nad njo ljudska volja in je dobila volilno pravico, kakršno je hotela. Seveda so tu meščarične roke in so med drugim storile tudi to, da je naš volilni okraj izsel onemocen iz tega volilnega boja. Naš odločni nastop pa tegne tudi sedaj omehčati trdo vladno srečo, da nam da tako volilno reformo, kakršno zahtevamo. Ako pa vladna trdovratno vztraja na svojem sedanjem stališču, bo skrb prijateljev ljudev v deželnem zboru, da mu pridobe v danih razmerah najugodnejšo volilno reformo, da se volilni okraji določijo.

»Princezinja!« Kar ustrašil se je marki in planil s svojega stolčka. »Kaj vendar govorite.«

»Da — me — ne — ljubite,« je poudarjajo vsako besedo rekla princezinja. »To je resnica.«

»Ne, princezinja.«

»Da, marki. Zdaj je že pol leta, kar sa se prvič videla. Ali se še spominjate tistega sprejema v škofiji, pri katerem sem bila predstavljena maršalu Marmontu?«

»Da.«

»Ker sem vam ugajala, ste izpravljali po meni in moji prijateljice baronici Cojzovi ste zauparali, da bi prav radi začeli z meno ljubezensko razmerje. Misliš ste si: Ta princezinja — to bi bilo nekaj — poskušimo.«

»Milostiva princezinja, prosim vas, kaj vendar mislite?«

»A saj vam tega nič ne zamerim, dragi marki, nasprotno. Tako krepostna pa le ni nobena ženska, da bi bila razčarjena, če kdo po njej zahtepeni. Čim manj spoštive so želje glede kake ženske, toliko bolj laškavo je to zanj.«

»Princezinja,« je ječal marki, ki ga je ta cinizem spravil v vse večjo zadrgo. »Kar mi tu pripoveduješ, so izrodki vaše fantazije...«

»Kaj še, dragi marki. Kar sem povedala, je gola resnica. Tako kakov jaz, mislio vse ženske, samo da je malokatera tako odkritosrčna, kar sem jaz.«

(Dalek prihodnjih)

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalek.)

VII.

V svoji prostorni sobi v prvem nadstropju takrat kako imenite hišo, ki stoji še dandanes v Gospoških ulicah v Ljubljani poleg »Narodne kavarne«, je zimskega popoldneje v teki, kakršne ni v Ljubljani nihče nosil, kakršne pa so bile moderne v Parizu za časa direktorija. Ugajale so ji te lahne, skoro prozorne obleke, ker so samo toliko zadevale telo, kolikor je bilo največ potrebno, in je bujna lepotna linij in oblik njenega telesa prišla do toliko večje veljave.

Princezinja se je dolgočasila. Nekej časa se je igrala s svojim svilodlakim kužkom, potem ga je brezobzirno pahnila od sebe, se vrgla na zofu in sklenivši roke pod glavo zatevati.

»Tak dan, tak dan,« je vzdihala. »Nikogar ni na obisk in nikam mor ni mogoče iti. Še umrla bom samega dolgočasja.«

Soba, v kateri je vladala polute mima zimskega popoldneja, je bila pač bogato opremljena s starin dragoceneim pohištvo in svilenimi prepragi, a nič ni bilo v njej tistega, kar obiskovalcu na prvi pogled razodene, da je soba bivališče imovite ženske, ki ima svoj okus in svojo individualnost.

»V vaši sobi je prav tako, kakor v kakem hotelu za kralje.« To sodbo je princezinja že večkrat slišala iz ust svojih obiskovalcev in bila je še nekako ponosna nanjo, češ, da je pri njej vsaj drugače, kakor pri drugih damah.

Princezinja je bila že iz deklijih let. Imela je pač že mnogo snubcev, a nobeden ni našel milosti v njene očeh. Njen oče se ni dosti brigal zanj in ji je puščal popolno svobodo; bil je že star in bolhen in ni imel več moči kljubovati volji in zahtevati svoje hčere. Princezinja je delala kar je hotela in storila, kar ji je prišla na misel. V začetku so se ji ljudje pač čudili, a naposled so se privadili njenemu ekscentričnemu početju, zlasti ker je imela v tem oziru tekmovalko v svoji prijateljici baronici Cojzovi. Šušljalo se je pač po mestu, da je imela princezinja ne le mnogo snubcev, nego tudi že maršakoga ljubimca, a gotovega ni nihče vedel povedati, in tako so te govorice kmalu utihnilne.

Ravno ko se je princezinja vpraševala, kaj naj bi počela, da si krati čas, je vstopila njena hišna.

»Ali si zato pri tem vremenu potoval iz grada v Ljubljano, da mi to novice poveš?«

»Kaj je?« je vprašala princezinja svojo služabnico in zaupnico.

»Da, princezinja moja,« je

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezči nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponji, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 27 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na narodbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznalila tisk enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopsi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnost učinkuj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnost telefon št. 85.

Narodno-napredni volilci!

V nedeljo, dne 16. svečana t. l.
bo ob 1/2 II. dopoldne
v veliki dvorani „Mestnega doma“

shod volilcev

narodno-napredne stranke.

Na tem shodu se Vam predstavlja od Vaših zaupnikov slovensko postavljena kandidata za mesto deželnozborskih poslancev za našo belo Ljubljano

g. dr. Ivan Tavčar

občinski svetnik, deželni odbornik,
odvetnik i. t. d. v Ljubljani
in

g. dr. Karel Triller

občinski svetnik, odvetnik i. t. d.
v Ljubljani.

Narodno-napredni volilci ljubljanski udeležite se zanesljivega volilnega shoda ter pokažite svojo številno navzočnostjo, da Vas navdaja isto navdušenje za sveto stvar, kot Vas je navdajalo pri lanskem državnozborski ožji volitvi, ko je Vaša nepredorna in nepremagljiva falanga podrla v prah vse sovražnike slovenske napredne misli in slovenskega naprednega meščanstva.

V Ljubljani, 12. svečana 1908.

„Slovensko društvo.“

LISTEK.

Jubezen Končanove Klare.

(Dalej.)

Marki bi bil rad zasukal pogor na kak drug predmet, a princezinja ga je prekinila pri prvih besedah.

»Le mirno sedite, marki, in pošljajte, kar vam bom še povedala. torej, ko sem videla, da me občudujete, ko sem iz vaših oči spoznala vaše želje, prej nespoštive in nespobne želje, mi je to ugajalo. Poznalec ste ženskih lepot, to pričajo zlilčna razmerja, ki ste jih že imeli. vojo hvalenost za to sem vam izazala s tem, da sem vam dovolila ekaj poljubov.«

Marki se je hitro nagnil nad princezinjo in je poskusil jo poljubiti, a princezinja je bila hitrejša in je preprečila.

»Nisem vam rekla, da začnete novata.«

»Škoda! Tolmačil sem tako vaše esede...«

»Tolmačili ste jih napačno. Moj klep je, da budi sedaj konec teh poljubov. Nadgradila sem vas bogato za občudovanje, tako da se ne morete pritoževati. Odslej bo drugače, aiti do resnične ljubezni ne smeti med nama.«

»Zakaj ne?«

»Ker me ne ljubite in me nikdar boste ljubili, moj dragi marki, ker sem jaz — nevesta.«

Starosta „Slovenske Sokolske Zveze“ kandidat ljubljanskih Nemcov?

Najprej suho dejstvo: Graška »Tagespost« priobčuje v večernem listu od torka, 11. t. m. dopis iz Ljubljane, v katerem konstatuje predvsem z zadoščenjem, da so se nekateri »achtungswerte Männer« odločili od slovenske napredne stranke ter pričeli boj zoper »terorizem in korupcijo« vladajočo baje v tej naši stranki. Zagotavlja potem te može krepke podpore vseh meščanov, ki so se naveličali narodnega hujskanja napredne stranke (*die müde der von den Radikalen arrangierten nationalen Wühlerien und Hetzereien sind*), zlasti pa obljublja tem »novim možem« popolno podporo nemške stranke. Kot deželnozborska kandidata te nove struge proklamuje potem grški organ ljubljanskih Nemcov gg. dr. Vladimirija Ravnharja in dr. Vinka Gregorića. Ker je g. nadinzenir Zužek v imenu »neodvisnega meščanstva volilnega odbora« stoprav včeraj naznani ti kandidaturi, »officialno« pa sti šele danes razglaseni, je bil torej ljubljanski zaupnik »Tagespostec« o njih obveščen preje nego ljubljanski volilci. Pripominjam, da ima dopis »Tagespostec« popolnom značaj officialnega strankarskega komunikeja in da je očvidno isti dan prevzel isti dopis tudi »Grazer Tagblatt«, ki je pa izpustil ves uvod ter priobčil le zadnja odstavka, oznanjujoča imeni kandidatov in pa naki popravek glede nemške kandidature v Kočevju. Slednjič konstatujemo, da je snočni »Slovenec« senzačno publikacijo obeh grških listov namenoma popolnoma prezrl in da še danes niti klerikalna niti nemška stranka za Ljubljano nista imenovali drugih kandidatov.

Iz vsega tega izvajamo mi dvoje sklepov: Prvič, da klerikalna stranka sploh ne bo postavila v Ljubljani drugih kandidatov, temveč bo zavzala svoje pristaše, da poleg primarija Gregorića, ki je itak zanesljiv, četudi »zmeren« klerikalec, volijo tudi dr. Ravnharja in da je to že od nedelje sem lepo in čedno dogovorjeno. No, ta pakt nas niti ne prese-

neča, kajti kdor se je podvrgel duševni žrtvi, da je čital zadnjih par mesecov dr. Ravnharjeve članke v »Novi Dobi«, ta je moral že zdavnad zadobiti prepričanje, da bivši podpredsednik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke počasi toda zanesljivo vesla v klerikalnem taboru in da si le še v ribniški dolini zaradi lepšega nadvejje krinko narodnega radikalca. Moj Bog, brezmejnja čestilnost je že ubila marsikateri morški značaj in nehotne nam sili tu v spomin kratka politična karijera nekdanjega svobodomisliceca in sedanjega klerikalnega penzionista Vencajza. Dieselbe Couleur in Grün — bi dejal Nemec. In naposled — če kandidat Ravnharja noče presmešno propasti, mora reflektovati v klerikalne glasove, zakaj somišljeniki Prosenc, Požar, Zužek in kar je še tistih par tucatov zmedenih malkontentov, vendarle premalo odležejo in resnični socialni demokratije se bodo menda tudi še desetkrat premislili, predno bodo šli v boj za moža, ki večkrat menjava svoje politično prepričanje, kakor srajeo. — Pa se bo reklo: tak, najnavadnejši takt bi moral starosti »Slovenske Sokolske Zveze« prepovedati, da se da zlorabi za boj zoper dva starja sokolska brata stranki, ki je bila vedno in je še danes zagrizena nasprotinja sokolske ideje! — Ja vidite ljudje božji, takta in značajnosti se ne sme od vsakogar pričakovati, najmanj pa od političnega kamelejonja. Seveda drugo vprašanje je, je-li tak mož sploh še spada v sokolske vrste?

In s tem bi bili pri kraju s klerikalnim kandidatom dr. Ravnharjem, ki bi imel še vedno izgovor, da je v slovenski družbi. Resnejšo besedo pa moramo izpregovoriti s kandidatom Ravnharjem, podpiranim, kakor smo zgoraj dokazali, javno in očitno od ljubljanskih Nemcev in ne brez volje in vednosti »neodvisnega meščanskega volilnega odbora«. Uvodno navedeni komunikat grških nemških listov zamore in mora biti le sad izvestnega dogovora, vsaj med posamezniki — to bo uvideval vsak politični otrok. In pri tej misli sili nam v lice zadnja kaplja slovenske krv, krči se nam roka v pest... Da bi starosta »Slovenske Sokolske Zveze« špekuliral na en sam glas, prihajajoč iz ljubljanske kazne — ta mi-

sel je neznotina, a v danem slučaju žal le preusiljiva. Da bi mož, katemu je evet naroda, četudi v času, ko se je še hlinil našega pristaše, poveril častno mesto voditelja onih sokolskih čet, ki so v prvi vrsti poklicane, da izvršujejo tisto delo, katero imenuje glasilo najzagrizejših zopernikov slovenskega naroda »nationalen Wühlerien und Hetzereien«, da bi ta mož padel tako globoko in reflektoval na zastopstvo bele Ljubljane s pomočjo — Nemcev, ne, to ne more biti, to bi bilo preostudno. Tak mož bi moral bliskoma izginuti s površja slovenske javnosti.

In zategadelj na resnost kandidature dr. Ravnharja, ki bi, ako noče ostati le predpustna šala, v danih razmerah drugačna kot klerikalno-nemčurška biti ne mogla, ne moremo in ne moremo verovati. — Toda sedaj imata besedo on in — slovensko Sokolstvo! Na zdar!

Kandidatura pol. uradnikov in narodni interes.

Pod tem naslovom je priobčila včerajšnja »Edinost« veleaktualen članek, ki se naša na kandidaturo okrajnega glavarja pl. Deteli v Radovljici. Iz tega članka posnemamo:

»Spominjam se zadnjih državnozborskih volitev. V volilni skupini Sežana-Ajdovščina je kandidiral bivši okrajni glavar v Sežani in sedanji vladni svetnik v Črnomorci dr. Peter Laharnar. In sicer se je zdelo s prvega — saj je g. kandidat sam zatrjal tako —, da je to samostojna kandidatura, neuavezana na nobeno stranko. Ali ta videz se je kmalu porušil.

Za nas pa je bilo vprašanje: ali samostojna ali strankarska kandidatura?! — povsem irrelevantno. Mi smo se takoj s prvega začetka s principijalnega stališča najoddleneje uprli tej kandidaturi.

Zavzemši to stališče proti kandidaturi g. drja. Petra Laharnarja pa nas ni vodila nikaka osebna antipatija ali simpatija. Mi nismo bili proti drju. Petru Laharnarju, ampak le proti političnemu uradniku Laharnarju. Niti ustrena zadrila g. kandidata, da simpatizuje s programom političnega društva »Edinost« in da

priznava tržaško slovensko politiko kakor primerno — tudi taká zadrila niso mogla nikakor vplivati na naše vedenje.

Nas je vodilo globoko prepričanje, da e. kr. politični uradnik tudi ob morebitni najboljši volji ne more biti pravi zastopnik celokupnih interesov naroda, torej ne le gospodarskih, ampak tudi narodnih in političnih aspiracij! In tudi kulturnih ne!! To pa iz razloga, da ob naših specifičnih avstrijskih razmerah — kakor kažejo izkušnje slahrnega dne — postaja tudi vsako kulturno vprašanje... politikum. Glej tržaško solsko vprašanje!

Iz česa izvira naše prepričanje, da političen uradnik ne sodi za zastopnika naroda!! Političen uradnik je sam del državne javne uprave in mora to upravo zastopati tudi proti ljudstvu, katerega naj bi zastopal kakor poslanec. Tu je kolizija med dolžnostjo uradnika in dolžnostjo poslanca neizogibna. A mnoge izkušnje uče, da v tem notranjem boju zmaguje navadno — uradnik. Ne trdim, da ne bi bilo prav nikake izjeme.

Morda se nam poreče, da moramo konsekventno biti proti kandidaturi vsakega e. kr. uradnika! Priznavamo radi, da se za take kandidature sploh ne navdušujemo. Vendar je velikanska razlika med položajem recimo kakega sodnega uradnika ali profesorja in med onim političnega uradnika. Sodni uradnik, profesor itd. so sicer v državni službi, ali oni niso izvršujoči organi državne politike in zato tudi niso izpostavljeni takemu pritisku in proganjaju kakov političen uradnik.

To reminiscenco izza zadnjih državnozborskih volitev in ta izvajanja smo napisali, izvzvani v to po dogodkih v sedanji volilni borbi na Kranjskem. Tudi tam vidimo med kandidatimi za deželni zbor nekega e. kr. okrajnega glavarja. Paralela med to kandidaturo in ono drja. Petra Laharnarja na Goriškem je naravnost frapantna. Tudi o tej kandidaturi na Kranjskem se je hotelo trditi, da je »samostojna«, dočim je v resnični favorizirana od ene slovenskih strank in sicer — da bo paralela popolna — od somišljenikov iste stranke na Goriškem, ki je priporočala kandidaturo drja. Petra Laharnarja!

Toda to ni odločilno za nas, kdo

Poravnala si je lase in šele potem velela »noter«.

Hišna je prinesla na srebrnem krožniku vizitko. Princezinja jo je prečitala in kratko rekla: »Prosim gospoda, naj izvoli.«

V sobo je vstopil majhen, eleganten gospod, temne polti in velikih veselih oči.

»Graščak baron Gall — marki d' Aureville.« Tako je princezinja predstavila svoja obiskovalec in oba sta v trenutku čutila, da sta tekmovalca in vsled tega sovražnika. Priklonila sta se drug drugemu, a nihče ni izpregorovil besedice. Oba sta tudi zapazila zagotoniti usmey, ki se je pojavit na ustnih princezinj, a vsak si ga je drugače tolmačil. Baron Gall je misil, da je ta usmey izraz zadrege, ker je zasačil princezino v družbi markija, ki ga je smatral za svojega tekmovalca, marki pa je sodil, da se mu princezina posmehuje, ker ji je bil ravnokar razdelil kako globoka in iskrena je njegova ljubezen, zdaj pa vidi pred seboj tistega, ki je morda srečnejši od njega.

»Duhovita je in hudobna,« si je reknel marki. »Posmehuje se mi, ker sem se je hotel polastiti, a se mi ni posrečilo in ker je to preprečil tisti človek, ki hodi z ravno tistimi nameini semkaj, kakor jaz.«

Prisiljeni pogovor, ki se je počasi razvil, je bil mučen tako baronu, kakor markiju in oba sta hitela. Princezinja se je hudomušno smejala, ko sta moralna skupno oditi in se drug drugemu delati prijazna, dasi je v njih dušah telo sovraštvo.

(Dalej prihodnje)

ugajam in da mi to povedo in dokajo, zato koketiram z njimi. Saj ketiriranje nima drugega namena, kakor delati moškim pogum, da razdenoje svoje misli in svoja čuvstva. Samo borniranci si domisljajo, da se s koketiranjem že delajo obljube.«

»To umevanje vam dela vso čast, princezinja. Ta logika!«

Princezinja je nagnila glavo v znak hvaležnosti za to priznanje.

»Toda, vidite, dragi marki, sešoma se vsaka ženska naveliča takih čestilcev in želja, jo obide, da postane deželna resnična ljubezni in resnična udanost. Ne zadostuje jih več, da je samo ljubljena, tudi sama hoče ljubiti. Izkratka obide jo želja, da se omoži. V tem položaju sem zdaj jaz. Moj ženin je kot zvest Avstrijanec zapustil Ilirijo, čim je prišla pod francosko gospodstvo. Na Dunaju živi in njegovo sreco koprni v brezmejni ljubezni po meni...«

»Pa vendar ne mislite zapustiti Ljubljane in se preseliti na Dunaj!«

Marki je bil resnično prestaren, zakaj smatral je vse govorjenje tako lepe in tako pokvarjene princezinje zgodil za koketnost. V trenutku, ko je izvedel, da ga utegne princezinja zapustiti, je še prav spoznal, kolikomu je zanjo.

»Nisem se še odločila,« je rekla princezinja. »Svojemu ženinu —«

»Kdo je ta srečni človek?« je vzkliknil marki. »Kako se zove?«

»Tega vam ni treba vedeti. Vi bi ga dali še netovati in kot avstrijskega vohuna austroliti, te bi se iz ljubezni do mene vtihotapl v Ljubljano.«

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se placičuje od piterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznamila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnštvo se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Pozamejno številko po 10 L.

Upravnštvo telefon št. 85.

Narodno-napredni volilci!

V nedeljo, dne 16. srečana t. l.

bo ob 1/2 II. dopoldne

v veliki dvorani „Mestnega doma“

shod volilcev

narodno-napredne stranke.

Na tem shodu se Vam predstavita od Vaših zaupnikov soglasno postavljeni kandidati za mesto deželnozborskih poslancev za našo belo Ljubljano

g. dr. Ivan Tavčar

občinski svetnik, deželni odbornik, odvetnik i. t. d. v Ljubljani
in

g. dr. Karel Triller

občinski svetnik, odvetnik i. t. d.
v Ljubljani

Narodno-napredni volilci ljubljanski udeležite se zanesljivo tega volilnega shoda ter pokažite s svojo številno navzočnostjo, da Vas navdaja isto navdušenje za sveto stvar, kot Vas je navdajalo pri lanskem državnoborski ožji volitvi, ko je Vaša nepredorna in nepremagljiva falanga podrla v prah vse sovražnike slovenske napredne misli in slovenskega naprednega meščanstva.

V Ljubljani, 12. srečana 1908.

„Slovensko društvo.“

Volitev iz kmetskih občin.

Danes teden, dne 21. februarja, bodo volile kmetske občine svojih 16 poslancev za kranjski deželni zbor.

Letošnja volitev iz kmetskih občin ima svoj poseben značaj in svoj

posebni pomen. Letos se je namreč prvikrat zgodilo, da narodno-napredna stranka ni postavila v kmetskih občinah nobenega kandidata, niti v tistih okrajih, kjer se je že pri prejšnjih volitvah pokazalo, da ima močno zaslonko med volilem in je bila zmaga nasprotnikov vedno dosežena le z neznanim številom glasov.

Klerikali skušajo to predstavljati kot dokaz slabosti in nazadovanja narodno-napredne stranke, čeprav kako načaneno vedo, da temu ni tako, marveč se je narodno-napredna stranka umaknila iz kmetskih občin iz spoznanja, da zahteva sedanji čas strankarskih formacij, ki slone na skupnosti gospodarskih interesov.

Ločitev med meščanskimi in med kmetskimi strankami se je že začela pred leti, takrat, ko se je začelo čutiti, da so gospodarski interesi mestnih prebivalcev ter industrialnega delavstva prišli v navzkrije z gospodarskimi interesi kmetskega prebivalstva. V vseh naprednejših deželah so se rodile kmetske stranke in ponekod že prišle do velike moči v javnosti.

Tudi pri nas se je začel ta proces že pred leti in če se neodvisne kmetske stranke še niso razvile tako, kakor na Češkem, je tega kriva gospodarska in umstvena zaostalost našega kmetskega ljudstva in silovito stop duhovskega pritiska.

To je pa neutajivo, da se je med kmetskim ljudstvom začelo prav krepko, mnogo obetačoče gibanje, da so si kmetske stranke, ki so doslej še nekako lokalne, ker omejene na posamečne okraje, pridobile med ljudstvom mnogo simpatij in zaslomitev in stopajo želitos z lepimi nadami v volilni boju.

Začelo se je kmetsko gibanje na Notranjskem, v najbolj zavrednem in najbolj naprednem delu kranjske dežele, in razširja se dosti hitro po celih deželi. Uvidevajoč, da je organiziranje samostojnih kmetskih strank konsekvenca gospodarskih razmer, se je narodno-napredna stranka pri letosnjih deželnozborskih volitvah umaknila iz kmetskih občin in je ta teren prepustila kmetskim strankam.

V štirih okrajih so te kmetske stranke postavile svoje kandidate,

namreč v vipavsko-idrijskem, kjer je kandidat Kajeten Premerstein, v postojansko-logaškem, kjer sta kandidata župan Cuček in M. Martinčič, v ribniško-kočevskem, kjer sta kandidata Ignacij Merhar in Fr. Rus in v ērnomalsko-metliškem, kjer je kandidat župan Macele.

V drugih kmetskih okrajih še ni

organiziranje neodvisnih kmetskih strank dozorelo tako daleč, da bi bilo mogoče postaviti svoje kandidate.

V omenjenih štirih volilnih okrajih pa bo borba vsekakor mogočna in velika, četudi letos ne zdneva po časopisu tako, kakor v prejšnjih letih. Ljudje so spoznali, da nihodovlj pisači o volitvah, nego da je glavna stvar delati med volilem, agitacija od vasi do vasi in od hiše do hiše. Taka tiha, a intenzivna agitacija zaleže največ.

Razmere so take, da snejo kmetske stranke upati na uspeh in na zmago kmetskih kandidatov, ako bodo zastavile vse moči.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 13. februarja. Razprave proračunskega odseka se zavlačujejo v brezkončnost. Dočim se je drugekrati sprejelo poglavje »ozdarskok« skoraj brez debate, debatiralo se je danes dopoldne in poleg tega o tem predmetu. Stavljeno je bilo brezbrojno resolucion v prilog gozdarstvu v posavnih kronovinali.

Posl. Žitnik je govoril o neugodnem položaju gozdarskih delavcev v Idriji. — Posl. dr. Hofmann-Wellenhof je priporočal težnje c. k. okrajnih gozdarjev. — Poslanece Diamond (poljski socialni demokrat) je navajal pritožbe nad državnim gozdarstvom v Galiciji, kjer segnije v državnih gozdih na stotisce m³ lesu, a ljudstvo ne more dobiti ne drve ne stavbne lesu niti za visoko ceno. — V popoldanski seji je odgovarjal poljedelski minister. Med drugim je reklo, da mu pri najboljši volji nihodovlj ne mogoče c. k. okrajnim gozdarjem priskrbeti uradniškega značaja, da pa jim ne vzame vse upanje v bodočnost, namerava jih imenovati vsaj za nizje uradnike. Tudi pripravlja glede gozdarjev in gozdarskih pomočnikov nove plati in razrede. (Kakor znano je bil poslanec Hribar prvi, ki se je že lani v parlamentu zayzel za upravičene zahteve okrajnih gozdarjev). — Pozno zvečer se je poglavje sprejelo nespremenjeno z resolucioni večine.

Iz vojnega odseka.

Dunaj, 13. februarja. Vojni odsek avstrijske delegacije je razpravljalo danes o ekstraordinariju za armado. Vojni minister je povedal, da mu je finančni minister pristrelgo proračun za nabavljajmo potrebnih armadnih

zlovoljencem tako razburljiv, da se vprito njega še semejati ni več upala.

Markijeva čemernost in zlovoljnost pa nihodovljala iz ljubosunnosti zaradi maršala, marveč iz jeze, da princezinja Dietrichstein ni več sprejela njegovih obiskov. Oglasil se je vedno vsak dan pri nji in vsak dan mu je dokava hišna z ironičnim sožalem povedala, da Njene svetlosti ni doma.

Zgodilo se je pa nekega dne, da je marki po takem odgovoru trdo prijel hišno in ker se je pri ti prilici zmuznilo iz njegovih rok nekaj trdih srebrnjakov, mu je hišna priznala, da se mudri pri princezini baron Gall. Še nikdar ni bil marki tako jelen, kakor ta dan, ker je bilo to največje žaljenje njegovega samoljubja in največje ponizanje, kar jih je doživel. V svoji razburjenosti je zasedel konja in jezdil vzdlic mrazu in meteži več ur po mestni okolici ter se vrnil šele v mraku, ko se je bila polegla prva jeza.

Na hodniku je izvedel, da je v salonu maršal Marmont in da mu delata družbo markiza Helena in staroga gospoda. Ker se mu ni ljubilo, klanjati se v tem razpoloženju maršalu in igrati vladnega soprog, je šel v stransko sobo, kjer se je vlegel na zofo in se vdal svojim nepričaznim mislim. Vrata iz sobe v salo so bila samo priprta in tako je marki nekote

potrebščin od 20 na 7 milijonov. Delegat grof Latour se je bavil z zvišanjem plač častnikom ter povedal, da namerava tudi tu finančni minister potrebščino vojnega ministra potisiti od 9 na 6 milijonov. Pogajanja med avstrijsko in ogrsko vlado se še vedno vrše, ker se nikakor ne sme z zvišanjem častniških plač spraviti v zvezo sprememb na vojaškem polju.

Italijanska pravna fakulteta

Dunaj, 13. februarja. Projektovana italijanska pravna fakulteta na Dunaju bo tudi na zunaj samostojna visoka šola, ki dobi ime »pravna akademija«. Na celu ji bo ravnatelj.

Italijanski poslanci pridejo južni in ministrskemu predsedniku baronu Becku izjaviti, da so zadovoljni z ustanovitvijo italijanske pravne akademije na Dunaju, toda tako rešitev smatrajo le za začasno ter vztrajajo slej kot prej pri zahtevi, da se mora ustanoviti italijansko vsečilišče v Trstu. V podobnem smislu so se izrekli danes na velikem shodu tudi italijanski vsečiliščni na domovinu.

Ogrska delegacija.

Dunaj, 13. februarja. V današnji seji je izjavil podmaršal Hoffmann glede uređitve častniških plač, da bi bil vojni minister rad videl, ako bi se to vprašanje enkrat za vselej dognalo, toda vdati se mora tudi taki rešitvi, ki jo izbere delegacija. Vojni minister tudi uvideva potrebo revizije brambnega zakona, toda minister ima le pravico inicijative, drugo pa je stvar vlade in parlamenta. Gmotni položaj vojaških zdravnikov namerava vojni minister urediti že v proračunu prihodnjega leta. — Nato so bile v podrobni debati sprejete vse resolucije.

Za Bosno in Hercegovino.

Dunaj, 13. februarja. Avstrijske delegacije odsek za zunanje stvari je razpravljalo danes o kreditu za Bosno in Hercegovino. Poročalec vitez Vučović je kritikoval osamljujočo politiko v Bosni in Hercegovini, vsled česar sta te dve deželi politično in komercialno ločeni od sosednjih dežel Hrvaške, Dalmacije in Slavonije, s katerimi sta v narodnem in kulturnem oziru spojeni. Reforme se prepočasi izvršujejo. Ljudsko zavodstvo v Bosni in Hercegovini se mora znova priporočati skupnemu

slišal ves pogovor svoje žene z maršalom.

Zanimal ga ta pogovor ni, kajti takoj se je zogolj okrog napovedane maskerade. Na veliki mizi v salonu je bilo razgrneno vsakovrstno fino blago. Markiza je že več dni izbirala, a ni se mogla odločiti, ker si je vsak dan začela drugo masko.

»Najbolje bi vam pristojalo, če bi se oblekli kot Benečanka,« je menil maršal Marmont, ki je na obiskih pri markizi Heleni pozabil na vse velike vojaške, državniške in političke skrbi in je sicer ljubeznivo, a plitvo markizo kramljal kakor kak študent. »Nadvse bi bili pikantni in benečanski kostum bi vam toliko bolje pristojal, ker imate benečkozajde lase.«

»Ne vem — nič mi ne ugajajo takci kostumi, ker nimajo nič smisla za ljudske noše,« je odgovorila markiza. »Rada bi imela ne samo slikovit, nego tudi dragocen kostum. Čemu pa imam toliko starega lispa, če ga ne morem nikdar rabiti?«

»Kaj, kaj bi se oblekli kot benečanski patricij?« je menila Klarica. »Imeli bi lahko slikovit in bogat kostum in ves svoj lispi bi lahko uporabili.«

»Da — to bi bilo nekaj!« je vzardosčena vzkliknila markiza. »Sopronče benečki dozeti — to so bile neke vrste kraljice, bogatejše in mogoč-

finančnemu ministru. Nadalje se je govoril obširno bavil s kmetijskimi razmerami in z odredbami za pozvadno kmetijstva. Z novim tiskovnim zakonom bi se bil moral izdati tudi zakon o snovanju drušev in slobodnem shajanju. Razun disciplinarnih predpisov za uradnike je treba izdati službeno pragmatiko in zakon sodnikovi neodvisnosti. Govornik je končno zahteval obvezni šolski obisk v mestih, reformo občinskega dela in justične uprave. — Delegat dr. Kramar je se zavzemal za to, da se da prebivalstvu Bosne in Hercegovine ljudsko zavodstvo. Znova je izražal pomislike proti projektovani železniški skozi Sandžak ter zagovarjal železnično Špuž-Bitolj in Aržano-Bugojno. Popoldne je govoril minister baron Burián, ki je razvijal svoj program, po katerega namerava politično v Bosni in Hercegovini oživeti. Napram vsem trem večiropovedanjem se mora postopati popolnoma enako. Minister je vsestransko razlagal gospodarkse in kulturne novotarje ter napovedal nove zakone o društvih, shodih in domovinstvu.

Opasne razmere v Bosni in Hercegovini.

Dunaj, 13. februarja. »Reichspost« poroča iz Sarajeva, da je vojaški poveljnik Bosne in Hercegovine flimit Winzor poklican na dvor zaradi vojaških odredb napram nevarni napetosti in okupacijskih dežel.

Trgovinska pogodbata Srbijo zagotovljena.

Dunaj, 13. februarja. Danes so imeli avstrijski in srbski delegati skupno sejo ter se je doseglo polno sporazumljene glede vseh spornih točk.

Ruska duma se zopet razpusti.

Petrograd, 13. februarja. V političnih krogih se širi vest, da se duma razpusti, ker noč dovoliti kredita za novo vojno brodogradnjo.

Starostno zavarovanje delavcev na Francoskem.

Pariz, 13. februarja. Predsednik komisije za starostno zavarovanje delavcev je naznani v senatu, da bodo stroški v ta namen znašali v začetku 282 milijonov, ki dosežejo maksimum 545 milijonov, potem pa

nejše kakor marsikatera prava kraljica.«

Z nervozno hitrostjo je poiskala markiza vse knjige, kar jih je ležalo po stolih in jih znesla na mizo.

»Tu so med drugimi kostumi govoriti slikani tudi stari kostuni beneških patricij. A, ljubi maršal, pomagajte mi iskat!«

Listala je po knjigah. Maršal je stopil poleg nje in se nagnil na mizo. Tesno sta stala drug poleg drugega. Njune roke so se pogostoma zadevali in skoraj sta se dotaknili lici.

Listala sta dalje, a Klarica je zapazila, da jima že ni več za slike, da je bližina njiju teles začela vplivati na njiju živce. Maršal je polnil svojo roko na markizino roko in ni več gledal v knjige, nego na markizo in tudi markiza je

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezči nedelje in praznike ter velja po pošti prejeman za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K. za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnost naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnost telefon št. 85.

Volilni shod „narodno-napredne stranke“ v „Mestnem domu“.

Včeraj dopoldne sta priredila na sestanku narodno-naprednih zaupnikov soglasno postavljena kandidata gg. dr. Ivan Tavčar in dr. Karol Triller shod svojih volilcev, da jim očrtata svoje bodoče delovanje v deželnem zboru. Shoda se je udeležilo okoli 500 volilcev, da je bila dvorana do zadnjega kotička polna. Shod je otvoril predsednik »Slovenskega društva« g. dr. Alojzij Kokalj. Podzavljajoči volilci, ki so se v tako častnem stenu odzvali vabilu narodno-napredne stranke na shod, časnikarje in g. drž. poslanca Ivana Hribarja (Navdušeni živio-klici), je v svojem govoru nagašal, da se je shod sklical v to svrhu, da se predstavita volilcem moža, ki so jih zaupniki soglasno postavili, za svoja kandidata.

Oba kandidata sta znana slovenski javnosti kot moža dela, ki sta si pridobili na političnem polju že izrednih zaslug in ki jamčita z vso svojo preteklostjo in s svojim dosedanjim delovanjem, da bosta kot poslance moža na svojem mestu, ki bosta v deželnem zboru uspešna znala braniti interese slovenske prestolnice, naše bele Ljubljane. In prav v bočem deželnem zboru bo treba na napredni strani celih mogoč. Rešiti se bo moralno vprašanje deželnozbornke volilne reforme. Vlada je že v preteklem zasedanju predložila načrt preosnove volilnega reda, a ta načrt je tak, da je absolutno nesprejemljiv za narodno-napredno stranko.

Ta volilna reforma hoče petrifirati zastareli privilegij nemških veleposilstnikov, oropati meščanstvo dosedanjega zastopstva, delavstvo pa se tudi v prihodnje izključiti od sodelovanja v deželnem zakonodajnem zastopu. Glede zastopstva je bila že dosedaj Ljubljana močno prikrajšana, a z novo volilno reformo jo hočejo še občutno oškodovati. Ljubljana plačuje polovico deželnih davkov, a ne dobi za to od dežele ničesar, a tudi pri preosnovi volilnega reda se ji hoče dati tako zastopstvo, ki ne odgovarja niti številnosti prebivalstva, niti davčni moči. Bodočnost našega mesta se je reševala tudi na shodu, ki sta ga snoci priredila na tem mestu takozvana »neodvisna« kandidata. Na tem shodu je bila baje glavna točka gospodarsko vprašanje. Kako so na tem sestanku razvozvali to

vprašanje, nas ne zanima toliko, znamenit je bil ta shod zaradi tega, ker se je eden izmed govornikov zavzemal za to, naj se tudi pri nas da Nemcem popolna ravnopravnost. (Klic: »To ni res, tega ni rek!«) Klici: Res je! Tako je govoril dr. Ravnhar! To se je zgodilo v času, ko imajo Nemci pri nas vse, kar si požele, ko se nemški živelj v kranjski deželi favorizira na vseh koncih in krajih, ko Nemci v naših obmежnih deželah z največjo brutalnostjo in brezobzirnostjo pritiskajo in zatirajo naše rodne brate! Ni se po tem čuditi, da je na snočem shodu zaključal nekdo govorniku ironičen »hej!«. V takem položaju, vzprisko takšnih razmer pač ne bo težko izbrati volilcem izmed kandidatov, ki jih bodo smatrali za vredne svojega zaupanja, in čisto gotovo je, da bodo oddali pri volitvah svoje glasove kandidatom narodno - napredne stranke dr. Tavčarju in dr. Trillerju. Ko je predsednik imenoval za zapisnikarja g. sod. oficiale v pokoju Prijetlja, je oddal besedo g. kandidatu dr. Ivanu Tavčarju, ki je med navdušenimi ovacijami navzočil volilcev pričel svoj govor tako-le:

Slavni shod! Ko stojim pred vami kot kandidat, mi ni treba posebej naglašati, da ostarem tudi v bodoče, kar sem bil do sedaj. Moj vzor je stranka, in sicer slovenska napredna stranka! (Živio-klici in ploskanje). Brez strank si ne morem misliti političnega življenja, če bi ne bilo, bi se morale ustvariti! Zatorej me tisto jokanje o bratomoravem boju ni nikdar ganilo, ker sem prepričan, da se je politično gibanje po celem Slovenskem poživilo le v sledu našega takozvanega »bratomornega« boja! Za stranko smo, in zvestoba stranki se mi vidi prva dolžnost vsakega resnega politika! Če me izvolite poslancem, ostarem zvest svoji stranki, kar sem bil, to ostanem. Moj ideal ni bil nikdar tisti plot, ki je danes modro, jutri črno in pojavljen morda rdeče preveličen. Na zvestobo stranki prisegam in program mi je na kratko ta: Ljubljana mora ostati v naprednih rokah, (Tako je! Splošno pritrjevanje), a v deželnem zboru se budem vselej za isto potegoval, za kar se bode potegovala naša napredna stranka. S tem je od moje strani vse poveden! Čas volilnega gibanja je čas oblub. Kandidat navadno vse oblubi, a potem se kmalo prepriča, da svojih oblub ne more izpolniti. Naravno: Vsaka obluba stane denarja. Ce hoče po kloniti svojim volilcem izpolniti oblubo, stane to denar. Tega denarja pa ne moreš drugod dobiti, kakor zoper pri volilcih. To se pravi, v en žep

jim vtaknesh spolneno oblubo, z drugo žepa jim pa vzameš denar, kar ga je stala obluba. (Pritrjevanje in ploskanje). Tako teče stvar in zatorej greši vsak kandidat le na lahkomislenost svojih volilcev, ako jim zlate gradove oblublja, katere bi morali volilci končno sami poplačati. Moja navada pri kandidaturah ni bila, da bi bil zagazil v kake ekstreme. Kar se po pamet doseči da, za to se bom potegoval, zvezd z neba vam pa ne bom klatil, ker jih ne morem doseči. (Tako je! To je poštena odkrita beseda). V tem pogledu ne bom konkureniral s kandidatom, katera sta včeraj zvečer zborovala v ti dvoran in ki sta po ljubljanskih voglih nabilo plakate, tako velike, kakor jadra pri morski ladji! Če bota izvoljena, pravita neumorna delavca, bodela v hipu sanirala deželne finance. Kojko stopi v deželni zbor dr. Vladimir Ravnhar, (Klic: Izdalec!) bo manhil z rokavom, pa bode padel z njega milijon, katerega bo uporabil za naše trpinčeno učiteljstvo. Dr. Gregorič pa bo prezidal deželno bolnico, bo prezidal deželno blažnico in samo enkrat bo dihnil, pa bo ljubljanskim hišnim posestnikom odpuščen vsak vinar potresnega posojila. (Veselost). Moža bodela za svoje oblube potrebovala kakih petnajst milijonov. Sedaj med volilnim gibanjem jih imata, kje naj jih pa pozneje vzame, to pa sam bog ve! Če se v tako stvar bolj natanko pogleda, opazi se v nji velikanska neodkritosrčnost, da ne rečem velikanska brezvestnost. Če Vinko Gregorič in Vladimir Ravnhar nimata kje kake zlate žile skrite (Viharna veselost), potem naranost za nos vlečeta svoje volilce, potem grešita na naivnost ljubljanskih volilcev. In ti so že svojemu imenu dolžni, da zapode take kandidate ter jima v dejaniu pokažejo, da sta le ona dva naivna, ne pa vi, volilci deželnega stolnega mesta! (Tako je! Pritrjevanje in ploskanje).

Spol častiti volilci, je tudi v politiki zahtevati, da smo odkritosrčni. In meni se vidi, da bi moral biti Ljubljana, to prvo volilno telo v deželi, užaljena, ako se ponujata kandidata, katera o sebi ne vesta drugača povedati, nego, da sta »neodvisna«. Ta neodvisnost je vreča, v kateri naj bi Ljubljancanje kupili dva mačka. (Veselost) ta neodvisnost je pa tudi dokaz velike politične bojavljivosti, ker se gospoda kandidata ljubljanskim volilcem s pravim obrazom pokazati ne upata. (Tako je! Hlinita se!) Dr. Gregoriča prav obraz je klerikal, ker ga po klerikalna stranka sama ne mara, skuša politično svojo penzijo pri Ljubljani dobiti. Zatorej si je dal krinko pred

obraz, meneč, da ga Ljubljana ne bo spoznala. Tako burko z Ljubljano igrati, se mi vidi nedostojno, nedostojno za vestnega kandidata, nedostojno pa tudi za resnega volilca! In kaj naj rečem o dr. Vladimiro Ravnharju, ki mi je v življenju ljub kolega, ki me je pa v politiki včasih že malo oglodal ter me prav rad metel med staro želesje? (Veselost). Kaj se pri gospodu Vladimirem na njegovo masko skriva, pravzaprav sam ne vem! Ali obutek imam, da bi bil mož rad nekaka politična pilogačica, (Viharna veselost), katera bi rada okrog rffotala malo v svitu, malo v temi. In sedaj vas, čestiti volilci vprašam, ali je Ljubljana mesto za take politične netopirke? Če Ljubljana še kaj nase gleda, če še kaj da za politično odkritosrčnost, mora politikom, ki se ne upajo pred njo z odprtih vizirjem stopiti, prag pokazati! Kdor hoče biti v politiki pisani kot velikončni piruh, ta naj gre v kako pogorsko vas, tam bo morda na svojo neodvisnost še ujel kake kaline. (Tako je!) Ali v Ljubljani se na tak lep ne vsedamo več, tu zahtevamo, da ima vsakdo pogum brez ovinkov zastopati načela svoje stranke. S tem sem odpravil neodkritosrčno neodvisnost svojih nasprotnih kandidatov, in gotovo ne boste od mene zahtevali, da bi se še v kako daljšo polemiko spuščal s temo gozpodom!

Ali v bodočem deželnem zboru se nam bo treba pečati z odkritosrčnijo drugega faktorja. Kakor sta Gregorič in Ravnhar vsled svoje zasplojenosti premalo odkritosrčna, je pa ta faktor preveč odkritosrčen in zatorej ga slovenski poslanci v bodočem deželnozbornskem zasedanju ne bodo mogli prezreti. Ta preodkritosrčen faktor je naša slavna vlada. Tu se mi je pečati z baronom Schwarzem, deželnim predsednikom na Kranjskem, ki je v zasebnem življenju vse časti vreden mož. Zategadelj bi moral odločno ugovarjati, ako bi se moji napadi smatrali za osobne napade, kateri mi niti na misel ne prihajajo. Vzlič temu pa mislim, da bodo slovenski poslanci prav storili, če bodo v deželnih zbornicah e. kr. deželnega predsednika barona Schwarza nekoliko na solnce potegnili ter si načela njegovega uradovanja nekoliko bliže ogledali. Mi se vsi še dobro spominjam, s kako strastjo se klerikalni poslanci svoj čas naskočili barona Heina ter si s svojim bojem priborili precej popularite v deželi, ker so rayno trdili, da veljnihih voj germanizatorju Heinu. O germanizatorju Schwarzu pa nočej dandasne ničesar vedeti. (Tako je!) Gospoda moja, v deželi se igra pre-

cej nevarna komedija. Človek bi prvič mislil, da je naš gospod deželni predsednik samo marijoneta v rokah dr. Šusteršiča in hudobni jezik pravijo, da je dr. Šusteršič, kakor je že dolgo časa faktičen škof v deželi, tudi faktični deželni predsednik v Ljubljani. (Viharno pritrjevanje in klici: Škof v deželnem predsednik je obenem!) Na prvi pogled se vidi tako, in res je, da baron Schwarz, če dr. Šusteršič le pocuka za kako žnrico, takoj vzdigne ali roko ali nogo. (Smeh). Ena največjih klavrnosti baron Schwarzeve administracije je ta, da je kakor dekla vdnjan pri eni sami stranki, to je pri naši klerikalni stranki. (Klic: Nemcem!) O tem bom kasneje govoril. Kar ta stranka želi, to je baron Schwarz ukaz. In v kolikor pridejo slovenske zadeve v poštev, ni e. kr. deželna vlada ničesar drugega, nego ekspositura eksekutivnega odbora slovenske ljudske stranke. (Pritrjevanje). Baron Schwarz je pravi postrešek slovenske ljudske stranke, posebno takrat, kadar je treba s palico udrihniti po slovenski napredni stranki. V ti servilnosti tiči sistem, kar vain bom prav kmalo razložil. Baron Schwarz, kot e. kr. deželni predsednik — ali mu je v sreu to všeč ali ne, ne vem — se nalašč kaže, da pri svoji administraciji ni objektiven, on hoče biti partajščen, on te partajščnosti nikomur ne prikriva, on stoji odločno na strani slovenske ljudske stranke, in če le s prstom ugine, že pokaže pri tem, da bi slovensko năpredno stranko rad v žlici vode vtopil, če bi jo mogel. V tem tiči sistem, v tem tiči vladni sistem barona Schwarza; kaki so nameni tega vladnega sistema, o tem vam bom pozneje govoril. Jaz trdim, da se obnashi baron Schwarz s polno zavestjo tako, kakor da je strežaj dr. Ivana Šusteršiča. Posebno sedaj pri volitvah se je to pokazalo. Polovica ljubljanske volitve se je prenesla v hotel »Union«. Človek se trudi in trudi, da bi mogel uvideti, čemu je bilo to potrebno. Že dolgo časa se je vedelo, da bode dr. Vinko Gregorič kandidat v Ljubljani. In ravno »Union« je zavetišče tega kandidata, on je tam kuhan in pečen, on je faktotum v hotelu »Union«. Kje na svetu bodete dobili deželna predsednika, ki bi pri takih okoliščinah odkazal volitev v poslopje, kjer je eden izmed kandidatov takoreč doma? (Res je! Pravi škandal!) Že z ozira na vsakdanji takt, katerega mora vsak deželni predsednik vsaj nekaj imeti, bi človek mislil, da je kaj takega nemoguč. Pri tem pa je še upoštevati, da je volitev razpisana v poslopju, kjer ima klerikalna stranka svojo pivnico.

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

VIII.

(Dalje.)

Maršal Marmont je sledil odhajoči Klariči z očmi: Komaj je bila vrata zaprta za seboj, je maršal že položil svojo roko markizi Heleni okrog pasa, dihnil rahel poljub na njene lase in potem so njegove ustne iskale njene ustne.

Maršal je bil pač vajen lahkih zmag nad ženskimi srei in to ga je zapeljalo, da je tudi pri markizi Heleni prezrl tisto nežnočutnost, ki jo zahtevajo prav v takih trenotkih menežske. Saj nekaj ljubih, nežnih besed bi bila markiza rada čula, predno jo je maršal poskusil poljubiti. Da ji je kar roko položil okrog pasa in hotel poljubiti, to jo je prestršilo. Ubranila se je maršalovega poljuba in se izvila iz njegovih rok.

»Ne — ne — nikakor ne,« je polglasno vzkliknila in se umaknila od mize za nekaj korakov.

V maršalu pa je že vrela kri. Z

močnimi rokami je prijel markizo in jo privil k sebi.

»Zakaj ne?« je vprašal težko sopeč in zopet poskusil Heleno poljubiti.

A zopet se ga je, četudi le težko, ubranila.

»Ne — ne — ne pustim se poljubiti. Ostatu hočem poštena žena.«

»Helena — nikar se me ne braňe. Ali me ne ljubite?«

»Sama ne vem... morda... prej se mi je zdelo da, zato sem poslala Klaričo iz sobe... a zdaj...«

»Jaz vas ljubim, Helena, brezmejno vas ljubim. Nikar me ne pehahte od sebe. Zakaj bi me ne ljubili? Saj vendar veste, da vas vaš mož ne ljubi... Da, vaš mož vas vara...«

»Tega ne verjamem. Pa, če je tudi res — kaj zato? Ali me to opraviči varati njega? Niti iz osvete nečem izgubiti svojega poštenja.«

»Markiza... Helena... ne boste tako neusmiljeni... jaz vas ljubim in pokazali ste mi že dostikrat, da me ljubite tudi vi. Ali mar nima pravice, postati srečna in uživati slast svoje ljubezni.«

Veliki, močni mož je strastno privil drhtečo mlado ženo k sebi in ji poljubljal cvetoča ustna tako vroče, da je vsa premagana ležala na njegovih prsih. Odpora ni bilo več...«

V tem hipu so iz sosedne sobe zadaneli koraki in maršal je moral izpustiti markizo. Za nekaj trenotkov je vstopila v sobo Klariča, noseč na rokah celo skladovnico vsakovrstnih šatul, v katerih je markiza hranila svoj lišč.

Klariča je morala slišati poljubovanje, kajti bila je bleda karkoz in se je komaj premagovala.

Markiza Helena je na prvi pogled spoznala, da ve Klariča zdaj vse in strah jo je prešinil, da misli Klariča morda več, kot se je v resnici zgodilo.

Tudi Klariča je čeprav le negativno pogledala markizo, a njene misli so bile vse drugačne kakor sta merila markiza Helena in maršal Marmont.

Grenka čuvstva so objela Klaričino dušo. »Taka je torej žena tistega moža, ki ga ljubiš z vso silo svojega sreca,« si je rekla Klariča, razvrščajoč lišč po mizi. »Ti spoštuješ zakonske pravice te žene kot nekaj tako svetega, da zatiraš in udušuješ svojo ljubezen do njenega moža, ona sama pa zaničuje svoje najsvetješje dolžnosti.«

Klaričino vedenje je vzbudilo v markizi vest. Spreletelo jo je spoznanje, da se je izpozabila in v trenotku je bila že tudi odločena, da popravi, kar je storila. S tem sklepom je dobila že tudi oblast nad samo seboj. Postala je mirna. Pomagala je jema-

ti lišč iz šatul in kar tako mimo grede, kakor bi bila z maršalom govorila v populoma brezpomembnih rečeh, je naenkrat rekla:

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od petrostopne pett-vrste po 14 h, če se oznamila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat.

— Dopisi naj se izvoji frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnost ustanovljaj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznamila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Pesamezne številke po 10 h.

Upravnost ustanovljaj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznamila, t. j. administrativne stvari.

Boj v Ljubljani.

Meseca maja lanskega leta, pri državnozborskih volitvah, so bili klerikaleci v Ljubljani tako neusmiljeno tepeči, da si pri letošnjih deželnouzborskih volitvah še svojih kandidatov več ne upajo postaviti, nego se hočejo omejiti na to, da bodo podpirali »samostojnega kandidata dr. Gregoriča in dr. Ravnharja.

Že dejstvo samo, da klerikaleci ne postavijo officialnih kandidatov, nego da bodo glasovali za »samostojnega kandidata dr. Gregoriča in dr. Ravnharja, osvetljuje v zadostni meri samostojnost teh dveh kandidatov. Ta samostojnost je v sredi volita, okoli kraja pa je nič ni. Samostojnost teh kandidatur je navadna zvijačnost in prav nič drugega. Klerikaleci si kratkomalo ne upajo postaviti svojih officialnih kandidatov in zato so dvignili na šeit dva »samostojnega« kandidata, upajoč, da morda vendar zaneseta razdor med narodno - napredne volilee in da se bo vendar našlo nekaj naprednjakov, ki se bodo vseledi na klerikalne limanice.

Na sobotnem shodu sta dr. Gregorič in dr. Ravnhar z veliko vnevo zatrjevala, da sta popolnoma nedivisna in sveto sta prisegala, da nimata s klerikaleci nobene zveze. Vzlic sumljivi gostobesednosti, s katero sta to zatrjevala, ga vendar ni razsodnega človeka, ki bi jima verjel.

Dr. Gregorič — samostojen od klerikalec neodvisen kandidat. To je že semešno. Odkar je stopil dr. Gregorič v politično življenje, je vedno v taboru klerikalne stranke in če tam ne igra tiste vloge, kakor bi jo rad igrал, je tega pač sam kriv. Imel je v stranki že najlepšo pozicijo. Dr. Krek ga je sam tiščal v ospredje in ga hotel napraviti za vrhovnega voditelja klerikalne stranke, a ker dr. Gregorič ni pokazal zadostnih zmožnosti za vlogo voditelja, pač pa pokazal preveč intrigantski lastnosti, je izgubil zaslomblo, ki jo je imel in vodstvo je prišlo v roke dr. Šusteršiča. Dolgo časa je sedel dr. Gregorič tudi v občinskem svetu kot zastopnik klerikalne stranke. Sanjal je celo o tem, da postane župan in klerikaleci so šli večkrat v ogenj, da bi ga posadili na županski stolec. A pri volileh ni našel simpatij. Ljubljanski volilee so kmalu spoznali, da je dr. Gregorič »projektenmacher« in so ga pustili pasti,

Po potresu so vsi, ki jim je usoda Ljubljane pri sreči, želeli, da nastane med strankami premirje in da se vse stranke z druženimi močmi lotijo dela za rešitev in prenovitev

Ljubljane. Tedaj je napredna stranka ponudila klerikalcem nekaj mandatov za občinski svet in dr. Gregorič je postal kandidat. A kaj se je zgodilo? Klerikalni volilee so se uprli klerikalnemu vodstvu in so šli v boj proti dr. Gregoriču in za naprednega Murnika. Klerikalni volilee sami so rekli, da je dr. Gregorič spletkar in so ga spravili v ožjo volitev, pri kateri je prodrl samo, ker je narodno-napredna stranka v smislu dogovora s klerikalnim vodstvom zanj slala v boj z vso silo in ker ga je star Murnik sam priporočal in podpiral. In izkazalo se je, da so klerikalni volilee dr. Gregoriča prav sodili in bolje sodili kot vodstvo klerikalne stranke. V tistih časih, ko je bilo gospodarskega dela najbolj treba, ko je vse mesto želelo, naj ostanejo nekaj časa v miru politična in narodna vprašanja, je dr. Gregorič neprestano uganjal sitnosti in delal težave, samo da bi vodo napeljal na milin klerikalne stranke. Mislijo se je, da bo premirje trajalo nekaj let, a po zaslugu dr. Gregoriča je postal to nemogoče in zato so napredni volilee pri prvi volitvi odstranili dr. Gregoriča iz občinskega sveta.

Od tedaj je stal dr. Gregorič bolj v ozadju, čakajoč boljši časov. Da je danes ravno tako klerikalec, kakor pred leti, to ve vsak otrok. Kdo si more tudi misliti, da bi ga sicer klerikaleci pustili na važnih mestih. Bil je do zadnjega časa predsednik klerikalnega »Vzajemnega podpornega društva«, proti kateremu se je zradi odenrušta zavodila kazenska preiskava in se danes je predsednik hotelske družbe »Union«. Ali si more kdo misliti, da bi klerikaleci le eno uro pustili dr. Gregoriča na tem mestu, če bi ne bil sam klerikalec! Čez en milijon denarja so klerikaleci, v prvi vrsti »Ljudska posojilnica« in »Vzajemno podporno društvo« zupali dr. Gregoriča, ga ne vprašajo ne za kapital, ne za obresti, in ga pusti v »Unionu« gospodariti kakor hoče in zna. In mož, ki uživa tako zupanje pri klerikalnem vodstvu, ki ga to vodstvo postavlja na место, kjer bo vedno trpelo samo zanesljive strankarje, ta mož naj bo politično samostojen in od klerikalec neodvisen tako, da bi mogel nastopiti kot neodvisen kandidat. Kdor to trdi, je semešen, kdor to verjame, je pa norec.

Dr. Gregorič je klerikalni kandidat in se je s svojo »samostojnostjo« samo namaskaradil, da bi lagje premotil ljubljanske volilee. Klerikaleci so ga izbrali za kandidata, ker stoji že deset let v zapečku in ker misijo, da so volilee ljubljanski že pozabili na dr. Gregoričeve delovanje v občinskem svetu in pozabili, da so

svoj čas celo klerikalcii revoltirali proti vodstvu svoje stranke, samo da bi dr. Gregorič ne prišel v občinski svet.

In na suknjo dr. Gregoriča se je obesil dr. Ravnhar. Tudi on je na sobotnem shodu slovesno zatrjeval, da nima pakta s klerikaleci. Poslušalcem je kar sapa zastajala, ko so to čeli. Dr. Ravnhar kandidira skupno z notoričnim klerikalcem, ki zavzema v klerikalni stranki zaupna mesta; skupno z njim se priporoča na lepkah ljubljanskim volilem, skupno z njim se priporoča v »Novi Dobici«, skupno z njim prireja sestanke in shode, skupno z njim ga priporočajo volilem — največji nasprotki slovenske in sokolske misli, in potem zahteva, naj mu kdo verjame, da nima pakta s klerikaleci in da je samostojen kandidat.

Res, čnditi se je, da se upata dr. Gregorič in dr. Ravnhar poskusiti svojo srečo s takim slepomišenjem, kakor je njiju »samostojnost«.

Pokrovitelj klerikalnih Čukov dr. Gregorič in starosta slovenske sokolske zvezde dr. Ravnhar kot tovariša v bratskem objemu — to je priporoča za bogove, toda prepričani smo, da bodo ljubljanski volilee našli pravi odgovor na to provokacijo.

Iz delegacij.

Dunaj, 17. februarja. Vojni odsek je razdelil poročilo, ki ga je se stavil poslanec Kozlowski. Poročilo zahteva, naj ostanejo madžarske zahteve glede armade nedotaknjene, ker ima pravico take ureditve vladar. Nikakor pa se ne sme regulacija častniških plač, ki je čisto administrativna stvar, vlačiti med načelne reforme. Obenem z regulacijo plač častnikom se morajo zvišati tudi prejemki in hrana vojakom. — V danasnej seji je vojni odsek nadaljeval razpravo o izrednem proračunu. — Referent Clam-Martinic se je zavzemal za podčastnike, ki služijo čez postavno dobo. — Posl. Klofač je ostro grajal vojsko politiko, ki izroča Slovane v armadi popolnoma Madžarom. — Posl. Schuhmeier je zahteval, naj se odpravi konkurenca vojaške godbe napram civilnim godbam. Nadalje je izjavil, da ne more podpirati zvišanja plač častnikom, pač pa je za to, da se zviša plača in izboljša hrana moštva. — Vojni minister Schönaich je naznani, da je že izgotovljen novi penzijski zakon, v katerem je skrbljeno tudi za častnike, ki so bili penzionirani po starem zakonu. Poslanec Klofač je odgovarjal, da se v ogrsko vlado dosedaj še niso vršila nikaka pogajanja in on tudi ni

po zraku, v tem ko se je z drugo roko oklenila markija d' Aureville, v cigar spremlju se je bila udeležila ljudske maskerade v gledališču. Samo je bila prišla na to misel. Markiza Helena je zapustila za več dni Ljubljano, hoteč se umakniti obiskom maršala Marmonta, in njen soprog je te »zakonske počitnice« porabil za vsakovrstne izlete s princezinjo Dietrichstein, ki ga je bila zopet milostno sprejela in se srčno smejala obupnemu tekmovanju med markijem d' Aurevillom in baronom Gallon.

Počasi sta šla marki in princezinja od gledališča proti Gospodskim ulicam.

»Hvaležna sem vam, da ste me peljali na ta ples,« je rekla princezinja. »Kar sem videla, me je resnično zanimalo. Bilo je včasih prav nespodobno, nekako sirovo celo, a zdi se mi, da se je v vsem tem izražala le živiljnska moč teh ljudi in njih silna želja po uživanju. Ali ste opazovali tisto žensko, ki je bila oblečena kot Egipčanka, in tistega moškega v kapuečinski halji, ki je ves večer plesal samo z njo. Kako jo je držal... Kako jo je stiskal k sebi...«

»Nič sumljivega ni videti,« je reklo mož v čremnem dominu. »Slopi ni žive duše na cesti — torej lahko greva.«

»O, nikar ne mislite, da me je strah,« se je zasmajala dama v beli dominu, »celo ne v vaši družbi, le tega ne bi rada, da bi vi imeli kakih neprilik doma.«

In princezinja Dietrichstein je pogumno snela masko in jo zasukala

pooblaščen za to. Na zahtevo poslanca Stanecka, naj se minister javno in odločeno izjavlji, je odgovoril minister: »Takoje odgovarjam, da v armadi nihče ne dobi madžarskega jezika, pa tudi hrvaškega ne, temu ostane nemški poveljni jezik. Pri takozvanih koncesijah se gre večinoma za pravice krone, s katerimi ne morem razpolagati.«

Bosna in Hercegovina v delegacijah.

Dunaj, 17. februarja. V odsek za zunanje stvari je danes skupni finančni minister Burian nadaljeval svoje izvajanje o Bosni in Hercegovini ter znova nagašal, da bosanska deželna uprava pravideva važnost in potrebo železnice Bugojno-Ažano, vendar je stvar oben držav, da priskrbe potrebnih denarjev. Nadalje je govoril minister o dohodkih desetine ter povedal, da se je pri pavšaliziraju desetine za slučaj elementarnih nezgod in slabih letin že skrbel za primerno nadomestilo. — Glasovalo se bo o okupacijskem kreditu jutri popoldne.

Ignacij pl. Plener †.

Dunaj, 17. februarja. V visoki starosti 97 let je umrl danes bivši minister in politik Ignacij pl. Plener. Z njim je izginil kos zdodovine prerojene Avstrije. Po mišljenu je bil nemški liberalce stare vrste, ki bi bil rad imel Avstrijo v jezikovnem oziru preosnovano po načelih cesarja Jožefa, a usoda je hotela, da se Praga in Lvov otreši nemške more ter se proglašili za slovenski prestolnici ravno takrat, ko je služboval Plener v teh mestih. Finančno ministervje je prevzel po ministru Brucku, ki je zavozil avstrijske finance na rob propada ter se ustrelil. Plener je pomagal sestavljati tudi februarško ustavo, ki se ji tudi zaradi tega pozna kopito okostenega birokratizma. Vendar je na dragi strani Plener uvedel v ministrstvo nekak demokratičen duh ter pozval na odlična mesta strokovnjake brez ozira na pokolenje. Ko so ga v najlepši moški dobi odrnili s krmila, prestopil je v opozicijo ter je bil nekak generalni štabler vseh nezadovoljnih birokratov, ki so iz njegovega stanovanja nastavljali in odstavljali razne minstre.

Trgovinska pogodba s Srbijo.

Belgrad, 17. februarja. Na vprašanje mladoradikala Draškovića v skupščini je odgovoril

ministrski predsednik dr. Pašić, da je srbska vlada privolila le skupni živinozdravniški kontroli v srbski klavnici. To še ne znači kaptulacijo pred Avstro-Ogrsko, ker takata kontrola je tudi med Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Na vprašanje drugega radikalca je odgovoril ministrski predsednik, da so se navadno v trgovinske pogodbe sprejele doitočbe, da se razlike o gotovih tarifah postavljajo skupno pretresejo. Nova trgovinska pogodba se razglasila v sedmih dneh. Pogodba zagotavlja Srbiji izvoz žive perutnine.

Novi železniški projekti na Balkanu.

Sofija, 17. februarja. V ministrskih krogih zasledujejo z veliko napetostjo železniški projekt barona Aehrenthalha ter vidijo v njem nekakšno razdelitev Balkana na gospodarske sfere med velesilami. Bolgarska vlada bo odločno zahtevala, naj se izvede stari bolgarski načrt, da se napravi zveza med bolgarskim in macedonskim železniškim omrežjem. Cagliari, 17. februarja. Sedaj je prišla Grška s tretjim železniškim načrtom ter zahteva, da se spoji proga Pirej-Larisa s turško železnicijo. Ta spojitev bi bila direktna zveza po suhem med Grško in Turčijo ter med Grško in zapadno Evropo.

Rusija mobilizira.

Odesa, 17. februarja. Vkljub zanikanju se vendar še vedno širijo vesti, da je ruska armada v 14 dneh tajno mobilizirana. Na vseh važnih točkah ob turški meji je zbrane mnogo pehote in konjenice. Vojaška cesta v Batum je za civilno prebivalstvo zaprta in dovoljena le takim osebam, ki imajo posebne potne liste. Po tej cesti spravljajo na mejo težko artillerijo. Napetost med Rusijo in Turčijo je baje tako resna, da je odločitev z orožjem neizogibna.

Punt v Maroku.

Pariz, 17. februarja. Marokanska državna banka je dovolila sultanu Abdulu Aziusu večje posojilo, da oboroži kakih 2000 mož ter skrši z njimi zopet vzeti Fez svojemu upornemu bratu Muliju Hafidu. Mulij Hafid je pisal francoskemu konzulu v Casablance pismo, v katerem prosi francosko vlado, naj se ne vmešava v boje med njim in njegovim bratom ter naj svoje vojaštvu umakne iz Casablance.

Madrid, 17. februarja. Kralj Alfonz je imel posvetovanje z vojnim ministrom zaradi dogodkov v Marikhi, ki so jo zasedli španski vo-

»Tudi jaz vas ljubim, da — zdaj čutim, da vas ljubim.«

Stala sta v senci vrat pri hiši, kjer je stanovala princezinja. Molčje je marki stisnil princezinjo k sebi in jo poljubil. Njene ustne so bile vroče, kakor njegove, oba sta imela razgreti kri in razdražene žive.

Princezinja je imela hišni ključ, zakaj razen one hišne ni nihče vedel za njen romantični ponočni izlet. Marki je odklenil vrata in ne da bi kaj rekel, je stopil za princezinjo v vežo in zaklenil vrata za seboj. Lahko bi bil napravil luč, a ni mu prišlo na misel. Položil je zopet roko princezinji okrog pasa in počasni stopal z njo po stopnicah, ki jih je razsvetljeval meseč. Nobene besede nista izpregovorila. Le zdaj in zdaj sta se ustavila in se vse strastneje objemala in poljubljala.

V predobi je spala hišna na zodi in poleg nje je gorela luč. Ni se prebudila, ko sta šla princezinja in marki mimo nje, a tema dvema ni bilo nič na tem, če ju hišna vidi ali ne.

Pozabljeni so bili vsi cziri, pozabljene vse dolžnosti.

V tej uri je postala princezinja Almá Dietrichstein ljubica markija Charlesa d'Aureville.

(Dalej pričnjava.)

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalje.)

IX.

Lahkoživost ni v Ljubljani nikdar slavila takih triumfov, kakor za časa francoske okupacije. Franc

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat.

— Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravništvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posemne številke po 10 h.

Upravništva telefon št. 85.

Shod volicev narodno-napredne stranke v Kamniku.

I.

Na soboto, 15. t. m. zvečer je sklicalo politično in gospodarsko društvo »Zora« shod volicev, na koga je povabilo tudi kandidata g. dr. J. Vlifana. Shod je bil jako dobro obiskan; prostorna čitalniška dvorana je bila zasedena do zadnjega kočika. To je bil shod, kakršnega še ni bilo zadnjih 10 let v Kamniku. S kandidatom nas je pa počastil s svojim prihodom dnevi poslanec župan g. I. Hribar. Žal, da pri shodu ni bil navzoč niti eden nasprotnik.

Ob določeni uri otvoril predsednik »Zore«, g. J. Močnik, shod, pozdravi prav prisrečno navzoče volilce, se jim iskreno zahvaljuje, da so se v tako velikem številu odzvali društvemu povabilu, predstavi kandidata g. dr. Vlifana (Burno ploskanje in živio-klici) in pa župana ljubljanskega g. Ivana Hribara, ki je bil istotako burno pozdravljen. Dalje je kazal na važnost bližajočih se deželnozborskih volitev, prosil navzoče, naj pazno zasledujejo vsa izvajanja gg. govornikov, žeče, naj se razpravlja parlamentarnično, ker dobi vsakdo besedo, če se oglasi za njo.

Nato da besedo kandidatu g. dr. Vlifanu. (Zopet dolgotrajna ovacija).

G. dr. Vlifan: Častiti gg. volilci! Ko so me sklicani zaupniki na shodu v Ljubljani postavili kandidatom narodno-napredne stranke za mestno skupino Tržič - Radovljica - Kamnik, sem se branil prevzeti to kandidaturo in zelel sem, naj bi to prevzel kak drug — morda kak obrtnik iz Tržiča ali iz Kamnika; na splošno željo in prigovaranje volilcev samih sem se končno le odločil kandidirati in tako stojim danes pred vami kot kandidat za bodoči deželni zbor.

Kar se tiče mojega programa, ki mi ga je danes razviti pred vami cenejni volilci, mi boli dopuščeno omenjati, da se strogo ujemam z narodno-naprednim programom. Da sem narodnjak in naprednjak, naj vam služi v dokaz moje župansko delovanje v Radovljici, kjer sem kot župan upeljal popolno samoslovensko uradovanje, ker zastopam stališče, da, ako zahtevajo Neonei zase samonemško uradovanje, zakaj bi se teh pravic ne posluževalo popolnoma slovensko mesto. (Res je! Živio! Ploskanje). Zato so me pozdravili nemški časopisi z »wühlernder Hetzer«.

Tudi na gospodarskem polju sem storil Radovljici veliko dobroto, kar glasno priznavajo vsi Radovljčani, ko sem kot župan dal napraviti velik vodovod in izposloval državno in deželno podporo za njegovo izpeljavo.

Prehajam tedaj k vprašanjem, ki so za vas Kamničane življenskega pomena, in ki jih budem moral kot deželnini poslanec — ako me počastite s svojim zaupanjem — zastopati in vsestransko izpeljavati.

Eno teh glavnih vprašanj za vas je šolstvo. Zakon pravi, da naj ima vsaj vsak političen okraj eno meščansko šolo! Toda če se ozremo po teh pri nas na Kranjskem, najdemo pravzaprav samo eno, ta je v Postojni, ki pa se je stoprav šele otvorila. Če pa pogledamo v druge dežele, n. pr. na Koroško, vidimo že za vsakim voglom eno meščansko šolo. Dolžnost vašega bodočega dežejinega poslanca bo, da tako šolo preskrbi in pribori vam Kamničanom. (Burno odobranje).

Drugo vprašanje: Cestna zveza s sosednjimi Lučami! (Dobro! živio-klici in dolgotrajno ploskanje). Ta cestna zveza se mora na vsak način doseči, če naj se promet v Kamniku razširi. Ta cestna zveza bi vam privajala mnogo dohodka, trgovina in obrt bodeta boljše uspevala.

Tretje vprašanje: Podaljšanje vašega vodovoda. Za kraj, kakor je Kamnik, kjer je vse odvisno od tujskega prometa, je neobdobju potrebne, da je skrbljeno vsestransko z dobro pitno vodo; vašega bodočega poslance dolžnost bude preskrbiti vam za tako delo podpore, in to budem tudi storil, če bom izvoljen. (Odobranje).

Istotako bode potrebno, da se gleda pri podaljšanju sedanje železniške proge pri Polzeli, da dobite železnico II. vrste; če boste imeli potem ugodnejše zvezze in hitrejo vožnjo, se bode promet tujevec gotovo povečal, kar pomenja za vas blagostanje. — Tudi v tem oziru budem storil vse potrebne korake, če mi izkažeš svoje zaupanje.

Sejmi v Kamniku so zelo redki, zatorej bode dolžnost vašega poslanca skrbeti za to, da dobite več živinskih sejmov, kajti kmet bude pripeljal v mesto živino na prodaj, skupiček pa bode puščali vašim trgovcem in obrtnikom. Tedaj ako budem izvoljen, hočem tudi temu vprašanju podeliti vselej, kadar bi hotel za volilce kaj dobrega storiti? (Res je!)

Kar je pa najlepše, je pa to, da je g. okrajski glavar Detela vladni nemčur! (Proč ž njim, mi ga ne maramo). Njegovi pristaši pripovedujejo, da je sin slovenskega očeta in sam tudi dober Slovenc.

Res je, da zna slovenski, še bolj resnično pa je, da ima za ženo Nemko in da se v njegovi družini ne izpregorovi niti ena sama slovenska beseda. (Škandal!) Tak Slovenec je, kakor dr. Šusteršič, zato se pa ž njim pojdaš! Proč ž njim!

Se eno je, kar dokazuje jasno dovolj, da je Detela nemčur! Komuniso znane jeseniške razmere? Tanta okrajski glavar noče, dasi bi lahko, če bi ganil le z mezincem, napravil

To bi bila nekako ona življenska vrašanja, ki zahtevajo mnogo dela in energičnega poslanskega nastopanja, ki pa so za vas Kamničane da-lekosežnega pomena.

Če pa imate gospodje volilce še kake želje, prosim, da mi jih poveste, da se budem vedel v slučaju izvolitve na nje oziратi in se v pravem času ter na pristojnem mestu za nje potegovati. (Odobranje).

Preostaja mi sedaj še, da se, kakor je to v navadi pri volilnih shodih, dotaknem še nekoliko osebe mojega protikandidata.

Kdo je ta protikandidat? Politični uradnik in okrajski glavar Detela! (Klici: škandal!)

Jaz nimam prav čisto nič proti osebi mojega nasprotnika, ali drugo vprašanje je, kako se skrbla njegov stan to njegovo kandidaturo in zelo važno vprašanje je, ali bi mogel on kot politični uradnik v slučaju, da bi bil izvoljen, (Klici: Ne bo!) kaj dobre storiti za svoje volilce? Jaz mislim, da ne! Vzemimo, da pride volilec z neko zahtevo, ki bi bila za vas jako važna in v socialnem ali kulturnem oziru silno potrebna, vladil pa skrajno neprijetna. Kaj more storiti tak poslanec, ki mora biti kot uslužbenec politične uprave ponizni sluga vsakočasne vlade? Cisto naravno je, da bode šel vprašati za svet svojo vlado, in vlada, ki bi ji tako zahteva ne bila po godu, bi rekla: Ne! in zadeva, ki bi naj vam po vaših željah rešena, pomagala do blagostanja, bi šla rakom živžgat. (Res je!) Da pa Detela, kakor kak drug politični uradnik, nikakor ni samostojen, nego je vezan na svojega šefa barona Schwarza, naj vam dokazuje dejstvo, da je moral iti najprej k Schwarzu in potem celo na Dunaj prosit dovoljenja, da sme kandidati.

Prosim vas, ali ni to jasen dokaz, da bi moral taka dovoljenja iskatki vselej, kadar bi hotel za volilce kaj dobrega storiti? (Res je!) Kar je pa najlepše, je pa to, da je g. okrajski glavar Detela vladni nemčur! (Proč ž njim, mi ga ne maramo). Njegovi pristaši pripovedujejo, da je sin slovenskega očeta in sam tudi dober Slovenc.

Res je, da zna slovenski, še bolj resnično pa je, da ima za ženo Nemko in da se v njegovi družini ne izpregorovi niti ena sama slovenska beseda. (Škandal!) Tak Slovenec je, kakor dr. Šusteršič, zato se pa ž njim pojdaš! Proč ž njim!

Se eno je, kar dokazuje jasno dovolj, da je Detela nemčur! Komuniso znane jeseniške razmere? Tanta okrajski glavar noče, dasi bi lahko, če bi ganil le z mezincem, napravil

red v občini; vsa njegova dejanja kažejo, da on ne mara Slovencev, potem pa naj že bodo liberalci ali klerikalci, marveč gleda vedno na to, da bi obdržal nemščino na površju, da bi iz slovenskih Jesenec napravil močni steber za nemški most do Adrije. (Škandal).

Če naj tak človek zastopa slovensko meščanstvo — tu se neha vse. (Nas ne bo!) Jaz mislim, da pošten Slovenec, naj že pripada tej ali oni stranki, ne more voliti takega nemčurja, četudi je njegovo kandidaturo obljubil na shodu v Unionu podpirati sam dr. Šusteršič (Klic: Žlindra) s celo njegovo stranko. Sicer pa Detela sam pravi, da mu je vseeno, če je izvoljen ali ne, kajti ako bode izvoljen, postane deželni glavar, če ne pa pride v ministrstvo, ali vsaj za deželnovladnega svetnika, zato tudi ne bo prijel shodov. (Se boji sodbe!) Jaz mu privoščim deželnovladnega svetnika.

Volilci, slovenski meščani kamniški! Dostikrat ste že pokazali svoje slovensko lice, pokažite je tudi sedaj in zato prosim, da dne 28. svečana oddaste svoje glasove meni!

Temu govoru je sledilo frenetično ploskanje in živio-klici so doneli po dvorani, da nisi čul sam sebe.

Nato naznani predsednik, da ima besedo g. I. Hribar, župan ljubljanski.

Volilci ga hrupno pozdravljajo, in preteklo je nekaj minut, predno je mogel prijeti govoriti nekako takole:

Cenjeni volilci, vrali Kamničani! Jaz bi sicer ne smel tu govoriti, sem se vam takoreč vslil, ali kot predsednik narodno-napredne stranke mi je dolžnost, da tudi jaz dvignem svoj glas za kandidata, ki pripada naši stranki.

Volilna borba, pri kojih so se naši nasprotniki vrgli z vso silo na skupino Tržič - Radovljica - Kamnik je velikanskega pomena, in na vas, Kamničanje, je ležeče, kako izidemo iz te borbe. Govornik je opisal vrline kandidata dr. Vilfana, češ, saj je izšel iz naroda, in odkar je stopil iz univerze med svet, je vse njegovo življenje posvečeno samo delu za njegov narod. Delo, ki nas čaka v deželni zbornici, zahteva celega moža, in tak mož je dr. Vilfan. Volilna reforma, ki se ima tu rešiti, in sicer na tak način, da se dene slovenskemu meščanstvu vrv okrog vrata, zahteva energičnega zastopnika, in tak je dr. Vilfan, zato ga volilcem toplo pripomore.

Kaj pa nasprotni kandidat? Sin slovenskega očeta — pa nemške matere. Oče kandidata Detela se je poročil z Nemko in njej na ljubo je pripuščal, da je večpljiva v nežna sreca

nežne mladine duh nemški. Tak človek, ki je ves prepojen že od nežne dobe z nemškim duhom, pač ne more biti zastopnik tako vrlih Slovencev, kakor so ravno kamniški meščani, ki so že v prejšnjih časih stali vselej na braniku. Morda je tu še kdo na vzoč, ki se je udeležil boja zoper Kecečina in za dr. Samca. (Dva volilca).

Kamničani imate ključ do tega mandata in ne pozabite, da bode 28. t. m. gledala na vas vsa Slovenija, zatoj oddaje svoje glasove g. dr. Janko Vilfanu, odvetniku in županu v Radovljici, kajti izvolitev Detela bi bil res škandal vseh škandalov. (Dolgotrajno ploskanje).

Nato je govoril dr. Kraut, koji je mnenja, da bi Detela kot Nemca ne smeli voliti niti katoliški volilci, saj imajo na svoji zastavi slovenski trak in enake nosi tudi zastavonoša. Apeluje na volilce, naj delujejo na izvolitev dr. Vilfana.

Delegacije.

Dunaj, 18. februarja. Vojni odsek avstrijske delegacije je danes po daljši debati sprejel predlog za zvišanje plač častnikom in moštvu in glede izboljšanja hrane moštva.

Istotako je bila sprejeta resolucija,

naj se izboljšajo prejemki podčastnikom, ki služijo čez postavno dobo; odklonjen pa je bila resolucija, naj se vojaškim godbam omesti delokrog. Nadalje se je odobrila vladna predloga glede dovolitve 16 milijonov K za nabavo novega artilerijskega materiala.

V plenarni seji se je nato razpravljalo o rednem vojnem proračunu. Pri tej prilikah sta zelo oстро kritikovali militarizem delegata Kofača in Schuhmeierja. Prvi je pripovedoval, kako grozivo se vojaški se vedno trpičajo pri konjenici v Galiciji in Bukovini. Armedo je treba modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost o »prvem stanu«. Ako se hoče častniškemu stanu res pomagati, treba se je upreti tradiciji, ki sili vsakega častnika živeti čez svoje razmere. Govornik je zahteval modernizirati in demokratizirati, v ta namen pa je treba predvsem pobijati domisljavost

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrstre po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopsi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnost in upravljanje se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Pozamezno številko po 10 h.

Upravništva telefon št. 85.

Shod volilcev narodno-narodne stranke v Kamniku.

II.

Pozivu župana g. dr. Krauta je sledilo burno ploskanje in živo-klici. — Nato da predsednik na glasovanje kandidaturo g. dr. J. Vilfana — in kakor en mož se je dvignilo vse, g. predsednik konstatiuje večino, nato pa odredi protiglasovanje, in glej ga spaka, živ krst se ni zglastil. Temu glasovanju je sledilo tako ploskanje in živo-klici, da je clovek naravnost po glavi bobnalo; g. kandidat pa se vsestransko zahvaljuje.

Ko se je poleglo šum, se oglaši k besedi trgovce g. Ivan Košir. Cenjeni someščani, gospodje volilice! Vsi ste čuli, govor g. kandidata in nihče ne more trditi, da bi ne bila vprašanja, ki nam jih je naštetal g. kandidat v proevit in blagovna našega mesta, zatorej mislim, da ga ni kamniškega volilca, ki bi se ne navduševal za takega poslanca, ki hoče tako vsestransko zastaviti svoje moči v korist naša in našega mesta. Polagamo celo nasprotnikom na srce, saj je že vendar čas, da se spamičujejo. Komu niso znani jeseniški boji? Vodja jeseniške klerikalne stranke, župnik g. Zabukovec je še začasa uvidel, kam vodi tak boj in danes nastopata na Jesenicah obe slovenski stranki složno. To je vesel pojav; tako naj bi bilo tudi pri nas. Zeleti je tedaj, da gredo vse kamniški Slovenci brez razločka političnega prepričanja z navdušenjem v boj za slovenskega kandidata g. dr. Janka Vilfana. (Živio - klic). — Nato dobi besedo g. Saks, ki apeluje na vse navzoče, naj delujejo vsak v svojem krogu v vsemi močmi, kajti bilo bi več kot škandal, da bi se vsedla slovenska mesta na limanice nemškutarju. Detela ni neodvisen kandidat, on je kandidat — ponavljam — nemškutarja Šusteršča. Pojdimo na delo in povejmo to pristašem S. L. S., saj morajo končno vendarje uvideti, da se v tem slučaju morajo pozabiti vsa nasprotstva.

G. Ivan Polak polaga g. kandidatu na srce, naj, ako postane naš poslanec, deluje na to, da se doseže ugodna in bližja cestna zveza s Cerkljami in naj bi se nekaterje na tej progi bližje Kamniku kakor Kranj, ležeče vasi priklopile kamniškemu okraju; pritožuje se proti krošnarjenju in malim prekuvovalcem, ki delajo trgovcem in obrtnikom veliko škodo, ne da bi se jih obdačilo. K temu vprašanju sta še pritrje-

valno govorila gg. dr. Vilfan in župan Hribar.

Ker se ne oglasi nihče več k besedi, se predsednik g. Močnik toplo zahvaljuje zborovalem, jih bodri na delo za kandidata g. dr. Vilfana in zaključi 3 ure trajajoči shod, pevci pa so navdušeno zapeli »Morje Adrijanskos«.

Lepo, mirno in stvarno se je završil ta shod, želimo, da bi obrodil obilo dobrega sadu.

Gospodje volilci mesta Kamnik, razmotrite položaj, pridite 28. vse do zadnjega na volišče in oddajte odprtje glasovnice za našega kandidata g. dr. Janko Vilfana, odvetnika in župana v Radovljici in pokažite elementu svetu, da ste umeli pravi čas preprečiti nakano, spraviti v naš delžnini zbor 12. Nemca. — Kamnik, ki velja po vsej Sloveniji za popolnoma slovensko mesto, naj ne dobi sedaj pečat nemškutarstva. Če so znali volilci mesta Kamnik vrci Nemca ob tla v časih, ko je bilo Slovenstvo še takoreč v povojih, bi bilo pač sramotno za vsakega Kamničana, neglede na politično prepričanje ali mišljene, da bi se nam vシリ kandidat Nemec, kojega se nam danes ponuja takoreč zahrbitno.

Tu naj prenehajo politična nasprotstva, ponehajo vse osebnosti, pred očmi naj nam bode le eno, in to je misel, da nam hočejo Nemci ukristi zopet eno naših postojank. — Slovence sem! naj reče vsak kamniški volilec in naj ponosno stopa dne 28. proti »Gasilnemu domu«, tam odda svojo glasovnico, na koji naj bode z debelimi črkami zapisano:

Dr. Janko Vilfan, odvetnik in župan v Radovljici.

Gospodje volilci! tu se danes ne gre več za liberalizem in klerikalizem, tu se gre, da preprečimo nemško nakano. Če bi bil kandidat pošten slovenski pristaš duhovniške stranke, bi se mi ne prerekalo mnogo, a vlademu Nemcu odrekamo vsako pravico do naše posesti in z glasovnicami ga udarimo dne 28. februarja 1908 po tisti grabežljivi roki, ki jo steza po tujem imetu, tako da mu omahne za vedno.

Cast mesta Kamnik, slovensko njegovo ime, naj se ne omadežuje. Ali se Vam gg. volilci ne zdi, da bi se obračali naši predniki v grobeh, če bi naj danes dobil Kamnik nemški pečat? Nikdar se to ne bode zgodili, za to ste nam porok Vi, kamniški možje volilci!

Volilni boj na Belokranjskem.

Ni ga kmečkega okraja na Kranjskem, kjer bi bile deželnoborške volitve razvnele duhove v toliki meri, kakor na Belokranjskem. Tako velikanskega pojava ni nihče pričakoval. Ta pojav pa tudi ni zanezen, ni umetno narejen, to je elementaren pojav iz ljudstva samega. Tu se ne gre za liberalce, ne za klerikalce, tu se je dvignilo ljudstvo v vso svojo eneržijo in je šlo v boj za svoje pravice in za svojo korist, proti onim, ki so se vedno šli jerobe in varuhje ljudstva, pa so je samo izkorisčali in niso zanj ničesar storili.

Daleč je Belokrajina od Ljubljane. Gorje jo zapirajo od vseh strani, ločena je takoreč od drugega sveta, ker ne teče tam nobena železnica, in precej redki so tisti, ki so imeli priliko, spoznati te ljubke kraje, te prijazne ljudi, ki se tako težko bore za življenje.

Zdaj je pa vsa pozornost obrnjena na Belo Krajino in strmeh sluša slovenski svet glasove, ki prihajo od tam.

Belokranjsko ljudstvo se je vzdrnilo za svojo pravico in za svojo korist.

Klerikalci so Belokranjeci ukazali, da morajo voliti Šukljeja, kar je vralj, župnik Šukljeja. Nikogar niso v prasišali, kar učal so, kakor bi bil kmet živina, ki nima ne pameti, ne volje. Ukažali so, da morajo Belokranjeci glasovati za Šukljeja, dasi kriče do neba tisti grehi, ki jih je storil ravno Šuklje zoper Belokranje in dasi se skoro ne da poravnati škoda, ki jim jo je Šuklje prizadejal.

Osbnemu ukazu klerikalcev, da morajo Belokranjeci voliti Šukljeja, se je ljudstvo uprl. Kar završelo je na Belokrajini, kar nenadoma je začrnilo, pa tako, da se tresejo strahu tisti, ki so hoteli velikega grešnika Šukljeja vsliti Belokranjem.

Ljudstvo se je uprl in je dvignilo na ščit domaćina - kmetovalca. Proč z dvornim svetnikom Šukljejem, kmet s kmetom Maceletom — to je postal bojni klic in takoreč čez noč je bila pokonec vsa Belokrajina.

Nastopila so županstva belokranjskih kmečkih občin. Izjava je sledila izjavi, kmečki župani in občinski možje so povzdignili svoj glas in so rekli: Ne maramo dvornega svetnika Šukljeja, proč s Šukljejem, na poslane bodi Macele. In ljudstvo se je v čedalje večjih trumah zbiralo

okrog svojih županov in občinskih mož.

Zdaj so posegli v ta boj ljubljanski klerikalci in poslali svoje največje hujškače v Belokrajino. A slabob se jim je to obneslo, in dobili so za ostudno, nadvse podlo pisarjenje v »Slovenec« in v »Domoljubu« odgovor, ki ga bodo pomnili vse žive dni.

Prva bitka je bila v Gradacu. Onej se nam poroča:

Za torek dopoldne je bil napovedan shod v Gradacu. Neki možiček, hujškač iz Ljubljane, imenom dr. Lampe, glavni urednik »Slovenca«, ki je zabavljanja tako privajan, kakor madžarski želodec paprike, je hotel prav pred domom našega kandidata g. Maceleta grditi, zoper nje agitirati in vslijevati starega, bolnega profesorja Šukljeja, ki je za vsako delo popolnoma nesposoben.

Vsaka sila do vremena. Hujškač Lampe je spoznal, da je njegov hujškarji na Belokranjskem tla niso zrela. Skupil jo je pošteno.

Ker je misil, da je na ciganškim semnji, je hvalil Šukljeja, kakor cigan svojo robo. Mi Belokranjeni dobro vemo, da Šuklje za nas kmete ni še n i e storil, pač pa za svoj dolgok ſez, zato Lampeta nismo dolgo poslušali, posebno še ne, ker se je hotel vmes vtikati tudi metliški mežnar in organist Mihelčič.

Pri glasovanju, kdo je za Šukljeja, se je vzdrnila samo mežnarjeva roka, ki pa ni iz Gradaca. Drugi nihče. Lampe je debelo gledal, ker mu kmetje iz Gradaca niso nič verjeli. Ker ni maral prenehati s svojimi oslarijami, se odprvo vrata ter se mu pokaže pot zlepa iz hiše. A ni šel. Zdaj se je nekaj zgodilo; kar naenkrat se sam od sebe prične bombardment z jajci. Črnosuknjar Lampe in bradati mežnar pričneta brisati rumenjak in jajčne lupine s svojih obrazov. Pa črnosuknjar Lampe je ptiček prave sorte. Možiček kratkih tačic, bil je po bliskovo pod klopjo. Tako delajo junaki! Skril se je v kot pod klop kakor ščurek v luknjo. Ker je bil neki posestnik tudi toliko nesrečen, oziroma srečen, da je dobil rumenjak na svojo suknjo, seže pod klop ter privleče dr. Lampeta takozipod nje, kakor mlado mačko iz perharja. Prizor za bogove! Lampkova črna suknjica pa je služila za obrišačko, tako da je revež skoro jokal za njeno. Nihče ni klical Lampeta iz Ljubljane, kar je iskal, je našel. Da smo pa kmetje z njim olikano ravnali, je dokaz, da se mu ni nič hudega pritelo. Ce se ga je prijet strah in bo imel slabo spanje, naj pride po lase,

katere mu damo, da ga njegova mama z njimi pokadi.

Ker se mora takega gospoda, kot je možiček Lampe, počastiti s primerno odhodnico, smo mu napravili zavedni kmetje primerno časa. V navzočnosti cele vasi mu je igrala gradčanska domača godba. Udarec bobna, ren, kravjega zvonca, kluci »proč z njim«, so udarjali, dokler se je videla njegova kočija. Voznik je dobil dober svet, naj voz zavaruje za vožnjo dr. Lampeta, ker v Gradacu so letela jajca, drugod se zna pripetiti, da se jajca spremene v kaj tršega.

Na hujškarje »Domoljuba« se tako odgovarja. Lahko je lagati v Ljubljani pri peči, a kmetu so te hujškarje že zoperne. Pričel bode odločno govoriti, pričel nositi glave pokoncu. Z belokranjskimi volilci in kmeti se ne dela tako, kakor z ljubljanskimi šnopsarji.

Za Gorjance se svita, za Gorjanci se dela dan.

Tako poročilo iz Gradaca. Poda drugod so bile že borbe. V Podzemlju je sklical metliški kapelan shod, a ogorčeno ljudstvo je hujščeve razpopodilo.

Na Belokranjskem sta vihar in toča že začela leteti na glave tistih ljudi, ki so to ljudstvo vedno samo zatirali in izkorisčali.

„Sokol“ v Kranju in stavost „Slovenske sokolske zvezze“.

Dne 18. t. m. je imel »Sokol« v Kranju izredni občni zbor. Udeležilo se ga je 54 članov.

Starosta brat Janko Sajovič je otvoril zborovanje, konstitalir sklepnost občnega zbara ter pojasnil pomen dnevnega reda, ki določa razgovor 1. o razmerju med kranjskim Sokolom in Slovensko sokolsko zvezo in 2. o slučajnostih.

Na to se je oglasil za besedo brat dr. Jos. Kušar, ki je izvajal sledče:

Dragi bratje Sokoli! Ko se je leta 1862. ustanovil v Pragi pod egido Miroslava Tyrša in Jindřicha Fügnerja prvi slovenski »Sokol« in mu je sledil takoj leta 1863. »Južni Sokol« v Ljubljani, takrat ni nikdo od daleč misil na to, da bode kdaj mogli slučati, da bi pod rdečo srajco se našlo sreča, katero bi bilo zmožno paktirati z našimi najljutješimi sovragi, s sovražnimi oholimi Nemci!

In vprašam Vas, zakaj nikdo ni mogel na kaj takega misliti? Zaradi lajščev, oziroma srečen, da je dobil rumenjak na svojo suknjo, seže pod klop ter privleče dr. Lampeta takozipod nje, kakor mlado mačko iz perharja. Prizor za bogove! Lampkova črna suknjica pa je služila za obrišačko, tako da je revež skoro jokal za njeno. Nihče ni klrical Lampeta iz Ljubljane, kar je iskal, je našel. Da smo pa kmetje z njim olikano ravnali, je dokaz, da se mu ni nič hudega pritelo. Ce se ga je prijet strah in bo imel slabo spanje, naj pride po lase,

bala in zdaj se je bala, da se mu na njegovem domu ne bo mogla umakniti.

Toda ko je stopila med to pestro množico, ki je polnila vse prostore škofije, so bili pozabljeni vsi njeni pomisli, pozabljen je bil poljubnjenega moža, da, celo njegova v dvoboju dobljena rana. Markiza Helena je bila pač prava ženska: ko se je šla za to, da napravi dober vtisk na maršalove goste in da s svojo masko obrne nase občeno pozornost, je vse drugo stopilo v ozadje. Z zadoščenjem je poslušala komplimente vsakovrstnih znancev in vlekla na ušesa, kar so o njej govorili neznanici. In bila je vsa srečna in vesela, da je vsem ugajala in da so jo vse laskavo hvalili.

Hote se skriti maršalu Marmontu, ki jo je bil zapazil med gosti in poskušal priti do nje, je stopila v stransko sobo, kjer je bila okrog bufeta velika gneča. Iz skupine kostimiranih dam je slišala svoje ime. Postala je in poslušala. Govorilo se je res o njej.

Zala je ta markiza, prav prešrena in ljubezniva, je rekla ena dotičnih dam. »Res, obžalujem jo, da ima tako nesrečo v zakonu.«

Tako je, če ima žena preveč legega in preveč zabavnega in veseloga moža.«

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Daleje.)

X.

V ljubljanski škofiji poleg stolne cerkve ni bilo nikdar takega življenja, kakor tedaj, ko je tamkaj stanoval guverner Ilirije maršal Marmont vojvoda Dubrovniški. Zivelji so pač včasih v tem poslopu prej in pozneje tudi prav veseli škofje, ki so ljubili posvetna razveseljevanja in sprejemali v svojih dvoranah tudi lepe, a ne vedno krepostne dame in tudi greha se je mnogo storilo v teh prostorih, toda takega razkošja, kakor za časa maršala Marmonta, razkošja v vsakem oziru niso ti zidovi niti poprej niti kasneje videli.

Maršal Marmont je hrepel po tem, da postane kralj mlade Ilirije. »Če je moj tovarš, Murat, nekdanji pikolo v marziljskih kavarnah, postal kralj neapoljski, če je moj prijatelj Bernadotte, nekdanji odvetniški pisar, postal kralj švedski, zakaj bi jaz slavni zmagovalce v velikih bitkah, ne smel hrepneti po kraljevski kroni ilirski?« To je odgovoril Marmont na očitanje Napoleonovega odposlanca, da si hoče posaditi na

glavo kraljevsko krono

tega ne, ker se je »Sokol« s svojo vzvišeno idejo ustanovil baš radi tega, da varuje, čuva in ščiti meje Slovanska napram predzravnim naskokom nemščina.

Zgodovinska resnica je, da je »Sokol«, osobito na češko-moravskih tleh, to svojo nalogo vedno zvesto vršil — saj se »Praški Sokol« niti strašil ni zapustiti mesto, ko je Prago posetil cesar — in tudi »Južni«, pozneje »Ljubljanski Sokol« in za njim vsa druga sokolska slovenska društva, so si bila vedno v svesti, da je poleg gojivte telovadbe v svrhu telesne moči, njihova poglavitna, prva in edina naloga braniti pravice naroda slovenskega.

Kdor pa hoče to nalogo vršiti in izpolnjevati, ta ne sme in ne sme nikdar v zvezo stopiti z našimi priimi, in zgodovinsko najhujšimi sovražniki, Nemci! Za »Sokola« — da se izognemo vsakemu zofističnemu izgovoru — je vse eno, če je tako zvezra direktina ali indirektna, ker take stvari se dajo morda zavijati v političnih listih, pred vrosto sokolskih čet se pa ne morejo, ker za take izgovore mi Sokoli nimamo ušes!

In sedaj se spominjam dne 8. septembra 1905.

Takrat se je ustanovila »Slovenska Sokolska Zveza« in takrat se je volil prvi odbor in prvi predsednik te zveze.

Ali se še spominjate viharja na tem zborovanju. Nas člane »Gorenjskega Sokola« so skoraj takrat po stopnicah metali.

In zakaj?! Vprašam! — Zaradi tega, ker smo imeli dober vid in dober voh za bodočnost. — Pa smo tudi dobro videli in dobro slutli.

Ali se še spominjate občnega zborova v Brežicah?! Takrat smo bili mi iz Kranja mirni radi bratov Hrvatov in oddali smo prazne listke. Zakaj smo to storili?! Zaradi, ker predsedniku, ki nam je bil znan kot nesokolski »štreber« nismo zaupali. »Sem Slovan in nič drugega«, toda njegove besede me niso navdušile, ker mi ravno niso šle v srce, ker niso prisile iz srca, nego iz formalnega razpoloženja.

Hudo mi je, da moram kot star Sokol tako sodbo izreči.

Izrečem jo pa, ker mi je na stvari, ne pa na osebi, ker se ravnam po pregovoru »non quis, sed quid«. Pri tem se pa opiram na razlog, da bi tako sodbo izreklo z zadnjem najslabšem članu Sokolstva, ker smo si vsi enaki. Če bi pa najslabšega obsovali, moram tudi tistega, ki stoji kot prvi med enakimi na čelu sloven. Sokolstva.

In to je gospod dr. Vladimir Ravnhar, predsednik »Slovenske Sokolske Zvezze«.

Vi vsi veste, kaj se dandas godi.

Bije se političen boj za deželni zbor in delijo se ljudje v stranke. Naj se pogleda na to ali na ono stran — ki se naziva in je slovenska — potem bi obsodila odpadla, ker »Sokol« v naših notranjih bojih ni poklican delati politike; po pravilih sploh ne smemo delati politike; toda če se zgodi, kar se je zgodilo na in v osebi predsednika »Slovenske Sokolske Zvezze«, je to madež na slovenskem Sokolstvu, kojega madeža ne sme in ne more nobeden prepričan Sokol deležen biti in ostati.

Notorično in vsakemu znano je, da gospod dr. Vladimir Ravnhar, ki je po zaslepljenosti ali lahkovostenosti večine zborovalcev žalibog predsednik zveze Sokolske, kandiduje za poslanca v deželnem zboru na podlagi podpore nemških, oziroma nemškutarskih glasov prestolice naše, bele Ljubljane.

Ni nam Sokolom mari, kaj ga k temu koraku sili, ali častihlepnost ali

»In vi veste gotovo, da ima ljubezensko razmerje s princezinjo Dietrichstein?«

»Imel je tako razmerje, draga prijateljica, a končano je, popolnoma končano.«

»In kdo je stopil na njegovo mesto?«

»Baron Gall, močan velik mož, silno močan, nekak slon.«

»Po duhovitem in elegantnem markiju ta zarobljeni velikan... princezinja ljubi pač prav znatne premembe. A za markizo Heleno mi je res žal, da jo njen mož tako vara.«

»Tudi meni in pravzaprav mu odseca privoščim, da ga je baron Gall v dvoboju ranil.«

Trepetaje je poslušala markizka Helena ta pogovor, ki ji je razkril stvari, katerih doslej niti slutila niti. Spekla so jo ta razkritja, da bi se bila najraje razjokala in zbežala je iz sobe, da pošče kotiček, kjer bi se mogla odpočeti vsaj nekaj trenotkov.

Nikdar ni mislila, da ji je njen mož zvest, a sodila je, da ima vendar le njo rad, z drugimi pa se samo krateča. A da se je zaradi druge celo dvobojeval s svojim tekmemecem, to jo je bolelo toliko bolj, ker je čutila, da je osmešena in ponizana.

(Dalej prihodnjata)

kaj drugega, ni nam mari, če je v svoji politični karijeri nastopil kot protikandidat napram dvema starejšema bratom Sokoloma, ker ima vsak pravico se oglasiti v javne zakonodajalske zastope kot kandidat, toda mari nam je, da vsak brat Sokol čuva v srcu svojem na rodost slovensko.

Rekel sem, da se je Sokolska ideja ustvarila v obrambo slovenskih meja; kako bode pa to idejo zastopal predsednik Sokolske zveze, ki je v zvezi z Nemci, oziroma nemškutarskih glasov.

Rekel sem, da se je Sokolska ideja ustvarila v obrambo slovenskih meja; kako bode pa to idejo zastopal predsednik Sokolske zveze, ki je v zvezi z Nemci, oziroma nemškutarskih glasov.

Da je temu tako, je registriralo nemško, nam sovražno časopisje. In gospod dr. Vladimir Ravnhar tega dejstva ni dementiral na način, ki bi vsak dvom razpršil, dasi bi bil moral odločen dementi v svet poslati v prvih 5 minutah, ko se je tako poročilo zaznalo.

Tega on nistoril in sedaj Vas vprašam bratje Sokoli, ali moret gospod biti še predsednik Sokolske zveze Slovenske?

Ne in nikdar ne!

Ker je pa več kot gotovo, da prav prostovoljno ne bode odložili svojega častnega, po sokolskih bratih poverjenega, mu predsedniškega mesta, predlagam:

1. Telovadno društvo »Sokol« v Kranju skleni izstopi iz »Slovenske Sokolske Zvezze« za toliko časa, dokler bode tej zvezi na čelu ali v odboru gospod Vladimir Ravnhar, odvetnik v Ljubljani.

2. Ta resolucija našega društva se priobči vsem slovenskim sokolskim društvom in pa tudi »Vseslovenski Sokolski Zvezci« v Pragi na roke predsednika brata dr. Scheinerja, ki naj ta pojav »Sokol« v Kranju intimira vsem Sokolskim zvezam.

Obe resoluciji brata dr. Kušarja sta bili soglasno sprejeti in se stavljeni predlog potom intimacije izvrši.

Ker se je slučajnostim ni nihče oglasil, je starosta zaključil izredni občeni zbor.

Ricmanjska aféra in »Slovenec«.

Znano je vsemu slovenskemu svetu, da je rimski prigajanec »Slovenec« vedno pisar proti zahtevi Ricmanjev po samostalni župniji in slovenskem bogoslužju.

Prej par dnevi je »Slovenec« čutil potrebo napasti ne samo Ricmanje, temveč tudi njihovega »genata« bivšega državnega poslance Plantana, ki se je že pred leti odločno zavzel za pravične zahteve Ricmanjev in to iz prepričanja in povsem brezplačno. Hotel je pač častivredni »Slovenec« osmešiti zastopnika Ricmanjev Plantana, češ, da itak nima nobenega vpliva in ne more Ricmanjem nič pomagati.

Resnici na ljubo pa konstatujejo sledeče dejstvo:

Danes je g. Plantan sprejel lastnorovočno podpisano pismo škofa Antona Bonaventure nastopne vsebine:

Stev. 841.

Blagorodnemu gospodu Ivanu Plantanu e. kr. notarju

v Ljubljani.

Iz Rima sem dobil zadnji dobro premišljeni odlok sv. Očeta v zadavi Ricmanjev. Naroča se mi, naj Vam ta odlok priobčim v prepisu meni poslanega lista.

Visokemu naročilu se odzvajoč Vam pošiljam prepis imenovanega lista. Prosim Vas izvolite razburjene Ricmanje pomiriti in jih s Svojo vplivno besedo nagniti, da se podvržejo odloku sv. Očeta; odvraćajte jih od naklepa zapustiti sveto vero svojih očetov in dedov.

Blagoslova iz nebes Vam želi + Anton Bonaventura l. r., škof.

V Ljubljani, 17. februar 1908.

S tem pismom je dokazano:

1. Da smatra sam sveti Oče v Rimu g. Plantana zastopnikom in zaupnikom Ricmanjev v njihovi cerkveni zadavi;

2. da je sv. Oče v Rimu g. Plantan kot zaupniku Ricmanjev potom knezoškofskoga ordinarijata v Ljubljani dobro premišljeno rešitev v ricmanjski zadavi z dne 11. februarja t. l. podpisani po kardinalu Merry de Val dostaviti pustil in

3. da smatra tudi knezoškof Anton Bonaventura Plantana toliko vplivnim, da on lahko pomiri razburjene duhove v Ricmanjih, kajti sicer bi ne bil knezoškof Anton Bonaventura notarja Plantana a prosil, da naj izvoli Ricmanje pomiriti in jih s svojo vplivno besedo nagniti, da se podvržejo sv. Očetu in jih odvrne od naklepa zapustiti sveto vero svojih očetov in dedov. — Toliko pravici in resnici in resničnosti.

Ricmanje v dejanje le tedaj, ako se doseže ž njimi samostojna tragedije pričenja in bode v kratkem

končano, kajti vse je pripravljeno za zaključek.

Odgovornost prepuščamo tistim, ki so s svojo trdrovratnostjo in verskim fanatizmom vso komplikacijo pred sedmimi leti zakrivili!

Avstrijska delegacija.

Dunaj, 19. februarja. V plenarni seji avstrijske delegacije se je nadaljevala danes razprava o rednem vojnem proračunu. Del. Nemec je dokazoval, kako malo vrednosti imajo manevri, dasi veljajo tako ogromne svote. Zahteval je reformo vojaškega kazenskega zakona na principu javnosti, izrekel se je za zvišanje plače moštva, a proti zvišanju plače častnikom. Končno je izjavil, da bo njegova stranka glasovala proti vojnemu proračunu, ker vidi v današnji armadi naravnost nevarnost za narode in za državo. — Po plenarni seji je bilo zaupno posvetovanje o spremembni poslovni za delegacijo. Poslanec dr. Urban je nasvetoval, naj se delegacijsko zasedanje ne zaključi, temuč le odgodi, da se lahko delegacija zopet sklice k posvetovanju o važni politični stvari (poglavitno pa zato, da obdrže delegatijem). Dvajset delegatov lahko sproži pri predsedniku avstrijske delegacije misel, naj se delegacije sklicejo. Predsednik izroči predlog skupni vlad, ki ga pošlje predsedniku ogrske delegacije. Ako sta obe delegacije sporazumi, se vrši takoj zasedanje, ne da bi bilo treba cesarjevega sklicanja. — O predlogu se bo še razpravljal.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 19. februarja. Proračunski odsek je danes dognal poglavje »taba« ter sprejel tudi vse rezolucije, ki so bile stavljeni k tej točki, med drugimi tudi rezolucijo, naj se na Južnem Štajerskem začne za poskušnjo saditi tabak. — Tak predlog je stavljal posl. dr. Ploj. — Posl. Žitnik je priporočal želje delavcev in delovodij v tobačnih tovarnah ter denunciral oblasti, da glejajo pri podelitvi trafik na deželi na politično mišljenje proslilcev. — Popoldne se je začelo razpravljanje o poglavju »finančna uprava«. Posl. dr. Ploj je priporočal v interesu pravočasne rešitve proračuna, naj se deli na dva dela, stalne in vsakovrstne stvari. Le o prvem delu naj razpravlja proračunski odsek, dočim se naj drugi del takoj izroči v plenarno razpravo. Nadalje je sprožil ustanovitev kompatibilitetnega zakona. — Finančni minister dr. vitez Kotytoški je pozival poslance, naj ne bodo preveč zaupni in postrežni napram državnim uradnikom, ker se je izkazalo, da mnogo predloženih želj uradništva ni več utemeljenih. Potem je govoril o saniranju deželnih finanč in v kreditu 4 milijonov za uradniška stanovanja. Za telefonske namene je minister vsak hip pravljil dovoliti 6 milijonov kreditov. Nadalje se je izreklo proti časovnemu napredovanju uradnikov in proti temu, da bi se državnim slugam znižala službena doba na 35 let, češ, da tega sluge sami ne žele, ker pri vpklopuju izgube aktivitetno dokladajo in druge ugodnosti.

Deželnozborske volitve na Češkem.

Praga, 19. februarja. Jutri se izbojuje pri volitvah v kmečkih občinah odločilen dvoboj med klerikalci in agrarci. Mladočehi so se skoraj popolnoma umaknili ter se potegujejo le za tri mandate, ki so jih imeli že pred 20 leti. V 49 čeških kmečkih okrajih je 160 kandidatov. Grof Sternberg kandidira kot klerikalec v dveh okrajih. V 36 čeških mestnih okrajih je 131 kandidatov. Praško staro mesto ima kar deset kandidatov. Šečialni demokrati so postavili svoje kandidate v vseh kmečkih in mestnih okrajih. Ženski kandidaturi sta dve. Med Čehi in Nemci bo volilni boj le v mestni skupini v Budapešťevicah. — Ustavoverno veleposestvo je izdal volilni oklic, v katerem opozarja na saniranje deželnih finanč, na volilno reformo ter zahteva narodno avtonomijo.

Italijanska pravna fakulteta.

Dunaj, 19. februarja. Odbor italijanskih poslancev brez razlike strank je bil danes pri ministru predsedniku zaradi italijanskega vseučilišča. Ministrski predsednik je izjavil, da podrobnosti, ki so prisile v javnost o ustanovitvi italijanske pravne fakultete na Dunaju, niso odgovarjajo resnici. O tozadavnem zakonskem načrtu še ministrski svet sploh ni razpravljal. Kadar se to zgodi, obvesti o izidu ministrski predsednik italijanske poslanice.

Madarska armada.

Budapest, 19. februarja. Glasilo ministra Kossutha »Budapest piše: »Neodvisna stranka stoji na jasnom stališču reforme le tedaj, ko se doseže ž njimi samostojna

madžarsko-narodna armada. V visokih in najvišjih vojaških krogih se antipatiča še ni toliko ublažila načrte zahtevi, da bi bila resna rešitev nujna. Zaradi tega so se pri sesti narodne vlade vojaška vprašanja izločila. Od takrat se razmere niso spremenile.«

Björnson za nemadžarske narodnosti na Ogrskem.

rim, 19. februarja. Urednik rumunske »Tribune« je imel razgovor z Björnsonom, ki mu je rekel, da bo kmalu zopet izdal celo vrsto člankov v prilog nemadžarskim narodnostim, češ, svet mora zvedeti o madžarskih krivicah.

Pogodba med Anglijo in Rusijo.

London, 19. februarja. V oficijskih angleških krogih ni ničesar znanega, da se kuje kaka pogodba med Anglijo in Rusijo o Balkanu. Anglija ne misli na Balkanu nikoli igrati drugačne politike kakor humanitarno. Dasi je železniški projekt Avstro-Ogrske skozi Sandžak utemeljen v berolinski pogodbi, vendar se angleškim vladnim krogom ne zdi sedanjem čas primeren, da je baron Aehrenthal ta načrt razvil.

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi. V četrtek, dne 13. t. m. se je po prizadevanju zaslужnega nadučitelja g. Franza Kozjaka zbral učiteljstvo zagorske doline in imelo na Toplici svoj prvi krožek. Namen učiteljskih krožkov je zelo pomemben, zato se je njezinem vabilo odzvalo tudi učiteljstvo sosednih šol, tako iz Zagorja, Trbovelj-Vod, Save, Št. Lambertova, Sv. Gore, Vač in Izlak. Na vsestransko željo se je ob 3. popoldne vršilo v topliški šoli zanimivo predavanje nadzornika g. Ludovika Stiasnega o Severnem rtiju v Spitzbergen, kogor je udeležilo došlo učiteljstvo ter poleg mnogega odličnega občinstva tudi okrajni glavnički, g. V. Parma in baron Winkler iz Litije. Za predavanje, katero je gospod nadzornik ponazoroval z mnogimi sklopiskimi slikami, so mu koncem tega vsi zbrani burno zahvaljevali. S tr

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer izvzemši nedelje in praznike ter velja po poštih prejemam za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnost upravljanja se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravništva telefon št. 85.

Nemško-klerikalna zveza.

Klerikali in Nemci so doslej igrali vlogo sramežljive device, ki neče priznati svoje ljubavnega razmerja, dasi čivkajo o njem že vrabci po strehah.

Nemci kakor klerikali so doslej s pozno ogorčene nedolžnosti zavračali očitanje, da obstoji med njimi kaka politična zveza.

A že v tistem momentu, ko je vlada predložila dejelnemu zboru famozni načrt novega dejelnozborskega volilnega reda, je bilo vsakomur očito, da je ta volilna reforma sad dogovora, plod pakta, ki se ga sklenili med sabo klerikali in Nemci. Ta pakt je zlasti postal ociten za časa zadnjih državnozborskih volitev, ko so šli ljubljanski Nemci pri ožji volitvi kakor en mož v boj za klerikalnega kandidata Kregarja.

Da obstoji najožja politična zveza med klerikali in Nemci, izpričuje povsem jasno tudi končna rešitev gimnazjskega vprašanja v Ljubljani, ki se je iz izrečenim privoljenjem in z aktivnim sodelovanjem slovenske klerikalne stranke rešilo tako, kakor so zeleli Nemci. Vzpriso teh dejstev pač ni mogel nihče, ki umre količaj samostojno in logično misliti, niti za trenotek biti v dvomu, da so naši klerikali za skledo leče — za podporo in pomoč v borbi na življenje in smrt proti narodno-napredni stranki sklenili z Nemci zvezo, ki jim popolnoma veže roke in jim odjemlje svobodo v vseh narodnostnih vprašanjih.

Da je taka zveza sramotna in škandalozna, tega se zaveda tudi klerikalna stranka, zato skuša z vsemi mogočimi sredstvi prikriti svoj pakt, ki jo veže na Nemce. Klerikali vedo dobro, da zveza z Nemci ni popularna in da jo perhorecira ves narod brez razlike političnega naziranja. Treba jo je torej pred narodom prikriti, zatajiti.

Zato je dobil nemški zaveznik navodilo: »Grüss mich nicht unter den Linden!«

Nemci upoštevajoč velike koristi, ki jih jim nudi zveza s klerikali baš v narodnem oziru, so se skrbno ravnali po danem navodilu ter kategorično zanikali vsako zvezo s klerikali.

Sklicevaje se na Nemce so vedala tudi klerikali junasko tajili vsak ožji stik z Nemci in dr. Šusteršič je še na zadnjem zaupnem

shodu v »Unionu« slovesno in svečano izjavljalo, da med klerikali in Nemci ne obstoji nobena kakršnakoli politična zveza.

Mož se je pač preveč zanašal na proslavljeni nemško »Treue und Glauben« in se ni nadeljal, da ga bodo njegovi zavezniki tako hitro dešovirali in postavili na laž!

Dr. Šusteršič je brez dvoma pričakoval, da bodo Nemci tako previdni, da skrivnosti o zvezi pač ne bodo razkrivali pred volitvami. A vračnil se je. Nemci, ki se kakor otroci veseli sklenjene zvezze s klerikali, ker jim nudi največjih koristi, niso vsled prevelike radosti, da se jim je tako imenitno posrečil nameravani kup, molčati in so izblebitali veliko skrivnost baš v najneugodnejšem momentu.

V včerajnjem glasilu nemške stranke na Kranjskem, v »Deutsche Stimmen« je priobčil »Der deutsche Volksrat für Krain« glede na dejelnozborske volitve oficijalen komunike, v katerem pravi doslovno v slovenskem prevodu:

»Slovenska ljudska stranka je našla pri veleposestniški kuriji, ki lahko prepreči vsako volilno reformo, primerno naklonjenost ter ž no sklenila volilno reformo. Nemška stranka, ki ima svoj temelj v veleposestvu, more samo odobrovati to pogodbo, ki zagotavlja mirno, resno delovanje v dejelnem zboru in pri tem pospešuje tudi gospodarske koristi dežele. Nemški narodni svet za Kranjsko je zato po vsestranskem preudarku sklenil podpirati vse one kandidate, ki dajejo jamstvo, da se bodo resno zavzemali za gori dogovorjeno volilno reformo.«

Nemški narodni svet torej priporoča nemškim dejelnozborskim volilcem po mestih in trigih, naj pošnobno podpirajo tele kandidate: Za Tržič - Kamnik - Radovljico samostojnega kandidata Otona Deteli - o, okrajnega glavarja v Radovljici; za Vrhniko - Postojno - Lož posestnika Verbiča na Vrhniku; za Idrijo tamkajnjega dekanata Miho Arkoata. Tudi v ostalih okrajih Kranj, Škofja Loka, Črnomelj, Novo mesto, Krško, Metlika, Kostanjevica bodo nemški volile podpirali samostojne kandidate, ki se bodo zavzemali za volilno reformo.«

To je oficijalen komunike nemškega narodnega sveta za Kranjsko, V njem se izrečeno govori o pogodbi, ki so jo sklenili Nemci in klerikali, ter se naglaša, da so Nemci na teme-

lu te pogodbe vezani glasovati za takovzane »neodvisne«, v resnici seveda klerikalne kandidate!

Takovzani »neodvisni« kandidati in naj se zovejo že dr. Ravnhar, dr. Gregorič ali glavar Detela niso torej samo klerikalni, ampak obenem tudi oficijalni nemškatarski kandidati!

Vprašamo sedaj: Kdo izmed poštenih, narodno-mislečih slovenskih volilcev se bo vzpričil tega notoričnega dejstva izpazibil tako daleč, da bo oddal svoj glas nemškatarsko-klerikalnemu kandidatom dr. Ravnharju, dr. Gregoriču, Otonu Deteli e tutti quanti?!

Avstrijska delegacija.

Dunaj, 20. februarja. V današnji plenarni seji se je nadaljevala debata o vojnem proračunu. Delegat Demel je rekel, da je treba armadi dovoliti vse potrebno za obrnitev, ker je ravno sedaj Avstrija v nevarnosti pred vojsko. — Posebno ostro je govoril delegat Schuhmeyer, ki je zahteval ljudsko armado, češ, da sedanja armada služi le vladajoči kasti in državi. — Delegat Laginja je ponavljal znane zahteve, kakor dveletno vojaško službo, reformo vojaškega kazenskega zakonika itd. Nadalje je zahteval, naj se upoštevajo upravice narodne zahteve Hrvatov v armadi. Govornik je odločno protestiral proti temu, da bi se madžarsčini dajala prednost pred jezikih drugih narodov. Po državopopravnih pojimih ni enotne madžarske armade, temuč je ogrsko-hrvaška armada.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 20. februarja. Proračunski odsek je sprejel v današnji seji poglavje »finančna uprava in poslovanje hranilnic«. Pri drugem poglavju se je razvila dolgorajna debata. Poročal je poslanec Plošča. Poslanač dr. Kramar in Kozlowski sta zahtevala decentraliziranje poštno-hranilnega urada in interesu hitrejšega poslovanja. — Trgovinski minister dr. Fiedler je odgovarjal, da postna hranilnica nalaga denar v banke, ki so popolnoma zanesljive. Na ta način se preostali denar porabi v trgovini in industriji. O decentraliziranju poštne hranilnice se vrše resne študije ter je pričakovati kmalu rezultat. Seveda pridejo pri tem v poštev le kraji z večjim denarnim

se tudi ni več ogibal maršala Monta, celo iskala ga je. Plesala je neumorno, koketirala na vse strani, odlikovala svoje plesalce in čestilce na vse načine, in se silila, da je bila kar mogoče vesela. In ker se veselje ne da izsiliti, je bila razposajena in frivolna, da so se njeni znanci kar čudili in se vpraševali, kaj je neki provzročilo to premembro.

Maršal Marmont je bil zelo zadovoljen. Vedel je, da je imel marki d' Aureville dvobojo z baronom Gallo in vedel je tudi za pravi nagib temu dvoboju. Uganil je takoj, da se mu je markiza Helena zdaj približala ne toliko iz ljubezni, kot iz užajenosti in nevolje na svojega moža. Uganil je tudi, da Helena ne bo dolgo pripravljena maščevati se svojemu možu in hotel je izkoristiti dobro priliko. Imel je markizo resnično rad in hrepelen je resnično po njej, toda zavedal se je, da se to čuvstvo sme pač imenovati poželjne, ne pa ljubezen in da bo to čuvstvo kmalu ugasnilo, tako kmalu, kakor osvetložljnost male markize.

Obetal si je maršal, da naglo in lahko zmaga. Njegova pozornost je ugodno vplivala na markizo Heleno, njegova ljubezniost ji je laskala, njegove ljubezenske prisegre so kakor zdravilo vplivale na njeno razjarjenost. Polagoma je izginila njeva nevolja na soprogia in njena užajenost, zlasti ko je izpraznila nekaj čas Šampanjca. Oči so se ji začele žaret, toploji je postajalo, kri se ji je začela vnemati in njena razposajevanje.

Mala markiza je znala biti tudi jezna. Prav resnično se je zdaj jezna na svojega moža in v tej svoji jezi je pohitela v plesno dvorano. Zdaj

prometom. Proti decentraliziranju so govorili poslanci Wolf, Hoffmann - Wellenhof in Seitz, češ, da se s tem hoče le ugoditi avtomatičnem stremljenjem. Pri glasovanju je bilo poglavje sprejeti nespremenjeno, resolucije za decentraliziranje urada pa so bile odklo-

Zavarovanje za starost in onemoglost.

Dunaj, 20. februarja. Kakor znano, je sprejel baron Beck v program svoje vlade zavarovanje za starost in onemoglost. Tozadne predštudije so pokazale, da bi stroški zavarovanja znašali 80 do 90 milijonov kron na leto, ki bi jih morali spraviti skupaj delodajale in delome male, dočim bi imela država 30 do 35 let po 100 milijonov stroškov na leto. Zadnje čase so sprožili krščanski socialisti zahtevo, da se naj v to zavarovanje pritegnejo tudi obrtniki. Za to kategorijo bi bilo zavarovanje le fakultativno. Vsled te zahteve socialnih demokratov so prevrženi vsi proračuni ter je sploh veliko vprašanje, ali se sploh tozadne predloga tako kmalu izdelava kakor se je pričakovalo.

Nemci med seboj.

Dunaj, 20. februarja. Med izvrševalnim odborom nemških strank in med krščansko-socijalno stranko je nastala huda napetost, ker krščanski socialisti, posebno od kar je dr. Lueger odsonet z Dunaja, na vse strani rujejo proti nemškim ministrom. Voditelji krščanskih socialistov razpravljajo že drugi dan enostransko o raznih aktualnih stvari. — V šolskih, posebno v vseučiliščnih vprašanjih se ne morejo složiti z drugimi nemškimi strankami že zato ne, ker zahtevajo od nene uprave, naj se na graškem vseučilišču odločno postavi na stran katoliških dijakov.

Rumunija za vseučilišče.

Dunaj, 20. februarja. Rumunski slušatelji na dunajskih visokih šolah so imeli včeraj shod, ki so se ga udeležili tudi rumunski poslanci. Shod je sprejel resolucijo, v kateri se zahteva ustanovitev rumunskega vseučilišča. Obenem se je izvolil tudi odbor, ki naj organizira vse rumunske dijake v Avstriji ter se sploh zavzema za rumunske kulturne zahteve.

»Kakor vidite, sem v dobrem varstvu,« se je zasmajala mala markiza. »A čemu me isčete? Danes ne bom več plesala; preveč sem utrujena.«

Eden oficirjev se je po vojaški postavil pred markizo, je salutiral in rekel:

»Javljjam pokorno, gospa markiza, da imam naročilo od vaše gospe tašče vas poiskati, aretirati in pripeljati pred njo.«

»Zakaj in čemu?« je smeje se vprašala markiza.

»Ker je potekla ura določena za zabavo in je gospa tašča sklenila in odredila, da gresta domov.«

Nič rada se nista vdala markiza Helena in maršal Marmont. Braniči se nista mogla, nego se morala povrniti v spremstvu iskalcev v plesno dvorano in skrbeti, da ne uganejo, s kakim namenom sta hotela iti v drugo nadstropje.

Maršal Marmont je sam izročil markizo njeni tašči in se potem od nje dostopanstveno poslovil. Vroči pogled, s katerim ga je odpustila mala markiza, mu je pričal, da sme upati vse.

»Kako si danes vsa iz sebe in kako ti žare oči,« je opomnila starla markiza, ko je prišla z njeno domov. »Že na zabavi sem to zapazila, a zdaj si taka, kakršne te še nisem videla.«

»Utrjena sem... preveč sem plesala... in Šampanjec me je razburil. Počitka sem potrebna.«

Skoro omahnjé je šla mala markiza v svojo spalnico. Njena tašča je

Železniški projekti na Balkanu.

Petrograd, 20. februarja. »Rus« izjavlja, da projektovana železničica Donava-Adrija ni ruski, temuč srbski in deloma bolgarski projekt. Rusija ni za ta kompromis storila niti koraka, ker bi tudi take železnične ne mogla smatrati za zadostenje za avstro-ogrsko presenečenje z železnicou skozi Sandžak.

Stössel na smrt obsojen.

Petrograd, 20. februarja. Vojno sodišče je generala Stössla zaradi predaje Port Arturja obsojeno na smrt, ne da bi se bila izrekla izguba državljanških pravic. General Fock je dobil ukor, general Reiss in admiral Smirnov sta bila oproščena. Sodni dvor bo predlagal carju, naj se Stössel z ozirom na junaško obrambo Port Arturja in z ozirom na njegovo osebno hrabrost spremeni smrtna kazen v desetletno ječo.

Boji v Maroku.

Pariz, 20. februarja. General d' Amade je imel na potu iz Ued-Tamazerja v Sidi-Abdel-Kerim boj z močnim oddelkom puntarjev iz plemena Makarov. Francozi so imeli tri mrtve in 23 ranjenih. Tudi druga francoska kolona, ki jo je vodil Tauzin, je imela dne 16. in 17. t. m. boje plemena Makarov. Francozi so izgubili tri puntarje in 7 vojakov. — Vest, da je general d' Amade doživel velik počas po vojski Muleja Hafida ter mu je zaprt pot nazaj v Casablance, ni resnična.

Dopisi.

Iz Moravč. »Moravško pevsko društvo« v Moravčah je dne 9. t. m. priredilo pevski večer v korist »Ciril-Metodovi družbi«. Ta vest je seveda moravške klerikale popolnoma zbegala, da se jim je kar v možganih zmesalo. Ko so vabila dozpelna tja v Peče, se je tamoznji dušni pastir zares zbal, da bi kaka njegovih pohlevnih ovčje zašla iz »crne« v »belo gardo«. Takoj je pustil napred svojega konjička — pri najlepšem vremenu in suhi, nesnežni cesti — v sani ter se pripeljal v Moravč, bržkone k dekanu si dobrega sveta iskat. — Omilujemo take zmesance, da v svoji razburjenosti ne

gledalna za njo in začudena zmajevala z glavo.

»Utrjena je in počitka potrebuje,« je rekla sama pri sebi, ko se je v svoji sobi pripravljala za počitko. »Od utrujenosti še nikomur niso držitele ustne in žare oči. In par čašič Šampanjca tudi ni tega provzročilo, saj je plesala kakor blazna. Ne, Ne, kaj drugega je vzrok. Pa ne, da se uresniči, kar sem že dostikrat rekla svojemu sinu: Med tem, ko loviš ti po tujih loviščih fazane, se bo v tvoje gnezdo vtihotapl kragulj in se polastiš tvoje golobice. Lepa je, prešrena in ljubezni vredna, ta golobica, a mesto da bi se moj sin z njo bavil, si pusti zaradi druge ženske roko presekati. Spoznal bo šele, kaj ima na svoji ženi, ko

naredbo odcepiti od poljedelskega ministarstva.

Nemadžarske narodnosti in revizija poslovnika.

Budimpešta, 21. februarja. Nemadžarski poslanci so imeli snoči sejo ter sklenili, da nastopijo najostrejšo opozicijo proti reviziji parlamentarnega poslovnika. Na konferenco je prišel tudi srbski radikalec Vrsić ter izjavil, da bodo tudi srbski poslanci, ki so bili dosedaj v rezervi, podpirali v tem vprašanju odločeno klub nemadžarskih poslancev.

Proti ministru Andrassyju.

Budimpešta, 21. februarja. Neodvisna stranka je pričela odkrit boj proti ministru notranjih del grofu Andrassyju. V prvi vrsti je boj napravljen proti njegovemu tajniku grofu Hadiku, a grof Andrassy se je izjavil solidarnega ž njim ter ne ostane v ministrstvu, ako bi neodvisna stranka izpodrinila Hadiku.

Strahovlada v Črni gori.

Dunaj, 21. februarja. Nemški listi prinašajo senzacionalne vesti iz Črne gore, da je zaradi veleizdaje zaprtih tretjina vseh poslancev, med njimi tudi podpredsednik skupščine. Bivšega prvega knezovega dvorjanika Jostofa (?) so baje že ustrelili.

Reformna akcija v Makedoniji se nadaljuje.

Dunaj, 21. februarja. Zaradi železniških projektov je nastala med prizadetimi velesilami tolka natest, da je bila justična reformna akcija v Makedoniji že v nevarnosti. Prizadevanju ostalih velesil se je sedaj vendar posrečilo, napetost znatno ublažiti. Te velesile so izjavile, da avstro-ogrski balkanski načrti ne morejo biti vzrok, izstopiti iz evropskega koncerta.

Berolin, 21. februarja. Nemški poslaniki v Carigradu je že dobil naročilo, naj podpiše skupno noto na turško vlado zaradi justične reforme v Makedoniji, aka se vse velesile zedinijo za tako akcijo.

Carigrad, 21. februarja. Turška vlada pripravlja ugoden odgovor na skupno noto velesil zaradi podaljšanja mandatov makedonskih reformnih organov v Makedoniji.

Denarna kriza na Turškem.

Sofija, 21. februarja. Turška vlada je v budih denarnih stiskih. Večina uradnikov že od meseca avgusta ni dobiti več plače. Finančni minister prihaja le redkokdaj v urad, in še tedaj skrivoma iz strahu pred množico, ki ima ministrstvo skoraj neprestano zasedeno, ker ne morejo dobiti denarja. Minister se sklicuje na ukaz, ki ga je baje dobil iz sultanske palače, naj ničesar ne izplačuje.

Dopisi.

Iz Smartna pri Litiji. Apostol miru, dekan Rihar, uganja pri nas čimdalje hujše burke. Sedaj je skoval neko društvo »Kmečka zvezka«, ki bi se bolje imenovala mežnarska zvezka, ker poleg 9 podružniških mežnarev, ima le par duševnih revčkov v tej zvezki. In sedaj pred volejami je kar dve nedelji po vrsti napravil volilni shod, seveda je bil vsled pičle udeležbe nejevoljen in je zato pihal v jezi in svojo jezico stresal nad brezbojnimi učitelji. Sam vsemoguči Šusteršič, ki je prišel kazati svojo

vsemogočnost v Smartno, ga ni mogel potolažiti. In v nedeljo pred volejami? Dasi nismo postavili nobenega protikandidata, je vendar pri pridigi pol ure rohnel ter zaklinjal ljudi, naj pridejo vsi na volišče. Da, politiko uganjati razume ta »apostol miru« — v šoli in v cerkvi mu teče politika mesto božje besede iz ust. Koliko časa še? Seveda je mogoče kaj takega počenjati temu božjemu namestniku le vsed izdajstva župana Hostnika in nestalnosti v naših vrstah, ker žalibog ima tudi naše predno Smartno v lastni stranki ljudi, ki rede dekana kot priliznjeno kačo na prsih. Samo en slučaj izmed več! V slučaju obrtnike šole je mož, ki je v besedah naprednjak, uprizoril na ljubo dekanu boj proti pristašem lastne stranke ter šel za njim kakor pohleven kužek ter prav po nepotrebnu prisilil našega najodločnejšega pristaša, da se je odpovedal oborniškemu mestu za obrtno šolo! No, pa saj ni čudno, ker »apostol miru« večkrat tja zahaja ter je po basal že nad 300 kron za orglje ali pa za svojo bisago. Ker sedaj odhaja organist Lokan, ki je igral zelo čudno vlogo, bo pa menda liberalni naš Franc stopil v čedno kompanijo »značajnega« Hostnika in dekana, da bo trojica polna. Sedaj samo še pričakujemo, da bo naš strojarjev Franc v petek volil šepastega Lamperja in plesačega Košaka in pozneje enkrat s svojo pobožno ženico in brumnum sinčkom prisl »apostolu miru« za odpuščanje vseh liberalnih grehov. Kam pridevo še? V sosednji Litiji stoji čvrsto napredna trdnjava, ker so ondi značajni možje kot gg. Svetec, Slanc, župan itd., — pri nas jo pa majejo lastni pristaši. Na delo, dokler ne bo prepozno!

Iz Postojne. Telovadno društvo »Sokol« v Postojni priredi v soboto, dne 29. t. m. v veliki dvorani »Narodnega hotela« svojo običajno maskerado pod naslovom v »Gozdu«, za katero vlada v vseh krogih veliko zanimanje in se delajo v ta namen velikanske priprave. Predvsem nam je omeniti, da se nam je posrečilo dobiti za ta dan v sodelovanje c. kr. mornarsko godbo iz Pulja, ki bode gotovo nudila tudi neplaselcem obično umetniškega užitka. Krasna, že itak poznana dvorana »Narodnega hotela« spremenjena bode pri tej prilikai v krasen gozd, v katerem bodo našli gotovo vsi, bodisi stari ali mladi, oženjeni ali neoženjeni, mnogo zabave in razvedrila. Prijavile so se že skupine ter je želeti, da bi tudi tam zanimanje vzkliklo, kjer se še ni za to odločilo. Apelujemo v prvi vrsti na brate Sokole v okolici in v trgu, da se gotovo v kar največjem številu udeleže maskarade ter tudi druge prijatelje Sokole vzpodbjajo k zanimanju; sicer pa upamo, da bode itak vsak čestec princa Karnevala brez pomisla došel na našo maskarado, ki bode trdeč po pripravah najbolj obiskana predpustna zavava v Postojni in okolici. Vabilo so se že razposlala; ako bi kdo pomotoma ga ne dobil, se prosi, naj se obrne na odbor. — Natančneje o maskaradi se bode še poročalo. Začetek je določen ob 8. uri zvečer. Vstopinja 1 K 50 vin, za osebo, za vsako nadaljno osebo v družini 1 K več. Koriandoli, konfeti, bombe, granate itd. Torej na svidenje bratje Sokoli in prijatelji sokolske misli, v soboto, dne 29. t. m. na sokolski maskaradi v »Gozdu« v Postojni! Na zdar!

Z Vranskega. Na občinem zboru »Podružnice sv. Cirila in Metoda« je bil izvoljen sledeči odbor: g. učitelj Rudolf Vrabl, predsednik; gdé. učiteljica Bebica Kolšek, tajni-

Hišna je bila v kuhinji in ni slišala kljica male markize, pač pa je slišala ta kljic na hodniku stojec oseba, namreč Klariča.

»Dobro jutro, markiza,« je velo vzkliknila Klariča. »Tako zgodaj že pokoneci, dasi ste skoro vso noč plesali. In kako dobro izgledate. Vsa rdečete ste, ko mlađa roža.«

Markiza Helena je bila v precejšnji zadregi. Kar nič ji ni bilo prav, da je ravno v tem trenotku prišla Klariča in ni vedela, kaj bi v naglici odgovorila na Klaričino opomnino.

»Ali želite, da pokličem hišno?« je vprašala Klariča, ki je tako zaznila, da moti malo markizo.

»Da,« je odgovorila markiza, a takoj vzkliknila »ne — počakajte malo. Če utegnete, ostanite malo tu.«

Markiza je primaknila Klariči stol in je sama sedla za pisalno mizo. Maršalu namenjeno pisimo je držala v rokah. Nehotě je Klariča pogledala na pismo in streslo jo je po vsem životu, ko je čitala naslov. Zdaj je videla, da nesrečno ljubavno razmerje, ki je je enkrat zapazila in v kritičnem trenotku motila, ni se prenehalo, da ni se mrtvo, nego da je zadobilo še nevarnejši značaj. Trpka čuvstva so prešinila njeno srce in temen je postal njen pogled, a rekla ni ničesar.

(Dalje prihodnjek.)

težav izvršljiva. Zglasil bo pri obrtnem oblastvu, recimo, trgovino z mešanim blagom, pokazal izpričevala in dobil obrtni list. Če pa nima izpričevala, — in to se v praksi prav često dogaja —, mu ne preostaja drugo, kakor da prosi pri pristojnem obrtnem oblastvu, da se mu izpreglejajo predpisana izpričevala. V takih primerih govorim o pročinku za dispense. Obrtna oblastva so namreč po določilih novega obrtnega reda upravičena, injemoma in v ta namen, da se omogoči prehod od kakšnega prizvajalnega obraza ali trgovinskega obraza, za katerega izvajanje ni potreben dokaz usposobljenosti, do trgovinskih obrtv, ki so vezani na sposobnostni dokaz, zaslišavi trgovinsko in obrtno zbornico in dotično trgovsko zadružno, izpregledati formalni dokaz usposobljenosti, ako se je prosilec bavil saj pet let z dotičnim opravilom. Iz tega je povzet, da je tud potom dispense mogoče priti do samostojnega izvrševanja trgovine z mešanim blagom, kolonijalnim, špecerijskim in materialnim blagom v primerih, o katerih govorimo, le tedaj, če je dokazana najmanj petletna zaposlenost v trgovini ali kakem obrtu. Petletno samostojno trgovanje ali obrtovanje je torej absoluten predpogoj, brez tega tudi s prošnjo za dispense ni izhoda. Ker se je sposobnostni dokaz uvedel v prvi vrsti iz namena, da zavaruje trgovino pred vstopanjem in prodiranjem strokovno neizobraženih oseb, se v praksi postopa pri takih prošnjah, kakor je le pravilno, dokaj strogo in se ustrezna le prošnjiku v takih ozira in vpoštevanju vrednih primerih, v katerih se vidi, da so si prosilci v svojem prejšnjem samostojnem trgovjanju, odnosno obrtovanju pridobili potreben strokovno izkušenost in trgovsko izvezbanost. Naj pri tej priložnosti še pojasnimo, kako je postopati v primeru, da se trgovec s svojo trgovino preseli v drug kraj, oziroma da otori filialko ali podružnico. Pri vseh obrtvih je smatrati preselitev v kraj, ki leži izven občine doseganja stojališča obrta (seveda tudi trgovine) za ustanovitev novega obraza (trgovine), vendar pa ni vnovič zahtevati strokovne usposobljenosti, ki je prepisana za gotove obrte (gotov trgovinski stroki). Če bi torej trgovec z mešanim blagom, ki pa nima sposobnostnih dokazov, premestil svojo trgovino v drugo občino, bi bila potrebna zglasitev pri obrtnem oblastvu in bi bilo to novo podjetje sicer smatrati za nov obrt, ne bilo bi mu pa treba izkazati se s sposobnostnim dokazom. Istočasno je pri ustanovitvi podružnic, tudi v takem primeru zadošči zglasitev. Po posebna določila veljajo le za obrte, ki so vezani na koncesijo.

Oznaka olivnega olja. Poslujujoč se pravice, ki jo daje ministrstvu § 7. zakona o živilih, je vladu izdala pravkar ukaz, ki veli, da se sme samo čisto, nepomešano olivno olje pod oznako »olivno olje«, »olje iz Provence« in »olje iz Aixa« pridajati na obrtena način in pa ponujati ga. Obrtovalno prodajanje in ponujanje drugega olja ali olivnega olja z drugimi pridelki pod imenom »olivno olje« ali pod imenom »olje iz Provence«, »olje iz Aixa« je prepovedano. Ta ukaz stopi tri mesece po razglasitvi v veljavnost, to je dne 11. maja t. l. Novi ukaz, ki ima namen štititi producijo in razpečavanje olivnega olja, je za naše kraje majhne pomene, ker se olivno olje po trgovinah malo razpečava in se v prometu jedilno olje nazivlje navadno namizno olje. Čisto olivno olje ne je prijokus v naših krajih.

Glasovi z Jesenic.

Tovarniški hlapac zo pet na delu. Znani Pongratz, ki je sam odkritosrčno pripoznal, da je navaden hlapac nemške tovarne, je sklical v nedeljo v hotelu pri Počivavščku shod po § 2., ker se ne upa prirediti javnega shoda. Ničamo navade, da bi se prepirali s hlapci in z nemškimi še celo ne, ali značilen pa je bil shod vendar. Kadar misli gospodar nekaj ukrenuti proti svojemu nasprotniku, navadno pošije na prej svojega hlapca, da mu ugledi pot. Nemci bi zopet radi nekaj dosegli, zato so ukazali svojemu hlapcu, da skliče shod in nameče ljudem nekaj peska v oči. Čuditi se moramo, da se je edzvalo povabilu na shod tudi nekaj slovenskih mož, ki radi prodajajo svoje narodnjaštvo po svetu. Dr. Eger je v veliki zadrugi, kako bi pomagal jeseniškim Nemcem zopet na noge. Predvsem hoče zaneseti razpor med slovenski stranki, ker upa, da mu pojde potem zopet pomeni v klasie. Nemci so pričeli hujšati proti kandidaturi dr. Kogoj za jeseniškega župana in začeli prav lisičje hinavsko rovati proti njegovi osebi. Ves boj pa je le seveda bojan pred značajem. Načelo dr. Egrevih pristavek je: jeseniški župan ne sme biti prijatelj slovenskega delavca in slovenskega kmeta in pa omahljiva metia mora biti, da je bo lahko zlorabljal »Les von Romovec« in Vsesnemec dr. Eger. N moč so začeli ponujati kandidaturo dosedanjima pristašema slovenskih strank. Kričou in Trenču, ki sta žalibog res pričela koketirati z nemškim vodstvom. Povemo enkrat za vselej: Nikhe ne bo nikdar in nikoli županoval ali pa komisari na Jesenice brez sporazumljenja s slovenskima strankama in naj bo te pristaš te ali one slovenske stranke. Edor v tako važnem in odločilnem trenutku krši narodno in strankino disciplino ter zahrbitno iz dobčkarje ali častila-komnosti meščari z n-šimi najhujšimi nasprotimi, mora bti velik osel ali pa — poturica Škan-

del je za slovenskega moža, če ne vrže čez prag tovarniškega hlapca, ki mu hodi v hito kot zaupnik nemške stranke, da meščari z njim za nemško stvar. Ljublji nam je odkrit nasprotnik kakor pa hinavec v lastnem taboru. Jesenice rabijo značajev in dve stolice. Toliko pa brez zamere! V kratkem priredita slovenski stranki velik javen shod, da se enkrat jasno razgovorimo o jeseniških razmerah. Takrat naj dr. Eger ne zamudi prilike, da nas poseti!

Brez glave je sedaj jeseniška občina že skoraj polovica leta in vsega je kr.v — ljubljanski dr. Eger, ki neprestano hujša pri deželini vlad proti slovenskima strankama. In vrla seveda — uboga! Nemcem vse, Slovencem pa nič. Že pet tednov je preteklo, odkar je odložil J. Klinar občinsko gerentstvo, a vrla se ne gane, da bi imenovala novega komisara ali pa z razpustom novega odbora napravila konec ne-rednim razmeram. Koliko časa bomo ščakali, da se zgane deželna vrla. Bomo videli, kaj bodo skuhalo po deželozborskih volitvah!

Liberalec ne bom nikdar več, je vpil Pongratz na ne-deljskem shodu, da bi se priliznil pristašem slovenske ljudske stranke, ki ga pa ravno tako dobro poznajo kakor liberalci. Ne liberalci in ne klerikalec, ampak pošten Slovenec naj postane Pongratz, pa ga bomo vsi radi imeli. Svoje hlapčevske in kruhoborsko vloge naj se otrese in odločno pove svojemu nemškemu gospodarju: Vaš uradnik sem, a Slovenec in kot tak ne bom hodi v boj proti svojim rojakom, opravljajte sami to nečastno rabeljsko službo! Tako bi delal mož, g. Pongratz, kaj pa delate vi?

— Proti postajenačniku Kollerju še sedaj ni uvedena disciplinarna preiskava radi lažnjivega poročila, v katerem je pri žel. direkciji v Trstu najgrše denunciral jeseniško učiteljstvo. Ravnatelj Ruff se je takrat potrudil, da je zadevo h to, toda brezuspešno spravil na merodajna mesta, ni pa čuti, da bi zganil mezinec proti Kollerju. Omenimo naj, da se je osobje na jeseniškem klojdu zopet pomnožilo za par — nemških uradnikov in uslužencev. Pa so še ljudje, ki ne razumejo, zakaj mora ostati jeseniška občina v slovenskih rokah!

— Za pravdo in srce od Antona Medveda bodo predstavljeni igralci jeseniškega »Sokola« prvo postno nedeljo, na kar že danes opozarjam. Pripravlja se tudi Meščova »Na smrt obsojeni«, ki nam slika narodne boje koroških Slovencev. Predstavo poseti večje število slovenskih Korošcev in le želeti bi bilo, da tudi drugi Slovenci iz bližnje okolice ne zamude te ugodne prilike, ogledati si izvirno igro slovenskega pisatelja!

Prošnja do Božidarja Flegeriča prijateljev in znancev.

Večni popotnik Slov. gorice, pesnik in pisatelj slovenski, Božidar Flegerič, je minilo leto za vselej zatisnil svoje trudne oči. Pesnikovo truplo počiva v domači župniji Sv. Bolfenku pri Središču, in ker gomila njegova nima primernega spomenika, zato je izreklo mnogo Flegeričevih ožjih prijateljev in znancev željo, naj bi se pokojnemu pesniku na gomili postavljen dostenec na grobni in naj bi se v njegovo domačo hišo v Vodrancih vzdala spominska plošča.

To željo vpoštevajoč se je nedavno v Središču osnoval poseben »Odbor za Flegeričev spomenik«, ki si je postavljal nalogu, poskrbeti, da se uresniči zgoraj navedena želja čestilco Flegeričevega spomenika. Rodoljubi slovenski, zlasti pa Vi, prijatelji in znani pokojnega pesnika! Do vas se obračamo tem potom z iskreno prošnjo, da nam z denarnimi prispevki pomagate izvesti nalogu, ki smo si jo naložili. Nikdar več ne bude popotni Flegerič potkal na vaša gostoljubna vrata — prispevki, ki nam ga vpošljite, je poslednji čin, ki ga doprine-

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvezči nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljavate naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila štuka enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat.

— Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnostvaj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnostvaj telefon št. 85.

Volitve v kmetski skupini.

Deželnozborske volitve v kmetski skupini so končane. Njih izid nas ni presenetil; vzpričo žive klerikalne agitacije, ogromnih sredstev, ki so ji na razpolago in navrh vsemu še izdatne vladne podpore, kaj drugega ni bilo pričakovati. Naša stranka se boja v tej skupini ni udeležila. Razlogi zato so bili naslednji: v političnih organizacijah stopajo vedno bolj in bolj v ospredje gospodarski interes. Isti gospodarski cilji, to je vez, ki druži poedinec v eno politično celoto. Stranke postajajo vedno v višji meri zastopnice materialnih interesov posameznih stanov. Tega dejstva ne sme prezreti stranka, ki si hoče ohraniti stik z realnim življnjem. Pri nas je postal diferencaje strank po stanovih akutno, ko je nastopila socialna demokracija kot strokovna in politična organizacija industrialnega delavstva, in ko je klerikalna stranka vedno odločne začela poudarjati agrarne točke svojega programa. V teh razmerah je nevzdržljivo stališče stranke, ki hoče biti zastopnica vseh možnih slojev. Željá in teženj vseh stanov ne spraviš pod en klobuk, vse že obenem braniti se tudi ne da. V odločilih trenotkih nastajajo konflikti med interesri različnih stanov, zdičenih v isti stranki, ki uduši že v kali vsek energičnejši nastop, pospešujejo razvod v stranki in so glavni vzrok omahljivosti in neodkritosti na strani voditeljev in globokega nezaupanja na strani privržencev.

Tudi pri nas je moralno priti do odločitev. Trgovstvo, obrtništvo in liberalni poklici, to so tisti stanovi, ki v njih korenini naša moč, to so tisti rezevoari, iz katerih se v preteži večini zbirajo naši pristaši. Interese teh stanov braniti in čuvati na najradikalnejši način, je predvsem naloge naše stranke. Poleg narodnih in svobodomiselnih kulturnih zahtev, ki ostanejo seve neizpremenjene, glavna točka našega programa! S tem je tudi jasno opredeljeno naše stališče napram agrarnim težnjam, rešeno marsikatero vprašanje, na kogega rešiti smo bolj leta in leta. Naše torišče v kmetski skupini smo prepustili svobodomiselnim strankam z agrarnimi programi. Da v tem neenakem boju te šibke, komaj porojene stranke, v tem neenakem boju ne bodo mogle doseči posebnih rezultatov, nismo dvomili. Zato nas izid volitev in kr-

vavordeci plakati, oznanjujoci slavno zmago S. L. S., puščajo docela hladne. Prav nič nas tudi ne razburjava trde in osabne besede sobotnega člankarja v »Slovencu«. Ne prikrivamo si sicer, da je boj, ki ga vodimo, hud in težak, zlasti ker imamo opravka že izdajstvom v lastni sredi, vendar za strah, kakor nam ga pripiše razgreta domišljija »Slovenčevog« člankarja, ni dozdaj še nikakoga povoda. Jasni so naši cilji: politična in gospodarska dobrobit slovenskega meščanstva, nositelja slovenske kulture, jasne so pa tudi nakanne nasprotnikov: politični in gospodarski pogin tegu meščanstva, ki z občudovanja vredno pozrtvovalnost vzdržuje vse naše kulturne zavode. Nobeno sredstvo jim v to ni preslabo. Prodali so mirne, ga sreča koroške Slovence, da so ubranili zastopstvo meščanstva v državnem zboru; s krvnim našim sovražnikom se bratijo, garantirajo mu krivčno njegovo posest, samo da prikrajajo pri preosnovi volilne reforme veljavo slovenskega meščanstva v deželnih zbornici. Z izdajstvom se družijo, samo da bi dosegli ta namen. V teh razmerah, gospodje volilci, upamo, da vam ni težka odločitev. Ne samo razsodnost in čast, najprimitivnejši čut samoohrane vam vleva, da združite svoje glasove na kandidata napredne stranke. Edino to so vstanu braniti brezobzirno vaše korist, edino ti bodo preprečili, da ne pride slovensko meščanstvo ob vso politično veljavo, da ne postane brezpravni sluga, ki bi s trudem svojih rok polnil deželne blagajne, s katerebi bi gospodarili drugi. Vaša deviza dne 28. t. m. bodi: »Vsi do zadnjega na volišče za kandidata narodno-napredne stranke!«

Nezadovolji Nemci na Ogrskem.

Budimpešta, 23. februarja. V ogrskem parlamentu je včeraj interpeliral posl. Laehne ministrskega predsednika, ali mu je znano, da se med nemškim prebivalstvom ob avstrijski meji na Ogrskem širijo tikovine z napisom »Zapadna Ogrska k nemški Avstriji!« V teh letakih se zahteva, naj se komitati med Donavo in Rabo z mesti Požunom, Gjuron in Komornom ter nemške občine ob štajerski meji z druzijo z Avstrijo. Interpelant je vprašal ministrskega predsednika, kaj misli storiti, da se tako gibanje v kali za-

dusi, da se take tiskovine konfiscira ter se strogo nadzorujejo iz Avstrije prihajajoči agitatorji, ki jih je treba v slučaju ščuvanja takoj izročiti policiji.

Železniški projekti na Balkanu

Sofija, 23. februarja. Minister Paprikov je izjavil, da je prepričan, da se železnica skozi Sandžak zgradi. Bolgariji ne more tako železnica ne škodovati ne koristiti, zato Bolgarija tudi ne ugovarja projektu. Tudi glede vsakokajih vojaških načrtov Avstro-Ogrske ne bo imela železnica pomena. V ruski projekt železnice od Donave do Adrije pa minister ne veruje.

Carigrad, 23. februarja. Turška vlada je privolila, da se mandati za civilne agente, orožnike, častnike in za mednarodne finančne kontrole v Macedoniji podaljšajo za sedem let. Ta uspeh Avstrije in Rusije je ravno v sedanji mednarodni situaciji zelo pomemben ter bo brezvomno pospešil tudi železniške projekte.

Belgrad, 23. februarja. »Samouprava« se bavi z grškim železniškim načrtom Pirej-Larisa do turške meje ter pozdravlja ta načrt odkritosreno, ker ako se Grška zveže po železnici s Turško, morala se bo zvezati tudi z zapadno Evropo. Proga Solun-Larisa bi povzgnila srbsko trgovino, ker bi bila napravljena direktna železniška zveza med Grško in Srbijo.

Apanaža za srbskega prestolonaslednika.

Belgrad, 23. februarja. Včeraj je skupščina po zelo viharni debati sprejela predlogo, da se dovoli za prestolonaslednika in ostale člane kraljeve rodbine 360.000 frankov letne apanaže. Vsi opozicijski poslanci so pred glasovanjem zapustili dvorano. Ministrski predsednik dr. Pašić je dokazoval, da apanaža ni protiustavna, temveč je upravičena posebno zategadelj, ker kralj ne zahteva, da bi se mu vrnila posestva, ki so se svoječasno konfiskovala Karadjorgjevićem.

Bolgarska politika.

Sofija, 23. februarja. Nedavno so prinesle londonske »Times« vest, da je bolgarski knez pred enim letom spremenil svojo politiko za Avstro-Ogrsko v ugodnem smislu. Takrat je bolgarski minister zuna-

nih del predlagal avstro-ogrski vladni skupno nastopanje za pospeševanje interesov Bolgarije in Avstro-Ogrske na Balkanu z gospodarskega in političnega stališča. Uradni list dementuje to vest kot popolnoma neutemeljeno.

Pariz, 23. februarja. Bolgarski ministrski predsednik Malinov je izjavil o bodoči politiki sedmstev in poročila: »Politika demokratičnega ministrstva bo miroljubna. Volitve napravimo kmalu, ne bojimo se jih, pa bodo svobodne. Odločno nasprotujemo vsakemu reakcionarnemu gibanju.« Glede zunanjne politike je rekel ministrski predsednik, da je bolgarska macedonska politika najjasnejši program bolgarske vlade. Za bolgarsko vlado je macedonsko vprašanje neločljiv del skupne njenje zunanjne politike. Zato je bolgarskim diplomatičnim agentom naročeno, naj neprestano to ponavljajo vladam, pri kateri so nastavljeni.

Prusko nasilje proti Poljakom.

Berolin, 23. februarja. Komisija gospodske zbornice je izdelala svoje poročilo o razlastitveni predlogi. Poročilo pravi, da noče prekrižati račune državni vladi, toda po mnenju komisije ni mogoče germanizirati s 70.000 ha razlastitnih zemljišč. Naselbinski komisiji se tudi ne smejo dati prevelika pooblastila. Ako hoče gospodarska zbornica pritrdiriti razlastitveni predlog iz političnih nagibov, izpodkoplje si sama temelj. Nadalje pravi poročilo: Politika proti Poljakom je ponesrečena. Stalna posestva se ne smejo nikoli podvrevi razlastitvi. Državna vlada uvideva, da je doživelja popolen poraz v svoji politiki proti Poljakom, zato bi se rada sedaj z razlastitveno predlogom rehabilitirala. Predloga pa bo le ojačila poljski narodni fanatizem. Plenum gospodske zbornice bo razpravljal o predlogu dne 26. t. m.

Francoski poraz v Maroku.

Pariz, 23. februarja. Sedaj se tudi uradno priznava, da je dne 18. t. m. doživelja Taupinova kolona, ki je hotela priti k glavnemu taborskemu generalu d' Amadeja, velik poraz. Puntrji so imeli kolono skoraj dva dni takoreč zaprto v neki dolini, in šele z bajonetom si je mogla kolona priboriti prostot pot. Vojnaštvo je prišlo v Fedalo v obupnem stanju in z velikimi izgubami.

»Povejte mi zdaj, Klarica, svoje mnenje. Ali se vam ne zdi čisto naravno in ob sebi umljivo, da ta prevarana in osmešena žena objaluje, da je odbila čestile, ki jo že tudi ne kdo ve kako globoko, a vendar resnično ljubi?«

Klarica je bila pripravljena na to vprašanje. Njen odgovor je bil izrečen z mehkimi, prikupnimi glasom.

»Ne!« je rekla Klarica. »Ta žena nima nicesar obžalovati.«

»Kako da ne?« Markiza je bila silno presenečena tega odgovora, kajti pričakovala je zanesljivo, da ji Klarica pritrdi.

»Ničesar nima obžalovati,« je ponavljala Klarica, »zakaj če jo je moževa nezvestoba bolela in žalila, potem je to dokaz, da ljubi svojega moža. In njena dolžnost je, da ga ljubi, vzlje njegovu nezvestobi, ker se je iz proste volje z njim poročila in mu dala svojo besedo, da mu ostane zvesta in ljubeča družica vse življenje.«

»O takrat, ko se je ž njim poročila, takrat ga je resnično ljubila,« je dejala markiza in glas se ji je tresel pri spominu na njen nekdanjo srečo.

»Ljubila ga je takrat in ljubila ga bo zopet, ker prava ljubezen ne ugasne nikdar in ključuje tudi prevaram v poniranju,« je svečano vzkliknila Klarica. »Ljubezen prvozroč lahko ženi veliko bolesti in

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

XI.
(Daleje.)

Mala markiza je pač vedela, kaj hoče Klarici reči, ni pa vedela, kako naj začne.

»Ali si morete predstavljati, o čem sem ravnokar razmišljevala?« je končno vprašala markiza in ne kaže odgovora nadaljevala: »Razmišljevala sem o svojem življenju. Kar sem mislila, tega vi, modra Klarica, gotovo ne boste odobravali.«

Klarica se je silila, da bi se nasmehnila, a ni se ji posrečilo.

»Vpraševala sem se,« je živiljenje res kak smisel, kakor so nam to zabičevali, ko smo bile še male in neizkušene. Kako lepe nauke so nam dajali. Pravili so nam tudi, da mora človek vosteni in natančno izpolnjevati svoje dolžnosti. Prosim vas, Klarica, pozejte mi, čemu naj človek izpolnjuje svoje dolžnosti, če od tega nič nima!«

»Jaz pa ne mislim tako,« se je resno oglasila Klarica. »Če človek izpolnjuje prevzete dolžnosti, mu je to v veliko tolažbo in oporo.«

»Bežite no! Kaj še mislite, da je kaj vredno tisto zadoščenje, ki ga ba-

Heleno: ta je bila občutljiva in samoljubna, Klarica pa je žrtvovala sama sebe in srečo svojega življenja nikomur znani ljubezni do markija d' Aureville, sanio da bi mogla prebivati v njegovem bližini. Na eni strani skrajno samoljubje, na drugi strani skrajno samozatajevanje.

»Vidite, Klarica,« je nadaljevala markiza, »ta ponižana in osmešena žena je vse svoje življenje verjela, da je vestno izpolnjevala dolžnosti najslajše zadoščenje in da je največja sreča, imeti mirno vest. Za samo suho zlato je smatrala vse tiste lepe nauke, ki so jih ji večpljali od rane mladosti in spominjala se jih je v vseh težkih trenotkih svojega zakonskega življenja. Z njimi se je tolažila v urah briškosti in razočaranj in iz njih je zajemala moč, odbijati od sebe zapeljosti in izkušnjave. Tej ženi se je približal lep mož, znamenit mož, ljubezni in duhovit mož. Približal se ji je v resnični ljubezni in ona ga je odbila.«

Markiza in Klarica sta obe enkrat pogledali na pismo, ki je ležalo na mizi in obe sta lahko, komaj vidno zardeli, čuteč, da sta s tem priznali, da se popolnoma umejeti. Markiza pa je vzlje temu še dalje govorila o sebi tako, kakor bi samo poročala o zgodbah kakih tretje osebe in tudi Klarica se je tega držala, ker je bilo tako laglje, povedati svoje mnenje brez ovinkov.

veliko trpljenja — to je odvisno od ljubljenega moža, a če ima ta ljubezen svoje korenine v sreči, potem je nobena sila na svetu ne more udušiti. Žena, ki res ljubi svojega moža, bo rekla: varaj me, ponuj me, sneši me, a če bi me tudi v prah potepatal, jaz te vendar ljubim in te bom vedno ljubila.«

Klarica ni več imela sama sebe v oblasti. Njena toliko časa zatajvana, prikrivana in uduševana čuvstva so udarila v vso močjo na dan in jo popolnoma prevzela. Ni več mislila na markizo; govorila je le to, kar je sama čutila.

»Verujte mi markiza,« je nadaljevala Klarica, »najslajše kar more ženska občutiti, to čuti takrat, ko se žrtvuje za ljubljenega moža. To mi pravi sreč. Preprosta žena sem in vaših krogov nič ne poznam. Nobenega pojma nimam, kako mislijo in čutijo ljude vaših krogov. Slišala sem že večkrat, da jim je edino vodilo »živeti — uživati.« A jaz tega ne morem verjeti, ker tudi ti ljude imajo sreč in dušo kakor vsi drugi.«

Klarica se je bila nekoliko pomirila in je tisto dostavila:

»Če bi me tista gospa, o kateri ste govorili, vprašala za sreč, jaz bi ji rekla: Odpustite možu zaradi ljubezni, ki tli v vašem sreču in ki govorijo tudi v njegovem sreču ni ugasnila.«

(Daleje prihodnjek.)

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedeje in praznike ter velja po pošti prejeman za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje po peterostopni peti-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravnihstvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnihstva telefon št. 85.

Slovenski napredni volilci!

Dne 28. t. m. Vam bo stopiti na volišče v mestni deželnozborski skupini. **Ta dan postane Ishko usoden v zgodovini političnih pravic slovenskega meščanstva.** Za in zoper te pravice se bo bila **prva** bitka v novem deželnem zboru! Bojna vrsta Vaših protivnikov bo močna, zakaj združeni bodo v njej Nemci, klerikalci in vladni pristaši. — Vaša skrb bodi zategadelj, da pošljete v ta boj same zanesljive Svoje može, ki so pripravljeni neustrašno in brezobzirno braniti Vaše pravice, može, ki so v **resnici neodvisni** navzgorej in navzdol, na levo in na desno.

In ti možje so po soglasnem sklepu Vaših zaupnikov:

1. Za mesto Ljubljana :

dr. Ivan Tavčar

odvetnik, deželni odbornik in občinski svetnik in

dr. Karel Triller

odvetnik in občinski svetnik, oba v Ljubljani.

2. Za mestno skupino : Kranj-Škofja Loka :

Ciril Pirc

posestnik in trgovec v Kranju.

6. Za mestno skupino : Novo mesto-Črnomelj-Kostanjevica-Krško-Metlika in Višnjo goro :

Ivan Plantan

c. kr. notar in predsednik notarske zbornice v Ljubljani.

Somišljeniki! Kakor en mož združite v petek, dne 28. t. m. Svoje glasove na te naše zaupnike. Disciplina in zvestoba do stranke nad vse!

V Ljubljani, dne 21. februarja 1908.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

XI.

(Dalje.)

Markiza Helena je bila v svojem bistvu mehka žena. Dasi prava hči svojega časa, je vendar imela trenotke sanjavosti, ko so jo obšla romantična nagnjenja. Sicer se ni mogla vdati Klaricnim nazorom, ker so se ji zdeli pretirani, a ugovarjati jim tudi ni hotela, ker je uvidevala, da je v njih mnogo resnic. To kar je markiza dožvela, še ni zamoglo podreti tistim nazorom, ki so ji bili privzgojeni, nego jih je šele začelo podkopavati. Na tistem si je markiza rekla, da se je na plesu pri maršalu Marmontu vendar prenagliila. Postalo ji je žal, da se je tako zgodilo in nervozno so se igrali njeni prsti s pismom, namenjenim maršalu, kakor bi hoteli to pismo raztrgati.

»Denimo, Klarica,« je po daljšem molku povzela markiza, »da bi se vam tako zgodilo kakor tisti ženi, o kateri sem vam pravila. Povejte mi po pravici, kaj bi vi v takem slučaju storili?«

To vprašanje je spravilo Klarico v veliko zadrgo. Nekaj trenotkov sploh ni vedela, kaj bi odgovorila. Spomnila se je, da se je poročila s svojim možem, ne da bi ga ljubila in ne da bi imela zanj količaj nagnejanja. Njen mož je ni mogel ne varati ne smešiti, ker ni zanj čutila ničesar drugega, kakor nekoliko hvaležnega priznanja, da ravna lepo ž njo. Pač pa se je Klarica zavedala, da pravzaprav ona varva in smeši svojega moža, četudi samo v mislih in četudi razen njenega srca nihe niti ne slušti njene brezmejne ljubezni do markiza d'Aureville.

Klarica se je tako zamislila v svoji lastni zakonski položaj, da je popolnoma pozabila na pogovor in sploh na navzočnost markize Helene. »Zakaj mi ne odgovorite?« je markiza naposled vprašala. »Saj vas vendar nisem živila s svojim vprašanjem, in menda vendar ne bodete mislili, da dvomim o zvestobi in o ljubezni vašega moža. Preprost človek je, a značajen in prepričana sem, da vas od srca ljubi.«

»Da, markiza, moj mož me ljubi, bolj kot jaz zasluzim in zvest mi je tudi,« je zdaj naglo rekla Klarica, tako naglo, kakor bi se bila prebudila iz sanj. »In vprašali ste me, kaj bi storila, če bi prišla v položaj tiste že-

ne, ki jo je njen mož prevaril in osmešil. Rekla sem vam že dovolj. Odustila bi mu, iz vsega srca bi mu odpustila. Ne ene žal besede bi ne slišal iz mojih ust, ne enega očitka, vse bi prenesla in si prizadevala, da si zopet pridobim njegovo ljubezen in da ga z ljubeznijo privežem nase.«

Klarica je čutila, da govorč o sebi in svojem možu ni našla takoj toplih besed kot poprej, ko je govorila o markizi in priznala si je, da vsled tega ne, ker svojega moža ne ljubi. Samo ko je mislila na markija, se je razvnela njena duša, a misel na lastnega moža jo je le potrla in užalostila. Spreletela jo je za trenotek celo zavest, da gra nevredno vlogo, da je vse, kar je govorila, sama hinavščina, toda ugovarjala je takoj sama sebi. Rekla si je, da je svojnemu možu dejansko zvesta, vdana in skrbač žena in da si ne more ničesar očitati. A rekla si je tudi, da niso bile njene besede hinavske, zakaj če bi bil marki njen mož, bi ravnala res tako, kakor je govorila markizi.

»Odpustili bi — molčali bi in si skušali pridobiti novič ljubezen svojega moža,« je kakor bi govorila sama s seboj ponavljala markiza Helena. »Da, lepo je to, plemenito je to — a človek ima vendar svoj posos in se ne more tako ponizevati.«

Tudi najmanjša rana potrebuje nekaj časa, predno se zaceli...«

»Ali ste že bili pri gospodu so-prou?« je naenkrat vprašala Klarica, ki ji je bil postal ta pogovor nadvse mučen, kakor hitro se je bil zasukal tako, da je bila primorana misliti sama nase. »Čula sem, da je imel ponoči mrzlico in vedno po vas povpraševal.«

Prezirljiv posmeh se je za trenotek pojavil na ustnih markize Helle.

»Zaradi druge se je bojeval, zaradi druge je bil ranjen, jaz pa naj mu obvezujem rano in ga tolažim.« Tako si je na tistem rekla markiza Helena. Na usta so ji silile trpkе besede. Le iz težka se je premagala, da ni zavpila na ves glas: »Nisem bila pri svojem možu in tudi ne pojdem; naj mu streže princenzija Dietrichstein.« Toda vtisk, ki so ga bile napravile Klaricne besede, je bil vendar tako velik, da ni mala markiza ničesar rekla, nego namesto odgovorila le odkimala z glavo.

Klarica ji ni hotela prigovarjati. »Tudi najmanjša rana potrebuje nekaj časa, predno se zaceli.« Ta izrek markize Helene ji je šinil v spomin in zato je molčala. »Čez nekaj dni se umiri in potem se vse poravnata,« si je rekla Klarica. »Da svojega

moža še vedno ljubi, četudi ni sposobna za strastno ljubezen, o tem ni nobenega dvoma.«

Klarica se je poslovila in je zapustila sobo. Čez trenotek pa je zopet odprla vrata in stoječ na pragu tisto vprašala:

»Gospa markiza — ali želite, da vam zdaj pošljem hišno?«

Nekaj sekund je markiza molčala, potem je glasno in odločeno rekel:

»Ne, hvala vam Klarica.«

In v naslednjem trenotku, ko je Klarica zapirala za seboj vrata, je videla, da je markiza Helena hitro raztrgala na drobne kosce maršalu Marmontu namenjeno pismo.

Klarica je obstala pred vratmi. Obe roki je stiskala k srcu, tako ji je srce utripalo, ne le od razburjenja, tudi od veselja, da je markiza stregla svoje pisemce na Marmonta. Bilo ji je prijetno zadoščenje, da je s svojim prigovaranjem pripravila markizo do tega in jo takorekoč v zadanjem trenotku odvrnila od koraka, ki ga je bila že odločena storiti. Zavedala se je Klarica, da je s tem vsaj za nekaj časa rešila zakonski mir in zakonsko srečo markiza d'Aureville in ta zvest je bila sladka, saj si je Klarica rekla, da se je zavzela zanj, ki ga ljubi iz vse svoje duše, da je

Stranka političnega nepoštenja.

Pričakovali smo, da si bodo pri deželnozborski volitvi v skupini mest stali nasproti kandidati obh slovenskih strank z jasnim čelom in odkritim vezirjem. Boj bi bil častnejši. Toda klerikalna stranka si ni upala očitno stopiti na plan. Zakaj ne? To je sobotni člankar v »Slovenecu« dobro vedoč, da je materija silno delikatna, samo rahlo namignil. Zato bomo mi o vzrokih, ki so povzročili ta korak, govorili malo dolčeje.

Od pamтивka sem ni bilo akcije, uprizorjene v škodo mestnemu prebivalstvu, pri kateri ne bi bili slovenski klerikale krepko in vneto pomagali. Spominjam le, da so bili klerikalni poslanci tisti, ki so bili vedno pripravljeni, iti z najbesnejšimi agrarci čez drin in strn, kadar se je šlo za to, da se z zaprtjem državnih mej in v visoko carinonaravnost neznosno podraže najpotrebenjsa živila. Živo nam je še v zavesti, kako izdatno z besedo in dejanjem je podpirala klerikalna stranka pred dvema letoma namero brezvestnih oderuhov iz ljubljanske okolice, da se zviša cena mleku. In pri tem je ni motilo niti »ljudsko« njeno ime, niti njen demokratični program, niti ljubezen do bližnjega, s katero tako blasfemijo »hauzira« ob vsaki priliki.

Z gnjevom v srcu se spominja trgovstvo, kako so mu klerikale s konsumnimi društvami stavili nož na vrat z namenom, da mu uničijo gmočno eksistenco.

In uradništvo? Dokler bo v njem tlela iskrica samospoštovanja, mu bo zvenel v ušeh rek klerikalnegu vodje o uradnikih, ki žro, žro in žro. Tudi to ne bo pozabljeno, da so bili klerikale tisti, ki so na brezmejno podel način vrgli slovenskim sodnikom v obraz krvavo žalitev o pristranosti.

Vse to zgolj iz nagiba, da te stanove, ki imajo po lastnih besedah dr. Kreka »veliko kulturno in političko vlogo med našim narodom«, spravijo ob ves vpliv in veljavno in jih gmočno ubijejo.

Po vsem tem ni čuda, da je v meščanstvu vzlilo globoko nezaupanje do klerikalne stranke, nezaupanje, ki je dobilo svoj drastičen izraz v kolosalnem porazu Kregarjevem, v porazu, ki je bil tem večji, ker se je tedaj s klerikale zvezalo — kakor danes — vse, kar je nasprotno slovenski napredni misli. Ta poraz sobotnemu »Slovenčevemu« člankarju še danes v kosteh tiči, zato priznava sam, da je prapor S. L. S. v meščanstvu preklicano slabo priporočilo.

Te okolnosti se je v polni meri zavedela tudi klerikalna stranka. Intu se je nehalo njen poštenje.

Ko Perzijanom ni bilo moč načrnost prodreti skozi grške vrste, poslužili so se Efijalata. Ker si klerikalna stranka ni upala zmagnati z lastnim programom, skrila se je za »neodvisne« kandidate, podala je roko zdajstvu, da prevara in preslepi napredno meščanstvo.

Krčevito se branijo »neodvisni« kandidate in njih klerikalno-nemški zavezniki očitka, da obstaja pod patronanco vlade dogovor med njimi. Zato dajemo mislečemu slovenskemu meščanstvu samo ta dejstva v premislek:

V gorenjskih mestih, inače najsigurnejši posesti naše stranke, kandidira okrajni glavar pl. Detela, ki je kot politični uradnik moral dobiti v to privoljenje od e. kr. deželne vlade. Vodstvi klerikalne in nemške stranke obvezujeta svoje pristaše,

branila njega in z vso svojo zgovornostjo reševala in rešila njegovo zakonsko srečo.

»Obvarovala sem ga, da se mu žena ni izverila, obvarovala sem ga, da ga žena ne bo varala in smešila«, si je rekla Klarica »in zdaj čutim, kako blaženstvo je, če se človek žrtvuje za ljubljenega moža. V mojih rokah je bila njegova usoda. Lahko, igraje lahko bi pripravila markizo do tega, da se izneveri svojemu možu in mogla bi potem zavzeti njeno mesto v njegovem srcu. A ljubim ga preveč, da bi kaj takega storila. Če sem jaz srečna ali nesrečna je vseeno; da je le on srečen in da mu nobena senca ne pade na njegov mir.«

Še tisti dan je markiza Helena s Klaričo zapustila Ljubljano in se zopet preseila na Kuščjanov grad, hoteč se umakniti obiskom maršala Marmonta. Šla je tudi zategadelj, ker je že vse mesto vedelo za razmerje njenega moža s princezino Dietrichstein in za njegov dvoboj z baronom Gallom. Klarica pa se je bala prezirljivih opazk in porogljivih pogledov svojih znancev in znank.

(Dalje prihodnj.)

da združijo glasove na tega kandidata.

V petek, 21. t. m. izjavlja dr. Ravnihar v »Novi Dobi«, da ga bodo volili »vsi pristaši gospodarske stranke, slovenske ljudske in nemške stranke.«

In res pozivljata v soboto, 22. t. m. vodstvo S. L. S. v nedeljo, 23. t. m. pa vodstvo nemške stranke svoje somišljenike, da pod strankino disciplino vsi do zadnjega oddajo svoje glasove »neodvisnim kandidatom.«

Deželna vlada je razpošiljanje glasovnic, ki je bilo doslej vedno v rokah magistrata, prevzela v lastno oskrbo, in kakor se čuje, mnogim našim somišljenikom niso bile dostavljene. Kot volilni lokal je izbrala poleg »Mestnega doma« hotel »Union«, glavno taborišče in sedež agitacije za neodvisna kandidata.

Nemška stranka se je v prilog klerikalnim kandidatom v kočevskih kmečkih občinah vzdržala volitev. Nato proglaša vodstvo klerikalne stranke preteko soboto, da so somišljeniki obvezani, da se volitve v skupini Kočevje-Ribnica ne udeleže. Kandidat je Proč-odrimovec dr. Eger, edinomočni protikandidat, in to ne brez sas, bi bil Slovenec. (Kadar se gre za kako kravjo kupčijo v politiki, gre torej pri klerikaleh tudi njih »katoliško« prepričanje v frančet)

Najdrznejša špekulacija na razsodnost naprednega meščanstva je pa »neodvisna« kandidatura dr. Gregoriča.

Mož je bil do nedavna član S. L. S. Pred kratkim je izstopil.

Nazivlje temu sklene stranka, da tega »odpadnika« podpre v vsem in momči!!!

Tako naivne stranke pač ni na svetu, pa tudi tako naivnih ljudi ne, ki bi tako očividno sleparijo verjeti. Stvar je enakostavno ta: Klerikalna stranka je naročila dr. Gregoriču, da pod masko formalnega izstopa s firmo »neodvisnega kandidata« lovi nerazsodne kaline med volile.

Ker se dandansnji menda čudeži ne gode več, je na vse to možne naslednji logičen zaključek. Vsa dejstva, ki jih zgoraj kronistično navajamo, niso srečni slučaji, marveč sadovi dolgega dela, preračunjene posledice umstveno predelanih in dejansko uresničenih premis, da se poslužimo besed dr. Kreka. Iz njih sledi neovršno, da obstaja dogovor med klerikale in Nemci in njih neodvisnimi kandidati pod patronanco vlasti.

Tega prepričanja nam ne vzame še tako krčevito tajenje nasprotnikov. Samo ob sebi je umenvno, da tega dejstva, če jim je desetkrat dokazemo, sami od sebe ne bodo nikdar priznali. Spodkopali bi si tla in vsako delovanje med volile onemogočili, kajti toliko je že zrastla slovenska zavednost, da takih izdajalskih zvez ne gutira.

Dr. Kreku, ki je zadnje čase tako radodaren z blagohotnimi nasveti na slovensko meščanstvo, pa razdenemo še nekaj več. Dobro nam je znano, kdaj se je začelo vaše računanje na kožo napredne stranke. Vemo, da so se za zvezo z Nemci pričeli dogovori že v zadnjem deželnozborskem zasedanju in tudi to vemo, kdaj se je dr. Ravnihar po svojem duševnem kumu dr. Robidi začel bližati klerikalni stranki.

Odkritost za »odkritost«. Končna beseda veljav našemu meščanstvu:

Razkrili smo vam nakane in spletke vaših sovražnikov. Ne prepuščate, da bi se klerikalni računarji prehitro veseli prekanjeno sestavljenega svojega računa. Opravičite odkrito občudovanje dr. Kreka nad vašo »brezmejno zvestobo« do narodno-napredne stranke — ne sicer iz politične perverznosti, kakor vam očita, temveč iz dobro umevanega lastnega interesa — s tem, da 28. t. m. vti do zadnjega kakor en mož volilni neodvisni kandidati.

Shod v Tržiču.

Zanimanje Tržičanov za deželnozborske volitve se je prav lepo pokazalo na nedeljskem shodu v Pernevi gostilni. Smelo trdim, da takega shoda še ni bilo v Tržiču. Ta shod bo brez dvoma rodil za bodočne in kasnejše volitve najlepše sadove in živo priča, da so se razmire v Tržiču v kratkem znatno spremenile v korist Slovenstvu. Nastop kandidata dr. Vilfana in ljubljanskoga župana Hribarja ostane vsem udeležencem v neizbrisnem spominu. Posebno smo pa hvaležni županu Hribarju, da nas je počastil s svojo prisotnostjo in da je s svojo prepričevalno besedo marsikoga prepričal, da je le narodno-napredna stranka najboljša zaščitnica koristi vsega Slovenskega sploha in našega meščanstva in trstva še posebej.

Točno ob 11. uri je bil shod, na katerega je prišlo okrog 50 volilcev in nad 100 drugih, otvorjen. Za predsednika shoda je bil soglasno izvoljen Riho Mall, posestnik v Tr-

žiču, ki je v izbranih besedah pozdravil vse došle, predstavil zborovalecem dr. Vilfanom in ljubljanskoga župana Ivana Hribarja ter podelil besedo najprej dr. Vilfanu kot kandidatu narodno-napredne stranke, da razvije svoj program. Nato nariše dr. Vilfan v kratkem zgodovino svoje kandidature in nadaljuje:

Volileci, ako mi poverite svoje zaupanje in me izvolite za svojega poslanca za deželni zbor, potetzati se bodo vedno za vaše koristi in da se dvigne slovenski narod kar najvišje politično, gospodarsko in kulturno. Prva skrb mi bo, da zadobi slovenski jezik veljavo, katero mu zagotavlja ustava povsodi, bodisi v šolah, bodisi pri raznih oblastih v deželi, kakor tudi pri najvišjih uradilih. Pravice slovenskega jezika bom čuvale v varoval vedno in povsod kakor zeničo svojega očesa, za to Vam je porok moje dosedanje delovanje v zasebnem, kakor v javnem življenju. Kar kor zupan mestne občine Radovljica sem upeljal samoslovensko uradovanje v vsemi oblastmi v državi in preko njenih mej, tako da je občina Radovljica v tem oziru lahko vzor vsem drugim slovenskim občinam. Kot zvest pristaš narodno-napredne stranke se bom protivil vsem poskuškom oropati mesta in trge njihovega dosedanjega zastopstva v deželnem zboru, kakor se je to zgodilo pri volitvah v državnem zboru.

Kakor demokrat v najširšem posmenu besede se bom potezal za koristi vseh slojev v mestih in trgih. V kraju, kakor je Tržič, bi moralo biti šolstvo veliko bolj razvito kakor je. Samo širizredna ljudska šola za obrtni kraj nikakor ne zadostuje. Tržič je slovenski trg, po tem pa se mora tudi ravnati šolstvo, katero bo postaviti izključno na narodno-slovensko podlagu.

Gotovi ljudje kateri vedno trdijo, da jim je blagor in napredek Tržiča nad vse, kar pa njihovo delovanje in ravnanje ravno nasprotovat do dokazuje zavlačenje napravo dovozne poti do kolodvora železnice Kranj-Tržič z vsemi mogočimi sredstvi in izvijačami. Po zaslugu teh brezmejnežev hoditi bodo morali namesto na svoj kolodvor, na kolodvor v Duplje eno in pol ure daleč. V tem oziru bo treba spregovoriti resno besedo takoj v začetku. Tako ravna ljudje ki jim je Detela nad vse. Dotakniti se pa moram osebe svojega protikandidata.

V preteklem tednu trdi »Slovenec«, da je Detela vrl narodnjak — Slovenec. Kljub temu, da sin slovenskega očeta, je po zaslugu svoje nemške matere nemško vzgojen in se čuti Nemca, kar trdno priča to, da se je pri zadnjem ljudskem štetju vpisal za Nemca. To je nepobitna resnica, ki se ne da ovreči če se še tako trudijo razni slovenski listi. Po mojem pa politični tradnik nikakor ne more zastopati koristi svojih volilcev tako kakor je treba, ker pride pri tem dostikrat v navzkrije s svojimi predstojniki, od katerih je popolnoma odvisen. On pa tudi ne more biti zastopnik mest in trgov, ker je agrarec. Volilci cela Slovenija gleda na Vas, kako boste volili 28. t. m. Vaša razsodnost in politična zrelost mi je porok da pogodite pravo in da ostane Detela še vedno okrajni glavar, za kar je morebiti edino sposoben. Volilci, kateri so že med gromom glasno odobravali govornikova izvajanja so mu nakoncu navdušeno zaposlili.

Predsednik shoda je nato podelil besedo županu in poslancu Ivanu Hribarju. Ta je navdušeno pozdravljen govoril o velikem pomenu dočih volitev za mesta in trge in za celo deželo. Na podlagi ustavnih dočil je izvajal da politični uradnik sploh ne more biti poslanec kaj že dober zastopnik. Časi ko so bili zastopniki slovenskega ljudstva okrajni glavarji kakor Derbič in Vestenik so že zdavnava hvala bogu minilu in se nikakor ne smejo več povrniti, ker bi bilo to v nepopisno škodo našega naroda. Zahteva ustave je, da je zakonodaja točna od uprave ne pa da bi se do dvoje združilo v eni roki. Niti najbolj nazadnjaške dežele v političnem oziru ne pošiljajo več okrajne glavarje v svoje zakonodajne zastope. Nato je natančneje orisal nemškutarja Detela in vrlega narodnjaka Vilfana in opozoril na pretečo nevarnost od strani nemškutarjev, ki dobijo pod patronanco Švarca čimdalje večji vpliv na vse javno življenje v deželi čemur pa se bodo morali upreti zastopniki slovenskega naroda z vso silo. Radi tega Vam kličem volilci, združite se in oddajte glasove Slovenec — dr. Vilfanu.

Po tem govoru se je oglasil k besedi duhovni svetnik Spenda. Rekel je, da se čuti poklicanega kakor učitelj vere ljubenski braniti odnotega Detela, da ni nemškutar kakor ga popisujeta oba govornika in listi. Rekel je da bo volil zato Detela, ker ga je Šustec zagotovil, da pakta z Nemci radi Detele ni.

Izborni sta zavračala njegove trditve oba govornika, nakar je izjavil, da on ne nikogar ne pritiška, vsak naj voli po lastnem prepirjanju. Ker se ni nikde oglašil k besedi, zaključi predsednik R. Mally shod z zahvalo obema govornikoma in s pozivom:

Volilci! Slovenci! Oddajte svoje glasove dr. Janku Vilfanu!

Avstrijska delegacija.

Dunaj, 24. februarja. Vojni minister Schönach je odgovarjal na razne interpelacije, med temi tudi na interpelacijo vit. Vukoviča zaradi preziranja hrvaškega naroda in jezika v armadi. Minister se je skliceval na to, da delegacija nima pravice razpravljati o državnoopravnih razmerah med Ogrsko in Hrvaško, vsled tega tudi ne more meritorno odgovoriti na to interpelacijo. — Na neko drugo interpelacijo glede polkovnega jezika je odgovarjal vojni minister, da je polkovni jezik vsak jezik, ki ga govoriti vsaj 20% moštva, a tudi vojakom kake narodnosti, ako jih tudi ni 20%, se pri pouku mora pomagati v njihovem materinem jeziku. Da bi se zdržalo vojake iste narodnosti pri volku v stotnih, za to ni predpisov. Potem se je nadaljevala razprava o rednem vojnem proračunu. Del Klofač se je pritoževal, da je v armadi še vedno mnogo častnikov, ki žalijo češko in sploh slovensko narodnost. Nato je bilo glasovanje ter je bil vojni proračun sprejet z resolucijo, naj se zboljša položaj vojaškim zdravnikom. — Na vrsto je prišel predlog za zboljšanje plač stnikov in vojakom. Predlog je obširno utemeljil grof Latour. Delegat Schraffl je poudarjal, da se mora Avstrija oboroževati že z ozirom na močno oboroževanje Italije. Potem je primerjal plač častnikov s plačami uradnikov ter dokazoval, da so častniki mnogo slabše plačani kakor uradniki. Zahteval je tudi zboljšanje gmotnega položaja za podčastnike, zvišanje pokojnine častnikom vzdolj v sirotom ter starim penzionistom. Končno je dokazoval potrebo, da se tudi moštvo zvišajo prejemi. — Razprava se bo nadaljevala zgodila 2. in 3. marca.

Socijalnopolitična sekacija v ministerstvu.

Dunaj, 24. februarja. Ministrski svet je že odobril organizacijo socijalnopolitične sekcie v trgovinskem ministru. Sekcija bo obsegala štiri popolne skupine, in sicer vse zakonodajne zadeve glede industrije in obrti, o posedovanju dela, o varstvu delavcev, o ureditvi medsebojnega razmerja med delavci in delodajalcem; drugi oddelek bo obsegal socialno-politična vprašanja; tretji oddelek statistične posle kot podlagi za druga strokovna ministerstva; v četrtem oddelek se uvrete vse zadeve obrtnega nadzorništva.

Zvišanje častniških plač in Madžari.

Budapest 24. februarja. Predsednik ogrske delegacije Barabas je toliko ozdravel, da gre dne 26. t. m. z ogrskimi delegati na Dunaj. Z njim gre tudi ministrski predsednik dr. Wekerle, ki ostane do konca tedna na Dunaju, da poizve natančno na mero avstrijske delegacije glede zvišanja častniških plač. Barabas se zanaša, da v ogrski delegaciji tem povodom ne pride do javne debate, temveč razpravlja se bo o stvari v zaupni konferenci.

Terorizem na Hrvaškem.

Zagreb, 24. februarja. Kakor je bilo že sporočeno, so v Ludbregu na brzjavni ukaz deželne vlade aretirali znanega vodje kmečke stranke Stepana Radića ter ga priveli v Zagreb. Radić je obtoven veleizdaje, ker je v svojem listu »Dom« pisal: »Med Hrvaško in Ogrsko ne more biti skupnosti«. Edini povod pa je bil banu ta, ker je Radić neumoren in strasten

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po petki prejemati za avtore-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponji, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko — Dosego leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petti-vrste po 14 h, če se oznalila tiski enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravitelj je v Knafovih ulicah št. 5. — [Upravnitvujen se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.]

Uredništva telefon št. 34.

Posamezno številko po 10 h.

Upravnitvujen se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Slovenski napredni volilci!

Dne 28. t. m. Vam bo stopiti na volišče v mestni deželnozborski skupini. **Ta dan postane lahko usoden v zgodovini političnih pravic slovenskega meščanstva.** Za in zoper te pravice se bo bila prva bitka v novem deželnem zboru! Bojna vrsta Vaših protivnikov bo močna, zakaj združeni bodo v njej Nemci, klerikalci in vladni pristaši. — Vaša skrb budi zategadelj, da pošljete v ta boj same zanesljive Svoje može, ki so pripravljeni neustrašno in brezobzirno braniti Vaše pravice, može, ki so v resnici neodvisni navzgorej in navzdol, na levo in na desno.

In ti možje so po soglasnem sklepu Vaših zaupnikov:

1. Za mesto Ljubljana:

dr. Ivan Tavčar

odvetnik, deželni odbornik in občinski svetnik in

dr. Karel Triller

odvetnik in občinski svetnik, oba v Ljubljani.

2. Za mestno skupino: Kranj-Škofja Loka:

Ciril Pirc

posestnik in trgovec v Kranju.

6. Za mestno skupino: Novo mesto-Črnomelj-Kostanjevica-Krško-Metlika in Višnjo goro:

Ivan Plantan

c. kr. notar in predsednik notarske zbornice v Ljubljani.

Somišljeniki! Kakor en mož združite v petek, dne 28. t. m. Svoje glasove na te naše zaupnike. Disciplina in zvestoba do stranke nad vse!

V Ljubljani, dne 21. februarja 1908.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Daleje.)

XII.

Gozdar Hrast in njegov paznik in prijatelj Juri sta sedela v lovski koči v gozdu in čakala večera, ko sta nameravala iti zasledovat lovsko tatovo. Na mizi je stal velik vrč vina, a prije je to žlahtno kapljico, poslanou iz grajske kleti, samo Juri. Hrast je bil molčec in čemeren, dasi se je Juri na vse načine trudil, da bi ga pripravil do smeja. Priproval mu je vsakovrstne šale, a Hrast ga je komaj poslušal; pravil je potem različne vesele ali strašne doživljaje v bitkah z lovskimi tatovi in vojaškimi beguni, a Hrast se za vse to ni zmenil. Sedel je pri oknu, opiral glavo v dlan in gledal ven, kakor bi poslušal, kako lomi sneg vejeve starih smrek.

Z vidno skrbjo je Juri opazoval svojega prijatelja. Čim dlje ga je gledal, toliko srditeje je gledal, dokler naposled ni mogel več premagovati svojih čustev in je naravnost vprašal Hrasta, kaj da mu je.

»Že dlje časa si tako čuden, tako slabovoljen, kakor bi imel kaj po-

sebnega na srcu,« je dejal Juri in se široko postavil pred Hrastom. »V službi nimaš sitnosti, to vem — kaj te torej boš?«

»Nič,« je kratko odgovoril Hrast, ne da bi se upal pogledati Juriju v oči.

»E, kaj bi tako...« se je razljutil Juri. »Mar misliš, da ne vem, pri čem da sem. Prav dobro vem, saj imam oči in vidim kako in kaj in ušeša, da slišim, kaj si pripovedujejo ljudje.«

Hrast se je zganil. Neprijetno mu je bilo, da so že drugi ljudje zapazili, da ni vse tako, kakor bi moralno biti.

»Kaj si pripovedujejo ljudje?« je hlastno vprašal in se obrnil k Juriju. »Kaj si morejo sploh pripovedovati o meni?«

»O, nič posebnega,« je menil Juri. »Samo to, kar vidijo in kar lahko vsakdo vidi, kdor hoče, če ni slep.«

»In kaj je to?«

Predvsem vidijo, da se tvoja žena prav nič ne meni zate. Taka je, kakor bi bila član markijeve rodotvine in ne tvoja žena. Ves dan je pri markijevih. Ko so šli v Ljubljano, je šla ž njimi. Z malim Charlesom se več bavi kot njegova prava mati in fantič se je bolj drži kot svoje matere.«

»To vendar ni nič slabega in ne

more mene boleti,« je vzklknil Hrast. »Moja žena je izobražena in živi rada v boljših krogih. S kom pa naj tod občuje, če ne z markizo. Meni je še prav, da je tako. Moja žena je mehka in bi se čutila nesrečno in zapančeno, če bi ne imela družbe.«

»Tako, tako,« se je rogal Juri. »Ti si res izvrsten mož. In dober si, kar se da dober. Pa ljudje so opazili še kaj več, kakor sěm ti jaz povedal. Kadar je tvoja žena s teboj, je vedno malobesedna, nekako žalostna in potrta, kadar pa je z markijevimi je vesela, se šali in se smeje. Pri teli je taka, kakor bi se čutila nesrečno, pri markijevih pa taka, kot da je tam studenec njene sreče.«

Hrast je povesil glavo. V prvem hipu ni mogel ničesar odgovoriti na Jurjeve opomnje. Sicer je imel trdnimen, braniti in zagovarjati svojo ženo, a njegova resnicoljubnost mu je branila, da bi tajil, kar je sam pripovedaval kot istino. Kar je bil Juri v tem trenotku povedal, to je bil Hrast že davno in s tiho bolestjo zapazil. Klarica je imela le malo časa zanj. Ves dan je bila pri markijevih in do pozne noči. Z bridkostjo v srcu si je Hrast dostikrat rekel: »Moji gospodarji so vzeli moje moči v zakup in so mi oteli ženo,« a Klarici se ni nikdar pritožil in nobena očitača ni prisla čez njegove ustne.

To vendar ni nič slabega in ne

Molčal je tudi, ko je bil zapazil, da misli in čuvstvuje Klarico samo z rodovino gospodarjevo, da jim posveča celo vse to, kar bi morala pravzaprav posvečevati edinole svojemu možu.

»Preveč se trudiš za markizo in njenega otroka.« To je bilo edino, kar je pripomnil Hrast glede Klaričinega občevanja z markijevimi o priliku, ko je bil mali Charles zopet nekoliko obolel in je Klarica prečula pri njem vso noč. A ker mu Klarica na to ni drugega rekla kot: »Beži no,« ji je pustil njeno voljo.

Tolmačil si je Klaričino vedenje čisto naravno. Sodil je, da ima Klarica, dasi iz preproste hiše, po svoji vzgoji in izobrazbi, hrepnenje občevati v višjih krogih in da si hoče zagotoviti to občevanje s tem, da se za markijeve žrtvuje. Sicer si je Hrast rekel, da bi mu Klarica vzlike temu mogla izkazovati več ljubezni in naklonjenosti, a opravičeval je svojo ženo tudi v tem oziru, češ, da je še mlada, da ljubi veselo družbo in da se mora svojega preprostega in malo zabavnega moža šele navaditi.

Juri je treznejše misil, že vsled svoje nezaupne nature. Pri vsaki stvari je iskal kak vzrok in zlasti Klarici ni zaupal, ker ji ni verjel, da ljubi svojega moža. Trdno je bil prepričan, da ima Klarica kako skriv-

nost in vsak prosti trenotek je porabil, da je poskušal priti tej skrivnosti na sled. Dasi ni ničesar izsledil, dasi ni mogel najti niti sence kakega suma, vendar ni odnehal, nego nadaljeval svoja zasledovanja z želeno vztrajnostjo. In verjel je, da pride ura, ko najde pravo sled.

»Končajva za danes ta pogovor,« je naposled rekel Juri in s podarkom dostavil: »Svetujem ti pa, budi pazljiv na svojo ženo.«

»Kaj hočeš s tem reči?« se je razljutil Hrast. »Kar si dejal, to je že sumničenje.«

»Nikogar ne mislim sumničiti,« je zatrdiril Juri, »samo dober svet sem ti dal.«

»Taki sveti so morda v navadi pri gorenjskih hribovcih, meni jih pa ni treba.«

»Nisem te hotel žaliti,« je izjavil Juri. »Tebe ne bi žalil, za ves svet ne. Kar pa se tiče gorenjskih hribovcov, ti lahko rečem, da je med njimi marsikaka dobra navada. Če vidi gorenjski hribovec, da se žena zanj ne zmeni, da je samo vesela med tujimi ljudmi, doma pa otožna, da žena samo sanjari in se še za gospodinjstvo ne meni, postane vselej pazljiv. In s tem se je preprečila že marsikaka nesreča.«

(Daleje prihodnjie.)

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemar za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznalila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnost učenja se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnost učenja telefon št. 85.

Slovenski napredni volilci!

Dne 28. t. m. Vam bo stopiti na volišče v mestni deželnozborski skupini. **Ta dan postane lahko usoden v zgodovini političnih pravic slovenskega meščanstva.** Za in zoper te pravice se bo bila **prva** bitka v novem deželnem zboru! Bojna vrsta Vaših protivnikov bo močna, zakaj združeni bodo v njej Nemci, klerikalci in vladni pristaši. — Vaša skrb budi zategadelj, da pošljete v ta boj same zanesljive Svoje može, ki so pripravljeni neustrašno in brezobzirno braniti Vaše pravice, može, ki so v **resnici neodvisni** navzgorej in navzdol, na levo in na desno.

In ti možje so po soglasnem sklepu Vaših zaupnikov:

1. Za mesto Ljubljana :

dr. Ivan Tavčar

odvetnik, deželni odbornik in občinski svetnik in

dr. Karel Triller

odvetnik in občinski svetnik, oba v Ljubljani.

2. Za mesto skupino : Kranj-Škofja Loka :

Ciril Pirc

posestnik in trgovec v Kranju.

6. Za mesto skupino : Novo mesto-Črnomelj-Kostanjevica-Krško-Metlika in Višnjo goro :

Ivan Plantan

c. kr. notar in predsednik notarske zbornice v Ljubljani.

Somišljeniki! Kakor en mož združite v petek, dne 28. t. m. Svoje glasove na te naše zaupnike. Disciplina in zvestoba do stranke nad vse!

V Ljubljani, dne 21. februarja 1908.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

XII.
(Dajje.)

Juri se je obrnil in je snel svojo puško s klina, kajti prišel je čas zasedovanja lovskih tatov. Pred hišo so bili zbrani že drugi pazniki in tako je moral tudi Hrast lotiti se svoje službe, dasi mu je bilo to skrajno neprijetno.

S težkim srecom se je odpravil s pazniki v gozd. Postajališče je bilo vsakemu že vnaprej določeno, tako da so drug za drugim kar molče izginili od družbe in je naposled Hrast ostal sam. Mehanično je poiskal svoje postajališče. Bilo je to važno mesto, a Hrast ni bil v stanu, misliti na svoje službene dolžnosti. Po glavi mu je rojilo samo to, kar mu je priporovedalo Juri. Ni mogel tajiti, da so Jurjeve besede vzbudile v njem veliko nezaupnost do Klarice. Ničesar, prav ničesar ni vedel, kar bi zamoglo vreči na Klarico le najmanjši sum, a nezaupen je bil vendar. Dopovedoval je sam sebi, da je Juri kmečki človek, neolikan in sirov, da torej ni vstanu imeti kako prepričanje, naslanjajoče se na dejstva. Rekel si

je, da govor iz Jurja samo sovrašča proti ženskemu spolu, nastalo vsled njegove nesrečne ljubezni, in posebej še, da sovraži Klarico, ki je zavzela prvo mesto v Hrastovem sreu ter izpodrinila prijatelja. Kar je bil povedal Juri, se je vse tako ujemalo z njegovimi lastnimi opazovanji, z dejstvem in zlimi slutnjami, ki so se zdaj in zdaj porajali v njegovem sreku, da vsa prisiljena samotolažba ni mogla ničesar zaleči.

Naslonil se je ob mogočno bukev, vzel svojo puško pod pazduho in se še ganil ni, ko je komaj sto koračov od njega počila puška. Dogovorno je znamenje, da so pazniki izsledili skrivališče lovskih tatov in je obkolili. Šele ko je zaslidal kričanje in nove strele, je postal pozoren. Odstopil je od drevesa in ravnodušno pripravil svojo puško. V tem hipu so skočili iz gošče širje možje, pred pazniki bežeči lovski tatovje, podrli Hrasta na tla in mu iztrgali puško, potem pa zopet izginili v gozdu.

V drugih razmerah bi se Hrast ne bil dal tako presenetiti. A če bi se mu bilo po nesreči kaj takega primerno, bi bil zdaj bil v zeleni osvetljeno. Ta dan pa mu še mar ni bilo, da se mu je to primerilo. Mirno, kot bi se ne bilo nič posebnega zgodilo, je stopil med svoje paznike in se z njimi odpravil domov.

Tudi na potu domov je Hrast

Naslednjega dne je Hrast pred odhodom z doma tiho stopil v sobico svoje žene. Klarica je sedela pri mizici. V naročju je pač imela šivanje, a roke njenje so počivale in videlo se je na prvi pogled, da svojega dela še niti začela ni. Kakor zamaknjena je zrla predse, nepremično in brezizrazno, kakor da so nje misli kdo ve kje.

Počasi se je Hrast bližal svoji ženi. Dasi Hrast ni imel lahkih korakov, ga Klarica vendar ni slišala. Stopil je k nji in ker tudi njegove bližine ni čutila, se je hitro nagnil in jo poljubil na vrat.

Klarica je zakričala in planila pokonec.

»Ah — kako si me prestrašil.«

Ta vzklik in glas, s katerim je bil izrečen, se je Hrastu zdel ravnotak, kakor bi ga bila Klarica z dejanjsko silo pahnila od sebe. Odstopil je od nje vsled presemečenja, a vsa kri mu je v trenotku šinila v obraz. Obšlo ga je spoznanje, da se je Klarica v tem trenotku izdala in pokazala, da ji je njen mož ne le tuj, nego naravnost zoper.

V prvem trenotku je to spoznanje Hrasta samo bolelo, a ko je zapazil, kako boječe gleda Klarica nanj in kako pred njim trepetata, kot kaka zasačena grešnica, tedaj se je v njegovem sreku vzdignila velika jeza.

»Prestrašil sem te,« je rekел s trpkom porogljivostjo. »Da, da, strah, to je edino čuvstvo, ki je imam do mene.«

»Presenetil si me,« se je opravčevala Klarica. »Zamišljena sem bila in to veš, da se hitro ustrašim.«

»Čemu se opravčuješ?« je trdo vprašal Hrast. »Mar misliš, da ne vem, pri čem da sem? Ah, že davno čutim in vem, da se me samo bojiš.«

»Meni se ni treba nikogar batiti,« je odgovorila Klarica, a ne ponosno, marveč mehko in vdano. »Ničesar nisem storila, da bi se moral batiti, nikdar in prav ničesar.«

»Saj ti tudi ničesar ne očitam. Samo to vem in čutim vsak dan, da sem ti zoperin in da nimaš zame nič ljubezni. Najbrž sem ti preveč preprost in preveč navaden ter premalo omikan. Jaz se te pač ne znam dosti nežno dotakniti, zakaj če te poljubim, te že boli in če govorim s teboj, govorim najbrž tudi premalo nežno, ker pri vsaki moji besedi zadrhtiš.«

»Ne govoriti tako, Anton, prosim te.«

»Saj sem ti že rekел, da ti ničesar ne očitam. Sam, edino sam sem krije, da me ne ljubiš, čeprav ti je moje sreke vdano.«

(Dalej prihodnjie.)

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 34 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam pon, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko relo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačujejo z petrostopom petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnemuščaj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnemuščaj telefon št. 85.

Shod v Slovenjem gradu.

»Narodna stranka« je 23. t. m. priredila v Slovenjem gradu javen shod, ki se je sijajno obnesel. Ta shod pomeni odsodbo klerikalne stranke na politično smrt v tem okraju. Shoda se je udeležilo 400 do 500 kmetov, ki so soglasno sprejeli naslednje rezolucije:

I. O kmetijskih zahtevah.

V ogled zanemarjanja kmetijstva slovenske Spodnje Štajerske od strani Štajerskega deželnega zborna in odbora zahteva narodna stranka z vso odločnostjo:

1. Da se ustvari za deželo Štajersko posebni deželni kulturni svet, razdeljen po narodnostih slovenskega in nemškega z enako samostojnostjo in enakim delokrogom, kakor na Češkem.

Začasno, dokler se Štajerskega deželnega kulturnega sveta ne ustavni, pa zahtevamo, da vplivata deželni odbor in c. kr. vlada pri c. kr. Štajerski kmetijski družbi, kateri tudi s slovenskim deželnim podprtanjem, da dobijo Slovence v tej družbi primerno zastopstvo, katero se jutri sedaj iz narodnostne nestrpnosti odrekajo, ter da skrbi družba za slovensko kmetijstvo primerno v isti mieri, kakor za nemško.

2. Mi zahtevamo, da se z deželnim deželjnim izdatnejšim podpira poljedelstvo, živinorejstvo, sadnjere in vinogradništvo na Spodnjem Štajerskem, posebno pa zahtevamo, da se nastavijo slovenski deželni kulturni urabniki in sicer tudi slovenski inženirji za regulacijo potokov, za izsuševanje itd., ter da se regulacijo potokov na Spodnjem Štajerskem od strani deželnega odbora z ono vmeno in razmerno v isti mieri pospešuje in podpira, kakor se to godi na Gorju in Srednjem Štajerskem.

3. Tudi zahtevamo, da se ustavitev kmetijske šole v Št. Jurju ob Južni železnici pospeši, ter da se na sadnjerejski in vinorejski šoli v Mariboru upelje slovenski kot učni jezik; izražamo tudi opravičeno željo, da bode deželni odbor naše stremljenje po ustavotvori kmetijskih zimskih in nadaljevalnih šol gmočno izdačno podpira.

Resolucija
glede podpiranja obrtništva, sklenjena na javnem shodu narodne stranke na Štajerskem dne 23. srečana 1908.

Slovenski narod na Spodnjem Štajerskem zahteva za svoje obrtni-

štvo od dežele ono podporo posebno iz obrtno-pospeševalnega zaklada, kakršna se daje nemškim obrtnikom; zahteva dalje, da se ustanovi za slovenske štajerske obrtnike slovenske obrtniške instruktorje, katerih naloga bo, naše obrtništvo v slovenskem, vsakemu spodnještajerskemu obrtniku razumljivem jeziku o napredku v posameznih obrtniških strokah poučiti ter končno zahteva, da se obrtno zadružništvo po poklicnih organih deželnega odbora, posebno po slovenskih obrtniških instruktorjih oživi, od dežele pa gmotno podpira.

II. O deželnozborski volilni reformi.

Narodna stranka smatra splošno in enako volilno pravico kot edino pravo načelo, po katerem se sedanjem volilni red za Štajersko spremeni dežanskim razmeram primerno ter bude zastopala to zahtevu v svojem javnem delovanju. Ker pa v tem trenutku ni pričakovati, da bi načelo enake volilne pravice v deželnem zboru prodrlo, označimo one najskrajrejše meje naših zahtev, v katerih morejo štaj. Slovenci privoliti izpремbo deželnega volilnega reda po načelih zastopstva interesnih skupin.

Zahtevamo, da se reforma na vsak način izvrši le na podlagi neposredne volitve in načela, da zastope vsak volilni okraj le en poslanec. Zato se naj odvzame članstvo deželnega zborna virilistom, ki niso od nikogar izvoljeni, in zastopnikom obrtnih zbornic, katerih ta interesna skupina ne voli neposredno. Za štivo teh poslanskih mest naj se pa pomnoži zastopstvo mest in trgov in kmečkih občin.

Najodločnejše zahtevamo, da se volilna pravica v velikem posestvu v prihodnje ne omeji samo na velike posestnike, ampak naj se kot pogoj volilne pravice v veleposestvu določi podobno kakor v okrajnih zastopih najmanj 120 K direktnega zemljščega davka, pa na vsak način brez pristjetja davka od mestnih poslopij.

Ako ostane štivo veleposestniških mandatov dosedanjemu enako, naj se na Spodnjem Štajerskem ustvarijo najmanj 4 geografsko volilna okrožja za veleposestvo. Zoper majoriziranje Spodnje Štajerske vsled dolgočitve, da vsi veleposestniki iz cele dežele izvršujejo volilno pravico le eni volilni skupini, najodločnejše protestiramo.

Zahtevamo nadalje, da se vpri-

hodnje onemogoči majoriziranje slovenskih ali vsaj po večini prebivalstva slovenskih trgov s strani ponemčenih mest in trgov in zahtevamo, da se slovenskim trgom zagotovita najmanj dva mandata.

V kmečkih občinah naj se strogo izvede načelo, da odpade in knečki poslane na Spodnjem Štajerskem na enako štivo kmečkega prebivalstva, kakor na srednjem in gornjem Štajerskem.

Volilni okraji, zlasti dosedanji preobsežni celjski volilni okraj, naj se razdelijo in spremenijo v en volilni okraj oziroma sodni okraj, ki jih veže enakost gospodarskih interesov.

V splošni kuriji naj se volilcem ne krati njih pravice s tem, da volijo v ti skupini še enkrat oziroma volile, ki so opravčeni voliti tudi v drugih skupinah.

V deželnem odboru naj se Slovencem zagotovita po zakonu 2 mesti.

III. O uradniških imenovanjih na Spodnjem Štajerskem.

Spodnještajerski Slovenci splošno protestirajo zoper sistematično germanizacijo sodnih in drugih javnih uradov na Spodnjem Štajerskem, katera je z zadnjimi imenovanji sodnikov v Laškem trgu, v Šoštanju in v Konjicah ter Slovenjegradcu dosegla vrhunce.

Mi zahtevamo za okraje z ogromnimi slovenskimi večinami, kakor so izključno vsi sodni okraji na Spodnjem Štajerskem, ne sicer politikujočih, na vsak način pa odločno slovenske narodne sodnike in druge uradnike, kakor jih zahtevajo in imajo vsi drugi avstrijski narodi.

Spodnještajerski Slovenci protestirajo zoper nečuvno preganjanje in zapostavljanje slovenskih uradnikov za nemškimi iz političnih razlogov. Protestiramo zoper nastavljanje ogromnega večini prebivalstva po mišljenu in čuvstvovanju odločno nasprotnih nemških uradnikov, ki so povrh le v neznatni meri veči občevalnega jezika večine prebivalstva in vsled tega svoje uradne dolžnosti neizogibno sramotno zanemarjajo in sploh niso sposobni biti dobri sodniki in uradniki na odkazanih mestih.

Spodnještajerski Slovenci zahtevajo od svojih državnih poslancev, da v vsem sredstvi izposlujejo način z zadnjimi sodnimi imenovanji kruno prikrajšanim pravicam popolno zadoščenje.

Zasmajal se je glasno, hrupno, a tako prisiljeno, kakor da ga je popadel krč.

Klarica je hitro otrla solze. Zdaj je bila užaljena.

»Vprašam te še enkrat,« je rekla, stopivši pred svojega moža. »Kaj mi moreš očitati, da tako govorиш?«

»O, ničesar, prav ničesar. V tebi imam vostenko, skrbno in natančno gospodinjo. Boljše bi ne dobil za noben denar. Kar je tvoja dolžnost, to storis vse. Nikdar se ne pritožujes, nikdar nisi nevoljna, celo želj nimaš nobenih. Vzorna si, vzor si vseh vztrov, samo ljubezni do moža ni v tvojem sreču nič. S tem pa nikakor nečem reči, da dvomim le najmanje o tvoji zvestobi. Ne, ta dvom mi niti kar še na misel ni prišel.«

»Se dvonom bi bilo treba,« je bolestno zavzdihnila Klarica. »Se dvonom o moji zvestobi. Da si le mogel to besedo sploh izreči.«

Hudo je bilo Klarici pri sreču, tako hudo, kakor se nikdar. Odkar je bila storila nepreklicno blaznost, da se je poročila s Hrastom, je imela ponosno zavest, da se ni nikdar niti z željami, niti z mislimi, kaj šele s kakim dejanjem pregrešila proti dvojni obljudbi, ki jo je bila storila v svojem sreču, da ostane do smrti zvezsta svoji tajni ljubezni in da se do smrti ne bo nikdar pregrešila proti svojim zakonskim dolžnostim. Pomena je bila tudi, da je premagala vse

skusnje, ki jih je imela, ko je videla, kako sta marki d' Aureville in markiza Helena sama profanirala svojo zakonsko zvezo. Ponosna je bila, da je ona, prav ona pripravila markizo do tega, da se je zopet spriznala s svojim možem in zato jo je neizmernobolelo, da je sprico takih uprav nadčloveških žrtv in takega samozatajevanja mogel Hrast izreči zatrdilo, da ne dvomi o njeni zvestobi.

»Zdaj si še razjaljena,« je povzel zopet Hrast. »Rekel sem, da ne dvormim o tvoji zvestobi, a že beseda »dvom« te je užalostila. Jaz te pač ne razumem, in nisem vstanu te razumeti. Preveč sem preprost. Toda — sij si to vendar vedela, ko si se z mano poročila. Zakaj si me sploh vzelat?«

Ze dolgo se je bala Klarica tega vprašanja. Zdaj je bilo izrečeno. Vedela je, da mora enkrat do tega priti, a vendar se je prestrašila.

Tedaj, ko se je Klarica odločila, da stopi s Hrastom pred altar, je mislila, da bo kot njen mož zadovoljen, če mu bo zvesta in prijazna družica ter dobra gospodinja. A zahteval je od nje več, zahteval je ljubezni, zahteval, naj ga ljubi, ko sta njena duša in njeno srce posvečena markiju d' Aureville. Kaj naj bi mu odgovorila, ki je šinilo v glavo. Tega mu vendar ni mogla reči, da ga je vzel samo zato, ker je hotela priti v bližino markija d' Aureville, ker je ho-

IV. O narodne stranke zahtevah glede na šolstvo.

Narodna stranka smatra ljudsko izobrazbo za glavni predpogoj narodne osamosvojitve. Zaradi tega protestira proti vsakemu skrajšanju šolsko-obvezne dobe in poslabšanju ljudskega šolstva z uvedbo poldnevnega pouka. Iz vzgojeslovnih in zdravstvenih razlogov pa se izreka za uvedbo nerazdeljenega pouka v ljudskih šolah.

Uvažajoč, da je vsestranski razvoj šolstva, kakor je vsakemu narodu potreben, mogoč samo tedaj, ako o njem odloča narod sam, zahteva narodna stranka za štajerske Slovence popolno avtonomijo na šolskem polju, za sedaj takojšnjo delitev deželnega šolskega sveta v slovenski in nemški odsek, oziroma ustanovitev posebnega oddelka za slovensko šolstvo pri deželnem šolskem svetu za Štajersko.

Narodna stranka zahteva od dežele dosledno izvršitev narodne ravnopravnosti na šolskem polju s tem, da se ustanovi razmerno štivo mesečnih in strokovnih šol na Slovenskem Štajerskem in da se ustanove manjšinske ljudske šole za Slovence ob jezikovni meji in sploh povsod, kjer tvorijo Slovenci v nemških krajih kompaktno manjšino.

V. Zaupnica poslanca Ježovniku.

Zbrani volilei Slovenjgrškega okraja odobravajo vstop svojega poslanca g. Vinka Ježovnika v jugoslovanski klub, se mu zahvaljujejo za njegov trud v prilog svojih volilcev, zavračajo ostudne napade klerikalnega časopisa, posebno »Slovenca« in »Slovenskega Gospodarja« na svojega vrlega, odločnega poslanca ter mu izrekajo popolno zaupanje s prošnjo, da vztraja na svoji poti, začrtani mu od njegovih volilcev.

Avstrijska delegacija.

Dunaj, 27. februarja. Najprej je odgovarjal vojni minister na razne interpelacije, nakar se je začelo razpravljati o proračunu vojne mornarice. Poročal je del. dr. Schlegel, ki se je najprej zahvaljeval vsem funkcionarjem vojne mornarice, ker so avstro-ogrski delegati povodom izleta v Trst in v Pulj tako ljubivo in gostoljubno sprejemljali. Priporočal je, naj se vojni mornarci dovolijo zahtevani milijoni za nove ladje, topove in utrjevanje na brežja. — Del. Schuhmeyer se je

zavzemal za delavce, ki so podrejeni vojni mornarici. — Del. Vukovič je izražal simpatije dalmatinške prebivalstva za mornarnico, ki se vedno izkazuje pravijo Hrvatom v jezikovnem in narodnem oziru. Govornik se je zavzemal za neodvisnost mornarničnega odseka od vojnega ministra. Ustanovi se naj samostojno mornarnično ministrstvo. Službeni jezik pri mornarnici bodi srbsko-hrvaški, ker je nad 60% mornarstva Hrvatov, oziroma Srbov. Napravijo se naj ustanove za dalmatinške mladeniče, da bodo mogli obiskovati mornarnično akademijo na Reki. Del. dr. Laganj je priporočal, naj se vojno brodovje izpolni, ne da bi se gledalo pri tem na stroške. — Del. dr. Kramar je kritikal, da se zapostavlja polkovni jezik, posebno na Ogrskem, ker se z našim deželanjem nemadžarske narodnosti raznaroduje. — Vojni minister je odgovarjal, da je treba znati ločiti polkovni in podčuveni jezik. Polkovni jeziki se spreminjajo. Svoječasno je bil v Avstriji 12 čisto nemških polkov, sedaj jih je le 8. — Potem je poveljnik vojne mornarice grof Montecuccoli obširno odgovarjal na vse želje in pritožbe. Izjavil je, da se mornarnični inženirji ne more priznati častniškega značaja. Naglašal je potrebo, da se pomnoži štivo tehničnih uradnikov, zdravnikov in inženirjev. — Proračun vojne mornarice je bil sprejet z vsemi resolucijami, nakar je minister baron Ahrenthal odgovarjal na razne interpelacije, med temi tudi na interpelacijo posl. dr. Susterša, ki je zaradi železnice Bar - Virpazar. Minister je povedal, da ima sicer Avstrija vsled berolinske pogodbe pravico, graditi po tem svetu železnicu, toda ministrstvo se je od leta 1880 zmanjšalo, da bi pridobilo za to podjetje domači kapital. Zaradi tega ni mogla Avstria vplivati na Črno goro, da bi bila dala koncesije za to železnicu Italiji.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 27. februarja. Danes se je nadaljevala razprava o proračunu železniškega ministrstva. Najprej se je razpravljalo o podčuveni Severni železnicni. — Minister dr. pl. Derschatt je odgovarjal na razne vprašanja in pritožbe. Posl. Sante je pozval ministra, naj posveti svojo pozornost jezikovnim razmeram pri Severni železnični ter odpravi tozadne neprilike. Del pro-

čoval, da je zaničujem, to aristokratsko svojat, je vzkliknil. »O, služim ji zvesto. Naravnost vzoren gozdar sem in če bi popustil službo, bi mi morali napraviti najkrasnejše spričevalo. A zaničujem in sovražim jih vendar iz vsega sreca. Zlasti njega, tega markija, ki se drži tako visoko, kakor bi mi izkazal posebno milost, če me blagoizvoli ogovoriti. In ravno tako zaničujem markizo. Kadar te vidi poleg mene, naju gleda, kakor bi se ji zdelo nečuvno in neverjetno, da ima tak neotesanec, kakor sem jaz, tako ženo, kakor si ti. Ah, ko bi ti vedela, kako jih sovražim.«

Vrgel se je na stol. Klarica je videela, da se ni uganih njene tajnosti, da se ni prišel na pravo sled in to je dalo vsaj nekoliko moči. Hrast se je smilil, toliko bolj, ker je bila ona vrok njegovih bolesti.

Stopila je k njemu in mu položila ruko na glavo.

»Prosim te Klarica, povej mi, odkrito, ali

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsat dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalni se plačuje od piterostopne peti-vrste po 14 h, če se oznalna tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopsi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravljanje naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalni, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudno vamo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto .. K 24— | Četr leta .. K 6—

Pol leta .. „ 12— | En mesec .. „ 2—

V upravljanju prejemam na mesec K 190.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto .. K 25— | Četr leta .. K 6·50

Pol leta .. „ 13— | En mesec .. „ 2·30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko

in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom,

a hkrat se mora poslati tudi naročnina,

drugače se ne oziramo na dotično na-

rotilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno

dan zadnjega platila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku

naročnini brez ozira vsakemu, kdor je

ne vpošlje o pravem času.

Upravljanje „Slovenskega Naroda“.

Sijajna zmaga!

Velikanski boj v mestih in trigli je dobojevan. Ni gaše bilo pri dejelzovskih volitvah na Kranjskem takega boja, kakor letos, in ta boj se je končal s sijajno zmago narodno-napredne stranke.

Zoper kandidate narodno - napredne stranke se je dvignilo vse, kar je na Kranjskem meščanstvu in slovenstvu sovražnega; na tri fronte, zoper vladu, zoper klerikalcev in zoper nemčurje je bilo treba voditi vojno. Vsi hudiči so planili na dan, vse je pritisalo na volilce, a vse nič ne pomagalo, združeni sovražniki so bili povsod tepeni in v prahu pomanjkljani.

Zoper osebo cesarjevo je osrednja vladar zlorabljala za volilno agitacijo. Cesar je visoko v letih in čisto naravno je, da vladar tako velike države v časih silnih in nevarnih razporov z drugimi državami in v dobi neprestanih velikih konfliktov z Madžari, ne more biti informiran o strankarskih borbah v naši mali krovovini. Znano je tudi, da vladar cesarju vselej zapiše, o čem ji je prav, da bi govoril s posameznimi delegati. Zlorabeč cesarjevo zanašaune, je vladar cesarju nasvetovala, naj reče dr. Sustersiču, da ga veseli zmaga klerikalcev v kmečkih občinah. Cesar se je res tako izrazil, tuk

pri ožji volitvi storili, kar jim velevali njih napredno mišljenje in da bodo glasovali za Gangla. V vseh drugih slovenskih mestih in trigh so kjer pri prvi volitvi zmagali narodno-napredni kandidati. Združeni sovražniki so upali, da pride vsaj v Ljubljani in v Kranju do ožje volitve in prisegali so še senci, da imajo mandat gorenjske mestne skupine Radovljica-Kamnik-Tržič v žepu. A ta račun se ni obnesel. Združeni sovražniki so pozabili upoštevati značajnost in narodno mišljenje mestnih volilcev.

Zmaga narodno-naprednih kandidatov je toliko pomembnejša, ker so klerikalci zatajili svoja narodna načela, ki jih imajo sicer vedno na jeziku, ker so opljuvali svoj narodni program in prodajali gorenjska mesta nemškarstvu, da so si s tem izdajstvom kupili nemčurske glasove v Ljubljani. Ob moči narodne misli so se razbili izdajski naklepi klerikalne stranke, ki je pri teh volitvah dokazala svojo etično propalost in svoje brezdomovinstvo.

Z zmago narodno - napredne stranke je v prvi vrsti udarjena v lada s svojim baronom Schwarzem. Klerikalno-nemčursko zvezo je ustvarila vlada in vlada je šla začelo v boj in vlada s Schwarzem na čelu je odgovorna za vse. Osrednja vlada je sama posegla v boj. Gosp. Schwarz, ki je najslabši in najnesposobnejši upravni uradnik, kar jih je kdaj bilo na Kranjskem, je osrednja vlada tik pred volitvami izposlovala baronstvo. O kakih zaslugah Schwarzem. Klerikalno-nemčursko zvezo je ustvarila vlada in vlada je šla začelo s klerikalci, ta stranka vpije »Proč od Rima«, pa se zvezuje z največjimi zeloti. Petmajst let so klerikalci vodili boj proti tej stranki, so njene voditelje insultirali in psovali, upirzirjali proti njim poulične demonstracije in napade na kazino, zdaj pa so Nemci in nemčurji s to stranko sklenili pobratimstvo.

In zgodilo se je, da so vzlite temu pobratimstvu dobili tako breo, da jo bodo pomnili. Ljubljana in Tržič sta edini mesti na Kranjskem, kjer ima nemčurje še kaj zaslombe. Tu so se nemčurji kakor blažni zapoldili v volilni boju, tu so zadnjega svojega človeka pognali na volišče, tu so do skrajnosti izkoristili svoj vpliv pri slovenskih volileih, ki so od njih odvisni, a prav tu je bila nemčursko-klerikalna zveza najhujša tepeva, v Ljubljani in v gorenjskih mestih so dobili narodno - napredni kandidati najlepše večine.

Tragikomici je usoda tistih malkontentov, ki so se prodali klerikalno-nemčurski zvezi samo, da bi razbili slog med naprednimi slovenskimi volileih. Ta izdajška družba se je pri minolih volitvah zadušila v blatu. Leta in leta so ti ljudje vpili, razsajali in zabavljal, da narodno-napredna stranka ni dosti narodna, niti dosti protiklerikalna, napoled pa se je ta družba udinjala vzenemško-brezdomovinski zvezi. To ni samo uničevalen poraz, to je tudi sramoten poraz.

pred volitvami. Seveda je vlada s tem zopet hotela vplivati zlasti na narodno uradništvo v prid izdajski nemčursko-klerikalni zvezi, a se je zopet krvavo urezala.

Seveda je tudi novo pečeni baron Schwarz posegel v volilni boj osebno in po nemčurskem uradništvu, izrabil vso uradno moč in ves vladni aparat, prav kakor bi hotel dokazati, da mora biti neizprosen boj zozem nemčursko uradništvo na Kranjskem prva naloga zavednih Slovencev. Boj zoper te ljudske sovražnike se seveda začne pri osebi barona Schwarz, kateremu naj bi dobrí prijatelji svetovali, da brž izgine s površja, ker obračun ž njim bo temeljiti. Volitve so pokazale, kako moč ima napredna stranka. Ta moč bo zadostovala, da zlomi stranka po Khuen - Hedervaryjevem vzoru napravljeni Schwarzev sistem.

Horostasno breco so dobili Nemci in nemčurji. Kakor pri državnoborskih volitvah meseca maja lanskega leta, tako so se tudi zdaj združili s klerikalci. Ta nemška stranka se dela svobodomiseln, pa se pajdaši s klerikalci, ta stranka vpije »Proč od Rima«, pa se zvezuje z največjimi zeloti. Petmajst let so klerikalci vodili boj proti tej stranki, so njene voditelje insultirali in psovali, upirzirjali proti njim poulične demonstracije in napade na kazino, zdaj pa so Nemci in nemčurji s to stranko sklenili pobratimstvo.

In zgodilo se je, da so vzlite temu pobratimstvu dobili tako breo, da jo bodo pomnili. Ljubljana in Tržič sta edini mesti na Kranjskem, kjer ima nemčurje še kaj zaslombe. Tu so se nemčurji kakor blažni zapoldili v volilni boju, tu so zadnjega svojega človeka pognali na volišče, tu so do skrajnosti izkoristili svoj vpliv pri slovenskih volileih, ki so od njih odvisni, a prav tu je bila nemčursko-klerikalna zveza najhujša tepeva, v Ljubljani in v gorenjskih mestih so dobili narodno - napredni kandidati najlepše večine.

Tragikomici je usoda tistih malkontentov, ki so se prodali klerikalno-nemčurski zvezi samo, da bi razbili slog med naprednimi slovenskimi volileih. Ta izdajška družba se je pri minolih volitvah zadušila v blatu. Leta in leta so ti ljudje vpili, razsajali in zabavljal, da narodno-napredna stranka ni dosti narodna, niti dosti protiklerikalna, napoled pa se je ta družba udinjala vzenemško-brezdomovinski zvezi. To ni samo uničevalen poraz, to je tudi sramoten poraz.

»Uboga Klarica! Svoj čas sama nisem verjela, da ljubiš Hrasta. Nejam časa sem ti ga pač sama priporočala, a kasneje — saj se spominjaš — sem ti prav tako odločno odgovarjala. A ti se nisi vdala. Nisem pojmlila, kako si se mogla zanj odločiti. Vedno sem mislila, da ljubiš koga drugahega.«

»In twoja misel je bila prava.«

»Res? A zakaj si potem vzela Hrasta?«

»Ker je bilo le na ta način mogče, ostati v bližini tistega, ki ga ljubim.«

»Kdo je to? Klarica, zaupaj mi, koga ljubiš?«

»Ne upam si izreči njegovega imena.«

»Klarica — pa ne da bi bil to — marki d' Aureville?«

Ivanki je pri tej misli kri zastala in zadrževala je sapo od strahu, da ji Klarica pritrdi. In ko je Klarica molče prikimala, jo je Ivanka vsebina objela in skoro jokaje vzdihovala: »Uboga moja sestra, uboga moja Klarica.«

Tiho sta stali pod starim drevesom in jokali briške solze obupnosti, solze, ki so bile toliko greneje, ker je Klarica poznačila ljubezensko nesrečo svoje sestre. Ivanka pa je po-

Sama je šla narodno-napredna stranka v boj, sama se je vojskovala na tri fronte in zmagala sijajno na celi črti. Zahvaliti se ima zato zavednosti in značajnosti volilcev, in tem klicemo iz dna sreca: Slava Vam!

Obrtni vestnik.

Med obrtniki nekaterih strok in med prodajalcem gotovih izdelkov obstaja preporno vprašanje zaradi obsega obrtnih pravic. Staro to navskrje stanovskih interesov je zlasti izraženo med prodajalcem storjenih oblek in prodajalcem čevljev na eni strani ter med krojači in čevljari na drugi strani. Krojači in čevljari so gorki tem trgovcem, ker vidijo v njih svoje naravne konkurenčne; in ker se obrtna svoboda tako daleč pačomejiti ne more, da bi se prodajanje storjene obleke in gotovih obuvil prepovedovalo kratkomalo, dasi so še včasih zahteve rokodelcev tako daleč, da so tirjali zakon, kateri bi varoval pravico prodaje rokodelskih izdelkov le upravičenim rokodelcem, je dobila skrb za obrambo čevljarskega in krojačkega obrta določno obliko v odločnem zahtevku, da se uredi vprašanje o dopustnosti jemati mero in prevzemati naročila tako za nove čevlje in novo obleko kakor za popravila teh predmetov. Mimo tega postulata tako močno zastopanih obrtnih strok, kakor sta čevljarski in krojački obrti, ni bilo moč iti nemo in brez vpoštevanja, ko je prišlo na razpravo vprašanje o preureditvi obrtnega reda. Stari obrtni red ni dajal prave in zadostne opore za enakoverno postopanje obrtnih oblastev. Počasi šele se je ustanovila neka stanovitost in sicer na podlagi razsedebe upravnega sodišča, katero je razsodilo v prilog trgovcem in jim priznalo pravico jemati mero, češ, da je bistven del pravice sprejemati naročila. Umevno in naravno je, da čevljari in krojači niso z miron in ravnodušnostjo sprejeli tega zanje neugodnega stvarnega položaja. Njih stremljenje, ki je našlo oporo tudi pri drugih obrtnikih, kateri so imeli slične ali enake interese, vzemimo le mizarje, tapetnike, si je stavilo za cilj tako izprenembo obstoječega položaja, katera naj prevrže razmerje njih v dobro in v korist. Živilno gibanje, ki je nastalo po vseh obrtnih zastopilih in dobiti poudarka tudi na raznimi stanovskih zborih in splošnih shodih, je v znatni meri priporočeno k temu, da se je pri posvetovanju o § 38. obrtnega reda navlize ostremu

nasprotovanju po hudem naporu izpremenila vladna predloga in dosegel s težavo nekak kompromis; nanovo privzetemu § 38. a se takoj vidi, da nosi značaj kompromisa med nasprotojučimi si strankami. Sedanji § 38. a govori obširnejše o obsegu obrtnih pravic, ki je zlasti tudi podrobna določila o pravici trgovcev do sprejemanja naročil, jemanja mere in o pravici, sprejemati blago v popravo. Posebej se jemlje omenjeno postavno mesto ozir na prodajalce čevljev in oblek, kar je lahko razume, da gre pri teh strokah za posebno izrazito interesno navskrje.

Nastane vprašanje, kakšen je položaj po novem določilu? Predvsem veli zakon, da imetnik trgovinskega obrta vobče kot tak nima pravice, izdelovati ali podelovati obrtnih izdelkov kakor tudi ne pravice prenarejati in popravljati obrtnih izdelkov. Gre pa imetniku trgovinskega obrta vobču pravica, da na blagu, katero ima na prodaj ali katero mu je dobavit, izvrši take izprenembne, katere imajo zgolj in izključno namen prilagoditi in prirediti blago individualnim potrebam kupcu, da se sploh more spečati. Iz tega jasno sledi, da je pravica izdelovanja kakor tudi pravica popravila po zakonu varovana in pridržana upravnim obrtnikom, prodajalec sme na blagu, ki ga ima valogli ali ki ga je dobavil po naročilu, izvršiti le maleknostne predrede, potrebine v konkretnem primetu.

Predenemo k vprašanju o dopustnosti sprejemati naročila. Imetnik trgovinskega obrta ima v tem pogledu v splošnem po zakonu pravico, da sprejema od strank naročila na blago, katero sme po svojem obrtnem zglasil in obrtnem listu prodajati. Ob sprejemjanju naročil sme jemati tudi mero, toda naročeno blago mora dati v izgotovitev samostojnim priznajalec, torej upravičenim obrtnikom. S tem pridržkom, da daje preneta naročila v izgotovitev upravičenim proizvajalcem, sme prevzemati tudi izvršitev izprenemb in poprav (reparature) toda le na blagu in izdelkih, ki jih je sam dobavil, odnosno prodal. To velja o prodajalcih v splošnem, veljavajo torej določila, katera smo omenili pravkar, na primer za trgovce s pohištvo, trgovce z zlatino in nakiti, trgovce s klobuki itd. Posebna določila pa ima za prodajalce moških, ženskih in otroških oblek. Pri prodajalcih te vrste blaga dela zakon razliko, in sicer razlikuje

ca šepetal sestri na uho, »jaz pa nisem svobodna. Ti si smela storiti kar si hotela, jaz tega ne smem. Ti nisi nikomur nič žalega storila, samo svojemu lastnemu sreču, če bi pa jaz tako storila, bi smrtno žalila, nezasluženo ponižala in osmešila moža, ki me ljubi in spoštuje in ki že tak preveč trpi, ker mu ne morem ljubezni vracavati z ljubezni. Marki niti ne sluti, da ga ljubim in prisega sem, da tega nikdar ne izve. A čemu naj bi mi tudi pokazala svojo ljubezen? Marki se zame ne zmeni, komaj ve, da sem žena njegovega gozdarja, ne bavi se nikdar z menoj, še nikdar ni več kot deset besed govoril z menoj, in če bi me danes srečal v kakem tujem kraju, bi me skoro gotovo niti ne poznal.«

»A ti, Klarica, ponosna moja Klarica, ti ga vzlič temu ljubiš?«

Da, Ivanka, čez vse na svetu. Zavladal je molk v sobi. Pred hišo so postajali posli, se krohotali in se dražili z robatimi šalamami in opomnjaimi, vmes se je čulo osorno poveljevanje Hrastovo, a sestri nista čuli niti tega ropota in vpitja, niti ves

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstre-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 25 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiskna enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnistvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnistva telefon št. 85.

Pesamezno številke po 10 h.

Slovenskim volilcem slovenskih mest in trgov.

Pri deželnozborski volitvi dne 28. februarja 1908 ste šli na vdušeno in neustrašno v boj za sveto slovensko stvar in vsled svoje narodne zavednosti preprečili poskušeni atentat na slovenski značaj naših slovenskih mest in trgov.

Povsod ste stali v boju kar skala za naše slovenske kandidate proti raznim "neodvisnim" kandidatom, ki so pod krinko svoje "neodvisnosti" hoteli zanesti v vaše vrste neslogu in zmešnjavo, ki so računali na vašo narodno mladost in hoteli tako oropati vaša mesta in trge ujlepšega pridevka: slovenskega imena.

Vi slovenski volilci slovenskih naših mest in trgov pa ste v svoji narodni zavednosti opazili pravčasno to grdo nakano ter s svojo narodno disciplino pripomogli do zmage izvoljenim slovenskim kandidatom naprednega mišljenja, s tem pa obenem dali zasluženo lekcijo ne samo "neodvisnim" kandidatom, tem več posebno tudi vsi oni čudni družbi, ki se je z vso vnemo poganjala in pehal za izvolitev "neodvisnih" kandidatov.

Vaša zasluga je, da v vaših slovenskih mestih in trgih še vedno ponosno plapola belo-modro-rdeča zastava in ne črno-rdeča-zlata poleg belo-rumene.

Veliko je bilo sovražnikov, a tem bolj častna je zmaga, katero ste izvojevali.

Slovenski volilci slovenskih mest in trgov!

V slovenskih svojih sрcih najde najlepše zadoščenje za svoj možati nastop za slovensko stvar, naša dolžnost pa je, da vam javno priznamo, da je zgodovinski dan 28. svečana 1908 na-

šel slovenske volilce slovenskih mest in trgov pripravljene na braniku za slovenske svetinje.

Za sijajno izpričano narodno zavednost vam izrekamo slovensko zahvalo in vam kličemo:

Naprej zastave Slave!

V Ljubljani, 29. februar 1908.

Slovensko društvo v Ljubljani.

Volitev v Idriji.

Idrija, 1. marca.

Idrija je poleg Ljubljane gotovo najbolj politično izšolano slovensko mesto. Izmed 354 volilcev jih ni bilo 50, ki bi se bili že sami odločili za to ali ono stranko in med temi je kakih 30 uradnikov-nedomačinov, ki se še niso prilagodili našim razmeram. Zato napredni agitatorji niso imeli posebnega dela. Dosti več podplatov pa so izbrusili in dosti več pisem so pisali klerikalni voditelji (gospod Osvald že ve, kateri), — hoteče s hanskimi pretvezami prodreti napredne vrste. V to svrhu so izdali tudi nesramen pamflet proti narodno-napredni stranki in vsa ta gnojnica se je končno izlila v enako nesramen slavospev bivšemu klerikalnemu poslancu. K temu rečemo samo to: ako bi ta dekan imel kaj časti v sebi, ne bi smel dopuščati, da se kaj takega tiska, toliko manj bi se sam smel hvaliti s takimi deli, ki jih niti med dobrimi dela usmiljenja ne moremo pritiščati, kaj še med zasluge — politika. — In koliko glasovnic so imeli ti klerikalni poštenjaki!! Ce se jim je zdel kak na volilec le količaj omahljiv, že mu je ta ali oni klerikalni pisarček stisnil v roke glasovnico, seveda na njej zapisano njegovo prečastito ime.

Ali vzliči vsem upiranju se bode treba posloviti od častnega mesta deželnega poslanca. Ti nehvaležna Idrija! Točko dobroti ti je storil On, ki pa mu niti tega ne privoči, da bi še nadalje smel po 10 ur nepremično stati v deželnem zbornici; ne privoči mu, da bi še nadalje smel v deželnem zboru kranjskem staviti obstrukcijske predloge v korist e. kr. rudn. učiteljem v Idriji; ne privoči mu, da bi še nadalje smel zamujati vlak na potu k važnim avdijencem; ne privoči mu, da bi kot deželni poslanec

torej kot zaupna oseba še nadalje mogel metati polena pod noge idrijskemu devlatstvu, borečemu se za svoj obstanek; skratka, Idrija, ti si najnehvaležnejše mesto na svetu, ker svojemu največjemu dobrotniku ne privoči drugega kot — penzion!

Petkova volitev je torej odločila, da dekan Arko ne bude več idrijski deželni poslanec; kajti socialni demokratje so ravno tako zavezani (ne s pogodbo, pač pa vsled svojega odločno protiklerikalnega stališča), voliti naprednika Gangla, kakor bi bila naša stranka volila socialnega demokrata Kristana, če bi bil on prišel v ožjo volitev. To je tako jasno, da nam o tem ni treba izgubljati nepotrebnih nadaljnih besed.

Povedati pa moramo javnosti, kako se je pri teh volitvah obnašala naša slavna vlada. Kakor povsod, tako je tudi pri nas ta zaščitnica postav kolikor le mogoče šla na roko kierikalcem. Da si ni mnogo storila iz tega, če je malo preskočila plot zakona, temu se ne smemo preveč čuditi, če ne bo g. okrajni glavar Ekel — hud. Ker pa pri uredbi »Slovenskega Naroda« nima tiste moči, tudi če bi prišel v uniformi, ves obložen s križci in medaljami, kakor kot volilni komisar v volilni dvorani, se vendar drzno navesti slučaj, ki razločno kaže, da mož, odnosno njegov šef, pozna vse postave in se tudi po njih ravna. Evo ga! Iz volilnega imenika sta bila izpuščena dva e. kr. rudniška učitelja. Okrajno glavarstvo je ustreglo naši reklamaciji ter odločilo, naj se obadva vpišeta v volilni imenik. Proti tej odločbi se je pritožil klerikalni paznik Ivan Petrič, ki bi se učitelja ne vpišeta v volilni imenik. Priporočali bi slavnemu deželnemu predsedništvu, odnosno glavarstvu, naj pogledajo gospodje v kakšno zbirko odločb upravnega sodišča, morda se jim posreči najti mesto, ki pravi, da so državni uradniki (in to sta reklamirana e. kr. rudniška učitelja), volilni upravičeni ne glede na fizično polnoletnost. Najlepše pri celi stvari je pa to, da se je proti vpiši učiteljev pritožil ravnog. Ivan Petrič, ki niti volilec ni. Stvar je namreč taka. Volilni imenik se je sestavljal na podlagi dat e. kr. davčne urada v Idriji. V davčnih knjigah je bil vpišan Ivan Petrič kot

posestnik, ki plačuje na leto toliko in toliko davka. Znano pa nam je bilo, da ta Ivan Petrič nima nikakoga posestva, pač pa njegova mati. Vsled tega se je od naše strani vložila pritožba na okrajno glavarstvo z zahtevo, naj se Ivan Petrič črta iz volilnega imenika. Glavarstvo pa nam je odločilo pritožbo sklicuje se na poročilo davčnega urada, glasom katerega plačanje Ivan Petrič 8 K 55 vin. davka. To se nam je zelo nemogoče. Vprašali smo na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik?

Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posestnik? Pregledamo zemljiško knjigo. Ni ga zemljišča, ki bi bil I. P. pri njem vpisan kot lastnik. Preskrbeli smo si o tem pri sodišču uradno potrdilo. Pri tem pregledavanju pa smo prispevali na kompetentnem mestu, a morda Ivan Petrič plačuje osebno dohodnino. Niti vinjarja. Morda je pa vendarle posest

vedeli — kroži tale mična pripovest. Vladni svetnik pl. Laschan ima laka-ja, ki je nekje v slovenskih krogih napravil nekaj dolga. Ker ni plačal, se mu je zaplenila plača ter se je o tem, kar je bilo neizogibno, dostavilo sodno obvestilo vitezu Laschanu. Dotično obvestilo je bilo v slovenškem jeziku pisano, a sodni sluga je je gospodu vladnemu svetniku dostavil v njegovem uradnem biroju pri deželni vladi. Komaj je nemški vitez opazil, da se mu dostavlja slovenski odlok, zamenil se je od jeze. Raztrgal je dostavnico in odlok ter oboje vrzel pred noge sodnemu slugi, kričeč: Wie kann sich das Gericht erfrechen, mir in dieser Sprache etwas zuzustellen! Dobro! Mi uradniku, naj si je Slovenec, naj si je Nemec, radi pri-zanesemo, neizprosni smo pa vsikdar, ako kak birokrat, ki živi so slovenskega naroda, izkazuje sovraštvo na-sproti jeziku, katerega govore naše matere. Danes samo vprašamo: se je v ti zadavi vršila kaka preiskava in kako zadoščenje se je dohilo za to ne-čuveno postopanje vladnega svetnika? Prosimo hitrega odgovora, ker si ga drugače poščemo sami!

— Volitve v kmetskih občinah in volitve v mestih. Silni poraz, ki je zadel vladno - klerikalno - nemškutarsko koalicijo v mestni skupini, boli premagance tako, da se od bolečin kar zvijajo. V tolažbo svojih pri-stašev pripovedujejo gorostasne bajke in očitne norosti in napenjanja svoje možgane kar je mogoče, da bi svoj poraz postavili vsaj v milejšo luč. »Slovenec« izigrava malone vsak dan volitve v kmetskih občinah proti volitvam v mestni skupini. A ta primera šepa na obeh nogah. V mestni skupini je bil boj, v kmetskih občinah pa razen v Belokrajini sploh n i b l o n i ē b o j a . V mestni skupini so se pod vladnim vodstvom združili klerikalci in nemčurji na najsrdečnejši boj zoper narodno-napredno stranko, da ji odvzemajo nekaj mandatov, v kmetskih občinah pa se narodno - napredna stranka sploh ni udeležila volitev in tudi ni ničesar storila za kandidate, ki jih je kmetska stranka postavila v nekaterih okrajih. Kandidatje kmetske stranke so bili popolnoma prepričeni sami sebi in niso imeli ne agitatorjev, ne sredstev za agitacijo. In vzhil temu so klerikalci komaj in komaj rešili svojega Šukljeta. V desetih kmetskih okrajih pa sploh ni bilo protikandidatov. Zato je pa naravnost smešno, če govorji »Slovenec« o »zmagah« v kmetskih občinah. Kjer ni boja, tam ne more biti zmage. Naravno je torej, da se živa duša razen e. kr. komponenčnega urada ni zmenila za »zmage« klerikalcev v kmetskih občinah. Tudi klerikalci sami niso bili nič kaj veseli svoje »zmage«, ker jim je Belokrajina pokvarila vse veselje. Zmaga narodno-napredne stranke v mestni skupini pa se resnično vesele vsi naprednjaki. Volitev v mestni skupini je bila »Kraftprobe« kakršne še ni bilo na Kranjskem. Vsi hudiči so se zarotili zoper narodno - napredne kandidate. Na čelu koaliranih so-vražnikov je korakala zakonolomna vlada, a vkljub največjemu naporu je narodno - napredna stranka trešila ob tla nasprotiško koalicijo. To je res zmaga, prava zmaga, izvo-jevana v najljutejšem boju in kdor čuti narodno in misli napredno, ta se te sijajne zmage po vsi pravici od sreči veseli. »Zmaga zagotovljena« je še pred volitvami oznanjala nemčurško - klerikalna koalicija — potem pa je bila na celi črti potolčena in popita, da se v svoji onemoglosti kar lase puli vsled jeze in obupa.

čil ir: krepak in torej docela usposobljen z delom lastnih rok preživiti — to ste naglasili sami — svojo devet-glavo rodbino.

Državljan pa, ki z delom lastnih rok preživi devetglavo rodbino, mora imeti dokajšnje sredstvene do-hodke.

Vsled česar se Vaš mož s tem pod pretnjem nasilnega dogona nujno poziva, da se tekmo treh dni v lastni osebi oglasi pri o tem že obveščenem pristojnem davčnem uradu, da bo za-slišan glede pritajanja svojih dohodkov odnosno namenoma krive fasije. Če bi temu uradnemu ukazu na ka-kršenkoli način izognil, se ima nad njegovim premičnim in nepremičnim premoženjem razglasiti konkurz.

Sr.

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalej.)

XIV.

Marki Charles d' Aureville se je dolgočasil. Rana na roki se je sicer kmalu zacelila, a marki tudi po preteklu zaradi bolezni dovoljenega dopusta ni nastopil svoje službe, ker ni hotel iti v Ljubljano, dokler ni bila njegova afera s princezinjo Dietrichsteinovo in z baronom Gallom pozabljena. Prosil je za podaljšanje dopusta in prošnji njegovi se je seveda ugodilo. Upal je, da mu sploh ne bo več treba ostati na Kranjskem, kajti

— Fajmošter iz Selc se je pripeljal nalač zato v Ljubljano, da je Cočovega žlahnika Simončica obdelal za klerikalno-nemčursko stranko in mu popisal glasovnico.

— V volilni komisiji v Novem mestu je sedel 28. t. m. tudi g. Jožef Bergmann, hišni posestnik in lekar na »Pri kroni« v Novem mestu. Mož je rojen Novomeščan, ki se je nemški šeles v Šoli naučil, pa se gre rad velikega nemškutarja. Še slovenske dekle ne mara v hiši, le Kočevarice, in če prirede Kočevci kako slavnost, da izvajajo Slovence, je vselej zraven. Samo slovenske kronge mu diše. Pri volitvi dne 28. t. m. se je zgodilo tole: Okrajni glavar je kakor vse člane komisije, tudi Bergmannova pozval, naj odda glasovnico. Bergmann je najprej rekel, da je nima, ā ko mu je župan drugo glasovnico ponudil, je pa rekel, da se zanjo zahvaljuje, ker ima svojo v žepu, a ne mara iti ponjo. Če bi bil imel Plantan kakega nemškutarja protikandidata, bi bil Bergmann seveda z navdušenjem glasoval za nemškutarja. Slovenci naj pa le še nosijo svoj denar nemškutarju Bergmannu.

— Volilno gibanje na Goriškem. Klerikalci res ne znajo drugega nego lagati. Kar izmisli so si zvezo slovenskih naprednjakov z laškimi liberalci, jo tiskali debelo ter raznašali okoli po listih. Tisti čas pa, ko so po svoji stari navadi nesramno lagali, so se sami pehal z vso silo za laške klerikalne kandidate v splošni kuriji, ki je volila včeraj. Včeraj je bilo videti v Gorici slovenske klerikale, kako so hodili voliti kar po vrsti laške klerikalne kandidate. Tako so delali; sedaj pa bodo izprijeti najbrže lagali po svojih listih, da so volili včeraj slovenski naprednjaki laške liberalce. — Vse uredništvo »Primorskega Lista« je bilo na nogah za laške klerikalce, lazili so okoli slovenskih volilcev ter jih nagnovali, naj gredo voliti laške klerikalne kandidate. Brata odgovornega urednika »Primorskega Lista« so arretirali radi prehude agitacije. Tako so se vezali slovenski klerikalci z laškimi klerikalci. — Od strani naprednjakov ni šel nihče voliti, s čemur je najsijsajnejše ovržena podla klerikalna laž. Laž o zvezki so raznali tudi laški socialisti. Ti so postavili, seveda brez upa zmage, zadnji trenotek svoje kandidate za splošno kurijo: Al. Cej iz Gorice, Cesare Tessi iz Krmina in Fr. Marega iz Gradišča ob Soči. — Včeraj se je bil na Goriškem ljut boj proti klerikalizmu. Ta boj nam je pokazal, da je napreden živelj na Goriškem takoj močan, da ga klerikalizem nikdar ne ugonobi. Le dela je treba in zopet dela! — V furlanskem delu dežele je klerikalizem v najbjubnješem evetu!

— Pastirski list lavantinskega knezoškofa dr. M. Napotnika, ki ga izda za tekoči post, povablja tudi slovensko ljudstvo in slavljenje »lurške matere božje, torej v romanje v Lurd. Tozadevne oklice so že objavili klerikalni list! — Ta škofov postni list proslavlja tudi papeža Pija X. ter izrazjuje nado, da bode »dobrok naše ljudstvo pokazalo »svojo radodarnost napram sv. očetu.« — Tako ljubijo cerkveni voditelji ubogi naš narod. Nič ko skranno ožemanje!

— Budalost. Iz Spodnjega Štajerja se nam piše dne 29. februarja t. l.: »Narodna stranka za Štajersko bode moraliti iti v šolo h klerikalni krščanski socialni zvezi, da se priudi pravim mislim o preosnovi volilne reda za Štajersko. Tako piše mariborskega »Slovenskega Gospo-

darja« 9. številka z dne 27. m. m. na uvodnem mestu ter resno govorji svojim »bravcem«, da inteligenca »Narodne stranke« — le te najboljši ljudje! — ne presegajo politične izobraženosti, ki jo dobri pri »Kmetski zvezki« vsak obiskovalce njenih socialnih kurzov!! Zdaj pa vemo. Kdor še ne verjam, da je »Slovenski Gospodar« res list ljudstvu v pouk, naj karbere ta citirani uvodnik. Navajeni smo že »Gospodarjevih« budalosti, a večje bedastoče, ko je ta, še nismo kmalu zasledili pri Koroščevem trobilu.

— »Straža«, list, ki ga misljijo izdajati štajerski klerikalci kot ne-nekako glasilo njihovih »inteligencov«, ne bode pričel izhajati 1. marca t. l., kakor je bilo nameravano, marveč pozneje — enkrat. — Še niso vti pogoji v zadovoljivi meri izpoljeni, pravi tozadovne »Slovenski Gospodar« z dne 27. februarja t. l.

— Promocija. Včeraj je bil na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja medicine gosp. Ludovik Jenko, sin tukajšnjega zdravnika g. dr. Ludovika Jenka in njegove gospe soprote Terezine. Čestitamo!

— Iz železniške službe. Kako spravljajo nemške uradnike v naše kraje, svedočita zopet dva slučaja: Karel Paček, pristav avstr. drž. železničn. drž. žel. direkcije v Inomostu, je premeščen v področje drž. železniške direkcije v Trst, kamor pride tudi Karel Greiper, strojni asistent avstr. drž. železnične obratne-ga vodstva v Črnomorje.

— Učiteljske vesti na Štajerskem. Šolski vodja v Besniku Matvež Žganec je menovan za nadučitelja v Št. Jungertu na Pohorju. Učitelj Al. Eppich in učiteljica Marija Eppich v Vojniku pri Celju sta dobila službi pri Sv. Ani v Lavantegg.

— Iz gledališke pisarne. V petek (par) se uprizori tretjič v sezoni priljubljena angleška opereta »Geisha«, ki je dosegljala tudi na slovenskem odu popoln uspeh. — Prihodnjo nedeljo popoldne se uprizori kot diaška in ljudska predstava ob znižanih cenah Schillerjeva žaloigra »Kovarstvo in ljubezen«, površno modeliranega postavi Bernsteina igralca na oder: »Tu imaš glavne konture svoje psige, njeni psihologiji si igras!« — In zato sem se razveselil Fijana v vlogi Richarda! Kako lepo je razumel tehnično posebnost Bernsteinvih dram; ali ni bil njegov organ kot vijolina, ki pod večroko vzklopil izlahnega »pijana« v silovit »fortissimo« drugega dejanja; paralelno z dramo se je razgivali njegova igralska agilnost, paralelni z njo so se odpirali vredni vlogi njegovega melodijskega govora in tam na vrhuncu dugega akta si je postavil smelo dramatično »korono« — za trenotek ga je veselilo obstati na tej tekto dosegliji, lepi višini teatralike — in že je, pokoren autorju, zaprl preglasne registre svoje duše. In Fijan ne molči, dokler je na odu; kadar mu avtor veli molčati z jezikom, tedaj govor z gestami in mimiko in vsaki malenkosti na odu posveti svojo pizornost. Občinstvo se mu je zahvalilo za lepo igrosfrenični pleskominčetlični darovi. Iug Kreisov kot Marija Lujiza je stačila svojemu partnerju enakovredno ob strau, koliko pristregi divjega trpljenja ji je ta večer kipelo iz prsi, koliko globokočutnih, žalostno ponosnih akcentov je našla njena duša, s takim divjem ognjem je igrala mogočno sceno drugega akta, da mi ni mogla iz spomina beseda, s katero je označil Sorbet igro Marije Lujize v Parizu: »une petite panthère en fureur«. G. Nučič je svojo malo vlogo podal tako lepo in precizno, da zasluži vso pohvalo; da je g. Borštnikova izvrstno absolvirala svojo, stvar se ume samoobsebi, kakor tudi g. Danilo, ki je s primerno umirjenostjo igral detektivsko vlogo Gondoina. Dr. P. G.

— Nenavaden glasbeni užitek bodo imeli obiskovalci »Sokolove« maškarade, kajti nastop Buonapartove armade se vrši ob zvokih »naskočne koračnice«, ki jo je prvi konzul Buonaparte dal komponirati v spomin bitke ob piramidah, in ki so jo vsa poznejša leta med drugimi zgodovinskih koračnicami svirale godbe cesarskih gard Napoleonovih. »Sokol« je naročil glasbeno gradivo posredno od nekega založništva v Ljubljani. Imeli smo priliko čuti to koračnico, ki se francosko nazivlje »Pas de charge dela Garda republicaine à la bataille des Pyramides«, in reči se mora, da ta šumske majestetična glasba naravnost izraža eksplativno silo tedanje francoske države in močnost njenega genialnega gospodarja. — Tudi komando nad francoskim vojaštvom bo francoske; potrebne povojne stavke je dobilo društvo iz Pariza s prijaznim posredovanjem tukaj živeče dame. Napoleonova armada ima pristne puške in bajonetne iz tedanjega časa, ljubeznivo dane na razpolago iz neke tukajšnje zasebne zbirke. Ponovljeno bodi, da je skrbljeno za to, da se bo imponzantni nastop, za kogega so »Sokoli« imeli mnogo utrudljivih sku-

koli način odlikovala med drugim ženstvom. Klarice doslej marki res še ni bil prav zapazil. V družbi se je Klarice iz ozirov na podrejeno stališče svojega moža vedla vedno jako skromno. Ni bil plaha, a zavedala se je, da ji je pristop v markijevu družino dovoljen le iz dobrohotnosti in zaradi tega je bilo njenje vedenje vedno rezervirano. Marki ni imel prilike spoznati, da je Klarica zgodovorna in zabavna, izobražena in duhovita in seveda ni slutil, da nadkrijuje skromna Klarica v teh ozirih mnogo odličnih dam iz prvih rodov. Iz navade, izogibati se pripravljeni življenju, se za Klarico ni zmemel že zaradi tega, ker je bila soproga njegovega gozdarja, ki je bil po njegovi sodbi povsem nizek in brezpomemben človek. Pa tudi Klaricino lepoto ni zapazil, ker ni imel prav pozornosti ne za ljudi, ne za dogodek v svoji hiši in ker se je Klarica vedla tako skromno in se markiju tako skrbno umikala, da marki ni prisel v položaj si jo natančneje ogledati.

— Sele zdaj, ko je bil marki prisilen živeti brez družbe, je z velikim začudenjem spoznal, da prebiva pod njegovo streho jako lepa mlada žena, ki zna biti prav ljubezna in zabava. Zapazil je to pri obedu in je karstrmel nad tem, kar mu je žena pozneje povedala o Klarici.

(Dalej pričnjava.)

šenj pozno v noč, vršil zares točno ob 9. zvečer. Torej pravčasno priti! »Sokoli se še enkrat opozarjajo, da na današnjo maškarado ni priti v sokolskem krouju, ker bi to motilo enotni značaj kostumov. Za nemškarirje je obleka promenadna, pri blagajni pa bodo na razpolago turške čepice.

— Obeni zbor »Političnega, gospodarskega in izobraževalnega društva za vodmatski okraj« je bil 22. m. m. v gostilniških prostorih g. A. Bizjaka v Bohoričevih ulicah. Navzoč je po-zdravil predsednik gospod Bizjak in se zahvalil vsem podpirateljem društva. Tajnik gospod Tomaz Češen je izjavil, da je v svojem temeljitem poročilu prehudo društvo. Storilo je, če se po-misli, da se je ustanovilo še 9. septembra lanskega leta, ogromno. Knjižnica, ki jo je urejeval poživovalni član g. J. Mulaček, šteje nad 800 knjig. Članov ima društvo 109. V bralni sobi je članom na razpolago 22 časopisov. Društvo je pri-redivo Miklavžev večer, na katerem je obdarilo 23 otrok ubožnih staršev iz vodmatskega okraja z obleko in obu-valom, neoziraje se na to, kateri politični stranki pripadajo starši teh otrok in žrtvovale za to človekoljubno delo čez 250 K. Tudi požrtvovalnost nekaterih članov, kakor tudi gospa, je pripomogla, da so bili ti otročici tako obilo obdarjeni, ker so dame napravile brezplačno obleke za deklice, za kar jim izreka odbor na tem mestu najprisrčnejo zahvalo. V društvenih prostorih je lep društveni inventar, ki reprezentuje vrednost 300 K. Odbor je imel redno vsak četrtki sej. Društvo se je zavzelo pri občinskem svetu za regulacijo in kanalizacijo Vodmata ter izposlovalo s poživovalnostjo občinskega svetnika gospoda Turka kanalizacijo v Ravnikarjevih, Bohoričevih in Jenkovih ulicah, za kateri trud moramo na tem mestu g. obč. svetnika Turka in slav. obč. svet najprisrčneje zahvaliti. Sestavila se je tudi prošnja do občinskega sveta za svrhu podaljšanja roka za davčno prostost hišonajeninskega davka za tiste stavbe v Vodmatu, ki so bile zgrajene po potresu. Ta prošnja se je izročila gosp. županu I. Hribarju, ki je obljudil, da bo vse storil, kar je v njegovem moči, da zaprošeno podaljšanje doseže. Društvo je priredilo več veselje, katero so donesle lep čisti dobiček in le tako je blo moč napredovati društveni. Govornik končno apelira na vse člane, da pridno pridobivajo članov in podpor, da bo moč društvenih delov na smislu društvenih pravil, ki pravijo: »Društvo ustanavlja človekoljubne ustanove, iz katerih podpira podpore potrebnim prebivalcem vodmatskega okraja.« Blagajnik gospod Mrak in poročnik, da je imelo društvo do 31. decembra 1907 891 K 36 vin. dohodkov, 673 K 25 vin. stroškov, torej 218 K 11 vin. prebitka. Gosp. Ivan Oravec kot revizor predlaga, da se da g. blagajniku absolutorij in se mu zahvali za požrtvovalno delo. Članarina se je zvišala za 10 vinarjev mesečno in znaša za leto 1908. 40 vin. na mesec. V odboru so voljeni gospodje: Bizjak Ivan, Mrakar Ludovik, Lušin Dominik, Verovsek Štefan Miha, Oražen Ivan, Tomaz Češen, Mrakar Veličan, Kavčič Fran, namestnika gg.: Židan Mihael in Babnik Karel, revizorja gg.: Reboli Pavel in Drašček Anton, arhivar g. Štefan, namestnik g. Turšič. Obljudila sta svojo pomoč v arhivu gospoda Gherbaccia in Wagnera. Nadalje je sklenil obeni zbor na predlog gospoda Verovška napraviti v poletnem času večjo veselje na korist »Sokolov« doma v vodmatskem »Sokolu«. G. Tonij se zahvali odboru v imenu Novega Vodmata, Zelene Jame in Most, da se je spomnil le-ta tudi pri Miklavževem večeru na uboge otroke teh okrajov. G. Verovšek predlaga tudi, da se odbor pooblasti, da stopi v dotiku z izvrševalnim odborom na-rodnodnapredne stranke, da mu ta prepusti, da si izvoli vodmatski okraj enega zastopnika v občinski svet. Dalje predlaga za zaupnika društva, in sicer za Zeleno jamo gospoda Šemeta, za Novi Vodmat in Moste pa gospoda Tonija, katera zaupnika sta zavezana po

SLOVENSKI NAROD.

izbaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ogrške dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko stoletje 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od petrostopne petit-vrste po 14 h, če se oznalila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopsi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati garažnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Gospodom volilcem!

Z današnjem ožjo volitvijo v Idriji so končane deželnozborske volitve v mestni skupini.

Že davno te volitve niso bile tako važne, kot letos. Saj so zavedni narodnonapredni volilci imeli odbiti združeni naval klerikalstva in nemškutarije, podpiranih po vlasti.

In odbili ste, gospodje volilci, ta naval sijjajno. Vsled vaše nemohljivosti, narodne navdušenosti in vzorne discipline ste treščili ob tla pisano to — rodnu in domu našemu skrajno nevarno — koalicijo. Slovenska narodna trobojnica, čista in neomadeževana, vihra zopet nad kranjskimi mesti.

Tako budi, gospodje volilci, tudi vedno zaneprej! Roko proč! zakličite vsakomur, kdor bi se drznil stegovati jo po naših slovenskih mestih, teh trdnjavah vaše narodne zavednosti.

In na tej zavednosti, ki ste jo tako znamenito dokazali, pri ravnokar dovršenih deželnozborskih volitvah, iskrena vam hvala!

V Ljubljani, 4. marca 1908.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

„Radi zveze z vladom in Nemci bi moral S. L. S. propasti fizičko in moralno.“

Ta stavek je napisal »Slovenec« v uvodniku v soboto, dne 22. februarja ter dostavil: »Pameten liberalni politik bi stopil, ko bi se ta zveza brezdvojbeno pokazala na škodo pravicam slovenskega naroda, na dan glasno in brezobzirno.«

Ker je zveza klerikalcev z Nemci in vladu postala popolnoma očita, si jemljam pravico nastopiti »glasno in brezobzirno« proti nji, da pokazemo slovenski javnosti v vernih

barvah vso škodo, ki jo je ta zveza že zadala in jo še bo povzročila slovenskemu narodu, ako bo še nadalje zaupal svojo usodo politikom, ki so sedaj v vodstvu klerikalne stranke.

Da se nam ne bo očitalo, da izrekamo samo sumničenja, ne da bi imejmo za svoje trditve dovolj jasnih dokazov, hočemo najprvo dokazati, da faktično obstoji zveza klerikalne stranke z vlasto in Nemci.

Ta zveza se je skoro istočasno pokazala v državnem in deželnem zboru.

V državnem zboru je bila posledica te zveze postopanje slovenske klerikalne delegacije v zadevi volilne reforme. Za ceno, da se odvzame kranjskim mestom in trgom razen Ljubljane vsako zastopstvo v parlamentu, je dr. Susteršič dovolil v to, da so se koroški Slovenci oropali druga gema mandata in da se je kreiral za kočevske Nemce poseben mandat.

V deželnem zboru so se klerikalci z nemškim veleposestvnikom sporazumeli za takovo volilno reformo, ki bi na prinesla klerikalni stranki absolutno večino v zbornici, dočim bi reducirala število slovenskih naprednih mandatov na minimum, obenem pa za nedogleden čas zagotovila dosedanje posestno stanje nemškega veleposestva.

Dasi je bil pakt dr. Susteršiča z vladom in Nemci glede volilne reforme tako v državnem, kakor v deželnem zboru očiven, dasi je to zvezo dokazoval tudi nastop nemških volilcev pri državnozborski volitvi v Ljubljani dne 23. maja lanskega leta, vendar je to neovržno dejstvo klerikalne stranke tajila z vso trdovratnostjo do danes.

Tajila je ta fakt še celo v pravkar končani deželnozborski volilni kampanji, dasi je vsakomur moralno bilo jasno, da bi Nemci nikdar in nikoli ne šli oficijalno kot en mož in na vsi črti v boju za klerikalne pod kriko »neodvisnosti« se skrivajoče kandidate v mestni skupini, še manj pa za oficijalne klerikalne kandidate v kmetijskih skupinah, navajamo tu kot zgled samo slučaj **Suklje**, ako bi ne bili preje sklenili s klerikalci trdega paktu, ki jim zagotavlja izrednih kandidatov.

Toda klerikalce so razkrinali v vsi njihovi odurni negoti lastni njihovi nemški zaveznički sami, ki so v svojem glasilu »Deutsche Stimmen« javno priznali, da obstoji med Nemci in klerikalci »eine Vereinbarung« in da je volilna reforma, ki jo je vla-

je, če se oglašajo ljudje in oznanjajo, da se v Cankarjevih spisih verno zrealijo slovenske razinere, se smerneje, če Nemci v tem smislu iz Cankarjevih umotvorov kujejo politični kapital, kakor se je to zgodilo v »Grazer Tagblattu«.

Tudi ko so uprizorili Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini Šentflorjanske«, so se našli ljudje, ki še ne vedo, da Cankarjevi spisi nimajo realnega ozadja, ljudje, ki menijo, da so Cankarjeva dela satire na dejanjske razinere in ki so posvetili mnogo dragega časa globokoumnemu ugibanju »kdo je zadet«. Satire so pač ti spisi, a bičajo se ljudje in razmere, ki jih je ustvarila pisateljeva fantazija in zadet ni sploh nihče.

Cim več sem čital Cankarjevih spisov, toliko bolj se mi je utrdilo mnenje, da je Cankar podoben virtuozu na gosilih, ki išče vedno novih variacij na eno in isto temo. »Kralj na Betajnovi«, »Za narodov blagor«, »Jakob Ruda«, »Gospa Judit«, »Pohujšanje v dolini Šentflorjanske«, »Krapanova kobila«, »Zgodba iz doline Šentflorjanske« itd. itd. — ali niso to pravzaprav same variacije ene in iste temeljne misli, lepe variacije, vsaka polna novih akordov in okraskov, a vendar le variacije »leitmotiva«, ki se sedaj lahko imenuje »dolina Šentflorjanska«.

V »Zgodbah iz doline Šentflorjanske« so natisnene tri novele:

da v preteklem zasedanju predložila deželnemu zboru, »eine vereinbarte Wahlreform.«

Iz navedenega je torej jasno razvidno in z neovržnimi dejstvi dokazano, da obstoji med klerikalno in nemško stranko zveza in sicer taka zveza, ki je »brezdvojbeno na škodo pravicam slovenskega naroda.«

To hočemo takoj dokazati.

Za slovenski narod škodljive posledice klerikalno - nemškega pakta smo deloma navedli že zgoraj.

Ta pakt je bil kriv, da je pri državnozborski volitvi preosnovi dobi 12.000 koroških Slovencev samo mandat, dočim se je 14.000 Kočevcem dalo prav takšno zastopstvo.

A tudi z deželnozborsko volilno preosnovno se je zadal slovenski narodni težnjam, ako tudi abstrahiramo od petrififikacije veleposestniške kurije in od poskusa, ugrabiti mestom in trgom dosedanje zastopstvo, ljut udarec.

V naši deželi je 96% Slovencev. Povsem pravijo je torej, ako zahtevamo, da se z ozirom na to okolnost prizna slovenskemu jeziku v deželnih zbornicah gospodovalno veljavo. Za to so se preje pogovarali tudi klerikale.

Cim pa so stopili v zvezo z Nemci, so vrgli to svojo zahtevo pod klop ter se sporazumeli za takšno spremembo deželnozborskega volilnega reda, ki vsebuje obenem tudi jezikovni zakon za deželno zbornico, zakaj v načrtu volilne reforme so bile izrečene tudi določbe glede veljave nemškega in slovenskega jezika pri razpravah v deželnem zboru ter se s tem slovenskemu jeziku odvzela gospodovojča vloga v deželnem parlamentu.

To so bile zle posledice klerikalno - nemške zveze v prvem momentu.

Ko na to so jim sledile druge, nič manj škodljive, za slovenski narod nič manj sramnotne posledice.

Vsled paktu klerikalcev z Nemci so dobili Nemci svojo samostojno gimnazijo v Ljubljani, na Kranjsko se z vseh koncov v krajev jeli importirati nemški uradniki, po uradih pa kršiti zakonito zajamčena ravno-pravnost slovenskega jezika.

Na vse to molči klerikalna stranka in molči in si ne upa ziniti niti besedice tudi njen glasilo »Slovenec«. Seveda pakt z Nemci jima mašuusta!

A naj le molčita, se bodo vsaj temi vidneje pokazale pogubne posledice klerikalno - nemškega konkubinata in tem hitreje se bodo uresniči-

»Razbojnik Peter«, »Polikarp« in »Kaneclist Jareb«. Vsaka zase je mal umotvor. Vse tri so satirične v Cankarjevem smislu, namreč precej donkišotske, kakor se je izrazil »Zvon«, a poetične in — zlasti »Polikarp« gotovo najboljša med vsemi tremi — polne pravega razpoloženja.

Iz prve teh novel je napravil Cankar svoje »Pohujšanje«, ki je avtoriziranim kritikom delala toliko preglavice. Po moji sodbi je Cankar kot umetnik tako velik, da res ni treba kakor maček okrog vrele kaše hoditi okrog njegovih del in se mu lahko brez ovinkov pove, da njegovo »Pohujšanje« sploh ni dramatično delo, marveč na akte in prizore razdeljena in razpilnjena novaleta. Flaubert je pisal svoji netjakinji: Gledališča ni nič za ljudi, ki ljubijo slog zaradi njega samega.

Kar so različni kritiki z različnimi besedami že rekli o različnih delih Cankarjevih, to velja tudi o »Zgodbah iz doline Šentflorjanske«. Cankarju je bila in je »stimminga« glavna stvar in doseže jo z jezikom, oziroma s sloganom. Problem, fabula, dejanje, naziranje, pojmovanje ljudi in razmer, milje — to je pri njem populnoma postranska stvar. Ne samo pri njem, nego pri večini modernih, najmodernejših pisateljev. Včasih je bila to glavna stvar in jezik in slogan sta bila samo sredstvo v dosegaju temena. Danes sta Cankarju in njegovim epigonom jezik in slogan

le proročke »Slovenčeve« besede, »da bo radi te zveze stranka morala propasti fizičko in moralno, ker ni zaslужila življenja!«

Zvišanje plač častnikom in parlamentarni položaj.

Dunaj, 3. marca. Cesar je rekel predsedniku ogrske delegacije Barabasu: »Z zvišanjem častniških plač ne more biti narodnih koncesij; brez zvišanja pa še celo ne.«

Zadnje čase so začeli nastopati s posebno vnenjo za zvišanje častniških plač krščanski socialisti — baje po vplivjanju prestolonaslednika. Danes je imelo vodstvo krščanskih socialistov sejo ter se je izreklo nezadovoljstvo, da se delegacije ne sklicejo že meseca maja ali junija, temuč šele na jesen ali celo na zimo. Kakor znano, je jutri zaključna seja avstrijske delegacije, da se izvrši trijetrske branje. Krščanski socialisti nameravajo preprečiti ta branja, ako ne dobe jamstva, da se sklice delegacijsko zborovanje že meseca majja in da bodo Madžari pritrtili zvišanju plač častnikom in moštvu. Večina avstrijske delegacije se baje pridružiti temu stališču.

V grški delegaciji so danes razpravljali o predlogu, ki sta ga stavila v avstrijski delegaciji Latour in Schraffl glede zvišanja plač častnikom in moštvu. Poročevalc Okišanji je stavil sledenj predlog: »Ogrska delegacija sicer priznava z vsem spoštovanjem važne nagibe, ki so vodili avstrijsko delegacijo, ko je sprejela sklep glede zvišanja plač častnikom. Toda ogrska delegacija se ne more spuščati v meritorno razpravo o tej stvari, ker predloge ni pripravil vojni minister sporazumno z ministri obeh držav in ker je ogrska delegacija že dognala ves proračun, ki ga je predložil vojni minister sporazumno z obema vladama.« Predlog je bil soglasno sprejet.

Deželnozborske volitve na Češkem in Gališkem.

Praga, 3. marca. Pri današnjih ožjih volitvah je bilo oddanih 12 mandatov, od teh so dobili Mlačiči 7, Staročehi 1, češki radikali 1, narodni socialisti 1, Vsememei 1 mandat. Med izvoljenimi je tudi dosedanji poslanec Klofač. Potreba je še enkrat ožjih volitev v štirih

okrajih. Uspeh dosedanjih volitev je sledenje: 43 čeških agrarcev, 37 Mlačičev, 5 čeških radikalov, 4 Staročehi, 1 realist, 1 narodni socialist in 1 pristaev češke katoličke stranke, Nemški mandati se razdele sledijo: 18 naprednjakov, 14 radikalov, 14 agrarcev, 8 pristaev ljudske stranke, 4 Schönererjanci in sunostjni Vsememei, 4 samostojni nacionalisti, 2 krščanski socialisti in 1 divjak. Potreba je še sedem ožjih volitev.

Ljubljana, 3. marca. V mestni skupini so bili dosedaj izvoljeni: 14 demokratov, 4 narodni demokrati, 4 konservativci, 1 član poljskega centra, 1 Nemec. Demokratje so pridobili 1 okraj, narodni demokratje pa so izgubili tri okraje. Trgovinska zbornica v Lvovu je izvolila v deželni zbor državnega poslancega dr. Koliščerja.

Novi položaj na Hrvaskem.

Dunaj, 3. marca. Oficijalna »Wr. Allg. Ztg.« piše v posebnem uvodniku o novem položaju na Hrvaskem po saborskih volitvah. Članek pravi, da teperi ban pač ne bo z najvišjega mesta dobil dovoljenje, da bi sabor razpuščal toliko časa, dokler ne izide iz volitev njemu poslušna unionistična večina. Članek nadaljuje izvaja, da si je treba priznati, da baron Rauch nima dosti sposobnosti za saniranje političnega položaja na Hrvaskem. Hrvaska-srbske koalicije ni mogče razgnati. Baron Rauch ni na pravem mestu. Hrvaska potrebuje toplotne in solne. Da z viharjem ne gre, so pokazale zadnje volitve.

Zagreb, 3. marca. Hrvaska sabor je sklican na dan 12. t. m. Ban je pred volitvami predložil cesarju svoj program v potrejenje ter za dovolitev, da bi smel sabor takoj razpustiti. Prvi banov predlog je bil a limine odklonjen, glede razpusta se bo odločilo prihodnji četrtrek. Ako se tudi ta predlog odkloni, poda ban takoj demisijo.

Volilna reforma na Ogrskem.

Dunaj, 3. marca. Minister notranjih del grof Andrašy je bil danes v avdijenci pri cesarju. Dogodek je baje v zvezi z volilno reformo, ki jo pripravljajo Andrašy. Znano pa je tudi, da se je Andrašy ravno zadnje čase politično zelo izpostavljal. Revizija poslovnika in hišne rešitev vojaških vprašanj sta

»Zdi se mi, da je tudi lepa,« si je rekel marki, »vsekako pa ima čudo-vito prijeten glas.«

Klarčino poročilo je markizo galinilo. Bila je usmiljenega srca in je rada pomagala, kjer je mogla. Tudi zdaj se je vzlje dežju odločila, da gre s Klarico v hišo ponesrečenega otroka. Ko sta markiza in Klarica zapustili sobi, je marki dolgo gledal za njima. Ogledal si je bil zopet Klarico.

»Lahko hojo ima in oblečena je z nenavadnim okusom,« je rekel sam sebi. »Kdo bi mislil, da ima navaden gozdar tako ženo.«

Dobre četrt ure je razmišljeval marki o svojem razkrivaju, potem je zadrel malih, topel melodijozne glas, ki ga je v lipu prebulil. Marki ni bil zapazil, da je prišla v sobo Klarica in njegovi ženi pripovedovala, kako je tuj voznik v bližnji vasi povabil malega otroka in pobegnil. Marki je poslušal, a slišal je samo ta glas, ne da bi pazil ali razumel, kaj je Klarica pripovedovala. Ta glas je bil tako prijeten in prikupen, da se je markiju zdelo, kakor bi ga božala mehka roka; ta glas je vzbudil v

spravili ministra v težaven položaj. Zato se današnji avdijenci grofa Andrássyja pripisuje odločen vpliv na razvoj bodočih političnih odnosa jev na Ogrskem.

Dogodki v Macedoniji.

Sofija, 3. marca. Macedonski beguni prirede danes velik protest shod povodom 30letnega jubileja sv. Štefanske pogodbe. V oklicih se kritizirajo dosedanja uspehi avstrijsko-ruske reforme akcije; posebno krepki izrazi so naslovjeni na Avstro-Ogrsko.

Cagliari, 3. marca. Pri Mesnici (okraj Osmanje) so se spopadli turški vojaki z bolgarsko četo. Dvajset vstavev je bilo ubitih. Vojaki so imeli pet ranjenih.

Bojevita zveza ruskih ljudi.

Petograd, 3. marca. Kongres zvezne ruskih ljudi je poslal carju sledčo brzjavko: »Bliža se čas, ko zunanji sovražniki, prepričani o naši notranji pretresenosti, predzrno misijo na to, da zgrabijo nedotakljivo Tvojo državo, ko podvrženi tuji narodi stremijo za tem, da se odtrgajo od Rusije ter si pridobave svojo politično neodvisnost. Veruj pa nam, vladar, mogočna in jaka je še pravoslavna Rusija, stopi pogumno na pot navalom zunanjih sovražnikov, ako je tudi treba v ta namen poslati proti njim vso vojno moč do zadnjega vojaka.«

Francija v Maroku.

Pariz, 3. marca. Ministrski svet je sklenil, da se odpošije v Maroko 4000 vojakov iz Tunisa. Nadalje je vlada odredila, da odide v Maroko 12.000 senegalskih lovec. Te odredbe se utemeljujejo s tem, da je treba dosedanjim francoskim posadkam v Maroku privoščiti odmora, v resnici pa je bilo treba pomnožiti francoske čete, ker so zadnje čase imele velike izgube in ker moč puntarjev povsod narašča.

Dopisi.

Iz Kamnika. Predzadnji stavki zadnjega dopisa iz Kamnika se mora pravilno glasiti: Nekaj nesrečnežev, ki so gmotno od klerikalcev odvisni, nekaj samopridnežev, ki iščejo le svojo korist, in največ v temi nevednosti blodečih — ti tvorijo pri nas »klerikalno mšečanstvo«. Beseda klerikalno, je pomota izostala. Gleda na podlo sumničenje »Nove Dobe«, da so Nemci podpirali kandidaturo dr. Vilfana, opozarjam le na dopis iz Kamnika v sobotnem »Slovencu«, kjer se nikakor ne taji, da so oddali Nemci svoje glasove nemški Deteli, pač pa se hoče omiliti to dejstvo s smešno trditvijo, da so tudi za dr. Vilfana glasovali nekateri Nemci ter se našteta nekaj mšečanov, kojim se očita po krivici nemčurstvo, kajti vsaki izmed teh je že za narod več žrtvoval, kakor klerikalni prvak dr. Susteršič, ki ni član nobenega narodnega društva. Vkljub temu, da so Nemci pri nas složno glasovali za Detelo, dosegel je naš kandidat v našem mestu veliko večino, kakor pred 6 leti in to je najboljši dokaz, da naša stranka v našem mestu napreduje.

Iz Dolenjih Podpoljan. (Po v. i. v. a. h.) Oglasil se je na »gregorskih višavah« s svojim hreščecim glasom v opravljenem »Domoljubu« »petelin« in izbruhnil na nas mirne Podpoljance žveplo in ogenj, ker smo

da bi ž njo kramljaj nekaj časa. Zdaj je vstajal raje doma in če je videl Klaričko, ko se je z njegovim sinčkom igrala na grajskem dvorišču, je ostal celo uro pri oknu. Rekel si je, da opazuje prizor, v resnici pa je opazoval samo Klaričko.

Začel je izmišljati različne vzroke, da bi se mogel dlje časa muditi v Klaričini družbi. Najprej je povabil nekaj oficirjev iz Ljubljane, same dobre prijatelje, le da je njegova žena povabila na večerjo tudi Klaričko. in njenega moža. Dasi je prič markizi in svojih gostov le malo govoril s Klaričko, je bil tega večera vendar vesel.

Markiza je rada jahala. Ko so prišli toplejši spomladanski dnevi, ji je bilo žal, da pri teh izletih na koncu nima spremiščevalke in sama je prosila svojega moža, naj nauči Klaričko jahati. Marki je bil vesel te želi svoje žene in se je takoj ponudil Klariči za učitelja.

Klarička se je branila. Izgovarjala se je, da jahanje ni primerno zanjo, a v resnici se je branila, ker se je bala, da bo preveč občevala z markizom in da se zna iz tega občevanja razviti katastrofa, pred katero je vedno trpetala.

Toda markiza ni odnehala. Nagovarjala je Klaričko in prosila nazočnega Hrasta toliko časa, da jo je Hrast sam začel podpirati in tako se je Klarička končno vdala.

volili svobodno. Že nekaj dni pred volitvijo je velikolaški kaplan, pravi se mu »Kozel« hodil po fari, koder je vršil biro volilnih listkov, prosil, da se mu dado v podpis in ponujal druge, aka so ti že podpisani, a v naši vasici smo mu takoj povedali, da znamo sami pisati in volili bomo ona kandidata, ki si jih zberemo sami, kar smo tudi na dan volitve dokazali. To je pa gregorskega petelina tako razburilo, da poje v svojem »Lajžurnalu« imen: Neomadeževana devica je prišla gregorska župnija iz zadnjega volilnega boja. Skoro do zadnjega moža je prišlo vse na volitve in vsi so volili naše kandidate. Dva para Mrharjev in Rusov se je priteplo čez »greco«. Da rešimo čast drugim možem velikolaške župnije, ki spadajo v gregorsko občino, moramo povedati, da so se oni Mrharji in Rusi prithotapili iz Dolenjih Podpoljan, kar smo izvedeli že par dni pred volitvijo. Do so ravno Dolenji Podpoljanci vedno oni, ki s par nasprotnimi glasovi mažejo našo občino, izvira od tod, ker je ondi tekla zibelka zvestemu sinu matere katoliške cerkve, ribniškemu šolskemu vodji Štefanu Tomšiču. Mi se pa le čudimo Dolenjem Podpoljancem, da se jim ljubi celo vrsto let hodiči k Sv. Gregorju poper »šnofat«. Porocavalca vprašamo, kakšen je bil ta boj in v čem je obstal, ko sta vendar »on« in »Korek« sama podpisala vse volilne liste, razen dveh parov, podpisane pa še pregledala, če so »v redu«. Fara je lahko devica po takem »ljutem« boju — celo neomadeževana. Tudi poročevalce sam bi bil po tako lahkom boju še dandas prav dober devičar. Dalje ga vprašamo, ali je on zmožen čast reševati možem velikolaške župnije, ko se je vendar tolkokrat videlo črno sključeno postavo vracajočo se iz »grece« v gregorske višave, katera je merila cesto tako nespretno, da so ji usmiljeni ljudje hoteli ponuditi spretnegu figuranto za trudapolno delo. Glede »šnofanja« popra poročevalcu tole v odgovor: Mi smo največji davkopalčevalec — eden celo prvi za graščino — v gregorski občini, zato se poslužujemo volilne pravice; gremo voliti tudi zato, da poročevalcu pokažemo, da ne more na nas prav nič vplivati in ker vemo, da bo v teku let vsak bajtar vsakogar, ki mu bo hotel kandidate pisati, vrgel čez prag. Nasprotovo vprašamo pa mi poročevalca gregorskega: Zakaj trasira on cesto na gregorske višave že leta in leta, ko vendar vidi, da je ta vedno čim slabša in mora imeti prepričanje, da mu poper izza »greco« škoduje in čimbolj ga »šnofa« tembolj mu pojema fizične moči. Za sedaj dovolj, kadar bodo volitve, ali kadar da petelin zopet prilik, dobri pa večjo dozono.

Napoleon v deželi Faronov.

Pod tem mnogo obetajočim nabolom se je snoči v Sokolovi dvorni ljudljanskem »Nar. doma« dovrila letosnja Sokolova maskarada. Skozi vestibul, ki je imel markirati početki oaze in je bil temu primereno z zelenjem ozljišan, si prisel v veliko dvorano, spremenjeno v pustnijo memfiško, ob vznožju gizehških piramid. Zadnjo, torej glavno steno, je kriila velikanska piramida, na desni dolgi steni je bil od gledališkega mojstra Waldsteina izvršen mojstrski prospect na gizehško okolico s piramidami in orjaško sfingo, za katero

Poučevanje se je takoj začelo na grajskem dvorišču v Klaricu je hitro napredovala, tako da jo je markiza kar obsipala s komplimenti, dokim se je marki vedel korektno in rezervano, tudi če ni bilo nobenega gledalca v bližini. Klarica pa je kmalu zapazila, da žari v njegovih očeh poseben ogenj, kar jo je navdajalo s sladkim strahom in z bolestno radostjo. Večkrat je hotela prenehati z učenjem. Marki ji tudi ni branil, a markiza je silila in silila toliko časa, da je Klaričko zopet pregorivila in so se lekeje nadaljevale.

Z nobeno besedo in z nobeno kretajo ni izdal marki svojih čuvstev, a Klarica je vendar videla, kako se je njegova simpatija spremnjava v nagnjenje, kako se je iz tega nagnjenja porajalo hrepenenje in kako je to ljubezenko hrepenenje razraslo v strastno ljubezen.

Nikdar se ni izdala niti z najmanjšo stvarico. Občevala je z markijem samo s prijazno spozljivostjo, postavljala se vedno na stališče, da je marki gospodar, ona pa le žena njegovega uslužbence in nikdar ni prekoracila te meje. A sluteč, da jej to še ne daje nobene varnosti, je začela skrbeti, da je bil pri jahalnih vajah kdo navzočen. Zlasti ljubo ji je bilo, če je bil prisoten Hrast; po pravici je smatrala njegovo navzočnost, za najboljše varstvo zoper vse slučaje. (Dalje prihodnje.)

rimi se je obsevana od jutranjega solnce v daljavo izgubljala breznejna saharska pustinja. Levo podolžno steno, arkade, so maskirale pustinjske pečine, istotako steno ob dohodu. Pod galerijo pa se je oko gubilo v daljavo tja proti bregovom Nila. Načrt je bil sicer tak, da bodo arkade maskirale orjaške egiptanske kolonade, ali nedostajalo je za točno izvršitev načrta potrebnega časa. In tako je zadnji hip moralno odpasti marsikaj, kar se je nameravalo; tudi damski satori in paviljoni so morali odpasti. Toda ti na sebi neznatni faktorji nikakor niso mogli ovirati življenega in neprisiljenega vrvenja, ki se je započelo takoj ob prvih zvoki vtrajne »Društvene godbe« in ki je jenjalo šele v ranih jutranjih urah.

Pri blagajni je dobil vsakdo, ki ni bil maskiran obligatni fes, tako da je bilo v dobropolni dvorani videti resnično orientalsko gibanje. Nebroj zelo lepih mask v štalu prireditve, rdeči fesi, vse v okrilju estetičnih prospektov — resnično, zdelo se ti je, kakor da si sredi vrvenja znanih od Napoleona prirejenih obnivalskih veselic.

Udeležba je bila sicer zelo velika, prodalo se je nad tisoč vstopnic, vendar pa bi bilo s pogledom na gromotni položaj Sokola in na sijajno, stilizirano prireditve na resno umetniški podlagi želeti še vse večjega poseta. Pozabiti se namreč ne sme, da je Sokol s svojo letosnjo maskarado storil za naše zabavne prireditve velepomenben korak: postavil je svojo maskarado na povsem novo stališče, spojivši s plesom na gotov naslov maskiranih v slogu prireditvene ideje stilizovane dramatične prilore. S tem je dal zabavnim prireditvam širšo, estetično višjo podlago, s katero bodo oslej morale računati vse bodoče prireditve, ki bodo do hotele, da se jih stavi v vrsto Sokolovih prireditv. Ta zavest, da je Sokol tudi v tem pogledu prednjačil ostalim prireditvam letosnjega predpusta — izvzeti treba samo od znano spretnegamskega zbora prirejeno ljudsko veselico »Izra kongresa«, — ga mora upravičeno navdajati s samozavestnim ponosom.

Ko je bila končana prva kvadrilia — nekaj po deveti uri — in ko so se plesalci razpostavili v širem karé, je zahrumel za dvorano bojni grom. Pokale so muskete, klicala je bojna tromba, ropotali so bobni, topovi pa so odmevali iz take daljave, da jih je bilo v dvorano jeda slišati. In v dvorano je privrskala zmagoslavna vojska Napoleonova.

Prinesli so ga — zmagovalec Mamelukov — na ramenih, vikalo je zmagoslavja generalitet, vikalo je moštvo. Slovenski obhod se je razvil po planoti ob vznožju piramid, doneli so zvoki marzeljeze, ropotali so bobni, zmagoslavno moštvo pa je koraljno čilo in samozavestno, disciplinirana četa oboževanega generala Bonaparteja.

Triumfalni spreved so ob zvoki Napoleonevih triumfalne himne otvorili trobentaci in tamborji, za njimi pa je prikorakala četa pionirjev s sekirami in usnjenimi predpasniki, ujeti Mameluki, vsi pohlevni in pobit, Mohamedov zeleni prapor žalostno povešen, in zastavljen od Napoleonovih krepkih grenadirjev Dupuyjevega polka. Razpostavili so se v vrsto, Napoleon pa je korakal pred svojo četo, motreč čile svoje sobojevice. Dospevši do praprora svojega polka, ga je spoštljivo poljubil, potem pa v navdušljivem, velehumorističnem nagovoru navduševal svojo hrabro četo. »Ma chère armée — je dejal — »vojščaki! Zapodili smo jih, da so pobegli, kakor pobegnje kaamele pred monzumom! Ne pozabite, da so zrla na nas štiri tisočletja! Ti soči radovednežev gleda sedaj le na nas. Ne strašite se tega! Ne pozabite, da ste m o j a armada! Prenesli smo strelice Mamelukov, prenesli bodemo tudi strelice iz teh lepih oči. Ješče Poljska ni propadla, vremena bodo se zjasnila, zato pa vam pravim, da le tako naprej! Komentarja ni treba. Amen!« — Z dobrim humorjem govorjena Napoleonova govoranca je učinkovala šegetajoče in še večji, da je bil humor posetenega občinstva. — Poleg se je smejanje, kajti veliko žalost in gestah so prisile pred Napoleonom Asirje, Koptinje, Egiptanke in memfiško odposlanstvo, proseče Napoleonova zaščite. Odposlanstvo Mamelukov je na kolenih Napoleona zapisalo milosti — toda ostal je neizprosen. Zaukazal je, da mora zmagoslavna armada pred njim defilirati, dal je učenjaškemu zboru zakaz, da se ima odpreti piramida. Odhitel je originalni vodja učenjaškega zboru in pričaral iz piramidnega žrela mumije, egiptanske faralone in njihovo sijajno spremstvo, Aido s svojim dvorom, Staroegipčanke, Koptinje, Abesinke itd. itd. Prihajali so, klanjali se velikemu Napoleonovemu geniju. — Dramatični priozri, specialno nastop armade, so se izvedli z veliko, vse hvale

dostojno preciznostjo in so tudi v gledalcih vzbudili primerno presečenost. Proti koncu se je stvar malo zavlekla, kar pa treba pripisati na rovaš vzrok vsemu prenagljenu aranžmaju. Treba pa hitro dostaviti, da teh nedostatkov sploh ne bi bilo omenjati, če bi poročevalstvo samo ne stalno na stališču najstrožje stilizovanosti sličnih prireditvev. S stališča predpustnih prireditvev, kakršne so v nas v navadi, je bila sconočna Sokolova maskarada več kot vzorna, s stališča, ki ga je zavzelo prirediteljstvo pa je bila glede dekoracije in glede točk, ki so se izvajale p o vojaški paradi, nedovršena. Stala ni na tistem višku, na katerem so stale vojaške evolucije. To treba pripomniti s stališča korekture za bodočnost. Kajti poudariti treba iznova, da se gre za stilizovane, umetniške prireditve, in tukaj so oziri drugači, nego so v prireditvah v nas navadnih.

Ko se je skončal dramatični, od občinstva z velikim zadovoljstvom sprejeti spored, se je počel občni ples. Razpoloženje je bilo izvanredno dobro. O polnoči se je razvil izpredvod mask, in takrat se je šele videlo, koliko prelesti se je zbral na Sokolovi, vsekadar elitin maskaradi.

Že opisana Napoleonova četa z Napoleonom, tako dovršenim v svoji maski in svojih gestah, sedem krasnih asirskih odposlanic, Murad-bej, obdan z arabskimi Šejkov in vojščkov Mamelukov, njegova sopoga s haremom, jahajača kamelo, grupe Abesink, Staroegipčank, Kopting, tačasnih zastopnik Memfisa v empirskih kostumih, nekaj fantastičnih bitij: metulj, domino, črešnja, lotos itd. — saj jih ni mogoče našteti vseh. Z velikim zadovoljstvom treba zabeležiti, da je občinstvo sprejelo Sokolovo idejo z velikim razumevanjem, tako da je sconočna maskarada postala na splošno to, kar je hotela biti: vzor vsem bodočim prireditvam enake vrste.

Pod arkadami se je prodajal izborni Colaričev cviček, ostali napovedani šotori in paviljoni pa so mordali izostati.

Mem udeleženci smo opazili gg. poslance: Hribarja, dr. Novaka, Plantana, dr. Tavčarja, dr. Trillerja, lepo število občinskih svetnikov, častnikov vseh v Ljubljani nahajajočih se polkov, sploh je bil zbran evet slovenske inteligenčne. In to je najboljše priporočilo in zagotovilo za vse Sokolove prireditve.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. marca.

— **Ožja volitev v Idriji.** Klerikalna stranka je skozi skozi kumpiranja in demoralizirana. Z najhujšim duševnim in materialnim terorizmom se vdržuje na krmilu, a kadar s terorizmom ničesar ne dosegne, tedaj poskuša svojo srčo s korpucijo. To vidimo pri vsaki volitvi, to smo opazovali posebno pri volitvi 28. februarja in to se vidi tudi v Idriji. Tam poskušajo klerikalni korupirati socijalne demokrate. Približujejo se jim hinavsko in delejajo jim vsakostne obljube. med tem pa trkajo klerikalni voditelji na vrata poljedelskega ministarstva in prosijočjo tamkaj, naj poljedelsko ministarstvo pritisne na državne organe v Idriji, da bodo vplivali na socijalnodemokratično delavstvo v prid klerikalnemu kandidatu tehtantu Arkotu. V koliko je poljedelsko ministarstvo tem klerikalnim prošnjam ugordilo, se še izve in dožene in potem pride obračun.

— **Nič več!** Ob času volitev smo bili prisiljeni, baviti se tudi z »Novo Dobo«, ki je služila iz prav umljivih nagibov kot glasilo nemčurško klerikalne koalicije. Klerikalci so vedeli, da bi s »Slovencem« samo škodovali nemčurškokerikalni koaliciji in njena kandidatura in zato so prepustili polemično vojsko »Novi Dob« in delegirali v njeno uredništvo dr. Lametu, Nemci in nemčurji pa v Ljubljani nimajo svojega lista in so se zato posluževali »Nove Dobe«. Ni droma, da je bil ta »špas« drag. Ker so se zdaj klerikalci in Nemci zopet umaknili v svoja lastna glasila, nimamo nobenega vzroka več, baviti se z lističem, kakor je »Nova doba«, ki nima za sabo nič več kot kak tučat ljudi, kateri združuje samo želja, dokopati

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemar za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 14 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od petrostopone petf-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnemu telefon št. 85.

Slovenci in Slovenke!

Pretekli teden se je bil v naših slovenskih mestih in trgi na Kranjskem boj z godo vin-skega pomena.

Proti slovensko mislečemu meščanstvu so se vzdignili v bratovskem sporazu in jedinstvu prikriti in neprikriti privrženci mednarodnega klerikalizma in zastopniki nemštva na Kranjskem.

Iztrgati so hoteli slovenskemu meščanstvu iz rok ponosno slovensko trobojnico in jo nadomestiti s črno-rdeče-zlato in belo-rumeno zastavo.

Slovensko meščanstvo je pa poskušeni napad na slovenski znacaj slovenskih naših mest in trgov zmagovalno odbilo.

Kakor slovensko meščanstvo v naših slovenskih mestih in trgi na Kranjskem pokazal je pa tudi bratski narod hrvatski in srbski pri volitvah pretekli teden, da je zvest in neustrašen čuvan svojih narodnih svetinj.

Bratski narod hrvatski in srbski je izvojeval pri zadnjih saborskih volitvah na celi črti tako sijajne zmage, da ga občuduje ne samo ves slovenski, temveč tudi ves kulturni svet.

Pretekli teden so pa tudi naši severni bratje Čehi po deset in desetletnem trdem in neizprosnem boju zmagonosno zavzeli za nemško trdnjava veljajoči biser južne Češke: ponosne Budjevice.

Češka žilavost, češka vztrajnost sta češkemu narodu priborili nazaj eno najvažnejših njegovih postojank.

Slava ti češki vztrajnosti in žilavosti!

Slava pa posebno prvoribitelju budjeoviških Čehov in prvemu deželnemu poslancu budjejeviškemu dr. Zatk!

Slovenci in Slovenke!

Bodočo soboto ali dne 7. marca 1908 se zbera v naši beli Ljubljani novoizvoljeni slovenski deželnici slovenskih mest in trgov.

V trajen spomin sijajne zmage slovenske narodne misli, v trajen spomin sijajnih zmag bratskega naroda hrvatskega in srbskega, v trajen spomin zgodovinskega zavzetja Budjeovic po junaških bratih Čehih in na čast novozvoljenih slovenskih deželnih poslancev naših slovenskih mest in trgov se vrši.

**v soboto, 7. marca 1908
ob 8. uri zvezčer**

V veliki dvorani „Narod-nega doma“ v Ljubljani rodoljubno slavje.

Tega rodoljubnega slavja naj se udeleži vsak zavedni Slovenec, vsaka zavedna Slovenka.

Prihitite pa tudi vi drugi slovanski bratje na to slovensko slavje

V Ljubljani, 4. marca 1908.

„Slovensko društvo“ v Ljubljani.

Deželnozborske volitve na Gorškem.

V Goriči, 4. marca.

Kako so si bili klerikaleci svesti zmage v splošnem volilnem razredu, ki je volil v pondeljek, dne 2. t. m., kaže njihovo velikansko presenečenje, katerega čisto nič ne skrivajo, odkar vedo, da so se korenito zaračunali.

Kakor da bi spuščali curke po njihovih razgretih hrbitiščih, tako so uinkovalo na nje brzojavke, ki so prinašale v Goričo potrdilo, da je v našem ljudstvu še obilo dobrega zrana, katero mora vzkliti ter prineseti koristen sad. Razočaranim so se shajali zvezčer posvečeni in neposvečeni

klerikalni kolovodje v Goriči ter ugibali, kako je mogoče, da jih je »dobro ljudstvo« pustilo tako na edilu. Niso hoteli verjeti števkam, naravnost nekaj nemogočega se jim je zdel izid volitev v splošnem volilnem razredu. Lani se so se bahali pri državnozborskih volitvah v večinami, letos so prišli v ožjo volitev. Klerikalni kandidatje Pavletič, Breclj in Fon so pobiti, najbolj žalosten je Breclj, ki je bil pripravil že veliko pojedino za zmagovalce in priatelje, pa se ni mogel gostiti.

Dne 2. marca t. l. je šel ljudski glas po deželi, in ta glas nam pravi, da se velik, zdrav del našega ljudstva odločno upira stremljenjem klerikalizma; ta glas pa kliče se druge pod zastavo boja za naše pravice in za boljše čase goriških Slovencev.

Ponosni smemo biti na dan 2. marca t. l. še ponosnejši bi bili, če bi mogli beležiti že popolno zmago. To bi se bilo lahko zgodilo, če bi bila po nekaterih naših občinalah večja udeležba. Ponekod je bila udeležba kar presentativno pičla. Tega ne sme biti več pri ožji volitvi, ki bo najbrže prav v kratkem razpisana.

Ožja volitev mora sijajno pokazati, kako sodi naše ljudstvo sedaj obstoječe razmere v deželnih hiši pod zvezo Gregorčiča s Pajerjem. Prav v splošni kuriji moramo priti do dokumenta, ki vzroči katastrofo v klerikalnih vrstah. Upamo, da se volilec zavedajo sedanjega položaja, da vedo ceniti resni trenotek ter da stopijo na volišče pomnoženi in toliko bolj gotovi lepe zmage.

Klerikaleci so kričali na take načine, da jim je marsikdo verjel, da zmagoj v splošnem volilnem razredu z velikansko večino. Zato pa je tudi izstalo mnogo naprednih glasov, ker so mislili volilec, da je že vseeno, če gre volit ali ne, ker prodrejo tako ali tako klerikaleci. Ravno izostali pa so zakrivili ožjo v olive. Zato pa je njihova sveta dolžnost, da stopijo pri ožji volitvi na volišče ter volijo pogumno kandidate, katere je poklical ljudski glas.

Dočim pa se je obnesel slovenski del naše dežele naravnost izborni, dočim so prodrli nad nami skozi oblake topli v svetli žarki oživljajočega solnca, je legla na Furlansko črno tema. V Furlanijo so zmagali klerikaleci tako, kakor še sami niso sanjali. Dobili so v Furlaniji 7300 glasov, v Goriči 550 — laški liberalci pa so dobili v Furlaniji komaj 1300 glasov; v Goriči so jih spravili skupaj 1700. Dosegli so torej borih 3000 glasov ter podlegli klerikalcem za 4800 glasov. In vendar se ima zahvaliti, karkoli ima Furlanija, le laškim liberalcem. Po očetovsko skr-

beli za njo, ali sedaj žanjejo nehnljenočnost. Dvignili so se duhovniki, začeli ustanavljati »casse rurale« in gospodarska društva, mešali so z vero in cerkvijo, kolonom obljudljali nebesa, in dosedaj dere cela Furlanija za klerikalno politiko. Liberaleci so grešili, ker niso dajali furlanskemu ljudstvu pravega pouka, ker se niso brigali za izobrazbo ljudstva, marveč so zasedovali več svoje posebne cilje.

Sedaj pa imamo to, da se svita med Slovenci, med Furlani pa je našla tema.

Hrvatje in Dunaj.

Još Hrvatska ni propala!

Narodna pesem.

Ni se davno tega, kar je pokazalo »poljsko vprašanje« na Pruskom kaj lepo solidarnost vseh slovenskih poslancev v avstrijskem državnem zbornu; da, celo poljski »šlahčici«, ki dosedaj niso hodili vzpredno z drugimi Slovani, so naenkrat občutili naravno potrebo, v gališko-poljskih listih naglasati tesno združenje vseh avstrijskih Slovanov za skupen, uspešen odpor nasproti vedno bolj prodirajočemu vsemensku ali pangermanizmu!! — Koncem preteklega meseca izvršene volitve za hrvatski sabor pa so naenkrat spravile tudi hrvaska — vprašanje na površje! Vse časopisje cele kulturne Evrope se bavi v teh dneh z ogrsko-hrvatskim konfliktom, ki je nastal po zavrsenih volitvah. — Da je to vprašanje evropskega pomena, potrjuje že dejstvo, da se z njim peča berolinska »Kreuz-Zeitung«, češ, da je ustanovitev kakega južno-slovenskega kraljestva avstro-ogrski državni eminentno škodljivo — ter ga mora habsburška vlada preprečiti, ali pa njega ustanovitev omejit v ozkih mejah podonavske monarhije?? — Tedaj trializem — ali kaj?

Tudi tržaška »Edinost« piše v 61. številki od 1. marca letos v svojem uvodniku naslednje: »Vprašanje, za kako pot se odločijo na Dunaju po katastrofi madžarskega režima na Hrvatiju, to vprašanje je vprašanje prvega reda za vse Jugoslovanstvo!«

Ker tvorimo Slovenci integrirani del jugoslovanskega naroda in smo po mišljenu, govoru in v zemljepismem razmerju najbližji sosedje Hrvatov, potem je čisto naravna stvar, da se i mi živo zanimamo za bodočo usodo tako bližnjih nam bratov-rojakov.

Se bolj zanimivo za nas pa je razmotrivanje, kako neki mislijo o Hrvatih na cesarskem Dunaju?

Skrbno motreč politik mora priti nekako do zaključka, da je ubogi hrvaški narod ono vedno v ognju se nahajače železo, katero dunajski krogci po Bismarckovem receptu pridno rabijo zmerom tedaj, kadar nočejo razposajeni Madžari lepo ubogati, kakor jim narekujejo dvorski krogci! Po taki premisi bi človek solidil, da so hrvaški volitve za dunajske politike nekako ugodno izpadle! Ali ne?

Zgodovina nam priča, da so Hrvatje že parkrat rešili nemški Dunaj ter so bili pravi rešilni angel varuh v izbavitelj Habsburžanov! Ali se ima hrvaški narod nadajeti pohvale in priznanja od merodajne strani?

Hrvatje kot graničarji so bili stoletja živ zid nasproti prodiročemu Turčinu. To dejstvo je pojasnilo svoje dni neki sedaj v pokolu živeči general, predavaje o »velikem pomenu balkanskih deželal in se posebej o Carigradu za našo zunanjino politiko v kazinskem društvu na Dunaju. Navzoč je bil tudi pokojni maršal nadvojvoda Albrecht. Pri tej prilikli se je izrazil g. predavatelj nekako takole: »Gospoda moja, mi delamo Jugoslovanom krivico, trdeč, da se daleko zaostali v kulturi! Oni so stali na braniku ob Savi in Donavi s puško ob nogi skozi stoletja, med tem, ko sta pisala Göthe in Schiller svoje najlepše in duhovitejše umovitve!«

Ta general, rodom Hrvat, je bil nekako »bela vrana« inter pares!«

Tudi neki član cesarske hiše, stoječ v najbližjih stikih s prestolom, se je izrazil jako poahljivo o Hrvatih! Bilo je to pri neki avdijencu. Sedaj še služeč višji častnik pride nad avdijencem in javi svoje ime. Ona visoka oseba, čuvši hrvasko ime vpraša: »Ali je g. N. rojen Hrvat?« Nagovorjeni pritrdi, da je hrvaške narodnosti. Nakar dobi tale odgovor: »To me jako veseli, da je gospod Hrvat! Meni so Hrvatje jako pri sreču. To Vam je narod čil, žilav in hraber in ti ljudje so bili in so še vedno vdan in zvesti cesarski dinastiji in prestolu! Hvala Vam!«

Ako pripomnimo, da se je to dogodilo v onih nedavnih časih, ko ni hotel vitežki narod divijih Arpadovev privoliti niti enega novince v zavojni vojaški upravi, — potem je menda upravičena misel, da so Hrvatje ono vedno razbeljeno tretje željezo v ognju zoper madžarsko nenehittljivost!

Svojim najbližnjim bratom želeč sedaj najboljega uspeha, jinim kličemo: »Još imade Zagreb Jelačića bana; Zora puca i u Hrvatskoj bit' će dana!«

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalej.)

XV.

V starem Kuščanovem gradu je pa vendar prebivalo bitje, ki je uganilo, kaka čuvstva so se razvnela v markijevem sreču. Blaga gospa je bila filozofinja in ni imela nobenih iluzij glede moških sploh in posebno ne glede svojega sina. Uvidevala je prav dobro, da se njen sin dolgočasi in da išče zavabe in razvedrila pri Klarico. A stará gospa je imela resnične simpatije za Klarico in zaradi tega ni hotela pripraviti, da bi se ji približal izkušnjavec, pa budi to tudi njen lastni sin.

Poklicala ga je v svojo sobo in ga posadila poleg sebe.

»Charles,« je rekla z dobrohotnim usmehom, »že zopet nisem zadovoljna s teboj. O, nič ne delaj obravz in nič se ne delaj začudenega. Ti me prav dobro razumeš in veš natanceno kaj hočem reči.«

»Mama — to potres ne vem, kaj misljam.«

»Ne? Torej — povej mi, čemu se približuješ in laskaš Klarici. Ti si zapeljivec.«

»Mama — ti se motiš, gotovo se motiš.«

»Nikakor ne, le ti si hočeš z utajevanjem pomagati iz zadrege. Toda jaz znam čitati v tvojih očeh in če se še tako pretvarjaš, vem vendar kaj misliš, kaj čutiš in kaj želiš. Zdaj si skušal pridobiti Klarico. In ker sem o tem popolnoma prepričana, ti povem brez ovinkov, da tega ne trpiš.«

»Ali ljuba mama — nič se ne razburjam — «

»Le pusti me govoriti. To ves, da ti ne delam moralnih pridig. Že davno sem se temu odvadila. Že pri tvojem očetu niso nicesar zaledje, se manj pri tebi. Kadar te vidim na poti, nezvestobe, prosim bogata, naj ti odpusti tvoje grehe in obrani tvoji ženi potrežljivost, sicer te pa pustim delati kar hočeš. Toda s Klarico je drugače. Ta se je mojemu sreču prikupila, kakor še nobena žena na svetu in dokler bo stanovala na tem gradu in bom jaz živa in zdrava, jo bom čuvala kakor punčico v očesu. Klarica je kakor plemenita cvetka in dokler se bom jaz mogla ganiti, se je ne boš dotaknil. Vrh tega je soproga poštenega moža.«

»Ne? Torej — povej mi, čemu se približuješ in laskaš Klarici. Ti si zapeljivec.«

»Sirovega človeka brez omike in brez sreča,« je vzklil marki. »Hrast niti ne pojmi, kaka žena je Klarica.«

»Morda je Hrast res sirov in ne ve kaj ima na Klarici,« je mirno nadaljevala stará markiza, »toda Klarica si je sama izbrala tega moža, iz svobodne volje in ker je zvest in vdan služabnik, tudi ne dopustim, da bi motil njegov zakonski mir in mora uničil njegovo zakonsko srečo. To je prva resnična pridiga, ki sem ti jo napravila. Zdaj mi podaj roko in objavi mi, da pustiš Klarico v miru.«

Marki se ni obotavljal. Segel je materi v roko.

»Torej velja?«

»Da, mamica, velja,« je odgovoril marki in je stari gospod poljubil roko.

Mark

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan zvezči nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 4 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnosti naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravništva telefon št. 35.

Slovenci in Slovenke!

Pretekli teden se je bil v naših slovenskih mestih in trgi na Kranjskem boj z godo vinskoga pomena.

Proti slovensko mislečemu meščanstvu so se vzdignili v bratovskem sporazumu in jedinstvu prikriti in neprikriti privrženci mednarodnega klerikalizma in zastopniki nemštva na Kranjskem.

Iztrgati so hoteli slovenskemu meščanstvu iz rok ponosno slovensko trobojnico in jo nadomestiti s črno-rdeč-zlato in belo-rumeno zastavo.

Slovensko meščanstvo je pa poskušen napad na slovenski značaj slovenskih naših mest in trgov zmagovalno odbilo.

Kakor slovensko meščanstvo v naših slovenskih mestih in trgi na Kranjskem, pokazal je pa tudi bratski narod hrvatski in srbski pri volitvah pretekli teden, da je zvestin neustrašen čuvan svojih narodnih svetinj.

Bratski narod hrvatski in srbski je izvojeval pri zadnjih saborskih volitvah na celi črti tako sijajne zmage, da ga občuje ne samo ves slovenski, tem več tudi ves kulturni svet.

Pretekli teden so pa tudi naši severni bratje Čehi po deset in desetletnem trdem in neizprostnem boju zmagonosno zavzeli za nemško trdnjava veljajoči biser južne Češke: ponosne Budjejevice.

Češka žilavost, češka vztrajnost sta češkemu narodu priborili nazaj eno najvažnejših njegovih postojank.

Slava ti češki vztrajnosti in žilavosti!

Slava pa posebno prvoriboritelju budjejeviških Čehov in prvemu deželnemu poslancu budjejeviškemu dr. Zatki.

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

XV.

(Daleje.)

Molče sta korakala nekaj časa po gozdu. Klarica je trepetala čaka, kaj ji reče marki, ta pa je bil mora prvič v svojem življenju v zadrgi in ni vedel kako bi začel. Zavedal se je, da ima pred seboj krepnotno ženo in to mu je branilo nastopiti s tisto sigurnostjo, ki jo je sicer imel v občevanju z damami.

Dovolil sem si, vas na izprehodu nadlegovati, ker vas moram pravzaprav prisiti odpuščanja,« je končno izpregovoril marki, »da, odpuščanja.«

»Mene?« se je začudila Klarica. »Res ne vem, zaradi česa bi me prisili odpuščanja.«

»Morda vendar kaj slutite,« je nekako šaljivo menil marki. »Kaj si morate pač misliti o možu, ki ni ne slep in ne ravno slaboumen, pa živi več mesecov pod eno streho z lepo in ljubeznivo gospo, a tega niti ne zapazi.«

»Gospod marki...«

»O, poznam vašo rahločutnost,

Slovenci in Slovenke!

Bodočo soboto ali dne 7. marca 1908 se zbero v naši beli Ljubljani novoizvoljeni slovenski deželní poslanci slovenskih meat in trgov.

V trajen spomin sijajne zmage slovenske narodne misli, v trajen spomin sijajnih zmag bratskega naroda hrvatskega in srbskega, v trajen spomin zgodovinskega zavzetja Budjejeovic po junashkih bratih Čehih in na čast novoizvoljenih slovenskih deželnih poslancev naših slovenskih mest in trgov se vrši.

V soboto, 7. marca 1908 ob 8 uri zvečer

U veliki dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani rodoljubno slavje.

Tega rodoljubnega slavja naj se udeleži vsak zavedni Slovenec, vsaka zavedna Slovenka.

Prihitite pa tudi vi drugi slovanski bratje na to slovansko slavje.

V Ljubljani, 4. marca 1908.
„Slovensko društvo“ v Ljubljani.

Pomladanski veter.

Krepak veter je zapiral po slovenski domovini. Otajjal je oledenlost, ki je bila nastala, razginal je mrazme, s katerimi je bilo napolnjeno ozračje. Prav pomladansko je zapiral ta veter, kakor bi oznanjal politično pomlad.

Volitev v kranjskih mestih in trgi so bile nadvse impozantne manifestacije meščanske solidarnosti in narodne zavednosti. Pri teh volitvah se je vzdignilo narodno meščanstvo zoper sovražnike mestnega prebivalstva in zoper sovražnike slovenske narodnosti, ki so se pod vodstvom vlade združili na skupen boj, in po-

razilo je to koalicijo na celi črti in jo potepalo v prah.

Zmaga v kranjskih mestih je zmaga meščanstva nad tistimi, ki hčajo mesta potlačiti pod svoj podplat. Meščanstvo se dobro zaveda, kje so njegovi sovražniki. Kdo je proglašal v državnem zboru kranjska mesta in trge za sama gnezda, ki nimajo nobene pravice, voliti ločeno od kmečkih občin. Šusti in teršič in Šuklje sta bila ta dva moža, ki sta pri razpravah o volilni reformi za državni zbor proglašala kranjska mesta in trge za umazana gnezda, in ki sta izdala in prodala izvenkranjske Slovence samo za to, da sta dobila na svojo stran vlado in Nemec ter kranjska mesta — izvzemši Ljubljano — oropala vsakega zastopnika v državnem zboru. Meščanstvo se je tudi zavedalo, kako je ta stranka dogovorno z Nemci in v vlado pri farnozem načrtu za deželnozborsko volilno reformo hotela mestom in trgom priklopiti toliko vasi, da bi meščanstvo prišlo ob ves vpliv in bi kmečke vasi gospodovalo nad mesti, dočim bi ostal veleposetnikom ohrajen njih vnebovprični privilegij. To spozmanje, zavest skupnosti mestnih interesov je ustvarilo tisto meščansko solidarnost, ki je pri volitvah tako sijajno premagala nasprotnike.

Drugi moment, ki je dvignil meščanstvo, da je šlo tako žilavo v boj, je bila nevarnost, ki je pretila slovenski narodnosti. Okrog narodne trobojnice so se zbrali slovenski meščani, videč, da so si podali roke izdajalski klerikale in očitni sovražniki slovenske narodnosti. Nemci so javno pripoznali, da imajo svoje pakte s klerikale. V smislu tega pakta je bil očiten nemškatar in notoričen pristaš nemške stranke postavljen za kandidata v gorenjskih mestih in javno so šli Nemci in nemčurji v boj za kandidate, ki so se zavezali, da bodo izpolnjevali določbe nemško-klerikalnega pakta. Kdor ni slep na obe očesi, je videl narodno nevarnost, ki je pretila z znago kandidatov nemčursko-klerikalne zveze in ktor narodno čuti, ta je šel tudi v boj za slovensko stvar.

Ni jih še bilo takih volitev na Kranjskem. Klerikale, Nemci, nemčurji in kruhoboreci so se združili na skupno vojno zoper narodno-napredsko stranko. Na delu je bil ves vladni vpliv, ves nemški kapital, vsa agitacijska moč duhovščine. Kar zamoreno umrljivi ljude storiti, to je storila vladno-klerikalno-nemška zveza, a tudi proti tej kolosalni moči je na ce-

pozornostjo, posvečeno moji osebi...«

»Vi zahtevate, naj se ne zanimam za vas, naj ne občujem z vami?« se je čudil marki. »Kako morete kaj takega zahtevati?«

»Prosim vas, gospod marki, da tako storite,« je zahtela Klarica.

»A zakaj to zahtevate?« je vprašal marki. »Ali sem vas mar razabil?«

»To ali sem vas mar razabil,« je bilo izrečeno sicer ljubeznivo, a vendar z neko držnostjo, prav kakor bi bil hotel marki temu vprašanju dati nekoliko ironičen značaj. Klarica je to takoj čutila. »Tako govoril gospodar z ženo svojega uslužbenca.« To je bil občutek, ki ga je imela Klarica v tem trenotku in ta občutek je razginal plahost, ki jo je bila prevezla v trenotku, ko je markija zaledala za seboj.

»Razžalili me niste,« je rekla Klarica z nekoliko večjo eneržijo, kakor je je doslej kazala. »Razžalili me nikakor niste. Ali tudi najmanjši izraz vaših simpatij do moje osebe ima na sebi nekaj nepričakovanega, nekaj nenavadnega...«

»Ah, torej ste vendar nekaj nevoljni, da toliko časa nisem spoznal, kako krasna ste in vredna ljubezni,« je vzkliknil marki. »Zaslužil sem si to vašo nevoljo, a prisegam

li črti zmagala slovenska meščanska stranka. Pomladanska burja je zašumela in podrla vse upre združenih napsotnikov. Če klerikalno-nemška zveza z daj ni mogla zmagati, potem tudi še v desetletjih ne bo, zakaj poskrbeti se bo dalo, da ne bo vlada več tako postopala kakor sedaj in obravnavalo se bo tudi z izdajalcii slovenske stvari.

Pomlad naznanjajo tudi volitve na Goriškem. Uspeh, ki je bil dosežen na Goriškem, naj bo pozitivni izid že kakršenkoli, spada med največje pojave, kar smo jih doživel v zadnjih dvajsetih letih. Goriška dežela je po večini manifestirala, da je protiklerikalna. Kdo bi bil kaj takega pričakoval! Goriška se tako razvija — v sosednji Notranjski pa vladila mrtilo. Klerikale je velikanski uspeh na Goriškem popolnoma konsterniral. V strahu so, da bo ta silni pojav ljudske zavednosti na Goriškem moralno vplival čez deželno mejo in vzbudil novo življenje na Notranjskem, ki je vedno veljalo za najzavadenje slov. pokrajino, da je od vsega sveta ločena in zapuščena Belokrajina pri zadnjih volitvah tako daleč prekosila.

Ej, zdi se nam, da vstaja res pomlad na Slovenskem in da bodo letosne volitve začetek novi dobi v našem javnem življenju.

Kriza v delegacijah.

Dunaj, 5. marca. Danes se je zbral ministrski svet ter razpravljal o položaju, ki je nastal vsled sklepov vojnega odseka. Obenem je imel predsednik avstrijske delegacije dr. Fučeh posvetovanje z vojnim ministrom, kako bi bilo rešiti v odseku in plenumu predlog o zvišanju plač častnikom.

Budimpešta, 5. marca. Predsednik ogrske delegacije Barrabas je izjavil na vprašanje, kako stališče namerava zavzeti ogrska delegacija napram sklepm avstrijske delegacije: »Povedal sem kralju, da je izključeno, da bi ogrska delegacija dovolila zvišanje častniških plač za leto 1908, ker ni za to skrbljeno v proračunu za leto 1908. Kar se tiče izjave vojnega ministra, da je zvišanje za leto 1909 brezplačno zagotovljeno, morem le povedati, da je Schönaich tako trdil tudi glede leta 1908. Kvečemu lahko vodni minister nad to stvarjo pade. Zaradi častniških plač ni treba delegacija sklicovati meseca maja, ker je vsak poskus zaman. Proračun je odobren, a več se za letos ne dovoli. Av-

to

treba Bodite prepričani, da vam nismo samo resnično vdan, nego da vas tudi ljubim iz vsega srca.«

Izrečena je bila beseda, ki se je je Klarica najbolj bala in jo najbolj zelo slišati iz markijevih ust. A vzlje vse nežnosti in prikupnosti, s katero je govoril marki, je Klarica tudi v tem trenotku največjega razburjenja natančno spoznala, da to priznanje ljubezni ni prislo markiju iz srca. Zbolelo jo je to in prešinilo jo je spoznanje, da marki pač hrepenu po njej, da je pa ne ljubi resnično. »Zdaj,« si je rekla, »mi zatrjuje, da me ljubi, zdaj, ko je po lastni krvidi prisiljen, dolgočasiti se v tej samoti, a prej mti niti pogledal ni, prej se mu ni zdaleč vredno, da bi se le ozrl name, ki sem živila v njegovih senecih in ki sem srce vsega svojega življenja žrtvovala svoji ljubezni do njega. Zdaj išče kratekčasja, morda za nekaj dni, kvečemu za nekaj tednov.« Take misli so šinile Klarici bliskoma naglo v glavo in vzbudile v njej zopet lastno voljo in običajno odločnost.

»Nikar mi ne pripovedujte, da me resnično ljubite,« je rekla zamolko in njen pogled je bil teman.

»Vam ni prav nič zame, to mi je razdelil glas, s katerim ste mi razkrili svojo ljubezen.«

strije naj ne iztegajo preveč prstov, sicer se lahko zgodi, da tudi za leto 1909. ne dobe zvišanja častniških plač.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 5. marca. V današnji seji je proračunskega odseka degnal poglavje »državne železnice«. Posl. dr. Korosec je navajal želje agrarcev glede transporta žive živine, zahvaljeval je, naj si nabavi Južna železnica hladilne vozove za prevažanje mleka in rib. Kritikoval je germanizatorčne tendence pri železnicah, posebno na Koroškem, kjer potnika opusijo, ako zahteva vozni listek v slovenskem jeziku. Dočim so lani v Celovcu še brez ugovora sprejemali slovenske tovorne liste, jih sedaj odklanjajo. Končno se je pritoževal, da so na progi Celje-Velenje le nemški napis. — Ker so socialni demokrati zahtevali, naj se postavi v proračun 20 milijonov krov za izboljšanje plač železničarjem, je finančni minister vitez Korotowski kategorično izjavil, da bi celokupna vlada takoj izvajala posledice, ako bi se ta predlog sprejel. — Železnični minister dr. Derschatt je odgovarjal vsem predgovornikom ter načrnikom, da je v proračunu treba šteiti, ker so lani izdatki znatno presegali dohode. — Posl. dr. Ellenbogen je zagovarjal svoj predlog ter dokazoval, da bo zvišanje tarif pokrilo teh 20 milijonov. — Posl. dr. Kraemer je poudarjal, da je za železnične uslužbence treba nekaj storiti, da se jih ne tira zopet v pasivno resistenco, toda iz proračunskega vročka ni mogoče slediti dr. Ellenbognu. — Pri glasovanju je bil dr. Ellenbognov predlog odklonjen, vse postavke proračuna pa so bile sprejeti nesprejemene. Odklonjen je bil tudi predlog poslancev Malika glede podprtavljenja južne železnice.

Deželnozborske volitve na Češkem in Gališkem.

Praga, 5. marca. Češki deželni zbor šteje 242 poslancev. Od teh je 6 virilistov, 70 poslancev veleposetova, 98 Čehov (ker so pridobili Čehi tudi mestni mandat v Budjejevicih), 68 Nemcev. Ožje volitve še niso bile v kmečkih občinah v Tahavu in Zateu. Češki mandati se razdelijo po strankah: 38 Mladočehov (dosedaj 65), agrarci 43 (dosedaj 23), Staročehi 5 (dosedaj 6), radikalci 6 (dosedaj 3), realisti in klerikalci po 1 mandatu.

Ljubljana, 5. marca. Novi gališki deželni zbor je sestavljen sledеče:

vodilni zbor, Bodite prepričani, da vam nismo samo resnično vdan, nego da vas tudi ljubim iz vsega srca.«

snage, naj pomete še tisto veliko nesnago v deželnem zboru!

Jutri se bije važna volilna bitka v veleposestvu, na katero so metali pogledi in polagali grabežljive roke klerikalcu že s prvega početka. No, upati je, da si tu opečejo vse svoje posvečene in neposvečene prste.

Glavno pozornost pa obračamo že na ponedeljek, 9. t. m. ter na sredo, 11. t. m. dva dneva ožih voliltev. Ploklicano je goriško ljudstvo, da si osvetli na ta dva dneva svoje čelo ter pokaže, da je goriška dežela res zavedna in napredna.

Obrtni vestnik.

Izvršilni ukaz k zakonu o penzijskem zavarovanju zasebnih uslužencev je izdalo notranje ministrstvo koncem preteklega meseca. Kot priloga so temu ukazu prideleni, kar je to sicer običajno pri sličnih zakonih, formulirji za notranje poslovanje zavarovalnih zavodov tudi za poslovanje s člani. Po obširnih in zamudnih pripravah, ki jih je vladu vršila tekom lanskega leta, zlasti glede vprašanja, katere osebe je smatrali za zavarovanju podvržene, se je splošno pričakovalo, da izvršilni ukaz prinese točnejša navodila v tem pogledu, kakor jih je sedaj najti v objavljenem zakonu. Po naši sodbi je seglo to pričakovanje predaleč. Predvsem stoji, da besedilo zakona samega ni srečno in da daje mesta različnemu tolmačenju. Zategadelj bi bilo sicer pač želeti, da se vprašanje o obsegu zavarovalne dolžnosti pojavi v podrobnejše, vendar pa pri tem ni prezreti, da izvršilni ukaz ne sme in ne more segati preko zakona samega. Izvršilni ukaz more pač podajati podrobnejša navodila, razsiriti pa in utesniti obseg zavarovalne dolžnosti izvršilni ukaz ne more, če za to ne daje zakon posebnega podoblastila. Tudi je pomisliti, da je predmet na sebi tako težaven vsled mnogolikosti in različnosti razmer, ne le glede različnih službenih vrst, marveč tudi v posameznih službenih kategorijah. Zategadelj je tudi iz tege razloga težko podati splošna, generalna navodila za postopanje v praksi. Odtot prihaja, da je lanska ekspertiza, katere namen je bilo izbrati nekak seznam službenih nazivov, ki pridejo pri tem zavarovanju v postev, imela prav malo ali celo nič uspeha. Če ne pride tekmo letosnjega leta, kakor se je že od mnogih strani predlagalo, do tega, da se sklene dodatni zakon, čigar namen naj bi bil zlasti tudi, začrtati ostrejši krog zavarovanju podvrženih oseb, potem bode pač šele v konkretnih primerih rešiti sporna vprašanja o zavarovalni dolžnosti; to pa na podlagi določila zakona v § 1., ki pravi, da je v slučaju dvoma, ali je koga šteci za zavarovanju zavezanega nameščenca, odloča v prvi inštanci politično okrajno oblastvo, v čigarskih okolišu se nahaja službeni kraj uslužbenca. Prenmoga nejasna vprašanja glede zavarovalne dolžnosti nameščencev gotovih uslužbenih vrst, bodo edino tem potom urediti, zakaj gotovo je, da bodo službodajalec kakor tudi taki uslužbenci, katerim zavarovanje spričo visokih premij ne ugaja, poskusili oprostiti se zavarovanja.

Vprašanje, v katerih deželah se osnujejo deželna mesta centralnega penzijskega zavoda sicer v izvršilnem ukazu še ni rešeno; ni pa skoro upanja, da bi dobili za Kranjsko

veselja in šumne zabave, zakaj nenašoma, še pri durih sem začutil na sebi bolzni in plahi, neskončno užaljeni in razočarani pogled Cilicin. Gledala je name brez prestanka in ni odtegnila oči. Bil sem kot na trnu. Kadars sem jo pogledal, se mi je zdelo, da so zasijale v smehu njene srebrne solze, da se joka smrtno ranjena ljubezen. Hotel sem se napiti, in dasi sta Nini in Milka neprenehoma in z vso prijaznostjo pazili name, bi se mi bilo to posrečilo, da ni proti deseti uri zmanjkalo vina.

Bogsgavedi, kako se je to zgodilo, mi trije, pesniki in potepuhi, smo imeli denar. Vsi trije. Nemudoma smo zložili za deset litrov. Žeber je skočil po naš lončeni sodček, ki je držal pet litrov, in ki smo ga polnili ob slavnih prilikah, pet litrov je stalno praznih na mizi.

»Alo, Cilica, skoči po vina!«

Komisar je zaganjal ubogo nestestivo. Jaz sem bil srdit, da bi skočil na dedca starega in mu s pestjo nabil bučo.

Jaz in Pedenj sva šla po vino.

In potem smo začeli piti. Jaz nisem hotel delati sramote, ali tedaj je stopila Cilica k meni.

»Dragi, lepo te prosim, ne pij!«

Pogledal sem jo zelo začuden.

»Ne pij, lepo te prosim!«

»Cilica, nevestica, zakaj?« Kako sem se zasmehal temu otroku!

No, da povem, nisem pil. Pač pa sem postal razposajen in neugnan,

svoje deželno mesto, vse kaže, da potisnejo naše interesne deželne mesto, ki se osnuje v Trstu. Tako bodo gledali deželnega mesta brez vpliva, izročeni laški samovoljnosteni; centralni zavod na Dunaju pa je po izvršenih imenovanjih nemška domena. Za vse slovenske dežele so imenovali v prvem načelstvu — enega namestnika. Interesi naših krajev so vladli neupoštevna količina, ves trud, zagotoviti pravico uprave, je bil zmanj. Cela uprava penzijskega zavarovanja bode sploh, kakor razmere stope, trajno zavarovanje nemškemu vplivu, pa to mnogo po krvidi slovenskih poslanec, ki se niso ob posvetovanju o tem zakonu pravočasno potrudili za ureditev take uprave, ki bi zagotavljala Slovnom vpliv, ki jim gre. Naj bi bil ta neuspeh saj obudil čuječnost slovenske delegacije tedaj, ko pride na razpravo delavske starostno zavarovanje.

Predpogoji za zavarovalno dolžnost uslužbencev so: 1. Dopolnjeno 18. leta in ne preseženo 55. leto, vpštev pridejo torej le osebe, ki so vsaj 1. januarja 1854 in najpozneje 1. januarja 1891 rojene. 2. Letna plača vsaj 600 kron pri enem gospodarju, ki se o b i a j n o n e plačuje v krajsih kakor mesečnih obrokih. Dejansko drugačno izplačevanje v krajsih rokih ne odloča. 3. Nameščenec mora imeti uradniški značaj, odnosno mora opravljati izključno ali pretežno duševna dela. Oba ta dva zakona ne omogočata zanesljive presoje o zavarovalni dolžnosti. Pričakovalo se je, da odpravi izvršilni ukaz nejasnost s tem, da poda porabno razlagajo. Naj torej navedeno besedilo predmetnih členov izvršilnega ukaza (10. in 11.). U r a d n i š k i z n a ē a j je dan tedaj, kadar se z d o t i č n i m n a m e š č e n j e m prevzame trajno izpolnjevanje gotovih z izvrševanjem poklicnega delovanja zdrženih dolžnosti z izključnim ali pretežnim duševnim delom proti trdnim plačilam ter je delo kvalitativno opredeljeno. Za trdno plačilo pa si smatrati dajatev v gotovini, katerih službodajalec ni dolžan dajati, (nagrada i. dr. enako), daril od primera do primera, pavšalov proti zaračumbi ali v pokritje stroškov, kakor tudi ne povisjanja prejemkov le začasno, če ostane delokrog nastavljenca isti.

U p o r a b a v i z k l j u č n o n a l i v s a j p r e t e ž n o d u s e v n a d e l a , v kolikor že ni običajno zdržena z d o t i č n i m poklicnem mestom, je v dvomu tedaj dana, če je za nastop take službe po splošnem običaju ali posebnem predpisu službodajalec potrebna primerna predizobrazba. Če ni te potrebe, dodača dejstvo predizobrazbe, izvzemši če je dokazano, da se d o t i č n i n a m e š č e n e c v resnici ne uporablja za izključno ali pretežno duševna dela. Praksi s tem ne bo mnogo pomagano, ni takoj mesto za podrobno kritiko navedenih določil, omenjeno bodi le, da po naši sodbi ne gre razlagati pojem »uradniški značaj«, ki je po zakonu znak zase, z drugim pojmom »pretežno ali izključno duševno delo«, ki je istotako samostojen znak.

Obračunaljivalnih šol na Kranjskem je bilo v preteklem šolskem letu izven Ljubljane 17, in sicer na Bledu, v Cerknici, v Idriji, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Metliki, Novem mestu, Postojni, Radovljici, Ribnici, Škofji Loki, Šmartnem, Tržiču, Št. Vidu, Zagorju ob Savi. V Ljubljani ena obrtna nadaljevalnica in tri obrtna pripravljalnice ter trgovska nadaljevalna

začeli smo peti. Frone je zaigral na orgljiču, dekleta so začela plesati, in bilo je ženitovanje brez primere.

Zenina Franceta smo vzel v sredo, mu naliivali, in zares skazal se je korenjaka. Tako je bil, da smo se vši čudili. Kadars se je začel braniti, sem poiskal najlepši besed in ga počastil z najizbranjeti imeni. Hotel sem piti z njim celo bratovščino, ali zdel se mi je pregnjen. Brki so mu viseli kot mrožu, usta je imel slinasta in smrdel je po čreslu in kožah. — Oj, Cilica!

»Že dolgo nismo pili ga,« smo krožili neprestano in le ženinu na čast. Smejal se je kot blaznik in pil in pil.

»Kupil sem si babo, babo,« smo zapeli. Ali ta pesem ga je tako navdušila, da je skočil od mize in hotel k Cilici. Ali nevesta se je kot otrok stisnila k meni, in jaz sem prišel s polnim kozarcem ženinu nasproti in mu ga izlil v grlo.

Proti polnoči se je začela družba razhajati. Ženin in Komisar sta odstorkljala z mojima tovarišema v kremo k Lisjaku, Komisarka je drla kot nora po stopnicah, da ujame moža, Polonica je šla spremi Julko, ki je bilo strah domov. Ostala sva sama s Cilico.

Ugasnil sem luč in povabil nevestico na poročno noč. Moja soba je bila gorka in prijetna, in na mizi je dehtel šop drečih rož.

C. Golar.

šola (gremialna šola) za trgovske vajence, ki jo vzdržuje gremij trgovcev. Vseh učencev na obrtnodaljevalnih in pripravljalnih šolah na Kranjskem je bilo 1426, in sicer na ljubljanskih šolah 550, na onih izven Ljubljane 876. Na gremialni trgovski šoli je bilo koncem leta 110 učencev. Na obrtnodaljevalnih šolah v Idriji, Kočevju, Metliki, Kamniku in Novem mestu, je bil poseben trgovski tečaj za trgovske vajence, v trgovskih tečajih na teh šolah je bilo skupaj 41 trgovskih vajencev. Vseh trgovskih vajencev na izvenljubljanskih šolah je bilo 114 (73 + 41).

Glasovi z Jesenic.

— **Odgovor »Slovenske in Naroču«.** Tako je naslov tiskovini, ki jo je razpošiljal pretekli den tovarniški uslužbenec Pongratz po jeseniški občini. Ne mislimo se ukvarjati s Pongratzem in mu odgovarjati, ker vemo, da kot hlapac tovarne le posodi ime, za katereim se skriva nemška stranka, a katero edino nam je opravljeno. Občinski uslužbenci bi moralibit nemški agitatorji, delavec ničle, tovarniški pisaci pa gospodje. Takega nepristranskega župana hočejo imeti — Nemci! Pa ne bo šlo tako gladko po volji nemškega Mihelna! — Z a k a j n i s o b ični bili že tak prepričani in radi tega sem tudi dovolil vstop »Narodovemu« poročevalu. Saj nima »Narod« drugega opraviti, kot ljudi lošovske napadati (Pongratz se upa govoriti o lošovščini, čuje!), kateri nočeo v njegov rog trobiti! (Pongratz je trobil že v vse rogove).» Ako hočem jaz samo z volilce govoriti (kako samozavestno!), mi ni potreba prirejati javnih shodov. Res je, da se tega shoda udeležili brez izjemne samo možje slovenskega duha (Pongratzovega kalibra!) in mojem govoru resnico (uboga slovensčina!) burno pritrjevali. Jaz nisem nobenemu peseč v oči metal (kamenjet!), govoril sem samo golo resnico. (O jeji!). Jesenice so bile in ostanejo slovenske, ko bomo mi že vsi v črni zemlji strohneli. (Gotovo, pa brez dr. Egra!) Ako kdo trdi, da hočemo Jesenice ponemčuriti, (kaj pa potem hočete?), je ta trditve lošovska in le lošov na danes še zaničujejo z Nemčurji! Kaka nevarnost je pa na Jesenice, da se ponemčurijo? Morebiti, aki bi bil jaz župan? (Gotovo, samo da nikoli ne boste, gospodine Pongratz!). Ali ker tovarna ogromno vrsto davka plačuje (z delavskimi groši!) in tem prispeva, da Jesenice napredujejo? Ne! Jaz sem sin slovenskih staršev (žalibog, res je!) rodil Slovenec in kot tak stojim polnoma na strani Slovencev, (ta trditev je pač lošovščina tovarniškega kruhoborca!), a nimam pa vzroka začevati druge narode! (Tega tudi ničemo, a na svoji zemlji hočemo gospodariti!). Jesenican in Savčani, vi imate slovenske šole (zakaj pa ste nam vslili »šulverajnsko« šolo?), slovenske otroške vrte (tudi brezpotrebne nemške!), vaša mladina se vzgaja lahko popolnoma slovensko, slovenski duhovniki in slovenski učitelji imajo vašo mladino v rokah. (O tem se pogovorimo na javnem shodu!) Za odrašeno mladino imamo na Jesenici »Sokola« (tovarna meče člane iz svoje službe in jih šikanira!), imamo »Orla«, imamo slovenska izobraževalna društva itd. Zdaj vas pa še vprašam, ki pa nevarnost preti, da se vas ali vašo mladino ponemčuri? (Kako lošovska vprašanje!). Ali je morebiti nemščko

ako zahtevam kot občinski odbornik, da se naj uradijo v občinskem uradu s Slovenci slovensko in z Nemci nemško in ravno tako naj se rešujejo pismene vloge? To je narodna ravno-pravost. (Kaj pa delajo Nemci v Celju, Mariboru in popolnoma slovenskih občinah na Koroškem ali pa celo v slovenskem Tržiču?) Jesenice so slovenske in se bo tudi vedno slovensko uradovalo, če ni Nemci prav, pa naj odidejo na Prusko, saj si pri nas itak samo žepe polnijo!. To je konfiteor jeseniških Nemcev, ki smo ga priobčili s primernimi opazkami. Ali je še kdo, ki ne razume našega boja?

— Ne pris transkega župana hočejo imeti pest jeseniških Nemcev. Kakšen pa naj bi bil ta župan? Predvsem bi se moral ravnati po navodilih voditelja ljubljanskih kazinotov dr. Egra. Kar se tiče načrnosti bi moral posebljevati nekaj takega, kakor je na primer dični Tone Pongratz, Slovenec in Nemec, kakor pač potreba nanese. Odpraviti bi moral samoslovensko uradovanje in upeljati blaženo namščino. Občinski uslužbenci bi moralibit nemški agitatorji, delavec ničle, tovarniški pisaci pa gospodje. Takega nepristranskega župana hočejo imeti — Nemci! Pa ne bo šlo tako gladko po volji nemškega Mihelna!

— Z a k a j n i s o b ični bili že tak prepričani in radi tega sem tudi dovolil vstop »Narodovemu« poročevalu. Saj nima »Narod« drugega opraviti, kot ljudi lošovske napadati (Pongratz se upa govoriti o lošovščini, čuje!), kateri nočeo v njegov rog trobiti! (Pongratz je trobil že v vse rogove).» Ako hočem jaz samo z volilce govoriti (kako samozavestno!), mi ni potreba prirejati javnih shodov. Res je, da se tega shoda udeležili brez izjemne samo možje slovenskega duha (Pongratzovega kalibra!) in mojem govoru resnico (uboga slovensčina!) burno pritrjevali. Jaz nisem nobenemu peseč v oči metal (kamenjet!), govoril sem samo golo resnico. (O jeji!). Jesenice so bile in ostanejo slovenske, ko bomo mi že vsi v črni zemlji strohneli. (Gotovo, pa brez dr. Egra!) Ako kdo trdi, da hočemo Jesenice ponemčuriti, (kaj pa potem hočete?), je ta trditve lošovska in le lošov na danes še zaničujejo z Nemčurji! Kaka nevarnost je pa na Jesenice, da se ponemčurijo? Morebiti, aki bi bil jaz župan? (Gotovo, samo da nikoli ne boste, gospodine Pongratz!). Ali ker tovarna ogromno vrsto davka plačuje (z delavskimi groši!) in tem prispeva, da Jesenice napredujejo? Ne! Jaz sem sin slovenskih staršev (žalibog, res je!) rodil Slovenec in kot tak stojim polnoma na strani Slovencev, (ta trditev je pač lošovščina tovarniškega kruhoborca!), a nimam pa vzroka začevati druge narode! (Tega tudi ničemo, a na svoji zemlji hočemo gospodariti!). Jesenican in Savčani, vi imate slovenske šole (zakaj pa ste nam vslili »šulverajnsko« šolo?), slovenske otroške vrte (tudi brezpotrebne nemške!), vaša mladina se vzgaja lahko popolnoma slovensko, slovenski duhovniki in slovenski učitelji imajo vašo mladino v rokah. (O tem se pogovorimo na javnem shodu!) Za odrašeno mladino imamo na Jesenici »Sokola« (tovarna meče člane iz svoje službe in jih šikanira!), imamo »Orla«, imamo slovenska izobraževalna društva itd. Zdaj vas pa še vprašam, ki pa nevarnost preti, da se vas ali vašo mladino ponemčuri? (Kako lošovska vprašanje!). Ali je morebiti nemščko

ako zahtevam kot občinski odbornik, da se naj uradijo v občinskem uradu s Slovenci slovensko in z Nemci nemško in ravno tako naj se rešujejo pismene vloge? To je narodna ravno-pravost. (Kaj pa delajo Nemci v Celju, Mariboru in popolnoma slovenskih občinah na Koroškem ali pa celo v slovenskem Tržiču?) Jesenice so slovenske in se bo tudi vedno slovensko uradovalo, če ni Nemci prav, pa naj odidejo na Prusko, saj si pri nas itak samo žepe polnijo!. To je konfiteor jeseniških Nemcev, ki smo ga priobčili s primernimi opazkami. Ali je še kdo, ki ne razume našega boja?

— Ne pris transkega župana hočejo imeti pest jeseniških Nemcev. Kakšen pa naj bi bil ta župan? Predvsem bi se moral ravnati po navodilih voditelja ljubljanskih kazinotov dr. Egra. Kar se tiče načrnosti bi moral posebljevati nekaj takega, kakor je na primer dični Tone Pongratz, Slovenec in Nemec, kakor pač potreba nanese. Odpraviti bi moral samoslovensko uradovanje in upeljati blaženo namščino. Občinski uslužbenci bi moralibit nemški agitatorji, delavec ničle, tovarniški pisaci pa gospodje. Takega nepristranskega župana hočejo imeti — Nemci! Pa ne bo šlo tako gladko po volji nemškega Mihelna!

— Z a k a j n i s o b ični bili že tak prepričani in radi tega sem tudi dovolil vstop »Narodovemu« poročevalu. Saj nima »Narod

avijo vsakega bana, ki jim ni po volji. Ban in njegova vlada morata imeti za sabo saborško večino, druge ne moreta vladati.

Toda Madžari nečejo priznati ta parlamentarni princip. Tisti, ki so tako ljut boriли za ta princip proti Avstriji, modrujejo sedaj, da z rezultatom ni onemogočen ban, marče da ban, ki so ga Madžari predlagali, lahko ostane na svojem mestu tudi proti volji vsega hrvaškega sabora.

V tem vprašanju tiči jedro vsega sabora, Madžarska vlada se je nadejala, da će tudi to pot ne prodre njim povoljna unionistička večina, vendar bodo te volitve preprečile, da bi se ustvarila druga kompaktna večina. Madžari so z Rauchom vred upali, da bo hrvaški sabor v bistvu razbit v tri dele: v frankovce, koalicijo in Rauchove unioniste. S tem bi bil sabor nesposoben za delo, narod bi bil prestrašen radi prvih neuspehov in v sledi tega bi bilo možno sabor razpustiti z nado na unionističko ali bolj madžarsko večino.

Toda ta načrt so onemogočile volitve.

Sedaj obstoji v hrvaškem saboru kompaktna večina in ni niti trohice nade, da bi to večino bilo mogoče razbiti z novimi volitvami.

Razputin sabora ne more ni malo koristiti koaliciji, ker ni dvojni, da bi pri novih volitvah koalicija osvojila še tudi ali oni mandat. Toda se sedaj Rauchova vlada oprijemlja zadnjega sredstva, da se sabor, ki se sestane 12. t. m., odgovori na nedoločen čas in da se med tem časom gospodarje brez sabora. Razume se, da se tak položaj ne da dolgo vzdržati.

Rauchovi organi so vzprisko si jajne zmagre predlagali koaliciji, naj se sporazumi z baronom Rauchom, češ, da je to edina pot k rešitvi. Ali tem ne more biti govor. Koalicija ne more po tako ljuti borbi sklepati nobenih kompromisov z Rauchom.

Madžari bi že potrpteli, da bi se na Hrvatskem vladalo na kakršnikoli način, ako bi ne bilo te »prokletke hrvaške delegacije v peštanskom parlamentu. Že v prvih sejah hrvaškega sabora se morajo izvoliti n o v i hrvaški delegati. Kakor je znano, je bilo v prejšnjem saboru jedva s pomočjo virilistov mogoče, zvariti potrebno število 40 delegatov, ker niso hoteli voliti madžarov, koalicija pa zase ni imela zadostnega števila mandatov. Tako je moglo pri hrvaški obstrukciji sodelovati vselej samo nekoliko več kakor 20 poslancev. Sedaj pa bo koalicija imela 56 mandatov in bo lahko volila 40 delegatov, ki se bodo obvezali, da bodo po potrebi vztrajno in aktivno sodelovali v borbi v Pešti. Teh 40 novih, svežih borilcev bo za Madžare najnepovoljnješa točka v tem sporu. Ti jih bodo prisili, da bodo morali postati bolj mehki, ker končno mora tudi pri nas zmagati parlamentarni princip.

Te nedavno končane volitve bodo imele za posledico tudi spremembu notranje komštelacije naših strank. Pred volitvami je namreč vladalo splošno mnenje, da bo, ako že ne to pot, a vsekakor skoro nastopil Frankov državnopravni »radikalizem«. Naj že enkrat pridejo v večino, bodo se že sčasom diskreditirali, potem pa bomo imeli mir, tako so vsi zdihovali.

No, sedaj končane volitve dokazujo povsem jasno, da Frank ne bo nikdar doživel večine svoje stranke,

nego nasprotno, da bo padal vedno nižje in nižje. Stopil je v borbo z največjim elanom, podpiran povsem očito od Rauchove vlade.

Dan pred volitvami so celo priobčile u r a d u e »Narodne Novine« članek, v katerem so pozivale uradnike, naj povsodi, kjer bi ne bilo Rauchovega kandidata, glasujejo za frankove. A vkljub temu je tako smatralo propadlo.

Kako je s tem rezultatom demoralizovan Frankova vojska, je najbolje pokazala ožja volitev med St. Radićem in Frankovim mlajšim sinom. Radića je podpirala koalicija, dočim so za Frankovega sliši agitirati vsi glavni matadori stranke. A vkljub temu je Frank dobil še manj glasov kakor pri prvi volitvi, a zmagal je Stjepan Radić.

V Starčevičevi stranki je vsled teh porazov silno okrepljena struja, ki je neprstano frondirala proti osebi dr. Franca. Zato se sedaj tudi vse krha v Frankovi stranki.

Evo, to je drugi del tolažljivi rezultat minulih volitev!

Parlamentarni položaj.

D u n a j , 6. marca. Zatrjuje se, da bo poslanska zbornica imela prvo sejo po počitnicah 23. t. m. V tej seji se predloži rekrutni kontingen. Socialni demokrati in Malorusi vložijo več interpelacij zaradi zadnjih volitev. Velikonočne počitnice bodo prav kratke. Parlamentarno zasedanje bo trajalo do konca meseca junija. V juliju se sklicejo deželnii zbori češki, gališki in kranjski, da se konstituirajo. Po zaključenju državnega zborja se bo baval stalen odsek celo poletje z vladno predlogo o začrtovanju za starost in onemoglost.

Vlada namreč hoče ta zakonski načrt za vsako ceno predložiti jesenskemu zasedanju. Prihodne delegacijske zasedanje se začne že 25. maja v Budimpešti. Največ zaprek se boji vlada pri proračunu za naučno in justično ministvrstvo, ker bodo stranke razvile pri tej prilikih svoje politične in jezikovne zahteve. Čehi bodo vložili dva predloga: za ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu in za ugoditev tozadnjem zahtevam pri ostalih slovenskih strankah.

Iz proračunskega odseka.

D u n a j , 6. marca. Ker je delo zelo zaostalo ter se kmalu sklice državni zbor, zboroval bo odslej proračunski odsek vsak pondeljek in vsako soboto. Danes se je razpravljalo o poglavju »poštne in brzjavne pristojbine«. — Poročevalce posl. Pročeha zaka je s številkami dokazoval razvoj pošte v Avstriji. Priporočal je nekatere reforme in spremembe tarif; pred vsemi bi se naj zvišana pristojbina za lokalni pisemski promet preklicala. Potem je obširno govoril o gmotnem položaju poštnih in brzjavnih uslužbencev ter priporočal zboljšanje plač. Spominjal se je tudi o položaju poštnih uslužbencev na deželi. Nasvetoval je tak plačilni sistem, da bi oznenjeni imeli za določene odstotke višjo plačo, ravno tako tudi nekoliko doklad za otroke. Nadalje je zahteval ureditev službene pragmatike, javno kvalifikacijo in pravico do dopusta. Govoril je še o nedeljskem poštu ter razpravljal o zahtevah posameznih kategorij poštnih uslužbencev. Za prometne uradnike je zahteval, naj se jim zvišajo nočne pristojbine ter se jim urede pristojbine od ur. — Posl. baron d'Elvert

zaključil, da je bila doslej sama frivolnost, je vztrpetal pri misli, da je palnil od sebe edino žensko, ki jo je doslej našel, da je zmožna resnične ljubezni.

»Da, zaradi vas, marki, sem storila grdobijo, lahko rečem hudo delstvo, da sem se poročila s poslenim, častivrednim možem, ki me ljubi, ki pa ga jaz ne morem ljubiti in ga ne bom nikdar ljubila. O, kaznovali ste me zato, kruto ste me kaznovali.«

»Klarica!«

»Pustite me, da vam povem, kar mi je na sreču, je rekla Klarica in potem nadaljevala nekako slovesno: «Da, marki, jaz vas ljubim, jaz vas obožavam, a moj sklep je, da ne bom nikdar vaša. Ne zaradi sebe. Kaj je moja oseba. V kmečki krčini sem doma in za ljudi moje vrste se ne vprašuje dosti, naj se njih usoda obrne tako ali tako. Toda jaz hočem ohraniti čisto to ljubezen, ki polni vse moje sreče. V zadnjih dnevnih sem čutila, da me zupuščajo moči in da pojema moja volja. Bala sem se, da bi znala pozabiti na svoj sklep. A zdaj je drugačje. Vi, marki, ste me nehotje rešili. Pokazali ste mi, da sem vam dobrata samo za kratkočasje. To me je streznilo, popolnoma streznilo.«

Težko je sopla Klarica, a ponosno je stala pred markjem, ki je s pohodom polno žalosti upiral nanjo.

»Odpustite mi, gospa Klarica, kar sem vam poprej reklo. Sirove in žaljive so bile moje besede, to spo-

je priporočal moderno preosnovno poški, ki bi se naj upravljale po trgovskih načelih. Nadalje je zahteval, naj se uvede časovni avanzma in 35letna služba za poštne službe. — Posl. H. f. m. a. n. - W e l l e n h o f je zahteval, naj se uvede časovni avanzma najprej za spodnje činovne razrede poštih prometnih uradnikov. Časovni avanzma mora prej ali slej prodreti, zato bi vlada storila pametnejše, ako ga prostovoljno dovoli. Praktikantje iz leta 1903. se naj imenujejo za asistente. Govornik je končno predložil dve resoluciji: v prvi zahteva nemudno ureditev službenih in gmotnih razmer za poštne uradnike in poštarje; v drugi pa zahteva, naj se zviša provizija za prodajo poštih znakov. Posl. M a l i k se je posebno zavzemal za zahteve trifikantov. — Posl. S t e i n w e n d e r je kritikoval, da je v poštni službi preveč juristov in ker se tudi za prometne uradnike zahteva matura. Pri sprejemanju v poštno službo naj bi se ne gledalo toliko na višje študije, kakor na znanje jezikov. Sploh bi se k pošti ne smel sprejeti nihče, ki ne zna vsaj dveh jezikov. Govornik je opozarjal, da se poštne pristojbine še lahko zvišajo, ker so tudi na Nemškem višje. Isto tako je baje bilo znižanje telefonskih pristojbin neutemeljeno.

Hrvaška debata v budapestanskem parlamentu.

B u d i m p e š t a , 6. marca. Tudi v današnji seji se je parlament balil le s Hrvati. Posl. S u p i l o je v hrvaškem jeziku zavračal napade poslancev Buze, Kossutha in Polonyja v včerajšnji seji. Posl. P o l o n y i je protestiral, da se govorji k poslovniku hrvaško, češ, da je poslovnik parlamenta le madžarski. Hrvatje imajo pravico, med razpravo podajati hrvaške izjave, ne sme pa se hrvaščina priznati za stalni razpravni jezik. — Predsednik J u s t h je dokazoval iz govorov in razprav prejšnjih let, da so se v parlamentu govorili hrvaški govorji ter se tudi pisali v zapisniku. Hrvatskim delegatom je na prosti izbriano, ali hočejo govoriti madžarsko ali hrvaško. — Zaradi te pravilne izjave je zahtevalo 20 poslancev tajno sejo, v kateri je posl. F a r k a s h a z y napadal predsednika, da si poljubno tolmači poslovnik.

Po seji je bila pri ministrskem predsedniku konferenca zaradi sklicanja hrvaškega sabora. Konferenci sta prisostvovala tudi ban R a u c h in sekcijski načelniki C z e r n k o v i c h. Baje se je sklenilo, da se sa bo potrebni vztajno in aktivno sodelovali v borbi v Pešti. Teh 40 novih, svežih borilcev bo za Madžare najnepovoljnješa točka v tem sporu. Ti jih bodo prisili, da bodo morali postati bolj mehki, ker končno mora tudi pri nas zmagati parlamentarni princip.

Prihodne delegacijske zasedanje se začne že 25. maja v Budimpešti. Največ zaprek se boji vlada pri proračunu za naučno in justično ministvrstvo, ker bodo stranke razvile pri tej prilikih svoje politične in jezikovne zahteve. Čehi bodo vložili dva predloga: za ustanovitev češkega vseučilišča v Brnu in za ugoditev tozadnjem zahtevam pri ostalih slovenskih strankah.

Železnični projekti na Balkanu

P a r i z , 6. marca. Oficiozno se razglaša, da se angleška vlada popolnoma strinja z ruskimi načrti glede projektovane železnice Donava-Adrija, ravno tako odobrava vse avstro-ogrške železnične načrte na Balkanu, ker je angleška vlada uverjena, da vsi ti projekti pospešujejo razvoj na Balkanu ter bodo mnogo pripomogli, da se napravi red v Macedoniji.

B e l g r a d , 6. marca. Ministrski predsednik dr. P a s i ē je izjavil glede železničnih projektov na Balkanu, da je prepričan, da bo turška vlada pritrnila projektu Donava-Adrija, ker se bodo tem potom izvajali turški pridelki k morju. Dela se bodo pričela najbrže že to spomlad, ker je kapital 80 milijonov že zagotovil neki francoski konzorcij, h kateremu pristopijo ruski, angleški in italijanski kapitalisti. Od Rumunske je le odvisno, da dovoli zvezo s srbsko železnico z zgradbo mostu nad Rahoyem in Grujo. Srbija je vsak čas pripravljena prevzeti svoj del stroškov.

C e t i n j e , 6. marca. Črnogorski ministrski predsednik T o m a n o v i c je izjavil, da velesile ne bodo storile Crni gori krivice ter bodo privolile v zgradbo železnične zveze med Donavom in Adrijo, ki bo za balkanske države toliko pomerna. Železnica se mora končati v Baru, ker je le tukaj mogoče zgraditi večje pristanišče. Le taka železnica bo nudila Srbiji, Bolgariji in Rumunski takoj gospodarsko neodvisnost, ki je danes tako pogresajo.

Sestanki vladarjev.

B e r o l i n , 6. marca. »National Zeitung«, ki dobiva svoje informacije iz uradnih virov, potrjuje vest, da obišče cesar Viljem spomladni cesar France Jožef in italijanskega kralja Viktorja Emanuela. Cesar Viljem se sestane na povratku z otoka Korfa v Benetkah in italijanskim kraljem, potem se podeli cesar v Trst, odkoder se poda na Dunaj. — Angleški kralj se je odpeljal v Biarritz. Na potu se ustavi v Parizu, a na otoku Siciliji se sestane z italijanskim kraljem.

Klerikalni anarchist.

B e r o l i n , 6. marca. Iz Jene se

brzo poslano poroča, da je neki klerikalni fanatik vrgel težak kamen v pisanro slavnega naravoslovena H a e c k l a , ne da bi ga bil zadel. Poprej je atentator pisal Haecklu več grozilnih pisem, v katerih mu je grozil zaradi njegove nevernosti.

Francija v Maroku.

P a r i z , 6. marca. V zadnjem bitki so Marokanci ujeli deset francoskih vojakov. Razen tega so imeli Francouzi 10 mrtvih in 23 ranjenih. Finančni minister C a i l l a u x je predložil zbornicu naknadni kredit 15 milijonov za operacije v Maroku. Nemška in angleška vlada sta vladu vlgajo v znanje obvestilo francoske vlade, da odpošlje v Maroko nove vojaške oddelke.

Dogodki na Portugalskem.

M a d r i d , 6. marca. Vodja portugalskih desidentov Alpojn je sporočil kraljicu, da se atentati proti kraljevi rodbini ustavijo le pod pogojema, da se izvede temeljita prenova ustave in da se zniža civilna lista. V razmerju s prebivalstvom je portugalska kraljeva dinastija najdražja na svetu. Dosedanja ustava se je popolnoma preživila, in monarhijo je mogoče obdržati le, ako se doseža ustava odpravi.

Dopisi.

O d S v . T r o j i c e nad C e r k n i c o .

Pri nas imamo za politiko vnetega dušnega pastirja, upravitelja B a j e a, ki se je v studentovskih letih tudi za vse drugo brigal kakor pa za učenje. Ta božji namestnik je pridobil 16. februarja, da jebral v libralnih časopisih, da je Mati božja nesramnica in da bodo ljudje, ki bo želeli, da bo žal na nihče nič ne verjame, če take reči klobasa. Ako bi kateri časopis bil, da je Mati božja nesramnica, bi ga bili konfiscirali. Nam pa ni znana nobena takšna konfiskacija in lahko z mirno vestjo trdim, da se je Baje zlagal, kot je dolg in širok. Od takih Bajevih pridig se pohujanje mladih, ko se otreoci potem menjajo, da je Mati božja nesramnica. Baje tudi pravi, da nič ne koristi človeku, če hodi v cerkev, pri tem pa bere »Narod«. O ljubi Baje, ko bi bil ti vedno tako natančen! Včasih je bilo drugačje! Zdaj pa hočeš, naj bodo vsi ljude po tvojem kopitu ustvarjeni! Ni smo mi kmetje tako nezavedni, da bi izbruhom tvojega fanatizma verjeli, karkoli bi ti hotel. Baje, pameten bo, pa bo dobro za tebe!

I z S e n o ž e c e . (V s a k a s i l a d o v r e m e n a .) Popihnil je veter — in odnesel kaplana Jaka Kleindinsta iz Senožec v Begunje na Gorenjsko. Težka, ljuta je bila ločitev, a gotovo ne naša stran; rad bi bil Jaka ostal v naših Senožecah, kjer je bilo za njega vse tako lepo urejeno; ničesar ... ni pogrešal, naredil si je gnezdic tako mehko, tako sladko in se branil z vsemi štirimi je zapustiti; saj je tudi vedno še upal, da sedanjem gospodarju je bil Jaka škof in ne bi bil nikdar našenje Ljubljane, kajti, da je danes Ljubljana to, kar je v kulturnem, književnem, narodnem, socijalnem in gospodarskem oziru, pripomogli so do tega vsi Slovenci, ki so prihitali v vseh krajev Slovenije v središču, v belo Ljubljano.

Kar osmešili ste se rekši, da sem »Stajerc«. Gospodi, pomiluj! Akademik mi naklada to maslo! To kaže, da je vaša politika neslovenska in neslovenska. Niti v gospodarski politiki nimamo teh načel. Ako bi se razvoj Ljubljane vršil po Vašem načelu, potem bi ne bilo nikdar današnje Ljubljane, kajti, da je danes Ljubljana to, kar je v kulturnem, književnem, narodnem, socijalnem in gospodarskem oz

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemar za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 14 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemško celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolje frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnštvo telefon št. 85.

Politična karikatura.

Nemška stranka na Kranjskem je postala prava kari-katura. Ta klika sama ne ve, kaj hoče, je z eno besedo smešen politični izrodek, ki se z velikim dopadanjem valja po smetišnicah naše klerikalne stranke. Po vsi sili hoče doseči, da bode najbolj opljuvana klika v deželi, katera nima ne načel, ne pomena, in katera na sebi nima niti ene dlačice dostojnosti. Pri tem misli še vedno, da je deščica na mostu, ki naj se gradi ob Berolinu do Adrije, in da je njena smehost skrajna, napihljuje se ta politični črv z najskrajnejšim nemškim nacionizmom in kar trepeta, ker nas še ni pokrila prusaška pikelhavba. Enkrat ji je vzor Kregar, drugič zopet dr. Ravnihar, meneč, da je s tem pridobila dobra težaka za gradbo zgoraj omenjenega mosta. Vsikdar pa je kakor mlada detelja, napihljuje najstруpejše sovraščdo do slovenske napredne stranke. Nepotrebno bi bilo o tem kaj govoriti: To sovraščdo služi slovenski napredni stranki le v čast, ker je dokaz, da je naša stranka tista stranka v deželi, v kateri vidijo posrednani naši Nemci edino resno nasprotne tistim velenemškim nakambam, katere gojijo naši Germani v izsušenih svojih glavicah! To nemško sovraščdo nam je dobro došlo! Bog ga naj nam ohrani, blagoslovji in pomnoži! Kako nedosledna je nemška klika, dokazale so tudi zadnje deželnozborške volitve. Vsak kmet iz najzadnje gorjanske koče ima več politične zavesti, kakor naši, pod bitem dr. Egerja se zvijajoči nemškutarčki. V Ljubljani se jim je za frak obesil kristalno-čisti dr. Ravnihar, kar so z velikim dopadanjem opazili. Tega »narodnega delavca« so proglašili za svojega ljubljanca, ter so se trudili noči in dan, da bi ga vslili naši Ljubljani. Bil je sicer smešen napor, ker so Nemci s svojimi tristo volilci v našem mestu pravnačia. Ali ta ničla se je pehala za dr. Ravniharja, in njegov kristalno-čisti značaj! Oba, značaj in ničla sta obtičala v jarku! Ali kristalno-čisti so imeli svoje kandidati tudi v ribniškem in kočevskem okraju. Oba ondotna kandidata sta bila pravo meso od dr. Ravniharjevega mesa! Ali glejte! V Ljubljani najživahnejša ljubezen, v Ribnici pa sovraščdo, da mu ga para ni! Kočevski trg je izdal posebno okražnico, s katero je svoje

Kočevec pridušal, da naj se ne udeleže deželnozborške volitve v kmečki občinah, in da naj Merharju in Rusu odreklo še celo lokale, če bi hoteli pri njih prirejati volilne shode. Ti Kočevarji, ki so hoteli od nekdaj biti nekaki naprednjaki, še celo prostorov za volilne shode niso privoščili dr. Ravniharjevima kandidatom, ter so s tem živo dokazali, kako okostenela reakcionarna in degerirana rasa da so! Pa so tudi servilni, kakor cerkovni, kar so zopet na Črnomaljskem dokazali. Tudi tja je poslal kočevski Loj, to klaverni politični postrešek, posebno pismo, v katerem je rotil nemške občine črnomaljskega okraja, da naj za božjo voljo volijo dvornega svetnika Šukljeta, ki postane deželnih glavar, ker bi potem, ako ga Kočeveci črnomaljskega okraja ne volijo, lahko veliko škodoval nemškim občinam. Večje in bolj ostudne servilnosti si skoraj misliti ne moremo: temu Loju se že tresejce hlačice pred človekom, o kojem se govorji, da postane deželnih glavar, in od samega respekta leži na trebuhi, če tak človek kje kandidira. Ti možički žive še vedno v preteklosti, ko so kočevski graščaki njihovim očetom po petindvajset na zadnji del telesa odkladali! In če sedaj vidijo kandidata, ki morda postane deželnih glavar, takoj zastokajo: Jezus, volimo ga, sicer jih nam svoj čas odšteje petindvajset!

Vsekako je zelo zanimivo, če se sedaj po dokončanih deželnozborških volitvah na steno pribije, da so Nemci v Ljubljani imeli posebno preprčanje. To preprčanje se pa zopet nikač z onim, katero soga zastopalna Kočevec, dasi sta ondi kandidirala dva moža najčistejši dr. Ravniharjev krv. Ali to kočevsko preprčanje pa je bilo zopet bistveno različno od onega, na katero so prisegali na Črnomaljskem. Od vasi do vasi, od ure do ure drugo preprčanje! Politično evnuščo prve vrste! Taka stranka ni resna! Ali je samo politična karikatura, ali pa politična hetera, katera se v cestnem blatu vskemu ponuja in prodaja!

To smo hoteli povedati, sedaj ko so dognane deželnozborške volitve!

Proslava narodnih in naprednih zmago.

Slovencem, Hrvatom, Srbom in Čehom se bližajo lepsi dnevi. Osvo-

bujanje se spon svojih narodnih sovražnikov ter verig, v katerih so jih imeli uklenjene oznanjevale teme, zastopniki brezdomovinskega klerikalizma. Povsod že sije bolj ali manj močno solnce svobode in napredka in uprav pretekl dnevi so pokazali, da je to solnce s elementarno silo prodrla črno oblaka, ki so doslej zakrivali lepo zemljo slovansko, in obliko z blagodejno toplotno njene lastnike v strah in trepet njihovih sovražnikov, javnih in prikritih.

Zadnje deželnozborške volitve so prinesle tako Slovencem kakor hrvaško-srbski koaliciji na Hrvaskem kakor tudi Čehom sijajne zmage v narodnem in naprednem oziru. Vsak zaveden Sloven jih mora biti vesel. Veseli smo jih zlasti Slovenci, ki smo v soboto zvečer v »Narodnem domu« v Ljubljani s tukajšnjimi brati Hrvati in Čehi dostačno proslavili te zmage.

Velika dvorana je bila za toliko proslavljalcev premajhna. Lahko se reče, da je bilo navzočih do 600 oseb. Med njimi je bilo mnogo odličnega narodnega ženstva, navzoči so bili pa tudi vsi napredni deželnozborški poslaneci kranjski, razen g. Lenarčiča. Prisoten je bil tudi državni poslanec g. župan I. Hribar.

Ko so izdoneli zvoki zadnjih akordov tretjega slovanskega komada, ki ga je kakor vse druge eksaktno svirala ljubljanska »Društvena godba«, vstal je g. dr. Kokalj, predsednik »Slovenskega društva«, ki je priredil to rodujubno slavlje, in pozdravil iskreno vse udeležence slavnosti. Predvsem je pozdravil naše narodno ženstvo, ki se je v tolikem številu odzvalo splošnemu vabili (viharno ploskanje in živo-klici), pozdravljala nadalje brate Hrvate in Čeha (viharno ploskanje) ter naše novoizvoljene deželne poslance (frenetično ploskanje), predvsem g. dr. Vilfana (bučno ploskanje in živo-klici), čigar zmaga je najbolj častna, g. Engelberta Gangla, prvega zastopnika učiteljskega v deželnem zboru (viharno ploskanje), staro gardo g. dr. Tavčarja (velikansko navdušenje).

V nadaljnem svojem govoru je podarjal g. govornik, da se je pri zadnjih deželnozborških volitvah naša narodna zavest v kranjskih mestih izborni pokazala v vsej svoji moči. Trojni nasprotniki so se navalili na narodno-napredno meščanstvo, e. kr. vlada, mednarodni klerikali in zakleti naši narodni sovražniki Nemci.

»Gospa markiza vas prosi, da bi hitro prišli gor, malo Charles je bolan. Markiza se boji, da ji na rokah umrije.«

Klarica se je pretrašila, da se v prvem hipu ni mogla ganiti.

»Kaj torej usoda neče, da bi zapustila to hišo?« se je vprašala, spominivši se besedki ki-jih je bila malo časa poprej izrekla v gozdu.

A že v naslednjem trenotku je planila k vratom in jih odpila.

»Kaj je v Charlesu?« je naglo vprašala.

»Ne vem — zjutraj je imel mrzlico in glava ga je bolela — zdaj ga boli v vratu. Bojim se, da ima davočico.«

Klarica je stekla po stopnicah. V otročji sobi je našla markizo, ki jo je bil strah za otroka popolnoma zmelen. Stiskala je otroka k sebi in jokala. Ko je zagledala Klarico je začela kričati kakor brez uma:

»Klarica, pomagajte, Klarica, rešite mi otroka.«

Klarica ni vedela kaj bi storila. Spravila je najprej otroka v posteljo. V gradu razen hišne ni bilo nikogar. Klarica je naročila hišni, naj pazi na otroka in na njegovo mater, potem je odhitela iz grada. Sama je osedla konja in v naglici odjezdila v Ljubljano iskat zdravnika.

Konj je dirjal čez ljubljansko ravnino kar je mogel, tako ga je nagnala Klarica. Samo eno misel je imela: rešiti otroka njemu, ki ji je vse na svetu. Spominjala se je tiste-

Zastonj so napenjali svoje sile, zastonj so brusili meče, naš zavedni meščan je z močjo krepkega mladežnika vrgel raz sebe to svojat in jo treščil ob tla, kjer zdaj pobira svoje polomljene kosti. Zmagoslavno je izšel naš meščan iz tega boja in neomaževedana vihra slovenska trobojnica nad vsemi slovenskimi mestami na Kranjskem. Slovensko meščanstvo je stalno na braniku naših narodnih svetinj. Iz sreca se veselimo te narodne zavesti njegove, ker smo preprčani, da solnce svobode zasije enkrat tudi po vsem slovenskem svetu.

A tudi bratom Hrvatom in Srbam je zasijalo to solnce. Pomembne zmage so si izvojevali in stoje danes v hrvaskem saboru kot nepremagljiva sila, dasi so se nagromadile proti njim črne ostudne megle. Čestitamo jim na slavnih zmagi, čestitamo, da imajo tako slavne junake in navdušene voditelje.

Tudi češko znago slavimo. Po vročem deset in desetletnem boju se je posrečilo Čehom dobiti v roki beser južne Češke, ponosne Budjejovice, ki so jim jih ugrabili Nemci svoj čas. Tudi Čehom čestitamo, zlasti njih prvoboritelju dr. Zatkiju, na prenjajini zmagi. Končno je zmagala pravica, kajti Budjejovice so češke morajo ostati. Junaški bratom Čehom kličemo: Slava! (Godba je zaigrala tuš).

Na celi črti je zmagala pri naših mestih narodna ideja. Ta zmaga pa naj ne bo momentanega učinka, ampak nas naj bodri, da tudi v prihodnjem vselej podremo nasprotni bojni vrste. Prisemimo, da vedno ostanejo zvesti naši materi slovanski! Na prej zastava Slave!

Velikansko navdušenje, ki je govornika vedno prekinjevalo, je kot mogočna reka bruhiilo na dan v burnem ploskanju in živahnih živo-klicih, godba je pa zaigrala »Naprej zastava Slave«, ki so jo proslavljajoči poslušali stoje.

Nato je povzel besedo gosp. dr. Tavčar, ki je bil viharno pozdravljen. Kot najstarejši deželnih poslanec govorim, je rek. Svoje volilne zmage slavnost obhajamo mirno in dostojno, kar se je volitev izvirovala mirno in dostojno. Narodno-napredna stranka lahko prezira nemško stranko, ki se v cestnem blatu lahko prodaja vsakomur. Znamenita je bila ta volitev, ker se je vprvič pokazala elementarna sila narodnosti in svobodomiselnosti naše stranke. Z našo zmago smo premagali klerikal-

no stranko, ki goji prečudno sovraščdo do svobodne misli, premagani pa leže tudi Nemci, najhujši sovražniki naši narodni misli. Naša stranka je bila vedno najhujša zapreka nemškega mostu do Adrije in hoče to tudi ostati. (Viharno ploskanje). Mi smo mestna stranka. Vendar inačka vsak dostop vanjo, delavec, obrtnik, uradnik, meščan in advokat. Skupno hočemo delovati tudi na gospodarskem polju in nočemo drug drugemu nasprotovati. V deželnem zboru bo naša stranka za splošno in enako volilno pravico, ki se mora neskajeno deliti brez vsake goljufije, brez vsake sleparije. Mesta se ne smej oropati svojih pravic, saj so ona trdnjave napredka in svobode. Kot posadka teh mestnih moramo braniti do skrajnosti in jih tudi bono. Ne vdamo se združenim nasprotnikom in bomo posegli tudi po najskrajnejših sredstvih, če bo potrebno. (Odobravanje).

Gotovi listi so pisali, da bodo naša mesta brez vsakega zastopstva, če izviroli napredne poslance, ki jih bodo klerikali in Nemci pobijali v vseh njihih stremljenjih in zahtevah. V tem računu so se nasprotniki zelo urezali, o čemer bodo imeli zadost prilike se preprčati. Mi prihajamo v deželnem zboru z mrim srečem, rečem pa lahko, da nosimo v enem rokavu mir, v drugem pa vojno. Če bodo nasprotniki hoteli imeti vojno, imeli jo bodo, o pravem času bomo vedeli potegniti tudi nož iz nožnic. (Ploskanje).

Volitve so se izvršile pod dobrimi znanimi za napredno misel. Na Gorjiskem zmaguje narodno-napredna stranka (viharno ploskanje), in če pogledamo po širini Sloveniji, vidiemo, da tudi drugod napreduje napredna in narodna misel. Zastopniki slovenskih mest se ne damo pritisniti ob zid v deželnem zboru in meščanstvo slovenskih mest lahko pričakuje od nas, kar je pričakovalo, ko nas je volilo. Zato kličem: Bog ohrani slovenska mesta, Bog živi našega slovenskega meščana!

Viharno ploskanje je trajalo par minut.

G. dr. Vilfan, burno pozdravljen, je pondarjal v navdušenem svojem govoru, da se je meščanstvo Kannrika, Radovljice in Tržič izkazalo junaško pri volitvah in mu pri pomoglo do častne zmage. Zato mu kliče slavo in zahvalo! Jokali so nekateri volilci, ki niso smeli prostovoljno poslušati stoje.

Nato je povzel besedo gosp. dr. Tavčar, ki je bil viharno pozdravljen. Kot najstarejši deželnih poslanec govorim, je rek. Svoje volilne zmage slavnost obhajamo mirno in dostojno, kar se je volitev izvirovala mirno in dostojno. Narodno-napredna stranka lahko prezira nemško stranko, ki se v cestnem blatu lahko prodaja vsakomur. Znamenita je bila ta volitev, ker se je vprvič pokazala elementarna sila narodnosti in svobodomiselnosti naše stranke. Z našo zmago smo premagali klerikal-

več francokih oficirjev. Nekateri so poznavali Klarico in strmeli so, videč, kako so razmrščeni njeni lasje in kako je razburjena. Toda Klarica se za to ni zmenila.

»Jeli zdravnik Chambol v kavarni?« je vprašala, težko sopeč. »Plokličete ga nujno.«

Nekateri oficirji so stekli po zdravniku, drugi so obstopili Klarico in jo izprasevali, kaj da jo je privredno v mesto. V naglici jim je povestila, da je d' Aureville sinček na smrt bolan, a ko se je na vratih pričkal zdravnik, je kratko pretrgala svoje priporovovanje.

»Le brž, le brž,« je zaklicala zdravniku. »Konja vam takoj pripele, nevarnost je velika, kar je treba, vam povem vse spotonja.«

Zdravnik se ni dal razburiti.

»Le počasi, draga gospa,« je rek. flegmatično. »Najprej moram vedeti vse okolnosti — da morem vzeti potrebnih zdravil seboj.«

Na zdravila Klarica doslej še misila ni. Razložila je zdravniku hitro vse, kar je hotel vedeti. Zmajeval je z glavo in mrmral besede, ki jih sicer Klarica ni razumela, ki pa so ji vendar napolnile sreč s strahom.

Naposled je vojak pripeljal konja. Zdravnik ga je zasedel, a treba je bilo najprej jezditi v bolnico po zdravila in šele ko je bilo vse pravljeno, sta Klarica in zdravnik zapustila mesto.

(Dalej prihodnjih.)

Pred kavarno je bilo zbranih

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši aedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K. za pol leta 13 K. za četr leta 6 K 50 h. za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K. za pol leta 12 K. za četr leta 6 K. za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K. za pol leta 11 K. za četr leta 5 K 50 h. za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznamilia se plačuje od piterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznamila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopsi naj se izvolje frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznamila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnemu telefon št. 85.

Kranjski deželní zbor.

Kratko in slabo je »Slovenec« senci obrazložil načrte klerikalno-nemškarske zveze glede deželnega zборa kranjskega. Bistvo tega načrta je:

1. Deželnozborskega delovanja sploh ne bo, če ne bo volilne prenosne.

2. Če volilne prenosne ne bo, bodo pa nove volitve.

Lep je ta načrt, kako lep. Klerikalno-nemška večina misli: Kdor ima večino, storji kar hoče, manjšina pa mora parirati in če se ustavlja, bo vrla komandirala »feuer« in — bum! — razpisane bodo nove volitve. Ta načrt je klerikalno-nemška zveza pač dobila v prepis od hrvaškega bana Raucha.

No, pa tako preprosto, kakor si domišlja klerikalno-nemška večina, pač ne pojde.

Kar se tiče delovanja in deželnega zборa sploh, je to pač stvar klerikalno-nemškarske večine. Ta večina ima v rokah oblast in njena skrb je, da deželni zbor dela in njo zadene odgovornost, če ne bo delal. Manjšina nima moči siliti večino, da sploh kaj dela. Če večina neče delati, zamore manjšina storiti le eno: da opozori javnost na početje te večine in vzbudi nrvne sile narodove na odpor zoper tako brezvestno večino.

Kar se tiče volilne prenosne za deželni zbor, je stališče slovenskih naprednih poslancev itak znano.

Narodno-napredna stranka se je opetovalo izrekla z volilno prenosno in ni nikdar tajila, da je sedanj volilni red krivičen in enostranski ter nujno potreben temeljite reforme. Pravico in zahteva volilno prenosno in naravno je, da se mora vsaka volilna reforma izvršiti s amov v smislu pravičnosti.

Volilna prenosna se bo rešila v deželnem zboru brez vseh težav in brez vseh ovir, če bo načrt pravičen in stvar večine in vlade je, da najde tak načrt. Vladanje je umetnost, ne obrt, in kdor hoče dobro vladati, mora v vsem postopati tako, da manjšina sploh ne more ugovarjati, če neče sama sebe v sodbi javnosti pokopati.

To umetnost naj izkažeta vlada in klerikalno-nemškarska večina tudi pri volilni reformi in stvar pojde tako gladko, da bo kar veselje.

Seveda, če bo predložen načrt, ki ne bo pravičen, načrt, ki bo prikrojen po interesih klerikalne in nemške stranke, in ne po interesih deželne in prebivalstva, načrt, ki bo nasproten interesom mestnega prebivalstva — potem ta načrt ne bo

obveljal, nego bo pokopan, pa naj se baron Schwarz, baron Schwiegel in dr. Šusteršič desetkrat na glavo postavijo.

Novi volitve se narodno-napredni stranki ni kar nič bat. Več kot je minili mesec storila vladno-klerikalno-nemška večina zoper narodno-napredno stranko, se sploh ne da storiti, hujšega pritiska, hujše zlorabe uradne oblasti si ni mogoče misliti.

Volitve meseca februarja so vladno-klerikalno-nemčurski koaliciji pokazale, kaj zamore v najskrajnejšem slučaju doseči, pokazale so nepremagljivost narodno-napredne stranke v mestni skupini in zato tudi nikogar ne skrbi, če bi hotela vladno-klerikalno-nemčurska koalicija z opetovanimi razpusti in novimi volitvimi poskusiti svojo srečo. Narodno-napredna stranka še davno ni izrabila svojih zadnjih rezerv; narodno-napredna stranka je še vedno le v in nima kar nič volje postati ovea, ki bi jo nemčurji ostrigli, klerikale pa sledili.

Saniranje deželnih financ.

Dunaj, 9. marca. V današnji seji sta prišla najprej na vrsto nižje-avstrijska deželna odbornika dr. Patti in Bielohawek. Prvi se je odločno izrekel proti vsakršni omejitvi deželne avtonomije. Zahteval je splošne dotacije za dežele, toda te se ne smejo vzeti iz tistih direktnih davkov, ki so že sedaj obremenjeni z deželnimi dokladami. Direktne pobiranje davkov bi provzročalo deželam nerazmerno velike izdatke. Govornik se je izrekel za stalno ohranitev davka na pivo deželam. — Vladni svetnik dr. Brockhausen se je izrekel proti temu, da bi se prepustili deželam celi davki ali se jim nakazale splošne dotacije. Edino pravo bi bilo, da prevzame država ljudsko šolstvo.

Zvišanje plač častnikom.

Dunaj, 9. marca. V parlamentarnih krogih so prepričani, da predlog Latour-Schraff glede zvišanja plač častnikom in moštvenim ne bo naletel več na resne odpore. Sedaj so Poljaki sklenili, da bodo glasovali za predlog; tudi krščanski socialisti nameravajo glasovati za predlog, ako poda vlada zadovoljivo izjavjo.

Vodilni odbor nemških naprednih strank je sklenil v današnji seji, da poslanci teh strank ne bodo delovali v skupni vladi, ako jim da vlada zagotovijo, da bodo delegacije sklicane meseca maja, da se vsote za zvišanje plač častnikom in moštvenim po-

(ali pa premalo zanesljivo), tako n. pr. pri naglih izpahkih (akutnih eksantemih), kakrsne so ošpice, osepnice, norice, rdečelinska mrzlica...

Rado Murnik nam je spisal ponovo in jako zanimivo sestavljen razpravo o bakterijah.

Medicinske in druge znanstvene razprave se navadno odlikujejo s tem, da so spisane posebno nerodno, suhoporno in dolgočasno; bralec zaseha po prvih poglavjih in začene spis v kot. Drugače pa je to z Murnikovimi »Najhujšimi sovražniki«. Murnik si je prizadeval, da podabramcem kar najzabavnejše in najzanimivejše berivo. Pisatelj nam ne nenešta suhoporno dejstev, temveč nam priporoveduje gladko, kakor igraje se, kako so postopali razni učenjaki, ko so iskalni in poučevali naše najhujše sovražnike. Včasih se ti zdi, da je hotel Murnik napisati kratko zgodovino o bakterioloških uspehih.

Pisatelj je razdelil razlagi v 17. poglavju. Na lahko umeven način nam razlagata, kaj so bakterije, bacili, streptokoki, trajnici (Dauersporen) itd. Z živahnim humorjem nam priporoveduje, kaj si je znišljeval človek v davnih časih o kužnih boleznih in kako so se polagoma pokazali veliki uspehi znanstvenega preiskovanja. Velezanimivih zdgodovinskih podat-

stavijo v bodoči državni proračun in da tem povodom ne dobe Madžari koncesij v vojaških zadevah.

Krisa v poljskem klubu.

Ljubljana, 9. marca. Vsled vstopa poljske ljudske stranke v poljski klub namerava načelnik dr. Gabinški odstopiti. Na njegovo mesto bo izvoljen dr. Borbryński, za namestnika pa boda izvoljena dr. Dulęba in vodja ljudske stranke dr. Stapiński.

Ban Rauch o novem kurzu na Hrvaškem.

Budimpešta, 9. marca. Ban Rauch je izjavil dopisniku »N. Pešter Journal«: »Madžarsko-hrvaški konflikt je star. Ako pa se mi dajna razpolago potrebna sredstva, mi bo mogoče odrediti, da se na Hrvaškem napravi zopet mir. Sedanji politični položaj je provzročila tudi okolnost, da se je izkazovala Srbom prevelika naklonjenost.«

Politični položaj na Ogrskem.

Budimpešta, 9. marca. Nedvinska stranka se nič posebno ne ogreva za spremembo poslovnika, ker je nasprotna volilni reformi. Politična situacija je za vladu tako neugodna, da je dr. Wekerle že davnno naznani vodilnim osebam, da namerava razpustiti državni zbor, ker upa, da bo parlament na podlagi splošne volilne pravice mnogo lagje dognal spremembo poslovnika. Na drugi strani pa so v madžarskih političnih krogih nevoljni, ker si nekateri avstrijske stranke prizadevajo, da bi se vojaške zadeve odgodile. Z ozirom na vesti, da bi vojna uprava rada zahtevala pomnožitev skupne armade za 22.000, avstrijske deželne brambe za 4500 in ogrske deželne brambe za 3000 novincev, ako bi to dopustile politične okolnosti, piše »Magyar Ország«: »V političnih krogih so razširjene vesti, da stoji vlad na stališču, naj bi se vojaška vprašanja uredila šele v novem parlamentu. Zvišanje častniških plač pa je izvzeto, ker to ni vojaško, temveč socialno vprašanje. S takimi nazori pa se Madžari ne strijnajo.«

Z Balkana.

Carigrad, 9. marca. V Bituši (okraj Florina) so nedavno zaprli štiri grške vstave, ki so se udeležili klanja v bolgarski vasi Dragoš. Dva izmed aretovanih sta grška podnikarji. Zaradi teh dveh je grška vlada zahtevala v posebni noti, da morata prisostvovati preiskavi gr-

kov imata razlagata vse polno. Murnik navaja celo poskuse Deyckove, ki so bili objavljeni šele konec lanskega leta. »Velikosti« in »teži« bakterij je posvetil posebno poglavje s hudo mušno prikrojenim koncem.

Potem nam predava o poskusih na živih živalih, o »čisti rejci in o življenjskih pogojih bakterij. Tako n. pr. beremo, da v grobu (v mrljeh) poginejo bacili legarja po štirih tednih, bacili jetike pa že, ko leži mrlič še na odr.

V nastopnih poglavjih govori pisatelj o strupenosti bakterij, o neokužnosti ali imuniteti, o protistrupih, ki se delajo (še kako hipotetično) v človeškem telesu zoper sovražne bakterije, o razkužbi ali desinfekciji in o posameznih bacilih vrančenega prisada, jetike, legarja, davice, influence, kolere, kuge itd.

Jako hvalevredno je, da je »Narodna založba« izdala tako nujno potrebno, aktualno razpravo. Ako sem prav poučen, namerava Murnik spisati še natančneje razprave o jetiki, legarju, davice, influence, kolere, kuge itd.

Poudarjam naj še enkrat, da je razlagata spisana tako, da se človek kar za zabavo pouči o kako potrebnih rečeh modernega zdravoznanstva. Posebno bi Murnikova knjižica tudi koristila na deželi, kjer se imajo

ški konzul in dragoman. Turška vladata tako zahtevo odklanja.

V vasi Borbotsko (okraj Kastrija) je nad 100 mož broječa grška četa napadla turško posadko 25 vojakov, ubila dva vojaka ter ranila tri, nakar se je četa brez izgub umaknila. Vrhovni nadzornik je takoj odredil, da se mora posadka pomnožiti na cel bataljon.

Bolgarsi vstaši so umorili v Libahovu načelnika druge bolgarske čete, znanega Daneva, ki je svoječno odvedel angleškega Alisa.

Italijanski poslanik Imperiali je dobil naročilo svoje vlade, naj podpira akcijo srbskega poslanstva glede koncesije za zgradbo železnic od Donave do Adrike.

Belgrad, 9. marca. Projektovana železnica Donava-Adrija bo šla po srbskih tleh od Donave do Mercara na srbsko-turški meji, od tam pa po turških tleh preko Prištine in Prizrena do San Giovanni di Medua, kjer se odcepiti stranska proga k črnomorskemu pristanišču.

Konflikt med Japonsko in Kitajsko.

London, 9. marca. Ker kitajska vlada pod raznimi pretvaremi zavlačuje odgovor na japonsko zahtevo zaradi zapleme parnika »Katsumaru«, je japonska svojo zahtevo ponovila ter zahtevala takoj odgovor. Obenem naznana japonska vlada, ako bi kitajska vlada ne odgovorila, bo Japonska primorana stopati tako, kakor bi zahtevala čast naroda in varnost dežele. Kitajska vlada je nato res takoj odgovorila; obžalovala je, da se je snela japonska zastava ter obenem zagotovila, da bodo odgovorni faktorji kaznovani. S tem je konflikt poravnан.

Petograd, 9. marca. Med Kitajsko in Japonsko se še vedno ni doseglo popolno sporazumljene. Kitajski generalni guverner v Kantonu nikakor noči izročiti parnika »Katsumaru.«

Dopisi.

Od Sv. Trojice pri Blokah. Že dolgo se ni nihče oglasil iz našega kraja v vašem cenjenem listu, zato vam hočem jaz nekoliko poročati. Povod temu mojemu dopisu je dopis iz Blok v lažnivem »Domoljubu« od 27. februarja št. 9, v katerem se vseli dolični dopisnik, katerega smo takoj pogrunitali, da ni doma iz Blok, da bode liberalna stranka na Blokah kmalu umrla. (Menda misli tako, kakor mlekarna župnega upravitelja Bajca pri Sv. Trojici). Oj ti ubog

zdravnik i boriti z upornostjo in nevednostjo prebivalstva.

»V duhu«, piše Murnik, »morda vidi učenjak hvaležni nasmej, hvaležno solzo bolnikov, ki jim je njevo naporno in smrtnovnevarno prizadevanje rešilo življenje. In iznova se trudi po izkušnji, kako bi zdravim milijonom in milijardam ohranil zdravje in kako bi dobil pravih zdravil bolnim milijonom in milijardam. Vsa izmed teh požrtvovalnih mož, vsak izmed teh zdravnikov in učenjakov, vsak izmed teh največjih dobrotnikov vesoljnega človeštva, je vreden več časti, več slave, več hvale, več občudovanja, kakor vse največji in najgenialnejši vojskovede vseh narodov in vseh časov!«

Dr. K.

Ljubezen Končanove Klare. (Dalej.)

V divjem diru sta zdravnik in Klarica prijezdila do Kušljanovega gradu. Hišna ju je videla, ko sta zavila na grajsko dvorišče in skočila s konj. Tekla jima je nasproti in se kar prestrala, videč, kako upadla in izmučena je Klarica. Ta se je komaj vzdržala na nogah, a ko ji je hotela pomagati in jo podpreti, da bi

duševno revše, ki se te še politično mleko okoli ust drži, tebi se vidi, da nimaš še pravega razuma, ker sodis stvari tako kakor vidiš z očmi, ne pa kakor izkušen politik, logično. Da je letos volilo na Blokah samo 11 libralcev, ni tvoja zasluga, kakor si tvoja puhla glavica domišljuje, pač pa okoljsčina, da narodno-napredna stranka ni postavila nobenega kandidata, za katero se mreže zveze kandidata se pa ni nič agitiralo, in marsikateri volilec zanj niti vedel ni. Nadalje se baha dopisnik, kako da ljudstvo napreduje v naši fari, (s poginjeno mlekarno, katero sta pokopal Zajčev oče iz Lovranovega in Makovcev oče od Sv. Vida), da se bode kmalu ustanovili pri Sv. Trojici izobraževalno društvo. No, tega je pa pač potreba v naši fari, ker izobrazbe in olike so pa naši ljudje krvavo potrebljene, najbolj pa naši farni upravitelj g. Bajc. Toda bog varuj pa, da bi se ljudstvo poučevalo olike po metodi g. Bajca, ker to bi bila potem največja nesreča, ker naša fara bi postala velikanska blaznica, vkljub temu, da misli g. Bajc, da je on najboljši pedagog. Dokaz temu je dogodek, ki se je izvršil preteklo leto v šoli pri Sv. Trojici in s katerim se bavi sodišče in državno pravdinstvo, katero bode, upamo tako, da dobitčni osebam potrebljeno lekejijo, da se tako potolaži do skrajnosti razburjenemu in nahajščemu ljudstvu. Kdo je krov te dogodka? Nihče drugi kakor Šiba božja, katera je prišla pred 6 meseci v našo faro, to je župni upravitelj g. Bajc. Zares vzorni Kristusov namestnik, ki se je pri nastopu svoje službe v cerkvi javno hvalil, da je bil poslan

veda je zaključila pust velika pojedina slanikov na Peplinico. Pri vseh prireditvah je bilo občinstvo popolnoma zadovoljno. Do tolikega uspeha so poleg domačinov v prvi vrsti pripomogli vrlji Brežičani, Sevnčani, Krčani in Videmčani s svojo mnogobrojno udeležbo. Hvala in čast jim!

Da pa bode čitalnica mogla vršiti svojo veliko dano si nalogo, je pomnožila z mnogimi lepimi knjigami ljudsko knjižnico in napravila novo v gledališki oder, ki se otvoril dne 19. šušča t. l. iz igrama: »Dr. Vsečni in njegov sluga Štipko Tiček« in »Kralj Fips«. Pred in po igri svira domača godba na lok. Po igri prosta zabava. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 60 vin. za osebo, preplačila se hvaležno sprejemajo. Pozneje priredi čitalnica vsak mesec najmanj eno gledališko igro s koncertom, in sicer: na Veliki ponedeljek, 3. majnika, Florijanova nedelja, v prid gaisilnega društva, na binkoštni pondeljek, 5. julija, na praznik sv. Cirila in Metoda, v prid šolski družbi itd. Želeti bi le bilo, da bi bilo s strani domačinov, osobito okoličan-kmetov večje zanimanje za to prekoristno društvo, da bi pogosteje prihajali po knjige ter pridnejše posečali društvene prireditve. Le ako bode imela čitalnica dovolj moralne in gmotne podpore, bode moglo vršiti svojo veliko nalogo v prid omike in proslete našega milega naroda! V slogi je moč!

Dnevne vesti

V Ljubljani, 10. marca.

— Deželni poslanci slovenske napredne stranke se snidejo dne 12. marca na posvetovanje v Ljubljani. Sestanek je v mestni posvetovalnici ob petih popoldne.

— Dr. Krek in dr. Lampe sta si razdelila sedaj »Slovenca«. Krek piše na prvi strani kolikor mogoče mirno, ali vzlje temu silno ponosno. On ne bode nikogar prosil, njemu je čisto vseeno ali deluje deželni zbor ali ne deluje. Enkrat bo že prišlo do delovanja, magari če tudi čez petdeset let. To pravi visoki, a vsikdar hladni rimski senator! Zadnja stran se je pa odzakala Lampetu, ta je pa ostal stari Lampe. Zabavljanje, psovanje in pljuvanje je z »Nove Dobe« nazaj presadil v božjega »Slovenca«. In zadnje dni je posebno proti našemu slavju vpil, kakor vpije žganjarček iz cestne luže. Nam ni škodovalo, možički je pa dobro delo. Naj ima torej to veselje! Da dr. Lampe tudi izdalje ni podoben ponosnemu in hladnemu rimskemu senatorju, to se ve. Tudi se pod masko takega senatorja skriti ne ume, kakor dr. Krek. Zatorej se na tretji strani »Slovenca« dandanes marsikaj razklepeče, kar se na prvi strani previdno zamolči. Kar Brutus Krek modro skriva pod svojo togo, to Casca-Lampe po celem svetu razbobi. Tako smo sedaj izvedeli, da si namerava nemško - klerikalna stranka v deželnih zbornicah s tem pomagati, da ne bode verificirala izvolitve naših poslavcev. Bomo videli. Naš odgovor je: samo poskusite!

— Klerikalno - nemška zveza. Klerikalno - nemškarska zveza je dejstvo, ki ga ni mogoče utajiti. Obstoj te zveze potrjujejo dejanja na klerikalcev in Nemcev in potrjujejo jo officialne izjave teh strank. Klerikalci bi to izdajsko zvezo seveda radi prikrili. Misliš so, da bodo javnost varali po načelu »levica naj ne ve, kaj desnica v žep dene«. Če trde zdaj, da nimajo zvezne z Nemci, da so se vedno slovenska in demokra-

se, kakor da ga je zapustila vsa zavest, ali kakor da se sramuje, da se v tem usodnem trenotku njegova navzočnost docela nepotreblja. S hitrim pogledom je zdravnik presodil polozaj in se obrnil h Klariči.

»Pomagajte vi, gospa, drugi ne more,« je rekel tiho. »Povedal vam bom natančno, kaj je storiti, a jutri zjutraj pridem zopet.«

Klariča je samo lahko nagnila glavo, v dokaz, da je pripravljena prevzeti skrb za otroka. Stopila je z zdravnikom v sosedno sobo in pazno poslušala, kar ji je naročeval. Njen trdna volja je premagala njen telesno utrujenost. Ta volja se je zrcala na njenem obrazu, ko se je po zdravnikovem odhodu povrnila v bolnikovo sobo. Ostre so bile v tej urji vse njene poteze in vse njene kretnje in zapovedujoče je zvenel njen sicer vedno mehki glas. Storila je to zavest, da je šla v boj s smrtnjo za življene markijevega otroka.

Kratko je odredila, naj markiza in marki zapustita sobo in dasi je markiza jokaje prosila, naj jo pusti pri otroku, se ni dala omehčati. Zaklenila je vsa vrata, dala hišni vsa potrebna navodila in potem prevzela varstvo otroka.

Stopila je k postelji. Z obema rokama se je naslonila ob posteljo in dolgo motrila bolnega otroka in potem stiskala ustne in zobe zaklicala: »Ne smeš mi umreti, ne smeš.«

tična stranka, je to samo smešno. Kake se delajo klerikale, je pač vseeno; glavno je kakšno so v resnici. Wenn man den Stockfisch rot punktiert, so wird er noch keine Forelle.

— Izredni občni zbor ljubljanskega »Sokola«, sklican na sredo, 11. m. sene bo vršil. Naprošeni smo opozoriti člane na naznanilo odborova v današnji številki našega lista.

— Zakaj pa pri nas ne? V roke smo dobili službeni kuvert deželnega sodišča v Trstu, na katerem je vtičena samo v slovenskem jeziku uradna firma »C. kr. deželna sodnija v Trstu«. In pri nas na Kranjskem, kjer prebiva 96% Slovencev? Pri nas razpošiljajo sodišča pisma, na katerih je uradna firma tiskana samo nemško ali pa milostno dvojezično — s slovenščino na zadnjem mestu. Tako se zapostavlja slovenski jezik v naši slovenski deželi kranjski! Sramota! Kdaj se bomo toliko ojunačili, da bomo z odločnim in izprošnim nastopom napravili konec žaljivemu zapostavljanju slovenskega jezika na naših domačih rodnih tleh? Kar je v Trstu mogoče in dovoljeno, to tudi v Ljubljani ne more in ne sme biti zabranjeno! Ljubljana je srec Slovenia in ne sme se več trpeti, da bi v središču Slovenije bila slovenščina pri uradnih pastrka! Ako nam justična uprava radovoljno ne bo dala pravice, ki nam gredo po zakonu, bomo pač posegli po orožju, ki nam bo nudilo jamstvo, da pridemo z njegovo pomočjo do svojih pravie! Tudi slovenske potrežljivosti in dobrodrušnosti mora biti konec!

— K včerajnjemu poročilu o proslavi našnih in naprednih zmag je priporočiti, da sta bila tudi govora gg. Jana Ružičke in občinskega svetnika Turk-a ravno tako sprejeta z navdušenim odobravljajem, kakor vsi ostali govori. Burno jima je občinstvo ploskalo, zlasti zato, ker je prvi g. govornik napis svobodi, enaki in bratstvu, g. Turk pa zavednem ljubljanskim volilem.

— Sola na Muljavi — zagotovljena! Kakor strela je zadeba nekatere protivnike šole, ko so dobili odločno e. kr. deželnega šolskega sveta, da šoli nikakor ni mogoče več napsrovati ter je vsaka pritožba neumetljena. Posebno je predstavila novica našega g. župana ter njegovega naslednika g. J. Kutnarja, kajti, toliko črevljev sta raztrgala ob kamenu muljavške šole, in nista mogla zdrobiti peščice nasprotnikov v prahu in pepel, kar sta tolikrat želela. Od jeze se kar penita ter bi najraje med zobmi zgrizla svoje lastne sosede, ker so jima naklonili toliko gorja in sitnosti. Posebno divljajo sedaj, ko je sola v hiši I. Bregarja za provizoričen pouk zagotovljena. Podžupan Kutnar, po domače »Stent« hodi okrog kot bi bil osmojene ene pojedel ter niti ne pogleda tja, kamor bude moral svojo deco posiljati bistriti si um. Njemu je vsaka beseda takajoča se šole, kot bi ga z iglo zboldel. Niti pred deco nima miru; otroke igrajoče ob cesti z vrvico v roki nagovori Kutnar: Kaj delate otroci? Odgovor: Solo merimo! Sedaj se mu kar zavrti v glavi in pod nogama, pipa mu iz ust na tla padete ne ve, ali stoji, ali gre naprej. Na zgoraj omenjeno izjavo so bili silno ogorčeni ter so sklenili, da ne bodo nikdar v to šolo svojih otrok posiljali. Saj to bi bilo pametno, da bi jih ne posiljali prej, dokler bi se sami ne naučili brati in pisati, ter da bi toliko spoznali geografsko lego naše okolice, da bi vsaj ne trdili, da

Ti dnevi so bili težki in treba je bilo nadčloveškega napora, da je Klariča zmagala svojo nalogo. Komaj da si je za kako uro privočila počitka, sicer je ves sedela kraj postelje in pazila na vsak pregib, na vsak vzduhljaj bolnega otroka. Ni se ganila, in ni odgovorila, če je marki rahlje potrkal na vrata in vpraševal, kako je z otrokom, ni se zmenila, če je markiza jokaje prosila, naj jo pusti v sobo, da otroka vsaj vidi. Morda vsega tega niti slišala ni, videla in sišala je samo bolnega otroka.

Končno je izpregovoril zdravnik besedo, ki se je za Klaričo glasilo kot najveseljše oznanilo: Mali Charles je rešen smrti. Globoko je Klariča zasopila pri teh besedah, potem so jo zapustile moči. Razprostrala je roke in zgrudila bi se bila brez zavesti na tla, ko bi je ne bil zdravnik.

Cim je bila premagana smrtna nevarnost, se je malemu markiju kmalu začelo zdravje obračati na bole. Zdaj Klariča tudi otrokovim staršem ni več branila, da sta se vsak dan vsaj nekaj časa mudila pri svojem otroku. A rada tega ni videla, z nekako ljubosumnostjo ju je gledala, prav kakor da je malo marki njen otrok. In včasih se je v njenem srcu vzbudila želja, da bi sama nikdar ne postala mati, samo da bi mogla vso svojo ljubezen posvečevati malemu Charlesu.

Stopila je k postelji. Z obema rokama se je naslonila ob posteljo in dolgo motrila bolnega otroka in potem stiskala ustne in zobe zaklicala: »Ne smeš mi umreti, ne smeš.«

je v Šentvid boljše hoditi v šolo, kot v domačo vas. Za enega šolskih sprotnikov je morebiti že boljše, da hodijo njegovi otroci v Šentvid v šolo, ker jih ima po celi fari! — Vsekakor bi bilo pa najboljše, da bi on sam sezidal posebno šolo za svoje otroke, in ne J. Bregar, kakor je bil izjavil, ter naj bi poučeval on sam, da bi otroci vsaj v učitelju, če ne drugje, spoznali svojega očeta. Značilno je, da so ravno tisti najhujši nasprotniki šole, ki ne znajo ne brati niti pisati, ter so najpotrebejši po uka. Končno opozarjam g. »Stenta«, da naj si nikar ne jemlje preveč k srebu naše šole, da bode vsaj ponoči v sanjah imel mir pred njo, kajti to je silno škodljivo proti rahemu zdravju pomladanskega časa.

Peripatetik.

— Prvi in zadnji odgovor dopisniku »Slovenca« iz Kamnika. Ker me velezasušni list »Slovenec« vedeni imenuje nemškutarja in »žlajfar Johann Koschier«, bi ga prav počnino vprašal: 1. Iz katerega vzroka me imenuje nemčurja? Da mi bo tem ložje odgovoril, mi podam naslednja navodila: rojen sem kot sin Janeza Koschiera-Slovenca in njegove žene Marije Novak iz Seletava na Moravskem, torej tudi slovenske matere, leta 1864. na Šutni v Kamniku hiš. št. 21., katero posedujem sedaj jaz, pred menoj jo je imel mojega očeta brat kot najstarejši sin, pred tem pa moj stari oče itd. Vsi so bili obrtniki, dobri patrijetje ter prave kranjske korenine, vsi so doživelji lepo starost. Posebno stari oče, ki je v starosti 93 let izdihnil svojo blago dušo, je bil ponosen na svoje neomadeževane ime, tako tudi njegovi sinovi, da tudi jaz se ga prav nič ne sramujem, nasprotno, mi je le v čast. Da pa je ime pisano z nemškim pravopisom, temu nisem krv jaz, ne moji predniki, ampak dotični urad ali uradnik, ki je to ime tako vpisal. To pa izhaja izraza tistega časa, ko so go tove vrste ljudje imeli vso oblast v svojih rokah. Imam še danes dopise na moje prednike iz kamniškega in mengiškega župnišča, v katerih vseh je moje ime pisano s tem pravopisom. Zakaj pa niso gospodje že isti čas moje prednike k temu pozvali, da je to nemčurško in nepravilno? Zato, ker so bili sami taki in niso nič bolj jega znali. Pripoznam pa radovljeno, da moje ime ni pravilno slovensko pisano, vendar ga pa jaz ne bom nikdar, akoravno že večkrat k temu pozvan, sprememil, to pa zaradi mojega očeta ne, kateri me je na smrtni postelji prosil, da imena naj nikdar nikar ne sprememim. To sem mu obljubil in priča temu je moja mati, ki se živi in se bomi svoje obljube vedno držal. Kar se tiče moje narodnosti, pa mislim, da mi je ni potreba dokazovati. Kdor me pozna in hoče pošteno soditi, mislim, da ne dvomi o moji slovenski narodnosti in mislim da to tudi lahko vsa narodnost napredna društva v Kamniku potrdijo. 2. Kaj hoče dopisnik z imenom »žlajfar«, tega pa ne vem, ter ga prosim, da mi to bolj natančno pojasni. Tudi tu podatke: Moj oče je bil obrtnik, in sicer nožar (da pa nožar ni sramotna obrt, je dokaz temu, da si je sam cesar Jožef izbral ravno to obrt in se je učil) in kot tak dače na okrog poznan, kot dober delavec. Tudi mene je izučil tega obrta, za kar sem mu prav hvalezen. Izvrševal sem to obrt več let in če je potreba na enkrat zganejo, da odpravijo ta sramotilni mož. Tudi v malenkostih bodimo odločni!

— Zidan most — tako se nam piše od štajersko-kranjske meje — je železnično križišče ob izoku Savine v Savo, torej v povsem slovenski pokrajini, ter izhodišče na Hrvaško, kamor pride slednje leto na tisoče in tisoče slovenskih potnikov, a ima vkljub temu do danes še zmirion samonemški poštni pečat — »Steinbrič-Bahnhofer se blesti na tem pečatu! — Slovenski krogi v Zidenem mostu in njega obližju naj se vendar enkrat zganejo, da odpravijo ta sramotilni mož. Tudi v malenkostih bodimo odločni!

— Nova klerikalna posojilnica, kali.

Od Bolske na Spodnjem Štajerskem se nam piše: Dne 6. t. m. se je v Št. Jurju ob Tauberu prikazal iz naprednega tabora ubegli Tomo Pušenjak, sedaj uslužbeni priklerikalni »Zadružni zvezki« v Ljubljani. Mož je konfiriral pod egido dobroznanega župnika Zdolšeka z raznimi zvezarji v hišici za cerkvijo. Pravijo, da so možkarji snovali nivo v posojilnico. Obstojec se danja posojilnika v Št. Jurju ob Tauberu Zdolšku ni po volji. Ta oblastni duhoven hoče povsod komandirati v vranskem okraju; kaj čudo potem, da hoče imeti tudi svoj denarni zavod! Se li prefigrani župnik Zdolšek pot ne igra malec z ognjem? Svetovali bi mu, naj vendar miruje ter neprestano ne dela zdražb. Do skrajnosti pretirati stvari, ne gre. Vsaka sila do vremena!

— Konec štrajka na učiteljišču v Kopru.

Včeraj se je pričel zopet reden pouk na koperskem učiteljišču. Iz pogovorov raznih poslancev s tržaškim namestnikom princem Honenlohem se je dognalo, da je vladna pripravljena upoštevati po možnosti opravičene želje zlasti glede pouka v materinščini ter da bo čimprej premestila slovenske oddelke iz Kopra. Dijakom se je dalo zagotovilo, da se jim ne bo zgodilo ničesar ne moralno, ne materinalno radi njihove izostosti iz šole.

— Reforme glede Pulja. Te dni so razpravljali na Dunaju o novem obč. redu za Pulj. Od Italijanov je bil prisoten dr. Rizzi, od Hrvatov pa dr. Laginja. Govori se, da glavna spremembra obstojejo v tem, da se število zastopnikov poveča od 30 na 36 in da se uvede splošna kurija volilcev.

— Premičenje pri državni železnici. Postajenacelnik v Podnartu, pristav Vinko Škof je premeščen v Trst. Za postajenacelnika v Podnartu je imenovan dosedanjši načelnik v Ratečah K. Ogorlec. Asistent Alojzij Potočnik je premeščen v Ljubljano kot prometni uradnik, iz Ljubljane pa je premeščen asistent Fr. Jebačin v Jesenic. Aspirant Iv. Žemlič pride iz Leseca v Podnart.

— Premičenje je notar Ivo Bakovič iz Senožeč v Metliko.

— Vojaške vesti. Bivši enoletni prostovoljac 87. polka dr. Jos. Svec je imenovan za vojaškega nadzdravnika. — Vojaško šaržo je odložil asi-

vršjem, je popolnoma moja stvar in nikogar nič ne briga. Pa če bi tudi bil brusac, »žlajfar, bi mi to ne bilo v sramoto, ker če bi žlajfarjev ne bilo, grizli bi jedila vsi bolj po živalsko. Vsako obrt pa, kakor tudi vsakega obrtnika, kateri svoje delo razume in naj bo potem ta ali oni, čisljam bolj kakor pa iste vrste ljudi, ki na dan samo pol ure iz knjige čitajo in so zato mastno plačani, obrtnik pa se mora ves dan krvavo trudititi, ako hoče, da svojo obitelj slablo, a pošteno prezivati. Torej me s to besedo v tem pomenu prav nič ne žali nihče. Kaj drugega pa je, ako misli dopisnik besedo »žlajfar« rabiti kot značilno in so zato mastno plačani, obrtnik pa se mora ves dan krvavo trudititi, ako hoče, da svojo obitelj slablo, a pošteno prezivati. Torej me s to besedo v tem pomenu prav nič ne žali nihče. Kaj drugega pa je, ako misli dopisnik besedo »žlajfar« rabiti kot značilno in so zato mastno plačani, obrtnik pa se mora ves dan krvavo trudititi, ako hoče, da svojo obitelj slablo, a pošteno prezivati. Torej me s to besedo v tem pomenu prav nič ne žali nihče. Kaj drugega pa je, ako misli dopisnik besedo »žlajfar« rabiti kot značilno in so zato mastno plačani, obrtnik pa se mora ves dan krvavo trudititi, ako hoče, da svojo obitelj slablo, a pošteno prezivati. Torej me s to besedo v tem pomenu prav nič ne žali nihče. Kaj drugega pa je, ako misli dopisnik besedo »žlajfar« rabiti kot značilno in so zato mastno plačani, obrtnik pa se mora ves dan krvavo trudititi, ako hoče, da svojo obitelj slablo, a pošteno prezivati. Torej me s to besedo v tem pomenu prav nič ne žali nihče. Kaj drugega pa je, ako misli dopisnik besedo »žlajfar« rabiti kot značilno in so zato mastno plačani, obrtnik pa se mora ves dan krvavo trudititi, ako hoče, da svojo obitelj slablo, a pošteno prezivati. Torej me s to besedo v tem pomenu prav nič ne žali nihče. Kaj drugega pa je, ako misli dopisnik besedo »žlajfar« rabiti kot značilno in so zato mastno plačani, obrtnik pa se mora ves dan krvavo trudititi, ako hoče, da svojo obitelj slablo, a pošteno prezivati. Torej me s to besedo v tem pomenu prav nič ne žali nihče. Kaj drugega pa je, ako misli dopisnik besedo »žlajfar« rabiti kot zna

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od petrostopne petit-vrstre po 14 h, če se oznamila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Slovenci!

Sinovi malega naroda smo. Naš mali narod je od vseh strani obkoljen od mogočnih sosedov, ki ga z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi skušajo uničiti narodno in politično.

Ker se nam kratejo najprimitivnejše narodne in kulturne pravice, morali smo v svrhu obrambe poseči s prospomoči in uvesti najraznovrstnejši narodni davek.

Ker smo mal narod, naše narodne in kulturne potrebe pa velike, je naš narodni davek tudi izredno velik.

Smelo smemo trditi, da se pri nobenem drugem narodu ne plačuje toliko narodnega davka, kakor ravno pri nas Slovencih.

Ker pa zmagujemo ta ogromni narodni davek, je dokaz, da smo Slovenci požrtvovalni in da imamo pravico do obstoja.

Pozabiti pa ne smemo, da se da za narodne in kulturne potrebe veliko doseči potom narodno odločne politike.

Ako bodo pri volitvah v razne zastope volili vedno iskrene in požrtvovalne slovenske može, potem smo lahko prepričani, da bodo izvoljeni zastopniki vedno in povsod zaставili vse svoje moći za narodne, kulturne in politične potrebe in za napredek milega slovenskega naroda.

Izkušnje nas pa uče, da srečen izid volitve ni zavisen samo od načudušnosti posameznih volilev za sveto slovensko stvar, temveč tudi od raznih drugih činiteljev.

Žalibog se nahaja namreč med nami Slovenci še vedno veliko preveč narodnih mládežev, katere je ob času volitev treba šele pripraviti do tega, da se zavedo svojih narodnih dolžnosti.

Med volitvami je treba delovati od mesta do mesta, od sela do sela, od volilev do volilev.

Tako delovanje pa ne zahteva samo mnogo časa, temveč tudi mnogo, mnogo denarnih žrtev, katerih posamezniki nikakor ne morejo zmanjševati.

To delovanje se pa ne more in tudi ne sme omejevati zgolj na volilni čas, temveč se mora raztezati na nepretrgano politično probubo in vzgojo našega slovenskega naroda vsele in volilev posebej.

To pa zahteva še večjih gmotnih žrtev.

Ako hoče torej ona politična

stranka na Kranjskem, na katere trobojnem praporu sta zapisani zlati besedi: »Narodnost in napredek«, politično probudit in vzgojiti mili naš slovenski narod in slovensko volilstvo, ako hoče za časa volitev izvojati slovenski misli častne zmage, potem je treba, da ima vedno na razpolago tudi narodno zakladnico, iz katere lahko črpa vsak čas gmotna sredstva za nastale politične potrebe.

Z eno besedo: Ustanoviti si moramo narodni sklad

v katerega naj se stekajo rodoljubni prispevki vseh narodno in napredno čuteljivih Slovencev.

Prispevki naj bodo neizsiljeni in prostovoljni, letni, mesečni, tedenški ali priljubi.

Prispevki naj se ne omejujejo na nobeno določeno visokost.

Vsak, tudi najmanjši prispevok naj bo dobrodosel, ker se nikomur ne sme zabraniti, da ne bi žrtvoval po svojih močeh za one svetinje, ki so mu najdražje.

Spominjam se pri tem pregovora: »Zrno do zrna pogača, kamen do kamna pogača.«

Kdor pa more po svojih razmerah več prispevati, naj pa več prispeva.

Potreba takega narodnega skladu se je kazala včas, posebno pa še pri vsaki volitvi, npr. pri lanski državnozborski pri letošnjih deželnozborskih volitvah.

Bridko smo občutili posebno pri zadnjih deželnozborskih volitvah, da nimamo narodnega skladu.

Danes vemo dobro, da ne bi bila naša lepa Bela Krajina zastopana v deželnem zboru nikdar po pristašu klerikalne stranke, da bi bile v tem slučaju politične razmere v tem zastopu bistveno drugačne, da bi bili že a priori izključeni vsi poskusni umetnini potom rešiti nemštvu kričiščno politično veljavno v naši deželi, ako bi bila narodno-napredna stranka mogla ob času teh volitev razpolagati z narodnim skladom.

Slovenci!

Učimo se iz tega dejstva in pravimo se pravočasno za bodočnost. Ustanovimo si torej narodni sklad in prispevajmo vanj vsak po svoji moči.

Agitirajmo zanj tudi pri vseh somišljenikih!

V vsakem slovenskem mestu in v vsakem večjem slovenskem kraju naj se ustanove krožki, ki bodo pobrali prispevke za narodni sklad.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnemu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Na delo torej zavedni Slovenci! Vaše delo Vam bo rodilo tisočen sad.

V Ljubljani, 9. marca 1908.
„Slovensko društvo“ v Ljubljani.

Zmaga na Gorškem.

V Goriči, 10. marca.

Velikanska udeležba! 25.000 volilcev se je udeležilo ožje volitve v splošnem volilnem razredu včeraj.

Ko je bil znani rezultat z dne 2. t. m., se je polotil velik pogum na prednjih vrst, vse je oživel, vse se je zavedalo važnosti ožje volitve, češ, ožja volitev bo velikanskega pomena: ali zmagamo ali pa pademo pod nogo klerikalizmu kdo ve za koliko časa. Razvila se je najživahnejša agitacija, vse je gibalo, vse je delalo, vse je

prevevala misel na zmago. Pa tudi klerikalna stranka se je istotako po svojih generalih in agitatorjih zavedala, da je gre za življenje. Klerikale so tako delali, kakor še nikdar.

Podnevi in ponoči neprestano so bili na delu. Duhovniki so hodili od hiše do hiše, prigovaljali, prosili, grozili, obetali najlepše reči, agitatorji klerikalne stranke so dajali za pijačo, da je vino teklo od miz, in svete kronce so ponujali volilcem.

V cerkvah je grmelo proti liberalcem, priporočali so pri vseh svetnikih klerikalne kandidate; vrhu tega

so delili v nedeljo spovedne listke.

Po vseh farovjih so bile cele skladovnice »Gorice«, katero so ponujali, da bi kaj izdala tudi pisana laž, zraven pa so imeli glasovnice s farovskimi kandidati.

Delili so spovedne listke in glasovnice. Ljudje so jih sprejemali, toda tudi trgali ter pravili numerake v obraz, da si v prihodnje marsikdo premisli uganjati umazano politiko.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Dvignili so se pa tudi naši volilei ter sli volit v imponantnem številu. Zmagali bi bili že pri prvi volitvi, toda udeležba na Krasu je bila piča. Kraševci so rekli: Kaj bomo hodili volit, ko bo v Gorah volilo vse klerikalno ter poberejo klerikale tudi v goriški okolici toliko, da je

gotova njihova zmaga. Ali goriška okolica se je držala dobro, neprispevali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Dvignili so se pa tudi naši volilei ter sli volit v imponantnem številu. Zmagali bi bili že pri prvi volitvi, toda udeležba na Krasu je bila piča. Kraševci so rekli: Kaj bomo hodili volit, ko bo v Gorah volilo vse klerikalno ter poberejo klerikale tudi v goriški okolici toliko, da je

gotova njihova zmaga. Ali goriška okolica se je držala dobro, neprispevali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so vzdigavali s postelj ter jih vozili na volišče, starčke, katere obhajajo doma, so polagali na vozove ter jih peljali volit, vse so privlekli, kar so mogli.

Na volišče so spravili klerikale vse, kar leže inu gre. Bolnike so v

razprava o proračunu izvršila le v odseku, a parlament bi izvedel generalno debato.

V današnji seji je bilo sprejetoto poglavje »pošta in brzjava«, nakar se je začelo razpravljanje o proračunu brambovskega ministra. V debatu je posegel tudi poslanec dr. Korošec. Vsi govorniki so se izrekli za dveletno vojaško službo.

Dogodki na Hrvaskem.

Zagreb, 10. marca. Posl. dr. Jos. Frank je odložil predsedstvo Starčevičanske stranke. Vodstvo stranke prevzame dr. Mile Starčević.

Za četrtek, ko se otvoril sabor, pripravljajo dijaki velike demonstracije. Ban je vsled tega izdal izredne varnostne odredbe. V ta namen se je vršila danes v banski palači konferenca, ki se je udeležil tudi vojni zapovednik podmaršal G. G. G. Cela zagrebška garnizija bo pripravljena. Vstopnice za sabor se sploh ne izdajo.

Danes so se vršile zadnje ožje volitve. Izvoljeni so bili samostalni Srbijci dr. Dušan Popović (že drugič), Čučković, dr. Vukadinović, dr. Manojlović in socialist Vitomir Korač.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budimpešta, 10. marca. Povodom zadnje avlidence je cesar načeloma pridril volilni reformi, karščno mu je predložil minister grof A. N. D. R. A. S. S. Načrt zahteva pluralno volilno pravico, javno glasovanje, znanje branja in pisanja ter pomnožitev mandatov za 40. Volilne okrajke razdeli minister notranjih del.

V spremstvu poslancev je prišla k ministru Andrassyju velika depurtacija vseh ženskih društev s prošnjem, naj bi se tudi ženskam dala aktívna in pasivna volilna pravica. Minister je odgovoril, da politični in socialni predpogoj je niso taki, da bi se moglo takim željam že sedaj ugoditi.

Proti nemadžarskim narodnostim na Ogrskem.

Budimpešta, 10. marca. V državnem zboru se je nadaljevala razprava o spremembah poslovnika. Posl. Csepán (desident) je dokazoval, da ima vlada mnogo važnejših naloga, kakor pa poostri poslovnik. Nujne je bilo izbojevati gospodarsko samostojnost. Obstrukcija narodnih strank ni tako zelo nevarna. Bolje bi bilo izpolnit nemadžarskim narodnostim upravičene zahteve in želje. — Posl. I. V. a. n. a. (Slovenski) je rekel, da se narodnosti, ki ne zahtevajo nič drugega, kakor da se izvedejo narodnostni zakoni, razkrivajo za izdajalce domovine. Proteštir je proti očitanju, da uganjajo Slovaki panslavistične agitacije.

Ruski finančni načrti

Petograd, 10. marca. Ruski finančni minister Kokovcev je izpovedal o finančnih načrtih Rusije, da ni resnica, da namerava Rusijo meseca aprila najeti na Francoskem večje državno posojilo. Rusija si letos sploh ne najame zunanjega posojila. Primanjkljaj v državnem gospodarstvu znaša 150 do 160 milijonov, dasi je bil proračunjen na 200 milijonov. Dogodki so namreč izpadli višje, kakor so bili proračunjeni. Primanjkljaj se pokrije z notranjim posojilom. Pač pa namerava država najeti večje posojilo prihodnjem letu,

otroku, ki ga ljubim zaradi njegovega očeta!«

Hrast je dobro čutil, s kako nevoljo ga je bila Klarica zavrnila. Že je hotel vzkipeti, a premagal se je, ko je pogledal v ta bolehljivi, bledi in upadli obraz svoje žene.

»Nesramno so te izkorisčali,« je rekel kolikor je mogel mirno. »Tebi so prepustili skrb za otroka in za njegovo postrežbo, sami pa so se prekladali po mehkih stolih in zvezali ali pa si solze otirali. Ti brezrčni ljudje misljijo, da si postala moja žena samo, da bi mogla biti njihova sužnja. Nekajkrat me je nevolja tako razdražila, da sem te šel iskat in s silo bi te bil odpeljal, če bi mi le bila vrata od-klenila.«

»Še enkrat te prosim, pusti me v miru — vsaj zdaj,« je zavzdihnila Klarica, nakar je Hrast mrmljalo vstal in trdih korakov odšel z doma.

Kaj je hotela reči Klarica s ponavljanjo prošnjo »vsaj zdaj me pusti pri miru«, tega Hrast ni umel. To tudi ni vzbudilo toliko pozornosti v njem, da bi bil o teh besedah premišljal. Klarica pa jih je poudarjala te besede. V drugih okoliščinah bi bila ravnodušno poslušala Hrastovo godnjanje in prenesla tudi še hujša očitanja. A prav zdaj tega ni mogla. Zdaj ne, ko se je pripravljala za korak, ki ji je obeta doli hujših muk. Bala se je samo očitanja, da je svojega moža varala.

Dopisi.

Iz Domžal. Domžalskemu dopisniku sobotne novice eno, dve na »uh«. Ali je morda »on« — vzor-naprednjak — ki društvo »po konci drži«, kriv, da je »on«, oziroma društvo, »demonstrativno« izostalo z izjavom izstopom izmed vseh onih vrlih društev, ki so izvajala konsekvene glede kandidature dr. Ravnharja? Zakaj »on«, ki piše o »očividni škodoželnosti«, ne pove, da so »demonstrativno izostali« plačali vstopnino in še ved in tako zadostili narodni dolžnosti? Zakaj »on«, ki tujk na pravem mestu rabiti noče, laže, da so »demonstrativno izostali« govorita se je društvo »blamiralo«? Če ravno hoče, postavili bomo tujko mi pravemu subjektu in mu povedali — in sicer zopet prav na uho — da se je pač »on«, pa ne društvo, malo »blamiralo« ponosi na dvorišču. Tisti, ki niso »demonstrativno izostali«, so ga pa gledali in poslušali, pa so drugi dan pravili, da se je »on« — pa ne društvo — »blamiralo«. Zakaj »on«, ki društvo »pokonei drži«, ne ozdravi gnilobe, ki brani mnogemu vstop, ki razjeda društvo ugled? Ali zato, ker bi moral biti v prvi vrsti sam svoj zdravnik? Vsi, ki so »demonstrativno izostali«, (kaj? smesen izraz!) pa bi radi, da bi društvo lahko častno nastopal, žele, naj bi bog poslat dolgo brezovko, ki bi pomedila iz odbora vse smeti. Najlepša oblike z grdim madežem je grda. To naj si dopomni zapomni in naj v bodoče ne godrnja in ne dreza v sršenovo gnezdo, iz katerega bi znali zleteti sršeni, in sicer taki, ki so Sršena volili, pa ne Kreka, in ki bi pošteno opikali »njega«, pa še kakega drugega.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. marca.

Čestitka k napredni zmagi na Goriškem. Gospod župan in državni poslanec Ivan Hribar je poslal v imenu izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke na naslov poslanca Gabrščeka v Gorico tole brzojavno čestitko: »Sree nam vriska ob sijajni Vaši zmagi. Slava zavednim volilem, ki so dalni zasluzeno plačilo stvariteljem krivičnega volilnega reda. Občudujoc zavednost gorških Slovencov, obečamo najvztrajnejše delo za iste cilje tudi pri nas. Naprej zastava slave!«

Vseučiliški odsek je imel predvječrjskim pod predsedstvom g. župana in drž. poslanca Ivana Hribara sejo, ki so se je udeležili pol-

»Charles je rešen,« je govorila Klarica sama sebi, »in njemu in njejovim staršem ne preti nobena nevarnost več. Mene torej tu ni več potreba in izpolniti moram svojo zaobljubo ter zapustiti to hišo — za vedno. Dolžna sem to svojemu možu, svoji časti in čistosti svoje ljubezni do markija.«

Težka je bila že misel na odhod. Zdelo se je, da ji kriči sreča na ves glas: Ostani! Cemu bi odšla z možem, ki ga ne ljubiš in ga že komaj prenašaš, čemu hočeš z njim želati pred možem, ki mu je tvoje sreče brezmejno vdano? A zadušila je ta glas in zmaga je njena trdna volja, da razkrije svojemu možu vse, prav vse in da potem zapusti ta dom za vse življenje.

Da, ko bi bila našla svojega moža koj tedaj, ko se je po slovesu od markija vračala iz gozda domov, tisti dan, ko jo je nizkotno zapeljevanje markijevje razobil v toliki meri, da mu je razkrila svojo vročo plemenito ljubezen. Tedaj bi bila govorila brez ovinkov, ker ji je takrat bilo čisto vse eno, kaj se zgodi.

Zdaj je trepetala že pri sami misli, kako razkrije Hrast svoje srce. Ni bila plaha in ni se bala moža v navadnem pomenu te besede. Ne, še vesela bi bila, ko bi postal samo nasiilen in tudi če bi jo na mestu usmrtil. Bala se je samo očitanja, da je svojega moža varala.

(Dalej v prilogi.)

obenem pa izvesti tudi konverzijo državnih dolgov.

Težave pri aneksiji države Kongo.

Pariz, 10. marca. Dogovor med belgijskim kraljem in parlamentarnimi strankami glede priklipitve države Kongo, še nikakor ni zagotovljen. Napovedano je bilo, da kralj Leopold podari svojemu narodu celo svoje posestvo na Južnem Francoskem, ki je vredno 15 milijonov. Sedaj se je pokazalo, da prepusti kralj državi le nekaj posestev v vrednosti 700.000 frankov. Vsled tega so začeli celo desničarji, ki so že bili pridobljeni za načrt, ugovarjati proti temu, da bi se kralju izplačalo 50 milijonov v 15 obrokih. Večina zbornice bo odločno zahtevala spremembu pogodb, ali jo pa s pomočjo socialnih demokratov zavrije. S tem pa bi moral pasti tudi sedanja vlada.

noštevilno zastopniki mestnega občinskega sveta, »Slovenske Matice«, društva »Pravnik« in »Društvo slovenskih profesorjev«. Na seji so sklenili storiti potrebne korake v pospešitev akeije za slovensko vsečilišče v Ljubljani.

— **Zmaga na Goriškem.** Ne da se popisati, kaka radost je zavladala včeraj v Ljubljani, ko se je razvedelo, da so pri ožjih volitvah iz splošne kurije na Goriškem zmagale napredne stranke in da so bili klerikalci načrti poraženi. Z največjo nestrostjo so ljudje čakali poročil. Telefon je pel ves dan, ves dan so hodili ljudje v naše uredništvo vpraševati za izid volitve. Ko smo v svojem izložbenem oknu razobesili prva poročila, naznajajoča, da je zmaga skoraj zagotovljena, je postalo vse neravnino, ko pa smo končno mogli razglasiti definitivni rezultat, da je bitka dobljena, tedaj je zavladala občna srčna radost. Da, na Goriškem se je pokazalo, kaki uspehi se dajo doseči z delom, kake sadove rodi dosledno, intenzivno delo, organizatorično in agitatorično. Ljubljana je včeraj le pretresala vprašanje, kako je to mogče, da je ljudstvo na Goriškem s tako elementarno silo vstalo zoper klerikalizem in ga vrglo ob tla. In drugo, kar se je pretresalo, je bilo vprašanje, kaj poreko Notranjci in Vipavek težnje na Goriškem, in kaj jim more biti pri srcu. Na Goriškem taka močna volja, tako kolosalen uspeh — na Notranjskem tako žalostno mrtilo. Notranjci in Goriščani so vendor najožji sorodniki. Isti ljudje, isti dialek, ista zemlja, iste kulturne in gospodarske razmere tod in tam in vendor — kak razloček. Notranjci z Vipavek vred loči od Goriščanov samo politična meja; eni plačujejo davke na tej strani, drugi na drugi strani te meje, sicer ni med njimi prav nobenega razločka — in vendor tako razlika pri volitvah. Nekdaj je bila Notranjska ponos vse slovenske domovine, trdnjava je bila, kamor so se obračali v težkih urah vse pogledi. »Zavedna Notranjska,« se je govorilo povsod. A pri letosnjih volitvah, kako klavrnje je ta zavedna Notranjska pustila na cedilu kandidatne kmečke stranke in šla volit brezdomovinske klerikale. Kako ponosna je bila Notranjska, ko je vrgla državnika grofa Hohenwarta, danes pa ima za svoje zastopnike štifelpucereje barona Schwerga. To se je vse pretresalo včeraj v Ljubljani. To je bil pelin v kupi veselja, ki jo je načrila Goriška vsem Slovencem narodnega in naprednega mišljenja v včerajšnjo zmago. Mi pa pravimo: Nič še ni izgubljen. Take zmage, kar je bila izvojavana na Goriškem, imajo svoj moralni vpliv tudi čez mejo. Ta velikanska zmaga na Goriškem bo vplivala tudi na Notranjsko in na Vipavsko, da, na celo Slovenijo.

— **Dr. Ravnhar in sokolstvo.** Takoreč na predvečer izrednega občnega zборa ljubljanskega »Sokola« je dr. Ravnhar — vrgel puško v krov. Odpovedalo se je kot starosta »Sokolske zvezde« in kot odbornik ljubljanskega »Sokola«, povrh pa še izstopil kot član ljubljanskega »Sokola«. Zgodilo se je, da je pač samo iz spoznanja, da je dr. Ravnhar v sokolstvu — doigral. Sokolstvo ga je povzdignilo in ga tudi vrglo, ko ga je spoznalo. Zdaj je pač očitno, da je bilo dr. Ravnharjevo sokolstvo vedno samo sredstvo v doseglo osebnih ambicij. Mi smo vedeli to že davno, prepričani smo bili o tem ves čas, kar se je dr. Ravnhar pojavit v Ljubljani, ker smo ga videli na delu za svojo osebo. To je bil eden vzrok, da se je pri ustanovitvi »Sokolske zvezde« naš list postavil zoper dr. Ravnhara. Zdaj se je izkazalo, kako prav smo že takrat sodili. Dr. Ravnhar je svojo pozicijo v sokolstvu izkoristil politično v prospeli svoje kandidature, poskusil je slovensko sokolstvo politično fruktificirati za svojo osebo in za korist klerikalno-nemškarske koalicije. Grešil je s tem proti etičnim in narodnim načelom slovenskega sokolstva. Sicer se sokolstvo kot nepolitična organizacija ne vtika v politične boje, pravico in dolžnost pa ima čuvati nad tem, da se noben član ne pregreši zoper etična in narodna načela, na katerih slovensko sokolstvo vsebuje. Dr. Ravnhar je imel pač pravico kandidirati, a v tem trenutku, ko so ga kaznotje, klerikalci in vladna proslava — doigral. Sokolstvo ga je povzdignilo in ga tudi vrglo, ko ga je spoznalo. Navedeni citati so taki, da se jih učiteljstvu ni treba sramovati! Oni so zgolj le naperjeni takozvanim pomožnim »učiteljem«, t. j. ljudem brez vsake strokovne izobrazbe, katere že od nekdaj učiteljska organizacija ne priznava za svoje člane. Ravno ta organizacija vedno glasno zahteva, da se ti skodeljive odpravijo iz učiteljskih vrst! — Brumni »Slovenski Gospodar« je pač vedno zloben ter nobeno sredstvo mu ni preslabo, če le služi v to, da bi učiteljstvo pri ljudstvu — onečastilo. Fej vam »poučevavcem« našega ljudstva!

— **Zveza lavantinskih katehetov** je imela dne 4. marca t. l. pri kapucinih v Celju svoj shod ter je ob tej priloki enoglasno sklenila svojo razdrožitev. — Dolgotrajna ta združitev pač ni bila!

— **Slepalijske laške duhovnikov pri volitvah.** Pri volitvah v italijansko veleposelstvo so laški duhovniki tako nesramno agitirali, da je presegalo vse meje. Predzrni so bili, da so prišli pod vodstvom Fajdutija v volilni lokal v Gradišče, dasi niso imeli volilne pravice in da se vkljub pozivu volilne komisije niso hoteli odstraniti. Kako so pa sleparili, naj pa svedoči sledete: Za plemiča Thurna Valsassino je prišel volit s pooblastilom neki Osvald Natale. Volilna komisija pa pooblastila ni priznala, ker je bilo izdan, kakor je bilo razvidno, v Italiji in ni bilo vidirano od ondotnega avstro-ogrškega konzula. Če par ur je pa z istim pooblastilom prišel na volišče neki drug človek hoteč voliti. Na pooblastilu je bil zdaj prečrtan kraj, kjer je bila prej listina na navidezno izdana, blestel se je pa na njem kraj »Gorica«. Ko je volilna komisija izjavila, da je to pooblasti-

— Še nekoliko besedi o deželno-zborovih volitvah v Kamniku.

Pred volitvami si je neki dopisnik dovolil pošaliti se iz g. Fajdige v »Slovenec« zaradi njegovega govora na shodu zaupnih mož dne 2. m. m. Ko je g. dr. Vilfan odklanjal kandidaturo za skupino Kamnik-Radovljica-Tržič, mu je g. Fajdiga prigovarjal, naj gre neustrašeno kot kandidat narodno-napredne stranke v volilno borbo in ga je zagotovljal, da dobi v Kamniku dvetretjinsko večino. Dr. Vilfan je kandidiral in je bil tudi izvoljen. No, dragi dopisnik, kaj pravite zdaj? Kaj mislite, da je g. Fajdiga tako slab matematik, da ni znal izračunati glasov in da je govoril le kot »širokoustni liberal«, kar ga nazivljete v »Slovenec« štev. 54? Nikakor ne! Gospod Fajdiga je vedel, da je v Kamniku dosti zanesljivih, značajnih naprednih meščanov in je govoril resno. Neki brezbrki agrarec ali farec je v »Slovenec« triobabil, da je dr. Vilfana volilo le 36 uradnikov in nekaj Nemcev. Oh, revšča uboga, kaj pa blebetate? Ali se vam možgani kisajo ali vas še vedno trga po kosteh od poraza pri volitvah. Ali vas ni sram, da se spodrite ob imenih in njih pisavi? Gospodje Koschier, Weiss in drugi so pravi slovenski narodnjaki, ali vaši hlapci nečejo biti in to vas boli. Dr. Vilfan je bil izvoljen z 99 glasovi narodnih volilcev, prepričanih Slovencev, med tem, ko je nemškutar Detelo volilo 39 kmetov, ki po nesreči spadajo pod mestno občino in s katerimi se lahko ponašate. Če voli slovenski kmet nemškarskega državnega valpta, je to res lepo. Na tem kmetu so klerikalci res lahko ponosni. Pri volitvi volilne komisije je glavar zahteval, da se mora člane komisije voliti z listki, ki jih je izdal. Glej — bilo je 7 ali 8 praznih listkov. Kmetje niso znali pisati in so vrgli prazne listke v pokal, nekateri celo v služkinjam pismem, ki se razpoložajo na vrednost, ki je vse vrednost. Če voli volilne komisije, da se mora člane komisije voliti z listki, ki jih je izdal. Glej — bilo je 7 ali 8 praznih listkov. Kmetje niso znali pisati in so vrgli prazne listke v pokal, nekateri celo v služkinjam pismem, ki se razpoložajo na vrednost, ki je vse vrednost. Če voli volilne komisije, da se mora člane komisije voliti z listki, ki jih je izdal. Glej — bilo je 7 ali 8 praznih listkov. Kmetje niso znali pisati in so vrgli prazne listke v pokal, nekateri celo v služkinjam pismem

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvezčer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemar za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K. za pol leta 13 K. za četrt leta 6 K 50 h. za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 14 K. za pol leta 12 K. za četrt leta 6 K. za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K. za pol leta 11 K. za četrt leta 5 K 50 h. za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne petit-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnemu telefon št. 85.

Po Idrijski volitvi.

Iz Idrije, 10. marca.

Deželnozborške volitve so torej končane. Trobojnica, ki je ponosno zavihrala raz stolp mestne hiše, nam priča, da je bilo poslanstvo klerikalca Arkota samo nelepa epizoda v zgodovini idrijskega mesta.

Vsled tega pustimo rekrimajanje o pretekli dobi, skrbimo raje za sedanjo in prihodnost! Ravno mimo volitve so pokazale, da črni zmaj tudi v Idriji še ni strt, ampak še v precejsnji moči, in da mu v tej generaciji še tudi ni moč do živega. Premagan je sicer, pa ne še uničen. Kleriklci imajo na svoji strani najbolj zanesljive ljudi: tiste, ki se vsled svoje duševne omejenosti ter vsed telesne in duševne oslablosti boje pekla, in pa tiste, ki so jim na ta ali oni način pripomogli do kruha.

Med prve je prištevati s častnimi izjemami skoro vse penzioniste. Kakor hitro ruder ali kak drug eraščen uslužbenec stopi v pokoj, zapade klerikalizmu. Medtedenskim maram v vsakovrstnim božjim službam dajejo ti glavni kontingen. Kadarkoli zapoje cerkveni zvon, začeno lesti iz vseh strani kakor polnočni duhovi iz svojih grobov. Kaj, takega moža ne bi volil, ki mi ga priporoča »gospod«, ki vsak dan poslušam njegovo mašo?! In pa zadnja ura; če bo takrat »gospod« dober zame, zakaj bi mi ne bil pri volitvah. To so misli večine penzionistov, ki jih vedejo v klerikalnem tabor, da ne upoštevamo vpliva še bolj omejenih zakonskih boljših polovic. Ti revezji ne pomislijo, da je Krist dejal: »Moje kraljestvo ni od tega sveta; da bi torej »gospodje«, ako hočejo biti njegovim namestnikom na zemlji, morali imeti ves drug posel kakor pa agitirati ter sejeti sovraštvo in prepri!

Toda ni naš namen delati pridiglumih ušesom. Da se o prihodnjih generacijah ne bo moglo pisati tako žalostno, tu bode treba zastaviti lopato; ledine, ki še ni izorana, je dosti; neizmerno delo še čaka slovenske inteligence; mnogo posla je še za šole, izobraževalna društva, javne knjižnice, čitalnice itd. Klerikalizem se ne bude vzdržal, ker so njegove pozicije nevzdržljive: splošna izobrazba bude vplivala nanj kakor solnce na jutranjo meglo.

Druge kategorije klerikalnih pristašev, namreč onih, ki imajo prepričanje zavito v dobičkariji, bi niti

ne omenjali, če bi se v Idriji ne bil upeljal sistem, ki je vreden vse graje. Službe po rudniških pisarnah in takozvane »lažje službe« pri rudniku, so postale takorekoč privilegij klerikalcev, nekako posestno stanje. Za starega Idrijčana je služba v rudniški pisarni naravnost — ideal. In storiti vse, tudi svoje prepričanje ti menja, če ne gre drugače, samo da pomore svojemu fantu do tega kruha. Vsled tega niso redki slučaji, da se družinski oče, ki je bil vedno član kakakega naprednega društva, ali vsaj ni bil klerikalnega mišljenja, vpiše v katoliško družbo ali klerikalni konsum, ko se njegov sin bala svojemu 14. letu in mu je treba iskati službo; kajti ta navada se je v Idriji že naravnost ukoreninila, da ne dobiš pisarniškega mesta, ako ti Oswaldov in dekanov štab ne da svojega blagoslova. Častno izjemo dela samo ena rudniška pisarna, drugod so pa neklerikalni pisarji prave bele vrane. Nočemo preiskovati, kdo je v zvok tem nevzdržljivim razmeram, konstatujemo samo suho dejstvo, povili smo v tiskano besedo splošno ljudsko imenje v Idriji. Ti fantiči so seveda hvaležni, in ker jih ravno obdaja nimbus e. kr. rudniških pisarjev, najporabnejši agitatorji za klerikalno stranko. Ravno pri zadnjih volitvah si zadel ob te petelinčke, kamor si se obrnil. Prejšnje dneve so imeli biro pri Oswaldu — temu tudi sicer redno reportirajo vse važnejše dogodke po mestu in pisarnah — na dan volitve pa v Nagodetovem stanovanju. Kaj bi neki porekelg. magistratni ravnatelj Vončina v Ljubljani, če bi veden, da se to godi v hiši, ki je po eni polovici last njegove gospe soproge. — Sploh se pri nas dela klerikalna politika ponajveč po rudniških pisarnah. O tem se je sicer že mnogo pisalo, pa brez uspeha; morda se posreči sedanjemu g. rudniškemu nadsvetniku, ki ga hvalijo kot energičnega moža, da napravi red tudi v tem oziru. Naj imavšak svoje prepričanje, ne spodbobi se pa, da bi kdo svojo namišljeno oblast izrabljaval v politične namenne. Ta zistemlje se mora zlomiti, pa naj velja kar hoče! Naj se ne misli, da smo hoteli koga denuncirati s temi besedami, zahtevamo le stroge objektivnosti. Če pa vse to ne bode pomagalo, bomo jeli navajati posamezne slučaje. Kakor smo že uvodom poudarjali, so klerikale v Idriji še precej močni; vendar se moramo čuditi, kako so mogli pri ožji volitvi napredovati kar za

12 glasov. Da bi bili narodno-napredni stranki vzeli kakšni glas, je neverjetno, ker smo se že pri prvi volitvi popolnoma izkristalizirali izgubivši vse omahljive, — s temi smo računali na 150 glasov, dočim smo jih dobili le 121, — pridobiti so mogli le od socialnih demokratov. To se da razlagat le na ta način, da so pri prvi volitvi socialni demokratje vsled vzorne agitacije združili za svojega kandidata omahljive vseh treh strank, dočim jim je pri ožji volitvi odpadlo najplivnejše agitacijsko sredstvo: delavci za delavskega kandidata. Pravi socialni demokratje pa so tudi pri ožji volitvi pokazali vzorno disciplino ter s tem dokumentirali, da so ravno tako dobri zavezniki kakar nevnarne nasprotviki.

Minola volitev je vnovič izpričala moč napredne ideje v Idriji, vsa nasprotsta med naprednima strankama so bila v hipu pozabljena, ko je bilo treba nastopiti proti skupnemu sovražniku. Ko se je razglasila vest o naši zmagi, je zavladala po celem mestu splošna navdušenost. Kamor si prišel, povsod so se veselili našega uspeha. Kleriklci pa so se poskrili v svoje brloge; kar jih je ravno moralno na cesto, so se držali kakor politi kužki, le tu pa tam je kak klerikalni pobič malo zabevkalo.

Predno končujemo, izrekamo našim vrlim volilcem in drugim pričaščem, ki so vsak po svojih močeh pripomogli do zmage, najprisrečno zahvalo in pohvalo. Bodite najiskskeje zahvaljeni vi, napredni veterani, ki ste vkljub svoji starosti ostali še čili na duhu in zvesti svojemu v trdem življenu ustvarjenemu na prednemu prepričanju!

Stranka zre s ponosom na Vas! Boj je torej dobojevan. Na novo izvoljenem poslancu pa bode, da ne bodo zastonj upi naprednega idrijskega prebivalstva, da se ne bodo stopile v nič nade naprednega slovenskega učiteljstva!

Saniranje deželnih financ.

Dunaj, 11. marca. V današnji seji tozadnevnje enkete je govoril prištajerski deželní odbornik dr. Link, ki je dokazoval, da je Štajerska načelne izvrstni upravi zabredila v neugoden finančni položaj. Spojitev finančne pomoči z upravno reformo ni mogoča. Edina rešitev bi bile državne dotacije, in sicer bi naj država v določenem razmerju ne prispevala le za šolstvo, temveč tudi za deželno kul-

turo, humanitetu in zdravstvu. Vsekakor pa je potrebno, da prevzame država najmanj polovico plač za ljudsko-šolsko učiteljstvo. — Poslane dr. Plot je izjavil, da bi s prepustitvijo davka na žganje bilo dejelam za prvo silo, in sicer začasno pomagano. Definitivno saniranje pa je mogoče le tedaj, ako se prepuste dejelam rezalni davki (zemljiščni in hišni davki). V nadomestilo državi se naj izpopolnijo dohodninski in dedinski davki. Obenem bi se naj ureidle in izviale doklade k državnim pridobinam.

Moravsko vseučiliščno vprašanje.

Dunaj, 11. marca. Pri razpravi o proračunu naučnega ministervstva v proračunskega odsekova bodo Čehi in Nemeči zopet razvili zahteve po ustanovitvi svojega vseučilišča na Moravskem. Baje so češki voditelji že pritrtili predlogu, da se češko vseučilišče za sedaj ustanovi v Kromeriju, nemško pa v Brnu.

Pred otvoritvijo hrvaškega sabora.

Zagreb, 11. marca. Po dolgorajnji konferenci je sklenila hrvaško-srbska koalicija, da bodo njeni poslanci pri otvoritvi sabora popolnoma mirni, toda proti banu Rauchu, ki je dolžil koalicijo antidinastične gonje, napravi koalicijo dalekosegneješke korake, kakor jih je storila proti Rakodezayju. Ali se izvolio delegatje v ogrski parlament, kakor tudi vsi nadaljni koraki so odvisni od vsebine kraljevega reskripta, s katerim posvetuje Starčevičeva stranka glede fuzije s hrvaško stranko prava (nekdajni domovinščini). Nova skupina bi imela v saboru 46 poslancev.

Dr. Wekerle in baron Rauch.

Budimpešta, 11. marca. V današnji seji ogrskega državnega zabora je neki poslanec neodvisne

stranke interpeliral vlado, ali res namrava z ozirom na razmere na Hrvaškem poseči po izrednih sredstvih. Ministrski predsednik dr. Wekerle je odgovorjal, da je zavladalo načelo, da hrvaški bani potrebuje v hrvaškem saboru večine, ako hoče parlamentarno vladati. Ogrska vlada stoji strog na stališču nagobe iz leta 1868. Narodne in jezikovne pravice Hrvaške, ki so utemeljene v nagodbi, hoče ogrska vlada spoštovati. Obljube, ki jih je dala ogrska vlada v političnem in gospodarskem oziru, bo brezpogojno in pod vsakimi pogoji tudi izpolnila. Več pa ogrska vlada ne storii. Posebno pa se ne odpove svoji pravici, da imenuje kralj hrvaškega bana na predlog ogrske vlade brez ozira na kako večino v saboru. Sedanji ban je bil imenovan popolnoma na zakonit način ter bo tudi ostal toliko časa na svojem mestu, dokler zasede politiko sporazumno z ogrsko vlado. Ban je eksponent naše vlade na Hrvaškem; ni le zastopnik naše politike, temveč dopolnilni del njen. Ban poskuša s politiko sporazumljenja. Ako se mu to posreči ali ne, delal bo z zakonitimi sredstvi. Ako pa bi se primerili izgredi, ki bi spravljali v nevarnost državno ali osebno varnost, ne bo se ban sporazumno z nami bal izrednih sredstev.

Nova železnična zveza na Balkanu.

Belgrad, 11. marca. Srbski poslanik v Carigradu je zahteval od turške vlade koncesijo za zvezo pri Medaru s srbsko železnicu. Ta zahteva se opira na srbsko-turško-astriski-ogrski konvenčijo iz leta 1883. Ako turška vlada podeli koncesijo, zgradi Srbija 170 km dolgo železnicu, ki bo glavni del projektovane železnicice Donava - Adria. Za zgradbo turške proge se je že ustavil inozemski konzorcij.

Sofija, 11. marca. Bivši bolgarski minister dr. Gendiev se posvetuje Starčevičeva stranka glede fuzije s hrvaško stranko prava (nekdajni domovinščini). Nova skupina bi imela v saboru 46 poslancev.

Rim, 11. marca. V zbornici je včeraj poslanec Barzilai zelo ostro interpeliral vlado zaradi znane izjave, ki jo je podal minister baron Ahrenthal v delegacijah o projektovani avstro-ogrski železnicici Uvac-Mitrovica. — Danes je

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalej.)

XVII.

Klarica je imela trdnji namen, da takoj razodene svojo skrivnost Hrastu, čim se vrne domov. Toda tega namena ni mogla izvršiti. Tatinski loveci so zadržali Hrasta do pozne noči doma, naslednje jutro pa je moral navse zgodaj iti v Ljubljano, da pred sodiščem priča zoper zajete tatinske lovece, ki so bili v boju z gozdničnimi pazniki enega ubili, drugega pa ranili.

Tako je Klarica imela zopet nekaj odloga. Rada bi bila porabila tega časa, da zbere svoje misli in se pripravi za svojo izpoved možu, toda ni ji bilo mogoče. Vsled prevelike razdraženosti njenih živecov ni mogla najti trenotka, ki pača, ni mogla nobene misli izpresti do konca, ni mogla zasnovati nobenega načrta za nameščanje razodetje. Poskusila se je razvedriti z raznimi gospodinjskimi opravili, a ni šlo; poskusila je pregnati čas in mučne svoje misli s čitanjem, a knjiga ji je padla iz rok, še predno je dočitala prvo stran.

Najläglje ji je še bilo na malem vrtu, ležečem kraj gradu. Tam je bila klop, na kateri je presanjala že marsikako uro, in tja je pobegnila

tudi ta dan ter ostala tamkaj, dokler se ni začelo mračiti.

Pomladanski hlad jo je pregnal s klopi. Počasi je korakala proti grajskemu vhodu, a ko je stopila čez prag, je naletela na markija in na gozdnega čuvalca Jurja. Oba sta imela na ramah puške in sta se odpravljala na celonočni izlet, zasledovali lovskie tatove, s katerimi se je bil prejšnjo noč Hrast s svojimi pomagači tako uspešno boril.

Ko je marki zagledal Klarico, je obstal. Prišel je bil že dopoldne iskat Klarico, da se ji zahvali za veliko dobroto, izkazano njegovemu otroku, a ni mogel priti do nje. Zdaj jo je ustavil ravno ko je hotela hitro smurniti v svoje stanovanje. Velen je pač zavrtal Jurja, naj gre naprej in se obrnil potem h Klarici.

»Nekaj bi rad z vami govoril, gospa,« je dejal spoštnivo. »Iskal sem vas že dopoldne; dovolite mi zdaj, da vstopim pri vas.«

Klarica ni mogla drugače, kakor da je odprla vrata in povabila markija naj vstopi.

V sobi je bilo že precej temno in okna so bila odprta. Klarica jih je hotela najprej zapreti, a si je premisila, češ, če jih zapre, mora užagati le in kdo ve, kdaj se potem marki odstrani.

»Kaj želite od mene, gospod marki,« je vprašala Klarica. Ponudila je markiju pač stol, a ker je sama stala, se tudi marki ni usedel.

»Klarica — dovolite mi nekaj trenotkov — jaz moram na vsak način z vami govoriti.«

»Muslim, da sva si vse, prav vse povedala,« je menila Klarica hladno in skoro neprijazno, ker je slutila, s kakim namenom ji je marki sledil v stanovanje. Misliła si je: »Silil me bo in mi privorjal, naj molčim in naj ostanem,« in bala se je tega, ker se je že itak težko pripravljala na usodni razgovor z možem in na ločitev za vedno. S trdim glasom je dočivala: »Povejte hitro, kar mi imate povedati; ne bi rada, da bi najuhalo moj mož, ki se mora vsak čas vrniti iz Ljubljane.«

»Hrast se vrne še jutri,« je dejal marki, »in zato lahko v miru govoriva. Torej, prosim vas Klarica, poslušajte me. Jaz ne morem in ne morem verjeti, da je to, kar ste mi dan in povedali v gozdu, vaša zadnja beseda. Ne morem in nečem.«

»Zakaj ne?«

»Ker sva se od tedaj oba premeni in se drug drugemu približala. Jaz nisem več to, kar sem bil poprej, in tudi vi niste več to, kar ste bili.«

»Ne razumem vas, gospod marki. Kaj hočete reči s temi tajinstvenimi besedami?«

Nehote je Klarica sedla in marki je storil istotako.

»Razumeli me boste, če vam rečem, da je naju predrugacija boleznen mojega sinka. Mene gotovo. Vzrasel sem v krogih, kjer mladi možje nimajo smisla za rodbinsko življenje,

niti posebuega n

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K. za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 4 K. za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne peti-vrstte po 14 h, če se oznamila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopis se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnemu telefon št. 85.

Balkan.

Meseca januarja je minister zunanjih del baron Aerenthal z veliko samozavestjo napovedal v delegaciji, da bo Avstrija zgraditi skozi sandžak Novi bazar želesnico do Mitrovice tako, da bi imela Avstrija direktno povezavo do Soluna. Skliceval se je pri tem na berolinsko pogodbo, po kateri ima Avstrija pravico, zidati želesnico.

Aerenthalova napoved je vzbudila v celi Evropi vihar. Rusija, Francija in Angleška so se dvignile proti Avstriji, dobro vedoč, da bo Avstrija sebi in Nemčiji na korist s to želesnicijo utrditi svoje stališče na Balkanu in slovenski Balkan podvrči nemškemu vplivu.

Evropa je Avstrijo popolnoma ugnala v kozji rog. Avstrija bo pač lahko zidala želesnico do Mitrovice, poleg te proge pa se zgradi še več novih prog, ki bodo paralelizirane in od tehale vpliv novobazarske želesnice ali pa se ne zgradi sploh nobena teh želesnica.

Aerenthal je s svojim razdetjem o novobazarski želesnici sprožil balkansko vprašanje sploh in sicer tako po avstrijsku, da se bo stvar končala v velikem političnem porazom Avstrije.

Pred leti sta Rusija in Avstrija na sestanku ruskega carja z avstrijskim cesarjem v Mürzstegu na Štajerskem dogovorili program za izvedbo reform na Balkanu. Vse evropske velesile so se akomodirale temu programu. Vodstvo vseh reformnih akcij na Balkanu je bilo vsled tega v rokah Avstrije in Rusije; ti dve sta igrali na Balkanu prvo vlogo.

Avstriji je bilo seveda vse na tem, da se ohrani v veljavi v Mürzstegu sklenjeni program. V svojem prvem espozaju v delegaciji koncem januarja je baron Aerenthal še oblastno apostrofiral velesile, naj nikar ne zapuste mürzstegskega programa in slovesno je izjavil, da bi bilo konec sporazumu med velesilami, če bi zahtevala katera, naj se za Macedonijo določi generalni guverner, če s tem bi bil raztrgan mürzstegski program in to bi bil začetek velikih nevernosti.

Toda v inozemstvu se že davno več ne menijo mnogo za besede avstrijskih ministrov zunanjih del. Aerenthalovo svarilo ni našlo odmeva. Angleška je s krepko roko raztrala nesrečni mürzstegski program, kateremu je Rusija pritrnila pred leti samo ker je vedela, da bo imela vojno z Japonsko in si je hotela hrabet zavarovati.

Angleška vlada je to, kar je minister Grey pred kratkim še pogojno

nasvetoval, sedaj izpolnila. V sredo so angleški poslaniki vsem velesilam izročili noto, v kateri se predloga, naj zahtevajo velesile imenovanje generalnega guvernerja za Macedonijo. Ta generalni guverner bi bil seveda od turškega sultana skoraj popolnoma neodvisen. Na ta način bi se Macedonia dejansko osvobodila turškega gospodstva in obenem bi bila Avstriji pot v Macedonijo najbrž za vedno zaprta.

Angleška ima danes intimne zveze s Francijo in z Rusijo. Ni dvojma, da ji bodeta tudi dve državi pritrdili. Govor, ki ga je v sredo imel minister Tittoni v italijanskem parlamentu opravljeno domnevanje, da se bo tudi Italija pridružila Angleški. Avstrija in Nemčija ostaneta osamljeni.

Z angleškim predlogom je pokopan mürzstegski program in večina evropskih velesil začne na Balkanu novo politiko, ki jo bo vodila energetična Angleška.

Aerenthal je v svojem eksposoziju koncem januarja rekel, da zna ta politika postati nevarna, a to je bilo gotovo pretirano. Avstrija in Nemčija se bodeta pač morali vdati, ker se proti vsem drugim velesilam ne moreta upirati. S slovenskega stališča je le dobro, če se ustavi pangermanško prodiranje na Balkan.

Otvoritev hrvaškega sabora.

V Zagrebu, 12. marta.

Kakor da bi bila Hrvaška na pragu revolucije, takšne varnostne odredbe je izdala protinarodna vlada bana barona Pavla Raucha vzprito današnje otvoritev hrvaškega sabora.

Vse gornje mesto je cernirano od vojašta, vsi dohodi na Markov trg, kjer se nahaja vladna palača in saborsko poslopje, so zastraženi od orožnikov in redarjev. Sto orožnikov je bilo poklicanih z deželi, da pomagajo vzdržavati mir in red v Zagrebu. Vsak orožnik je moral prinesi sabo 15 ostrih patronov, dokaz, da baron Rauch resno računa s tem, da bo prišlo do prelivanja krvi. Na dvorišču kornega poveljstva je bilo pripravljeno za vse slučaje 160 možovskega in 16. pehotnega polka, v vladni palači pa stotinja 53. polka.

V saborskem poslopuj samem je 100 orožnikov in redarjev skrbelo za posebno varnost presvetlega bana barona Raucha, kakor da bi se bili poslane zarotili proti njegovemu življenju. Skozi vojaški in orožniški kordon se ni puščal nič, kdor ni imel poslanske legitimacije ali vstop-

nice na saborsko galerijo. Ob kordunu je bila zbrana silna množica ljudstva, ki je navdušeno aklamirala prihajajoče poslane hrvaško-srbske koalicije. Ob 11. so bili vsi poslanci zbrani v saboru. Koalicija je zasedla center in gornje klopi levice, dočim so dolnje klopi zavzeli Starčevičanci. Edini socialno-demokrati poslane Korači so je izbral prostor na skrajni levici.

Točno ob 11. je starostni predsednik Erazmo Barčič vstopil sejo. Ko je pozdravil novoizvoljene poslane, je poudarjal, da mu je žal, da mora svoje predsedstvo pričeti z oddelbo, ki sicer ne odgovarja njegovemu liberalnemu mišljenu. A zgodilo se je nekaj, kar žali dostojanstvo in avtoritetu hrvaškega sabora. Vlada si je prilastila pravico izdajati vstopnice k saborskem sejam.

S tem je kršila pravice saborškega predsedstva. (Živalno pritrjevanje). Kaj takšnega si dosedaj še niderznila storiti nobena vlada, zato je treba tako samostalno postopanje najstrožje obsojati. Smatram torej, da sem dolžan zahtevati zadoščenje. (Ploskanje in pritrjevanje v vsem saboru). Mislim sem že se jo odgoditi, a ker jo je odredil kralj, nečem kramati pravie krone. (Klici: Živio kralj!) Sklenil pa sem, da dam s svojo predsedniško oblastjo izprazniti galerijo razen one za časnikarje. V to svrhu prekinjam sejo.

Nato je kvestor dr. Salvar y izpraznil galerijo. Ob četrt na 12. je predsednik Barčič zopet vstopil sejo, pozivljajoč poslane, naj z druženimi močmi delajo na dobrbit domovine ter kot en mož stopijo na branik proti napadom in navalom predkradskega takozvanih bratov. (Klici: Proč z nagodbo, proč z Wekerlom!)

Predsednik je nato podal sliko borbe za svobodo na Italijanskem ter naglašal, da bi se moral tudi na Hrvaškem sedaj, kakor nekoč na Laškem, razlegati klic: Ven s tuje! (Viharno ploskanje in pritrjevanje v vsi zbornici, molče samo dr. Frank in njegovi ožji somišljeniki).

Predsednik: Da lahko na tem mestu dajemo izraza narodni volji, se imamo zahvaljevati junakemu nastopu našega malega, ubogega, a plemenitega naroda. Pozivam vas, da v znak spoštovanja pred tem junakim narodom vstanete raz svoje sedeže in da se to zabeleži v sejnjem zapisniku. Na te besede so vstali vsi poslanci ter jeli navdušeno klicati: Živio hrvaški in srbski narod! To ni bilo po volji Starčevičanu. Elegović, ki je v družbi z župnikom J. meršičem, je divje kričati: Abzug Serb! V prvem hipu se je zdelelo, da bo prišlo do pretepa, a dosta-

janstvenemu in pomirljivemu nastopu koalirancev se je posrečilo, da so preprečili vsak nadaljnji škandal.

Nato je predsednik Barčič v napredoval: »Volitve so najostrejša obsooba sedanje vlade. Unikum v parlamentarni zgodovini je, da narod tako enodušno obsoodi vlado, kakor se je zgodilo na Hrvaškem. (Viharno odbravanje). Toda unikum je tudi, da se vlada vzpričo tako enodušne obsoobe ne premakne z vladnih stolic. Unikum je, da so ljudje, ki hočejo vladati proti volji celokupnega naroda. Zato predlagam, da sporimo banu baronu Rauchu. (Klici: Proč z madžarskim komisarjem!) temu eksponentu madžarske vlade, naj odstopi pred narodno voljo in da mu kliče: Proč nedostojnik!«

Predsednikove besede je hrupno odobravala vsa zbornica in dvorano so polnili klici: Doli z Rauchom!

Ko se je hrup poleg, je predsednik imenoval za zapisnikarje najmlajše poslance dr. Markovića, dr. Ogrizovića, dr. Popovića in M. Kutuzovića. Zapisnikar dr. Popović je nato prečital kraljev reskript, s katerim se otvarja sabor. Ko je končal, je predsednik sporčil vladnemu svetniku Herivoiću, da je sabor zbran in da pričakuje prihoda bana. Ob polu 11. je ban stopil v spremstvo sekcijskih načelnikov in velikih županov v saborsko dvorano. Dogodilo se je prvič, da ni bilo ponj poslano nobeno odpodlanstvo. Nastala je trenutna tisina, nato pa so zagrmeli viharni klici: Živio kralj, živio hrvaški narod! S tresocim glasom je čital ban kraljev reskript, v katerem je podan program vladnega delovanja. Nič novega ni v njem, kar bi že ne bilo povedano v Rauchovih listih. Zato tudi ni napravil reskript na poslance prav nobenega vtiča, zato je bilo tudi vse tisto, ko je končal svoja izvajanja. Poslanci so ga popolnoma ignorirali in odšel je iz dvorane vidno neprimirjan. Poslanci koalicije so klicali: Živio kralj, živio hrvaški narod, a odhajajočemu banu ni nikje posvetil niti trohice pozornosti. Sele na ulici je baron Rauch vzbudil vsaj nekoliko zanimanja. Množica mu je piskala in žvižgal, mladina mu je pela znano pesem »O du mein lieber Augustin«, dijaki pa so mu klicali: »Paul, mach' Dir nichts draus!« Druge nesreče ni bilo, zato so orožniki tudi lahko shranili svoje patrone do prihodnjih.

Prihodnja saborska seja bo v soboto ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu te seje bo poročilo verifikacijskega odseka in eventualno volitve novih delegatov.

Zadnja seja avstrijske delegacije.

Dunaj, 12. marca. V današnji plenarni seji je skupni finančni minister baron Burian zavračal napade delegata Klofača na razne bosanske funkcionarje ter dokazal iz preiskovalnih aktov, da so Klofačeve informacije bile napačne. — Nato je poročevalce poročal o sklepnu vojnega odseka glede odgovora ogrske delegacije v zadavi predloga Latour - Schaffl. — Delegat Romancuk je kritikal stavev delegacije, ki slone na preživelem in zastarem sistemu deželnega zastopstva, ne pa na živečem organizmu hrvaškega zastopstva. Kar se tiče Stürgkhove resolucije, je trdil govornik, da bo pritiskal bolj na skupno vlado kakor pa na Madžare. — Nato so bili sklepi vojnega odseka sprejeti tudi v tretjem branju, nakar se je minister baron Aehrenthal v cesarjevem imenu in v imenu skupne vlade delegatom zahvaljeval. Pred koncem seje je delegat Klofač interpoliral ministru zunanjih del, da je ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle izjavil, da se glede zvišanja častnih plač in izboljšanja hrane moštva niso vršila nikaka pogajanja med obema vladama, a v avstrijski delegaciji so se skupni ministri sklicevali na taka pogajanja.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 12. marca. Državni zbor se sklicuje baje 26. t. m., ako dožene do tedaj proračunski odsek vsaj najtežavnejši poglavji državnega proračuna, namreč o proračunu načnega in justičnega ministrstva, tako da bo ostanek proračuna mogoče rešiti v večernih sejih. Ako pa ne bo mogoče sklicati državnega zobra na dan 26. t. m., potem bo parlament pred Veliko nočjo imel le par sej, da dovoli rekrute. Takoj po Veliki noči se sklicejo nekateri deželnii zbori, tako da se poletno zasedanje državnega zobra začne šele meseca maja.

Dne 5. in 6. aprila se vrši na Dunaju kronske svet, ki bi definitivno sklenil, kdaj se zopet sklicejo delegacije in vse podrobnosti o častniških plačah.

Saniranje deželnih financ.

Dunaj, 12. marta. V današnji seji enkete za saniranje deželnih finančnih je govoril profesor dr. Mischler iz Gradea, ki je dokazoval, da ima država dolžnost, prevzeti polovicno stroškov za ljudsko-srško nečiteljstvo, nadalje je zahteval, naj bi za dežele, ki so v slabih finančnih razmerah, prevzela država deželne dolgov. Govornik se je izrekel proti

LISTEK.

Ljubezen Končanove Klare.
XVII.
(Dalej.)

Zadnji pomoček, s katerim je marki poskusil pripraviti Klarico do tega, da bi ostala na gradu, je bil ta, da jo je strašil s Hrastom.

»Nič žalega nečem reči o vašem možu,« je dejal marki, »a to morate sami priznati, da je pripravil človek in da ni vajen krotiti samega sebe in svojih čustev. Ali si morete misliti, da bo Hrast verjel, kar mu hočete povediti, da se mu naureč niste izneverili? Kako naj verjame, da ste mu ostali zvesti, dasi ga ne ljubite in dasi ljubite tistega, ki vas je hotel zapeljati. Ne bo vam verjel, Klarica; prepričam sem, da vam ne bo verjel. Vse bo v njem vzklopelo, jeza na me, sovraštvo njegovo proti aristokratom, osebna užaljenost njegova, razočaranje, čuvstvo, da je prevaran — vse to se bo zlilo v eno in udaril bo na dan tisti strašni srd, pri katerem izgubi človek vso razsodnost in

preudarnost. Bojim se za vas, Klarica, in že iz ozirov na svoje življenje, da molčite in da ostane.

Klarica je pač čutila, da je marki govoril resnico, a vzhlebnu temu se tudi zdaj ni vdala.

»Naj se zgodi kar hoče,« je rekel, »moja dolžnost je, da govorim. Vem, da bo Hrast užaljen in da ga popade velika jeza. Morda me ne bo samo žalil in poniževal. Morda me bo tudi trpinčil, da, mogoče je tudi, da me ubije. A zato imam vendar dolžnost, da mu vse razkrijem. Ravnalna sem proti njemu tako, da si temoga same ne morem odpustiti. Lahko bi bila ostala na svojem domu in tamkaj živila svojim ljubezni. Tako ravnanje bi bilo popolno. Toda jaz sem hotelata priti v vasio bližino, živeti z vami pod eno streho, dihati z vami isti zrak, in tej svoji želi sem žrtvovala ne le sebe, nego vše večji meri Hrasta. Pošten mož je in zaslužil bi zeno, ki ga resnično ljubi. Jaz pa sem v njem namenoma vzbudila zmoto, da ga imam rada in poročila sem se z njim z zahestjo, da mu ne bom nikdar ljubezena. To se ne da popraviti in če mi bo vrgel v obraz ocitanje, da sem

ga prevarila, mu ne bom mogla ugovarjati. A vsaj resnico naj izve, ker si hočem vest očistiti.« Marki tudi še zdaj ni odnehal.

»Pomislite še eno, Klarica. Trpel bi boste vi, trpel bi pa tudi Hrast. On vas ljubi in če mu razkrijete svoje sreče, bo bolj nesrečen, kakor vi sami. Da ste mu ostali dejanjsko zvesti, tega vam po moji sodbi ne bo nikdar verjel. Nikdar! V najboljšem slučaju vas bo kdo ve koliko let preganjal s svojimi dvomi in s svojimi sumničnimi, in ko bodo ugasnili že vse dvomi in tudi zadnji sum, bo pa do konca življenja metal za vami očitanja. Ti sumi, ti dvomi in ta očitanja bodo vam zastrupila življenje, pa tudi njen. Čemu hočete to izsiliti? Sebi in svojemu možu storite največjo uslužbo, če molčite in da ostane.

Tedaj pa so se odprila vrata in čul se je od tamkaj klic: »Resnica je to; Klarica, nikar nas ne zapustite.«

Na pragu je stala markiza d'Aureville. Klarica je skočila vsa pre-

strašena s stola, a še predno je mogla storiti kak korak, je bila markiza že pri njej in jo je objela ter stisnila k sebi.

»Da, Klarica, ostati morate pri nas. Čula sem skoro vse, kar sta govorila. Prisluškovala sem. Prišla sem sicer slu

logov in brez štatističnega materiala. Prodaja se mačko v žaklju. Kaka pošast se vsiljuje našim mestom, tistim, ki so bili dosedaj politično brezpravni in tudi nekaterim kmečkim volilnim okrajem, dokazuje sledenča razkaznica.

II. Volilni okraji mest, trgov in obrtnih krajev:

1. Deželno stolno mesto Ljubljana — 40.000 prebivalcev, 2 poslanca; 2. mestna občina Idrija 5700 preb., 1 posl.; 3. mestne občine Kranj, Škofja Loka in Kamnik, trška občina Železniki, trg Veliki Mengš in selska občina Domžale 10.900 preb., 1 posl.; 4. mestna občina Radovljica, trški občini Tržič in Kropa, trg Jesenice s sosesko Savinjska in Javornik, selska občina Kamnago in Tržič Bela peč 9200 preb., 1 posl.; 5. trgi Postojna, Vrhnik, Senožeče, Vipava in Cerknica in mestna občina Lož 8200 preb., 1 posl.; 6. mestne občine Novo mesto, Višnja gora, Črnomelj in Metlika, mesti Krško in Kostanjevica, trgi Litija, Mokronog, Radeče in Žužemberk ter soseski Zagorje in Toplice obč. Zagorje 12.100 preb., 1 posl.; 8. mesto Kočevje in trg Ribnica 3200 preb., 1 posl. Skupaj 89.300 prebivalcev 8 poslanec.

V Ljubljani pride tedaj na enega poslanca 20.000, v mestih in trgih po deželi pa po 8200 prebivalcev povprečno.

III. Volilni okraji kmečkih občin v sodnih okrajih (odstevši skupine pod II.).

1. Ljubljana in Vrhnik 57.500 preb., 2 posl.; 2. Kamnik in Brdo 34.800 preb., 1 posl.; 3. Kranj, Tržič in Škofja Loka 44.700 preb., 2 posl.; 4. Radovljica in Kranjska gora 22.900 preb., 1 posl.; 5. Postojna, Logatec, Senožeče, Lož, Ilirska Bistrica in Cerknica 49.200 preb., 2 posl.; 6. Vipava in Idrija 21.600 preb., 1 posl.; 7. Novo mesto, Kostanjevica in Krško 54.600 preb., 1 posl.; 8. Trebnje, Višnja gora, Žužemberk, Mokronog in Radeče 54.100 preb., 2 posl.; 9. Kočevje, Ribnica in Velike Lašče 39.100 preb., 2 posl.; 10. Črnomelj in Metlika 23.700 preb., 1 posl.; 11. Litija 20.100 preb., 1 posl. Skupaj 422.300 prebivalcev, 16 poslanec.

Povprečno na 1 poslanca 26.300 prebivalcev, v kočevskem volilnem okraju 19.500, v novomeškem pa 54.600!

IV. Občni volilni razred obstoji iz deset volilnih okrajov, kateri volijo vsak po enega poslanca.

1. Ljubljana (mesto) s selskimi občinami Dobrunje, Moste, Zgornja Šiška, Rudnik, Spodnja Šiška in Vič 54.000 preb. 2. Ljubljana, sodni okraj brez stolnega mesta in pod 1. navedenih občin in sodni okraj Vrhnika 45.900 preb. 3. Brdo in Kamnik ter selske občine Cerknje, Šenčur, Voglje in Smlednik v sodnem okraju Kranj 48.600 preb. 4. Kranj brez občin pod 3. Tržič, Kranjska gora in Radovljica (sodni okraji) 50.600 preb. 5. Škofja Loka, Idrija in Logatec 46.900 preb. 6. Postojna, Ilirska Bistrica, Lož, Senožeče, Vipava in Cerknica 58.800 preb. 7. Litija, Radeče in Višnja gora 45.000 preb. 8. Krško, Kostanjevica, Mokronog in Trebnje 54.500 preb. 9. Kočevje, Velike Lašče, Ribnica in Žužemberk, potem selske občine Po-

ljanje in Črmošnjice v sodnem okraju Novo mesto ter Planina v sodnem okraju Črnomelj 55.800 preb. 10. Metlika, Novo mesto in Črnomelj (brez pod 9. navedenih občin) 51.500 preb. Skupaj 511.600 prebivalcev.

Povprečno na enega poslanca 51.160 prebivalcev.

Razlika prebivalcev posameznih volilnih okrajov v tej skupini sicer ni tako velika kakor pri drugih, vendar je tudi sestava teh okrajov prozorna, posebno pri Ljubljani in Kostanjevici.

V občinem volilnem razredu ima pravico voliti vsak samopraven državljan moškega spola, ki je spolnil 24. leto ter ni posebno izključen ali izvzet od volilne pravice. Ker bodo v tem razredu volili tudi vsi tisti, kateri imajo volilno pravico tudi v drugih razredih in ker bodo ti volile v veliki večini, ima občni volilni razred za politično brezpravne osebe prav malo pomena. Za tako volilno preosnovo se gotovo tudi socialni demokrati ne morejo vnenemati. V novi kuriji naj bi se dalo kakih 6 mandatov vsem 24 let starim državljanom moškega spola, kateri nimajo pravice voliti v kakem drugem razredu.

Namen je popolnoma jasen. Krikalci hočejo dobiti 10 novih mandatov in z volilci kmečkih občin ubiti ne samo mesta, ampak tudi nove volilce v občni kuriji. Umetno je, ako se zastopniki mest z vso sili upirajo zoper nameravano, skrajno kričivo volilno reformo, in da se poslužujejo tudi skrajnega sredstva zoper politične lumperije, to je obstrukcijo. Ljubljana naj še dolje voli dva poslanca, kakor pred 47 leti, 50 veleposestnikov deset, mesto Kočevje z 2200 prebivalci pa enega. Ako primerjamo prebivalstvo naše dežele v poslednjih 50 letih, vidimo, da se je v Ljubljani podvojilo in znatno pomnožilo samo še v ljubljanski okolici in nekaterih industrijskih krajih, v večini okrajov pa deželi pa celo zmanjšalo. Leta 1858. je bilo na Kranjskem 478.300, leta 1880. — 481.200, leta 1900. — 508.150 prebivalcev, sedaj jih je okoli 512.000, tedaj v 50 letih okroglo 34.000 več. Od te pomnožitve spada na Ljubljano in okolico nad 31.000, na Ljubljano samo 20.000, ker je imela leta 1858. samo 20.000 prebivalcev in še leta 1880. samo 26.284. Prebivalstvo sodnega okraja Kočevje se je od leta 1858. do 1900. skrčilo za 4670, okrajev Črnomelj in Metlika pa za 6540. Iz tega je razvidno, da se prebivalstvo mnogo samo v mestih in industrijskih krajih in da bode Ljubljana v 20 letih imela gotovo nad 60.000 prebivalcev. Stevilo (2) poslancev bi se pa poskušalo neskično in slovenske klerikalne stranke ne smelo spremeniti. Kdor ima le iskrico pravnega čuta in kaj vesti v sebi, ne more odobravati takega naklepa. Ljubljana bi moral dobiti 5 poslanec.

Naj se nemškim Kočevcem, katerih je 17.000, zagotovi en mandat, toda ne za mesto samo in za Ribnico, katera ne pride v poštov, ker je vedno majorizirana. Mesto Kočevje naj voli z nemškimi občinami, kakor za državni zbor, tudi za deželni zbor svojega poslanca. Slovenske občine z Dragom in Travo, naj se priklopijo ribniškemu okraju in združijo v en volilni okraj, Velike Lašče in Žužemberk pa zopet skupaj v en volilni okraj.

meri kriva baba Luca, ki je naju našla nekoga večera, sedeča ponižno na klopi pod orehom, zatopljena v zvezde in nedolžno zaljubljena. Ravno sem ji razložil grozno historijo o deklici in devetih razbojnikih, ko plane baba Luca nad naju, ali združeni sili se je umaknila.

S svojo historijo pa sem dosegel, da je odslej Milka večer za večerom sanjarila o razbojnikih, in ni me mogla dovolj prepričati, da se bo še gotovo zaljubila v kakega cigana. In s tem je tudi v meni vzbudila nove misli.

Bilo je meseca junija, ko sva se neko opoldne našla zunaj mesta, opravljenha na pot. Šla sva razbojniki, Meni se je smejalo srce, zakaj imel sem v žepu čido denarja, in na ta način je lahko razbojniki vratiti. Šla sva na deželo in tam živila do jeseni sredi svobodnih trat in gajev, prosta in vesela, v bleščeti razposajenosti. Ker so njo klicali »mlada žolnirka«, sem moral biti jaz »mladi žolnir«. Nisem vedel, da je Milka tako bistroumn! V kasni jeseni sva se vrnila v mesto, zelo ponižna. Jaz sem začel zopet ciganiti, a Milka se je zresnila in za čudo zmordila. Z mejo ni več govorila, in pozdravil sem jo kot visoko domo.

Od tedaj je sedaj šest let. Milko srečam včasih na spodnjih Poljanah, ali se več ne poznavam. Ona je žena pridnega delavca. Štirje otroci letajo okoli nje, enega nosi v naročju na srce, a drugega v telesu pod srcem.

Ivan Svetel

Ljubezen Končanove Klare.

(Dalej.)

XVIII.

V mali, ob cesti stojecih krčmi, ležec na potu iz Ljubljane v Brezovico, sta sedela dva temnogleda gosta in molče zrla predse v čase. Pred hišo je stal voziček, s katerim sta se bila pripeljala in kočijaž je zadovoljno srkal dobro vinsko kapljico, saj se mu je prvikrat primerilo, da je gozdar Hrast ukazal ustaviti prikrni in je hlapcu naročil pijače.

Dokler se je krčmarica sukalka v gostilniški sobi, nista Hrast in Juri nicesar govorila. Toda Hrastu se je bralo z obrazu, da pričakuje važnih novic, in temne slutnje so mu trgale srce, kajti vedel je, da bi ga Juri ne bil čakal na cesti in ga povabil na zaupen pogovor, če bi ne imel kak posebno važnega povedati. O čem pa bi Juri ne bil mogel govoriti vpričo kočijaž, če ne o Klarici.

Krčmarica je opetovan poskušala zaplesti svoja gosta v kak pogovor, a ker se ji to ni posrečilo, je končno zapustila sobo, četudi ne rada in v znak svoje nevolje zaloputnila vrata za seboj.

V istem trenotku se je že Hrast nagnil k svojemu spremjevalcu in ga šepetaje, a očitno razburjen vprašal:

»Torej — kaj mi imaš povedati, Juri?«

»Nič veselega,« je dejal Juri in se sklonil k Hrastu, kakor bi se bal, da bi ga kdo ne slišal. »Kar sem dav-

Ako se Kočevje obdrži v mestni skupini, se morata pritegniti še mesta Črnomelj in Metlika in tri Ribnica, Sodažica in Žužemberk, skupaj 7500 prebivalcev. Na druga delenska mesta in trge bi še vedno ostalo 9000 prebivalcev (št. 6 ad II.).

Zakaj naj sodni okraji Novo mesto, Krško in Kostanjevica s 54.600 prebivalci volijo samo enega poslanca, nam ni umetno. Novomeški sodni okraj z nad 26.000 prebivalci je dovolj obširen, da sam voli svojega poslanca, sodna okraja Kostanjevica in Krško z 28.500 prebivalci pa svojega.

Tudi volilni okraj Žužemberk, Višnja gora, Trebnje, Mokronog in Radeče, ki se razprostira od kočevske meje do Save, naj se deli v dva volilna okraja, ker nimajo ti sodni okraji nikakih skupnih interesov. Poslane ne more uspešno zastopati okrajev, katerih ne pozna in vseh tudi poznati ne more.

Na Notranjskem spadajo skupaj Postojna, Ilirska Bistrica in Sečovlje v en volilni okraj, sodni okraji Logatec, Cerknica in Lož pa v drugi.

Tudi volilni okraj Ljubljana, Kranj, Škofja Loka-Tržič se lahko ločita tako, da pride na vsak volilni okraj po en poslanec. Čemu je potreba vklepati vse pod en jarem? Ako trde voditelji S. L. S., da morajo najprvo ubiti mesta, in da pridejo potem Nemci na vrsto, je to prazna farbarija. Volilni zakon, ki se napravi sedaj, se v doglednem času ne bude spremenil. Dajte nam pravljeno volilno reformo, dežela se bode oddahnila in bode hvaležna tistim, ki to dosežejo. Ako je bil med Slovani in italijanskimi ireditvenci v Istri mogoč kompromis, zakaj bi ne bil mogoč na Kranjskem? S poslenim in pravljeno postopanjem bodo zadovoljili ljudstvo, z nasiljem in krivicami nikdar.

Justus.

Obrtni vestnik.

Izvedba obveznih pomočniških preizkušenj za vajence v rokodelskih obrtih je na Kranjskem malone dovršena. Od 27 obrtnih zadrug, ki družijo v svoji sredi ali samo rokodelske obrte ali pa poleg drugih obrtov tudi rokodelske obrte, je doslej pri 16 zadrugah že ustanovljen in od deželne vlade potrjen preizkuševalni red, pri ostalih zadrugah so potrebne priprave v teku in bodo v najkrajšem času izdani preizkuševalni redi. Poleg teh zadrugnih preizkuševalnih komisij, katerim bo v prvi vrsti opravljeni preizkušenje za vajence svojih članov, se osnujeta na Kranjskem še dve oblastveni izpravevalni komisiji, katerim bodo skrbeti za vršitev preizkušenj glede tistih rokodelskih vajencev, katerih učni mojstri niso člani nobene zadruge bodisi zategadelj, ker sploh ni primerne zadruge za nje, bodisi zategadelj, ker so kot tovarnarji izven vsake zadržne organizacije. Oblastvena izpravevalna komisija v Ljubljani je že osnovana, izdan in potrjen je izpravevalni red od c. kr. deželne vlade, mestni magistrat pa je že imenoval predsednika te komisije in tri njegove namestnike ter sestavil seznam mojstrov in pomočnikov po posameznih rokodelskih strokah v ta namen, da iz tega seznama poklicne predsednik komisije kot prisednike za vsako preizkušenje. Pre-

izkuševalna komisija v Ljubljani se po izpravevalnem redu sestavlja tako, da ima poleg predsednika ali njegovega namestnika še dva prisednika, in sicer enega izmed mojstrov ali delovodij, drugega izmed pomočnikov dotičnega obrta. Pri okrajnih glavarstvih Postojna, Krško, Kranj, Ljubljana oklica, Litija, Logatec, Radovljica. Novo mesto, Kamnik in Črnomelj se ne osnujejo posebne oblastvene izpravevalne komisije delovodij, ne, ker je število vajencev razmeroma majhno, deloma zategadelj, ker bi ne bilo z ozirom na dane razmere mogoče, urediti preizkušenje tako, kakor veleva zakon. Ta uredba se nam zdi v stvarnem obziru prav umestna in dobra, ker je s tem dano jamstvo za uspešno in redno vršitev preizkušenj. V Ljubljani je sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušenje gladko in pravilno; pri tem pride v znatni meri v poštven okolnost, da je v Ljubljani zagotovljen pripravljen prostor, opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki. Za predsednika oblastvene izpravevalne komisije je imenovan ravnatelj umetno-obrtnih strokovne šole g. Šubic, za njegove namestnike pa trije strokovnjaki s potrebnimi izkušenjemi. Razumem, da je v Ljubljani sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušenje gladko in pravilno; pri tem pride v znatni meri v poštven okolnost, da je v Ljubljani zagotovljen pripravljen prostor, opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki. Za predsednika oblastvene izpravevalne komisije je imenovan ravnatelj umetno-obrtnih strokovne šole g. Šubic, za njegove namestnike pa trije strokovnjaki s potrebnimi izkušenjemi. Razumem, da je v Ljubljani sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušenje gladko in pravilno; pri tem pride v znatni meri v poštven okolnost, da je v Ljubljani zagotovljen pripravljen prostor, opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki. Za predsednika oblastvene izpravevalne komisije je imenovan ravnatelj umetno-obrtnih strokovne šole g. Šubic, za njegove namestnike pa trije strokovnjaki s potrebnimi izkušenjemi. Razumem, da je v Ljubljani sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušenje gladko in pravilno; pri tem pride v znatni meri v poštven okolnost, da je v Ljubljani zagotovljen pripravljen prostor, opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki. Za predsednika oblastvene izpravevalne komisije je imenovan ravnatelj umetno-obrtnih strokovne šole g. Šubic, za njegove namestnike pa trije strokovnjaki s potrebnimi izkušenjemi. Razumem, da je v Ljubljani sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušenje gladko in pravilno; pri tem pride v znatni meri v poštven okolnost, da je v Ljubljani zagotovljen pripravljen prostor, opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki. Za predsednika oblastvene izpravevalne komisije je imenovan ravnatelj umetno-obrtnih strokovne šole g. Šubic, za njegove namestnike pa trije strokovnjaki s potrebnimi izkušenjemi. Razumem, da je v Ljubljani sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušenje gladko in pravilno; pri tem pride v znatni meri v poštven okolnost, da je v Ljubljani zagotovljen pripravljen prostor, opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki. Za predsednika oblastvene izpravevalne komisije je imenovan ravnatelj umetno-obrtnih strokovne šole g. Šubic, za njegove namestnike pa trije strokovnjaki s potrebnimi izkušenjemi. Razumem, da je v Ljubljani sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušenje gladko in pravilno; pri tem pride v znatni meri v poštven okolnost, da je v Ljubljani zagotovljen pripravljen prostor, opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki. Za predsednika oblastvene izpravevalne komisije je imenovan ravnatelj umetno-obrtnih strokovne šole g. Šubic, za njegove namestnike pa trije strokovnjaki s potrebnimi izkušenjemi. Razumem, da je v Ljubljani sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušenje gladko in pravilno; pri tem pride v znatni meri v poštven okolnost, da je v Ljubljani zagotovljen pripravljen prostor, opremljen z vsemi potrebnimi pripomočki. Za predsednika oblastvene izpravevalne komisije je imenovan ravnatelj umetno-obrtnih strokovne šole g. Šubic, za njegove namestnike pa trije strokovnjaki s potrebnimi izkušenjemi. Razumem, da je v Ljubljani sestavljena komisija tako, da se bodo vršile preizkušen

glasala, da je enketa svoj namen polnoma dosegla. Posebno je minister z veseljem pozdravil, da so skoraj vsi govoriki priznavali potrebo, da osebna dohodnina ostane oproščena deželnih naklad. Med tem pogojem in saniranjem deželnih finančnih treba postaviti junktum. Dohodniški davek bo tudi v bodoče obdržal značaj izravnalnega davka. Znatno zvišati ga ni mogoče, da bi ne bili srednji stanovi močno prizadeti. Da so zabredle dežele v finančne stiske, temu je kriva deloma država, deloma pa so krive dežele. Deželnih finančnih ni mogoče temeljito ozdraviti brez upravnih reform. Monopolov skoraj ni mogoče razširiti, pač pa bo raznisljati o državnem obdajenju premoga. Da bi država prevezla pasivne lokalne železnice, si je treba še premisliti. Zahteva, naj bi država prispevala k učiteljskim plačam in pokojninam s 50%, je nemogoča, ker bi kaj takega provzročilo državo 60 do 70 milijonov krov izdatkov. Edini vir za saniranje deželnih finančnih je zvišanje davka na žganje, a niti tega zvišanja ne dobe vsega dežela.

Iz praćunskega odseka.

Dunaj, 13. marca. Proračunski odsek je danes razpravljal o proračunu ministristva notranjih del. Porocvalec poslanec baron Morsey je naglašal potrebo, da se politična upravna služba izpolnila zustavljivo novih okrajnih glavarstev.

Nadalje se je govornik bavil z zdravstvom ter priznaval lepe napredke na tem polju; pri zatiranju pelagre, malarije in tuberkuloze mora sodelovati državna uprava. Posebno bi morala država podpirati vsa podjetja, ki gredo v boj zoper jetiko. Končno je govornik naglašal potrebo, da se pomnoži državna policija, posebno v Trstu, na Dunaju in v Pragi. — Posl. Hofmann - Wellenhof je opozarjal vladu na žalostni položaj slug pri okrajnih glavarstvih. Govornik je priporočal zahteve in želje pisarniških uradnikov in tajnikov pri okrajnih glavarstvih. Za penzijo zavarovanje privatnih uradnikov se naj ustanovi državna zavarovalnica v Gradeu za planinske dežele. — Posl. dr. Ploj je izjavil, da bi vladu lahko izvedla reformo v upravi že z administrativnimi odredbami, da bi upeljala več neposrednega občevanja političnih oblastej prve instance s strankami.

Boj za poljedelsko ministrstvo.

Dunaj, 13. marca. Po volitvah v češki deželni zbor so zastopniki čeških agrarcev izjavili vladu, da so vsele volitev postali najmočnejša češka stranka, zato zahtevajo zase poljedelsko ministrstvo, kar so zahtevali že pred Božičem. Baje je vladu izjavila, da je pripravljena ponuditi krščanski socialisti ministrstvo notranjih del, da bo mogoče izročiti poljedelsko ministrstvo češkim agrarcem. Takoj so se vzdignile vse nemške stranke, in krščanski socialisti so izjavili, da se ne odpovedo poljedelskemu ministrstvu za nobeno zamenjavo.

Protest avstrijskih profesorjev proti bolgarski vladni.

Dunaj, 13. marca. Prejšnja bolgarska vladna je najela več avstrijskih profesorjev, da je bilo mogoče vsečiliše otvoriti. Nova Malinova vladna pa je prejšnje bolgarske profesorje zopet sprejela, a avstrijski pro-

imel pač zatekle od solza, a iz teh oči je žarel tak ogenj, da je celo Jurju postal tesno pri srcu. Z železno roko je zgrabil Hrast svojega prijatelja in ga stresel kakor strese orel zasadenega piščanca.

»Slušaj me, Juri,« je rohnel Hrast. »Naveden kmečki fant sem... tlačanski sin ali pa ciganski, ali kdo ve čigav... sam sem se prernil nekoliko naprej... a ne dače... Pravzaprav nisem nič drugega kot hlapac... on pa je moj gospodar, je bogataš in velikaš in sorodnik najmočnejšega vladarja na svetu. Marki Charles d'Aureville... kaj, Juri... to se drugače glasi kakor Anton Hrast... Pa to me ne bo prav nič zadrževalo... prav nič. Jaz, grščinski valpet Anton Hrast, bom stopil pred cesarjevega sodnika, pred svetlega markija d'Aureville in bom z njim govoril, kakor mož z možem, kakor bi bil tudi jaz cesarjev sorodnik, ali kakor bi bil tudi on ciganski otrok, ki ga je mati pustila s starimi cunjam vred za plotom oblezati. Govoril bom z njim, govoril...«

Hrast je naenkrat dvignil pest in udaril s tako silo po mizi, da se je prekrala deska.

A kakor bi si bil s tem činom olajšal srečo, je umolknil, vzel svoj klobuk in odsel. Trenotek kasneje se je že peljal proti domu.

(Dalje prihodnjih.)

fesorji so bili na cesti. Vsled tega so štirje profesorji iz Galicije pritožili pri avstro-ogrskemu zastopniku v Sofiji grofu Thurn-Valsassini, ki je v posebni noti energično zahteval od bolgarske vlade, naj izjaví, kako statiče misli zavzeti glede odpuščenih avstrijskih profesorjev.

Madžari proti baronu Ährenthalu.

Budimpešta, 13. marca. Jutri bo posl. Bozoky v državnem zboru interpeliral ministrskega predsednika zaradi zadnje izjave ministra Aehrenthala v avstrijski delegaciji. Interpelacija trdi, da je avstrijska delegacija sklenila, zvišati častniške plače s 1. januarjem 1908 ter protestira, da se kaj takega sklepa brez ogrske vlade. Nadalje pravi interpelacija, da pakt med krono in ogrsko vladom določa, da ostanejo vsa vojaška vprašanja izločena. Brez vojaških koncesij ne sme večina niti razpravljati o zvišanju plač častnikom. Končno vpraša vlado, ali je baron Aehrenthal podal znano izjavo sporazumno z ogrsko vladom, ako pa ne, kaj misli vlada proti temu ukrepanju. Politična javnost je radovedna, kako bo odgovoril dr. Wekerle, dasi je javna tajnost, da je bila interpelacija naročena proti ministru Aehrenthalu.

Bela vrana med madžarskimi politiki.

Budimpešta, 13. marca. V današnji debati o spremembni poslovni je govoril posl. Benedek (neodvisna levica), ki je izjavil, da se poslovnik ne sme spremeniti, dokler se ne izvede volilna reforma. Potem je govornik napadel ministra Kossutha, ki je z znano pragmatiko za železničarje ustvaril nezdravljivo razmerje s posestrimo Hrvaško. Nadalje je izjavil, da se narodnostno vprašanje ne sme slikati kot strašilo. Po njegovem mnenju je treba nemadžarske narodnosti smatrati za brate ter z njimi skupno in složno delovati. Tem besedam je sledilo živahnopravje med poslanci nemadžarskih narodnosti. Posl. Hodža se je govorniku zahvalil ter reklo, da je to edino pravi pot, po katerem je mogoče dosegati za dejelo blagodejni mir. Nemadžarski poslanci bi pritrtili spremembni poslovniku le, ako bi se izvedel obenem z volilno reformo.

Anglija o Balkanu.

London, 13. marca. Kakor znano, sta se ruska in italijanska vlada v principu izrekli, da ne mislita nasprotovati avstro-ogrskemu železničnemu projektu skozi sandžak Novi pazar. Sedaj je tudi angleška vlada odpoldala svoj odgovor, da ne mara ne ruskega ne avstro-ogrskega načrta dejansko podpirati, dokler Turčija ne pritrdi resničnemu reformnemu načrtu. Obenem pa je angleška odpoldala Greyjev predlog, naj se za Macedonijo imenuje od Turčije neodvisen vrhovni guverner, ki ga nihče ne more odstaviti brez privoljenja velesil. S tem je angleška vlada stavila nekak junktum med železničnimi projekti in imenovanjem macedonskega guvernerja ter spravila posebno Avstro-Ogrsko v veliko zagato.

»Times« piše o Greyjevem predlogu, ako se evropski koncert noče nalašč razbiti, mora delati po teh nasvetih, ne pa krpati na mürsteškem programu. Greyjev predlog bo macedonskemu problemu več koristil, kakor še toliko papirnatih reform.

Zopet nemiri v nemški Afriki.

Berolin, 13. marca. Pri Kububu je močna četa Hotentov napadla nemško patrulo ter ustrelila šest nemških vojakov. Napadalec so zmanj zasledovali.

Glasovi z Jesenic.

Zopetna volitev jeseniškega župana. Na Jesenicah je dan volitev župana tudi vedno dan splošnega zanimanja od strani volilcev. Poleg bridke resnice je pri takih prilikah tudi dovolj zabave. Najstarejši odbornik g. Anton Treven je sklical volitev na soboto 7. t. m. Navzoč je bil tudi vladni komisar Kordin iz Radovljice. Železniško upravo je zastopal postajenacelnik Koller. Volitev se je udeležilo 17 slovenskih odbornikov, F. Kriavec in Koller, 1 je bil odsonen, ostalih 11 odbornikov pa se udeležuje obstrukcije. Še pri nobeni volitvi

se ni pokazala pri slovenskih odbornikih tako vzorna disciplina in neomahljivost kakor ravno pri zadnji. Dokler imajo Jesenice te neustrešeno bojno čelo, se ni batiti, da nas podore nemški naval. Tem žalostnejši pa je bil pogled na par tistih slovenskih odpadnikov. Janičarjev, ki se ne zavedajo

svoje dolžnosti kot sinov slovenske matere. Z zaničevanjem smo n. pr. zrli na krojača Pretnjerja in gestilničarja Menčingerja, ki od tovarne popolnoma neodvisna klaverne capljata pod nemško zastavo. Delavstvo, ogiba se svojih lastnih grobokopov! Da bi nemška, stranka svojo občini skrajno skodljivo obstrukcijo nekoli oplešala je ponudila slovenskima strankama nekak kompromis, ki pa le razkriva »svindel« vsega nemškega početja. Nemeji zahtevajo od Slovencev: 1. Prvi občinski svetovale mora biti pristaš nemške stranke. 2. Slovenska štirirazredna šola na Savi. 3. Napraviti se mora vodovod in popraviti pota na Savi. 4. Slovenski občinski odborniki se naj zavežejo, da ne bodo v upravnih dobi sedanjega občinskega odbora volili častnih članov. (Čujte!) Slovenski stranki hočeta gospodarskega dela v občini, zato sta, dasi v večini, odnehalo v vseh točkah, le pri zadaji se je odločno reklo: ne, ker častni občani nimajo ničesar opraviti z jeanskim občinskim gospodarstvom. Nemška stranka seveda vstreja pri svoji nemško nacionálni zahtevi. Nato je bil sprejet predlog, da se vsi odborniki kaznujejo z denarno globo 40 K s pristavkom da naj najstarejši odbornik g. Treven vse potrebitno ukrene, da se kaznovani odborniki nemdoma tem obvestijo in vse zaostale kazni iztirjajo. Sklenilo se je tudi, da se prej ne vrši nobena volitev več, dokler ne bodo vse kazni dejansko plačane. Čas je, da se nemška obstrukcijska komedija enkrat konča!

— Zakaj ne moremo izvoliti župana? Težko stališče ima nemška stranka na Jesenicah, ker ne more najti vraka, da bi opravila svojo obstrukcijo. Z gospodarskega stališča, ki je pri občini v prvi vrsti merodajan, nimajo povoda, da bi se protivili izvolitvi župana, ker imajo na svoji strani polovico odbornikov, ki lahko vedno in povsod ščitijo gospodarske koriste tovarne. Brez nemških odbornikov ne more občinski odbor na Jesenicah ničesar skleniti in naj bo župan Peter ali Pavel. Kaj tedaj hočejo? V svojo kompromisno zahtevo stavijo točko o častnih občanih. Slovenski stranki niti da-leko ne mislita na izvolitev kakih častnih občanov in če bi tudi to hoteli, nemški odborniki to lahko vedno zabranijo. Noben odbornik pa nima pravice, da bi se vezal ne voliti častnih občanov, ker je to avtonoma pravica občine, ki je ne sme in ne more nihče kratiti. Lepi odborniki bi bili to, ki bi kratili občini pravice, ki so zakonito zajame. Nemem si za gospodarsko delo prav čisto nič, ampak le za nemško nacionalne koriste. Namenoma stavijo nesprejemljive pogoje, da olepljujejo svoje obstrukcije in le čakajo ugodnega trenutka, da vržejo zadnjega Slovencev iz odbora. Vodja nemške in plesovremenske stranke na Kranjskem dr. Eger heče tako in drugače se ne sme zgrediti. To je jedro nemške politike na Jesenicah!

— Kaj hočemo Slovenci? Cij našega narodnega boja na Jesenicah je: jeseniška občina je že od pamтивke slovenska in mora kot tako na zmetri in zunaj obrniti svoj slovenski znak. Hočemo gospodarskega dela v korist delavca in kmetu, ne moremo premoći nemškega kapitala, ki že itak dovelj izkoršča skoraj brez-pravnega delavca in izvrablja svoje med, da peljemo popolnoma ponemči slovensko občino. Pripoznamo tovarni primerne za-stopstvo v avtonomnem občinskem zastopu, nikdar pa ne bome do-pustili, da bi se njeni med tako ukoreninila, da bi lahko delevala po organizacijskem načrtu vse-nemške stranke na Kranjskem. Pod to zastavo hočemo zmagati ali pa pasti!

— Deželna vlada se niti ne zmeni, da bi nekaj ukrenila v svrhu ureditve anarhističnih razmer na Jesenicah. Že polevica leta počiva ves občinski aparat, a že danes nimamo komisarja, ker je vladu v zadrgi, koga naj imenuje. Svojemu ljubljenemu Nemcu dr. Egru bi rada ustregla, pa le ne more, ker se vendar nekaj boji občinskih strank. Je pač težava v deželi Kranjski, kjer bi se rado vladalo po nemškem receptu proti volji slovenskega prebivalstva!

— Iztirjanje naloženih glob pri nemških odbornikih bo se daj na vrsti, ker prej se ne vrši nobena volitev župana, dokler ne bo vplačan zadnji vinar. Vladni komisar oziroma politična oblast bo imela dolžnost izvršiti to nalogu. Radovedni smo, če se bo postopalo odločno po zakonu. Bomo videli! Priponimo

naj tudi, da se slovenski stranki v bodoče ne spuščata v nobene kompromisne razgovore z nemško stranko, ki naj se zdaj obrača kakor ji ljubo!

— Deželnozbornim poslanecem obh slovenskih strank vposlajo jeseniški Slovenci spomenico, kjer bo orisan naš položaj in klavrno postopanje deželne vlade pri občinskih zadevah na Jesenicah.

— Tržaška direkcija menda spi, ker ničesar ne ukrene proti postajenacelu Kollerju in svojemu aspirantu Wallandu. Ne bomo vsega potprežljivo požrli, od Wastianovega protegeja pa že celo ničesar! Quousque tandem...

Dopisi.

Iz Leseca. Sedanja doba je doba brutalnega terorizma, zagrizenega fanatizma ter samopasnosti od strani brezvestnega klerikalizma, ki si hoče na podlagi vere vse svetno siloma prilastiti. Lepo se sicer sliši pravi Kristov nauk, toda kje pa so dejanja? In teh dejanj najbolj in v polni meri pogrešamo pri onih, ki nam nauk podajajo; učijo tudi, da je vera brez dobrih del mrtva. Ako je tedaj ta trditev tudi resnična, se mora naša katoliška vera najbolj mrtvim pripoznati. Gorjé mu, kdor poučuje, pa sam ne izpoljuje! Omejimo se in oglejmo si nekaj vse bližje dejanje in nehanje našega Seigerschmieda. Za prenovitev zvonika in drugih prenaredb pri cerkvi je odšajal dela komur in za kar je hotel samovoljno, dasiravno on ni bil načelnik stavbnega komiteja; k tem stroškom je občina prispevala 20% no doklado, a že danes ni nobenega računa položenega, koliko so te pravne stale. Kakor je strahoviti in razučani papež Aleksander VI. učal poldne zvoniti, tako je tudi Seigerschmid kmalu po svojem prihodu odredil, da se bode vsak dan zjutraj ob 7. uri in ob petkih ob 3. uri polpoldne k molitvi zvonilo, ter da se imajo nekaj minut pred določeno uro zvoniti k cerkvenemu opravilu; nedeljsko mašo je od 6. na 7. uro prestavil. Nekoč ga je organist spomnil, da so mehovi pri orgljah potrebni popravila, župnik pa mu je zavrnil: Ti nimač ničesar govoriti... ter mu je stopnice pokazal. On je v svoji arogantnosti neznenos proti vsakomur, kdor pride ž njim v dočiko. Ako gre prečasti v kako zunanjih vas (najbolj oddaljena je picle pol ure) obhajat, pripelje se s fijakjem, kar je nekaj nenavadnega, da, celo nedostojnega za gibčnega in mladega duhovnika. Res se je njegov pokojni prednik v poslednjih letih v enakih slučajih posluževal izvočka, toda nad tem se nihče ni spodikal zaradi njegove slabosti in visoke starosti, a bil je v tej zadevi toliko boljši, da je stroške izvočka poravnal iz svojega, sedanji pa zahteva povrnila od bolnikove obitelji. Ako on v navedeni lastnosti doide kakega človeka, četudi voznika, prične mu s prstom žugati, zakej se ni odkril ter padel na kolena; kako vendar to, kdo bi si mislil, da se tem zadaj v kočiji pelje Bog? O svojem času je boljšala dalj časa neka oseba; dasiravno že previdena, že le so sorodniki ter sorodnici župniku prošnjo, naj pride običen odbornik; odpolane je pojasnil čudno vedenje bolnikovo in nekaj govoril, da je bolnik obesen, je oblastno rekel: Te bolnišni splošni. Danes ne bom prišel, pač pa pri dem jutri; toda drugo je prišlo in tudi minulo, a dušnega pastirja pa le ni bilo in bolnik se je preselil in drugo domovino brez posebnega navodila. Kmalo potem pa je s prepričevalnim tonom odvelo s prižnico o obsežnih rešitvah v hudoih duhovih. To je vzorno katoliška logika! Kot staro pravo je veljalo, da je imel vsak posestnik navadno po dva cerkvena sedeža na vsaki strani, ki so se imenovali hišna posest, tako so trdili tudi neki predniki, od župnika pa se trdi, da so sedeži prepisani na posamezne osebe ter jih on odda komur hoče, seveda proti prejemuščini. Kupil pa je neko posestvo tuji bogataš, ki nikdar v cerkev ne pride, a njemu so se sedeki kot hišni prepustili. To je tudi dvojna mera. Pred volitvijo, naj si bode te ali one vrste, pa opazimo našega dušnega pastirja hitrih nog bezljati od hiše do hiše po svojem agitacijskem načrtu. Ako ima prečasti toliko dopadajena nad volitvijo, zamogel in moral bi tudi nas razveseliti z njegovim športom. Cerkevne ključarje je on že podredoval kot nikdar izvoljene, med nami biva že sedmo leto in med tem časom bi se moralna vršiti volitev ključarjev najmanj že dyakrat. A to g. župniku ne ugaja. Saj je vse v božjih rokah, posebno pa cerkveno premoženje! Običajno se pri nas pobirajo prostovoljni darovi kot priboljšek za adventne maše, ker pa je župnik hodil po dyakrat na teden maševat v Begunje, oznanil je, da tisti, ki so za maše darovali, so maše ravno take

deležni, četudi se bere v Begunjah. (Vse štima.) Neki

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezči nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrto leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrto leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrto leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko za leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznalila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnosti naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Pozamezne številke po 10 h.

Upravnosti telefon št. 85.

Tržaška volilna reforma.

Mestni statut tržaški iz leta 1850. je pač že star in zastarel; o tem so si edine vse stranke tržaške. Toda izvzemši to edino soglasje se pač velikansko krijojo nazori o preporebni volilni reformi za tržaški mestni svet, odnosno, — kar je isto s preneseno-kompetenco, — za tržaški deželn zbor. Stranke, ki pridejo kot v tem pogledu interesovane v poštew, so: italijansko-liberalna, slovensko-narodna, socialno - demokratična stranka in — vladna, ki nastopa, kadar je ravno sodobno moda, ali pod plasčem konservativcev, ali krščansko-socialcev, ali gospodarskih malkontentov ali patriotov itd. Zahteve teh strank glede nove volilne reforme pa niso sumo, kar je naravno, zelo raznolične, kakor že sami nazori raznih strank, nego v gotovih točkah tako kontradiktorične, da si poznavalec tržaških razmer more težko predstavljati kak tozadeven kompromis. Pač umevno! Italijansko-liberalna stranka, dosedaj na fiktiven način vsegamogočna, brez kontrole, da, celo brez kake vplivne opozicije, ima pred očimi svarilo zadnjih državnozborskih volitev. Čim več liberalna bi bila nova volilna reforma, tem bolj bi znala krvaveti gospodrujoča laško-liberalna — pač čudenomen-omen-stranka. Nji se gre za biti ali ne biti. Na drugi strani pa stojita pred pragom občinske palače in deželnega zabora dva sveža aspiranta, katerima se prej ali slej morajo odpreti na stežaj vrata, namreč Slovenei in socialni demokrati. Noče se jim premoči, pač pa natančne kontrole in krepke opozicije. No, in slednjič vladna ljubi platonično-tolerantno Trst; samo da svet ve, da ji je ljubček — Trst dozdevno zvest, saj na zunaj avstrijski, pa mu dovoli, naj presestvuje s komurkoli hoče, da je le dekorum obvarovan. Ob takih odnošajih je bilo predloženih tekem zadnjih deset let že četvero volilno-reformnih načrtov; zadnjega so liberalci celo vključi kruti obstrukciji Slovencev prebičali skoro do »stopanje najvišjega prestola«, kjer pa se mu je odrekla sankcija. Zato pa je sedaj vladna sestavila nov volilni načrt za občinski svet, odnosno za deželni zbor tržaški, ki bo predložen v prvi seji tržaškega deželnega zabora v pondeljek, 16. t. m. v obravnavanju in sklepanje.

* * *

Ta novi vladni načrt določa število občinskih svetnikov odnosno deželnih posancev na 83, mesto dosedanjih 64, in sicer 68 za mesto in 15 za okolico. V mestu ima biti izvoljenih v štirih volilnih telesih po 17 poslancev; vsako volilno telo voli v šestih mestnih volilnih okrajih. Na te volilne okraje se ob vsaki volitvi razdeli teh 17 poslancev po raznemrju volilcev v posameznih okrajih. Čimveč volilcev v enem okraju, tim več poslancev od teh 17 dobi okraj, vendar na vsak način vsaj enega, torej nekako indirektno varovanje manjšin. Volilni okraji v mestu odgovarjajo sedanjim 6 mestnim okrajem in so: I. Št. Vid in Kjarbola zgornja, II. Staro mesto, III. Novo mesto in Greta, IV. Nova Barriera in Škorklja, V. Stara Barriera in Kjad in VI. Sv. Jakob. Od štirih volilnih teles v mestu se razlikujejo prvi trije po količini plačanega davka, četrti telo pa osebuje splošno kurilo. Omenjeni je, da je izključena plurjalna volilna reforma.

Volilno pravico imajo avstrijski državljanji moškega spola, ki so spolu 24. leto in stalno bivajo v Trstu; za četrti telo je predpisano najmanj triletno bivanje v Trstu. Volilci, ki plačajo najmanj 400 K obrtnega, rentnega ali osebnega davka ali najmanj 200 K realnega davka, spadajo v prvo volilno telo; v drugo oni, ki plačajo najmanj 100 K — odnosno 50 K — in nadalje krščanski dušebrižniki in rabini, dvorni, državni, občinski in vojaški uradniki, aktivni in umirovljeni, umirovljeni častniki in vojaški kurati; profesorji in učitelji javnih srednjih šol, notarji, diplomirani akademiki, magistri lekarji, živinozdravnik, razni inženirji, pomorski kapetani, učitelji javnih ljudskih in meščanskih šol, lastniki brodov nad 300 tonelat in drugi slični. V tretje volilno telo bodo vpisani oni volilci, ki plačajo najmanj 20 kron osebnega ali 10 K realnega davka. Vsi drugi volilci spadajo v četrti telo.

Za okolico sta določena dva volilna telesa, in sicer odgovarja prvo telem trem prvim mestnim telesom. Vsi drugi okoličanski volilci, ki torej ne plačajo vsaj 10 K davka, spadajo v drugo telo za okolico. Volilnih okrajev v okolici je normirano troje, mesto dosedanjih 6. Prvi okraj obsegata Škedjen in Sv. Marija Magdalena zgornja in spodnja; drugi Rocol, Lujer, Verdela in Kolonja, in slednjič tretji: Barkovlje, Rojan, Bazovica, Bane, Gropada, Trebče, Padriče, Općine, Prosek, Kontovel in Sv. Križ.

Prvo okoličansko telo ima voliti 9 in drugo 6 poslancev.

Pasivno volilno pravico imajo volilci, ki so dovršili 30. leto in ki niso izvzeti in izključeni iz volilne pravice.

Zanimivo je, da hoče vladni volilni načrt uvesti volilno dolžnost

ter preti sicer z globo od 1 do 50 K. Jako obširno so nadalje normirani: reklamacijsko postopanje, sestava volilnih komisij, način volitev in skrutinija. Absolutna večina oddanih glasov odloča, sicer se vrši tekem treh dñih volitev.

Bistvena spremembra zadeva institucijo sedanje municipalne delegacije. Doslej obstoječa iz 12 članov in voljena na skupni listi iz celega mestnega sveta, ki obstaja po vladnem načrtu iz župana, obeli podpredsednikov mestnega sveta in 15 članov. Volitev teh slednjih se bo vršila na način, da voli vsako štirih mestnih in vsako dveh okoličanskih volilnih teles po enega člena, skupaj šest; ostalih devet pa izvoli celokupni mestni svet.

* * *

Predstojec, v glavnih obrisih skicirani vladni načrt je bil objavljen v četrtek vladnem listu. Na prvi seji deželnega zabora v pondeljek bo predložen. Kakor vladno predlogo jo ima deželni zbor obravnavati takoj pred vsemi drugimi zadevami. Seveda bo načrt najbrž izročen specjalnemu odseku v proučevanje in poročevanje, in ako pojde vse dobro in gladko, bo poročilo in razprava o načrtu postavljena kak teden pozneje na dnevni red. Toliko najverjetnej je stališče v formalnem pogledu.

Meritorneo pa stope tržaške stranke momentarno pred tem načrtom, kakor pred veksir-sliko. Naslikan je pes, iščejo, kam tao mol!

Socialni demokratje kažejo biti še najbolj indiferentni: naj se sklene, kar se hoče, da se le kaj sklene! Oni morejo kvečejem kaj pridobiti! Drugače laški liberalci! Zastonj se ne branijo že toliko in toliko let proti vsaki resnični reformi. Njih moč sloni le na fiktivnih uspehih, njih sijajni volilni rezultati slone na starem odrevenečem statutu in so posledice volilnih manevrov. Sedaj pa jim preti v marsičem preobrat. Pomislite: mesto ene enotne liste v vsakem telesu, sedaj po šest volilnih okrajov in v teh okrajih število poslancev v razmerju s številom volilcev; znižani cenzus, četrtta splošna kurija itd. In slednjič je izpustila vladna izmed volilnih opravičencev vendar enkrat one zloglasne »čittadine«, ki niso imeli sicer nobenega drugega pravnega naslova za aktivno volilno pravico, nego to, da so mogotci na magistratu imenovali razne svoje sicer brezpravne pristaše tik pred volitvijo »čittadino«, da so tvorili v dotičenem volilnem telesu gotovo večino.

Pričakovati je torej, da bo ta načrt sprejet zelo neprizneno od laško-liberalne večine v deželnem zboru. A bržkone bo tudi naravna posledica,

da bo ta večina, in sicer velika in kompaktna večina (48 proti 6 Slovencem) tako dalekosežno in radikalno spremeniila ta vladni načrt, ako se bo sploh spustila v podrobno razpravo, da ne bo sklepom niti več poznati prvotne oblike. Sicer pa je opaziti nekaj časa sem v tej laško-liberalni večini nekaj zmernejca tendenca, sloneča na pametni in realni presoji tržaških političnih razmer. Ta bo morda raje nekaj žrtvovala, da reši veliki del, nego da bi hotela vse rešiti, a bi vse izgubila. Istrski somišljeniki naj jim bodo v nauk, ki so nedavno temu vendar koncedirali nekaj točk, o čemur niso pred časom niti hoteli slišati.

Kaj pa Slovenec? Proti temu načrtu vlade morajo biti pač skeptični. Na prvi pogled bi pač kazal, da bi se šanse kolikor toliko nekaj poboljšale. Bog ve kako cvetje tudi iz teh semen ne bo vskliklo, vsaj za dolegnjen čas ne! Vendar bi se utegnilo vsaj nekaj izboljšati stališče Slovencev kakor opozicije; in če ne z lastnimi mi, vsaj v družbi s sorodnimi somišljeniki, posebno če bi vsaj v delu obvezala volitev v municipalno delegacijo po kurijah. Kajti potem bi bilo vsaj pričakovati, da pride par opozicionalcev v delegacijo, kjer so sedaj le samopasniki. — Vendar, kakor go ri rečeno: načrt ni še zakon. Počakati moramo za ožje kombinacije vsaj toliko, da stranke zavzamejo svoje stališče napram vladnemu načrtu.

Izpracunskega odseka.

Dunaj, 15. marca. Včeraj je proračunskega odseka nadaljeval razpravo o proračunu ministrstva notranjih del. Prihodnji teden pride na vrsto na učno-ministrstvo, ki dela vladni načrt skribi. Najprej se začne razpravljati o trgovinskem in obrtnem šolstvu.

Afera Wahrmund.

Dunaj, 15. marca. Klerikalci hočejo iz brošure vseučiliščnega profesorja Wahrmunda v Inomostu načrbiti politično afero, dasi Wahrmund zastopa v svoji brošuri le načela, ki so v ustavi zajamčena svobodnim naukom. Naučni minister Marehet je na strani vseučiliščne svobode ter je rektor Skala povzel iz njegovega govora, da bo minister vsak naskok na akademie svobodične odločno zavrnil. Sicer pa se tudi pripravlja skupna akcija vseh vseučilišč proti klerikalni agitaciji. Po Inomostu so klerikalci razširili na tisoče letakov, v katerih ščuvajo proti Wahrmundu in vseučilišču sploh, a državno pravduštvu, ki je tako brž zaplenilo Wahrmundovo brošuro, do-

pušča klerikalne hujskarje. Profesor Wahrmund je izjavil, da ničesar ne prekliče, temu se mora sedaj pokazati, ali avstrijski državni osnovni zakoni res veljajo, ali pa so le na pačirju.

Maloruske zahteve za šolstvo.

Ljubljana, 15. marca. Maloruski srednješolski profesorji in poslanci, ki so obenem vseučiliščni profesorji so imeli konferenco z maloruskimi člani deželnega šolskega sveta; zahtevali so reformo srednjih šol v Vzhodnji Galiciji tako, da se uvede le malorusčina za poučni jezik. Posl. Koše meni, da vladna mora ugoditi tej zahtevi, obenem pa ustanoviti novih srednjih šol in vseučilišča za Malorusce. V galiskem deželnem šolskem svetu se mora ustanoviti mesto za maloruskega tajnika, a tudi v načunu ministristvo se morajo poklicati maloruski uradniki. Shod je končno sklenil, da se ustanovi zveza maloruskih učiteljskih društev, a jeseni se skliče enketa za preosnovo srednjih šol v Galiciji.

Cesar zopet zbolel.

Dunaj, 15. marca. Cesar se je zopet prehladil ter ima hud nahod. Včeraj ni mogel priti cesar osebno sprejet na kolodvor ruskega velikega vojvoda Sergija, temu se ga je zastopal prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand. Za jutri napovedane avdijence so se odpovedale. Cesar mora ostati več dni v sobi, ker zdravnik se ne vedo, kako se katar razvije. Cesarev glas je hripav, apetit je pomanjkljiv.

Po razpustu hrvaškega sabora.

Zagreb, 15. marca. V banski palači sodijo o novem položaju mirno ter se zanašajo, da se med odgovoditvijo saboru duhovi pomirijo.

Včeraj popoldne so se zbrali poslanci koalicije na posvetovanje o novem položaju. Od vseh strani se je naglašalo, da je treba ohraniti mir, ker bi se sicer le banu in njegovemu vladu napeljevala voda na miln. Protibanu Rauchu je nastopiti potom začela. Koalicija izda na vladno manifest, v katerem bo dokazala, da je odgovoditev sabora kršenje zakona, ker je sabor bil sposoben za delo, a zapreka je bil k večjemu baron Rach z njegovo vladom.

Zaradi dogodkov v včerajšnji saborski seji se je razmerje med Starčevičane in koalicijo zelo poostrial, ker so Starčevičanci v nasprotju z oficijalno izjavo le motili mir v saboru z burnimi medkljici med čita-

LISTEK.

Ljudska galerija.

Poroča Anton Lajovic.

Danes se je otvorila v Gregorčevi čitalnici »Ljudska galerija«, t. j. razstava reprodukcij modernih in starih mojstrov, ki bo menjala vsake 1. in 15. v mesecu, prinašajoč vedno novih stvari.

V informacijo naj pojasnim misle, ki so nas vodile pri projektu »Ljudske galerije« in pa cilje, za katere imamo stremino.

Stojimo na stališču, da ne more zadeti naše publike nikako očitanje, če je v umetniških stvareh tako nevedna; zadeti more kvečjemu one, ki bi s svojim znanjem mogli in v lastnem interesu moralni razgnati njen nevednost. Publike ni kriva, če se niti posebno ne interesira za resno umetnost, krivi pa so oni poklicani, ki publike doslej niso znali na primernem način interesirati za te stvari.

Jemljemo stvari, kakor so in ne, kakor bi bilo lepše, če bi bile. V sestimo si, da je konkreten rezultat tako mogoč, ako trezno in hladno vzamemo položaj, kakšen je in si

ne gradimo svoje stavbe v rožastem upanju na domnevano žejo po kulturni.

Naša premissa je, — menda ji nihče ne bo očital prevelikega optimizma — da publike nima nobenega zmisla in nobenega zanimanja za umetnost. Zato smo si izbrali za svojo razstavo ravno lokal, ki ima že sam po sebi lepilo rednih obiskovalcev. Če bi si bili iskali za razstavo posebnega lokalja, morali bi že računati na nekaj zanimanja, kar nam ne pride na misel.

Ta stalnost obiska v čitalnici so tla, iz katerih edino je izrastel naš projekt.

Pri tem seve nikakor ne pričakujemo, da bodo že dve ali tri razstave provzročile cel preobrat v naši estetični kulturi ali boljše nekulturi.

Gotovo pa je na drugi strani; če kdo lepo sliko ponovno vidi, zapiči se mu s tem v dušo neka lepotna kal, ki raste brez njegove vednosti, močno celo proti njegovi volji. Ko stope potem sprejemalec čez čas pred novo umetnino podobne ubranosti, kar je bila prejšnja, se mu je prejšnji nezavestno lepi in nekontrolirani vtisk naenkrat razrastel v merilo, ob kajem začuden spožna intenzitetu nove umetnosti, in prijetno mu je obstati pred umetvorum, ker

ima za svoje uživanje v prejšnjem vtisku nekako oporo.

Začetki estetičnega razvoja v človeku so torej nekako mehanični. Zadošča samo čudni vtisk umetnino in že se začeno v človeku duševni procesi, ki ga vodijo lepoti nasproti. Z ozirom na to psihologično dejstvo mehaničnega, pa zato tudi zelo zanesljivega estetičnega učinkovanja, pričakujemo na vsak način rezultatov, bolj ali manj močnih, kolikor je po individualnosti sprejemaleca pač bolj ali manj občutljiva ona njegova duševna membrana, ki jo estetične energije kake umetnine opravljajo do tresljajev.

njem kraljevega reskripta. Razburjanje zaradi neupravičenega razpusta sabora narašča med vsemi sloji ter se je bati resnih nemirov. Za Zagreb so določene izredne varnostne odredbe.

Madžari o zvišanju častniških plač.

Budimpešta, 15. marca. V včerajšnji seji je ministrski predsednik dr. Wekerle odgovoril na interpelacijo poslanca Bozokyja, ki je v interpelaciji vprasal, ali je minister baron Aehrenthal podal znano izjavo o zvišanju častniških plač v avstrijski delegaciji s privoljenjem ogrskega ministrskega predsednika, ako ministrski predsednik sploh smatra za dopustno, da se med prehodno dobo zvišajo plače častnikom, dasi je glavni pogoj prehodne vlade, da se vojaška bremena za Ogrsko v tej dobi ne zvišajo. Končno je vprasal interpelant, ali se zdi ministrskemu predsedniku za dopustno, da se zvišajo plače častnikom tudi v slučaju, ako se ne uvede istočasno ogrsko poveljevanje. Dr. Wekerle je izjavil v svojem odgovoru, da sta res minister zunanjih del in vojni minister izjavila, da bodeta izjavila, da bodeta napela vse sile, da se zvišajo plače častnikom in moštvo. Ministri so kakor drugi državljanji upravičeni, izražati svoje individualne nazore. Posebno o vojnem ministru ni pričakovati, da se bo izrekel proti zvišanju plače častnikom. Kar se tiče interpelacije same, mora izjavit, da ogrska vlada dosedaj še ni zavzela svojega stališča glede častniških plač; vršila so se pač v tej stvari proračunska pogajanja, ki pa še niso dospela do zaključka. O zvišanju plače moštva pa še sploh ni bilo pogajan, temveč se je to vprašanje spravilo na površje le v avstrijski delegaciji. Ogrska vlada se bo bavila resno s to stvarjo, in ako pride do rešitve, bo takoj poučila o tem parlament. Sedaj pred pogajanjem pa ogrska vlada seveda ne more izdati svojega stališča. — Zbornica je vzela odgovor na znanje.

Reforme v Macedoniji.

Carigrad, 15. marca. Turška vlada je naznanih zastopnikom velesil, da podaljša mandate vsem reformnim organom do 12. julija 1914., t. j. na 7 let. Turška vlada pravi v tozadnevi noti, da bodo velesile znale ceniti ta novi korak turške vlade za njeno trdno voljo, da se započete reforme v Macedoniji uspešno izvedejo.

Zakon proti brezdelnosti na Angleškem.

London, 15. marca. Delavska stranka je predložila v zbornici zakskega načrt, ki nalaga lokalnim oblastvom dolžnost, da priskrbe delo vsakemu brezposelnemu ali pa mu nakazuje podporo. Načrt je bil odklonjen, pač pa je bila sprejeta resolucija, naj vlada takoj začne proučevati zakon o preskrbi revežev, ali bi ne bilo mogoče sprejeti v ta zakon tudi skrb za brezposelne.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 16. marca.

— Brezmiselno tajenje. Tudi najrahlejša opomba zaradi klerikalno - nemškatarske zveze spravi klerikale v ogenj. Z nervozno srditostjo taje in taje, kar smo videli vse, kar je jasno kot beli dan in kar pričajo notorična dejstva. V čem pa naj se kaže klerikalno-nemškatarska zveza, če ne v dejstvih in v dejanjih? Teh je pa že cela vrsta: državnozborska

imeti še nekoliko časa, da bi razmišljaj o tem, kaj storiti. S povešeno glavo, počasnih korakov je ubiral svojo pot. Srečevali so ga ljudje, ki so ga pozdravljali, a Hrast jih še videl ni in ni slišal njihovih pozdravov.

»Če mi marki ne da poštenega odgovora, ga na mestu ubijem,« je sam pri sebi rekel Hrast, ko je na posled dospel do gradu.

Videl je, da stoji na dvorišču kočije, in da se okrog njih potikajo kočičaji in lakači. Ustavl se je pred gradom in počakal, da se je prikazal grajski uslužbenec. Od tega je izvedel, da se je pripeljal na obisk maršal Marmont z mnogimi oficirji.

»Morda je prišel markiju sporočit, da je premeščen na Francosko ali pa naznanit, da sam zapusti Ilirijo,« je s hripcavim posmehom menil Hrast. »Marki je cesarjev sorodnik in takim se klanjajo tudi marsali. Še lepše bi pa bilo, če je Marmont odstavljen. Kralj Ilirske bi bil rad postal. Haha! Napoleon ima toliko sorodnikov, da se teh ni mogel vseh preskrbeti s kraljevskimi kronami.«

Nekaj časa je Hrast hodil okrog grada. Petkrat in desetkrat je premeril isto pot. Kadar je prišel mimo vhoda, se je ustavil, stisnil pesti in se pripravil kakor bi se hotel zaleteti v grad, poiskati markija in ga pobiti.

volilna reforma, solidarno postopanje klerikalev in nemškutarjev v zadnjem zasedanju dež. zobra glede voilne reforme, oficijalno podpiranje Kregarja pri državnozborski volitvi, nemška gimnazija v Ljubljani, oficijalno priznani pakt in podpiranje »samostojnih« klerikalno - nemškatarskih kandidatov pri deželnozborski volitvi — kaj pa se več še hoče? To so tako jasni dokazi, da jasnejši sploh ni mogoče doprinesti. In čez nekaj tednov se novič pokaže ta zvezza in bo doprinešen dokaz, da ima dež. zbor klerikalno - nemškatarsko večino. Sklican bo namreč dež. zbor v svrhu, da se konstituirira, in da voli dež. odbor. Iz cele zbornice bo voljen dež. odbornik od klerikalno - nemške večine. Sprejel bo dejelno odborniški mandat iz rok tiste zvezze, ki jo »Slovenec« danes z neverjetno smelostjo še vedno taja, dasi priča cela vrsta dejanj za njen obstoj. Dež. odbornik iz cele zbornice bo pač klerikalec, a seveda bodo morali klerikaleci to uslužiti. Nemcem plačati v vsakovrstnimi drugimi koncesijami, kar jih pa vse ne bo ženiralo zatrjevati še dalje, da ni klerikalno - nemškatarske zvezze.

— To je vendar od sile. »Slovenec« je imel celo vrsto tiskovnih pravd zaradi častikraje. Bivši odgovorni urednik Moškere je dvakrat pobegnil, da je onemogočil obravnavo in se rešil obsodbe. Napisel se je dosegla poravnava. »Slovenec« je obzaloval svoja žaljenja, jih preklical kot neosnovana in plačal pravne stroške. Človek bi mislil, da je s tem stvar v redu. A ne — »Slovenec« je na svoj preklic obesil notico, v kateri tolče po naprednem časopisu. **Kdaj pa je bil »Slov. Narod« še obsojen?**

Nikdar! Osebno grdenje, zasmravanje in žaljenje je kultiviral »Slovenec« in kakor se kaže tudi zdaj še ne misli odnehati. Mi nismo prijatelji osebnih žalitev — to ve vsak, kdor je primerjal naš list s klerikalnimi listi n. pr. v dobi volitev, ko se strasti najbolj vnemajo in če bodo ponehali osebni napadi, bo nam le prav. To pa naj si klerikaleci zapomnijo: Če mislijo, da se bodo v »Slovencu« lepe delali, dočim bosta »Domoljub« in pod zaščito Gostinčarjeve imunitete izhajajoča »Naša moč« še dalje tako pisarila kot dozdaj, potem jim bomo to kinko kmalu strgali z obraza.

— Ne da miru. Ko je dr. Ravnihar odložil svoja častna mesta v sokolski organizaciji, je to utemeljeno

v razlogom, da neče biti vzrok prepričom med Sokoli. To je bilo prav diplomatično povedano, samo dr. Ravnihar je prehitro pozabil na svojo izjavo. Komaj je od njegove izjave minilo nekaj dni, je že zopet začel delati zgago v ščuvanju med Sokolstvom. Za preteve ščuvanju si je vzel notico, ko smo jo priobčili o njegovem odstopu. Notica je bila krotka in prizanesljiva. Dr. Ravnihar je sicer zasušil, da bi bili vse drugače z njim obračunali, toda mi nismo hoteli biti malenkostni in nismo hoteli premaščanje ščevati. A še ta nāša pohevnina notica je zadostovala, da je dr. Ravnihar začel delati zdražbe. Namesto da bi se lotil na nāšega lista se je lotil Sokolstva in specjalno dr. Murnika. Dasi ni dr. Murnik spisal ne ene naša notice zoper dr. Ravniharja in tudi ne notice o dr. Ravniharju odstopu, dasi ni dr. Murnik inspiriral nobene vrste, kar smo jih priobčili proti dr. Ravniharju, vendar se bivši starosta Sokolske zveze ni spustil v boj z našim listom nego napada dr. Murnika in dela zdražbe med Sokolstvom. Žilica mu pač ne da miru, ker Sokolstvo ni mogel izkoristiti v svoje osebne in politične namene, je pa hoče vsaj oškodovati.

— **Klerikalno rodoljubje.** Iz avtentičnega vira se nam poroča, da je vsled ponesrečenega lanskega naskoka klerikalcev na prekoristno družbo sv. Cirila in Metoda odpadlo 1396 članov. Predlansko je družba štela 8182 članov, lansko poslovno leto pa samo 6786. V tem junaškem činu klerikalnih brezdomovincev se na najjasnejši način kaže njih toliko hvalisan rodoljubje v najostudnejši negoti. Ko bi jim bilo res kaj na tem, da se obmejni Slovenia in občinstvo s svojo umetnostjo zase, in brez dvoma bi bila za našo opero nepreocenljive vrednosti, ko bi se intendantca odločila, da jo pridobi stalno za naš oder. Izvrstna v petju kot igri sta bila gdč. Peršlova in g. Orzelski. Pohvalno je tudi omeniti g. Vaščka, kakor tudi vodne vile, ki so pripomogle do najlepše vprizoritve v seziji.

— **Učiteljstvo mokronoškega okraja** nam je pretekli pondeljek poslalo tole brzojavko: »Novoizvoljenemu idrijskemu poslancu, dñemu prvoboritevu Engelbu. Ganglu in njegovim zavednim volilcem kljče navdušen živie učiteljstvo sodnega okraja Mokronog. — Vsled pomoteva brzojavka dosedaj ni prišla v list, zato jo priobčujemo danes. — **Občinske volitve na Javoriku** V soboto smo dobili prekasno za sobotno številko tole brzojavko z Javornika: »Pri današnji volitvi je

bil soglasno izvoljen za župana Anton Potočnik, za svetovalce pa Josip Hkavc, Melhijor Svetina, Jernej Erbežnik, Fran Verweger in nadučitelj Janko Baraga. Vsi izvoljeni so pristaši napredne stranke. Slava naprednim odbornikom!«

— **Imenovanje.** Računski svetnik g. Josip Modic je imenovan za višjega računskega svetnika in za predstojnika rač. oddelka pri dež. vladi v Ljubljani.

— **Iz sodne službe.** Sodniški pristav, gosp. Anton Zolnik, naposled prideljen v službovanje o. kr. sodišču v Kozjem, prišel je z dnem 15. marca v enaki lastnosti k okr. sodišču v Postojno. Jeli to spet »schub« Slovenca s Štajerskega?

— **Iz gledališke pisarne.** Jatri, v torek (zadnja) predstava v abonnementu za nepar se pojde na korist kapeliniku Hilariju Benišku prvič v Ljubljani poljska narodna opera »Mazeppa«, pesmev Julija Slovackega, glasba Adama Minhejnerja. Svoj znamenitemu delu je sledenja: Koncem sedemnajstega stoletja živi na Poljskem vojvoda, ki se, dasi že postaren, drugič oženi z mlado in lepo plemkinjo Amalijo. Nebranj časticev dvori krasni vojvodini, osobito pa se zaljubita vanjo ognjiviti Zbigniew, vojvoden sin iz prvega zakona, in lepi paž Mazepa, kožaškega rodu. Zadnji hoče na samem govoriti z Amalijo ter se skrije v to svrhu za zastorom v njeni spalnici. Ljubomni vojvoda to opazi ter vpraša vojvodino, kdo je v njeni sobi. Amalija, nič hudega sluteča, izjavlja, da nihče. Nato ukaže vojvoda zazidati dohod v spalnico. Ko čez nekaj dni odstranijo zid, najdejo za njim Mazepo, ki lakote umira. Zbigniew, čuteč sramoto svojega rodu, se v nesrečni ljubezni sam usmrtil, Mazepo pa da vojvoda privedati na divjega konja, katerega zapode v stopo. Amalija groze in sramote ne more preživeti in se zastrupi. Ko pridejo na kraljevo povelje vojaki po krovločnega vojvoda, najdejo ga ob novi rakvi. Z bakljo v roki jim ubeži, začne palča in si v požaru z bodalom vzame življenje. — Naslovno vlogo poje g. Orzelski, Amalijo gdč. Collignon, vojvodo g. Vašček, Zbigniewa g. Kondracki. Ostale večje vloge so v rokah gdč. Borzewske ter gospodov Sulkowskega, Povheta in Križaja.

— **Slovensko gledališče.** V soboto se je pela zadnjič v seziji Dvočkova. Rusalka z gdč. Gerbič v naslovni vlogi. Kot pri svojem prvem nastopu tako je pridobil tudi včeraj občinstvo s svojo umetnostjo zase, in brez dvoma bi bila za našo opero nepreocenljive vrednosti, ko bi se intendantca odločila, da jo pridobi stalno za naš oder. Izvrstna v petju kot igri sta bila gdč. Peršlova in g. Orzelski. Pohvalno je tudi omeniti g. Vaščka, kakor tudi vodne vile, ki so pripomogle do najlepše vprizoritve v seziji.

— **Koncert Slavjanski.** Slovečki ruski narodni pevec Dimitrij Slavjanski Agrenjev se je rodil v Moskvi leta 1832. Že kot otrok se je zanimal za glasbo in osobito za rusko narodno petje, katero je imel priliko spoznavati na velikem posetovanju svojega očeta. Po vsečiliščnih študijah podal se je v Italijo, kjer je živel samo umetnosti. Začetkom je bil v Milanu, pozneje v Florenci, kjer mu je bil učitelj slavni Pietro Romani. Nato je šel v Pariz, kjer je študiral pri Panofki in Banaldu in kjer sta mu bila prijatelja v svetovalca slovita pevca Mario in Grisi. Po dovršenih glasbenih študijah prepotoval je vso

Rusijo ter nabiral narodne pesmi in legende. Nato je odšel na posestvo svojega očeta, kjer je med kmeti in delavci izbral najbolj nadarjene ter osnova zbor, katerega je z veliko vmem v ljubezni sam vežbal in izpolnjeval. Ta zbor je postal temelj poznejšemu slavnemu narodnemu pevskemu zboru, s katerim je Dimitrij Slavjanski Agrenjev prepotoval ves svet ter seznanil vse narode z lepoto dotedaj neznane jih slovenske pesmi.

— **Snočenje predavanje profesorja dr. Silovića v Mestnem domu.** Snoči je imel predavanje v Mestnem domu vsečiliščki profesor iz Zagreba gospod dr. Silović znani hrvaški kriminalist in najljubši učence profesorja Liszta. Ime vsečiliščega profesorja dr. Silovića je tudi izobraženje Slovencem dobro znano. Saj ima vsečiliščki profesor dr. Silović največje zasluge za napredek kriminalistike v bratski Hrvatiji. Odkar je namreč on vsečiliščki profesor na zagrebškem vsečilišču, med čigar najboljšo članje je šteti ravno njega, zastavlja vso svojo veliko duševno silo in globoko znanje v to, da bi moderni kriminalistični nazor pridobil tudi v hrvaškem narodu. Njegov trud ni ostal brezusporen. Njegova zasluga je ravno, da so se izvedle na polju kriminalistike v bratski Hrvatiji institucije, ki so prožete z modernim naziranjem. Njegovo snočenje predavanje je bilo tudi vrlo zanimivo in sicer ne samo za pravnike, temveč tudi za izobražene lejike. Gospod predavatelj si je izbral po tudi za predmet eno najzanimivejših vprašanj iz polja kriminalistične vede, to je vprašanje o smotru kazni. Gospod predavatelj je omenil uvodom svojega predavanja na kratko preventivne teorije raz objektivno in subjektivno stališče in nam potem pojasnil, da je prvi in poglavitveni namen vsakikazni: poboljšanje kriminalistike. Profesor Silović je na podlagi svojih bogatih skenuj v in soglasju z drugimi odličnimi kriminalisti prišel do zaključka, da kratek kazni na prostoti — do šest mesecev — nikdar ne dosega tega namena. Ako pride do tedaj še sodno neoporočen krijev v zaporu ali v ječi v dotiku s starimi grešniki, ne bode on spreobrnili starih grešnikov, pač pa oni njega. Ako torej kratek kazni na prostoti ne dosega poglavitvenega namena vsake kazni, treba je poiskati odpomoči. Gospod predavatelj nam je orisal nato razne poskuse modernih držav, da bi se poboljšalo krijev, ne da bi mu bilo treba prizgati na čelo sramotni petat zapora ali ječje. Pri tem je omenil pred vsem Angleško, kjer se je prvi tak poskus izvršil leta 1860, ko je sodnik krijev, ki je prvič zašel na protizakonito pot, namesto da bi ob sodil v temnico, poslal domov rekoč: »Ti si krijev, toda jaz te ne odsodim, pač pa te budem, ako se te še enkrat zaloti na protizakoniti poti, ob sodil za to drugo in tudi prvo kaznivo dejanje.« To je prvi pojav na polju modernega kriminalističnega naziranja, da se izreče sicer, da je krijev res krijev dotičnega kaznjivega dejanja, da se pa zaenjo kazzen suspendira. Augleški je na tem polju sledila Severna Amerika z ustanovitvijo svojih posebnih sodišč za mladino. To se je zgodilo že leta 1869. Leta 1878 se je pa ta institucija izpopolnila še s tem, da so se ustanovili še posebej moški sodniki za moško mladino in ženski za žensko. Naloga teh moških in ženskih sodnikov je bila predvsem, da so pri zločincih do 17. leta, ki so prikriplatili stopili čez meje kazenskega zakona, natančno proučili vse razmere dotičnega zločinka. Ako je potem dotični sodnik izjavil, da vzemadelega zločinca pod svoje nadzorstvo, odpadel je celo izrek o krijev. To je takozvan sestav v proračnu, ki je pa leta 1900 doživel bistveno izpremembo, ker se od tedaj sodnik izreče tudi o krijev, samo izvršitev kazni se odloži. Učeni gospod predavatelj nam je nato očrnil še enako poskuso v Franciji, kjer sta se leta 1888 zakonodajalnim potom uveli pogojna obsodba in pogojni odstop kazni. To je g. prof. Silović omenil na kratko Schönbörnho poskus v Avstriji, nam je potem dokazal z mnogimi velezanimivimi pričami iz petnajstega stoletja, da je že tu staro hrvatsko pravo poznalo pogojni odstop kazni. Tak pogojni odstop kazni pa najdemo tudi v zakonu cesarja Josipa II. iz leta 1797., ki pa žalibog ni prešel v poznejšo kodifikacijo kazenskega zakona. Gospod predavatelj se je dotal in našega najnovejšega poskusa na tem polju iz leta 1902., ko je naš zakonodajalec priznal našemu sodniku pravico, da sme pri nedoločnih krijevih predlagati pomilovanje in pa načrt pravosodnega ministra Kleina iz leta 1906. o pogojni obsodbi, pogojni odstop kazni. Učeni gospod predavatelj nam je nato orisal tudi hrvatsko razmere na tem polju in se delje časa zadržal pri inštituciji, da se na Hrvatskem že nastopljena

in se zatopil v to misel. Kar izpustila ga ni. »Kar mi je Juri povedal, to naposlед vendar še ni dokaz. Kar je videl in shisl in če je sploh prav slisal, to je kvečenju dokaz, da se med markijem in Klaricom nekaj plete. Morda je to zadosten dokaz, da je marki v Klaricu zaljubljen in da ima tudi Klarica markija rada. Več pa se iz tega ne da sklepati, celo ne, da je Klarica postala dejansko nezvest

SLOVENSKI NAROD.

zvaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K., za pol leta 13 K., za četr leta 6 K. 50 h., za en mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem dom za vse leto 4 K., za pol leta 12 K., za četr leta 6 K., za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponji, plača za vse leto 22 K., za pol leta 11 K., za četr leta 5 K. 50 h., za en mesec 1 K. 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 14 h., če se oznanila tiska enkrat, po 12 h., če se tiska dvakrat in po 10 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Doprisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafliovih ulicah št. 5. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Kaj je resnica?

S slovenske Štajerske,
16. marca.

»Slovenski Gospodar« je toli ne-sramen, da zvrača krvido zaradi imenovanja nemških sodnikov v Šoštanju in Konjice na slovenske sodne uradnike, češ, da si ti nočejo pomoči iskati pri poslancih »Kmečke zvezze«. Govoriti si bodo tako beračenje vsak kolikaj značajen uradnik dobro in storit premislil. Saj je vendar znano, kako sodi dr. Susteršič, komandanat naših štajerskih zvezarjev o vseh uradnikih, kako neotesano in arrogantly se je obnašal, ako se je kateri uradnik obrnil do njega s kako prošnjo! Ali je pričakovati, da bi se dr. Korošec in Benkovič drugače, vsaj vladljivo obnašala?

Sicer pa je dolžnost poslanca, da se brigajo brez prošnje, brez navorjanja za vse uradnike vseh vrst na Slovenskem, kakor to delajo nemški poslanci, da se o vsem iz lastnega nagiba in interesa informirajo. Kaj pa se pri nas pripoveduje o zadnjih imenovanjih. Dr. Korošec sam je pripovedoval, da mu vakance za okrajne sodnike v Šoštanju in Konjice niti znane niso bile! Mož je poleg poslancev tudi časnikar, eden glavnih sodelavcev pri »Slovenskem Gospodarju! Imel je tedaj dovolj prilike, da je izvedel za te vakance, da pa kot poslanec za nje ni hotel vedeti.

Zvezarska strast in ludobnost mu nista pustili, da bi se bil za to viano stvar brigal in zavzel! Saj je bil za mesto sodnikovo v Šoštanju vendar prošnik Slovence! Toda — par nobile fratrums Korošec-Benkovič — danes noče o tem ničesar vedeti! Danes dela dr. Korošec in Benkoviču neizmerno veselje, da morejo pobožni ljudev Šoštanju in v okolici neumnim babam pripovedovali, da je prišel Nemec za sodnika v Šoštanj za kazeno, ker je tam liberalce izvoljen za državnega poslance! Kaj bi neki tisti pobožni lažniki odgovorili, če bi se jim povedalo, da je državni poslanec za sodni okraj Konjice vendar Pišek, eden generalov »Kmečke zvezze«, da pa je prišel v Konjice za okr. sodnika Nemec dr. Doležell istodobno, ko je prišel dr. Stepišchnegg v Šoštanj. Dr. Korošec in dr. Benkovič usta nista hotela v prid Slovencem in slovenskim uradnikom posredovati, Pišek in Roškar pa zato nista sploh sposobna. To je resnica, vse drugo je laž!

LISTEK.

Ljudska galerija.

Poroča Anton Lajovic.

(Konec.)

Ker računimo kot na največji del onih, ki bodo redno posečali naše razstave, na vse dijaštvu, zlasti na žensko, hoteli smo s temi predstavami tudi pripomoči do neke slovenske umetniške frazeologije in jo udomačiti. Saj je dosti znano, da zlasti naše dame dajejo svojemu eventualnemu vshišenju pred kako sliko izraza samo z nemškimi vzkliki. Slovenski inteligent pa, zlasti pa oni starejših letnikov pa je tem stvarem tako tuj, da za te reči sploh nima nobenih besed in če ga neprijetna narodna dolžnost privede pred umetnine, se jih v zadregi odkrija s kakim banalno-dlobnim dovitipom.

Vprašanje frazeologije je videti sicer na prvi pogled malenkostno, vendar ni tako majhne važnosti:

Gotovo je, da je ena prvih premis za uživanje umetnin ono duševno razpoloženje, ki bi je imenoval odpriost duše. Ta je nemogoča brez duševnega ravnočasa in duševne mirnosti. Kakor pa stopim pred kačo umetnino, ki napravi v meni takoj

Tako so pomagali ti štirje poslanci »Kmečke zvezze« razširiti Šusteršičev »fremdes Gebiet« na sodne okraje Konjice in Šoštanj in slovenskim sinovom se je odvzel s tem velik delokrog! Ker jih med Nemene dajo službovat, na Slovenskem pa vsled krvide teh slovenskih poslancev ne bode več mesta za nje, jim ne preostane nič drugega, nego državno službo zapustiti!

Ali ni to izdajstvo, politika izdajalcev?

Donavsko-adrijanska železnica.

(Pismo uredništva.)

Belgrad, 14. marca.

Več hrvaških listov je ponasišlo brez kakega komentarja predavanje profesorja in inženirja gosp. V. Hlavinke o železniških projektih na Balkanu. Ker je v predavanju g. Hlavinke več netočnosti glede projekta donavsko-adrijanske železnice, dovolite mi, da to popravim na podlagi podatkov in mišljene enega izmed srbskih politikov, čigar mnenje je zato važno in merodajno, ker je on največ delal in bil vprav provzročitelj ideje o donavsko-adrijanski železnici. Evo podatkov in mišljene tege srbskega politika:

Ne veljajo vesti nekih inozemskih listov, da pojde donavsko-adrijanska železnica skozi težek in nerodoviten teren, da bo zelo draga in da se ne bo rentirala. Fakta bodo dokazala nasprotno in treba ovreči netočnosti in tendenciozne ocene o donavskoadrijanski železnici.

Donavsko-adrijanska železnica se deli v dva dela, srbski in turški, ki sta po dolžini skoro enaka. Prvi del, ki gre po teritoriju kraljevine Srbije, bo dolg 279 km; drugi del, ki pojde po ozemlju turškega cesarstva po severu zapadnih delih kosovskega in skadarškega vilajeta, bo pa meril 260 km.

Prvi del te železnice gre iz srbskega pristanišča Prahovo na spodnji Donavi. Na drugi strani Donave leži tu na rumunskem ozemlju mestec Gruja. Pri Prahovem se bodo z mostom preko Donave zvezale rumunske železnice z donavsko-adrijanskim železnico, ki pojde od Donave po vsem teritoriju Srbije — preko Neogotica, po dolini reke Timoko na Zajecar — Knjaževac, na Derven, a od tam po 600 metrov dolgem predoru v rodovitno dolino nišavsko, nakar teče proti Nišu.

nedoločene vtiske, da si ne morem več položiti računa o tem, kaki duševni procesi se gode po meni, nastane v meni nek nemir, ki razdare možnost brezsodnega sprejemanja. Ob takih prilikah je neprecenljive važnosti beseda, ki na vtiški umetnine avtomatično skoči v spomin kot nekaka ograničujoča etiketa onega mogoče tudi meglenega in komplikiranega občutja, ona daje namreč sprejemalcu neko notranjo oporo in ga varuje onega za uživanje umetnin tako usodenoljubnega nemira. Hočemo torej s tako frazeologijo ustvariti v publiku večjo samozavest umetninam nasproti in večjo samostalnost. Potem se publike v razstavi pred umetnino ne bo več sramovala svojega vtiska v strahu pred očitkom neumnosti in ne bo previdno in šepetajoč izražala svojih vtiskov, dobljenih od umetnin, potem pa na varnem, reagujoča na oni terorizem pred blamažo, tako neopravičeno zabavljalna.

Hočemo, da postane razmerje med publiko in umetnostjo gorkejše in odkritosrenejše, da se že enkrat podere oni teroristični pritisk mode in lastnega nezaupanja, ki je zapuščal toliko reaktivnega sovraštva.

K samostalnosti, ki je za to potrebna, in obenem skromnosti ne bo malo pripomogla večja innožina besed, s katerimi morem govoriti o svoji umetniški užitku.

Od Niša pojde skupno po 17 km dolgi že obstoječi železniški proggi Niš-Vranja ter se bo od te stare proge ocepipla pri selu Dovencu in šla dalje po topliški rodovitni dolini preko Prokulja in Kuršumlijie na Urdare (Prepolac) ob srbsko-turški meji. Izpod planine Urdara pojde s srbskega ozemlja na Turško po predoru, ki ne more biti daljši od 100 metrov.

S tem se začne drugi del donavsko-adrijanske železnice, ki pojde najprej po rodovitni dolini reke Laba do Prištine, od tam pa po zelo rodovitni ravnini sitniške doline do Lipljana (Kosovo polje), kjer preseka železniški progo Mitrovica-Skopje, nato pa gre preko Stimplje in Trepeticne v Prizren. Od Prizrena pojde adrijanska železnica ob Belem Drinu do rečice Kumulske, po njeni dolini do gore Zafa Kumul. Tu gre skozi predor, dolg 3 $\frac{1}{2}$ km, do Končara, od tukaj pa se spušča po dolini Fani-Fogel do izliva Fani Maš pri Nerfuši, a od tam na Plano ter preko mesteca Leša in se končuje v zalivu San Giovanni di Medua.

Srbski del donavsko-adrijanske železnice od Donave preko Negotina do Zajecarja se že gradi, a od Zajecarja do Knjaževca se prične tudi tudi se to pomlad graditi. S tem da se v daljavi 130 km od Donave do Knjaževca že gradi proga, bo treba na srbskem ozemlju zgraditi samo še 132 km (ti kilometri bodo stali vsega skupaj še 28 milijonov dinarjev) in potem je srbski del donavsko-adrijanske železnice končan. Vsa železna proga na srbskem ozemlju bo znašala 279 kilometrov (skupaj z onimi 17 km, ki so že gotovi na progi Niš-Vranja), a stala bo po proračunu največ 38 milijonov dinarjev (skupno z onim delom, ki se že gradi in tukaj).

Po turškem ozemlju bo znašala proga 260 km, a ta gradnja bo stala po proračunu 41,610.000 dinarjev. Evo detajlirani proračun:

1. Od srbske meje (Urdare) po labski dolini do Prištine je 38 km, vsak kilometr po 130.000 dinarjev, kar izda 4,940.000 dinarjev.
2. od Prištine do Lipljana je 20 kilometrov, vsak po 120.000 dinarjev, skupaj 2,400.000 dinarjev;
3. od Lipljana do Prizrena je 57 km, vsak km po 160.000 dinarjev, znaša 9,120.000 dinarjev;
4. od Prizrena do Nerfuš je 105 km, vsak kilometr po 190.000 dinarjev, znaša 19,950.000 dinarjev;
5. od Nerfuša do San Giovanni di Medua je 40 km, vsak km po 130.000 dinarjev, znaša 5,200.000 dinarjev.

»Ljudska galerija« ima dosedaj deloma v svoji lasti, deloma in uporabi jo posojenih reproducij vsega skupaj 1100—1200. Izmed teh jih je odbral g. Rih. Jakopič do 700 kot tako dobrih, da si jih vsak s pridom ogleda.

Izdaje, s katerimi razpolagamo, so sledeče: Album modernih Poljakov, ki ga je izdal umetniško društvo »Sztuka«, »Stara Praha« od Janse, vsi letniki »Meister der Farbe«, obe izdaji »Gallerien Europas«, Bengovi »Alte Meister«, cela izdaja Kunstabtovh reproducij in najboljši izmed reproducij najmodernejših umetnikov, ki jih je posamezno izdal založništvo monakovske »Jugend«.

Ljubo bi nam bilo, če bi imeli te pretežni večini nemških izdaj za protivtež dovolj reproducij slovenskih umetnin. Imamo jih pa le malo. Temu vzrok je to, da ni zlepja kje industrija umetniških reproducij tako razvita kakor na Nemškem, kjer se vsak dan pojavljajo nove izdaje, tekmujuče med seboj glede dobrote in cenenosti; reproducije slovenskih mojstrov so neprimerno dražje, (zlasti ker imajo le omejen krog dežel, kjer bi se mogle razpečavati) in denarnia sredstva naše »Galerije« so zelo skromna. Upamo pa, da se galerija tudi v oziru slovenskih reproducij še izpopolni.

Vsega skupaj torej 41,610.000 dinarjev.

Ce se tej vsoti doda potrebnna

vsota za graditev ostale železniške proge skozi Srbijo, potem je jasno, da se z vsoto 70 milijonov dinarjev more zgraditi celo donavsko-adrijanska železnica. Za prometni material na tej železnicu, katere skupna dolžina bo znašala 539 km, bo treba še 10 milijonov dinarjev ali vsega skupaj 80 milijonov dinarjev, da se železnica zgradi in predra prometu.

Gornji detajlirani proračun do kaže, da za donavsko-adrijansko železnico ni potreben velik kapital,

ki se ne bi mogel najti, kakor so trdili neki zunanjci (nemški) listi ali iz neinformiranoosti ali pa v namenu, da bi preplašili zunanje finančnike, da bi se ne spuščali v gradnjo te železnic. Srbija lahko sama spravi skupaj vsoto 80 milijonov dinarjev za gradnjo donavsko-adrijanske železnic, a če se vzame, da hoče tudi Turčija dati neki del garancije, potem je gotovo, da se bo potreben kapital lahko dobil.

Rentabiliteta donavsko-adrijanske železnice je osigurana ter se bo čimdalje bolj povzdigala, ker bo ta železnica šla po obljudenih in rodovitnih pokrajinalah tako Srbije kakor Turčije. Kraji od Donave do Niša so rodovitni in gosto naseljeni (oddaljenost med vasmi ne znaša nikjer več kot 10 km). Timoška in Topliška dolina sta znani kot rodovitni in zelo obraščeni, a kar je še važnej: bogati sta premoga in drugih rud.

Tudi turške pokrajine, skozi katere bo šla projektovana železnica, so obljudene in rodovitne. Labska dolina s slovi po svoji rodovitni zemlji, a Kosovska dolina je žitnica evropske Turške. Ta dolina more prehranjevata iz izbornim žitom trikrat večje naselbine. Razen tega segajo do železnic rudarske pokrajine Kopavnik, Novo Brdo itd. Železnica bo šla skozi rodovitno in gosto naseljeno pokrajino Metohijo, dalje skozi vinorodno Podrimje skozi rodovitno dolino Fani-Fogel, najbolj obljudeno krajino plemena Miriditov, potem pa se zavije v adrijansko primorje v Leš in San Giovanni di Medua, a od tam v črnogorski Bar.

Ni tedaj res, da bo šla železnica od Prizrena po ozkih neobljudenih in divjih soteskah Zrima, temuč prestope po dolgem predoru iz rodovitne Metohije v rodovitno dolino Fano ali Fando, ki je naseljena in obdelana. Na kratko: brezvonomo je dokazano, da bo donavsko-adrijanska železnica šla po rodovitnih in nase-

ljenih dolinah in le po takih planinskih krajih, ki so bogati vsakovrstne rude. Da ponovimo na kratko:

1. Donavsko-adrijanska železnica bo dolga 539 km. Od te dolžine se že 130 km gradi (Prahovo-Zaječar-Knjaževac, a 17 km je že izgotovljenih na progi Niš-Vranja. Na novo je treba graditi še 392 km, in sicer na srbskih tleh 132, na turških pa 260 kilometrov.

2. Glasom proračunov, ki so jih inženirji izdelali na podlagi generalnih načrtov, veljal bi srbski del železnic še 28 milijon dinarjev, turški del pa 41,610.000 dinarjev. Razunega bo še treba 10—12 milijonov za prometni material, tedaj vsega skupaj okrog 81 milijonov dinarjev kapitala.

3. Donavsko-adrijanska železnica bo šla po najrodovitnejših dolinah, ki so dobro obljudene in polne premoga in raznih rud.

Iz tega se vidi jasno, da so imenovane trditve nekaterih zunanjih in hrvaških listov, kakor tudi izvestna mesta predavanja g. Hlavinke o donavsko-adrijanski železnici, netočna in neopravičena, toda te trditve vendar ne bodo na škodo brezvonomo rentabilite donavsko-adrijanske železnic, ki ima, kakor smo videli, vse pogoje za napredek.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 16. marta. Danes se je nadaljevala razprava o proračunu ministrstva notranjih del. Poslane K 10/ f ač je kritikal politično upravo, očital vladi, da se pri vsaki stvari podvrže diktatu Nemcev, kakor je pokazalo imenovanje moravskega namestnika in šlezijskega delnega predsednika. Govornik je končno predlagal resolucijo, v kateri se poziva vlada, naj javno izpove, kako daleč so prispele priprave za starostno in invaliditetno zavarovanje, in na katere sloje se bo to zavarovanje raztegal. — Posl. Nemec (češki socialistični demokrat) je povdral, da bo politične razmere mogoče ozdraviti šele tedaj, kadar se izvede reforma v upravi. — Posl. Malik je zahteval, naj bi vlada svojo naklonjenost napram Dalmaciji, katera dejela nam ni pravzaprav nič mar, ker pripada ogrski kroni, rajši izkazoval drugim kronovinam. Govornik je opozarjal ministra na bedo, ki vlada že več let v Halozah, a pri graškem namestništvu zavlačuje reševanje aktov mesece in celo leta. Nadalje je govornik polemiziral s po-

slancem dr. Plojem ter izrekel drzno trditev, da imajo Slovenci na Spodnjem Stajerskem v namestniku svojega gorečega zagovornika, ki ne dopusti, da bi bil na Spodnjem Stajerskem nastavljen uradnik, ki bi ne bil več slovenščine. — Poslanec dr. Ellel b o g e n se je bavil z izseljevanjem, pritoževal se nad pomanjkljivim varstvom za izseljence v inozemstvu, posebno na Nemškem. Povabil je ministra, naj ukrene potrebno, da bodo delaveci varni pred gospodarskim terorizmom in političnimi izgoni. — Posl. W a l c h e r je ostro prijema koroškega deželnega predsednika in okrajne glavarje, češ, da nimajo posluha za prebivalstvo.

Afera Wahrmund

I n o m o s t , 16. marca. Včeraj so klerikalici iz mesta in okolice privedli velik protestni shod zaradi Wahrmundove brošure. V navzočnosti vladnega zastopnika so govorniki pozivali, naj si tirolsko prebivalstvo samo pošte svoje pravo, ako ne bo vladu nastopila. Sprejela se je resoluteja, v kateri se izreka vladu nezupnica. — Obenem so zborovali tudi katoliški dijaki, ki so zahtevali, naj se Wahrmundova predavanja sistirajo, sicer groze z demonstracijo.

D u n a j , 16. marca. V parlamentarnih krogih so prepričani, da hočejo krščanski socialisti izrabiti Wahrmundovo afero le v to, da si izsilijo tretjo ministrsko stolico, znabiti celo načeno ministrstvo. Krščanski socialisti hočejo vladu prisiliti, da zapusti srednjo (?) pot ter se izreče za klerikalno politiko. Poslanec C h i a r i je vsled tega izjavil, da je ostro obsojati vsak poskus, da bi se hotele politične stranke konstruirati po tem, kako stališče zavzemajo napram posameznim dogmam. Moderno preiskovanje na naravninskem in tehničnem polju ne bo obstalo pred nobeno dogmo.

Madžarski načrti.

B u d i m p e š t a , 16. marca. Včeraj se je proslavljala po celi deželi 60letnica pričetka revolucije. Pri tej prilikti so imeli prvi politiki in ministri govore. Predsednik ogrske delegacije B a r a b a s je povedal v Körösu, da je bil na Dunaju, ki je Madžarom sovražen kraj. V tem kratkem času pa je pogledal nasprotniku v karte ter spoznal, kaj morajo v bodoče ukreneti Madžari v svoj blagor. — Maku je govoril predsednik poslanske zbornice J u s t h , ki je izjavil, da smatra vladu revizijo poslovnika za zavorno zadevo ter bo takoj izvajala posledice, ako bi se revizija poslovnika odklonila. — Minister K o s u t h je govoril v Czegledu. Rekel je, da je z letom 1917. Ogrski zagotovljeno samostojno carinstvo. Tudi glede samostojne banke je upanje, da se doseže, ako bo imela neodvisna stranka večino v parlamentu. Sprememba poslovnika je brez pogojno potrebna, ker se ne sme dati iz rok meča, s katerim smo premagali sovražnika.

Po razpustu hrvaškega sabora.

Z a g r e b , 16. marca. Uradni list je prinesel daljše utemeljevanje zaradi razpusta sabora. Seveda je utemeljevanje hinavsko zavito ter pravi, da se je sabor moral razpustiti zaradi postopanja starostnega predsednika. Podban je v imenu vlade pisal starostnemu predsedniku, da želi vladu pričeti s posredovanjem, toda dr. Barčić ni reagiral. Nato je podban prosil predsednika, naj ga sprejme, toda dr. Barčić je izjavil,

stolu, da bi videl ranega obiskovalca čim prestopi prag.

Med vratmi se je prikazal Hrast. Držal se je pokonci in markiju se je zdelo, kakor bi bil čez noč zrasel, in trdo je stopil v sobo ter pozdravil samo s komaj vidnim nagnjenjem svoje kuštrave glave.

»Vi ste, Hrast? Kaj mi hočete tako zgodaj?« je vprašal marki in se očasno naslonil na svoj stol. »Klical vas nisem.«

»Govoriti moram z vami,« je osorno dejal Hrast in stopil bližje.

Marki in Hrast sta si pogledala v oči in marki je zdaj vedel, da ne stoji pred njim njegov gozdar Anton Hrast, marveč Klaričen soprog. Spričo tega spoznanja, je markija, ki je sicer Hrasta preziral z aristokratsko domišljavostjo, vendar malo zazeblo.

Nekaj mora vedeti, si je marki dejal na tihem, trudeč se, da bi ohrnal tisto mrzlo ravnodušnost, s katero je občeval z navadnimi ljudmi. Samo ker nekaj ve, se upa tako nastopiti, je bila druga misel, ki je prešinila markija.

A kdo naj bi bil Hrastu kaj povedal? Ali je mar Klariča svojemu možu kaj priznala? Saj je vendar obljudila, da ostane na gradu in da torej ničesar ne razkrije svojemu možu.

Ker marki ni vedel, ne kdo je Hrastu razkril njegovo in Klaričino

da mora vprašati večino za mnenje. Ako podbanu ne odgovori, je to znamenja, da on in saborska večinanočeta imeti z vlogo ničesar opraviti. Pri tem je tudi ostalo.

Veliko razburjenje je zbudilo, da je ban Rauch uradno pozval svetnike sodišča sedmorice pl. Halperja, dr. Č u ě k o v i ē a in Webe rja, naj vložijo prošnje za upokojitev. To se je zgodilo vsed njihovega političnega prepričanja.

Iz srbske skupščine.

B e l g r a d , 16. marca. Pri razpravi o proračunu ministrstva zunanjih del je izjavil ministrski predsednik dr. Pašić, da srbska politika zasleduje načelo: Balkan balkanskim deželam. Glede znanega govora barona Aehrenthala o orijentskih železnicah, kateri govor se je tolmačil tako, kakor da Avstrija zasleduje na Balkanu agresivno politiko, je dobila srbska vlada zagotovilo, da ima Avstro-Ogrska pred očmi le gospodarske cilje ter bo podpirala tudi druge železnične načrte. Srbska vlasta je nato zaprosila pri turški vlasti za koncesijo za zgradbo železnicice Donava-Adrija, in srbska vlasta upa, da bo Turčija dovolila zgradbo, ker je razmerje med obema državama dobro. Tudi razmerje z Bolgarijo in Črno goro je dobro in korektno, četudi ne takšno, kakor bi bilo želeti. Pač pa je razmerje z Rumunijo prijetljivo ter je rumunska vlasta obljubila podpirati srbski železnični projekt.

Upravne reforme na Rumunskem.

B u k a r e š t , 16. marca. Senat je sprejel z veliko večino zakon o reformi uprave, da se zagotovita v kmečkih občinah mir in napredek. Do sedaj so bili kmečki župani obenem zastopniki osrednje oblasti, a vzana prej izgube to svojstvo. Zastopstvo državnih interesov prevzamejo posebni upravitelji in občinski notarji.

Kmečki nemiri na Ruskem.

P e t r o g r a d , 16. marca. V V o r o n e ť u je napadla revolucionarna kmečka zveza policijsko poslopje. Nastala je pravcata bitka, v kateri je bilo devet kmetov ustreljenih in mnogo ranjenih. Napad je baje signal za splošno kmečko puntanje.

Strahovlada na otoku Haiti.

L o n d o n , 16. marca. Na otoku Haiti vlada že dalje časa punt ter je minister notranjih del vsed tega uvedel pravo strahovlada. V noči na preteklo nedeljo so v Port au Prince mnogo uglednih meščanov potegnili iz postelj ter jih na ulicah postrelili. Poveljni posadki je postal konzulatum ultimatum, naj begunci izroče, ker bi sicer začel streljati na konzulate. Položaj za diplomatične zastopnike je zelo kritičen. Francoske in angleške vojne ladje hitre s polno paro v Port au Prince. Baje se je odkrila velika zarota proti vladni, ki ima svoj izvir v inozemskih konzulatih. — Potrjuje se vest, da je vladu dala danes ustreliti 27 oseb.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 17 marca.

— Kranjski deželni zbor. Vojna vladno - klerikalno - nemškatarske koalicije zoper narodno - napredno stranko se je ponesrečila. V veliki bitki dne 28. februarja je bila ta koalicija poražena na celi črti, vzlie vsem njenim velikanskim naporom, vzlie strahovitemu terorizmu in vzlie ne-

tajnost, niti si je bil na jasnom, koliko Hrast pravzaprav ve, si ni znal drugače pomagati, kakor da je poklican na pomoč svojo avtoriteto kot gospodar in plemič.

»Govorite, gospod Hrast,« je rekel z nekoliko ironičnim poudarkom besede gospod. »Tudi sedete lahko,« je dostavil, videc, da je njegov ma never napravil nekaj vtiska na Hrast.

Ta je bil res nekoliko v zadregi. Če bi bil marki govoril osorno, bi bil Hrast laglje tako nastopil, kakor je nameraval.

Zahvalil se je za ponudeni sedež, a vsedel se ni.

»Prišel sem prosit nekaj pojasnil,« je rekel kolikor mogoče mirno. »Od mene - hočete pojasnil?« je porogljivo dejal marki. »Res ne vem o kaki stvari bi vam mogel jaz dajati pojasnil.«

»Da, od vas, gospod marki, prosim pojasnil,« je ponovil Hrast in njegova roka se je oklenila stola. »Dovolite, da vam stvar razložim.«

»A prosim, opravite na kratko,« je pripomnil marki z vso svojo ošabnostjo, »nimam dosti časa.«

V Hrastu je zavrela kri, a premagal se je. Čutil je dobro, kako razsirja marki mejo, ki ga loči od uslužbenca, in Hrast bi bil rad preskočil to mejo, toda ni mu prišlo na misel, kako bi to storil. Občeval je z marki-

čuvenim volilnim nasiljem in sleparijam. Menda so premaganci spoznali, da je zmanjšana upanje, potlačiti narodno - napredno stranko pod klerikalno - nemškatarski podplat, in zato je vlad začela posredovati za kompromis. Kak uspeh bodo imela ta posredovanja, je seveda docela nemogoče prorokovati. Kompromisi so vedno mogoči, če je podlaga zdrava in pravilna, sicer pa se vedno pone-

ručenim volilnim nasiljem in sleparijam. Menda so premaganci spoznali, da je zmanjšana upanje, potlačiti narodno - napredno stranko pod klerikalno - nemškatarski podplat, in zato je vlad začela posredovati za kompromis. Kak uspeh bodo imela ta posredovanja, je seveda docela nemogoče prorokovati. Kompromisi so vedno mogoči, če je podlaga zdrava in pravilna, sicer pa se vedno pone-

Iz gledališke pisarne. Nocoj (zadnja predstava v abonmentu za nepar) se vprzori na korist kapelniku Hilariju Benišku prvici v Ljubljani velika opera „Mazepa“, pesničev Julija Slowackega, glasba Adama Minhejmerja. Naslovno partiejo poje g. Orželski, Amalija gdž. Collignon, vojvodo g. Vašiček, Zbigniewa g. Kondracki, kneza g. Križaj.

Pri današnji predstavi opere „Mazepa“ bo navzoč tudi sin skladatelja opere Minhejmer, ki se pripeljal včeraj iz Varšave v Ljubljano, da prisostvuje predstavi.

Gospa Danileva, naša priznana igralka, je nastopila v soboto v Gorici v Trgovskem domu v igrah „Tuji kruh“ in „Medved“. Kakor nam poročajo iz Gorice, je žela obilo poviale in priznana.

Koncert Slavjanski. Dimitrij Slavjanski Agrenjev slavi letos petdesetletnico svojega umetniškega delovanja. Šestinsedemdesetletni starec podal se je še enkrat na potovanje, da priredi s svojim slavnim zborom širok sveta oprostne koncerte. Poleti leta njegovega življenja ni bilo drugega nego potovanje, ki bi znašalo skupaj mnogo nad milijon kilometrov. Prepotoval je neštetokrat vso Rusijo, z lastno ladjo vozil se je po Volgi in prijeval po pristaniščih narodne koncerte, s svojim številnim zborom je jezdil skozi vse Sibirijo do kitajske meje, prehodil je vse Balkan in prepotoval Afriko in Ameriko. Najlepše triumfe je slavil v Parizu in Londonu, kjer je postal pravi ljubljenc koncertnega občinstva. Njegove prsi diči nebroj odlikovanj. V Rusiji je pel pred carjem Aleksandrom II., Aleksandrom III. in Nikolajem II., ki ga je pred odhodom na zadnje potovanje sprejel v svečani avdijenci ter mu za njegovo zasluge na polju umetnosti in prosvete podelil dobrotno penzijo. Dimitrij Slavjanski je pel v palačah in cerkvah, v tovarnah, šolah, celo v bolnišnicah in jetnišnicah ter zasluži po vsej pravici ime ruskega narodnega pevca.

Koncert Dimitrija Slavjanskega bo prihodnji ponedeljek 23. t. m. in ne, kakor se je razsirila vest po deželi, že ta teden.

„Glasbena Matica“ v Zagrebu. Kakor čitamo v „Obzoru“, priredila „Glasbena Matica“ v Zagrebu. Koncert je določen na velikonočni ponedeljek, dne 20. aprila. Pri koncertu sodelujeta moški in ženski zbor.

Pleteta. Pod tem naslovom priča „Učiteljski Tovariš“ notico, ki se napram poklicanemu oblastniku v piskrini besedah izraža, da ni dal vsem mestnim šolam v to svrhu prost, da bi se bile udeležile pogreba pokojne učiteljice Olge Kobau Gašperinove. Kot v takšnih slučajih običajno, imela je prostota ona šola, na kateri je pokojna službovala. Le najnižja dva razreda te šole se pogreba nista udeležila, ker je bilo takrat, ko se je naročilo izdal, skrajno neugodno, za otroke nežnejše starosti gotovo kvarno vreme. Skrbljeno je bilo tudi za to, da se je učiteljstvo ostalih mestnih ljudskih šol udeležilo omenjene pogreba po deputacijah. Ta odredba je bila torej običajna in nikak "škandal", kakor se izraža dopisnik v omenjeni notici.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznana, da so naročili slednje računske, ozirne gostilničarske listke: Ljubljana: Franja Hostnik, Novi svet; Ivanka Kimovec pri Lipi; hotel „pri Maliču“; Tratnikova gostilna; „Auer“, Ana Stopar, hotel „Ilijija“; Ana Robida hotel „Seidel“, Minka Mlakar, Narodom; Rezika Jaklič za rest. „Zupanovo“; L. Rejec, gost. Nemški rut; Albin Zakotnik, kolodvorska rest. Postojava; hotel „Bastel“, Radovljica; gost. Jerman, Krško; Vinko Ogorec, gost. Škofljica; gost. Deisingerjeva v Škofji Loki; Otmar Golob, Kožje za gostilne. Fr. Guček, Jan. Kuželj, Rok Leskovšek, in gospa Železnik; Mimi Stopar pri Štemberju v Kandiji; Al. Pavlin, gostilničar v Trebnjem; Štefka Babnikova, Bodmat, Ložiška Leon, Maribor, „Narodni dom“; Ant. Koovan, Soštanj; Jan Müller za Mici Hočevar, Zagorje.

Televadno društvo „Sokol“ in žensko televadno društvo v Šiški priredita v nedeljo, dne 22. t. m. zabavni večer v steklenem salonu g. Tonha (pri Kankertu). Ker je posebne prijaznosti sodelujejo pevski kvartet, potem g. Franjo pl. Sladočevič ter gospica Ž Peršlova ustreže biti da priredeva ena izmed najbolj zabavnih, kar se jih je še do sedaj napravilo v Šiški. Poleg omenjene je že na sprednu tamburjan in uprizoritev igre „Napoleonov samovar“ po članah obec televadnih društev. Začetek ob pol 8. zvečer; vstopnina za člane 30 v, za nečlane 60 v.

Poveljnički zbor gremija trgovcev v Ljubljani je imel v nedeljo dopoldne v Merkarjevih prostorih v „Narodnem dom“ letoski redni občni zbor ob veliki udeležbi. Ker je bil načelnik g. Tekavčič zadržan udeležiti se zborovanja, otvoril in vodil ga je g. Škerbinc, ki je prisrčno pozdravil navzoče in jim predstavil oblastvenega zastopnika g. magistrata Štefka. Zapisnik zadnjega občnega zabora se je prebral in brez ugovora odobril. Poročilo o delovanju v preteklem letu je podal zapisnik g. Volk. Iz tega poročila posnemamo. Preteklo leto je za trgovske nastavljence pomembno, zlasti pa za nastavljence kranjske dežele, ker se je šlo, da dobi Kranjsko iste pravice kot druge dežele. Razmere nastavljencev se niso dosti spremenile. O državnem delovanju je omneniti. Tekom leta sta iz odbora izstopila marljiva člana gg. Kessler in Maglajki, ki sta se samostojno stabilirala. Od obeh je imel 2 seji in 8 razgovorov. Predlogi ozirni sklep zadržali izvršili oziroma sklep izvršili. Gledate sklep, na občno oblast pazi, da se bo zakon o nedeljskem počitku izvrševal, je odbor storil, kar se je dalo v tem oziru storiti. Sklep zaredi omejitve vajenje cev je predložil odbor gremija trgovcev, ki je obljubil, da ga bo po možnosti upošteval pri prereditvi svojih pravil. Gledate enotnega odprtjanja in zapiranja trgovin je oddal odbor sklep istotako gremiju trgovcev, ki je pa dejal, da se da ta sklep le postavljati potom izvršiti, dasi je tako ureditve tudi potom gremija mogač, kar se je pokazalo v Gradišču in Trstu. Ker gremij ni sprejel predloga potom odbor skušal vsaj v nekaterih strokah

čkom in sicer s sledenim sporedom: Zborovo petje, solo spevi, komični prizori itd. Vstop prost. Ker bode dobro skrbljeno za vsestransko zavavo, prosi se slavno občinstvo, da se blagovoli udeležiti tega večera, kateri obeta biti jaznim.

Društvo tiskarjev na Šiškem je imelo v soboto v restavraciji „Narodnega doma“ svoj redni občni zbor, ki je bil izvrstno obiskan. Zborovanju je predsedoval državni predsednik g. L. Werzak, ki je predstavil zastopnika politične oblasti mestnega policijskega komisarja gosp. I. Robido, vse navzoče najiskrene pozdravil, izrekel društveni dobrotnikom v podpornikom zahvalo, omenil, da je

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 17. marca. Tudi v današnji seji se ni dognala razprava o proračunu ministristva notranjih del do konca, ker je postal odsek ob 6. uri zvečer nesklepen. — Poslaneč Sestit je ostro kritikoval, da je rimsko kurija posegla v znano Wahr mundovo aferto ter trdil, da se je ta aferta sploh razvila šele tedaj, ko je posegel vmes nuncij. — Minister baron Bienerth je odgovarjal v daljšem govoru na vse želje in zahteve, ki so se sprožile tekom razprave. Minister se je pri tem bavil z raznimi uradniškimi kategorijami v njegovem področju in s položajem po možnih slug pri političnih oblastih. Gleda preosnove političnih oblasti, misli vladu v prvi vrsti na pomnožev okrajnih glavarstev. Nadalje se nameravajo ustanoviti okrožne oblasti, ki bi naj razbremene centralno vodstvo in deželne oblasti, nadalje pa pripomogle, da se državna politična uprava v višjih instancah resnično približa ljudstvu. Tozadevni načrt je prispek že precej daleč, toda premagati je treba velike ovire zaradi različnih razmer v posameznih krovovinah. Minister namerava uvesti tudi novo kategorijo uradnikov, in sicer **konceptne uradnike** druge kategorije brez visokošolskih študij. Nadalje se je minister bavil z organizacijo državne stavne službe. Vrhovni sanitetni svet izdeluje ravnokar načrte o izpolnitvi državne sanitete službe. Nadalje je že izdelan državni zakon proti kužnim boleznim, istotako načrt za kona o izvrševanju zabolnavništva in zaboltehnik. Na vprašanje poslanca dr. Žitnika je zaradi **priklopitve žumberškega distrikta in občine marijedolske**, je povedal minister, da se je povodom nagodbnih poganjaj razpravljal o tej stvari ter sta se obe vladni zedinili, da se izvoli skupna komisija za preiskovanje različnih mnenj. Ako se ne dožene sporazumljenje, bo izročila komisija svoje predloge v razsojo obema vladama. — Posl. dr. Korošec je predlagal, naj prihodnjem četrtek ne bo seje, ker ima pet krovovin praznik. Pri glasovanju se je pokazala nesklepnost. — Ta teden bo imel proračunski odsek vsak dan sejo dopoldne in popoldne.

Sprememba tiskovnega zakona.

Dunaj, 17. marca. Tiskovni odsek je danes dognal v načrtu o novem tiskovnem zakonu §§ 9. in 14. (odgovorni uredniki, koncesije in kolportaža). Pri razpravi o prvi točki se je z vseh strani izrekala želja, naj bi se odpravili takozvani slampati odgovorni uredniki. Poslaneč Bielohlawek je predlagal, naj se za odgovorne urednike zahteva dokaz o izobrazbi. Posl. Peterlenz je zahteval, naj se sprejme v zakon definicija, kaj je »odgovorni urednik«. — Poročalec dr. Skedl je pojasnil, da ima odgovorni urednik vrhovno nadzorstvo nad vsem uredniškim poslovanjem. Zato predlagal, naj se v zakon vzame določba, da je kazniva napena napoved tudi tedaj, ako je oseba, ki ne opravlja odgovornemu uredniku pristoječe posle, označena na listu za odgovornega urednika. Posebno dolga razprava se je razvila pri § 14. (kolportaža). Razprava se nadaljuje jutri.

Wahr mundova afera.

Dunaj, 17. marca. »Vaterland« je prinesel razgovor s papežem

Iubih, o belih galebih, ki hrepene in koprne po snežnih in čistih utvah. Evfronija se je nehala smejati in me je gledala vdano in ljubezno. Morada sem se motil, ali vseeno: Objem sem jo in prizel na sreco. Strastno in divje in koprneče.

Oobjel sem jo in poljubil in poljubljal na ustnice, na oči, na lase, na tilnik... Ležala je v mojem načaju, in izpod zatisnjene trepalnic se je zasvetila biserna solza...

Vračala sva se, tiba in plaha. Spremil sem jo do njenega doma. In tam... ali me motijo oči?

Tam je stal na vratih moj prijatelj Janez Žalost in se nagibal in vroče poljubljal medeno kljuko in zarjavilo ključavnico hrastovih vrat, ki so vodila k Evfronijinemu stanovanju. Jokal je in močil s solzami hladni prag.

Evfronija je to videla in se zasmajala, jaz sem se zakrohal, in bilo je veselje, da je donela vsa ulica.

Tovariša sem potolažil in peljal na vino. Napila sva se in si ozdravila in pozabila svoje sladosti in bolečine.

C. G.

Ljubezen Končanove Klare.

XIX.

(Dalje.)

Če je marki mislil, da je s svojimi zagotovili in opomnjami razgnal

vim nuncijem Granito di Belmonte o Wahr mundovi aferti. Nuncij je rekel, da je Wahr mundova brošura najpodlejša knjiga, kar se jih je sploh kdaj pisalo. Taka knjiga je eo ipso (?) prepovedana, preden se pride na indeks. Nadalje je nuncij rekel, da je popolnoma nemogoče, da bi profesor Wahr mund še nadalje poučeval cerkveno pravo, ker je Wahr mund z govorom in brošuro izstopil iz katoliške cerkve. Kot herezik pa vendar ne more poučevati cerkvenega prava. Zaradi tega je postal nuncij po ministrstvu zunanjih del načelnemu ministru zahtevu (!), naj se profesor Wahr mund odstavi s te stolice. »Od te zahteve nikdar ne odneham.« Na vprašanje, ali bo profesor Wahr mund izobčen iz katoliške cerkve, je nuncij odgovoril, da ni treba izreenega izobčenja, ker se je Wahr mund z javnim bogokletjem (?) sam izobčil.

Pozno zvečer je izdalo ministrsko predsedstvo officialno pojasnilo, da je nuncij ministru zunanjih del se pač pritožil nad Wahr mundovo brošuro, a ni ničesar zahteval, zato tudi ministrstvo nima povoda nunciju odgovarjati o svojih korakih.

Rim, 17. marca. Pri rimski kuriji so zelo nevoljni nad tirolskimi krščanskimi socialisti, da so napravili iz Wahr mundovega predavanja, ki bi bilo ostalo brez vidnih vtiskov, javno akcijo. V Vatikanu se boje, da bi se mogel iz te neznanje afere razviti kulturni boj. Da se to prepreči v začetku in da se Wahr mund ne proglasiti za mučenika svobodomiselnosti, zato je bilo naročeno nunciju na Dunaju, da posreduje.

Srbski železnični načrt Donava-Adrija.

Carigrad, 17. marca. Včeraj je francosko, danes pa rusko in italijsko poslaništvo z enakinu notami podprlo srbsko zahtevo glede železnične Donava-Adrija.

Srbci proti samostojni Ma cedoniji.

Belgrad, 17. marca. Pri razpravi o proračunu ministrstva zunanjih del je izjavil naprednjak Marinović, da je železnični projekt skozi sandžak Novi pazar prišel na dnevni red le vsed spora med balkanski državami. Srbija mora v makedonskem vprašanju zavzeti jasno stališče. Macedonija kaže že sedaj malo zanimanja za Srbijo in Bolgarijo; ako pa postane samostojna, potem bo proti obema državama. Z ustanovitvijo samostojne Macedonije bi bila Srbija za vedno odrezana od morja.

Rusija za reforme v Ma cedoniji.

Sofija, 17. marca. V diplomatičnih krogih govore, da ruska vlada izdeluje nov reformni načrt, ki bo nekako srednja pot med angleškimi predlogi in mürzsteškim programom. Potem takem predloži Rusija iz lastnih nagibov, in ne več skupno z Avstro-Ogrsko, velesilam nov reformni načrt, ki ga bo seveda angleška vlada podpirala. Ruski načrt zahteva večje pravice za tujo finančno komisijo v Macedoniji.

Kmečki nemiri na Ruskem.

Petrograd, 17. marca. Ob Volgi so izbruhnili kmečki nemiri. Blizu Saratova so bili spopadi med kmeti in orožniki. Orožniki so streljali ter ubili več kmetov.

Hrastove dvome in je odkrijal razlučenega Klaričinega soproga, je bil v zmoti. V Hrastu je pri markijevih besedah vse vzkipelo.

»Nisem prišel razgovarjat se zradi krivde moje žene,« je sirovo začikal Hrast, »nega prišel sem, da se z vami pogovorim.«

Ta nepričakovani izbruh je bil tako silovit, da je marki vendar zadrhel in prebledel, toda premagal se je in skočivši s stola s prisiljeno prezirkljivostjo vzkliknil:

»Vi ste menda znoreli, gospod Hrast.«

»O nikar ne mislite, da me boste odpravili s svojim hladnim preiziranjem in posmehovanjem,« je srdito dejal Hrast. »Zapomnite si, da tu pred vami ne stoji vaš uslužbenec in da ne pride nič v poštev, da ste slučajno marki. Tu govor mož z možem. Prišel sem, da izvem od vas resnico. Jaz jo hočem vedeti in vi mi jo morete povedati.«

»Človeku, ki mi grozi, sploh ne odgovarjam,« je vzkliknil marki, ki ga je začela zapuščati njegova prisiljena ravnučnost.

»Ne grozim vam,« je mirneje rekel Hrast. »Moja navada ni, da bi grozil; moje življenje je vrsta dejanj in nič drugega. Prišel sem k vam, ker hočem imeti jasnost, ker hočem popolno resnico. In vi mi boste odgovorili na moje vprašanje po pravici in po resnici. Ošabnost, s

Revolucija na otoku Haiti.

London, 17. marca. Širi se vest, da je Nemčija zamorski republike na otoku Haiti napovedala vojsko. Vojaštvu grozi nemškemu in francoskemu konzulatu. V Port au Prince se dogajajo strašni prizori. Včeraj je bilo zopet ustreljenih 30 črnih zarotnikov. Bati se je splošnega klanja inozemcev. Konzulati so pripravljeni na obrambo ter pričakujejo vsak trenotek naskoka. Kakor brž se pojavijo tuje vojne ladje, nameravajo republikanski vojaki planirati po Evropi. Na otoku pride skoraj gotovo do francosko-nemške kooperacije.

Ljubljanski občinski svet.

V Ljubljani, 17. marca.

Predsedoval je župan Ivan Hribar, ki je najprej govoril posmrtnego pok. Petru Lassniku, ki je bil od leta 1868. do 1882. član ljubljanskega sveta, se vedno udeleževal vseh posvetovanj ter delal z vso marljivostjo; pa tudi pozneje je še kazal vedno veliko zanimanje za predtek Ljubljane. Posmrtnico so občinski svetniki poslušali stoje. Po končnikova vdova je v spominu na moža darovala za mestne reveže 100 K, kar se je vzelo hvaležno na znanje.

Zirkelbach odložil mandat.

Nadalje je prečital župan pismo občinskega svetnika Zirkelbacha, ki naznanja, da odloži mandat. V pismu se zahvaljuje za izkazano mu naklonjenost. Odpoved se je vzelna na znanje, župana pa se je pooblastilo, da izreče odstopivšemu zahvalju za sodelovanje.

Sprejem novih meščanov.

Ljubljanska obrtnika Aleksander Götzel in Matevž Stucin sta bila na običajni način sprejeta za meščana ter sta storila slovesno obljubo.

Ljubljanska društvena godba zagotovljena.

Občinski svetnik Meglič je nujno predlagal, naj se dovoli ljubljanski društveni godbi izredna podpora 12.000 K, ker bi se sicer moral godba razpustiti. Prošnjo društvene godbe so podprla s posebnimi prošnjami skoraj vsa ljubljanska slovenska društva, med njimi »Glasbena Matica«, »Dramatično društvo«, pevska društva, »Narodna čitalnica«, »Splošno slovensko žensko društvo«, »Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev«, »Zveza slovenskih pevskih društev«, »Slovensko planinsko društvo«, vsa Sokolska društva, »Česká obec«, »Ruski kružek« itd. ter nebroj meščanov. — Iz obširno utemeljene glavne prošnje povzemamo, da društvena godba obstoji oso no leto. Ves čas se je moglo to važno društvo zdrževati le z največjim naporom in požrtvovalno vsakokratnega odbora in merodajnih podpornih faktorjev. Godba je izpolnila in vršila vsakdan svojo nalogo in dolžnost po mogočnosti uspešno in vsestransko. Glas o društveni godbi je zaslovel že izven Kranjske, kar dokazujejo mnoga vprašanja in ponudbe. Odbor stremi v prvi vrsti za tem, da se godba ne zdrži le na sedanjih stopnjah, temu, da se spopolni v kvalitetnemu oziru in da doseže v doglednem času oni cilj, za katerim stremijo vsi pravi prijatelji godbe: društvena godba ljubljanska mora postati res godba, ki bodo eminentno kulturnega pomena za Slovenstvo in v prvi vrsti za našo slovensko Ljubljano. Po dolgem trudu se je dru-

katero ste doslej z menoj govorili, kar pustite na stran. Se res ne izplača. Bil sem vaš gozdar. Izpolnjeval sem svoje dolžnosti vestno in natančno in storil tudi doč kot je bila moja dolžnost. Povem vam odkritosreno, da vas nisem nikdar maral. Ker sem vas sovražil in zaničeval, zato me vaše preziranje nibolelo. Zdaj pa nisem več vaš uslužbenec, zdaj vam tudi jaz lahko povem, da vas sovražim in zaničujem in ker gojiva drug proti drugemu enaka čuvstva, se bodeva lahko porazumel.«

»Kaj hočete od mene izvedeti,« je brez ovinkov vprašal marki.

»Vedeti hočem, če ste bili kdaj ljubimec moje žene in če ste to še zdaj.«

»Kdor vam je to rekel, je obrekovalec,« je brez obotavljanja izjavil marki. »Jaz nisem bil nikdar ljubimec vaše žene in tudi zdaj nisem.«

Kakor bi ga hotel z očmi prebosti, tako je stal Hrast pred markijem, težko sopeč, drhteč po vsem životu.

»Marki d' Aureville... dajte mi na to svojo častno besedo.«

»Torej ne verujete mojim besedam!« je vzkipel marki. »Toda, ker spoštujem gospo Klarico, ker je tako pričakujem, kakor samo še svojo mati in ker se mi tudi vi smilite, uestrem tudi tej želji. Čujte, gospod Hrast, na svojo čast vam prigem, da nisem bil nikdar ljubimec vaše.

štveno gospodarstvo zasnovalo tako, da se je skromno izhajalo z malimi plači primernimi bolj neznačnimi močmi, z dosedanjem podporo občinstva in zasluzkom, vendar se je vsako leto pokazal znaten primanjkljaj v blagajni. — Navedeni prispevki pa nikakor ne zadostujejo, da bi se ustvarila vsem zahtevam ustrezajoča koncertna godba, s katero bi se moglo pridobiti tudi gledališče, sodelovanje v »Glasbeni Matici« itd. Pri sedanjih razmerah ni društvu mogoče poravnati precej naraslega dolga. — Velikega pomena za dobro uspevajočo godbo je godbeni društveni arhiv, a društvo si dosedaj niti ni moglo nabaviti nujno potrebnih godbenih komadov. Umestna in potrebna bi tudi bila društvena oprava. Dobra civilna godba je tudi mogočen faktor pri pospeševanju tujškega prometa in družabnega življenja, posebno pa za naroden društveni živelj v sploh za narodno-slovenske prireditve.

Nadalje navaja prošnja, koliko žrtvujejo druga mesta za zdrževanje svoje civilne godbe, n. pr. Inomestnih 8000 K, St. Hippolit 28.800 K, Celje 6500 K, Celovec 8000 K, Opava 31.000 K, Olomouc 24.000 K itd. Končno prosi društvo, naj mu dovoli občinski svet izredne podpore za leto 1908. v znesku 12.000 K, ker bi se sicer godba moral razpustiti. — Poročalec je predlagal: 1. Društveni godbi se dovoli mesto dosedaj dovoljene redne in izredne v skupnem znesku 3000 K znašajoče podpore za leto 1908. podpora 12.000 K počenši s 1. januarjem 1908, pri čemer pa redna in izredna podpora v znesku 3000 K odpade.

2. Mestna občina voli v odboru društvene godbe svojega zastopnika, ki naj kontrolira delovanje odborov. Za takega zastopnika predlaga mestnega knjigovodja Fr. Trdinu.

Razvila se je debata. Občinski svetnik Prosenec je pozdravljal predlog z željo, naj se godba tako razširila in povzdignila, da bi mogla delovati tudi v gledališču, pri koncertih itd. — Podžupan dr. Bleiweis je predlog tudi pozdravil, vendar je mnenja, ako se godba ne postavi na bolj umetniško stališče, ne zasluži tolike podpore ter bi je tudi 12.000 K ne rešilo. Le ako bo pri godbi strokovnjak ter se povzdigne, da bo mogla sodelovati v gledališču, pri koncertih itd. — Podžupan dr. Bleiweis je predlog tudi pozdravil, vendar je mnenja, ako se godba ne postavi na bolj umetniško stališče, ne zasluži tolike podpore ter bi je tudi 12.000 K ne rešilo. Le ako bo pri godbi strokovnjak ter se povzdigne, da bo mogla sodelovati v gledališču, pri koncertih itd. — Podžupan dr. Bleiweis je predlog tudi pozdravil, vendar je mnenja, ako se godba ne postavi na bolj umetniško stališče, ne zasluži tolike podpore ter bi je tudi 12.000 K ne rešilo. Le ako bo pri godbi strokovnjak ter se povzdigne, da bo mogla sodelovati v gledališču, pri koncertih itd. — Podžupan dr. Bleiweis je predlog tudi pozdravil, vendar je mnenja, ako se godba ne postavi na bolj umetniško stališče, ne zasluži to

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedeje in praznike ter velja po pošti prejemar za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem dom za vse leto 4 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. Na naročbo brez istodobne vpošiljavate naročnine se ne ozira. — Za oznana je se plačuje od peterostopne peti-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnemu način se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznana, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Wahrmundova afera.

Na juridični fakulteti inomoškega vseučilišča predava kanonsko pravo profesor Wahrmund. Mož se ni nikdar aktivno pečal s politiko, marveč je živel zgodj znanosti in svojemu poklicu. Njegovo ime je bilo zato tudi širši javnosti do lanskega leta malodan neznamo. Lani je izdal Wahrmund znanstveno razpravo *Dokumente zur Geschichte der Ehe-rechtsreform in Oesterreich*.

V tej razpravi dokazuje Wahrmund na temelju znanstvenih raziskovanj, da je treba v Avstriji z ozirom na zastarelo dosedaj veljavno zakonsko pravo izvesti načelo ločitve cerkve od države, to se pravi, treba je uvesti prisilni civilni zakon, karšen je že uveljavljen skoro v vseh modernih, tudi katoliških državah. To svoje naziranje o potrebi, da se uvede obligatorična civilna poroka, natančuje Wahrmund zgodj z znanstvenimi in praktičnimi razlogi, kaže zlasti na nasprotja med cerkevnim in državljanškim pravom, ki so naravnost nepremostljiva. Pri tem pa se seveda ni malo ni dotaknil svetosti cerkvenega zakona. Ta vseskozi znanstvena razprava bi ostala za širošo publiko brez dvoma docela neoprena, ako bi ne čutil Wahrmundov kolega Mayer, ki je klerikalni državni poslanec, dvomljive potrebe, napasti radi omenjene knjige svojega *teorijske v parlamentu in ga podložiti denuncirati pred državno oblastjo*. Na ta napad je Wahrmund odgovoril v javnem predavanju, ki ga je imel v Solnogradu in v katerem je nadrobno obrazložil svoje mišljenje. To predavanje je kasneje izšlo v tisku pod naslovom »Katoliško naziranje o svetu in svobodna znanost«.

Ta brošura, v kateri je učenjak povedal marsikatero bridko resnico, je klerikalci zadela v živo in v klerikalnih krogih je nastal silen vihar.

Ker so klerikalci žal v Avstriji

še skoro vsegamogocni, so dosegli, da je to brošuro zaplenilodržavno pravništvo na Dunaju.

Do tegamomenta je imela Wahrmundova afera kolikor toliko interesu nemški značaj in baš iz tega razloga ji v listu nismo posvečali posebne pozornosti.

Da pa je ta afera izstopila iz ozkega interno nemškega okvira je krivda predvsem papeževega nuncijsa na Dunaju monsignora Granita de Belmonte.

Ta je interveniral kot diplomat-

ski zastopnik Vatikana pri ministru

zunanjih del baronu Aehrenthalu ter

zahteval, da se Wahrmundu odstavi s katedre kanonskega prava, če, da je nedopustno, da predava cerkveno pravo na inomoškem vseučilišču profesor, ki se je sam izključil iz katoliške cerkve in ki zastopa v svojih delih in naukhi heretične nazore, ki izpodkovavajo avtoritetu cerkve in svetost vere.

S tem je papežev nuncij posegel v notranje zadeve avstrijske države, proti čemur je treba najodločneje protestirati.

Uvaževati je treba pri tem še, da je Wahrmund profesor na juridični fakulteti, na katero cerkev absolutno nima nobene ingerence. Ako bi bil Wahrmund učitelj na bogoslovni fakulteti, bi se dala intervencija Granita vsaj razumeti, ako tudi ne opravičiti. Da pa se je papežev nuncij osmeli, se aktivno vmešavati v naše notranje razmere, ne da bi ga vrla takoj energično zavrnila, je dokaz, da smo v Avstriji res že srečno prijadalni tako daleč, da je pri nas papeževemu zastopniku dovoljeno vse, česar bi si nikdar ne smel dovoliti katerikoli drugi diplomatični zastopnik.

Klerikalizem je splaval, kakor se zdi, pri nas že res popolnoma na površje in se čuti že docela omnipootentega.

Ni še dolgo tega, ko so klerikalci uprizorili naskok na svobodo vseučilišč. Takrat so združene svobodomisne stranke v parlamentu sijajno odibile na naskok. Ta poraz so nemara klerikalci pozabili, sicer bi sedaj ne izvali novega, enakega konflikta, ki mora zopet združiti vse svobodomisne elemente k najodločnejšemu odporu.

Prepričani smo, da bo o tej stvari spregovoril parlament resno besedo z vlogo in jo poučil, da so časi sramotnega konkordata že zdavnata potekli in da si zastopniki ljudstva enkrat za vselej prepovedujejo, da bi agent njegove svetosti Pija X. aktivno posegal v tok notranje avstrijske politike.

Najmanj, kar se mora zahtevati, je, da se Wahrmundu ne skrivi niti lasu in da se gospodu de Belmonteju pokažejo vrata kot »nadležnemu inozemušu«, kakor ga je označil položaju docela primerno poslanec Seitz.

Iz proračunskega odseka

Dunaj, 19. marca. Včeraj je proračunski odsek vendar enkrat dobral **proračun ministrstva zunanjih del**. Razpravljalo pa se je največ o Wahrmundovi aferi. Italijanski klerikalni poslanec dr. Conci je skušal

Hrast je s temi besedami izbruhnil iz sebe ves srd, kar se ga je bilo nabralo v njem, markija pa so te obdolžitve spravile kar iz umu.

»Obžalujem, da ste samo moj služabnik,« je zakričal marki in planil pred Hrastom, »sicer bi vam bil na vaše nesramnosti že odgovoril z za-učnicami.«

Hrast se je zasmjal. Kakor grom se je razlegal njegov glas po sobi. Obe roki je uprl ob boki in se kroholat.

»Vi — pa meni dali zaušnice, vi, črv ubogi, ki vas pohodim z eno nogo, da bi komaj malo sledu ostalo od vas?« je kričal Hrast. »Verjamem vam, da bi vam ugajalo, če bi mi mogle z zaušnicami zamašiti usta, a kaj ko veste, da ste mrlje v tistem trenutku, ko dvignete roko proti meni. To vam pa še povem, da je prava nesramnost, če se upa tak zakonomolomec, tak babjek in zapeljivec meni...«

Naprej ni mogel Hrast. Zastala mu je sapa. Vrata so se bila namreč nagloploma odprla in v sobo je vsa zbegana in le za silo opravljena planila Klarica. Slišala je bila vpitje v markijevi sobi ležeči nad njenim stanovanjem; in spoznala je bila glas svojega moža in uganila vzrok prepiru, v istem trenutku že je pozabilna na vse ozire ter hitela naravnost v markijevi sobi, zakaj bala se je, da se zgoditi kaka nesreča.

opravljevanje papeževega nuncijsa v to afero, če, da ima Vatikan pravico do verskega in moralnega vplivanja na ves katoliški svet. V zaključnem govoru je rekel posl. Baron Morsey, da je učna uprava storila z olajšanjem mature usoden

korak. — Potem se je začelo razpravljati o pospeševanju obriti. Počevalec dr. Hofmann-Wellehn je izjavil, da je neobhodno potrebno, da se kmalu ustanovi **osrednja zadružna blagajna**. Govornik je predlagal več resolucij, v katerih se zahteva, naj se obrtno-pospesevalni svet sklice vsaj dvakrat na leto, v prihodnji proračun naj se postavi večji znesek za pospeševanje obriti, da se čimprej izplača iz blagajniških prebitkov 800.000 K zavodom za pospeševanje obriti, naj se uradniki zavoda za pospeševanje obriti sprejmejo v državno službo itd. Prihodnja seja bo jutri.

Prihodnji ponedeljek pridejo na vrsto naučne zadeve. V parlamentarnih krogih govore, da se razprave v proračunskem odseku ne bodo končale do sredi meseca aprila; vsled tega namerava vlada predložiti parlamentu obenem s proračunom tudi proračunski provizorji. Najprej pa predloži vlada parlamentu zakon o rekrutih, ki se bo moral razpravljati nujno.

Slovansko-romanski blok.

Dunaj, 19. marca. Sedaj so začeli tudi nemški politiki resno razčutati srušenje slovansko-romanskih klubov. Nova kooperacija bo nastopala enotno v vseh jezikovnih zahtevah. Prvič nastopi pri razpravi o proračunu naučnega ministrstva. Pri tej priliki bodo koalirane stranke **Slovenci, Hrvatje, Malorusi, Italijani in Rumuni** predlagali pet resolucij, in sicer bodo zahtevali **Slovenci slovensko pravno fakulteto v Ljubljani**, Malorusi za sedaj **utrakovirjanje vseučilišča v Lvovu**, čez pet let pa **ustanovitev popolnega maloruskega vseučilišča**; **Hrvatje** bodo zahtevali, naj se priznajo v tostranski državni polovici na **zagrebskem vseučilišču napravljeni izpit za vejljne**; Italijani bodo zahtevali **popolno italijansko vseučilišče v Trstu**; Rumuni pa **aktiviranje stolice za rumunski jezik in za zgodovino na vseučilišču v Crnovicah**.

V parlamentarnih krogih govore, da bodo tako koalirane stranke tudi pozneje v vseh narodnih stvareh nastopale enotno; namerava se baje celo ustanoviti iz teh frakcij poseben **parlamentarno zvezo**, katere člani

Marki in Hrast sta nehote stopila nekaj korakov drug od drugega, ko sta zagledala Klarico, vso upadlo in plaho.

»Prosim te, Anton, poslušaj me,« je rekla Klarica in je prijela svojega moža za roko. »Pošlušaj me in ne prenagli se.«

»Kaj mi hočeš povedati?« je vprašal Hrast, a ne trdo, nego skoro z neko nežnostjo. »Govori brez ovinkov.«

»Veruj mi, Anton,« je naglo sopeč in držec Hrasta za roko rekla Klarica, »da tisti, ki je vohunil okrog mene in okrog markija ali ni vsega videl in slišal, ali pa ti je namenoma prikril popolno resnico. Res je, da sem govorila z markijem enkrat v gozdu in enkrat v svoji sobi. Res je tudi, da sem mu priznala, da ga ljubim, odkar sem ga prvič videla.«

Hrast je zatrepetal po vsem živu in stiskal je pesti, kakor bi hotel planiti na markija; Klarica je to čutila in je stopila še bližje k njemu.

»Priznam svojo krivdo,« je nadaljevala Klarica. »Ljubila sem markija in ljubim ga še danes. Moj greh je, da sem s to ljubezijo v srcu stopila s teboj pred altar. S tem sem te prevarila, ker ti nisem bila taka žena, kakršna bi morala biti. To je pa tudi vsa moja krivda.«

Molče je Hrast gledal na Klarico. Ko je umolknila, je spoznal, da izgleda pač kakor mučenica svoje lju-

bi stali na temelju **narodne avtonomije**. Ako se ustanovitev take zvezres posreči, bil bi to **najmočnejši klub** v parlamentu, ker bi štel kakih 80 poslancev.

Nova Frankova stranka.

Zagreb, 19. marca. Poslane dr. Jos. Frank, njegov sin in dr. Vladimir Frank in šest drugih poslancev Starčevičeve stranke so izstopili iz kluba čiste stranke ter so se organizirali kot **»hrvaška radikalna Starčevičeva stranka«**. Glasilo nove stranke je **»Hrvatska Hrvatom«**. Predsednik nove stranke je dr. Jos. Frank, podpredsednik pa pl. Pisac.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budapest, 19. marca. Minister grof Andrássy je izjavil nekemu dopisniku, da ima trden namen, predložiti volilno reformo zbornici še to spomlad, in sicer se lahko to zgodi v najkrajšem času, ker je načrt skoraj popolnoma izgotavljen. Edina ovira bi mogla biti le ta, ako zavzame obstrukcijo tak obseg, da bi parlament ne mogel delovati.

Srbska skupščina o Macedoniji.

Belgrad, 19. marta. Pri razpravi o proračunu ministra zunanjih del je naprednjak Marinković pozarjal, da je Anglia sprožila misel o **avtonomiji Macedonije** le zato, da parira nakane Avstro-Ogrske, ki jih zasleduje z **železnicami** Sandžak. Aehrenthalovo zagotovilo, da Avstro-Ogrska zasleduje s to železnicu le gospodarske namene, ni odkritosrčno. Srbija se mora izreči ali se naj Macedonia razdeli po interesnih sferah ali pa naj dobi avtonomijo. Ministrski predsednik Pašić je odgovarjal, da bi se dalo žalostnim razmeram v Macedoniji odpomoči najbolje z določitvijo mej med posamnimi narodnostmi na podlagi znanstvenih preiskovanj. Priponiti je treba, da se Macedonia ne raztegne tudi na Staro Srbijo, kjer je nad tretinami srbskega prebivalstva. Politika o avtonomiji Macedonije naleti na nepremagljive ovire. To vprašanje je mogoče rešiti le z upoštevanjem macedonskih narodnosti.

Car o Port Arturu.

Petograd, 19. marca. Obenem s pomilovanjem generala Stössla je izdal car razglas na ar-

bejni, nikakor pa ne kot žena, ki je prelomila svojo prisego. Ne, ta obrazni lagal.

»Klarica,« je dejal Hrast mehko in nežno, »odgovori mi na eno vprašanje. Marki mi je dal svojo častno besedo in jaz mu nisem verjel. Od tebe ne zahtevam nobenih priseg. Verjel ti bom, Klarica, verjel ti bom brezpogojno, samo iz tvojih ust hochen izvedeti resnico. Povej mi Klarica, ali si mi postala nezvesta?«

Dvignila je k njemu mirni svoj pogled in razločno vzkliknila:

»Ne, Anton, jaz ti nisem bila nezvesta.«

Izpostila je roko svojega moža in padla na bližnji stol. Še trenutek je gledal Hrast nanjo, potem se je obrnil k markiju, ki je bled kot zid stal s prekrižanimi rukama pri mizi.

»Gospod marki,« je dejal Hrast z razločnim glasom, »prosim vas odpuščanja za žaljive besede, ki sem jih prej rabil.«

Samo na markijevem pogledu se je poznalo, kako ga je presenetil ta prostovoljno storjeni korak Hrastov. Potem je marki nagnil glavo prav na lahko in je rekel:

»Besede, ki ste jih rabili, so pozbrijljene.«

Tudi Hrast je samo na lahko nagnil glavo v znak, da je vzel to izjavlo na znanje.

do. V razglasu pravi car, da je posadka branila trdnjava tako junaska, da je streljel ves svet, toda nekateri kriveci so trdnjava sramotno predali. Vrhovno vojno sodišče je krivec obodil, obenem pa dognalo znova, da se je posadka pokrila s slavo ter je hvaležna Rusija ponosa na svoje portarturške junake. — Z razglasom je hotel car ublažiti splošno obupnost, ki je zavladala nad rusko armado vsled razkritij iz portarturške obravnave.

Novi društveni zakon na Nemškem.

Berlin, 19. marca. Med parlamentarnimi strankami se je dosegel kompromis glede novega zakona o društvinah in zborovanjih. V kompromisu se določi daljša prehodna doba, najbrž za 20 let, ko se bode smeli na zborovanjih v takih pokrajinih, kjer je večina prebivalstva nemške narodnosti, zborovati tudi v nemškem jeziku. Po preteklu 20 let pa se bo moral na vseh shodih in zborovanjih razpravljati le v nemškem jeziku.

Boji v nemški Afriki.

Berlin, 19. marca. Večja ekspedicija nemških vojakov je zasedovala v puščavi Kolahari zloglas

Mi bi žalili sebe in narod, ki je nam poveril svoje zaupanje, ako bi se spuščali v pobijanje takih sumnjenic.

Ban Rauch je takoj pokazal način, kako namerava vladati. Pričel je svoje delovanje s tem, da je dal sebi v prilog predvračiti volilne imenike. Uradništvo je jel zatirati in premičati, trošeč v to svrhu velike vsote, za katere ni imel in nima ustavnega pooblaščenja.

Ban Rauch je razpisal volitve za hrvaški sabor.

Zaman je predvračeval volilne imenike, zaman je z vsemi sredstvi skušal, da si osnuje kakršnoki stranko, ki bi sprejela njegove načrte. Zastonj je grozil pod izgovorom, da širom vse dežele prete umorštva, začigi in nevarni izgredi, z vojaškimi asistencami, zaman je zahteval, dobil in na volišče postavil veliko vojsko. Zaman je pri volitvah rabil sredstva, ki rušijo in v blato teptajo zakon v obrambo volilne svobode, ki je uveljavljen in ki ga je sankeioniral njegovo veličanstvo kralj sam.

Brezuspešno je izdal neustavne, tajne naredbe, s katerimi je hotel razveljaviti posamne točke tega zakona. Vse to je nadvladala zavednost, sloga in požrtvovalnost volilcev in naroda.

Narod hrvaški in srbski je govoril pri volitvah, kakor še nikdar dolej. Poslal je koalicijo v sabor v dvetretjinski večini.

Temu nasproti pa ban Rauch ni mogel spraviti v sabor niti enega člena svoje vlade, niti enega od svih javnih in službenih pristaev in miljencev! Svečanske volitve leta 1908 so edinstveni primer poraza kakršne volade, kakršnega še ne pozna parlamentarna zgodbodina.

Na ta Tvoj odgovor, narod, se je dvignil v skupnem saboru ministrski predsednik Wekerle ter proglašil bana hrvaške navadnim eksponentom madžarske vlade, izvršiteljem madžarske volje in politike na Hrvaskem. Takisto je tudi odrekal hrvaškemu saboru tisti značaj, ki mu pridala po zgodbodini in ustavi. S tem je, kršeč tudi nagodbo samo, pogazil zakon o ustrojstvu vlade, po katerem kralj preko bana in s saborom kraljine Hrvatske vrši v Hrvatski svoje vladarske pravice, kršil je tudi zakon, ki določa, da je ban odgovoren hrvaškemu saboru.

S tem se je zakrivilo novo, težko kršenje ustavnosti naše in Hrvatski s tem napoveduje absolutizem.

Ban Rauch je vse to sprejel prav tako, kakor je preje, ko je prevzel banskoc čast, ne samo dovolil, da se z zakonom rešena izključna pravica jezika našega na teritoriju Hrvatske proglaši za preporočno, nego je celo priznal zakon o železničarski pragmatiki kot veljaven za Hrvatsko in potem takem tudi madžarski jezik kot zakon na hrvaškem teritoriju.

In ta ban je imel drznost razglasiti in narodu v obraz zalutiti, da bo sta on in njegova vlada vztrajala na tem potu in naj volitve izteko, kakorkoli hočejo! Tega ni doslej storil še noben hrvaški ban!

To so dela, ki v temelju izpodkovajo državnopravni položaj kraljine Hrvatske.

Narod!

Hrvatski sabor, sklican na dan 12. sušca je bil ododen dne 14. sušca z najvišjim reskriptom z dne 3. sušca na nedoločen čas. Ododen je torej bil še preje, predno se je mogel konstituirati, odločitev o njegovi odgovitvi je padla že preje, ko se je stal. Ta odgovitev je kršenje načela ustavnosti in samega nagodbenega zakona, kakor tudi zakona o ureditvi

sabora, za kar nosi odgovornost izključno ban Rauch.

Stopaš torej, narod, nasproti dnevom, v katerih bodo skušali, da se Ti brez Tvojega sabora in proti Tvoji volji, z a neustavnimi in absolutističnimi sredstvi vsili volja drugačega naroda na škodo zakona in pravice kraljine Hrvatske. Borba, ki se sedaj vodi v Hrvatski, je borba med dvema načeloma: med načelom ustavnosti in med načelom absolutizma.

Borba je to med narodnimi predstavitelji, ki nagnajo ustanovno načelo, in med vlado, ki ne pozna in ne spoštuje narodne volje.

V svojih notranjih poslih je naša domovina tudi na podlagi današnjih temeljnih zakonov samostalna. V njej ima priti do izraza narodna volja in tej volji se mora pokloniti in pokoriti preje ali sleje vsaka vlad. Treba je samo potrpljenja in vztrajnosti za razmeroma kratek čas. Dokler se borba vodi z zakonitom orožjem, dokler je na naši strani pravica in zakon, smo mi močnejši. Izigravanje ustavnosti se ne more brez sile, a tudi tako ne trajno vzdržati na površju.

Mi stojimo na stališču, da je sedanji spor med Ogrsko in Hrvatsko spor dveh kraljevin in dveh narodov. Zato kot absolutna večina hrvaškega sabora protestujemo proti temu, da se ta spor rešuje enostransko in vsled tega tudi protizakonito. Ta ke rešitev ne bomo nikdar priznali, še manj pa sprejeli. Kraljina Ogrska je v tem sporu interesovana stranka, torej nepristojen in pristranski sodnik. Zato se nikakor ne tiče kraljine Hrvatske očitanje, za katero je odgovoren ban Rauch, kakor da je Hrvatska v tem sporu prekoračila meje svojih pravic; naspotno, madžarska vlada in madžarska parlamentarna večina sta v skupnem parlamentu sklepali o pravicev Hrvatske, v kar po zakonu nista bili upravičeni.

Hrvatsko-srbska koalicija kot večina hrvaškega sabora globoko obžaluje, da je bila predstaviteljem kraljine Hrvatske na krivici in neustavneni način doslej zastavljen pot, da bi v imenu naroda na najvišjem mestu predložili pravične pritožbe in želje kraljine Hrvatske kot druge interesovane in enakopravne stranke v tem sporu.

Narod!

Hrvatsko-srbska koalicija, ki si ji odločeno in navdušeno poklonil svoje zaupanje, sporoča Ti, da se bo izkazala vredno Tvojega pravoreka, in da ne bo v teh težkih in odločilnih časih niti klonila, še manj pa se umaknila. Koalicija bo z vsemi ustavnimi in zakonitimi sredstvi nadaljevala nepomirljivo borbo proti neustavnim vladam bana Raucha, kakor tudi proti vsaki drugi vladni na Hrvatskem, ki bi zastopala isto stališče, takisto pa tudi proti zajednički vladni v Budimpešti. To borbo bo vodila brez odduška vse doglej, dokler se ne odstranijo povodi tega spora z Ogrsko in dokler se kraljini Hrvatske ne izvojujejo sredstva, da si zakonitim potom na ravnonapravem temelju preuredi svoje državnopravne odnosaje s kraljino Ogrsko tako, da bo Hrvatski zagotovljena samostalnost in svoboda.

Pri preteklih volitvah si se pokazal, narod, na višini svojega poklica. To si dosegel s požrtvovalnostjo onega vrlo malega števila Tvojih sinov, ki imajo volilno pravico. Te požrtvovalnosti bo treba tudi v bodoče, ako mogoče, še večje in to vse doglej, dokler tudi Hrvatska ne dobi splošne, enake in tajne volilne pravice, v ka-

terem slučaju bo ves narod odločeval o svoji usodi.

Načelo splošne, enake in tajne volilne pravice tvori eno izmed temeljnih točk programa vseh strank v koaliciji in koalicija bi bila to načelo tudi oživotvorila, da tega niso preprečili mogočniki na Ogrskem s strmoglavljenjem narodne vlade. Koalicija se bo i nadalje borila za splošno, enako in tajno volilno pravico, a dokler tega ne doseže, prevzemlja dolžnost, da nudi zaščito sedanjam volilnost, da bi morda trpeli radi svojega prepričanja.

Hrvatsko-srbska koalicija Ti počaga, narod, pri tej priliki na sreči tri stvari, brez katerih ne moreš izvajevati svojih pravie.

Slog bratov iste krvi in istega jezika, sinov Tvojih hrvaškega in srbskega imena. Radi te nesloge si preklinjal stare svoje poraze, tej slogi imas se zahvaliti za nove svoje uspehe. Priporoča Ti, da z odločenostjo in zavednostjo že s svojim narodnim in društvenim življenjem v kali zatreš vse protiustavne in protinarodne poskuse. In ob sklepku priporoča Ti in širom vse Hrvatske domovine. Zakaj mirna, zavedna in krepka nepopustljivost v svojih pravicev je mnogo silnejša kakor nemiri in neredi.

Vsak nemir in nerid bi služil kot izgovor, da bi se naša ustanovna borba spravila na stranska pota, pripravna, da bi se opravicele absolutistične odredbe, ki očividno merijo na to, da se zamori in razburka narodni odpor in narodna obramba.

Narod!

Hrvatsko-srbska koalicija Te poziva, da sprejmeš njeno sporočilo z onim zaupanjem, s katerim si se odlikoval pri preteklih volitvah! Hrvatsko-srbska koalicija Ti je na tem mestu razložila svoje uverjenje, svoje pojmovanje političnega položaja in pravice svojega bodočega delovanja. Tvoje zaupanje pa je njena edina moč. Sporoča Ti tudi, da bode ali svoje objubje izpolnila, ali pa se zopet vrnila v Tvoje krilo, da jih doda, ako Te ponovno pokličijo na volišče, še nove in večje moči v borbi za Tvoje svete pravice. Odnehala in umaknila se ne bode nikdar!

Zivela sloga Hrvatov in Srbov!
Zivela Hrvaska!

V Zagrebu, 20. sušca 1908.

Ljuba Babić - Gjalski, dr. Aleksander Badaj, Jovan Banjanin, Erazem Barlčić, dr. Ante Bauer, Gjuro pl. Bedeković - Komorski, dr. Ante Bedenčić, dr. Petar Belobrk, Bude Budisavljević, Stjepan Cerovac, Stevan Čučković, dr. Misko Grahovac, dr. Avgust Harambašić, dr. Vladimir Kovachević, Petar Krajnović, Josip Krepelka, Božidar pl. Kukuljević-Sakčinski, Miroslav grof Kulmer, Mirko Kutuzović, dr. Ivan Lorković, dr. Edmund Lukinić, dr. Pero Magdić, dr. Gavra Manojlović, dr. Milenko Marković, dr. Radovan pl. Marković, dr. Bogoslav Mažuranić, dr. Bogdan Medaković, Gustav Modrušan, Vasa Muhačević, dr. Laza P. Nikolić, dr. Vladimir pl. Nikolic-Podrinski, dr. Mato Novosel, Pajo Obradović, dr. Ivan Paleček, dr. Dušan Peleš, dr. Ante Pinterović, dr. Franjo Pojnik, dr. Jovan Polovina, dr. Dušan Popović, Šandor Popović, Svetozar Pribičayić, Josip Purić, Milan Rojo, dr. Bogdan Stojanović, Frano Supilo, dr. Ferdo pl. Šišić, dr. Gjuro Šurmin, Grga Tuškan, dr. Božo Vinković, dr. Fran Urbančić, dr. Vasa Vukadinović, Stjepan Zagorac.

»Počakal bom nanj,« je kratko odgovoril Jurij in se naslonil ob zid.

Mrka drznost Jurjeva je Klarici razgrela kri. Klarica je zdaj vedela, da je ta človek, ki se ga je vedno bašla, vohunil za njo in njenoj tajnosti izdral na Hrastu. Čemu je prišel zdaj, kaj hoče še?

»Vi hočete tu ostati,« je rekla Klarica. »Jaz tega ne dovolim.«

»Ostat bom vseeno,« je mirno odgovoril Jurij, si primaknil stol k vratom in se veselil. Klobuk je polozil pred seboj na tla, puško pa vzel med koleni.

Klarici se je zdelo, kakor bi jo bil ta človek s svojo lakonično izjavo udaril v obraz.

»Nimam dosti moči, da bi vas vseen vrgla,« je rekla z ogroženjem in trepetajo po vsem životu, »a čim se vrne moj mož, vam bo ta pokazal vrata kakor zasluzite.«

»Nikar tega ne mislite,« se je rogal Jurij. »Hrast ve dobro, kaj sem mu jaz kot prijatelj in kaj ste mu vi kot žena.«

Klarica je odmahnila z roko in se s preziranjem obrnila v stran.

»O, vi me lahko šovražite kolikor hočete,« se je posmeval Jurij, »kolikor le hočete, saj tako me nikdar ne morete kakor vas sovražim jaz.«

»Ne zdi se mi vredno, da bi vas sovražila,« se je oglastila Klarica. »Jaz vas samo zaničujem.«

»Zaničevati ne ne smete.«

»Zaničujem vas, kakor zaničuje ves svet vohune in obrekovalec.«

»Jaz nisem ne vohun, ne obrekovalec, se je rotl Juri, ki ga je Klaričino zaničevanje hudo speklo. »Nadzoroval sem pač vas in... in... še nekoga, a storil sem to iz ljubezni do Hrasta, kar sem sam videl in sam slišal, to sem mu povidal...«

»Lagali ste.«

»Nisem lagal; vi tobore veste, da nisem lagal.«

»Pač, lagali ste, zikaj vi dobro veste, da svojemu mož nisem prelomila zvestobe.«

»Ne!« je krohotaj, vzkliknil Jurij in kažo svoje volče zobe do stavljal hudobno: »Bežite m, kdo naj vam to verjame.«

»Vi lahko mislite o meui kar hočete,« je mirno rekla Klarica. »Zdaj mi je pač vseeno, kaj o meni menite in kaj o meni govorite. Tako nič mi ni za vašo hudobijo, da se mište vredno ne zdi vas vprašati, zaka me sovražite.«

»Povedal vam bom pa to vseeno,« se je razljutil Jurij.

Vstal je s stola in postavil puško v kot. Klarica se je plaho umaknila do vrat sosedne sobe, a Jurij ji ni sledil, ustavil se je sredi sobe.

»Svoje dni sem hotel jaz ko vodil novič puško med noge.«

(Dalej.)

Hrast bi bil najraje takoj zapustil grad in se s Klarico odpeljal v Ljubljano, toda moral je še ostati, da izroči začasnemu svojemu nasledniku graščinsko gospodarstvo.

Klarica je bila tako slaba, da se je komaj premikala. Dušne bolesti, ki jih je prestala, so ji vzele vse moči. Hrast jo je moral držati pod zadruhu, da jo je spravil po stopnicah in v svoje stanovanje. Z nežno obzirnostjo je opravil vse to. Prišedši v sobo, je Hrast priredil Klarici kolikor mogoče udobno ležišče in naročil dekli, da nanjo pazi, in poslal hlapca po Ivanko, da naj takoj pride k sestri. Sam je moral, četudi nerad, iti po zadnjih opravkih.

Več ur je ležala Klarica nepremično na zofi. Naposlед se je vsaj toliko umirila, da je mogla vstati in urediti vsaj tiste njene stvari, ki jih je hotela vzeti seboj na pot. Počasi je zlagala te stvari, druge zopet spravljala v omaro in ni zapazila, da je stal pri vrati drugi sobe temno-gled človek s puško na rami. Šele ko je hotela iti v kuhinjo, je videla tujca in je spoznala paznico Jurja.

»Vi tukaj?« je dejala vsa začudena. »Kaj iščete tod? Mojega moža doma.«

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 20. marca. Najprej je odsek nadaljeval razpravo o poglavju pospeševanje obrti. Posl. Žitnik je razpravljal o položaju obrtnikov na Kranjskem ter je prosil ministra, naj naroči deželnih oblasti, da bo pospeševala na primeren način organizacijo obrtnega stanu na Kranjskem s poukom in podporo. Stavil je tudi v ta namen posebno resolucijo. Poglavje je bilo sprejet, nakar je začel odsek razpravljati o proračunu naučnega ministrstva, in sicer je prišlo najprej na vrsto poglavje obrtništva. Posl. Dr. Lukacs namerava ba je reformirati liberalno stranko ter ji dati nov program, v katerem bo odkazano odlično mesto splošni volilni pravici. V ministrstvu so nastala velika protivja zaradi hrvaške politike, čestniških plač, banke in volilne reforme.

Srbija in Hrvati v Bosni.
Sarajevo, 20. marca. Hrvatska narodna organizacija za Bosno in Hercegovino je sklicalna v Bjelino ljudski shod, toda shod so razgnali Srbi z golimi handžarji. Orožniki so bili proti razjarjeni množici brez moči, in le voditeljem hrvaške organizacije se je zahvaliti, da ni prišlo do klanja med krvnimi brati. Zborovalci so namreč takoj ubogali voditelje ter se umaknili iz dvorane v svoje hiše.

Črna gora o železnici Donava-Adrija.

Dubrovnik, 20. marca. Glasilo črnogorske vlade »Glas Črnogoraca« izraža nado, da Srbija ne bo protivna železnici, ki jo je črnogorska vlada v posebni noti stavila na sreči velesilam, ki so podpisale berolinsko pogodbo. Projektovana železnica je najkrajša in najsig

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter večja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem dom za vse leto 4 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne peti-vrstne po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopsi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnemu telefon št. 85.

Vseučilišča.

Ministrski predsednik Beck je mož, o katerem se lahko reče, da je izgredil svoj poklic. Postati bi bil moral mešeter.

Zdaj je namreč zopet zmešetaril kompromis, pri katerem je pokazal svoje posebne talente za tako opravila.

Kompromis, ki ga je dosegel med političnimi strankami, se tiče na vladu zelo nevarnega vprašanja o ustanovitvi novih vseučilišč. Nemci, ki imajo že pet univerz, zahtevajo še eno, in sicer na Moravskem. Čehi zahtevajo vseučilišče na Moravskem, Malorusi, Slovenci, Italijani, Hrvati, vsi imajo svoje vseučiliške zahtevite.

Težka bi bila naloga najti v tej zadevi pot, ki bi vse prizadete zadovoljila, ne da bi nasprotviki segli po najskrajnejših sredstvih.

No, Becku se je to posrečilo, prav izvrstno. Vladi se ni treba debati o vseučiliščih prav nič bat, v tem oziru je rešena vsaj za letos, preteča kriza je odvrnjena.

Beck je izposloval, da se bodo v proračunskem odseku sprejeli resolucije, s katerimi se odsek izrek na to, da se ustanovitev vseučiliščih zahteva, tudi za ustanovitev pravne akademije v Ljubljani. Obvezale bodo nemške, slovenske in italijanske zahteve. Sicer ne bodo večine, ki bodo sprejeli te resolucije, vselej enako stavljene, a sprejetje vseh teh resolucij je zagotovljeno.

Prepričani smo, da se bo sprejetje teh resolucij proglašalo za kdo ve kak uspeh. V resnic pa nimajo te resolucije prav nobenega dejanskega pomena, vse so narejene po znamenitem navodilu »wasch mir den Pelz und mach ihn nicht nass.«

Vlada se je bala krize in zato je posredovala, stranke, ki so se izrekle za označeni kompromis o vseučiliškem vprašanju, pa so se ravno tako kakor Beck bale ministrske krize in so vsled tega rade sprejeli kompromis, ki ga lahko razobesijo na svojih zastavah in ga volilem kažejo kot moralni uspeh. Nemci imajo štiri parlamentarne ministre, Čehi dva, Poljaki dva, naši klerikali dobitajo od vlade vsakovrstne napitnine za njih poslušnost — kaj čuda, da so vse te stranke z obema rokama segle po kompromisu, ki ga je nasvetoval Beck.

Prav lepo se bo slišalo: prora-

činski odsek se je izrekel za češko vseučilišče na Moravskem, za slovensko pravno akademijo v Ljubljani, za italijansko pravno akademijo v Trstu (!! o tej se bomo še malo pomenuj) itd. itd., a kdor misli, da imajo te papirnate resolucije le senco kake dejanske vrednosti, ta je političen otrok. Stranke, ki so se zedinile na tak kompromis, vedo to prav dobro, a hotele so svojo dobrotnico in redilko vlogo rešiti in zato so se zadovoljile s temi resolucijami, ki naj narodom prikrijejo dejansko stanje. Narodi naj misljijo, da so se prizadete stranke potegovale za narodna vseučilišča, v resnic pa so le iskale izhoda iz sitne položaja, nastalega iz tega, da so hotele vlogo obvarovati krize, na- rodom pa nekaj pokazati. To je vsa skrivnost tega kompromisa glede vseučilišč.

Po volitvah na Gorškem.

V Gorici, 20. marca.

Klerikali se še vedno niso potolažili. Poraz z dne 9. t. m. jih boli in peče, da sikajo kakor gadje v svojih družbah ter kažejo tudi očito povsodi svojo poparjenost, ki daje mesta strahoviti jezi, ako kak naprednjak le malce posegeče klerikalca radi izida ožje volitve v splošni kuriji. Klerikalno časopisje divja ter je v sirovosti v nizkotnosti prekosilo ljubljanskega »Slovenca«.

Voditelje klerikalne stranke žge posebno še okolnost, da se izvolitev profesorja Berbuča skoro gotovo razveljavlja. Vrhnu vse nesreče še ta bla-maža!

Vendar pa so se klerikali vrgli z vso silo »na delo«. Da snujejo politične posojilnice, je »Slovenski Narod« že povedal. Snujejo pa tudi »izobraževalna« društva. V vsaki vasi hočejo imeti posojilnico in pa »izobraževalno« društvo. Z vso naglico delajo, z nervozno hitrostjo snujejo svoje »trdnjave«, kakor da bi se bližala nova nevarna vojna, preteča s popolnim porazom.

Pred volitvijo so vsiljevali na vse strani »Kmečke zvezze«, ki so se pa presneto slabu obnesli. Možje so preveč sleparili. Naš kmet ni tako neumen, da bo verjal, da mu odpišejo vse davke, če pristopi h »Kmečki zvezzi«. Kaj takega še backi ne verjamemo. »Kmečke zvezze« so se obnesle slabu, slabo se obnesajo tudi politične posojilnice in »izobraževalna« društva. To lahko rečemo že danes z

vso gotovostjo. Prisiljeno delo še nikjer ni rodilo dobrega uspeha, tudi tu ga ne bo. O tem so prepričani tudi možje v klerikalnih vrstah, ki pridno zabavljajo »Kranjecem, ki so vse skvarili«. Mislijo zlasti na dr. Dermastio in na urednika »Gorice«, ki sta letala in še letata po deželi, nastopata bašaško ter gledata kmeta od zgoraj dol, kakor da bi ne smelo biti drugače nego le tako, da mora biti kmet poslužno orozje klerikalne stranke. Zabavljajo tudi dr. Breclju, ki je tudi pravi »kranjski politik«. Mož je dolgočasen in neokreten, živi pa z nekaterimi drugimi vred v domišljiji, da mora iti na Goriščem vse po kranjskem klerikalnem vzoru.

V klerikalni stranki je struja, ki hoče, da se odpravi »kranjska politika« ter se začne politikovati in delati bolj primerno domaćim razmeram in značaju goriškega slovenskega ljudstva.

Toda v klerikalni stranki je že preveč vse podijano in razdraženo, tako da pametna beseda pri merodajnikih ne izda nič več.

Pa če bi tudi krenili klerikali na drugo pot, je že prepozno misliti na nove uspehe, kajti primerno domaćim razmeram delata narodna in kmečka stranka. Tako bo tudi v boče. Od napredne strani je zasnovanega obilo lepega dela, katero se izvrši ter doneše tudi dober sad. Premljeno, primerno delovanje na predne stranke potisne v ozadje vse klerikalno rogoviljenje in slepomislenje.

Kdor tako »tje v en dan« snuje posojilnice ter vsljuje društva, kakor klerikali, ta si kopljje jamo, v katero pada in iz katere nikdar ne vstanе.

Z »novim delom« klerikalev smo torej prav zadovoljni. Le tako naprej — bo naše delo tem lepše, tem izdatnejše.

Otvoritev državnega zbora.

Dunaj, 22. marca. Državni zbor se otvoril dne 2. aprila. Tako objektiv konferenca klubovih načelnikov določila parlamentarni kalendar. Vse stranke se izrečejo za to, da se proračun dožene v plenumu. Da se to doseže, se ne določi število govornikov, temuč čas, tako da se za vsako ministrstvo določi število sej.

Deželni zbori.

Dunaj, 22. marca. Novoizvoljeni deželni zbori se sklicejo po Veliki noči, da se najprej konstituirajo

ka podla duša da si in zato ti pravim: Spravi se izpred mojih oči, in če se mi se enkrat prikažeš, te ustrelim, kakor steklega psa.«

Ves višnjev v obrazu je slonel Juri ob zidu. Hrast ga je bil tako trdo držal, da mu je vrat otekel in da nekaj trenotkov ni mogel priti do sape. Težko je dihal in krčevito so se njegovi prsti oprijemali, puške. Kravavi njegovi pogledi so švigli na Hrasta na Klaričo in od Klaričice na Hrasta. Vse je v njem velro. Končno je pobral svoj klobuk. Pri vratih, ki jih je že držal za kljuko, se je še enkrat obrnil. V teh kratkih trenotkih se je bila v njem izvršila cela revolucija. Do te ure je sledil Hrastu kot pes, ki sicer včasih brez vzroka zalaže in pokaže zobe, kogar smatra za sovražnika svojega gospodarja, a je zvest in vdan do skrajnosti, četudi dostikrat nadležen in tiranski. Zdaj pa so Hrastove besede vse to v njem podrl. Zdaj je zaplapal v njem ogenj slepega sovražstva. Kakor sramotno izdan in spoden ljubimec je stal zdaj Juri pri vratih in sovražniku njegovo, ki je do tega dne veljalo samo Klariči, je sedaj vše večji meri padlo na Hrasta.

»Lepo si me izplačal,« je Juri težko hrope zaklicil Hrastu. »Mislil, da je zdaj najin račun poravnati. Zdaj ti nisem ničesar več dolžan, od zdaj naprej sva sovražnika. Če ti je markijeva priležnica ljubša kot prijatelj, ki ti je bil zvest kakor pes, pa hodi svojo pot.«

Hrast je bil nanovo natrgal vse rane Hrastovega srca in obudil novo v njem vse dvome. »Anton,« je zopet rekla Klariča

in da si uredijo svoje deželno gospodarstvo. Zasedanje bo trajalo dva do tri dni. Glavno zasedanje je določeno šele za mesec september ali oktober. Ako se parlamentarni kalendar spremeni, mogoče je tudi, da se sklicajo deželni zbori še poleti.

Vseučiliščna vprašanja

Dunaj, 22. marca. V političnih krogih veda, da so vseučiliščna vprašanja že rešena. Vlada je dosegla, da se zahteve slovansko-romansko-slovenskega bloka združijo v eno resolucijo. V resoluciji se bo priznalo, da imajo vsi kulturni narodi v Avstriji pravico, dobiti vseučilišča, toda ta vseučilišča morajo biti zavodni znanstva, ne smoje pa služiti narodnim težnjam. Resolucijo bo stavil sporazumno z vladom posl. dr. Kramar. Vseučiliščne zahteve se postavijo najbrže že v proračun za leto 1910.

Praga, 22. marca. Resolucija zaradi ustanovitve češkega vseučilišča na Moravskem bo po starci šabloni obsegala poziv na vladu, naj začne s potrebnimi predprpravami. Resolucija ničesar ne omema ne kje, ne kdaj se naj tako vseučilišče ustanovi. Isto velja tudi glede nemškega vseučilišča na Moravskem. Večina za češko, slovensko, hrvaško, italijansko, malorusko in romunske vseučiliščne resolucijo je že zagotovljena. Nemci bodo glasovali proti slovenskim resolucijam, a podpirali jih bodo skoraj gotovo Italijani in Romuni. Poljaki ne bodo ugovarjali zahtev glede ustanovitve maloruskega vseučilišča, pač pa nikakor ne pripruste, da bi se utrakoviziralo poljsko vseučilišče v Lvovu.

Iz proračunskega odseka.

Dunaj, 22. marca. Proračunski odsek je včeraj dogнал poglavje »obrtno šolstvo«. V torkovi seji se začne razpravljati o »centralni« načinu ministrstva. Včeraj je odgovarjal naučni minister dr. Marčet na vse želje in zahteve, ki so se izrekle tekom debate. Obljubil je sledete: penzijske doklade učiteljsvu sednega in šestega činovnega razreda; te doklade se všejejo v po-knjino. Del ravnateljev na nedržavnih obrtnih šolah se uvrsti ad personam v kategorijo ravnateljev državnih obrtnih šol. Ravnateljem se dovolijo v posebnih slučajih penzijske doklade. Učiteljstvo osmoga, oziroma sedmoga činovnega razreda se pomakne v višjo stopnjo pred dosegom trete, oziroma četrte petletnice. Zviša-

nje remuneracije za posebne ure. Glede prispevka za zgradbo poslopja za obrtno šolo v Ljubljani se vrše pogajanja s finančnim ministrstvom ter je pričakovati ugodnega uspeha. Glede ustanovitve umetno-obrtne, oziroma stavbno-obrtne šole na Spodnjem Štajerskem tudi s slovenskim učnim jezikom ne more ministrstvo nicesar ukreniti, dokler ne pride s tozadenv prošnjo kaka večja občina na Spodnjem Štajerskem, ki ponudi obenem potrebne lokalite in druge stvarne potrebščine. Kakor hitro pa se to zgodi, bo ministrstvo stvar brž vzel v razpravo. — Posl. dr. Kramar je že želel, naj bi se vzgrijalo učiteljstvo za čiparske in pleternske tečaje v slovenskih pokrajnah in podpiranje takih učencev.

Ministrstvo za javna dela ustanovljeno.

Dunaj, 22. marca. Današnja »Wiener Zeitung« je prinesla cesarjevo lastnorocno pismo, s katerim se ustanovi ministrstvo za javna dela, ki se je poverilo dosedanjemu ministrusu brez portfelja dr. Gessmannu. — Obenem se je določil delokrog za novo ministrstvo, in sicer bo obsegalo vse stavbne zadeve, tehnične posle, водne zgradbe, zgradbo cest in mostov, rudarstvo, pospeševanje obrti, tehnično preizkuševanje, merosodstvo, tehnično in gospodarsko pospeševanje obrtnih proizvajanj, evidentno napredka na tehničnem polju, pospeševanje tujškega prometa itd.

Novo ministrstvo se razdeli na štiri sekcije. Vodstvo tehničnega stavbnega oddelka je dobil dosedanjemu mestni stavbni ravnatelju dr. Berger, vodstvo administrativnega stavbnega oddelka dosedanjemu sekciji načelniku v naučnem ministrstvu grof Wirkenburg, vodstvo rudarskega oddelka dosedanjemu sekciji načelniku v poljedelskem ministrstvu K. pl. Webern, vodstvo obretnega pospeševanja dvorni svetnik v naučnem ministrstvu Müller.

Wahrmundova afra.

Dunaj, 22. marca. Senat dujnjskega vseučilišča se je bavil v zadnjih sejih z vprašanjem, ali se more profesorju cerkvenega prava na pravni in državnoznanstveni fakulteti vzeti obrtnih šolah se uvrsti ad personam v kategorijo ravnateljev državnih obrtnih šol. Ravnateljem se dovolijo v posebnih slučajih penzijske doklade. Učiteljstvo osmoga, oziroma sedmoga činovnega razreda se pomakne v višjo stopnjo pred dosegom trete, oziroma četrte petletnice. Zviša-

in se z roko dotaknila moževe rame, »če ti je prav...«

»Pusti me vendar,« je togotno zaklicil Hrast in planil s stola ter v skrajni razdraženosti pahnil Klaričo od sebe. »Če se ti mudi, pa pojdi sama... O, ko bi te ne bil nikdar videl.«

Hrast se je zopet vrgel na svoj stol in naslonil glavo na roko. Drhtec je stala Klariča poleg njega, s sklonjeno glavo. Kaj se je že začela njene mučenosti druga doba? Rekla si je, da nima pravice ugovarjati Hrastu le z najmanjšo besedico, da se mora odslej molče pokoravati vsaki njegovi zapovedi in zato je tiko zapustila sobo, pripravljena počakati, da jo Hrast pokliče.

Minile so ure. Prišla je Ivanka, totala Klaričo in jo nagovarjala, naj gre klicat Hrastu, a Klariča tega ni storila. »Ne smem,« je rekla in čakala, na možev poziv. Toda Hrast ni prišel. Sedel je nepremično v svoji sobi za mizo, glavo naslonjeno na roko in mrmljal nejasne besede. Računi so čakali uredbe, a Hrast se ni ganil. Začelo se je mračiti, a Hrast se ni bilo po Klaričo.

»Markijeva priležnica,« to je bila edina misel, ki jo je imel Hrast v teh urah in zgnani se je šele, ko je nastalo okrog hiše silno vptje, iz katerega je slišal nadvse obupni klic: Pomagajte — gori — rešite mi otroka!

(Dalej prihodnjih.)

primanjkljaj narašča od leta do leta za ogromne vsote, po bilanci koncem leta 1905. je že presegal 60 milijonov krov. Finančno stanje posameznih zavodov pa ni enako, zavarovalnica v Gradeu za Štajersko in Koroško edina nima primanjkljaja, pri ostalih šestih zavodih pa je vseskozi deficit. Po razmerju primanjkljaja se vrste zavarovalnice takole: Praga, Lvov, Dunaj, Trst, Solnograd, Brno. Zavarovalnica v Trstu je predlanskim zvišala v občutni meri zavarovalne prispevke, da pa je vedno še dvomljivo, ali primanjkljaj navzlie temu ne bo naraščal. Koncem leta 1905. je pri zavarovalnici v Trstu znašalo pokritje fondov le 77,8%. Ce je finančno stanje pri večini zavodov slab, celo obupno, ni tega krv z golj zakon, ki uvaja malo srečen zistem, marveč tudi uprava sama; glede tržaške zavarovalnice se je v tem pogledu že dovolj pisalo. Leta 1905. je bilo pri vseh zavarovalnicah zavarovanih 109.185 obrtnih podjetij, število delavev, ki so bili zavarovani, je znašalo povprečno 1.913.803. Poljedeljskih obratov je bilo v navedenem času zavarovanih okroglo 300.000, to pa le začasno, v kratki dobi, ko se uporabljajo stroji. Celotna vsota zasluga zavarovanih delavev je znašala 1400 milijonov krov. Ce primerjamo te podatke za leto 1905. z onimi za leto 1890., ko je znašalo število zavarovanju podvrženih podjetij le 53.193 in število delavev v takih podjetjih 893.324, je to jasna slika o hitrem napredovanju industrialnega razvoja v državi, dasi je opozoriti tudi na okolnost, da se je po noveli iz leta 1894. k zakonu o nezgodnem zavarovanju v dokajnji meri razširil krog zavarovancev ter je kontrola zavarovanju podvrženih podjetij pridobila v intenzivnosti. Naznani o nezgodah, ki so doletole zavarovance, je bilo leta 1905. = 103.735, odskodnina se je priznala v 28.787 slučajih, smrtnih slučajev je bilo 1111, trajnih rent se je priznalo 11.983. Koncem leta 1905. je uživalo pri vseh zavarovalnicah trajne rente 81.496 oseb, letna vsota vsem tem osebam nakazanih rent je znašala 15.163.108 krov, leta 1890. je uživalo trajne rente vsega skupaj 1912 oseb.

Obvezno bolnično zavarovanje je pričelo v Avstriji 1. avgusta 1889. Število bolniških blagajen je znašalo leta 1890. = 2740, te blagajne so imele poprečno skupaj 1.548.825 članov; leta 1905. je znašalo število bolniških blagajen 2934, število zavarovancev pa 2.844.245. Leta 1890. so imele bolniške blagajne dohodkov okroglo 24 milijonov krov in stroškov okroglo 22 $\frac{1}{2}$ milijona krov, leta 1905. pa dohodkov okroglo 60 milijonov krov in stroškov okroglo 58 milijonov krov.

Tovarne in obrtne zadruge. Imetnik obrtnih podjetij, ki se izvršujejo na tovarniški način, ne zadevajo dolžnost, vstopiti za člane obrtnim zadrugam dotičnega okraja. Pač pa imajo pravico, pristopiti kot člani zadruge, ki obstoji za dotično obrtno kategorijo, ako to zadruga dovoli. Ako imajo tovarnarji zaloge za prodajo svojega blaga, imajo tudi pravico glede teh prodaji služečih zalog pristopiti obrtni zadrugi, ki obstaja za trgovinske obrite dotičnega kraja, s privoljenjem te zadruge. Ako pristopijo kot člani kakšni obrtni zadruge, imajo v obeh primerih iste dolžnosti in pravice kakor ostali člani zadruge in je s pomožnimi delavci,

ki dela pri takih tovarnarjih ali imajo posla v označenih zalogah, ravnat tako kakor s pomožnimi delavci pri drugih obrtnikih, odnosno trgovcih. Prostovoljno članstvo lahko preneha po obojestranskem sporazumu. Ce ne pride do sporazuma, more kakor zadruga, tako dotični član staviti predlog na prenehanje članstva pri obrtnem oblastvu, ki odloči o tem, zaslišavši obe stranki.

Proračunski odsek o vse- učilišču.

Dunaj, 23. marca. Napovedana govora ministarskega predsednika ni bilo v današnji seji, ker je poslanec Walcher govori več ur ter na široko razpravljal o Wahrundovi aferi s stališča krščanskih socialistov, dokler ni bil končno odsek nesklepen. — O teku seje je poročati sledence: Poročevalc dr. vitez Biliński (klerikalni Poljak) je poročal o poglavju »centrala in vseučilišča«. Poročevalc je hvalil ministarskega predsednika in načnega ministra, ki sta se glede vseh vseučiliščnih zahtev z interesiranimi strankami pogajala toliko časa, da je danes mogoče precej zanesljivo prorokovati, pod katerimi pogoji in kdaj bo mogoče izpolniti želje posavnih narodov. Ustanovitev novih vseučilišč se ne sme izvršiti potom boja, teme le bo mirnem pritrjevanju vseh interesovanih narodov in strank. V tem oziru bo treba potom resolucij najprej urediti vprašanje o ustanovitvi nemškega in češkega vseučilišča na Moravskem. Z resolucijami se seveda še vseučilišča ne ustavljajo, temeš se pokažejo le pota, po katerih se bo mogoče zediniti o času in kraju, kjer se naj vseučilišča ustavne. Tudi glede ustanovitve slovenskega vseučilišča je pričakovati resolucije. Aktualni pa sta sedaj predvsem zahteve Italijanov in Małorusov glede vseučilišč. Ustanovitev italijanskega vseučilišča v Avstriji je priporočati ne le s stališča visoke stare kulture italijanskega naroda, temeš tudi iz državnih interesov, da italijanska mladež ni primorana študirati v Italiji. Z oziroma na težkoče, ki se dela ustanovitvi italijanskega vseučilišča v Trstu ali Tridentu, zdi se poročevalc prav srečen predlog vlade, da se italijanska pravna fakulteta ustanovi v Trstu. — Glede małoruskega vseučilišča se je poročevalc postavil na ozkosrečno stranksko stališče ter hotel dokazati, da so Małorusi sami krivi, ako nimajo na vseučilišču več małoruskih stolice. Vlada ne more ustvariti małoruskih profesorjev, ako se małoruski narod sam ne briga za tak naraščaj. — Za poslancem Walcherjem, ki je v brezkončnem govoru pozival vlado, naj nastopi proti svobodni anarhiji, ki je zavladala na vseučiliščih, je dobil besedo poslanec Seitz (socialni demokrat), ki je protestiral proti temu, da so krščanski socialisti začeli z obstrukcionističkimi govorji. Predlagal je, naj se zato seja nadaljuje, a počakala se je nesklepnost.

Stroški za novoustanovljeno ministrstvo.

Dunaj, 23. marca. Vlada je izdala za državni zbor zakonski nárt o aktiviranju ministrstva za javna dela, o razdelitvi poslov med obstejecimi ministrstvi na novo ministrstvo in o stroških za novo ministr-

stvo. Stroški so proračunjeni na 27.380.002 K. Za pospeševanje tujškega prometa se določa: 1. za prispevke k športnim in umetniškim podjetjem, da se otvorijo nove pravilne točke, za napravo razglednih stolpov, planinskih koč in hotelov 350.000 K; 2. za subvencije deželnim zvezam za pospeševanje tujškega prometa 50.000 K, za reklame 40.000 krov, za posredovalnico v tu in inozemstvu 60.000 K; 3. za tehnična preiskovanja 85.000 K; 4. za podpore občinam, da si napravijo zaloge premoga 200.000 K; 5. za prostore in opravo za novo ministrstvo 100.000 krov.

Svobodomiselne" nemške stranke.

Dunaj, 23. marca. Odsek deželnega nemškega strank je razpravljal v današnji seji o moravskem vseučilišču vprašanju in Wahrundovi aferi. Sklenilo se je, naj se ta afera popolnoma izloči iz kompleksa političnih vprašanj, ker imajo o aferi odločevati le ali sodišča ali pa akademice oblasti. K popoldanski konferenci sta prišla tudi ministra dr. Marchet in Peschka. Sklenilo se je, da bodo svobodomiselne nemške stranke glasovale proti vsem rezolucijam, ki govore o ustanovitvi nemških vseučilišč.

Madžarske šole na Hrvaškem.

Budapest, 23. marca. Odsek deželnega nemškega strank je razpravljal v današnji seji o moravskem vseučilišču vprašanju in Wahrundovi aferi. Sklenilo se je, naj se ta afera popolnoma izloči iz kompleksa političnih vprašanj, ker imajo o aferi odločevati le ali sodišča ali pa akademice oblasti. K popoldanski konferenci sta prišla tudi ministra dr. Marchet in Peschka. Sklenilo se je, da bodo svobodomiselne nemške stranke glasovale proti vsem rezolucijam, ki govore o ustanovitvi nemških vseučilišč.

Politična nesloga na Ogrskem.

Budapest, 23. marca. V dnevi je imelo »kulturno« društvo »Julian«, ki zdržuje madžarske šole na Hrvaškem, svoj letni občeni zbor. Lani je društvo zdrževalo 23 šol, ki jih je obiskovalo 2241 otrok. Ena starejših šol, namreč v Kutunovecu, je odpadla, ker se je spremenila v hrvaško. Ako prištejemo še državne šole za železničarje in nekatere šole protestantovskih cerkvenih občin, obiskuje vse madžarske šole na Hrvaškem 5500 otrok. Izkaz pa ne pove, koliko je med temi hrvaških otrok.

Železniški projekti na Balkanu.

Carigrad, 23. marca. Napsotniki so nalašč raznesli vest, da je nastalo med Albani nevarno gibanje proti nameravani železnični skozi

hota. Samo ogenj je prasketal. Stoči je iskal markizinega sinka, a ni ga bilo.

»Kje je moj sin, kje je moj otrok,« je zaklicala markiza, tako boljeno in obupno, da so zatrepetala vsa srca.

»V gradu mora biti,« je končno izpregovorila stara dekla, ki je stala poleg Klarič.

V gradu — v ognju! Groza je pretresla vse, ki so to čuli in ta groza je postala še strašnejša, ko se je začelo iz gradu otroče jokanje.

»Pomagajte — rešite mi otroka,« je z zadnjimi močmi, kar jih ješe premogla, zaklicala markiza, potem pa je naglo segla z roko k sreu, omahnila in padla na tla.

V tem, ko so ljudje stopili k markizi, pa se je med njimi prernila Klariča. Stisnila je obliko k životu na trenotek je postal, potem pa se zapodila v goreči grad.

Kakor onemogli ali okameneli so stali ljudje na grajskem dvorišču. Utihnil je tudi zadnji šum. Vse je zadrževalo sapo, nihče se ni ganil, vse je v groznom trepetu samo gledalo v plamen.

Tedaj pa se je zganil Hrast. Prav kakor bi se bil šele zdaj zbudil iz svojih sanj in otrezel svojih misli. Skočil je po bližnjem lestev in jo prislonil k zidu ob oknu, koder je bila otroška soba, potem je iztrgal najbližnjemu človeku iz rok posodo z vodo in je šel po lestvi, vlotil okno in dasi mu je udaril plamen v obraz, je ven dar skočil v sobo.

(Dalej pričnjenje.)

Sandžak. Resnica je, da se turško in albansko prebivalstvo le veseli nove železnic. — O prošnji srbske vlade zaradi železnic Donava-Adrija se se sklenilo, da naj občina bolje pazi na red glede godbe; posestniki avtomatov naj se obdačijo za vsak slučaj, da se pleše do 10. ure zvečer (in to vsak dan) takso za godbo, in ako se še igra v pleše, pa takso za čez čas; to bo neločno občini. Na predlog g. Michla, da bi finančni erar tudi dovolil nekaj odstotkov pri smodkah, kar bi bilo tako umestno, se naroča odboru dogovor z drugimi gostilničarskimi zadrugami v Avstriji.

Nemčija v Vzhodni Aziji. Grški poslanik Gryparis je izročil turški vladi noto svoje vlade, naj se železnicna Pirej - Larisa, ki bo na turški meji kmalu dograjena, zveže s turško železnicico. Turška vlada prosi naj se obdačijo za vsak slučaj, da se pleše do 10. ure zvečer (in to vsak dan) takso za godbo, in ako se še igra v pleše, pa takso za čez čas; to bo neločno občini. Na predlog g. Michla, da bi finančni erar tudi dovolil nekaj odstotkov pri smodkah, kar bi bilo tako umestno, se naroča odboru dogovor z drugimi gostilničarskimi zadrugami v Avstriji.

Iz Postojne. Postojnski kapelan Wildfang pridno pase svoje ovčice po Majlandu. Dan za dnevom stika ob hiše ter krepi svoje podrepnike v veri proti pogubnemu liberalizmu. Nastala je opetovano nujna potreba duhovnega opravila; treba ga je bilo iskrati po vsem Majlandu od hiše do hiše. Da ga pa bode v bodoče lažje najti, svetujemo g. dekanu, da mu omisli krovje, katerega lahko zvari kovač Klun, jermen napravi čevljarski Čuk, na vrat obesi pa Čufar.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. marca.

Kranjski deželni zbor se snide vendarle že v petek in ne šele v soboto, kakor je bilo dogovorjeno med strankami. Smide se v petek, ker je bil cesar že poprej podpisal dotedni patent.

V zadevi odpuščenih začasnih poštih uslužbenec. Oglasil se je včeraj poslanec ljubljanskega mesta Ivan Hribar, pri trgovinskem ministru dr. Fiedlerju, da bi bil dosegel njihovo zopetno sprejetje v službo. Minister je obljubil dati si o stvari poročati. Pripomobil je pa, da je načelo poštne uprave odpraviti kolikor mogoče začasne uslužbene in bode odslej zanaprej sprejemati posmožne uslužbene edinole v izredni slučajih, kakor o Božiču in Veliki noči, in sicer samo za nekoliko dni. Pač pa namerava ministerstvo pomnožiti število stalno nameščenega osebja tako, da bi v slučaju dopustili ali pa obolenju kakega uslužbence le-ti potem dotično službo opravljali, ne da bi bila potreba najemanja pomožnih moči. Kakor pri drugih poštih uradih, tako se bode torej po izjavi g. trgovinskega ministra tudi v Ljubljani v kratkem sprejelo nekaj novih stalnih uslužbencov, pri čemer pridejo seveda predvsem v poštev začasni uslužbenci, ki so zadovoljivo službivali.

Dr. Korošec in Benkovič — vzhledna kristijana! Od Drave se nam piše: Dr. Susteršič ne more preboleti, da ni mogel izolirati poslanec Hribarja, Ježovnika in Robleka. Saj Hribarja bi bil tako rad ob steno pritisnil! Ker se dr. Ploj ni pustil za grdo in naravnost škodljivo nakan. Dr. Susteršič porabiti razgrena je ta jugoslovanske poslance v dva tabora. Vsa krivda za to herostratsko delo pa se sedaj pripisuje dr. Ploju! Dr. Korošec, duhovnik, in dr. Benkovič po božem mož, rajski svat, sta prevzela analogo, razsirjati in zagovarjati laž o izdajstvu dr. Ploja. Najgrški dunajski »revolvržurnalist«, najumaznejši čifut, bi težko tak posel prevzel. Dva voditelja kmečke zveze pa, tista dva vzhledna kristijana, ki trdita, da je danes pri Slovencih vera v nevarnosti, ne pa narodnost! Ta dva zvezarja v svoji slepi strasti, v popolni odvisnosti od dr. Susteršiča, nočeta niti privatnega življenja več respektirati! Sla sta med sobojevnike! Takimi pa se ne sme imeti pardona! Dr. Ploj je »Slovenski Gospodar« napadel, ker se je udeležil Trubarjeve slavnosti pri društvu »Slovenija«. Taka poštena in čista slavnost je res samo za poštene, čiste ljudi! Za Korošec in Benkovič je prostor v kabinetih ali orfejih. Tu se ne nudi literarna hrana, pač pa lascivnost, razuzdanost. Tu se ne pride med radijalne ali napredne dijake, pač pa v raj internacionalnih cip! Celo luteranke se nahajajo med njimi! Pa poslanici kmečke zveze se med njimi prav dobro počuti, kakor so poročali svoje dni nemški dunajski listi! O tem »Slovenski Gospodar« nič ne poroča, kamoli, da bi Benkoviča grajal! Dunajska svetinja internacionih cip sime celo poslanec kmečke zveze štajerske obiskovati, nikoli in nikdar pa slavnost v spomin Trubarja, ki je slučajno tudi luteran! Tak evangelij oznanjata vzhledna kristijana dr. Korošec in Benkovič zagovarja pa ga »Slovenski Gospodar«, posebno vneto še, ako more oblatiti pri tem političnega nasprotnika. O priliku razodenem, kako se je dr. Korošec prehodil, da je moral med potovanjem v bolnišnico v Puščavo, nakar se je sklenilo, da naj odbor takoj stopi z zvezo v dogovor in naj pristopi k nji. Zaradi konkurenčne glede godbenih avtomatov se je sklenilo, da naj občina bolje pazi na red glede godbe; posestniki avtomatov naj se obdačijo za vsak slučaj, da se pleše do 10. ure zvečer (in to vsak dan) takso za godbo, in ako se še igra v pleše, pa takso za čez čas; to bo neločno občini. Na predlog g. Michla, da bi finančni erar tudi dovolil nekaj odstotkov pri smodkah, kar bi bilo tako umestno, se naroča odboru dogovor z drugimi gostilničarskimi zadrugami v Avstriji.

Narodno - radikalno dijaštvu proti taktičnim »potezam slovenak delegacije. Piše se nam iz Prage: Pri

(Dalej v prilogi.)

na tem, da se dvigne naša ljudska morala, izobrazba in gmotno stanje, predvsem pa v zadnjih desetletjih tako globoko propala narodnostna ideja.

V dosegu svojih namenov ima novo se snjujoče društvo namen ustavljati knjižnice in čitalnice, prirediti predavanja, razgovore in poučne izlete, vplivati na druge korporacije in na javnost sploh, da podpirajo ljudsko - izobraževalna stremljenja, izdajati poučne spise ter prirejati veselice in zabave v narodne namene.

S tem se obraćamo na gorenjsko dijaštvu obeli naprednih struj in na slovensko občinstvo s prošnjo, naj nas podpira v našem stremljenju moralno in gmotno.

Pripravljalni odbor akad. fer. društva za Gorenjsko:

Dr. phil. Josip Hacin,
cand. iur.

Rado Pavlič, Lovro Tepina,
cand. phil. cand. iur.

Opozak: Pojasnila dajo: Dr. Josip Hacin, Cerkle pri Kranju; Rado Pavlič, cand. phil., Kranj; Lovro Tepina, cand. iur., Dunaj III./1 Tierärztliche Hochschule.

Dnevne vesti

V Ljubljani, 26. marca.

Kranjski deželni zbor. Dnevni red prve seje deželnega zabora kranjskega dne 27. marca 1908. 1. Otvorjenje deželnega zabora. 2. Objava novoizvoljenih deželnih poslancev. 3. Konstituiranje deželnega zabora: a) volitev dveh rediteljev; b) volitev dveh verifikatorjev; c) volitev deželnega odbora. 4. Priloga 11. Poročilo deželnega odbora o novih splošnih volitvah za deželni zbor vojvodine Kranjske. Začetek seje ob 11. uri dopoldne.

Splošne kurije ne maramo! Glasilo naše socialno - demokratične stranke je ravnokar pisalo, da ta stranka ne mara niti za splošno kurijo, niti za tako kurijo, v kateri bi volili samo tisti, ki drugod nimajo volilne pravice. Pozivla poslance slovenske ljudske stranke, kakor tudi poslance slovenske napredne stranke, da naj se ravna po ti izjavi. Ne izdamo nikake posebne tajnosti, če na glasamo, da sta pri znanih pogajanjih dr. Tavčar in dr. Susterš s oglasto zahtevala, da naj se omenjena kurija nadomesti s tem, da se deset novih mandatov po številu prebivalstva razdeli med mestno kurijo in pa med kurijo podeželskih občin; v obeh teh kurijah pa naj se nato vpelje splošna in enaka volilna pravica. Prišel bo čas, ko se bo pojavilo, kako neizprosno je bilo nasproti ta zahtevi stališče vlade in kranjskega velikega posestva! Ali se bo pri volilni reformi pokopala splošna kurija, ne vemo; to pa vemo zanesljivo, da bi bil »Rdeči prapor« prvi, ki bi pričel skale metati na slovenske napredne poslance, ako bi se pokopala z njihovimi glasovi. Boljše nekaj, kakor nič! To je bila parola socialno-demokratične stranke pri državnozborski volilni reformi, in dr. Tavčar ima še sedaj nekaj modrih kosti, katere so mu provzročili udarci lastnih pristalcev in pa socialno-demokratičnih nasprotnikov, ko se je z vnero branil proti temu, da bi se državnozborska volilna reforma zlorabljala v ta namen, da se ž njo kranjska mesta okrajejo, kakor se je to faktično zgodilo. Boljše nekaj, kakor nič! Ta pesem se je pela takrat in mogočno je donela tudi iz socialno - demokratičnih ust! In če bi se sedaj uprla naša

stranka proti splošni kuriji, bi bil gospod Kristan prvi, ki bi vihtel sekiro ter upil: Hudiči, toliko pameti bi bili morali vendor imeti, da je boljše nekaj, kakor nič! Na tem polju se prav dobro poznamo!

Otročarija. »Slovenec« z nešpatmetno strastjo zanikuje vest, da bi bil ministrski predsednik Beck z državnim poslancom Hribarjem konferiral o volilni reformi za kranjski deželni zbor in o vprašanju slovenskega vseučilišča. Pravi, da se je o volilni reformi posvetoval s študentom, Susterščem in Trillerjem, o univerzi pa zgorj z dr. Korošcem. Glasilo slovenske ljudske stranke grozi, da bode odsljev vpeljalo novo rubriko za »osebne laži«. Nam se ta jeza vidi silno otročja. Da se je baron Beck posvetoval s poslancom Hribarjem o kranjski volilni reformi, bi to ne bila nikaka pregreha, ker je Hribar načelnik slovenske napredne stranke, in pametnemu ministrskemu predsedniku bi gotovo ne škodovalo, če izve, kako tak mož misli o prevažnem vprašanju deželnozborske naše volilne reforme. Da bi pa gledo slovenski visokih šol bilo merodajno le mnenje dr. Korošca, o tem pa »Slovenec« niti novorojenega otroka ne bode prepričali. Vsa ta otročja gonja izvira le iz politične zavisti, katera bi naše javno mnenje z vso silo rada vklenu v verige napačne misli, da na Duhaču samo klerikalni poslanci kaj premorejo, vsi drugi pa so prazne in gole ničle. Ta politična legenda pa je že davno izpodkopana in »Slovenec« se le osmeši, če se še vedno na njo obesa!

Slovó v deželnem dvore. V torem je bila zadnja seja sedanjega deželnega odbora, v kateri so se deželni odborniki poslovili od dosednjega deželnega glavarja. Deteli in od dosedanjega deželnega odbornika Grasselli, ki nista več člana deželnega zabora. Včeraj ob 11. uri dopoldne so se deželni uradniki korporativno pod vodstvom deželnega nadsvetnika Zamide se je bivši deželni glavar ginjeno zahvalil, poudarja, da je bil vsega skupaj 25 let član deželnega odbora, in sicer 8 let kot deželni odbornik ter 17 let kot deželni glavar. Gospod Oton pl. Detela zapusti že te dni deželni dvorec in se preseli na svoje posestvo Ajmanjih dr. Tavčar in dr. Susterš s oglasto zahtevala, da naj se omenjena kurija nadomesti s tem, da se deset novih mandatov po številu prebivalstva razdeli med mestno kurijo in pa med kurijo podeželskih občin; v obeh teh kurijah pa naj se nato vpelje splošna in enaka volilna pravica. Prišel bo čas, ko se bo pojavilo, kako neizprosno je bilo nasproti ta zahtevi stališče vlade in kranjskega velikega posestva! Ali se bo pri volilni reformi pokopala splošna kurija, ne vemo; to pa vemo zanesljivo, da bi bil »Rdeči prapor« prvi, ki bi pričel skale metati na slovenske napredne poslance, ako bi se pokopala z njihovimi glasovi. Boljše nekaj, kakor nič! To je bila parola socialno-demokratične stranke pri državnozborski volilni reformi, in dr. Tavčar ima še sedaj nekaj modrih kosti, katere so mu provzročili udarci lastnih pristalcev in pa socialno-demokratičnih nasprotnikov, ko se je z vnero branil proti temu, da bi se državnozborska volilna reforma zlorabljala v ta namen, da se ž njo kranjska mesta okrajejo, kakor se je to faktično zgodilo. Boljše nekaj, kakor nič! Ta pesem se je pela takrat in mogočno je donela tudi iz socialno - demokratičnih ust! In če bi se sedaj uprla naša

stranka proti splošni kuriji, bi bil gospod Kristan prvi, ki bi vihtel sekiro ter upil: Hudiči, toliko pameti bi bili morali vendor imeti, da je boljše nekaj, kakor nič! Na tem polju se prav dobro poznamo!

Deželnozborske galerije. Galerijeske obiskovalce kranjskega deželnega zabora bo zanimalo izvedeti dispozicije, ki jih je v tem oziru storilo deželnozborsko predsedstvo. Dosedaj so bile vse tri lože v deželnozborski dvorani poslancom po klubovi pripadnosti pridržane, da z njimi razpolagajo; obe galeriji pa ste bili namenjeni obiskovalcem sploh. Za bodoče je odrejeno, kakor sledi: Srednja loža je prezidjalna in razpolaga z njo prezidij. Desna takozvana uradna loža je rezervirana za uradnike politične in avtonomne uprave. Za upravo pač ni brez pomena, da se njenim organom s tem daje priliko, da zamorejo deželnozborskimi obravnavam neovirano prisostovati in se o intencijah postavodajalca direktno informovati. Važnost, katera se danes v javnem življenju pripisuje po vsej pravici časnikarstvu, opravičuje dovolj, da se za časnikarje rezervira posebna časnikarska loža. Na splošnih galerijah bo prostor za sedeže od stojišča ločen, za sedaj seveda samo provizorično. S sedeži, ki bodo vse numerirani, razpolagajo deželnozborski klubi in sicer po razmerju števila svojih članov. Tudi na stojisci bo vstop dovoljen le proti vstop-

planili ljudje na pomoc in udušili in pogasili ogenj, ki se je bil prijet Klarice in ga rekle.

»Klarica — dobrotnica,« je zavzdihnila markiza, in iztegnila roke po svojem otroku. Stisnila ga je k sebi in ga hotela poljubiti, a glava ji je padla nazaj in roke so ji omahnile. Toda ljudje niso zapazili, da je v tem trenotku srčna kap končala mlado življenje markize Helene, kajti odskočili so bili od nje, ker se je bila začela podirati grajska streha in se je hitro nato sesula.

Z naporom vseh moči so ljudje poskušali pogasiti ogenj vsaj tam, koder je bil Hrast šel v goreči grad, a ko se jim je to naposled posrečilo, so videli, da so se vdrli tudi stropje in zasuli Hrasta.

Vztrajnemu delu in pomoči ljudstvu, ki je bilo med tem prihitelo od vseh strani, se je končno posrečilo ogenj preobvladati in ga pogasti. Ko je prišlo jutro, se je pač še kadilo iz gradu, a večina grajskega poslopja je bila rešena.

Sele zdaj, ko so ljudje prišli takoreč do sape, so se začeli ozirati po Jurju. Toda ozirali so se zaman. Juri je bil že davno izginil. Nesreča, ki jo je provzročil in ki je zahtevala dve človeški žrtvi, je ganila tudi njegovo trdo sreco. Splazil se je že v stran, ko je zaznal, da je ponesrečil Hrast, in nihče ga ni več videl.

nican. Kadar bodo galerije polne, bodo v obvestilo občinstvu nabite tablice z napisom: »Vstopnic ni več!« Ravnato bo nabito, kje se dobiva vstopnice.

— **Zmagá v Žireh.** V torem, že prepozno za torkovo številko, smo dobili naslednjo brzojavko: »Pri občinskih volitvah v Žireh so zmagali naprednjaki v dveh razredih. Na zdar!«

— **Promociji.** Na graškem vseučilišču bo dne 27. t. m. promoviran doktorjem prava gospod Fran Irgolič, starejšina »Triglava«, dne 28. t. m. pa gospod Fran Kotnik doktorjem filozofije. Čestitamo!

— **Iz sodno - pisarniške službe.** Višji pisarniški oficijal Konstantin Ostrogovič je premeščen s Krka v Trst, pisarniški oficijant Rudolf Petelin v Trstu pa je imenovan za kancelista.

— **Iz veterinarne službe.** Za oglednega živinozdravnika na žel. postajali v Škofji Loki je nameščen dež. živinozdravnik v pokoju Andrej Perko, ker je dež. živinozdravnik Peter Miklavčič premeščen v Ljubljano k okr. glavarstvu. Če bi bil prvi zadružan, ga bo nadomestoval na omenjeni postaji okrajni živinozdravnik Anton Korošec iz Kranja.

— **Slovensko gledališče.** Včeraj po poldne se je vprizorila na korist dramskemu objektu našega gledališča Górnjevjeva »Pepelka«. Od »Trnuljice«, ki se je tudi vprizorila v tej sezoni, se »odlikuje« to delo po tem, da so do malega vse v njej nastopajoče osebe smešne karikature, vsem na čelu seveda kralj Kakadu; in celo njegov sin Prince Krasnoslaw, to gorišče, v katerem zbira otroška fantazija vse vroče žarke občudovanja, ljubezni in lepoti, si dovoljuje ob kraljevem prestolu tako banalne verze, da se mi je smilila polnoštivalno navzoča kodroglava mladež, ko je videla one tajolepe figure, ki jih je stoinstokrat oplela z zlatimi nitkami svoje fantazije in ljubezni, splahnila v puhle karikature. Ako še omenim, da je vsa verzificirana proza, kolikor je »diči« to delo, prikrojena naravnost kanibalskih, tedaj je pač jasno, da »Pepelka« nima nikakih umetniških pretenzij, zato bi bilo tudi odveč spuščati se dejavnino v uspehe posameznih akterjev. Igrali so v splošnem z veseljem in ognjem in tudi dekoracije so bile jaka dostojne. Občinstva je bilo navzočega poldružno gledališče.

— **Iz gledališča pisarne.** Nocoj (za lože: par) se uprizorila izvirna noviteta »Daemon Venus«, tri enodenjanke, spisal Adolf Robida. Glavne vloge so v rokah dam: Borštnikove, Danilove in Kreislove ter gospodov: Danila, Dragutinoviča, Nučiča in Toplaka.

— **Cleni slovenske opere.** prirede v soboto, 4. aprila, koncertni večer v hotelu »Union«. Vabil na ta večer so dali napraviti v slovenskem in nemškem jeziku. Ne da bi se hoteli spuščati v kritik, tega čudnega dejanja, konstatujemo samo, da je to šandal, ki se obsoja sam. Kakor smo se informirali, ni vodstvo slovenskega gledališča v nobeni zvezi s to prreditvijo.

— **Telovadno društvo »Sokol I«** v Ljubljani priredi v nedeljo 5. apr. ob pol 8. zvečer v hotelu Štrukelj III. zabavni večer z zelo zabavnim sporedom. Posebna vabilna se ne razpoljajo.

— **Družinski večer,** ki ga je sponzo priredilo »Slovensko obrtniško društvo« v Sokolovi dvorani v »Narodnem domu«, je glede vsporeda

planili ljudje na pomoc in udušili in pogasili ogenj, ki se je bil prijet Klarice in ga rekle.

— **»Klarica — dobrotnica,«** je zavzdihnila markiza, in iztegnila roke po svojem otroku. Stisnila ga je k sebi in ga hotela poljubiti, a glava ji je padla nazaj in roke so ji omahnile. Toda ljudje niso zapazili, da je v tem trenotku srčna kap končala mlado življenje markize Helene, kajti odskočili so bili od nje, ker se je bila začela podirati grajska streha in se je hitro nato sesula.

Z naporom vseh moči so ljudje poskušali pogasiti ogenj vsaj tam, koder je bil Hrast šel v goreči grad, a ko se jim je to naposled posrečilo, so videli, da se so vdrli tudi stropje in zasuli Hrasta.

Vztrajnemu delu in pomoči ljudstvu, ki je bilo med tem prihitelo od vseh strani, se je končno posrečilo ogenj preobvladati in ga pogasti. Ko je prišlo jutro, se je pač še kadilo iz gradu, a večina grajskega poslopja je bila rešena.

Sele zdaj, ko so ljudje prišli takoreč do sape, so se začeli ozirati po Jurju. Toda ozirali so sezman. Juri je bil že davno izginil. Nesreča, ki jo je provzročil in ki je zahtevala dve človeški žrtvi, je ganila tudi njegovo trdo sreco. Splazil se je že v stran, ko je zaznal, da je ponesrečil Hrast, in nihče ga ni več videl.

— **uspel prav lepo.** Društvena godba je preizvajala same krasne komade, pevsko društvo »Slavec« je pelo z znano dovršenostjo, g. pl. Sladovič je pa kot groteskni komik in musicalni kloven žel povsem zasluženo burno pohvalo od vseh strani in moral marsikaj dodati svojemu občinsku programu. Za zabavo je bilo torej kar najbolj preskrbljeno — tudi restavraterja g Keržnika kuhinja in klet sta našli vse priznanje — vendar je bila udeležba na tej priveditvi majhna. Ne vemo, kakšne tehnike vzroke imajo obrtniki, za katere predvsem je bil ta večer prirejen, da se ga niso vdeležili, kakor je bilo pričakovati. V združenju je moč in kakem takem večeru se je vendar lahko pomeniti o stanovskih težnjah ter si napravljati načrte za boljšo bodočnost, katera si gotovo tudi ljubljanski obrtniki žele.

— **Redni občni zbor gostilničarske zadruge** bo jutri v petek, dne 27. marca v dvorani »Mestnega doma« ob 2 popoldne s sledenjem dnevnim redom: 1. Poročilo načelnstva. 2. Citanje zapisnika zadnjega občnega zabora. 3. Letno poročilo o delovanju zadruge. 4. Polaganje računa za leto 1907 in poročilo nadzorstva 5. Volitev: a) načelnika, b) načelnikovega namestnika, c) treh odbornikov, d) enega namestnika, e) dveh odbornikov pomočniške bolniške blagajne, f) enega namestnika pomočniške bolniške blagajne, g) enega člana v nadzorstvo pomočniške bolniške blagajne, h) enega namestnika v nadzorstvo pomočniške bolniške blagajne, i) enega odbornika v zadružno razsodišče. 6. Prenamebo pravil. 7. Raznoterosti. Za kandidate so postavljeni sledenči gospodje, in sicer: za načelnika Tostli Ivan, za načelnika Krapeš Fran, za odbornika Anzlin Fran, Petsche Viktor, Tonejec Anton, Trontelj Jakob, za odb. namestnika Kržišnik Emil, Lampert Martin, Škulj Rud., v odbor pomočniške bolniške blagajne Stritar Ivan, Pogačnik Leon, namestnik Marenčič Juri, v nadzorstvo pomočniške bolniške blagajne Stritar Rudolf, odbornik, Steiner Anton namestnik, v razsodišče zadruge pa Peter Krisch.

— **Potovanje kranjskih hotelirjev in gostilničarjev na Dunaj.** Deželna zveza za tujski promet na Nižjem Avstrijskem in dunajska zadruga gostilničarjev sta na prošnjo kranjske zvezze za ptujski promet prevzeli aranžiraju poučnega potovanja hotelirjev in gostilničarjev iz kranjskih letovišč na Dunaj, kjer ostanejo pet dni. Ogledali si bodo vse uredbe glede tujskega prometa, kar jih ima Dunaj. Med drugim je na programu ogled raznih hotelov, restavracij v kavarn, šole za gostilničarje, prisostvovanje pouku za serviranje, dalje ogled prodajalcev s predmeti za tujce, modne razstave in potnih pisarn, ogled mestne kleti, izlet na Kahlenberg, izlet na Severnici itd.

— **Tujski promet in novo ministarstvo.** Pred nekaj časom je »Deželna zveza za povzdigo tujskega prometa« prejela od mestne občine 2000 K subvencije in to je žalibog menda tudi edini znesek iz domače dežele, s katerim sme zveza računati. Iz vloge za subvencijo se je razvidelo, kako plodnosno in neumorno deluje to društvo. Kljub marljivosti društva pa s tem malenkostnim zneskom vendar ni mogoče storiti drugega, nego vzdržati pisarno